Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Postilla super Osee, Iohel, Amos, Abidiam, Ionam, Micheam, Abacuk, Sophoniam, Aggeum, Zachariam, Malachiam, Thobiam, Baruch cum epistola Ieremie, Iudith, Machbeorum I. II, libros Sapiente, ...

Nicolaus <de Lyra>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

urn:nbn:de:bsz:31-87081

Visual Library

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Vodecim ꝓphaꝝ ossa p̄misiant-
de loco suo ⁊c xlix Incipit liber
psalmoꝝ psalmi aduersus auc-
toribus compositi mane libro
cognitus qui dicitur liber psal-
morꝝ ut alibidem plenius fuit
declarat. Hic ꝓphetie duodecim
ꝓphaꝝ de quo ꝓ accepi uerbi ꝓ-
positi. Duodecim ꝓphaꝝ Quinquo
libo nōmine magnali sca auctaꝝ
quadrigas ei dicitur. Duodecim ꝓ
phetaꝝ ossa pullulant. ⁊ liber
longi ymnis ei dicit. De loco suo
qua hic coartant. si in euolo-
to. Circa p̄mi in xii ꝓphis q̄-
tior fuisse notantur. mis que-
mens xii Christus in sp̄iens
ꝓphaꝝ Oriens stabiliens ossa
et fructus p̄sciens pullulant
Circa p̄ma stendit. et satis pat
ex nocte q̄ mis duodenarius ex
denario et binario componunt q̄
denarium vo decem p̄cepta decā-
logi per binarii ad dei et
proximi designantur. Isti ꝓphe de
cem p̄cepta decalogi ex dilec̄e
dei et p̄oximi seruauit et ab

adhanc observantia in diuersitate ⁊-
santer ut patebit exp̄essi ymnis lib
q̄ter q̄ subtilis duodenarius comiem
enter colligit. et ad in eis patriarchis
figurantur quia tempora p̄ris fidelis
q̄li ad obseruantia decalogi ex caritate
dei et proximi aptii adobseruantia decā
logi verbis et apibus mutauit. Ho
decallo p̄ dicit aliud ḡn̄ aperuit. Exam-
inat filii iacob xii per iacob qui subplan
tator interp̄tat xp̄s deus omnibus pre-
sidens et sub pedibus suis tenens in
telligitur. nunq̄ filij q̄ adoptiuis gratia
fiunt. ut xii ꝓphe et sic pater p̄mi
Circa p̄dam considendū q̄ sicut ni-
sus rectalis stat ad sup̄ficiem nisi
rectis et ultra non progredit. sic
intellectus mali cognitor stat ad
aliud q̄ ea sensibilibus p̄ cognosci
ner ultra p̄ q̄gredi. Sed intellectu
ꝓphetarius lumine dei confortatus p-
gredit ultra ad cognoscendū
finita contingentia cordium occulta
et similia. sicut plenius fuit decla-
ratū in p̄ncipio lib̄ psalmoꝝ. Et
do ꝓphe antiquitus volant. seu appel-
labantur videntes quia videbant
alia que erant aliis occulta. Ordi-
q̄ dicit p̄mo xp̄o. Qui cum ꝓphā
fuit hodie vocabat olim videns
veritatem quia h̄ora fiebat. veritas
dina q̄ deo dicitur p̄ma per p̄mo
tus. Non voluimus hinc allata est
alia ꝓphia. sed sp̄us sancto ut spiritu
lenis sint. sancti dei hominis.
Circa tertiū stendū q̄ accipiendo quadri-
gam. Unde verbis ar dicit testi

U.B. HOFBIBLIOTHEK AUGSBURG

Ecdm q dicit gregor omē vñs
patfamilias vctis ſmilitudīe ts
qđa conditor mē qui eos quos condi-
dit ſic poſſidet ſicut dñs ſubditos om
damo qui hr vnēa vnīſalem ſs cr
tam q̄ ap̄lo abel iuſto uſq; ad vlti-
mū electū qui in fine mūdi naſci-
turis e quor ſtōs p̄tulit quaſ tot
palmites miſit Et ſicut vna eſt
cētā ſic vnū cētē corpus ſuū
ſūt cētē vobur tempe vctis tcſ-
tant conſtat in ſanctis q̄bus q̄t
q̄ mito dicitur oſſa huic corpis
Et eos mpſona huic corpis dicit
miſtice ſanctis Job x oſſibus
et neruis compegiſti me Quia
corpus cētē vctis teſti ropacti
ſūt et fortificati per ſanctos q̄bus
qui p̄ualitate fidei et morū con
ſtanter ſteterūt contra q̄ dolatē
et plures eos per martiū tranſi
erūt ut ames q̄ſanis et plures
alij Qđo mito dicitur oſſa q̄ter
arctū fortitudīis et cētā neruū q̄r
cōnexionē cōitatis et ſic patz
tertiū Circa q̄rtū conſtandū q̄
xii q̄hē no ſūt vnū verbis et
exemplis ſcripſit fructū optimū
ſed et pḡ morte et facere uſq; ad
mūdi fine p̄ doctrīa eor in ho
libro contenta q̄ter q̄ mito dicit
germine pullulat q̄ter q̄ deq̄o
eor potuit aliud ſcīa t mo Quaſi
oliua pullulans et q̄ rāmis malti-
tudīē ſe extendēs Per pullu-
lationē oliue intelligitur fructi-
ficatio p̄ncipiorū ſpūs m ultri
p̄ſtin Et p̄ celsitudīē typ̄ egſſi
conſcripto b̄titudīis m ſinito Et
vtriq; conſcript fideles virtutum
cor̄ amittendo et doctrīa adimple-
do Et ſic patet quartū et per
ōnē tota pars p̄ncipalis p̄ma Cōſi
ſtādam notanter libri vnitas con
ſtandi q̄ vſq; xii q̄hē ſūt vno
ſpū m ſpīrati et ad vnū finē
ſimiliter ordinati et ad mutuā
caritate vniti p̄ter q̄ decenter
ſunt m eod libro collocati q̄ntū
ad cor doctrīa q̄ notantur in vni
tate loci ei dicitur de loco ſuo P
quo p̄ exponam q̄ dicitur Job xx-
viii Quiro locus e in quo conſla
tur Cm ſancta ſcriptura q̄ auctō m
telligitur ſapīa que ſūt m ſanctis
q̄hīs Et ſic mineria auri plu-
bus p̄rōmissis colligitur in fur
nace ad conflandū ponitur et
ſic in vnam maſſam redigitur
Sic ſapīa dīna vñ in ſanctis pluribus
q̄hīs reſplendens m hoc libro colli-
gitur ad inſtructionē fidelium ut
imitēr deū cognoſcant p̄ fidem
et m ſcīto p̄ aptam miſſionē ad
q̄ā perducātur quos q̄ eū deo pre
et ſpūi ſcō vivit et regnat in
ſecula ſeculorū Cap̄. i.

Ebrid dm liber aſte m
xii p̄tes dividitur Cm
xii q̄hās et ſunt p̄
mote Dma aut p̄

Quia continet yshiā Oseedi
uidetur mythemid et tractatū qui
incipit ubi primū loquēdi Qn
phemio audiuit yshē genq nr de
ad osse filiū beeri et fuit ose beeri
ysha sicut et filius liret eius yshia
mo hebraice sicut ner de multis alijs
qui nr in scriptura yshē nominant ha-
bent cū hebrei pregula q̄ ubi impī-
pio dnus yshē pris non exprimitur
yshaiam fuisse intelligit Qo quitu
adiecit ait dicitur Qn diebus osyce ao
thatan achaz et ezechie regū iuda tpi-
bus eius astoro quatuor yshaiam et
in diebus acrobam filij achaz yoas
Qsta cui fuit rex asā et moritur h̄
quia regnauit cū ozia rege iuda
xlii annis C Principiū hui⁹ mi
pit tractatus et dicitur in diuersis p̄
quia primo yshaiā mo solū ad bis sed
crebra sensibilibus factis Qo simpli
cibus uerbis cū mo Circa primi
pium materia continet Quia dicit alia
que preter sentit Considandū q̄ scrip-
turā aplus Ro xi Cecitas exparte
contigit in israel ut plenitudo gen-
tiū intraret et sic omnis israel sal
uus fieret q̄ implebitur in fine mū
di q̄n iudei credent ad xp̄m quia
detecta falsitate antixp̄i Et p̄mi hor
yshaiā tria sunt q̄rno cui denūciat
sententiaz iudee captiuitatē Qo gentiū
illuminationē ad et cet Qo iudee finale
glorificationē cū iiio Qrma adhuc inten-
ab quia primo tangitur iudee cap-
tiuitas prudens populi adiecta Qo
corp ecclie ab eius adiectū ad Et
contingit Qrma adhuc intenab q̄

primo ponit captiuitatis titulo Qo
ysaiā captiuitatis ad et addit Circa primi
dicit principiū loquendi dno mozee ad
ipm et dicit exponentes aliqui q̄ dicit
hic principiū loquendi ad denotandū q̄
dnus locutus est ad osee quia ad reli
quos yshaiā scribentes sed hoc non videt
bn verū quia abdyas et cetera de
scribentibus et ei⁹ ope fuit homo per
fectus atque achab regis asel cuius fuit
dispensator secundū antiquos doctores hebrai-
cos et latinos affine aūt ante achab
ussiā ad principiū regni ozie sub quo
ozee cepit yshaiā profetare dicit autē in tem-
pore fluxerunt reges et duo anni ut pu
de sancti iudicij ipius ostendendo tpa reg
nū intermedioz dicas non et cōsimile
q̄ abdyas incepit pro ysaiā et yshaiā p̄
magis aūt ysaiā quia dicit ysaias q̄
aliud principiū loquendi ne referatur
ad ultimā sequente ei dicit q̄ade sume
uxorem aūt ita q̄ fuit primū q̄
dnō locutus fuit ad ozee uxorem
fornicationū Dicit aliqui q̄ ysaias
mulier quia accepit yshaiā in uxo-
rem pro erat meretrix publica et
q̄ nūc odile est cum accepit yshaiā ei
suā humiliauit ut hoc voluit deo obedire
Dicit q̄ isaias quia nō cedit de gnē
regio iuda in medijs et distulerat q̄
ut obediret deo ysaiā xx Dicit
qdā mythologo q̄ hec mulier non
fuit fornicaria fornicatōe corpis sz
fornicatōe mētis quia erat ydo-
latra et gentilis et hoc modo dicit verū
quia q̄ hoc signū magis respondē
bat signato s. ydolatrā eōm yshi
fuit q̄ hoc significabat eōm

q̄ pgea dicitur quia formicab̄ for-
micabitur trā a dño & fac filios for
micationū Qn hebreo hꝫ sic accipe t
uxorē formicationū et filios formi
cationū & accipe ei mire filios quos
am habuit qta q̄ accepit mirem in ux-
orem et filios adoptauit filij eius
quos genuit mea pticula fuit eius
uxor non potuēr dici filij formicatio-
nū fornicatōe corpali sed legittimi
erant nec formicatōe ydolatre q̄
ḡlia no ꝑmisisset et rō q̄ dicit in
translatōe mea fac filios formicatio
nū sic est exponenda filios formi
cationū factuos ꝑ adoptōnē quia
formicab̄ formicabitur trā s. decē
tribuū erduaꝝ adno per ydolatriam
que t spualis formicatio et dicitur
formicab̄ formicabitur reduplicando
ad denādū multiplicatōz ydolatre
que facta fuit in illo tpe in ortiaz
tra q̄ppter q̄ regnū a tribuū ꝑno
fuit captiuatus sub ose iuy xpi xvii
et pgea regnū duaꝝ tribuū sub se-
dechia iuy xpi ultimo q̄ patet q̄ in
hac ꝑte ponitur captiuitatis rō sz
ydolatre multiplicate ¶ Et abijt
hic ḡnter ponitur x tribuū captiuate
que fuit ꝑma postea subdit decre-
tiuitate duaꝝ tribuū que fuit ꝑdā
hoc tm pars diuidit in duas quia
ꝑmo ponit captiuitas Lo eius diui-
nitas ¶ et concepit ¶ Contra ꝑmū
dicitur et abijt ꝓmpte deo ob-
diens et accepit gomer nomē est
mulieris quia accepit in uxorē filiam
debelaym ama dicto e debelaym
ota q̄ de no e ꝓpositō ut aliqui
dicūt sed e nomē ḡlium prīb huius mu-
lieris uel loci ubi fuit nata sicut
frequēter in scripturis diuinis filie earum
mulieres inde nate et concepit de
quibā vocat nomē eius achazahel q̄
captiuatōnē regni x tribuū per quam
volebat significare eo q̄ restabat
erat iniuitas regia quia filius pu-
meo azathaia ab nepote hieu in
cipit ito subdit et uisitabo ī pu
niam sāguinem
achazahel ī sāguinē in nopsu ef-
fusi in iezrahel q̄ exponit aliq̄
de sāguine naboth ubi effusus ut
hic vij ḡ xpi ¶ Huius dicto obuiat
q̄ subdit ¶ Super domū hyeu q̄
domui eius non fuit puīta ḡpter
sāguinem naboth sed magis ex
altata eo q̄ hyeu in ouersione sāgu-
uinis naboth delenit domū achab
ḡpter q̄ et ḡpter ortisionē sacerdo-
tū baal dns dicit adeū iuu regē
xo ¶ Quia studiose egisti q̄ recta est
et placebat motibus meis et omnia
que erant in corde meo fecisti cōn
domui achab filij tui usq̄ ad q̄rtā
gnationē sedebunt super thronū
israhel ¶ Sed quia hieu ꝑtā fecit ma-
lū coram dño ut arabidem hr̄ et filij
eius pgerēt q̄dio a stud malū dicit
hic sāguinis iezrahel et quia isti
uel corp aliqui in notitiā deuenerūt
et hoc dicit ouidicat super domū
hyeu quia fuit impletū in zachaia
eius ab nepote Ut hr̄ in regū
¶ ex tuc multū fuit afflictū reg-

mū ipſl' quo uſq; fiunt captiuitat̄
per reges assiriop̄ ſc̄z teglatphala-
sar et ſalmanasar ideo ſequitur
et qui eſte faciā regnū domus ipſl'
o ſce rege eius captiuato et om̄ alla
die .x. allo tempe conterā arcū iez
rahel quia tūc debellati ſunt ab
assiriis ¶ et contepſit hīc conter
destinatiue captiuitatis duriti tis
ꝑ nome filie nate eiꝰ dicit Noli
nome eius absq; mā qđ ſub-
ditur quia nō addam vltra mi-
ſerēi domui ipſl' vltra diffendo
eius captiuitate ſed etiā obliuiōe
obliuiſcar dimittēdo micaptiuitate
ſicut dimittit̄ reos data obliuiom
vīr etiā ſm̄ hebreos hīc capti
uitas alla nō e adhuc reuocata et
domui iuda miſerebor eius capti
uitatem diffendo quia ꝑter mīa
ezechie qui regnauit tpe oze ꝓphe
iuda fuit ſaluatus domanibus ſe
nacherib miraculoſe ſo ſubdit̄ et
ſaluabo eos in dño deo ſuo a. m̄ v-
tute dñi qui miſit angelū et inter-
fecit centū octoginta quīq; milia bellatop̄ uy Ap̄ xix ſo
ſubdit̄ et non ſaluabo eos in arcu
nec et nō ſolū miſertus fuit dñs
regni iude captiuitate diffendo uſq;
ad tpūs ſedechie ſed etiā induciā re-
laxando miſtrando regi tyro dare
licentiā qđo redeūdi Vt hī hebdre
ꝓmo et ablactauit .v. alacte remo
uit et per hoc deſignabat̄ q; amīcō
consolato et regno ipſl' ſubtrahē-
da et contepſit deſcripta captiuitate regni ipſl' qui preceſſit ioachi
aductū hīr in aductu qđ deſcribit
centū uideo ip̄ et hoc etiā om̄ filij nati
ſūt dicitur Vocabo nomē eius nō ꝓphe
meus quia negauit apm̄ ad̄ pilatū
dicētes nō hēmus regem nī cesarē et
tūr qđe facti ſunt non ꝓphe eius Qm
q; predixat̄ daniel ix cap̄ poſt ebdo
madas lx̄ duas ordietur oſpitis etno
cit ꝓphe qui cit negatiue et et de illis
dicitur hīr Quia vos non ꝓphe mei

Teſt Cap. iii.

Hīr incipit captiuitd ſcdm
ſcdm hebreos m̄q; ad p̄ſ ꝑpe
tatiōē iudee ip̄o pmīt alliuiato genti
Cōtra q; ſtiendū q; adhuc hīr incipit no
uū cap̄m. ad denōdū q; hīr incipit
alia ſententia ap̄tedēt et diuīt̄ mun-
ab ꝓphe Quia ꝓmo deſcribitur gen-
tilitatis Vocatio Qo Vocatio tempo-
lata ꝑ ꝑter hoc ꝓma mdiab quia
ꝓmo ꝓmittit̄ dicta Vocatio Qo inter-
pmīt regni iude captiuato ꝑ iudicate
Oſtendit etiā q; gentilis gliſt ad fide
q; nāmine ipſl' mōdanter ſicut fuit
declarat̄ ca. xl. qo ſup̄ illud ipſe
dicet dñs ego ſum et alle m̄ uocabit
nī nomine iacob et hīr ſcribet m̄
manū ſua et in nī die ipſl' aſſimulabi-
Qo dicitur hīr et erit numꝰ filiorū ipſl'
q; arena maris a. m̄ multitudine maiora
ſicut ordine implebit̄ miſſione
gentiū et erit in loco Hanc auctate
allegat apſtus Qo ix dicta ad ꝓbām
de gliſtione gentiū ꝑter q; exponet
hanc lectiōm aliter Vnī abeo diſ

tordat ꝑpter q̄ ſtrut dixi apſtl-
pus intelligitur de alliuatõe gentiu
dicit agitur et eſt ſm locu. r. m̄ mitt-
do eniſſo vbi hitant gentiles v̄
dicitur eis aīa ꝓphetis vos meus q̄
uſq; adadūctu q̄ finit ydolatre dedi-
ti dicetur eis filij dei viuentis per-
ſuaſtepronē fidei ſdm q̄ dicitur ioh
p̄mo Quotq̄t aūt receperūt eū dedit
eis ptatē filios dei fieri hijs qui cre-
dūt in nōie eius Et quia remiſit ſp
p̄predicatõe aplōr et aliorū diſci-
pulorū qui finit iudei ita q̄ gentib⁹
et gentilibus factū ē vna ē vna ec-
leſia nō ſubdunt Et congregabunt
filij iuda r. apli alij q̄ diſtipulina-
tõe iudei et filij aſſt r. gentiles con
uſi qui ſic noiant ut predicti
ē piter r. m vna cetā et po
nent ſibi met r. vnam miter
confitebunt caput vnū ſz ꝓpm
et aſcendant de tra multiplicabit
fides per orbem ſtrut herba q
pullulat de tra Vnde et dem g
multitudine ꝓſli ꝓuenīte ad
unitatem dicit vulgaliꝰ Videbi
ꝓphis de tra pullulāe quia magn
dies ezrahel r. magna congregatio
ſcī multiplicato fideliū cōgregez
rahel intelligēs ſemen dei et hoc
modo exponit Pa. ſa. licet ſtrut
adaliū intellectū Non em ꝓ
quem dicit ꝓpom pars aſta de
ꝓphetis redeunte de babilone Et
volūt aliqui dicē hic quare
ꝓphis redijt m ierm dicit re p̄mo
et non m ezrahel quia ſamaria
et alias ciuitates ꝓuinciales q̄ tri-
bꝰ de quibus erat ezrahel te-
nebant gentiles ad ductu deaſ-
ſiriis ut hic iij reg xvij et p̄mo
eſdre p̄mo iij Et quia ſtrut dictū
ē q̄ fideles de natõe iudeoꝝ ſta
et q̄ſto p̄mo gentilium ꝙ alloq̄r
cōs dnus dicens Ecce dicite nob apli
et alij fideles de iudeis ſtribus
q̄rum r. remiſiſtis de gentilibus
qui facti ſunt ſtres vri per ſua
ſtepronē fidei ꝓphis meis r.
q̄ ſtrut ꝓphis meis ſtrut et
et vos ſtrut dicit apls Pe
tr⁹ Nam e diſtinctio iudei et greci
Nam idem dns oīm dat et di-
tes ē gentilitati remiſſe
mīſericordia conſentiri ei cui
et ab antiquo ydolatre dedita ꝓ
miam dei mera et no ꝓmissa
patri vocate ē ad fidem ſtrut
iudei et ꝓ mita abrahe et aliorū
ſanctorū antiquorū Quidicate
mihi ſhir deminā captiuitatis
duarū tribuū que ſup fuit amiſ-
ſa cōq̄ captiuatore et tribuū q̄
ſunt aſſt ſdm ſpem carne mi-
grebatur vocatio ſeu alliuatio ge-
tiū que ſunt iſt' cū ſpem
et diuidit iudeas ꝓpter quia ꝓ
deminā captiuitatis rōe ridet Q̄
rōe ignorātie ꝙ Et hec oēs ſti
uit q̄ Circa p̄mū alloquit

uistor qui erant in regno uidi ut
ieremiā baruch et alios diues qui dica
te mihi aream uestram quę erat metropo
lis in regno et sic erat mater aliarū
ciuitatū et totius ꝓuincie hic ioachim de
abela surgens subuertit mihi in
tuitu in ista iudicate eymalicia eius p
pendite quia ipsa mihi uxor mea et hor
ribiliter ydolatram perpetrauit et
et maxime tpe mathasse qui ydola
posuit in templo dñi et ego no cri
ens quia uir et uxor correptione di
mittitur et ab remoto mihi remouet
a reliqui auferat formicatores suas
a ydolatris a facie sua ut ꝙ ad eas
amplius non accedat sed magis ut
deorsum uiciat et adultra sua de
medio uberum suorum loquat de retro ꝙ
modo mihi ut que inter ubera sua
ponit aliqua fragrantia ut magis
placeat adulteris hic ysaias rem
offebant fragrans thymiama ne
forte exspoliem eam nudā per cal
deos qui ciuitate pęca spoliauit
omnibus bonis et dicatur hic forte
non propter aliq̄ dubiū ꝓpōs mihi
respici fluctus que sunt a cis
sima repone sed ad demonstrandū libertā
te arbitrii perquā si ipse penitentiā
deus parcet de pena et statuā ea
dem uiam matutinis sue ut in
magna constantia et militare ꝙ
ꝙ dñi egredi poni quidie ortus sui
no ē priꝰ umbrosus et mag
no ęb lota sed sequitur sed ꝙ
secta eb super faciē tuā ut abier

roc et ponam eam ꝙ solitudinē d
structis muris et tribustris edificijs
et stabula eam ꝙdud tam multam ꝙ
multiplicatione serpentū et aliarū fe
rarū ꝙlongā uastatōē tuā et inter
ficiam eam siti defectē poni mob
sidione et filios eius nō miserebor ꝙ
ptm occident et ptm captiuabunt
et romā asta passa erūt ytā per
caldeos qui filij formicationis sunt
et multe ydolatre sicut sicut uiri
sanguinū dicit mulier sanguinibus
effusis grauis cum pluralis hic unde
hug duplex singulare quadam p ost
entatōēs meas ac ꝙ ydola quibus
metri et uestrū et alia necessaria
attribuebant ꝙpter hoc ecce ego
sepiam uiam tuam spinis r caldeis
obsidentibus urbē ut meminū cū gla
dijs ad mittendū et semitas suas nō
inueniet r uias perquas possit
effugere et sequet amatores suos
r deseruabit aduenā egyptios ꝙ ꝑm
serauit auxiliū et no apprehendet
eos ꝙ no sunt sibi in auxiliū sed
magis in nocumentū et dicet uadam
et reuertar ad quia ciuitas urbium
uidens se mihi arcto pactam et angus
to coptionis et destructionis prepit
ꝙ male fecerit colendo ydola et
que eos uiam auxilij ex dei
diffidentia sed hoc sunt uinis et
tarde ¶ et hoc nesciunt hic ponitur
demonstratiue dicta captiuitas et uoc
culpabilis ignorantie que ꝓcedit
mi ala expectatos multiplicatōē

Cum q̄ dicatur sapiē ad cās &c
trauit illos malicia cordis et stom
hor dicatur hic & hoc nesciuit q̄
ego dedi ei frumētū oīa v. tibi et
potū et rondmitū que sunt dulcia
malis et argentū multiplicauī v.
diuitiae artificiales q̄ magna cū
rectitudine fuit talia attribuūt ydolis
surdis et mutis q̄ seruiūt ei baal
ei sacrificia offendo dies omia bona
aduertit et vestitū p̄mētia & libā
bo lanā meā de suffitu qua fuimus
ydolatris cordis agnoui offendo et
nūc reuelabo in hor stulticiā eius
in oculis amatorū eius. v. rōm ydo
lis quibus fundabat et fructibus e-
gyptijs quibus consecrata erat &
vir no eruet eam egyptij eā
no potāt eam admittāt sicut q̄
miserant & cessare faciā omē
gaudiū eius tuitatē et q̄lē de
struendo solēpnitatē v. solēpni-
tates ponendo singulāt̄ explicat
sicut deo. viij. Vomit amissa gra-
uissima et que sunt alle solēpni
tates explicat magis dicēs Mes
mema eius que fiebat ampūp̄o
rugliber mēsis et sabbatū eius q̄
fiebat in fine rugliber et ebdomade
& omia tpa eius. v. festa tpalia
que fiebant semel in anno sc̄a pasce
penthecostes et similiter & torui-
pam vuam eius v. vineas et
alias arbores fructiferas quas pasci-
tauit caldeus missa ita ruīna eo
a strenuis & quibus dixit ni

redes hec vr quia no stud mobi-
lia attribuebat ydolorū hūfmō si
mi mobilia & ponam eā in desti
rlin cū destructa longo tpe fuit
sine hūitatoribus et sic creuerūt
spine et frutecta et comedet ea
v. bona eius bestia agri v. nabucho
donozor qui uerisimiliter in amentia erec-
tus fuit ab hominibus et cū bestijs fuit
hūitatio eius ut hr̄ dān iiij. et tuisita-
bo super eam dies baalim. v. in quib⁹
seruiuit baalim debite puniendo
& ornabatur in aure sua &c re
uertiam cū ydolorū seruabant se
hūitatores retrō sicut catholici in fes-
tis sanctorū ¶ Propter hoc pertē
mistam exponit ita. sa. de captiuī te
babilonica et eius relaxatōe usq;
ad finē eā & aliqui exponētes catho-
lici cū scribūt in pte exponētes de
reductōe captiuitatis babilonice &
contra hoc obmar tra in pluribus
locis et pacissime in fine eā que
alapo ibi. w allegatur dra ad hoc
de confessione gentilium ut indebitur
& sedm hoc in hac parte ponitur
gentilitatis vocatē dīna consolatō
ut supra dictū e indiuisibile & per
hoc astrū no copulatur adulteri in
mediate p̄cedēte sed ad illud q̄ sup
dictū e dicitur scribus vrīs pfīs
meis et sordi mee. v. gentilitatis
remisse miam consecuti quoniam
ecce ego lactabo eā consolatōne
spūs sancti ¶ Vii act & collegit
Quod predicante petro cecidit
spūs sanctus super cornelium et

alios gentiles qui erat cū eo et
loquebantur ligiris et duram eam
in solitudine quia atte apl̄os omni
ti comisit ad fidem cū offerebat se ad
loca solitaria ut melius vacaret
contemplationi et reficeret consolatione
dīna cō solidir et loquit ad
cor eius q̄ sit in secretos revela-
tōe et spūs sancti consolatōe et
dabo ei vallē achor ei⁹ ex eadem
loco sicut apl̄i qui omni doctrine
cop̄i fidelibus q̄mamur ut ter q̄
dicit osee de xpō osee xiij Ego
sum mihi uera deo et aspid omni
gēni et virginem cū zach et asp̄i
vallē achor erit ex eodē loco quia
nati in iudea sicut et xp̄s et qual
lem achor nomine nomē loci sed q̄
dicit ysa. q̄ achor no⁹ nom̄ q̄rit
sed appellatiōi et tribulatōne significat
sicut dictū fuit de oseę vii et
no⁹ q̄ vallem achor intelligitur hu-
mil̄ib⁹ contritis de peccatis Sic dicit
ibidem ysa. propter q̄ andreas et
alij sequētes eū dicētes q̄ achor val-
lis e hoc nomine loci iuxta iericho
que p̄mo intrauit reddentes de ba
bilone magis in daizant quod ad hoc
q̄a ape ad apiendam spē humilis
cū contrito de peccatis aperit spem
salutis et canet i deū laudando
iuxta dies iuuentutis sue Et qui sunt
alli dies silbitur et iuxta eadem
iuxta dies ascensionis sue de egip
to Dicit cū ascendens de mari
rubro venit Cantemus hoc glo

sancto Quo xv Sic primitiua ecclesia
valde fuit diuinis laudibus intenta ut
patet in actibus apl̄oꝝ in plurib⁹
locis Qui die alla v. xpē nom̄ testamēti
Vocabit me vir meus et non vocabit
me vltra baaly Dicit aut hic aq̄
q̄ baaly adom significat q̄ vir meus
ecclā redentes de captiuitate vocabat
hac nomine eo q̄ erat similē nomini ydo-
li s̄ baal Ysa. s. hic opponit magis
tratholice q̄ntū ad hoc dicēs quia vir
meus hic accipitur sponsus meus
que e nomen amoris baaly vō q̄m
q̄ctate hebraici simonis vde e q̄
dñe mee q̄ que nomen e timoris Qui
allud malachie v. Sic ego dñe vbi
e timor meus et sce e sensus q̄ opta-
mi⁹ caritate ei⁹ deo p̄stus eius voca-
bit ei⁹ sub nomine amoris et non timoris
et hoc p̄ce comicit gratiu⁹ nomen legis
que e lex amoris Secūm q̄ dic augu
brem⁹ dicta legis et euāgelij timor
et amor sic agitur timor seruilis
amor Et auffert nomina baalim de
ore eius vt̄ sicut patet impletū p
predicatōne apl̄oꝝ et aliorū credēn-
tiū q̄ reliquit idolatria q̄ p totū
mundū Et pertinet ei⁹ sedus
michi illa v. xpē gre ei⁹ bestia agri
vel ei⁹ mudelibus tyrannis et ei⁹ volu
tre reli v. sui regibus superbis
q̄bus subditur et arcui et gladio et
bellis conteram quia romanorū p
secutōes fec̄ sunt corp defensores
q̄bus sequitur et dormiēt cū requie
et cor fiducia sedata persecutōe

et sponsabo te mi in sempiternū qz
certe xpi sponse non succedet mis
status gloie et sponsabo te in iustia
tua et quia fides sue operibus mor-
tua e Et cit indicit illa exaudiam
sz prece fidelium et subdunt modus
et p id e exaudiam celos vel qm in
telligitur de multiplicatione bonoꝝ
tpaliū et spialiū in ecclia Dicit
enī exaudiri qn dei voluntate vo-
rem et pluuiam salutiferam insi-
dunt z terram qn humectā et fecū-
dat sic in fisi et tpe naserta qn
tra profert ca in habymid antra qbꝰ
tid vō ad humidantia bona spialiū
celi dicit exaudiri qn angeli qui
sunt rectores celestes impetrant apud
deū bona pregnīs et personis sue
ciuitatis qn sibi z tra z hitatoꝝ
eius qn exaudiūt ab angelis et
bona spialia per tritici vini et
olei designata qn multiplicant
in fidelibus qbꝰ deo seqūt Et
hec exaudient iezrahel i semen
dei magni sunt fideles sicut dm
e supra qz ter q dicit osa. ca. dicit
hic q p iezrahel intelligit filios
captiuitatis in sua redissoe q no
pt intelligi de captiuitate iezrahel
ad quam non redierūt ut dictū e
supra osea aūt completa fuit in-
certā fidem que ex dei timore bonis
spialibus et corporalibus tpalibus e
fecundata Et in seculum eius que
fuit abstracta ma trasiacō hre habz
et dilecta no dilecta acp i gentili te
que in oratione Et in hoc sensu
allegat scriptura apostolus xpo qui
q sic e intelligenda pt prima ut
predictū e

Cap. m

Et dixit dominus ad osee oratione
gentili Ysie inter dominica
finalis ihesus iudeorum Christa
qui a primo pomerium iudeorum migrate-
rudo et tandem cum exercitu Ro
ex finalis transitio i pg hoc p-
ma indiuas qui a primo pom pg
qui hetici Ro signati i qui a dies
multos Christa primo dicit qui he
adhuc adhuc vade et dilige mu-
lierem dilectam amico sm hebreos
hre sacio exquo patet q amicus
hic dicitur cui sponsus uel mari-
tus sibique fm ut migrata ad
ultra et sic iuste amato dimitti
Odio subditur Dicit dilige dm
filios aspl ex de egipto educendo
et legem dinam aliaqz benficia sua-
luce tribuendo sicut q de psalmo
c xlvii Non fecit taliter oīi
nacōi et iudicia sua no manifes-
tauit eis et qui respectant ad eos
alienos ex colendo Statim em
post legem datam adorauit vi-
tulū tanta cos xxxm ii et
p gra tpi bus iudicii et regū yda
tolerauit ut patet exodi xxxii
Et dilige amata vinum Quia exo
hre dolia ut ciphos exquo patet q
p vinum vina hic intelligit
vasa vinorū contenta q tm di
ligūt pter vinū contentū et
notant hic de ebrietate que dit

ad alia uicia Et fodi eam michi
In hebreo hi- et tandixi eam mi
hi ad ueritatem auro seu marito dimis-
sam Ordo autem translatoris mutat lo-
quitur de plebe iudaica p modum qui-
ne eo q dicitur Vinea dni sabaoth
ysa v Vinea autem coluit ut possit
xv argenteis Quia sicut doctores he-
breos et latinos cos sequentes per
hoc designatur eductio pli de egip-
to quia fuit deus xv die mensis primi
Ezo xii Et thoro ordei et dimidio
Chorus autem xxx modios continet
et sic thorus dimidius continet xlv
modios ad designandu xlv dies
qui fluxerunt a xv die mensis primi
exclusiue usq ad primu die mensis
tertii mediusiue in qua populus egressus
de egipto venit ad montem sinay
ubi recepit legem adeo sicut q hic
quo xix annis aut tercio egressi-
onis ejus de terra egipti indicat hanc
x primu die mensis sicut q expone
omnes doctores catholici et hebrei
venerunt in pluuiale sinai q autem
finit 7 xlv dies primi sic patet
Quia iudei faciunt menses perlu-
nares Vna uo lunatio hic xxix
dies cum dimidia quarter q iudei faciunt
primum mensem xxx dierum et sicut
xxix et sic quarter combinando ex
quo patet q a xv die mensis primi
exclusiue usq ad primu tertii mediu-
siue finit dies xlv Unde aut
in q fit astos nisi punctum designans
designat sancti qui hic et persone

perquas plebs iudaica usq ad xpm
fuit deducta ata q fit xv argenteos
medietatem xv qui hic quorum habentur
qui hic et ysaiam hieremiam et ezechiel
et xii qui hic et Danielem cum apud hebreos
non reponat inter qui hiis sed inter
agiographa ut patet q nominum
q logo galeato per xlv modios per
sonie in genologia xpi contexte q
mit primo panem xlii s tres quasi ab
abidem poteras quibus si addant ter
reges qui omittit inter regnorum et
oziam sicut q declarat qui super
ait hemig xlij Et dixi ad eam dies
multos expectabis me non fornicaberis
et non eris uiro a et ego expectabo te
loquitur in persona dei qui expectat
iudeorum finalem remissionem
Quia dies hic inter ponitur signa-
tu q prodigiale factu tu dicit
quia dies multos sedebunt et non ma
nebunt q d factu predictu de
signat q dies multos sedebunt
et manebunt filii israel sine rege et
sine principe sicut videmus q non
hoc habet dese regem nec principe
sed alienigenas regibus et principibus
huius et sine sacrificio et sine
altari quia non potest sacrificare cum

rubm a qua smnt expulsi et templū
destructū et smie qđ ꝛ. neste sacrdo-
tali quia sublatis sacrificijs ecclastrosis
vestib et smie cherubym ꝛ. ymag-
inibus in quibus demones solent
dare ꝛnsa et aput iudeos non smt
tenia ¶ Et post hec hic vltimo po-
nitur iudeos finaliter remissio tri dr
et pgher ꝛ. pro iudeos aduocatos et ex
cretatōne exaltōne ab errore suo et
querent dm̄ deū suū deuote et
dauid ꝛ. dei filiū ihm̄ xpm̄ et qsic
debeat intelligi pater p translatōne
tabernaculi que sic hr̄ pgher re-
uertent filij ꝛ stl' et querent mihi di
sili et obedient messie filio dauid re-
gi suo et pauebunt ad dm̄ apm̄ re
uchdo et ad bonū eius timōre de-
mas aduo q bonū cum omnib apnis
et subdentur tpis in nouissimo dier
ꝛ. tra sine mundi implebitur astid
ut dictū ē supra p̄mo capitulo

Oydite Capitulum IIII

Supra ostenditur non
solū uerbis sed etiā sensi-
bilibus signis et factis hic ginter
gitur simplicibus ibis explicando
magis p̄missa que fuit duo ingrauli
sp dei iusticia imperiosq primitus et
cum mia in penitentiā suscepturos
Et diuidit̄ monas quia p̄mo ponit̄
hec explicato Qo explicatorijs q
naulgato cap̄ vnū p̄ma ambuas
quia p̄mo explicat dei iusticia erga
israhel in punitōe peccatoꝝ Qo eiq
ostenditur correctione captiuitatis p̄ma

mdias quia p̄mo explicatur dei
iustia erga ꝑsnm indistincte Qo
magis distincte tra vo p̄ma adhs
mdias quia p̄mo explicatur dei
iustia in pticte p̄tōꝝ erga ꝑsnm
Qo in punitōe p̄tōꝝ temeri dei
ad sedm̄ multitudinē Circa p̄mū dr
Audite uerbū q debetis intelligē
q iudicii dñi cū hiis tribubus fre
quens ondē q iuste predixit mi cap
punitōe q̄ter q subdr̄ non e
ciuitas ad ꝑsnm in ibis et no
est mia erga pauperes in affec
tionibus et no e stia dei directa
in agendis intra ꝛ. in iudea aya
lendicti ꝛ. detracto ꝑsnm q̄ multiplici
et medacii nocendo ei in ibis
et homicidio insistendo nocumentis
corpis et spūtui in rebus possess
sis et adulterio imperspna gnicta
et ꝑgne in hēditibus falsis qui
q adulteri submittit̄ qui vindicant
ꝛ. vltra modū habundant strue
aque in vindantes q̄as expas ex
eunt et sanguis sanguinē tetri-
git Exprecidit eum vicijs scelera
et tanta effusio sanguinis q̄ ho-
mines mutuo sanguine fedabant
q̄ter hac lugebit tra ꝛ. desola-
bitur Sicut extraio dicit videre
methace qm̄ floribus et fructib
repletur Et finabit̄ omīs qui hr̄-
tat in ea non solū homines sed
etiā bestie et aues q desuunt ho-
minibus ad solatiū et tibi p ve-
natōne et auripit et no plm

ut hominēs in morte ꝓpter quā pcs
tilentia mouit. Et omnes ꝙstes male
congregabunt hebrei dicūt fmente
fmentē. Verbū em hebraicū hic
ponit. q̄ mouebit et congregabit et
fmiri et extenuabit a lrē. Vident
hebrei melius dicē. Nequitia eorum ipsos
no uidebit. nec. v. milluc aruspiat pec
catoꝝ huius ꝓli quia facet fmistra.
Qso subdit. Populus em tuus sic
hijs qui contradicūt sacerdoti. Et hoc
ondicit eius incorrigibilitatē. Et cor
rectiōes hodie. v. rito et mitā modis
loquendi detrahā persona ad stolidam et
corruet etiā q̄dā si falsi testis q̄
te mutuit in oriis adulationibus
et mendacijs sub morte tacē stolidi
tiā. v. vitiū que de orte capi
tis fiūt ij q̄libꝫ altius et sic con
fusa contriuit. Contriuit ꝓphetā meū
eo q̄ no hūit stām. sc. dīne legis
attendēs magis falsis ꝓphetis Qso
sequitur quia tu stultam repulisti di
nam ꝓphetiā reuelata. Repellam
te ne sacerdotio fungaris mihi. Et
dotes em sanctas q̄s hās ꝓsequela.
Vt patet de q̄ma ne. xxvi. Et
no mito finit ꝓtm ostensi et ꝓtm
captiuati in captiōe ārm. Et obli
tus es legis dei tui legis studiū di
mittendo et mendacij pseudo ꝓ
phetaꝝ intendendo. Obliuiscar filioꝝ
tuoꝝ in necessitate eius non suc
rendo. Q. Secm multitudinē hi
quiter dīna iustia declarat. in
principio ꝓli ꝓdictis cont

dēs. sc. ydolatriam multiplicē et di
uidit. duas ptes quā primo etiā hoc
arguit ꝓphetis. x. tribus. Qo mouet
ꝓphetis diuersis. Si formicalis. Arcta
primi dicitur. Quo multitudinis corpis
pertransiit in pcta multiplicando gloriā
corpis. v. regia dignitate in ignominiam
quinquabus regem eius ꝓphetā captiuando
pcta ꝓphetarum comedent. sc. sacerdotes
ydoloꝝ quia recipiebāt oblationes stas
q̄rtis uel potius quia expulsi ydolatria
ex qua consequebant. questus sustentabā
et ad iniquitatē corpis subleuabāt alios
corpis inducendo eos magis ad ydola
triā. ad maiorē questū assequendū
Et eis ponit ꝓphetis sic sacerdotes. v. sicē
impietatē Qso subdit. Pistabo super
eam quasi cinis. Et debitam pena in fēn
do formicati sunt ydolatrando et no tes
tamēt ydolatriam contaminado q̄m dīnum
relinquerent. in non intendendo sc.
legem eius. Quo ita subdit. formi
cato corpalis et spialis. Omnis et de
ctas auferet. tot. Qsta em auditui in
tellectus et uoluntatis. studio legis
dīne ꝓphetis mei in lingua sua. v.
ab ydolo ligneo interrogauit et ipsi de
siuisse et baculus eius annuntiauit ei
Erat em quidam diuinandi modus ꝓ
fectionē baculi et omnia ista et
consimilia ad ydolatriam et superstitiosa
ptinet. Qdio sequit. Spiritus em for
nicationū decepit eos. v. maligni
spūs temptās de ydolatria et de pri
mentibus ad eam super capita mon
tium. Et montibus lucis arduis et
umbrosis ydolatriam exercebant

et populū nomē ē arboīb vmbrā
magnam fabricīb ꝙ formabūt
filie vre ait a. ꝓmittēs sic decipi
et iuste ad vrām puniōnē Mo usq
trabo super filias vras ait impedi-
endo eas amabis suis ꝓpunitōnem
Cuius causa subditur qm opi a. pres
coꝝ et matri nr ancillantibus famulā-
bant in formando et adulterando ꝛ
paliter et nr effeminatis a. multitudo
ydolor cum mechisatis sic dgmes
deputabant ad nrām dcc neste sa
crificabant formando spūalē et ꝓlē
no intellectū a. intelligē uolēs q
alia sunt pessima vapulauit q. u-
berabitur plagis adeo ꝙ missis
Ei formicaīb tu aptē Hic monē
ꝓ duaꝝ tribuū et pomē hic s
pro qua nr patet ꝓdicta Non de
linquat saltem uda qua habat
templū dei in nrām et nolite magdi
magalgala Cōus ē ubi ioseph trā-
didit filios aptē ut hic Ioste quito
ꝓter ꝙ lacus venabilior exquita-
batur ꝓter ꝙ ydolatre pgeā ꝓ-
sierūt ydola ꝛ me astendebāt in
bethauen ubi em positus fuit vng
demutatis aureis de gdboam Neq
furauitis quia dns applicando gdo-
lis modū uirandi ꝙ deū qm sanct
uacua lastimēs que rumpit nigrd
Declinauit aptē amigo dnīc legis
Nunc pastet eos dns qī agnus
latitudinis Cui em agnus debet sem-
dī laxatus pastuīr et perhor dessig-
nabā ꝙ x tribus cito essēt gladio
tradende ꝓtectꝰ ydolor effraym
a. deditq ydolatre Cōmitte ai tu nda
ne transeo cum corruptis sc̄atide
comunio coꝝ a. cpoīcatio Dilexīt
auferre agnoīam a. ydolatam pro
tectos cum a. regeb et sacerdotes li-
gauit eū spūs sc̄s maligns malos sū
bs a. vin intellectū ꝙ exteratoēs et in
affectū per obstinatoēs et confimāt
a sacrificijs suis a. ꝓpter sacrificia y-
dolis et demonibus oblata CAP V.
Audite hic gnēr declāt
dna nra nr ihūc pctor
magib distincte et diuidit
in duas pres quia primo declarat
culpa Qo deinde pena ꝙ et inde
Circa pmū expīmit distincte statq
ꝓtā eū dic Audite hoc sacerdotes
qui debebat ꝓ eē in spūalibus et
attendite domui ait que teneb
deo ides finē ex legis institutione
et domui regis que ꝓtectia debeb
mala tolūbē quia nobis iudicij
ē a. condempnatio nra et subdi
ta qm laqueus facti estis speculatio
a. altaribus que debeīt ꝙ gr̄e placōne
in deū eleuari et rethe expansū
super monte thabor ubi em re-
ges ait ponebant custodia mi-
litū ad rapiendū illos qui ibat
in templū ex deuotōe ad offendū ꝙ
victimas declinastis in ꝙsimdū
rogantes offerre ydolis que erat
dno offēnda et ego eruditor a.
reprehensor et ostensor iam astor
ego stio efficaciā a. malicia eius
et nouetur hic et in plurib alijs

et maxime in hoc quia regnū x-
tribuū effraym eo q̄ qđboam p̄ma
rex fuit de illa tribu et aſt' no e
abſtendit⁹ ame Repetito e cuſq
ſub alio nōie ad maiorē aſſtionē no
dabunt cogitatōēs ſuas ut reſiſtan
quia ſunt obſtinati p̄ deceptōne dya
Qđ ſequit quia ſpūs fornicatōis x-
dyag de ydolatria temptas in medio
eor̄ e tam̄ eos poſſidēs ¶ Et tm
debit hic q̄m demīnā pena et p̄o
domīnatur ſimplicit Qđ magis ſo-
lempniter ¶ Clangite Certa p̄mu
dint & tm̄debit arrogantia aſt'm
facie eius q̄uena debitam adeo illa-
tam et aſt' et effraym ruent x
rex et pl̄us ruet cui a iudas tm̄ eis
x ſimili pena puniet⁹ no tm̄ code
tpe quia regnū aſt' fuit captiuat⁹
p̄mo tpe oſee et regnū iuda p̄ter
tpe ſedechie in gregibus ſuis · qui ſt
de ouibus et capris et in armentis ſuis
ſuis x bobus et equis Vadent ad
quendā dm̄m offendo ſanctissima dei
a talibus in mittēte hora ſic captiuis
et non inveniet eos ma indig
Quia ea ſibitur et dn̄s p̄uaricatri
ſunt quia filios aliens genuerut
doctores eor̄ ydolatrie Nūc ieiu
rabit eos amenſis sc̄i quibus ut dicit
Ra ſa · Quoque ſanctuā fuit captiuū eo
p̄tribus ſuis quia tūc ea x tribus
que erat diuiſa in x p̄tribus ſcdm
nūm tribuū fuit deſtructa ¶ Clan-
gite hic inter pastores pene p̄mul-
gato ſolempne Certa q̄ ſtrictius
q̄ tm̄ benyamyn ex qua q̄te eat

contracta tre q̄ tribuū Gabaa q̄o et
Rama erant duo ſortalicia in ſorte be
niamyn bethauen ibi erat aliud ſorta-
licium in ſorte effraym etiā q̄o deſtructo
ab aſſiriis alii qui fuit in ſortaliciis be
niamyn reperunt clangite buccinis
ut pl̄ures duaz tribuū ſe p̄pararet ad
reſiſtendū ne tra eor̄ deſtruet⁹ ſunt
tra x tribuū q̄ erat eis contra et
hoc q̄ dicit Clangite buccinis in ga
baa ibi ¶ Et ſubditur tra Vulate in bethā
uen tam̄ iam tapti ſūt tēpum tuū
bemāmyn x iuxta te q̄ter q̄ timendū
e ē ne pariāt ſimilia effraym x regn̄
q̄ tribuū in deſolatōe erit q̄ ſal
manaſſar et ciuitibus aſt' oſtendi fi
dem x fidelitatē q̄ habuit in eor̄ qui q̄
mutauit eor̄ deſtructi facti ſunt
p̄ncipes iuda q̄ aſſumētes timuit
captiuatis em̄ x tribubus q̄ ſalmana-
ſar alii de regno iuda trāſtulit di-
latatū timuit ſuū intra metas q̄ tri-
buū tū tm̄ ſortes cōtinet diſtincte ſm
ordinatōnē dei q̄ter q̄ impetia huius
rapiditatē ſubditur ſuper eos ſimilia
q̄ aquam x habundantē iram mar
ſit q̄ nabuchodonoſor Columpna patiēs eſt .
effraym licet em̄ patēt iuſte excepte
ſui tm̄ ſalmanaſar in uaſit in iuſte
et iniqua voluntate ſtratus iudico
·ſ· dīno iuſto ſo ſubdunt q̄m reput
abire pro ſordem x pro ydolis et po-
natur hic ſingulāe p̄ plurali et
ego q̄ tm̄ea effraym x rito deſtrue
eis et q̄ putredo domui iuda x tar-
dius p̄niam eis tardius em̄ corripit
p̄anis ps̄e apm̄ putrefiendo quam
torrupat⁹ a tinea q̄ie corripit apm̄

atm etiam in monitate sua et atra
regnu tardius fuit captiuand q̄
regnū aſtl' ut supius dictū e Et
udit effragm langrosre a. captiuē
rrecpabilē sicut langrosr tm finī-
tas meurabilis Et udas Qmeritū
suū a. captiuitate reūsibile sicut
Qmeritū e solubile et abijt effragm
ad assir quia p̄mo consensit reddē
tributū regi assiriop Et misit ad
regem Altore a. ad regem egipti
ut per eū libaretur atributo adqđ
misit osee iiij Reg xvii Et ape
nan potit saluare eos Qmo asta
missio fuit ortasio destructoīs regi
aſtl' ut abidem hr Mer sluc patit
mobis de regno uda Qmeritū cap
tiuitatis ore Grecie cū egipti
detrā sua ad meritū udeop sed fuit
eo ocursi caldeop redieruē intrāsi
sūt uthr qēme xx'ov' qm ego q̄
leena effragm cito deuorauit ai Q
quasi articulus leoīs qui omīb⁹ r̄-
deliter agit domui uda Qo subdit
de utraq; damo ego capiam q̄ quia
utraq; captiuitas facta e dnō ad-
tute principalē Qradens resistat ad
laudē meū subtrahendo abutroq; regō
subsidiū meū Donec deficiatis
capti ab aduersis et queratis fa-
ciem meā Veracē dante intellectū

VI

Ntribulatde Cap̄. VI.

Post declaratōne dne iustic
hīr gnter pon̄t declaratōē sue
nne et ondit p̄mo quibz mal
ranceda Qo quibus denegat
a Quid faciant Contra prīd

stiendo q̄ dei mia in aduictu oppi
sūt declarata gpter q̄ misto pars
asta de eius aduictu exponit artho-
licis et hebreis dusmode Ei dat
em Rā. pi. q̄ ei dicit Qntribulatde
sua Intelligit mia multa sunt mo
nudei per mundū dispersi aqua sunt
aroīnibus publicis petunt et pma-
tis per messyam libari eius aduictu
expectant udei et ro q̄ subdit ptea
Vuificabit nos p̄ duas dies p̄ma
diem intelligitur tpūs p̄m templi
per salomone edificati cui succesit
nor destructōnē p̄ caldeos Per se
cūda tpūs sī per zorobabel reedi-
ficati cui succesit nor destructōnē
p̄ romanos Per tria diem tpūs e-
dificatōnis tūs templi p̄ messiam
de quo exponit edificatōnē tēple
que hr in fine etatis Qmetrorte
sūt Hor aūt dicti fundatur sup
falsū sīa q̄ nobis sit Qventurus q̄
iam transiit etā p̄mū Dicit Jux
diffuse in quadam questione de quo-
libet et aliqua repetij super libri
psalmor et super ysaiam gpter
q̄ hic omitto expondo hrām sām
catholicā intentōnē Qntribulatde
sua a. imperio suor p̄ma quo eis
penitentibus rantedixit mia Et mīe
consurget adme et astud fuit ipe
nobis baptiste qui predicauit bapti-
smū p̄me et multi ad eius doctrīe
egerunt Veram p̄mā ut patet i
quatuor euangeliis Et dr̄ eius mīe Ipe
qua p̄mit ad principiū tpis gre
p̄ dr̄ dies Qo ni mox pcessit dies
due appinquant Ventre et re

ūtam Baptizari ēm aiohē mutabant alios ad baptismi penitēcie quia ꝑpe repit Inhebreo bī dirupit et saluabit nos sicut tpis ꝑtis punit nos q̄ in ꝑtib captos saluabit nos spualit et tp̄aliter Pernutet nos repetito e causde sme ad maiorē assionē Vnuificabit nos ꝙ ꝙ2 pḡ duos dies mortis sue et sepultē resurrexit xp̄us nr̄ resurrectio e principiū resurrectionis unt ad uitam īmortalem Cor2 xv xp̄us resurrexit a mortuis ꝑmicie dormientiū q̄m ꝑ hominē mors et ꝑ hominē resurrectio mortuor2 Et sicut mandatū est moīt ata et in xp̄o omes uiificabim2 Et her expōit magis transnat littē quia ꝓtedē quia accipit dicēs ꝑpe Et omnem in transpōe eius Vita grē et ꝑcaglē Omnem natiā fidei sequam ꝑ ymitando opa xp̄i Vt cognoscat dñm sanc ad sanc Cōit ponit medis remedi et confidenda ridr q̄ īmundū quamus e egressus eius sua ape et lux nra q̄dm ꝑmo Et venit q̄ gnber nobis tpa nra Et in hoc signficat doctia xp̄i sub methafora ymbris tram ferendantis lucē aut ortus ꝑ et eius ꝑdicatio ꝓcessit eius morte et resurrectiō tanc hr ꝑ describi quia frequēter in sacra scriptia pus facta scribunt ꝓa ut pateat mirabo et neti testato Quid facta Dñs ridit gnter quibus dei nra dnegi sit ꝓportis et apte malis et ondit ꝑmo hor mdiabg domibus scr̄ assit et nda sm̄ul Q2 mi regno asrt perse tuo vis Circa ꝑmū di ana vra q̄ nubes matutina ar2 q. d. Sicut nubes matutina alit dissoluit dicente sole sme pluuia et rab matutina sme humectatiōe tre vt q̄ e multū parnus Sic mia vra e sme effectū et ꝑ eius scra Osee ꝓportis notabiliter vigilat in udis tpe ꝙ ut patet ex decursu civit ꝑter hoc dolauī mystice a ꝑphas conuertā volui eos reduce ad rectitudinem scam legis ꝑ dolatōe Et cradi eos in ulis oris mei a occidendos ꝓdixi ꝑphas qui sic ab meā uerba mea ꝓfendo et iudicia tua a ꝑuicace tollate q̄ luc egredient a manifeste apparebit usce quā mam volui a acceptam et nam sacrificiū et scīa dī ar2 Et accepta em verbis legis no erant acceptā desc sed tm ex offensa deuotoc sic sta nr̄ hor desc sm̄t acceptabilia magnū sm̄t bona degnē tm nam sm̄t mitoū vite etne nisi fiant ex caritate ꝓximi sic adam trās gressi sm̄t pactū sicut em transgressus fuit mandatū dm de ligno vetito eamedendo sic mdcr decreto q̄ regis transgressi sm̄t legem data in mōte sinai Et ex ꝑmutatiōe gnr quida tra x tribuū in hoc malo malde notabilis nr̄ dicitur galaad ciuitas opantiū ydolio et sic transgrediebat mandatū

legis Ordinans addet supplantata
hebraei dicit Insidiatrix sanguini dicto
enim hebraice hic ponitur ad supplanta-
tionem et insidiationem est equivocum vi-
detur tibi magis hic accipi pro insidia-
tore qua subditur et qui fautores vo-
luit latronis qui querit gloriose bo
num principes sacerdotum a maiori
como In hebron hic principes sacerdotum
a maiori como loquendi quo de ipso
viii filij aut david sacerdotes erant
nunc antiphrasim pro hoc designatur
quod maiores de galaad erant consen-
tanei et pro turpes ait latronum vocabat
et homicidijs et in hoc erat trans
gressio legis tanta quod omnes qui per
gentes deserebant ad aliud locum ut
erant in idumee adquam portant pe-
tunie pomendis mertimonijs et
ito latrones predicti ponebant se
ubi in insidijs In domo asth' vidi
horrendum fit abolationem et hamanni
fit et nuda pono messem tuam a tribus nec
collectionibus et tribulationis de tua
pro caldeos nil confitebi captiuitate pulli
mei hebraei vbi dicit nil confitebo in
ceptam letitia pulli mei Dominus cum
hebraica hic ponitur equivoca et ad
captiuitate et letitia in ceptam Iz
et messem pone et ref q. d. licet
nito debeas duri in captiuitate tua
ad huc cum messibus inimicis tuis nil
redimed captiuitate pulli mei subito-
rolxibel de uberia tui et in hoc no-
tat distinctio captiuitatis inde asth'
quia usta recisa fuit mira sua capti-
uitas aut asth' nisi et recisa

Quum sanare vellem Cap vii
hic incipit captiuitas in he-
breo et libris correctis quo
modo dicit negato dine mee regno asth'
ethe multitudine et eundem sue
iniquitatis et primo ponit eundem
ut dicit in persona dni Cum sanare
vellem asth' eius captiuitate redu-
cendo reuelata et iniquitas efflua
uit causa multiplex et manifesta quae
huius beneficij et indigna adparuit mun-
danus erga homines et deum per
adolatam et fallacia et furia ingres
sus et adparuit aliena rape
re in tus et extra et sic patet eundem
iam multiplicem prius eorum contra gre-
mium Contra patrem cadem eundem
impijs tantum deum tui dicit et ne
forte dicant quod d. nisi ponit dicit
quorum pia antiqua latebant me
et mee prius recordatus Quia mee
fidederunt eos admittetes sue a-
rta eundem sunt ita eos stare fortia
per eradat tollit latrones deprehensi
dicit aut hic admittetes omnibus au-
rei quas admisit Jeroboam primus
rex asth' de templo flore gphat ne
pugnare regni asth' reuitet ad regnum
david vt hic unde xij Dum pulsi
Immalicia sua letificauit regem
Iz gphe falsi et sacerdotes exter-
sare Cyrum vemisset et gphat dum
ad interpandum Jeroboa contulit
molante et ad eius dictu altare
fuisset fractum et manus eius are

facta ppha fals⁹ uñt pg uiru dñi
et rediert eñ ppter q⁹ fuit p⁹cussus a
leone m itiñe ui ꝓ xiii Et sic ppha
falsus confirmauit regē in errore/
siu dicens q⁹ alle nō fuit ppha dñi
ner ades missus eñ m atiñe fuisset
adeone peruersus et sic rex et pncipes
eius consentientes fuñt letificati Qñ
adulantes r· ydolatrantes Quasi
dubang sufficiebat ac quiete r· adhor
tantes regē sdm eñ tonicq modū
loquedi allequi nitat alios admalū
dñi sufficiebat finem Quienit ciuitas
paululū ac quiā a pncipio totus po-
pulus non fuit tom q̃natus alla ydo-
la tria ꝙ paulatīm adhor fuit trac
tus totus ppl⁹ et tūc fuñt poste
ri⁹ studio ne aliqui arent ni rūm
m diebus solempnibus Dicebat re
gib⁹ m̃ Hic dñs Jeroboā q⁹ solep
nitas dñi erat celebranda in bethel
Ubi erat unus uitulus aūr regi
xij Qp erant pncipes finē r· tūc
co ydolatrie animo fecerat eñ pncipib⁹
magna tonuiia ut sic eos attra-
heret ad sua mitebat Qo subdit ex-
tendit manū suā de altari dicens
hoc eñ allud erant deos quia appli-
cauit qñ elibanū tor suū r· ex fer-
uenti uolūtate pauri fuit eñ ñ
ydolatā nō m sdiaret eis ut au-
deret eos adorā Tota nocte dormi
uit r· in pace quieuit qñ uidit
assentientes ꝑ quiā ultra nō tmuit
ab eis offendi per uisione anīe ad

regnū dauid ppter q⁹ audarius ad
ydolatriam eos inuitauit Qo subdit
mac apte fuerūt⁹ ad omnes tales fi
fuit r· audetes in ydolatriā et deuo-
rauit iudices suos infirmetes senes
uiros regnantes omnes reges corp
tendebat in altaria ydolatrie Unde
de quibus corp dñi tria Reges et in a
peccatis Jeroboam qui fecit peccare
israel nō recessit Efficuum hñt po-
mum ydolatre multiplicitas fili dñi
efficuum impiis apte commiscebā
qui regnū israel nō poterāt in fectū ydo-
latriam Jeroboam sed etiā ydolatrijs
gentiliū exp̃ssitū errat regnū et
nō solū ad horā sed etiā q̃diu
Qo subinuit efficuum factus e subu
uentibus r· ydolatrijs gentiliū infecta
sic ut pauis sub cinere ignis contrahit
fordes a tineis Qui nō recusat
humanū Comedere aliena robur aug
mentat ppter peccata ista frequenter fiunt de
peccatis Depeccatis et ape nesciunt
q⁹ hoc est ppter hanc ydolatriam et
sic pater eius coercetur et nō solum
uenit sed etiā semē Qo subdit Et
tam efficuis sunt mei r· redditi ar
pter Jdeo subdit pena Et humiliabit
superbia israel q⁹ impletū fuit spe o
sce qui ait ꝙto israel ductus e captiuꝰ
in assiriā uñ ꝓ xvii Mer uersi
sunt ephraim debitam et factus e
efficuum q̃ coluba seducta r· uecors
ad ripis capta Nō hñt cor r· fiducia
in domo egipti inuocabat confugi-
entes ad hanc in portum et dimit-

tentes dñm et hor fiat tpe oſee
ui ſſe xxvii Qd aſſiriob abiẽte
tpe mathahenui regis xv Et ui
pfecti ſiunt confidentes de hiſaa
auxilio et diffidentes de dño Et
pandam ſuper eos cruthe meã
dando eos inimicis ad diſpaſiõ
Et cauſa ſubdit qm receſſerunt a
me p multiplicatã ydolatriã ut
uiſſime Ego redemi eos de ſuitu
te egipti et apprehenſi ſunt cõ
me mendacia dicentes de mitulis
aureis Et edij aſſi qui edixerãt te
de tra egipti iij regis xij Et uo da
mauerũt admc mecordeſpio me de
uote deprecando ſed ululabant ma
trii ydolis meibilibus ſuis ꝛ inde
ſubtris Et ego erudiui et confortaui
brachia eoꝝ mitredo eis qphãs
ad eruditionẽ eoꝝ et conſortatione
in bono Et m me cogitauerũt mali
tia qphas meas ad dedo Peruſi
ſunt ut cõuertãt ab ſe iugo pmo e-
rum ſubtraxerũt ſe iugo roboam
filij ſalomonis iij Reg xii et pcta
augeo dñe legis ſpiendo ydolis
ſacti ſunt q̃ arcus dolosus quiete
flectit ſagittam contra tonẽte eu
Hic pphãs aſſi blaſphemias retor
quebat inde ſuſtentatorẽ corũ ca-
dent in gladio ſ aſſiriorũ aſſiraẽ
ligiue ſue ꝛ quter blaſphemias
contra deũ Qſta ſubſanato cor ꝛ
derisio dei mira egipti ꝛ debrerũt
ea tid cõit inter egyptios

Agittinꝰ Cap. viij.

poſt declaratiõẽ dñe iuſtie
et miſio hic inter ponitur qm ilgaꝰ
utruſq; Et pmo iuſtie Qo mie cap
xiiij pma mduab quia pmo pmi
uſtie dei p milgrato Qo ppli inter-
pato cap xx pma in tres quia pmo
p clamatur dei iuſtia contra iudam Qo
contra aſſi ꝯ me in uocabit Qo ad
contra iudam Et iudas Circa pm
dicitur qphẽ admo In gruto tuo ſit
tuba ꝛ clama alte ad modũ ſpontis
tube et quid debeat clamare ſubdit
qꝫ aquila ꝛ nabũ rapax admodũ
aquile qpter q aquila vocat ezec
xvij aquila una grandis ſuper
domũ dñi ꝛ tri o venit ad deſtru-
endã damũ dñi in orbẽ qd fiet
adimpletũ tpe ſedechie uj regis
ultimi Et ſubditur cauſa pter eo q tranſ
ſi ſunt fedus meũ ꝛ uirantio ꝛ
mãta mei ſimatici Sedechias cum de
conſilio ſenioꝝ et ſacerdotũ rupit
uirantiũ q fecerat nabũ defuncto
ſibi fideliter ſubtributo ij pharaõ ythio
Et legem mea pnaicrare ſunt ꝛ fa-
tiendo multiplicatur contra legẽ
dñi datam in monte ſinai Poteſt
etiã aſta pare ad pam de deſtructõe
templi p Tytũ romanoꝝ eo q
aquila e ſignũ romanum mmpy eo
q̃ tranſgreſſi ſunt fedus mei ꝛ
tidendo popm qui miſſus erat ad
federandũ me dñm et pplm Et le-
gem mea pnaicrari ſunt arritan-
tes mandata dñi quter ſuas tra
ditiones ſm q mãdauerat eis popis
ut ꝛv Hinc mouebimur ſm
quter p milgatur dña iuſtia

contra aſſi' ſm dicit ꝙ eni uocabit
arrari abassarijs cognouimꝰ terraſſi'
a dei cultu. a. nos qui ſumꝰ ꝑfugi ad
aſſi' et ſubintelligendū ē q' her
votatio eſt ſtulta et ſubdit ea q'
pecerit aſſi' bonū a. dei cultū et cultū
ydolor ꝙmittit perſequi ē eū uſ-
q' ad captiōē et captiuatōē ꝙ ꝓ regē
manerunt ſb regib' aſſi' et uo exme
trēma ordinatōe Gignid em a tri-
buū erat dat dauid et filijs eius
in ſempiternū Sed contra hoc uidet
q' dr iij Reg xi ꝙ ieroboam ſic
dicit dns deus aſſi' Ecce ego ſci
dam regnū de manu ſalomonis
et dabo tibi x tribus Dicendū ꝙ ho
fuit mḋ uerte et ſi per actū eius ſb
ad primā dr. malū ſalomonis ad q'
detinauit in ſenectute et ſic per
miſit roboam vnde dicta ꝓto ex
qua relatione x tribus fuit abeo di
uiſe et ſic ꝙd tangit ordinā q'
miſſione et no ꝙ ordinatōe
que excepit aliquid fm ſe et abſo-
lute q'do ſequunt ꝓncipes cotite
runt et no ignoti a. appāuit ſb
malicia ꝙ ſe a regno ſegregarent
et ꝓ hoc regem ſibi ſtatuerūt ꝙa
voluntate et non de mandato dm
Argentū ſuū fecerūt ſibi ydola
ſb vitulos aureos Ut mitterent h'
em ydolatra fuit in tribus ſui ꝛa ꝙ
rectius ē vitulus a. vituli quia duo
fuit ampliꝰ ſingulare ꝙphetali
vſꝰ non poterunt emendari ſſilij
aſſi' ab hoc delicto q. d. mig' uſq'
ad cor captiōē Nunc exiſti ē apo

a. rape vitulos ē de auro et argento
regis aſſi' artifex fecit aliud Ergo
patet ꝙ no ē deus qui no ē factus ſ
factor oīm Sm marrancos telus eſt
a. q'rctus in loco vili eſt q'n hebreo
hn. quia aſtelle eſt a. diſſipatus in
ſiluſtra ſicut ligna que ponit in igne
exqno inde q'ſi nutili ſunt trā au-
rei ex tuo et lignei minus ſt ſi-
auro ſubtracto per aſſinos aginis fre
fiunt de ligno quia uetꝰ ſeminabit
a. opa in anīa a turbine metent
a. in captiuitatem abunt Culmꝰ
ſtans no ē in eis q'a. ſi contingat
eis aliqua abundātia ꝙſperitatis no
in venient ad effectū et ſi veniet
ab adiſantib' capient Nec factus ē
in manib' a. rito ducet in aſſinos
captiuos loquitur em deſinito ꝙ modo
ꝓtri ꝙter timidine ꝙphie Quaſi
vas in mundi a. abi vilit tractabit
quia ap̄i aſtenderūt ad aſſir a. abi
in captiuitate rito ducent Et ſubdit
ꝛa Dnagēr ſalutauit ſibi effraym
Dnagri diſtirrētes ꝙ dr̄ta attrahut
venerūt ad ſui refugerūt Ideo q' di-
cit xiiij Dnagri ſteterūt in ripis
tranſierūt venerūt q' dra tocē Hic aſſi
diſuadebat ad diuſa lata gentilia ad
attrahendū ſ ydolatrias eoꝝ et in
hoc delectabant Ideo ſubdit animā
dederūt amatoribus a. ydolor ſuis
adoribus Et ad idem ꝓtinet ꝙ ſubdit
Reddet et no merebō ar Et ſubdit
pena Hic conſequalo cōb a. medio
ꝛpe tenebo eos in manū ſua ſua ton-

gregatos et quesiert paulisper ab
one regib sr assirioz qmag regno
appinent dura sumitura q. d. rito sum-
detra sua dispergendi et sumitute
durendi Et subdit causa quia mt
tiplicauit effigiym altaria sr ydoloz
Gentiam eis multiplicate leges meas
addendo pcepta pceptis q. d. no co
q hoc cet frustra Unde subdit-
que velud aliene a cet Circa hoc sci-
du q x tribus licet colerent ydola
m tc hoc colebant dmm qui dixit eis helias m Reg xviij sq
quo claudicatis mduas ptes mite co-
lendo baal mue dmm Sed talis
cultus non te deo acceptus Qdio sub-
ditur punitois attelcato Qui re
cordabitur miquitatis eoz pena
debitam in fendo qui m egipto co
sitentur r. sumitute vilem et dirut
sicut fuit m egipto et oblitus
e Repetito e de punitois dre Et
iudas hic resumitur qui ha ad decla-
randa dna iustitia contra iudam
dicens Et iudas eua multiplicauit
urbes munitas Decem em tribus
mcaptiuitate ducis Due tribus
que remanserant fortificauit
eram suam fortaliciis ut hz iij
regu Et quia tpe sedechie mmis
confidebant deillis et pau de
dedo ndo punit sunt iusto di
udicio qui ter q subdit et mittam
agnie cui q fuit adimplenda per
exercitu caldeoz Cap. xv.

Qoli letal qui pina porta
e dne iuste contra pm
delmato hic qui ter po
eiusdem micepato tamq gauneti
demultiplici delicto Q ut emlt
migratis tuo q pma diuidit
sm quiq mutacoe debono m
malid pmte dehabmdancia m
penuria Qui e de mditia m minu-
dia a reisis e Go de stricta m stul
tia a sinote qui debomtate m ma-
licia a di ouat Quito defecumdi-
tate mproles carencia a effiaym
Circa pmu dicitur qoli letal
m alio Qoli qoultae exoris m sgo
Dicitur em exultato qi extra sal-
tato Circa pli q. d. magis hec
matiam tristicie qua gentiles
qui no sunt trasgressoes legis
mostare simt tii quia no fuit eis
data Tu aut formicatus es adno
deo tuo ydolatrido et lege eius
transgrediendo Dilexisti m
redem super omes arcas aie q
cultu eum ydoloz consequi spe-
rabant habmdatia bonoz tpa-
lium Sed audit eis contrariu
quia her habmdancia qua con-
secuti fuant deu colendo mu-
tata e m penuria Qdio subdi
arca et tormular no pascet eos
et Vinu mentietur eis quia non
reperiet quod sperabant Et tu
hoc auferetur detra sua captiui Qo
subdit no habitabit mitra dni
Reisis hic micepat demuta-

roc scda sz de mundicia ni mundicia
ni dicitur (Reliquis t aplꝰ megyptii
x. de mundicia exite qua tradit lex
nin mundicia gustatoīb egyptiate
et in assyrijs sz ductus pollutid co-
medit a. comedit cito cibaia in le-
ge phibita Non libabunt dno vi-
nū q. d. qui ter su in mundicia mi
cpid t addei sacrificiu Sacrificia corp
qi pauis lugentiu a. pollutis qm
domo cm migna erat morentiu
omia cibaia reddebant pollutu
et alli qui comedebnt ca so sequit
Omb qui comedut ꝯ qua pau
ror aie q. d. qlle pauis potuit
crescere homes sd megnis t ad sa-
riendu deo in oblatoīe qdio sub-
ditur Quid facietis in die solempni
Qrquo debetis apparere cofd dno
in oblacoīb et dis vestis et no
hetis aliq aptid adoffendid et sedm
hunc sensu gemuat hec predicti
Sapa. aliter exponit dicens qal-
loquitur duas tribus assabuit accide-
das d. Quid facietis in die solempni
fm dnm de cadauibus vestis facie
solempne quinin bestijs et animis
q. d. no habebitis effugiu et sic quasi
litte sequeti nec dicitur esse cm pro-
fecti sunt ad. a. pauci qui effugerut
in destructoīe urbium fuerut in egyp-
to contra constitui Somie sz abdia-
na silue thanee et alij nec co Sic
Xpus ito qdo subdit egiptus cong-
regabit eos Osta fi fugā no valuit
eis qua cito pg nabuc interfuit
egipti et eos accidit Qdio subdit
memphis sepelict eos Ciuitas egi-
pti que nūc dicitur damiata desi-
derabile argentu eoꝝ ortica hereditā-
bit ut Qrim cm destructa longo tpe
fuit sine habitatoribus Ubi fugientes
dyssenteriā pressa et sic ibi crescūt
spine et ortice Venerut dies visi-
tacoīs sz pene et cm hoc notat
inspia punitoīb Britone hic
increpat tria peroratio sz despria
vi stulticia dedit cm deus alli quto
legem Dequa dicitur Deus ut
heret t sapia vta et intellectus co-
ram pplis sd qui transgressione
eius finit ex tenati quia frequentato
peccato ex tenat mens ocultū qd
subtrahitur Britone aplꝰ stultu et
dicitur aliqui correctoīs q finit die
dierū stulto te Et sic aplꝰ t alti
tasius Sz in hebreo t ona dicto
et tue aplꝰ t alti tag Et sic t spꝰ
stulto ne q. d. pater omnibus q
pplis aplꝰ factus t stultus ppha
mstmi quia pphe aplꝰ erant ar
reptiy ademorbus qo fm dicit
Oze spuale intelligetur maligno
spū arrepti Et subdunt ta huius
qui ter multitudinē iniquitatis
tue et multitudo amicie supple
sta t ademoīe do iuste sibi pmit-
tere Com subdit de vomet ppha
Speculator effraym a. animas ef-
fraym civitate fm deo meo a. lo
quens spūi dno ppha et mutatē
God quia tales ppham querebant

interfice sicut infra patebit de amos
Qo sequit laqueus ruine factus e si
omes uias eius quia in factis et dicto
talis ppe querebant occasionem
mortis sue et quia regem asil' non
solid hoc faciebat sed eius regnum ui
da in quo erat tempid Qo subdit
Qnsama in domo dei eius quia zach
aria interfectus fuit in domo dñi 9o pal
xxiiij Et quia ista erant horrenda
Qdio subdatur q finde pertransit sic
indictus gabaa on quia in poor leuite
mortua fuit uexata incredibili li
bidine Qudic xix Recordabit iniq
tatis eor ait quia obliuio radat
mdos sed quia admodu recordant
se hec q primit pcta dñi assimulata
Quasi arwas hic increpatur
grta mutatis de situta in malicia
Cui dicit in persona dñi Quasi uinea
que fuit i valde pciosa quia rede qn
ueni asil' Qn primus pribus abraha
isaac et iacob et q sum libus Qui
pma poma ficulnee que fuit alijs
meliora Qn tacuime eius uidi pres
eor Dicit em on tacuime arboris
fructus tiaus maturantur et ne liq
eo q aple attingunt liberius Sic
dicti pres fuit in dies possibus de
quibus subdit Ppi aut intrauit ad
belphegor i. ad ydolatriam filiaus amon
et moab anno xxv Abalienati fuit
adeo in confusione ut sua ut abuit hi
Et facti sunt ab hominabiles sicut ea
que dilexerunt i. sicut ydola que ab
hominabiles insanie sic facti sunt in fu
tura Q Effraym hic increpat quia
de quita mutatione sua affectuitate pfid
interuentia Et dicit in tres pres
quia primo ap postea predicit Secdo
modus ponit i fe et ne Qo subdit
ad primu reuertit i effraym Carca
ons prolis in magna pte fuit eq
captiuatis q notat hic dicit Effray
qi anus anolanis demdo suo Qno
lauit ductus extra tram suam
in captiuitate Et loquit quia
de futo p modu pteri sicut frequ
dixi Et io sic intelligendu e in
multis alijs ubi no expino gla
con apartu et Inhac em glabam
q uxores con facile gripiebat
et sine pculo pcbat exquibus
sequebatur habundantia qua de
mutatione eius huius gle subdit
Qz et emittiere filios suos ab ipi
bus con sua con interficiendo p
assiriou Sed et ne eis hec e
pare mandatis in qua pha inq
dei loquens denunciat futura de
structoz ppli iudaici q ronob mita
ctaplor ex eius destructione per assy
rios dequa am immediate fiat
locutus Circaq striendu q iste
e vng de passibus scripture ueris
testimoi corruptus ad indeis stom
q dicit stat Raymundus in hebria
lugiua valde prius old eius intel
lectu scribendu q scribit in hebreo
hic Quia ecia hic eis bestijs de

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

eis hebrei nō hnt duplicem ſ
ſameth et ſin nī ſono et caractē
diſſentes ōm nō poſſunt ſcribi ſup
plitam ſameth ſic in textu meo
dicto nō ſcribitur per ſin ſignat
incarnatōnē meā hic aut ſcribit
per ſin et nō hic et vocā lrā. quia
cetā vōc eis incarnato mea de eis
Qſſimp ſit om̄ caro deus deinde
et exhor ſecutū ē voc eis qui pro
maōi parte ſunt incredili et
perſecutōēs ḡpī et in vndicta
mortis eius per romanos tribula
ti et captiuati ſunt Quecta deſignt
perhor q̄ in principio dicit quia ſe
vōc eis cetā in latino additamēti ſig
nat et an hebreos loco eius ponit
hec dicto gram Per quia ſemp ſig
ficatur additamentū ḡſimilis et
diminuto ḡpti iudaici q̄ romanos
fuit tanta gmio maior quā alla
que fuit facta per aſſirios et caldeos
Q̄ principio cum obſidiōne perro
manos uſq̄ ad fine mortui ſunt
fame peſtilencia et gladio decies
centū milia hanc autē uitate fi
dei ſine cōſona mea Pa. ſa. re
pellē dicēs q̄ lucta ſit ḡ̄ pugnat
deſuper in ſini ſtrapte hr ſpūs
et Vtute lrē ſameth et ſic hoc
ſuri ſignat hic actenū et nō in
carnatōnē quia ſic puncta lra ſin
uſi hoc loco ſed aſtiū vñ figura
uitatis ſcīm quia hec lra intacto
veteri teſto non inuenit alibi ſic

puncta ut dicit predictus frater
raymundus et ego ſimiliter nō recor
lo me iudiſſe ad deſignandū ſmam Q̄
quia puncta non ſunt de ſua litte ner
a principio ſunt ſcripture ōm et veteris
qui in ſynagogis cor legunt ſunt ſine
punctis ſed ꝑ magnū tpus ꝓgica ſunt
in lecta huiꝰ puncta ad facilius legendū
Cū agitur ſubtracto puncto predicto
ap̄ remedae q̄ poſſint ꝑ ſin ſcīpt
incarnatōnē ſignificet quiescit tam
dē q̄ poſſint hic in carnatōnē ſignt
et ſic id tranſlo inter dictū Qra ſa. ſe
que ſic hec Sed vc eis nō accreſſero
ab eis pater q̄ fuit facta ꝓ dicta
corruptōnē q̄ſt hi truhi noſtra hiſtia
ad predictū intellectū Sed nec eis nec
quia inter negatōm incarnatōnis
dei deus accreſſit audeis dimittens
eos miſericorde cor ipſi intrauit ple
nitudo gentiū ſcdm q̄ dicit apl̄us
cum diſſuſe impia ad nōs Cum
om̄ ſint ſimplicia reſtituit ad pdicta
carencia prolis in regno q̄ tri
buit hec vetus teſtamti fit de
effraym ut vidi trius erat a. ut
ſimil tres in filios multitudine
ſo ſubdit ſimilata multitudine
multitudo em̄ ciuitatis principalis
tranſtit in multitudine plebis
Et inter indir magnitū intra
tōnē Et effraym admittet
tanē filios ſuos a. adregem aſſiri
orū qui eos debellauit et captiuauit
Da eis dne a. dabis vnam

alibi ſ puncta ꝑ q̄ in hec ad
dicto ſen

ſme libeis a uxoreb ſuis ſtrubeā
arrogā ata q̄ ām non potuit michi
et ſubdit tā huiꝰ pene ⁊ mcb nequi
eos in galgal qbi eā trucidit ⁊ ſic fi
liob aſtl' et tue ? p̄mo quicuit archa
aliquo tpe q̄nter q̄ſtiõe falſi dicebat
q̄ erat loc⁹ ſanctor templo q̄ erat
marbm et docebant q̄ſtm à colē y
dola eoq̄ reddebant deo deoꝝ et adó
rgbant ⁊ ſequitur Non addam ut di
ligam eos ⁊ mcb p̄ncipes corp̄ recede
tes adeo ꝑ ydolatriam et tra ſua per
raptum tatem ⁊ fadre cogit ⁊ ſtrata e
r. ⁊ uirtus prolificandi quos et ſi ge
muerint no tri uuicet ⁊ brieuet eos
deus meus detra ſua ⁊ ꝑ ſuã
raptum tate denūciatis qua no audi
erut eū renuntiante eos ꝑ roſeam ad
homi et erunt uagi in nacōibus
a raptinati in languiquis regionib⁹

Ulnus frondosa Cap. x.

Post mtepacōne ꝑ de
ſua periuracōe hic q̄nter
mtepatur de ingratitudine et di
miquatior ꝑtes ſcdm q̄tior ingra
titudines Quaꝝ p̄ma ponit mica
p̄ntr. Hic treb⁹ in tribus ſequentibus
ꝑna m duas quia ꝑ mtepat in
gratitudinib⁹ culpa ⁊ ſubdit pena
⁊ diuiſit et Circa p̄mã tangit dicendo
q̄ deus fecit illi ꝑ uto magnã bñfi
ciũ mducendo ea in terã lacte et
melle manante Eo iiij Hi hor bn
ficio migrati tenuſſe ſibi ad ydolatriã
⁊ dicit ⁊ uitis frondosa a ſtl' bo
tatur aut ꝑ uus uitib⁹ Hic dicitur

ypa ⁊ Omica dñi exercituũ domꝰ
a ſtl' et et dicitur frondosa q̄nti
tatidine ꝑ uli et habundantia diuinar
fuit a fortificata et hor exercite fer
tilitate ⁊ ſubditur fructib⁹ adeq̄
tib⁹ et ei Quia q̄ntitatiue ꝑ uulis
trauiſſet fructib⁹ tre ſufficiebant
ad eius ſuſtentacōne Sed quia her
habundantia fuit occaſio eis recte
dedi adeo ſicut prędixat deut⁹ xxxii
Adoleſcens mtraſpatus et dilatus et re
talcitrauit ait ⁊ dño ſubditur ſtdm
multitudine fructus ſui a diuinar
malũ et artificialiũ multiplicauit
altaria ad ydolatriam exercendam et
no ſolũ domꝰ ydoli ſed multor
dño ſubditur Iuxta ubertate tre
ſue exuberauit ſimulacra ⁊ di
uiſit et Hic q̄nter ſubditur pca
et p̄mo ponit p̄mitto ꝝ tribui
⁊ detecto duas ⁊ turrabit inde
p̄ma m treb⁹ quia p̄mo pon⁹ p̄mo
ꝑ uli ⁊ aſportato ydoli ⁊ ſtatuã
⁊ raptinato ſceptr regij ⁊ conſpi
ſo Circa p̄mũ dicitur diuiſus eſt
cor eoꝝ ꝑtim ydola colendo et
ꝑtim deũ uerũ mtribuit ⁊ cito
interficiet per regem aſſirior
Hic conſtringet ſimulat⁹ cor ar
ripiedo inde auro et argento ⁊ De
populabitur arab cor⁹ arripiedo
ſibi preciosa ornamenta eor quia hec
dicent aſſiste mo et rex nobis ⁊
non potuit defendẽ ſicut q̄ſtm de
decege qui neſcit uel non ꝑ defen
dẽ ꝑtim Nabuchodonoſor regem et ſubdit

tam quam cum timeng dñm ꝯ
cum direbant aliqui hom mḋcos
exquo nō recedit diim rex nō pt
defendē nos ſoquimꝰ ilba uiſionib
inutilis Vbid ꝯphē mercpantē
ptim co q̄ credebat ſibis ſtoꝝphāy
cm hebreo hr loquimꝰ ilba uiramta
ſli q̄ uiratis falſe uiratis et fefell
ſedus ſa fallaciter cū pximis Vnde
ſtas aliqui lib hmt cū mendacio ſ
nō t in hebreo ſ intelligit ſm
et gmabit q̄ amaritudo iudicii
ſuper ſultos agri a· q̄ſtitiē iudi-
cii pauperū qui vocant ſulci agri
hic co q̄ potencia diuitū oppimūt
et molestant ¶ Vastas hic gnr
describitur exportacō ydoli et quia
aſta lra t mitricata et ſdm hebreos
imparte cdrupta dō ad eius mitel-
lectū ſunt aliqua p̄mittenda p̄mid
t quia manahē rex iſrl dabat
ſingulis annis summā pecūie regi
aſſiriorū ut confirmaret regnū ſibi
q̄ violenta intrauāt in pte xpi et
inter alia summa erant Vtuli au
rei quas fecit Roboam Vel ſalte
Vnus corp de quo fit hic mētio ſz
alle qui erat in bethel que alio nōie
dr bethauen Iosue viij Et hoc
habetur hebrei et latini Dicit
Vltius alig exportacōes latini q̄ſa-
cerdotes alienus ydoli ſeu ydolo-
rum fecerunt occulte Vtulos de cupro
deauratos et alli ſimit portatum
tram aſſiriorū Vidit ſtaudē in
dignatiē afflixit gradatim tram
et ſm hoc exponit luctam aſtam

Dicentes Vastas bethauen a·
Vtulid qui erat in bethel q̄ Vocat
aplīa aiste Vastā derisorie et ampliali
Vastas eo anno loquēdi quo dr Ioa-
xxxij Qſti ſunt dii tui qui te eduxerunt
de tra egipti et tu nō es in Vnō Vtu-
lus tam flatilis Colunt hitatocēs ſa
maie q̄ erat metropolis et ſic hi-
tatocēs cum colebāt ydolū aſino tege
facti quia luxit ſuper eū a· ſup Vtulū
ꝑtīs cum qui colebat eū q̄dō luxit
ſi ſunt exportatus nō predeo et edi-
tui cum a·ſacerdotes Vtuli et dicūtur
editui ab ede et tuor aīs q̄ tuetes
ſeu custodientes edem ydoli ſuper eū
exultauit ꝑter ſuū luctū quia ſibi
ſuit tūc vetitū exire Ad ꝑtīs luge bat
quia apīm ſublatū credebat inglosa
cum a· in Vtulo qui reputabā pie
honor quia migrauit abeo a· applo
ſm cum oppimant Briquidē et ape
massim delatus t ei alijs mmibus
ut credebat ꝑtīs q̄mig regi Vtuli
quia Vastabat manahen de contra
dictoribus ſibi confiſſo effraym capict
a· ex hac confuſōne imp tabit ſtaude
dicta ut predict t Et confmde
in uolūtate ſua a· in uolūtate ſacdotū
qui fecerūt tale ſuit exquo ſcripta
t confuſio regni nō ſupradicto
Hec exponit nō vide valē pmo q̄-
ſatis videtur distorta Qo quia fit
dict Coluerūt hitatocēs ſamarie
quia luxit ſup eū ꝑtīs hic quia de
ſuo ſignificato t traditum fe dec
mandate p̄dictis luctus nō ꝑtīs
de asportatōe Vtuli nō t aliquo

mo causa uel raro q̄ hītatores sa
male colerit apm ⁊ magis t̄ro ad
oppositi Item spiritu sacerdotii vide
cē fictitii quia in scriptura et tradi
tōe recp̄ sp̄ propsp̄ adhibet mag̃
diligenciā Vab aūt aureū aut preciosū
aurato statim distinguit ꝑ colore et
pandis q̄rum copositacē aīt dicit hoc
habet abhebreis q̄ nō videt cum q̄
ra sa. magnus doctor mi⁹ hebreos
michil penitus dicit de hac spirto uel
fraude sed ad contraiū sensid exponit
tram ꝯtinē ad hoc sriendid agitur q̄
hec t̄ra hebraica ad vacas bethauē
tmutauit hītatoēs samarie a. ꝑpter
ydolid qui erat in bethel ut supra
dictū t̄ tmutauit hītatoēs samarie
ꝓ me fortunid et malid demisit
super regnū ꝑ missionē antiochi re-
gis assirioꝝ Erat cū samaria metꝝ
polis regni et ideo ꝑterita exp̄mitur
timor eius recepta in fortunis filiis
Translator vō mr videtur tradidisse
hmūt timorē fuisse et ideo subtulit
tolluerūt ꝓ tmutauit quia luxit sup
ea a. super antiochū sustinendo ꝑ quē
eius a. ꝑ quē regni et edituū a. sacer-
dotes similiter luxerūt quia timuerūt
maiorē ram lugendi et aste luctus
monit hītatores samarie ad magis
timendū de pristino seu in fortunio fu-
turo Super ea exultauit ꝓ gla eiꝰ
a. super nitiū exultauit sacerdotes
et ꝑ quē q̄s venerabant glose et ideo
luxerūt in eius deportatōe Dequa
subditur Quia emigrauit vel ata q̄ li
quia emigrauit refert ad aliud q̄ pdi

de luctu sacerdotii terra patent ex
supradictis Confusio hic ꝯ inter
destribitur captiuato sceptri eis
dicitur confusio effugiam capiet
rex eam sc̄l' qui sic nominatur quia
p̄mus rex fuit detribu⁹ s effugiam
et confundet asc̄l' a. ꝑ quē eius
in uoluntate sua a. quia consensit
regi multitu vitulor⁹ odio subdi-
Transtulit fecit samaria regem suū
q̄ sp̄uma super facie aque a. scrip-
tū dicit metaphorice vitulum fecit
spuma t̄ res vilis. ex eo ergo ꝑ
consensit regi multitu q̄ doloris ydo-
latra fuit multiplicata in regno q̄
fuit ꝯ captiuatōis regis et ꝑ
dispersionē excelsa ydoli a. vitu-
q̄ vituli qui colebant in locis hīs
ꝑtalid asc̄l' hoc dicit quia tria
et q̄rto sc̄e. frequēter repit de iero-
boam eo q̄ fecit vitulos q̄ peccare
fecit asc̄l' Lappa et tribulus as-
trendet super arua eoꝝ quia tra
liter mdesertū et dicet sq asc̄lite
qui in mineta capiōe qua desidera-
bant adulteri maxime montiū
et diebus grabaa pertranit asc̄l'
Adintellectū huiꝰ sriendid q̄ rex
de ydolo michee et de mose leuite
migrabaa mortue fuit eod tempe
et lucet scribant in fine libri iudi-
cū tamē contigerūt tito p̄ mor-
tē ideo sic Et de tali ydoli declinā
Quidam xvii Et ibidem patet de
eo tali quia tue tpis phinees fi-
lius eleazari sacerdos erat sum

sacrdos ut hȳr quidam xx annos
ergo dicitur & diebus grabaa per-
transit ista quia a tempe quo enor-
miter peccauit grabaa nunquam
leuiter totus ppls peccauit my-
dolo machc quia primus allud sacr
in tribu dan usq; ad v tribus cap-
tiuitatem ad subdendum abi stetit
quia ydolum machc in tribu dan sacr
ptinebat & mixta hec sit hȳr h'
merito de peccato grabaa arguendo
ppl'm ista' qui fuit tam sollicitus
de emendando in tanta hiā et tm
neglexit emendare in tanta dmā
licet eum bini fecit ampliorē sp pugnādo
contra grabaonitas tm magn' te-
nebat ad eos sp ad admonendū
ydolū de tribu dan & grista ne-
glientia fuit punitus maxime
contra grabaonitas a quibus fuit
bis turpit debellatus licet orient
in tertio conflictu & hoc e q' subdit
Non comprehendet eos in
grabaa preliū super filios mig'
tatis a grabaonitis quibus non
prevalebit spūma iuste et sedā-
quos desiderii mei correpta eos
p regem assirior congregabit
super eos ppl' sp multi ad regem
venientes & ei adripiet ppter mi-
quitates suas a ppter duos orbi
quas migr coluit effraym a
regnū ista' Virtula docta diligē
tritura a similis e virtule que
consuevit triturare a quoniā ego
mi manca ego tractabo sua
Cui cum frūt messes mitra alla
Virtula aut tritis diligit laetā triture
quia consuevit a tondere ad libitū suū
sm illud deut xxv Non ligabis os
bonis triturantis & no mo vult arare
deloro allo licet preciat & sic exit nto
reuiet & hic ppls ista' fuit frequēter fla-
gellatus adeo ppter ydolatriā et tm no
dimisit eam et si aliqui dimittere hor
fuit tantū ad horam sra aut hebraica
planior e que talis e Effraym virtula
stimulata diligit tritura a laetā tritile
no dimittere cū p stimuli punctoc &
ego transiui super pulcritudinē colli sui
totaliter subiugando assirior regi
Ostendam super effraym a facia aste
ad regem assirior super aquā Ista
q' ponet pedes super eo tollit Ille et
quia simplicit debellatus qa subpe
ditatus Arabit iudas hȳr ponit
correctio duor tribuū et diuī iudeor
pter quia primo ponit hec correctio
Io dicit tribuū obstinato a arastis
Vita p'mi seminio q' duo tribus
videntes a tribus captiuatas ppter
peccata sua disposuit stare domui adhor-
tante eas ezechia rege eorū Idio
dicit arabit iudas a dispōnet se
ad laborē prime et ad opa utilia et
me Idio subdit Seminate nobis
in iustia et metite in misericordia
per bona opa cū venit qui docebit
nos iustitia a deo ezechias sed qm
ezechie successit manasses sp filius
eius qui pessimus fuit et ydola posuit
in domo dni Io subdit arastis in
pietate a dispersistis nos ad malē
agendū Hic exponit aliqui tam

tmnando ad littam̃ p̃cedente ſed
quia in fine conclud̃itur ſic nobis
ferit bethel q̃ adorabant̃ om̃i-
bus que erat in regno iſtl' et non-
nulla patet q̃ hec littꝰ non tam̃ q̃
p̃cedit ſed digitum ad p̃m̃ dece tribuũ
p̃pter q̃ dicendũ q̃ hic duabus ꝛ
incipit alia pars in qua p̃ correctoꝛ
duas tribus p̃decessas reuocat̃ q̃ ſa
ad om̃endũ obſtinatoꝛ in malo q̃ tri-
buũ dicit̃ ſ. traſtis impietate cogita-
do male age iniquitate meſſuꝛ ſtis
implendo age tamediſtis fuge me
dam̃ arquieſcendo ſle q̃ hẽ quia co-
fidiſtis et in uiis tuis multitudo ad
regem egipti ut rebelles aſſyrijs
q̃ ferit oſee iiij ꝛc xxi et in ml'
tudine fortiũ tuoꝝ vastab̃ de cis
quã de deo p̃pter hoc ſubiũge tonitꝛ-
get tumultus in populo tuo ſ. fong
confidiſtis fugiendũ de p̃elio et om̃es
munitiones tue. in quibus confidebas
vastabunt̃ ſicut vastatus e ſal-
manaã Quidam vm̃ ſcribunt
q̃ gedeon debellauit zebee et ſalma-
na p̃ncipes madian et captas arridit
eos q̃ ardebant ſtes ſuas in thabor
et p̃m hoc exponit hec lra Sicut
vastatus e ſalmana p̃ncipes ma-
dian Adomo enim qui vndicauit
baal ſ. gedeone et poſtea enim de
quo dicitur qui vndicauit baal ſ.
vndicta accepit deo quia ſuffo-
dit altaꝛ enim et luci ſtuendit Iu-
dicũ vi. Quidie p̃elij refertur
ad illud Sicut vastatus e ſalmana
ſic in die p̃elij gedeonis ad apo

mine ſuo filios alliſa ſic in die p̃-
lij gedeonis et mirom̃ confrin
git̃ Ordo hebreoꝝ alia e hec
ſtina et littꝰ licet ad eande tamen
ſionẽ Ad cuius intellectũ ſciendũ
q̃ in hebreo no hic hic ſalmana
ſed ſalman nec e nomẽ p̃prium
ſed appellatiuum et ſignificat pacifica
ſeu quieta hoc etiã indet q̃ ſalma-
na q̃ e nomẽ p̃prium p littam̃ ſude
ſalman nio hic ſcripſit mutat p
littam̃ ſm Ieron̄ pro q̃ hemg a-
domo enim qui vndicauit baal
Quia hebreo hic adomo inſidiatoꝛ
et e ſenſus a gens pacifica et q̃-
eta no timebit ſibi depredato caſtꝝ
abſidiatoꝛ et enim familia ui-
uente ſubito ſuper gentem in pro
ſperis que credebat̃ se in pace et
quiete Sicut legit̃ de euaſtatoꝛe
lachis Iudicũ xviij q̃ die p̃elij
ſic inſidiatoꝛ commiſſo inter ſe fi-
lios alliſa Tales enim latrones
no ſolũ audire mares ſed etiã
feminas ne acuiſcent̃ et ſic arri-
dit matres cum filijs Et e in
tento q̃ hic ſic dece tri-
bubus p̃ſtis ſub ꝛo ſubdit
Sic ſicut vobis bethel a' amiſit
aſtarte nequitia ſ. vrm̃ q̃ ap-
nequitias ſuas ibidem ſactas
adorando Vnitio Cap. ii.

Sicut miae ſuit increpa
tionis p̃ſtis a magnitudine que accipi
recepti beneficij edicto

mis ꝑpli de egypto per desertu et
luret a ꝓncipio hui⁹ libri ꝓsequit ꝑpe hui⁹
modi ꝓpter ꝓcedentis nominis
tentatē quia ad hoc facta et educto
ꝑpli de egipto ut introduceret in ter
lacte et melle manante ꝓtrā
sicut frequenter dictū est in sacra scrip-
tura frequiet ꝑpls sua postq̄s scri-
bunt ꝙm agitur capitulū in
duas ꝑtes diuidit quia ꝑmo po
pli vastato ꝑ sua ingratitudine
Qo eiusdem consolatio et diuina
dilectione a quorū Circa ꝑmū
dicitur sicut mādū transijt Velo
citer ꝙ transijt rex a⁹ a
regno a⁹ cito desinet et hoc
ꝑ ingratitudine huius accepti ꝑ
notatē cui subdit quia ꝑ a⁹
ꝓnitia huius ꝑpli attendit ꝑdm
tpus exortus de egypto ut fre-
quiet ꝙpria dicti Ideo subdit
Ex egypto vocaui filiū meū Vn
Eos iiij Dicit diuꝰ filius mei
ꝓmogenitus a⁹ Vocauit eos
ꝙs moyses et aaron et alii ꝓphe
sequētes exhortando ad hanc
ꝓ⁹ sic abierūt a facie eorū ac-
trocedentes admonitis eis Vñ
sequitur baalim Vt molabant-
ur et ego ꝙ manibus effraym
portaui eos ac⁹ sicut mater ꝑ-
tat in famulis et nescierūt a-
se nescire similiter ꝙ nutritem
eos a⁹ ꝙ gerem cura de eis hu
ius rei exhibendo Et ut hoc ap
pareret ingratitudo ꝑsonis similibus

adam trahā eos ac⁹ ut hui⁹ sic
exhibitis que attrahunt eor homīb
et sint quedam amicula dilectionis
Et ero eis ꝙ exaltat iugū ac⁹ sub-
leuat⁹ labore eorū ꝙ aufert ꝙm indi-
gnē ante depressū sublenat iugū
ut alleuiatus onere respiret ad
laborandū Hic duas filias a⁹ afflic-
tas in deserto recreauit huiusmodi e-
dificio eis aquā de petra et similibus
ut melius labores a tricis tolerarent
Et dextrā mei adeo ut nesciret dan-
do decreto manna Hoc Vnde Monere
uisset amīca egipti Hic cum sint-
mi metū ꝑpli ut nō reuert⁹ amplius
egiptū quietudo amīcitiaꝝ egiptiorū
Ex quia transgressi sunt hoc ut dum
et tra⁹ ꝓcedentis Qo subdit Et assyr-
ꝑpe cui rex eius Opm subiectio
sibi et captiuādo Cum nolunt cōmi
ti ad bonū ꝙm ꝑ monita ꝓphar
Cepit gladius ꝙ deuorare ciuitates
ciuitatū eius et consumet electos a-
bellatores robustos Et ꝑpli⁹ meus
pendebit a⁹ suspensa et contisa
mente remanet expectabit ad redi
tū meū ꝙ ꝓ exhibitionē huius
q⁹ ab eis subtrayi et quia ꝙ sint-
longus tpis tractus Qo subditur
Vngul aut imponet eis similitudi
sumus ab assyrijs q⁹ nō auffert ꝙ
captiuitas ꝓ tribut nis sint reno
cata de assyrijs sed captiuitas diuꝰ
sint reducta de babilone Quo
hic ponit ꝑpli consolatio ex diui
pietate ad q⁹ indendū ꝑmo ex

cludetur ꝑpl̄ mist̄ tū dn̄s in pers̄ dei Quo dabo te effraym in manibus adiutor̄ sicut meruisti et protegam te ab adiutorijs q̄ no meruisti quo dabo te et videt sicut adamam ponam te ut selboym a. sm̄ demutatiua dñe conuertit sup uerti et dele abstr̄ repacie aliqua sicut aste due ciuitates adama et selboym simit simdiuit ꝓhibuisse tū sodoma et gomorra Comissit e mi mne tore meū a. no prima ātre sm̄ tandē rigore iustitie mee Contbata e plenitudo mea a. gmota sup te mā mea non fiat furore ātre mee a. rigore iustitie mee Non tentetur abintentione mē mee ut dispergam effraym a. totalit̄ dele abstr repacie qm̄ ego deus qui pmit ad correctionē et no homo qui pmit ad mitid et cmudita Qm medio tui sanctꝰ a. te sanctificab et non ingrediar ciuitatem a. tuitid meū non ponā Omnia mutate sm̄. sed q̄ tandē mudiū et hor e ipse grē mqm ecclie sacrificiū offerunt Vbiq; et no omnia tuitē tm sicut fiebat ipse decim testamēti extra em arcā no erat locus sacrificij et q̄d hoc dicit dns malachie primo A sol ortu usq; ad occasū magn e nome meū magentibus et in omne loco offertur et sacrificat nomi meo oblatio munda quia magn e nomē meū magentibus et in omne loco offertur et sacrificat nomi meo oblatio munda Quia ante q̄ dicat saluator Adhuc xiiij Venit hora quando nec in monte hoc nec adhuc in hierusalē adorabitis patrem Ipse subdit Sed veri adoratores erunt qui adorabunt patrem in spiritu et ueritate Spūs em e deus et

qui loco no circumscribitur nec ad locū determinē pt̄ dum ambulabat ei obediēdo quasi leo rugiet ar hor exponit Psa. sa. de messia fi tuo et q̄ntū ad hoc q̄ dexpo expo bn dicit sed q̄ quam dicit finem am plectēd Alia ꝙ quibus qui dicitur leo de tribu iuda appo. v. rugiet dam̄ sue ꝓdicacōi mse et aptis et formidabunt filij maris a. ho mes huiusmodi q̄ e q̄ mac q̄ telloſim et anolabunt q̄ auces et egipto ād a. velociter venient ad fidem q̄ mpletū e atpe aplos aquis fidē q̄ publicata e per vniuersū orbem sicut declaratū fuit nō solū de gentilibus sed etiā de iudeis regni iude et regni asrl per orbem dispersis quos sumit ad fidem Et collocabo eos in domibus suis a. me ait Vbiq; per orbē terr̄ edificatis et pcipuis meis mansionibus Io xiiij In domo patris mei mansiones multe sunt

Quia dedit me

Christ mutuit xij capm̄ sm̄ hebraicā ueritate In quo ꝓpe tribuū interpat de terra migra tionis que respicit tm̄ficat in pensu iacob patriarche no solū q̄ se sed etiā gentes quo tm̄ficat abusi sunt et tribus erga deū et̄ in idolo dimittendo et erga fratres suos diuerso tribuū cōb̄ antiphrater q̄ legitedo ut p̄ius pfectius amplius locis ꝓpter q̄ mito

tra aliq̃ bñficiũ ratoh impensũ de
stribuat ingratitudo sua maliciá q̃
tribuit q̃ primo grialiter q̃ specialit
ꝛ Si gal aad p̃ma mduas quia p̃o
malitia pantur q̃lt q̃ mea dñe
ꝛ ego dns p̃ma adhuc in tres p̃
p̃mo malicia q̃lt p̃mittꝫ q̃ bñfi
dei interponatur a mi uted q̃ sptꝫ
ad p̃mũ reuitꝫ ꝛ tanaam p̃ma ad
huc mduas quia p̃mo pomꝫ q̃
huic culpa q̃ penaꝫ effraym pas
sit ¶ Circa p̃mũ dr̃ imperpna di
Carnidedit mea deduxit effraym
r eboam p̃mus regũ de tribu effra
aim q̃ in negatiue dauid sui mei
dicendo non e nobis pars in dauid
iij q̃ p̃ xoij & in negatiue nomine mei
dicendo de nitidus fabricatus ysti
sunt dij tui ysrl qui eduxerunt te de
tra egipti abidem et quia q̃ roboam
induxit ad hanc negatiũ duplicem
p̃mo tribu effraym & gñaliter alias
regno subtrahit et in dalo dom ysrl
Sed quia tue tribus iuda stetit in fi
tate nitidus dñi p̃ longa tpa q̃ o
subtrahit quia aut testis subtrahit de
strendit tu dns quia licet dñi mittu
sunt regnũ sunt tñ adhuc habun
ptate super tres tribus iude bema
min et leui quia sacerdotes et leuite
per regnũ ysrl dispersi mnuta by
sibi assignatis a iosue dmistrabat eis
nolentes q̃ nitidos rolꝫ et hitam mit
in regno iuda Vbi remanserat
dei nitidus et ados dr̃ posted tu dns
qui e sanctus et fidelis implendo

promissa q̃ subdit & tu sanctus fideli
& exponit tra. d. a. tu dne deo stro et bndco
& hec exposito e mitid̃ in persona fidei inc
litet p̃d eius intercione hñr cũ eop̃mit
arnitibus sancte trinitati per hoc cũ
p de eo dicitur tu sanctus fidelis per no
pluale q̃ singulare singulari mittit tre
pluralitas personaꝝ in unitate ꝛ
Ad hanc exposicõe p̃d trahi tñslatio
nra tu dicit Iudas testis sue ãnitatis
per hoc q̃ retinuit nitidũ dei vei de
strendit quia regnũ eius fuit domi
nicũ quia tñ dei nitidũ tenuit q̃
subditur tu deo q̃d hanc aut hanc
aliqui exposito cõem exponit de fide
litate tribus inde que p̃ma p̃ mag
sen mittamus mare tribuit & sic di
Iudas aut testis sue ãnitatis amoyse
dicte destendit sue p̃ tu in mandato dñi
et tu sanctis fidelibus ꝛ tu amoyse et
aaron & hec expo patz sta co q̃n
hebreo no legit fidelibus implenda
sed fidelis implendo in singulari hec
tota exposito no hꝫ quia omia ad p̃
cedere littam & p̃ exposito e p̃m
utitate hebraica et consona fidei ca
tholice et ymo se hns ad ipam nunc
diate precedẽtia & xij
effraym hic q̃ inter
pomꝫ q̃lt a tribuit pena et primo in
bonis possessis tu dicit effraym pasit
ventũ impena n. p̃dicte duplicis ne
gacois fuit multũ afflictus a circũ
stantibus q̃libus et maxime ab assyrijs
a quibus primo fuit subtributo subiectꝫ
et p̃ca captiuitatis iiij xx xvij &

rdm hor dicitur Effraym a. q̃ ꝑtus
a. tribus sic mōitus eo q̃ ꝙ ero boa
ꝑmiss ꝛc fuit de alla tribu ut pre-
dictū ē Pastit Ventū a. superbis
assrijs reddendo tributū Et sequit
ēstū a. egyptū que ē in plaga aust-
li respectu iudee et sic m̄ caliditore
regione Osee em̄ ꝛc ꝙ aspt' quens
libam attributo assrioꝝ amist mūitos
ad ꝛ regem egypti ut mūitibus angge
ret eius auxilio liberet ut hr̄ in q̃
xvii Vota die mendacii a. pastitate
multiplicat mōitus em̄ fuit regi
assrioꝝ ut mendaciū seruire sub tri-
buto et perhor amauit pastitate
a. destructōne regm sui Quia ꝛc ꝙ
assrioꝝ ꝓtendens q̃ volebat abeius
fmitate recedē tram eius pastauit
et ap̄m finaliē captiuauit Et fedus
cū assrijs init hor subdi ad ex
ponendū q̃ dictū ē obstrictus depar-
to q̃ finauit cū rege assrioꝝ de
reddendo sibi tributū Et oleū in
egyptū ferebat a. q̃ munera amit-
tebat cū alijs mūitibus ut libar
adicto tributo et quia ꝙ hor scientia
ē captiuitas regis et regni ut
dictū ē Et quia hor fuit impte
ꝑsecutōe regni inde qua rex
aspt' sibi mutuit Ideo concludit Ni-
si iam ergo fm̄ mpiuitōe effraym
fiā nuda a. q̃ nuda et nistratio a. pu-
nitio dei sup̄ iacob a. sup̄ regn
mū aspt' cop iacob et aspt' sm̄ nata
sonalia Gn̄ xxxii Quinta mab

eius a. ꝙ et nupta admixtōnes
eius imperscrutabiliter et mutilo ꝙ fa
bricatōne et reddet ei pena debita
in fundo Quinto hic q̃nter ponit
bñficiū patriarche iacob imp̄sidiug
q̃ tribus erant ingrate Et ponit
hic duplex bñficiū vnū cū nat et
alterū Quinto supplantauit fr̄em
suū tollendo eū mutuo vnius
gn̄is xxv et cū dñm conflict deo
conflictū Vndit q̃tus Duo q̃tus
ex tuo ventre divident q̃tus q̃
q̃tus superabit et maior seruiet
mūdi Secūm bñficiū pgnatiue
in etate nam adulta ēo subdit et
in fortitudine sua directus ē ad
angelo Dehac lucta dixi plenius
gn̄ xxxii ad q̃ tm̄ ē respectū eo q̃
hic aliq̃ addit q̃ i dimittit me
q̃tur q̃ cū pa. si et alios hebēs
alle angelus erat esau custos q̃
q̃zelans deo voluit impedire ia-
cob ne transiret unde q̃ missare
ad debitū bñdictōnes et p̄mage-
nita ysaac impetrauit epus Sed
sua tanta fortitudine tunc tentauit
iacob q̃ non potuit eū impedire si
magis iacob prevaluit Ideo dicit hic
directus ē ad angelo a. luctauit cū
angelo et cū valuit ad angelū et
confortatus ē Q̃ videns angelus
flenit et q̃ns petiit eū impedire
et regnauit ut dimitteret eū sed
q̃ di. gn̄ xxxii Dimitte me nam
aurora ē Ibiq̃ queret dilatōne de

ſtma dei ſuper ira benedictionis et
primogenite eſo ſilvestre in persona
angeli qui bethel appareuerit ei
ſt deus et a qua nobiscū dicitur
hanc tam ſt tales et tm hebraica hr
aut expedit tentinet aliqua magnificencia primo qz ſtm hebreos allegelus erat homib eo qz erat tristis e-
ſtis gn xxxi Nullo aut mō consimile
et Deus autem am dixit ei pr ac-
cob reuertere in terram natiuitatis tue gn
xxxi angelo aut mō dissimile et quan-
gelus homib uellet ppetuo mandati dīni impedire tm cum voluntas
ſt omnino conformis voluntati dīne ut
pt dici qz angelus ſtis ignoraret
reuelatione facta api iacob fm quam re-
uelationes fiunt hominibus mediantibus
angelis et ad alia qz hominibus ac-
cidant prius a sanctis angelis cognoſcit
tm quia iacob reuelationes seu mandati dei predicti narrauit uxoribus
ſuis rachel et lye gn xxxi tales uo
no latent angelos quorū tagmen no
impedit perdistantia localem Item
angelus exercitus tanta fortitudinis
vm iacob ut dicit hebreus cognoscere
no potuit qz hoc tm adeo et qz ipse
angelus uno dehinc flenisset nec dila-
tione debuerit benedictionis a primogenite deliando quesiisset tm voluntas
eius ſit realiter conformis voluntati
dīne aliter qz ſtm dixi gn xxxii Ille
angelus fuit tristis iacob et exercitus
similitudine dei mentite assumpto apparuit
ut no solum ibo et etiā ſtbile ſigno
assecuraret ei de esau fratre ſuo qui mmodo
timebat et odio pg lucta inquia timebat
se no posse pualē iacob dixit ſt fortis
fuisti contra deū a contra angelū adeo
missi qui qz deus dr pticipatiue quia
magis contra homines pualebis a con
esau nec filiis suis Nec tm alia fictio an-
geli fuit me dacta nec alia quia tm
timuit se longius vite sue xxiiii annis
per fictionē angeli significabat vitam
futuram qz ipsius defendet de iacob preua
lere ipso defendere de esau Venit
et per hoc qz tm timuit se longius vite
significauit qz adhuc erat longe seu
pcessu discipulorum mete ut exponit hugo
grecus om̄e xiii Qgē Cum hoc exponenda et hec lucta et m fortitudine sua
a qua habuit cognatiā sua et no data
adeo adhoc ut dicit hebreus Dicatq
et cui angelo cui eo luctando et mutauit
ad angelum no stm existentia sed
stm apparentia qz angeli fictionē qua
ſt habebat se qui eum superare no posset
absq; pfidie et mendacio ut dictum
et confortatus a qz benedictionē angeli
sibi data Cum qz dicit gn xxxii et
benedixit ei m eod loco et flenit ſ
iacob et rogauit eum ſtz dicens et
cū lacrimis rogauit eum ut dirigeret i
uia sua et custodiret et ſt factum est
Qdo subdit m bethel mouent eum
ſtz deum cū angelo et ſ locutus et audi-
cum qui deus mentita angeli dixit
ei Ego tm omnipotens crescere et multipli-
care et subdit tram qz tua dedi abrahā

et exsaat dabo t et semi tuo t adhuc intellectu pt applicui lrā hebraicā ut dr in bethel m venienq; eū vt sit verbū angeli denūciātis iacob dēū apparuisse mihi et benedixisse ei xxxv et alibi loquatur nobis tū applicans super te benedictōes patrū tuor et semen tuū pro quibus ego rogaui eū. angeli eius custodiāt gressus tuos et dñs deus ego tuus t angelor meorū ac apūd iacob tū quia huius dei semp memoria. tū quia dei nomē semp iacob recordabatur. magnifice deus iacob pater arche ut eam possit mutare. ego subdita t tua sit. iuste ascēdat ad deū tuū. confidēs iacob innitat iudicijs t subdatur modis tonitruorū amara et iudicia tua dodi quia ama sine iudicio t pusillanimitas et iudicia sine mia crudelitas

Chanaan hic simplicia recidit ad declandū malicia q tribuit q̄ntū ad turpitudinis vitia. Dicēs chanaan filius eius stratea dolosa q̄ et no t hic nomē q̄si chanaan quia thananeī dicta alla finit ego pulsi sed nomē appellatiū designas mercatōre sicut et pū xxxi syndone fecit et vendidit et tui gulid tradidit chananeos et dixit effiaym a. q̄libus q tribus ut supra dictū t Veritatis dūces effectus sū. ab ipo finitur Ri Iuuenem ydolū inuenies et argentū q t ydolū turpitudinis sm q dicit hic glosa Vñ in hebreo hic sic Quicquid tetigit m a. facultates acquisiui dñs labores mei non inuenient mihi mi quitatem a. q̄libetq; laborassem corpaliter non acquisiuissem tanta pecunia quia q̄libet vocant iniquitates maior cum pecunia acquiritur fraude vsure quia per labore corpalem sta. exponit dicēs q hic t modus de iustitia loquendi Vt q̄ter alicui supplēti sicut ij Reg v. Dicit q̄ do sicut cum dauid medicilla qui q̄uisset adhiberi dñe et no sit alius medicus de regione hebraica ciuitate sed supplendū t fiet mgr militie sicut exponit primo paralip xxvo Idē no hic gramiando hec primi Cum Vem ydolū mihi sic dicis a. tu debes dicere Omnes labores mei a. diuitie mee no inuenient mihi iniquitatē a. no potuit expiare iniquitatē meā et sic t verbū dei sicut q̄libet arguentis ipsius quasi cupiditatis Et ego Postquā destruxta t malicia q̄libet hic iuxta ei pomgrad dei vt maior appareat iuxta suū oppositū sic gramiat sic hic precedenti licet iniquitates tue sint magne et inexpiabiles pene Tu ergo fiu dne deus tuus de tra egypti a. abillo tpe quo inde te redemi et legem t dedi et pcta possim remittere t Adhuc sedē te faciam in tabernaculis q exponit Ra. sa. Hic tpe erit aliquis auferā te a stratis dolosis et faciā te sedē in synagogis et stolis eū auditoribus dine legis et hoc finit impletū q̄n dns venerit

de thecolonco matheū ar xx et de actibus publicis Gacheid luce xix et consimiles ad suū discipulatū Sicut in diebus festiuitatū in sabbatis mq uenichant in synagogis iudei ad audiendam doctrinam dñe legis et sic faciebant xpiani in ecclā p̄mitiā et mo faciūt diebus dñicis Et locuta sum super ppham r. p ppham de ppha huiq ostendam q̄ tpus gre Et ego uisione multiplicaui quia scriptū dicit osa. super zachariam Vnus ppharū nam sine locuti mihi addicebā messie r. principalit̄ ppter tpus ppt̄ demitiandū Et in manibus pphaꝝ r. in operibus eoꝝ assimilatus sum r. prefigurat̄ et formabā ecclā de ppt̄ dormientibus in petra Et p deglutitionē ygne inuentre ecclā tribus diebus et tribus noctibus Sepultura xp̄i sm q̄ dicit ar xij et sic de multis alijs posset exemplificari Cri galaad q̄ increpatoꝝ malicie q̄rūdā tribuū grialit Hic increpat specialiter quēd ad ciuitatem galaad ciuitatē bitatoꝝ pessimi erant ut dictū e supra cap vi Et no hic ystoriāliter increpat de ydolatria Et primo arguit hoc uicium Lo inquit hoc posuit ecclā patriarcham iacob dei bñficia a fugit iacob Contra p̄mū dicit Cri galaad q dolū et accipit hic si q̄ quā. pro q̄ tomludit Ergo frustra erant Erat cum galaad ultra iordanē et galgal ciuitatē quibus migrauit tolle ydola filii tui hoc insinuat iordanē ad ostendū ydolatriam que ā vigebat Vt dictū e supra iiij Robus immolantes Sacerdotes cum ydolorū ad augmentū dignitatis questus sui fecerant i ydola ad similitudinē ouiculoꝝ in bethel et in dan existentiū Nam et alta ciuitatū sicut adhuc op̄ r. totaliter destruēt Fugit iacob hoc iuxta ppli vitium describit ecclā iacob dei bñficia Et primo bñficia exhibita ei in persona ppha ait dicit fugit iacob in regione syrie et hoc de consilio mihi ne ab esau interficeret̄ gn xxvij et de uoluntate pris Gen xxviij Et dñs apparuit sibi ait mihi dicens Ego ait deus tuus q̄ iussi te ire Gen xxxi Et seruiuit israel r. iacob alio nōie uocatus israel in uxore r. ppter uxore hebdam gn xxix et in uxore seruauit Hebrei dicit expectauit seruitudo septem annis antequā sibi daret Et ad idem referitur hoc ait dicit seruauit s. patri mātri eius laban de pecudo sibi q filiabus suis Comit ponit dei bñficia exhibita iacob in suis posteris ait dicit Ymagine ait r. in moyse eduxit dñs israel de egipto ut patet exodo Et ymagine seruatus e per manū moysi deo volente apim mittere q fabricatore ouiculi Exo xxxii Et de istis bñficijs fuit ingratus ppls q tribuū q̄ subdebat̄ a diuinitatis me quotauit efficaym in manifestibus suis r. ydolatrijs et sanguinis cui

viii

r. quem effudit de innocentibus sup
eū venict per dextram et diram pu-
nitionē et obprobriū quia cū simulata-
te magna Cap. xm

Loquente hic increpatur
populus de ingrata ingratitudine
erga dei beneficia et dicit̄ mdu-
ab partes quia primo ponit̄ pōi ma-
lefitia Qo per contrariū dei beneficia
a. ego aut̄ Contra primū dicit̄ loquere
effratym r. naboam dicere de vitulis
iij aureis qui Qsti sunt dijs tuis israel
qui edux̄erūt te de terra egipti ut populus
eos tolleret horror sit timidis animabus
israel quia malorum sibi consciscitetibus
populus timuit et recessit Et deliquit
in baal q. d. non sufficiens ei colere vi
tulos sed etiā ydolū baal coluit.
Preterea ut patet hic et ipse regni et
mortuus e morte culpe que secuta
adeo qui e orta p essentia Et
mic addiderūt ad pertrandū multi
plicando sibi ydola diuisa p gentem
suam artificii tocii e methal habes
omnes aut̄ ornatus hijs opi dicit
sc̄z sacerdotes ydolorū ppter questū
immolate homines r. duos homines
ymolate et offerte vitulos adora-
tes sicut precepit rex ad ero r. ppter
illa maleficia erunt ei nubes ma-
tutina cito r. cito venient ornis eos
et captiuitas eius letalis designa
p omnia acta Ego alie hic continuo
dei beneficia ponit qui pluit benefi-
cia super gratos et ingratos qui
r. ea Qui pluit super nostras et omnes
tos Et diuidit̄ in duas partes quia
primo recolunt beneficia ppter quia
promittit̄ futura Secundo de malis inobe-
dientie primo ponitur
ingratitudo de beneficio Qo iusta dei
punitio a. et ego ero Contra primū
dicit̄ in persona dei Ego auē deus
deus tuus de terra egipti q. d. obliga-
tus es mihi quia ego tpe quo inde te
redemi Et dedi tibi absq; me nescies
Hic cum precepi e mihi in monte sinai Et
o. xx Non habebis deos alienos
contra me Et saluator non e preter me
Qui de manu amalech te saluaui.
Hos. xiij Ego cognoui te in deserto
in terra et manna deserti iuxta pascua
sua r. ita tante gratie cui ar sic
sunt contra sterilis ecclesie primissa Et
similitat hic modus loquendi de Qo
persona ad tria Et adimpleti simi-
litudinibus et artificialibus diuitijs
contra promissionis clementiam cor
suum ppinquam Et oblici sunt mei
p ydolatriam intriplicē liceat aut
ingratitudo huius beneficij intricata
fuit superius qui tamen hic recepe-
tit quia aliqua hic exprimit que no e
ab expressis Et ego hic iterum
ponit ingratitudinis primitus tri
dicit Et ego ero eis qui lena que
e magne crudelitatis sicut pardus
qui e magne velocitatis et si-
no potuit effugere in via assirioꝝ
r. qui dicent captiui in assirios

Detur tā eis quasi vrsa ·a· tri-
deliter et dispūpam mīsera accolis
corp quia mīa alla multi corp fūnt
mortui afflictōe famis et ītmeis
et yricebant bestijs late randi so
subditur Bestia agri ītndet eos
et quia hoc non pfecit ego defec
dīne sed ex dēsto sue malicie
Qo subditur Perditio tua ex tea sīl'
·a· ego dēsto tui tantū mō exome
auxilio tuo ·a· pena tua mō pt
m̄ perme publicā Qo subditur v
e rex tuus q· d· tertio e captiuus
Qdo subditur yronice maxime nr
saluet te Dam̄ regem et pūn-
pes h ar ppīus tarde potuit an-
gria duidēt medio regna ꝓmorte
viii Dabo t regem in furore meo
licet ōm allam petitōne ego audiēt
tn sibi displicuit Vn dixit abide
famuli Audi vocem ppli mō em
te abiciūt t me ne regnem
super eos Transferā m indignatōe
mea ·a· iuste mee vindicta Hic
em ablatus fuit ose rex et sedech
ias rex iuda ppe pcta sua Alli
gata e iniquitas effraym st m
tegre reposita a pte me Abstondi
tu pcm eius sed mālefactōr
impūtōe apta Dolores parturi
entis qui sint vehemētes Venīt
ei p regem assiroꝝ et subditur
sed ipe filius mō sapiēs ·a· adeo
t ydolatrām retrodēs Nūc em
non stabit contra regem assiriaꝝ
a quo ppīus eius gtēt Demand pō
quia tu migratu tuū me ppīus desīt ītm-
fitui pūtui hīt inter pont sitiente.
Circa q stiedit q hebrei et aliqui xīan
cos sequentes exponūt hoc de liberādne
captiuitatis babilonice sed stdm q dicit
Hō Paulus aplūs in lege et ꝓphis
huiāmōi et dīmitus in sīmetus exponit
hanc ptem de resurrectōe gnāli futura
per xpm que erit ad utram in mortale
dicēs pma ad corp xpi Tu a mortale
homd ducit in mortalitate tue fidei
sīmo qui spūtū e absorbta e mors
in victoria ·1· et allegat scripturā sm
tnslatōnē lxx que greco q hemg hīt
Ero mors tua o mors ·1· hic absorb-
ta e mors in victoria ·1· quit hiet
dicit glo Et io nō debemg nec possūg
aliter exponē sm q dicit Hō Hec
aut resurrectio adulta immortale
nec pit in xpo stdm q dicit pma ad corp
quo xpus resurrexit a mortuis pūn
tie dormitōis qm quide ꝓ hoiez mors
et ꝓ hoiez mea resurrectio mortuoꝝ et
sicut in adam omes moīūt ita et in xpo
omes vivificabūt Quare resurrectōe vō
sua libauit pces stos de manu mortis
in lymbo detentos Qo tu dic Demand
mortis libabo eos ·1· quia in resur
rectōe decipiāt mortis libauit aliqs
prialiē et tam̄ surrectōe gnāli libauit
omes gnāliter Et exponēdi hanc
concordat quedam glo hebraica gn
xxxiii Dixit Cha·sa a deste filius

leui Quisti angelo mortis ussq; ad
portas achene et inuit medii messias filig
dauid et nō inuenit captiui luce messie
letantes dixerūt Qste eduxit nos de tha-
obscuritate sicut spōsū t̄ m̄ osee Qde
manu m̄ fm̄ redemit eos · ero mors tua
o mors Hoc dicit̄ in persona p̄ qui
mortem destruxit michaelis m̄ suare
surrectōe et m̄ fine mundi destruet con
summatōe Vt dictū t̄ ero mors tua
inferne Quia aliquos inde eripuit
sc̄is sanctos et alios ibi reliquit p̄dā-
natos et sic erit an finali resurrectōe
Vtrū ait cxxv Quod his in supplicii
eternū iusti autē in uita eterna Et quia
pōt nullus scit de qua parte sit fu-
turus Qui illud eternū Mestit
hanc uitā odio uel amōe digna sit
Qō subdit̄ quia in persona huius gnis
Conplato que sicut sanctis m̄ iudicio
Obstrandica t̄ absconditis meis et sub-
dit̄ ea quia ape sc̄a sc̄is plus mi-
tes sūt a· homines qui omb̄ sue sūt
abadam p̄mo p̄te defendētes Di-
cunt̄ spando oues ab hedis a· iustos
arietibus ait xxv Et quia aliud p̄cedit
agnis conflagrōnb̄ Ad subdit Vndi-
tet Vrbē Venit dns a· agnis con-
flagrationis admodū Venti disper-
rentes de desuper astendēt quia tm
astendet super ea quātū astendere
aque diluuij Et sterabit omnes Venus
et quia tumbunt omnia Vuetera et
sterabit humida et ape durpiet-

thesaurus · omnia que mō tanti
pistit̄ mpnit̄ Vere

Percreat Hupnus porta t̄ pro
mulgatio dīne legis · iustic
in hoc ultimo tpe pandit̄ p
mulgatio sue mē p̄mittit̄ cui xp̄
bum p̄mitio talis co q̄ aste ph̄a
scribebat p̄nipalit̄ contra q̄ tribus
d· Percreat primaria metropolis m
regno x tribuū quātū ad mundū mē
contrauit deū suū p ydolor cultū
migratio peat sc̄a assirior p̄mulcor
clidamne q̄ter cū rebellionē osee
ota tridelit̄ se hēbant q̄ cēta ner-
pnulis ner pregnātibus p̄cebant
Comitte Hic subdit̄ p̄mulgatio
dīne iustic gradatim q̄tā t̄ ex se
Friendo tm q̄ aliqui expōitores
catholici hui⁹ respuūt ea reditue
ad tp̄is sedechie in qua captiuatis
iam x tribubꝰ q̄plus regni iude ti-
mēs egit p̄mam ezechia rege adh̄
eū exhortante q̄ter q̄ deus mitor-
diter eū libāuit de manu sennacherib
mātilose uij Reg xix Alij ud re-
ducūt ad tp̄is libatōnib̄ quā ne xa-
tōe dante iudeis intellectū tonisi
finit ad dīm q̄ter q̄ deus mitor dit
eū libāuit per tyrū et posset patis
littā applicari ad hmōi sensū ut illud
sed a sc̄i Videntur in minis audaciae
tnslato tm talbaica ē mta sic hē
in hoc tpe Comitent sedentes in
umbra eius Vuluet tritico et
mabimt quasi vnica talis est
Congregabimt de filijs captiuatis

siccabo hitabunt membra messis
sui cōsumptabunt mortui et multiplicabuntur bestie intra ¶ Quo pacto q̄
respondit huic cū loquitur de tempore
p̄ translato ōm caldaica declaratiua
et hebraice lre q̄n passibus obscuris
q̄ntempore id p̄ maxīe apparuit
effectus dīne mīe ¶ Ro scit scripg
dicebatur hic dei mia p̄uulg at
et sēm hymne sensū respondit huic
cū in tres ptes diuidit qui p̄mo
ꝑphā minat ad p̄me ueritate Q̄o
manifestat dīne mīe largitate
¶ Sanabo Q̄o mirat̄ credentiū pau-
ritate ¶ quib̄ sapies ¶ Pirta p̄mic
dicit ¶ Comite ostē addm̄ perp̄naz
uam q̄a p̄clamauit q̄h p̄tem̄ por
x̄ Penitentiā agite appinquabit
enī regnū celoꝝ Vñ et baptismū
adhib̄ fuit quedam p̄testatio penite
agende in aduentū xp̄i Cum ēmus-
ri miquitate tua astanti gre tolli-
te Nobistū uerbaūo dicit bruto
aliud sacrificiū q̄ tessanit mile
ge nona ¶ Sed uerba duplicis con
fessionis s̄z p̄teritoꝝ et dīne laudꝝ
quibus homo conistit̄ addeu ¶
dicite ei a xp̄o omne auffer mi
quitate xp̄us em̄ absmilit origi
nale p̄tm̄ ꝑ sacramentū baptism
et actuale p̄sentiū p̄me q̄d
q̄ dicitur d̄ eo q̄h̄ q̄mo ¶ Ecce agnꝰ
dei qui tollit p̄cta mūdi ¶ Ac-
cipe bonū a bonū de gne adq̄ se
extendit facultas hīa fac accep
tū deo p̄ gr̄ā tua ¶ reddeq̄

uentiloꝝ ar sacrificia labioꝝ mīoꝝ ar laudes
deuotas q̄ne sūt deo sacrificiū accepti
ssima p̄s xlix ¶ Sacrificiū laudis honorifi-
cabit me ¶ Asser no saluabit nos
ar a ar impressionib̄ no recūtemq̄ adauxi-
aliū humanū sed dīni ¶ Et cū facta fuit imp̄-
mitia etnā q̄ q̄ diam contra persecutores
uidelicet et etnā tyrannoꝝ no pugnabat
armis sed oīonibus deuotis Vnde
p̄ ordīne basilij et appli sui sub nerui-
tus militēs iam dm̄ definctus inter-
fecit iulianū apostatam ecclie per
secutorem et eius lancea que mentā
bti basilii seruabā in ciētā e sanḡe
undiam apostate perfusa Merito q̄
ultra dig tm̄ dēp quia per adiectū
xp̄i ¶ Decreta e ydolatra · quia eius q̄
mite e misereb̄ pupilli ¶ Erat enī
ꝑfectus ōm adiectū q̄n pupillus q̄n
tarēs ꝑnis sed mir hīt xp̄m et
etnā Verū patre etnalē intrem
¶ Sanabo hic q̄ter declat ꝑphā
dīne mie tercie die largitate dicēs in
persona p̄ ¶ Sanabo contritos cor
a ve penitentes sanabo ꝑ gr̄am Di-
ligam eos spontanee quia amor int̄
homines et deū p̄mo p̄cedit ex parte
dei ¶ Iterq̄ dicit Johīs q̄ma tanta
gr̄a tua e diligamus deū q̄n ape p̄or
dilexit nos et sic eius dilectio est
spontanea ¶ Quia auersus e furor meus
ab eis Per morte em̄ hoīs p̄
placatus e deus p̄r et ꝑ gnm filium
qui e omnis ꝑcis tui p̄re ad subdi-
tos q̄ reos sicut em̄ eos in inuisibile
destendes ferudauit ygne ysa · lo
Rorate celi desuper et nubes pluant

apiatur tra et ḡfirmē saluatore et
assil'a. ꝑphis aꝓiamus seu cetera ꝓter
miabit sicut ihūd ꝑ pūitatem ante
et erupet radix eius et radix eius ecclie
e xp̄us ape sm q̄ declarat dissise
Augustin⁹ sup̄ p̄b Osta radix erupit
ſi aplos alias q̄ fideles ꝓtulit Ioo
subdunt ybunt rami eius sc̄a de virtute
in virtutē et cū q̄ omia que sunt per
e in uidutate gloiā eius quia ꝓpter
gloiā nō marcescit et odor eius a. fa-
ma boni ꝓpter m̄ se et eius discipulis
diffundetur sicut patet ampletu p
orbem q̄misit Quarto q̄ dicit aplus
ſ Christi ij Xp̄i odor bonus sumꝰ in
omi loco Comitrent sedentes in umbr̄
eius sc̄a ꝓpter ut patet per transla-
tor̄ Baldaicā supra allegatam vi-
uent tritico a. cubāl sic sacramento
q̄ conficit pane tritico et hic
panis dat vita mūdo Ioh vi ſi
quis manducauit ex hoc pane vi-
uet in eternū Et ꝓpter Ionathan fi-
lius oziel qui fecit translator Baldai-
cam loco huius viuent tritico sim-
tulit omnes fideles mortui Xp̄us
em et eius discipuli in urbe eius
leguntur multos mortuos suscitas-
se Et ger habuit ſi vnica Quarto
q̄ saluator dicit Iohis xv ego
sum vitis vos et vos palmites me-
morale eius sicut vnus Libani ꝓce
em montē Libani crescebat Omni
aptissimū memoriā dignū Effraym
supple dicit quid mihi vltra ydola
multi em dispersi dederem tribulis
in regno assiriorū tradidertur ad

ꝓdicatores aplos aliosq̄ discipulos
dum ydolatrā et superstitiōne deser-
ta licet eam iudei qui redierunt de
babilone nō leganter preter ydolatri
se nisi aliqui pauci machabeorū tpe
illi fuerunt dedere tribubus qui nō redie-
runt de captiuitate per assirios sta
ydola tollunt saltem multi ut po-
te mittere ydolatras conversatores ego
circundabo ortines eius et dicam ei
in uiam salutis ego ut abrictem
virentē supple facia ait ex me fruc-
tus tuus sicut dictū e tra⁹ predesti
ſi mō ex me amplius tuus et mutā
bit modus loquendi de tria persona ad
sedam Quis sapiens hec ꝓphā ad
mirabitur paucitate credentiū licet
eam ꝓmi credetes xp̄o fuerint mūdi
tri fuerint pauci comparatione respectu re
manentiū in infidelitate q̄ ꝓpha
admirat tu videt in spū ꝓpm
tot et tanta mirabilia futura q̄
mirū ab omnibus erat sibi tradendū
Ioo dicit Quis sapiens i. sapiā de
sursū descendēte que et suauibilis
et bonis consonantes Iacobi iij Et
intelliget ista q̄. d. pauci q̄ patuce
intelliget dca ꝓphetia Et sicut hec
que dicta sunt quia recte nec dum
sc̄a ꝓcepta decalogi et euangelii
consilia et iusti ambulabunt in eis
a. iustificati per fidem ihū gredien-
tes in eis de virtute in virtute q̄ iudicatores
Vero conuertet me⁹ qui ca stus et si
cut ordine dne nine reformat
ordinem sue iustitie sedm̄ que pu-

mito ꝑ cetera ad glam dei tedet
et electos qui ibi eo regnabunt sin
gula scribo ante

Explicit postilla mgri nicolai delira
super ostm aphetam

Incipit ioel aphd capitaliter ꝑmū

PROLOGVS IOHELIS APHETA. CAP. I.

Verbum dei hic incipio pro iohele qui
fuit dns ꝑmittenda ꝑmū t quibus
aphauit Et dicit ꝙd ꝙmo prologo
super hunc aphetam q aphauit ad tribu
iuda et urlim et mille dnio scribit de de
cem tribubus mentionē Hz sepe mi ꝙpla
ad paulum de studio sacre scripture seu de
omnibus dme scripture libris dicit comu
nit dicens Qohel filius sadoc destribuit
tram decem tribuū eruca bruco ioniste
rubigine vastate consumpta ꝓpter q
de cuius dicto salua sui veritate paro
nudetur tenēdū ꝛnſposito Pasa vs
dicit q aphauit non solū contra duas
tribus sed etiā contra alias x dnas Q
her sibilitas tre ex dra conclone fuit
indictus vastam filij achab Dequs hi
uius rō Et q her fuit fames innuda
q septē annos fuit demoratus hoc
seruis mulieꝛ cuius filiū suscitauit iuxta
rō viij ꝓpter q alla mulier eid filio
suo iuit ad peginandū extra tram xpi
tribuū sz in tra philistinoꝝ ut habe
hic Erat etiā apud dedere tribubus ꝓpt
q in suo reditu accessit ad regem

ustl' petens agros suos sibi restitui
meus absencia tanto tpe fuant aba-
lijs occupati ut alibi dicit Et sic patz
q' alla fames non solu fuit nstra diuo
tribuit sed etiam decem ppl' q' aliqui
expositores catholici sentit hanc sinam
qua etiam intendo sequi Secdm
q' tpe ppham dicit Deq dicit Osee m
sco plogo q' ppham hijsdem tribus
quibus et ose sc tribus osie oziam
achaz et ezechie regit iuda et sedm hoc
dictu ppham pg dictam sclitatem
Qua ozias incepit regnare per plures
annos pg mortem ozie iam regibus isl'
ut patet q' iuxta pbm et sm hoc dictu
Gohel non ppham de nastatione ebe tan-
pata alb eruca bruco &c sed solu de
nastatione per alla figuata que futura
fuit ptea per quatuor regna ut ple-
nius dicetur in stra cod cui Ra. sa uo
dicit q' ppham tpe ozie regis isl'
acta q' fuit helisei ut supiauit fuisse
futura acta aste oppressit modici
Quomodo s. per edros one eruce bru-
ci &c Et quia hic modus Ardet
m' q' abilius intendo eid sequi tu
sine p'iudicio alterius Hijs agit prus
sic ad litteram accedamq que in duas
partes diuiditur sc. phemiu et
tractatu qui incipit Respuit In
plogo ilo ppha primo notificat ex
natie sue dicitur Verbu dni q' factu
z adiohel et exprime sue dicat Faciud fi
liu et fuit aste ppha sicut et filius
sm regula hebreop qua posuim
principio osee Quo attento audiendu

exultat cum dicit Audite hoc senes
primo eos alloquit eo q' sunt maiois
scientie et intelligentie et alios com-
uit dicit et omnibus propitie omes ap
si fuerit de capitio sc. q' ptea panis mit-
tatii Quibus verbis aut Quibus
prim Ordo q. d. non qui ? accipiuntur
si pro non sed contra hoc inde sue
dicit Et o. q' Declarat sue audiuit
super iram egipti et sedecim mu-
sis simbus ego immisabiles quales
an illud tpus nio fuant nec ptea
futue sunt Ad hoc rndet Ra. sed.
Et licet aste locuste sunt plures
et maiores quia aste tamen quatuor
plage s' h' poite sc. de eruca bruco
locusta rubigine simul sumpte sunt
maiores Et sic e dicta ppha intelli-
gendu q' quatuor tales pestes sil'
nio fuerunt deles non fuant tribus
futis Super hoc alijs verbis narra
te nec quia hoc ppha e memoit
tenenda et persuctiones gnaliu
recolenda et hoc indeq implere
no solu in iudeis sed etia xpianis
Respuit Hic incipit tractatu
inquo ppha primo predicit de plaga
Qo p'mittit consolatoia ? huic ergo
circa medium Q? capituli Circa p'-
mu partes considerandu q' de aste
quatuor plagis eruca bruco locusta
rubigine dicit expositores mi
nimit q' non sunt res gesta q'
quatuor libri regu et duo paralipo
menon nulla fuerit dehoc nic-
tione sed e tm parabola sicut hic

dicit Iudith xiº Exterruit Ingiva
adrampmd vñ quia hoc miqua fuit
in vero natia sed y ligiva metlligit
pabolice hitatores sichem per rap-
mid vñ Abymeleth sic appolito per-
asta quatuor regna hic pñta sc̃z eruca
xer metlligit pabolice quatuor reg
sibi succedencia que iudea corrosiue
et vastauit s. assirioz caldeoz gre
et rñoz Regnū iñ perfaz et
medoz non sic legitur iudea vas
tasse ymo plures reges fuit iudee
bemioli ut tyrus darius artaxer-
ses et assuerus Pa iñ sa / eñ iñ dic
q alle ecclie gesta acta q tre nastica
iudee sic quater fuit vastata et
ex hoc secuta e fames quia pdixat
heliseus diras septe annis et ex
hoc iudetur q aste quatuor pestes
iñ fuit in eaq anno sed indifferē
aliter iñ videt q fames tam diu
durasset p sulicrate vnig anni q
aut pua subdit Gens em asurgz
super tra q expanes pabola pñsita
decruca bruco xer Dicit q eruca
brucus locusta et rubigo Mettha
dñr gens fortis eoq destruxit
tram ad modū expatus imperitus et
sic exponit alla q scille assimilat
degentibus et pfuis tram vastā-
tibus Sed ultimo dicta videt defec
hic primo quia sic tria expssa metro
deuastis corrosiuis tre nastice
q eruca brucus xer et defame inde
sequēte q multo mo iudee pabo
la ner valet argui / indifferē

quia q̃to Re heliseus pmittauit hanc
sterilitatē licet iñ expmat tam quia ex-
pmit aliqua pha Fuit ona regē thu-
risiate factus fuit tremotus magnus
in urbi cuius mentionē non facit ihūs
sed solū de plaga lepre in pluria ozie Et
tremotus expmit amos primo et ezech
xiii Similiter fames pphata fuit ex ppa me-
tro degentibus tam quia dr q multo
iudeam q per hoc significat pabo-
lice corrosionē tre per eruca brucū
xer et malicie quia licet homines pabolice
nominibus aliud designet Fuit cñr
constans dicit leo et rapax lupus et
huiusmodi tñ iñ sic in venit ergo insti-
tuta sc̃z bruta ligi nominibus hoīm uel
generū designari Propter q salua medi-
di iudicio videt mihi q sit dicit hic Re-
sponsū e eruce xer a qñ similiter pabola
et res gesta sunt q̃mie exxvii dicit
q portauit ligneas cathenas in collo
sio et sic fecit sedm rei ueritate et re
gestam per hoc ei designabat ro
cathenaton pli matrimonialē duceda
sunt sunt pcta impletu ppe sdathie
Sic supposito sedm rem gestam sunt
quatuor destructiones tre nastice q
eruca brucus xer et per hoc designabā
vastationes malicie fuerūt per quatuor
regna predicta Ligitur sedm hanc
sñaz predictā et residuū huius tā
domini mdnas pces quia primo pdicta
predixit vastatoz Qo mdnit ad
lamentationē i plage primo adhuc
mdnas quia primo pmissa Qo
nes figuata / gens em figuā

vō fiūt quadruplex torrosio tre nastē-
tiū ut dictū ē que fiūt res mse et figiā
fiuiū et q̄ntū ad hoc dictū ē Respōdit
ernete ē aūt ernera q̄e vnīb nastē-
tib molliebus Comedit lactista v
Dissonū aūt lactista et binetis sicut
perfectū et impfectū in cade spē fetus
in lactiste antiq̄ habeat alas vocat
binetis Hi q̄n ē allatis vocat lactista
et respōdit bruti comedit rubigo aut
rubigo vitiū segetū q̄n vento vre-
te pertusse nō facuit grand et si
facuit ē q̄and Et pergistim dñs
ad iuuite et tonsdāte ī mmīcēs vob
malū et flete quia defuit vobis
vīnū mquo deletabim exsmicalp
torrosione ¶ Gens em hic q̄nd
ponitur res figiāta sq̄ nastatō inde
per quatuor regna supradicta īt dē
gens em astendit vastendet et
laquitur de fico permodū ptēt pnīp
q̄ter ctinuīme q̄hic sup̄ tram
mica ad iudeam que spāliē dī tra
dim coq; ī vngebat cultus eius fer-
tib et mīabilis Talis em fuit gēs
assiriop et caldeop grecop et ro-
manop ut p; ex gestis eop Detex
eius ex hoc hor designat iudeitas
Posuit vīneam meam in desertū
dēp iste em ex ītus iudea vīneas
exposuerūt et arbores fructiferas
et eas q̄rte dolauit ad faciēdū
machīnamēta et alia ex ītibus ne-
cessaū Vel aliter pt dici q hic
accipit vīnea dim q̄rte p̄pto
ostēt Sedm aliud ysa. v. Vīnea ē

dim exercituū p̄stō domꝰ ē quam
domū asi exercitus spoliauīt bals
et afflixīt in bonis ¶ Plange
hic ḡnter q̄ha inducit ppīm ad
lām etacōnē et p̄mo p̄ nastatōe
p̄ma et sedo q̄sta in p̄ncio ca
stādi p̄ma in duas qui p̄mo inducit
ad fletū ppīm ḡnāliter Qo sacer-
dotes spāliter ¶ Accingite vos
Circa p̄mū dicit plange q̄si vgo
dr̄ Virgo em desponsa sī moīa
cui sponso angl̄ sīnat cui ampler
abus hr̄ matiam magnitudīs q̄dio
ponit hic p̄ exemplo ad designādū
magnitudīnē luctus in mmīcēs Qo
subiūgit pcīt sacciū de ala ubi
et fice nastētibus arudis q̄e dicit
sī licet em de fice nastentibus q̄e
dicitur sicē oblato tñ hic vocat
sacciū large loquēdo et libato
de liquoribus vt vīno et oleo De
domo dim quia q̄ter edrosione
frē nastentiū nō hr̄ vīn talia pos
sent fieri ¶ Lugent sacdotes q̄e
defectū dim cultus et cetera sīi vidēt
qui erat de decimis et oblationib
q̄ deputata ē regio cātui hinc dicit
luget humꝰ q̄uita fructibꝰ q̄m
demūstrādū ē triticū dr̄ pergentes
plagas supradictas Confusi sunt
agricole q̄m stram spē sīi laboris v-
tilitatē vinitōes suas contrales
plorāt cantāt in habitatōe vīn
demie et ex hoc patꝫ tra sterilē

Accingite vos Hic consequitur
monuit sacerdotes specialiter ad la
mentu dicens Accingite vos sz ny-
hijs in signu humiliacionis rogam
deu et subdunt ea qm mitit de do-
mo dni di exponatur ut supra
sufficiate populum r. disponite vos
ad deuote abstinendu Vocate tenet
ut exprecibus multoz impetret
dna clemtia ao subdit et clamate
ad dnm aaa Qm hebreo e vna dco
et sonat sic ahi e miserendo dolen
quia ppe e dies dni r. dies sic am
dicte mi fendo et eo mouebat ppha
ad dnm clamae ut palee tpare ri-
gor sue mistice et qi custitas apo
stete veniet r. ades Ving vndicte
impedirino pe ni per sua clemtia
Nunq non cora oculis vre alm
ta pierut r. cito pient pient De
domo dei vre letitia et exultacio quia
leuite no cantabant tantata letitie
sd magis lamtacois qmissa tre
Computruerut iumenta in stede sua
quia ppter sterilitate tre no hebant
frumta ad sufficiendu eis Demo-
lita sunt horrea r. contenta minor
ibus Dissipate sunt apotete r. con-
sumpta sunt alia que erant reposita
puetu Quod ingemuit aiall r.
tender quia no e pastus eis Domina
cum virentia sunt exsicca Ad deo
exclamat ppha dicens Ad te dne
clamabo Quo rone ppter publicanda
mee mi sde quia ignis comedit

speciosa deserti Ignem aut et ignis
flamma vorat vendit victe segetes
nubigine et cetera crudita biuat et lonq
tam que ex pia tribulone ita redderat
vegetabilia arida ac si alvi nutrissent
flamma Sed et bestie agri et siluestres
qi area sitiens umbrem q. desiderat
suspexerunt adte ppter lusum ne ao
sequit cum exsiccati sint fontes exor
he memia venti vrens sitim tribulate causant

Clamite Cap. II.
Hic rone monuit ppha ad la-
mtu quassatde tre sicula p
quatuor regna supradicta dicens ca-
mite tuba in sion tantu letitie sed tristie
sequit Ululate nre Continuene omes
habitatores tre r. iudee Quia venit et
dies dni r. tpus sic vlcionis quia ppe
e dies tenebraz r. r. tpus nubis et
misiaz et calamitatis q potissime
hinc luctu inde structde pma templi
p caldeos et sda p romanos et mem
ppha de p grecos qui antiochus
ab hamanide ydolio posuit in templo
dei p mo matha 1 eo di mane ex
pansis mane e principiu dici que cu
mapit illuste super tram statim ex
pandit super tram tota Ab oriente
in occidente et in hac natat exer-
citus multitudine qui de quatuor regnis
supradicti venerunt contra iudeam
Similis ei no fuit nec quilibz em
in aliq condicte excessit alios aut
pate ppheta assirioz in cupiditate caldeoz
in feritate grecoz in dolositate

plus ẽm notauit mdcio hoc regnũ
mdolostare quid ptãre ut pacet p̃mo
et Qo marbi Romanoꝝ ndmptate ꝗrũ
q allud regnũ Vocat ferreũ danicl
ij tuo quia sicut ferrũ dãmat omia
Qta regnũ romanoꝝ domauit omia
alia regna Qn fatie cuib aginb Vo-
trab aliica mi p̃mo nigrecse mdee eo
burebat Qillab no clausab fugietiby
nihitatoibus et pq cũ exurens fla
ma quia hita victoria gburebat ciui-
tatee mumitab et fortalicia et
maxie ꝗtuib caldeoꝝ et romanoꝝ
qui robuerit arbin et templu Mi
ortuꝰ Voluitab tra tota eo a erat
pule et plea fructibus banib ad
ducend cuiliber exeratus et post
eũ solitudo deserti quia m recessi
sus dimittebant tram Vastatam
neq equi effugiat eũ a pauci po-
teant effugẽ ꝗuter ꝑ sequend Ve
locitatem eo sequit qi aspectus eoꝝ
Velociter curretia et qi equites
current sic pedites stant ꝑmitus
quadrigaꝝ Qn hor cta notat mit-
titudo aduersoꝝ ex ꝑmitu magno q
rauserit exfragẽ dentiuꝝ et mcessi
tinbaꝝ Velud ꝗtuib fortib ꝗtuor
ad ꝓcind a mittitub omi gnie ar-
moꝝ Qfatie cuib crudelissit omes
ꝗti ex solo aspect omes Vultus rede-
gent qi olla a mollegredme
ex anxietate et rox simo ꝓdente
ꝑ dima latitudee mit fortes cur-
rent nan impedit armaꝝ pand

qi viri bellatoes a opitati in
arte bellandi aspicient mros ad
ciuitates occupandas Viri mviss
suis gradient et a ata ordinate
incedent q nõ minus sepabunt
abinuicem nec minus gungẽt dicit
Vegetius libro de re militari q
asta et optima dispositio bellantiu
ata q per nimia sepatoꝝ adiuicin
non ingrediant aciem et ꝑmina
quietem ordinis nõ impediat aliud
ad aliquid miadendo et per
fenestras cadent et non demoli
entur a si contingat eos per fe-
nestras domoꝝ intra cadere non
ledent mde Ihe tam hi Qnam
illi strabunt et utile nõ quereret
a non quereret diuitias ꝑncipaliꝰ
sed miseriam hominũ et hec vide
Velox lucta quia defensoris subdit
per fenestras mirabile qi fiet a
ata letam q existentes intra ꝓ
defensione q nam possint quide
Qfatie cuib contremunt tra a ho-
mines intra habitantes moti sunt
teli angeli qui sunt tuic teli
Angeli ẽm ad nutadia diuersoꝝ ge-
tiu deputati pugnant admittet
q gentibus sue custodie commissis
ut hi danielis x Ulia pugna ex
pone breuius dyonisius cui debeat
angelis in hac pugna et cab
sunt aliqua discordia Ut alibi em
plenius fuit dictũ et hec pugna
vocat lyre motu celoꝝ et sol et

luna obtenebrati sunt lorico est
methra per quia intelligit homi p-
bulato magna co mo loquedr quod
etiã vulgariter tpus tribulacois tpr
nubilũ et tenebrosũ Cũ dicit poeta
Cũ fuit foliũ mittos nubibus arnos
Tpa si fuint nubila pluis eius Quia
dns dedit uocem suã ni grandinis et
deis trorum ãm sancte exortus sui co p
erant qcussos dnice iustie licet hoc
faceãt iniqua voluntate ut frequiet
dictũ e supra mysticã eã quia amit-
tassent immis castra eius Similiter
cũ dictos exortus fuit valde magnꝰ
ni multitudine et fortitudine magꝰ
cũ dies dni sã in ostensione sue am
dicte eso subdit et quis sustinebit
eu q. d. ẽ pha mo potens sustinere et
hoc maiore minitate et templi de
structe qmo per caldeos Lo p romos
Nunc ergo sp tqm pha predixit
desolatõ hir incipit denuntiare con
solatõ et quia actibus actiuos sunt
imitandi et disposito eso primo indicit
pnam addebita dispositone Lo denũ
nat dnã consolatõ zelatus e de-
bita no disposito ad preces dnice con-
solatõis et uitas pnie et conuersõis
ayto Beati qui lugent qm ipi
consolabunt Odio dr in persona
dni Conuertim ad me inquit corde ves
ro iracunditer et misericorditer Quemadmo
dũ ut tarde affligendo spus ad
deum elonet et scindite corda vra
malas cogitationes reprehendendo et
non vestimenta q faciebant in tribu
latõibus ut patet in pluribus locis
vetus ac nouũ testamti sed hoc pau
valet aut nichil nisi assit sensus
cordis ano dicto et quitmi addam
cuius uniam in plorando quia benigꝰ
misericors et miserator e mi affectu dr
cũ misericors qui impiam altius ar-
tipit cordi adreuelandũ pacies p
catoꝝ gressione exspectando et multe
misericordie ita condignũ pmiendo et
prestabilis pta condonado Quis
scit si conuertat et ignoscat Ipse
cum sanctis tangit corda ephãoꝝ qm
sui arbitrii plus et omnq est q
alibi demonstrat per eos penas fratis
et licet nid scit ei q talis reuela-
tio adeo in adhuc ignorat alius utrũ
sit ephia predestinatoris que semper
impletur uel solũ comminatio que semper
pmam impedit Dicit ionas dicit
adhuc xl dies et niniue subuertet-
et hic ignorauit q hoc cum pdicõe
penitentia minitas et si sit ephia
de plagis supra pauis ignorabat et
eo cum scribit Quis scit et non dicit
in persona dni qui etiam mdat ro-
gnostit omia ficta sed in persona ephie
et redimat pfsa indictõe ri sua
gratia ei manifestet spalibus et spualibus
sacrificiis et libamine dno deo nro sub-
intelligit fiat ad plandũ eius tam
Canite tuba in syon ad quã conuocatio
festiuitatis ieiunii et carnis mortificatio
Vocate cetũ re a. hominẽs Nusq

sexus et etatis ut ex eius afflictione
lacrimis placeretur deus Et hoc modo fe-
cerunt minuite Nonc ij. Extendit
sponsus aie quasi d. no. e tribus vo-
tandi amplexibus sed lacrimibus Qui
ueſtibuit ſc templi et altare ſ holocauſ-
ti plorabant sacerdotes cu lacrimis et
deuote deprantes pce dne ppto tuo a-
pena qua demeruit p filio prio etne
deb hereditate tua r. indeam que dicit
dei hereditas ratione ſupradicta ra o po
Quobrem ſc ſimilitudo gentibus
alienis Qdio ſubdit Ne dicant ei
matres Et hoc patet q ſupra dictu
e ſ. q vobel no ſolu quhauit de
uastatac tre p eruca et bruchu r-
hoc dicit Ra ſa. quia no hoiem dimit ſe
homines ſed ecia deuastatoibus fi-
lius per regna quatuor ſupdicta
que fuerunt aut perierut dnio in
deu Quod dnio mpfis ut e deus
corp Dic em dixerit gentiles p q
nastatione indeap irrisie mi ſi-
miantes q deus corp no potuit
eos saluare Q Datus e hic to
ſequit quha predicit finia conſo-
latorie et primo ſtitud admultiplicatoz
in bonis Qo ſtitud adulterie dem
mor ra iij ſ Vbi q mi p mam
diuab finia primo p mittit bina tpa
lia Qo ſpialia ut ecclesiasticis libris
admodu gibilia dedicant Ar ſ et
cit Carta primi p m ſuastatoe tre
nastentie p eruca r. Demittat
fertilitatem ſtitud loquit mp

dm dicet Ecce ego mittam vobis
ſtitud r. Dnit em ra ſa q pg
allam fame que fuit tpe yoram ſc
uta e ei fertilitas magna ut er
q mulier que ei filio pegnata fuit
uitam philistinoz de templio hcli
ſci recuſa fuit mda fame ſc ſacta
mi Vm Et mandabo vos olybri
ultra nigentibus Tpe em alluuis fa-
mis multi rapiebant corre dextra
et ſiſtime olybra uera aliena
Faciendu tame q per ſtitud ultra no
intelligit ppetuitas ſed aluſ tpis
langitudo ſicut diffiſius fuit dictu
ſuper allud yſaij Non leuabit gens
contra gente gladiu. nec exercebit
ultra ad pelu Et ei qui abaquilone
e ptil fama r. regnoz aſſirioz
Vt dicit aluuis quia tpe ezechie
fugit confuſibiliter deuicta mi re-
gis ar Ra ſa. hoc exponit de ecclie
ataliu predicatoz ſc eruce bruchi et
locuſtaz p r. et hoc magis con-
ſonat lice ſequit ne di. Et expel-
lam eu mira miniuen et deſtruam
ydolu no e hitatio hoim Beniamin
cui fugiet redijt mira ſtitud ab
hominibus habitat facie cuis ton
mare orientale Ipſtitud e mare mor-
tuu q tendit ad orientale angulu
tre promiſſionis ubi fluuius deſtrud e-
gipti Et per hoc mi ſignat q re
ctoz ecclie et locuſtaz non retract
ndeam eqno prima pars habet

aspectu ad extremū angustiū nudꝫ
et exꝑtremū eius admaē nouissimū
a magis elongabitur a tra ꝙa
quam pars ꝑma et extender fetor
eius Quia qñ talia aialia mouīt
in magna multitudine de putre fac-
tōe surgit magnus fetor et aclīs
ēdruptis fiet dicit Ro. Secundus
se miterra alla et ex hoc patet
q hic sm ꝓpriā nō loquit de ꝙdā-
tū semachīb ab angelo pcussō
vt hr. iij. Reg. xix Quia alla
percussio fuit talis q corpa fuīt
mrcerata sībuestribus et ar-
mīs De talibus aūt non as-
cendit fetor Quia superbe egit
perhoc arguit alij ad contritū
-f. q intelligatur de extrīs semia
dīs quia superbia in bruto et
locusta nonhet locū Ad q dicēdū
q licet ornatus et opia non
sunt in brutis q̄se sunt tu lode
large sicut agnis dicīt man-
suetus Volpis dolosus et equs
velox altrans et superbus Et
hoc nō dicit de tertii locusta
q superbe egit q extessū mor-
risone frenastenuit Cōm-to
solatur hītatōes tre dicēs Noli
timere tra et cra bruta aialia
de tre nascentia habūdantia
q patet litta Et filij Syon ex
ultate nō per dissolutōne sed
q deuotōi ad subdit Quia
dedit vobis doctore

iustitiae et descendere faciet ad vos imbrem serotinum
et matutinum in prima mense Et implebuntur areae
frumento et redundabunt lacus vino et oleo Et
reddam vobis annos quos comedit locusta bruchus
et rubigo et erugo fortitudo mea quam misi in vos
Et comedetis vescentes et saturabimini et laudabitis
nomen dei vestri qui fecit vobiscum mirabilia et non
confundetur populus meus in sempiternum Et scietis
quod in medio israel ego sum et ego dominus deus
vester et non est amplius et non confundetur populus
meus in sempiternum Et erit post haec effundam
spiritum meum super omnem carnem et prophetabunt
filii vestri et filiae vestrae senes vestri somnia somnia-
bunt et iuvenes vestri visiones videbunt Sed et super
servos meos et ancillas meas in diebus illis effundam
spiritum meum Et dabo prodigia in caelo et in terra
sanguinem et ignem et vaporis fumi Sol convertetur
in tenebras et luna in sanguinem antequam veniat dies
domini magnus et horribilis Et erit omnis qui invocaverit
nomen domini salvus erit quia in monte sion et in
hierusalem erit salvatio sicut dixit dominus et in
residuis quos vocavit dominus

Dixit dominus ad me adhuc verbum dicens Vade et
adhuc dilige mulierem dilectam amico et adulteram
secundum dilectionem domini qui respicit ad deos
alienos et diligit lagenas vini Et mercatus sum eam
mihi quindecim argenteis et coro hordei et dimidio
coro hordei et dixi ad eam dies multos exspectabis me
non fornicaberis et non eris viro et ego quoque
exspectabo te sic erunt filii israel dies multos sine
rege et sine principe et sine hostia et sine altari et
sine ephod et sine idolis Et post haec convertentur
filii israel et quaerent dominum deum suum et
David regem suum et pavebunt ad dominum et ad
bonum eius in novissimo dierum

non sequitur significationē hebraicā nec
q̄ommit ut patet an antiquis bibliis ꝑm
adm̄m significatis ꝓq̄ aut demittrandē
ꝑphā ꝑ̄ls multiplicationē in bonis tpa-
libus Hic q̄m adem demittat in spua-
libus Et quia uetus testamtū ꝓmitte-
bat tpalia vsq; ꝓmo Si audieritis
me vna tēr comedetis Nouū aut
spualia ait iij. ꝓpenitentiā agite q̄-
ꝓpinquabit enī regnū celoꝝ q̄o p̄cedē
ꝓmissio de tpalibus fuit mpleta tpe
ueteris testamti ut predictū e q̄sta
nō tempe nouī Vt audiebit ꝑm et
ra sa dīr hinc q̄ stud e refendid ad
tpis futuꝝ ꝓcq; intelligit tpis mes
sie q̄n dicit ad hunc uenturꝰ eo q̄n
tpe eius dabitur habundantē spūs
scūs q̄ntū ad dona ꝑphē et ad alia mlta
mirabilia et q̄ congregabit oēs udos
per orbem dispersos subiugabit eis
oēs nacōes tre Et ad hanc sententia
applicat romie mēte littaꝝ usq; ad
finē hui⁹ ꝑphē ꝑter q̄ aliqui expōi-
tores m̄ exponebat hunc passū de
reddituū captiuitatis babilonie quo
tpre datus fuit spūs ꝑphē ezre et
zachaie magrīs ædificantē templi ad hoc q̄
aps dimittamꝰ Q̄rit dicit ? Pa-sa quid
ad rem q̄ e falsitatis sit q̄ xpūs sit ven-
turꝰ et quedam alia que ad hoc contur et
antipanꝰ aliud q̄ e ueritatis sit q̄ passa
ste ad tpus ꝓ̄ e refendus Et stām hoc
pars asta andius ꝓtē dmittim q̄ ꝓmo
pam aliud q̄ e impletū nam maledicti
xpī ꝓmo Lo q̄ restat mplendū in
adiectū sedī i et dabo ꝓdigia cēli
primi stendit q̄ hanc sententiā alle-
gat petrꝰ apl⁹ act 2o tanquā
mpleta ad ram actholicis ut-
ardetur et ꝑm hoc dicit et aut
ꝓphet ꝑ ꝓ tpis ueteris testa-
ffirmda ꝑm meū sup omēꝫ car-
nem q̄ exponit ra-sa-sic a-super
omem hominē tuū cor cū teneru
ad modū carnis a-non abstinentiā
peccatis et ꝑm hoc dicit ezech xx-
xvij Auferam cor lapideū de car-
ne uiua et dabo vobis cor carne-
ū a-per dationē dispositū adim
spūs sancti Et talia erant apl⁹
apl̄is aliis q̄ discipulis cordā
Vel aliter ꝓt exponi Super
omēꝫ carnē a-super iudeos et
gentiles mdrūt sēm q̄ hic act
decimo ꝑter q̄ Deo a Non
e distinctio iudei et gentes nam de
hac effusione dicit ioel ij Et erit
dabitur spūs sanctus vtriq;
sexui Vñ et die pentecostes
inter apl⁹ erant mulieres sēm
q̄ dicitur act 1o hij erant per-
seuerantes unanimit in oratione cū
mulieribus deuotis et maria mr
ihū et statim subditur de spūs
sancti descensu et dū complent
dies pentecostes erāt cent xx
dē Erant aut ꝓlippo quatuor
filie uirgines ꝓphetātes Vñ

uience xpi ꝛc. hominibus tuglibz
etatib dabitur ꝓmis ꝙhic pompma
pompmabit. ꝛ. reuelacoies dmas
in pompmijs hebrmr. ad quas duce
magis dispota ꝙter abstractone
aduersoibus sensibus. Vt plenius dixi
unpiꝰ libri psalmoꝝ. Hod et
super seruos meos. gnaliter spm
nitiua om etia omnibus baptizatis
dabatur. spūs in signo uisibili per
impōitone manu apl̄oꝝ ut patet
actuu viij et ampliꝰ alijs locis
et adhuc omnibus baptizatis ni dure
ponat datur gra spūs scti licet
non in signo uisibili. et dabo hic
breuiter ponit quod restat adimple-
di etia cm xpi aduentu. Alij breuius
exponit tamqua impletu in primo
aduentu. sed no uidet mi q̄ littā
hui conueniret ꝙter q̄ reduceret de
magis ad tpus sui aduentus. Circa
q̄ sciendu q̄ astendete xpo medio
angeli apparentes demiramit
eius aduentu ad iudiciu dicentes. Act
primo. Hic ihus qui assumptus est
a uobis medio sic ueniet sic. adu-
dietis. Vt exponit ambr. doctoꝝ
sancti. Dato uo spūs sancti in
signo uisibili fiut manifestati q̄
ad dextera patris glificati. Unde
q̄ dicitur Johis vii. Non dū erat spūs
datus quia no sic erat glificatus. et ro sicut angeli xpo
astendente demiramit aduentu eius
ad iudiciu. Hic osee. ꝙhia deus

tuas futuras amissione spūs sancti in
signo uisibili. Statim demiramit tpus
futuꝝ iudicij. Et dicit in diuas ꝙtes. q̄
primo ponit signa p̄cedentia iudiciu
Qo iudicij expectatiu. Et dicit ecce. Ecce
primo dicit. et dabo p̄digia ꝛc. Quasi
signa tribulia adiecta iudicij p̄cedentia
plus expressius dicit. decipiet. dr xxiiii
Et matth xxiii. et luce xxi. Erunt signa
in sole et luna et stellis. sic sanguis
quia cm adiecta xpi aduentui. est per
secutio antixpi quia effundet sanguis
ni nocentiu. Et ignis sic conflagrationis
p̄cedēte adiecta iudicio. Hoc addit
in tenebras non statim rem sed statim ap-
parentia quia ab strande cuius lumie et
luna in sanguine. similiter sim appa-
rentia. sicut eis patet eclipsim et pa-
lea uidetur. Antiqua uenient dies dni
a. sui iudicij magnus. quia omnes com-
parebunt. Et horribilis sup eos
et impijs ait. Hic allegat petrus
magnus et manifestus quia manifesta
erit abstrahita tenebris. Et ait no
tpe iudicij. sed an quibus cm frequenter
deuno tpe transeunt ad aliud. Admis
qui in uocauit nam sm sanctos dicit
Pro a. Corde enim creditur ad iustitia
ore aut fit confessio ad salute. Ma
in monte syon et in hierl. est saluus.
Ubi cm saluator in operibus e ad
salute per sua predicatione et indicta
passione. Vel etia hoc referri ad
futuru. Ac tpus antixpi. quo deus alios
mittet. in quibus eluceat mysteriu
fic magna ptes sibi adhesit. Et

ſir fidelibus nome eius in vocantibus
dicto mo elt a saluato a perfecutore
eius & in requibus a. in allis qui decep-
pi ab antixpo qui tue tonitrent adxm
Quia erte ſhir tonit pmii iudi-
cij ep̃ncij tui dr̃q̃ndiebus allis a. cito
pg antixpr perſecucj Cui tonitreo cap-
tiuitate iudi et artm a. iudeos aban-
txpo decepros quia decreta eius falſi-
tate p helyam & enoth ad xpm ſer-
uide tonitrone Congregabo omes
gentes in valem ioſaphat qui & mt
monte olmeti et artm ſio q omes
a. capiant ſed quia x̃pus defendes
ad iudiciu apparebit in aere ſuper
monte olmeti vñ aſtendit mihi d
et iudicandi appebunt ita altid loci
ita q aliqui erant in valle ioſaphat
et alij ita & diſcipulo alr tid eis a.
aſtendam iudiciu meu iuſtu quia &
manifeſtabunt omnibus mita et de
mita oia et ſic quem ad celos & re
p̃bos appebit omnibus aspi iudiciu
& iuſtu Super gtis meo et hdi te
mon̄ſtr Oſta hereditas & omni ſalus
ecclia ſm congregatio fidelium a p̃o
iuſto uſq; ad vltimu electu qui in
fine mundi naſcent & Vt dicit
gregorius ome om̄ malos diſper-
ſerut in nationibus captiuando in
exiliu mittendo Hinc patiſſime p̃
dexpriams & tyranos in exiliu et
captiuitate ymitonice et multiplicit
miſſis & tranſmutatu diuiſerut

ſcz tram promiſſionis qua ſarracen
diuiſerut ſibi xp̃ianis inde p̃tm
electis et p̃tm ostiis & ſuper
gtm meu miſerut ſorte ut acci-
pet ſibi p̃tes de manapijs &
poſſint primi in proſtibulo abutentes
pulcris iuuenibus mulieribus contra
natu Qui hebreo aut hyetur &
poſſint pueros & perpenſis & acti
hiis puerit & pidos ampliali fre-
quenter oi legit iuuenes a. animal
in fidelibus vendi ut inde recupet
pecuniam & puellam a. puellas
& vendude nup & primo a. ut deprio
habent omni et alia ute neces
ſaria Credit tame & mo ſalu pro
oſtis patratis tam de impnabunt
impijs in vltimo iudicio ſed p omnib
aliis oſta tame ſpaliter exp̃mit
qua ſunt contra malem compaſſione
que inter omes homes debet ee
Illa em que ſunt cupde ſpei na-
lis com̄pacitur adimplere et hoc ano
dñi xxv ſaluatore laqueis de tanda p-
natde impios et communicatione
iuſtoꝝ ſalu ſunt mentione de ppbꝝ
pictatis et cor contrarijs quamis
fiunt ſalubre ſint omniſaluter & omibus
oñibus bonis et malis Verid
ſupra quia demitiamur multipli-
tatione in bonis hiis inter demi
ciat demunitas ultione & diuidi
mediab quia primo demitiat hos
vltio do mundi conſummatio Cum
ſingam p̃ma ad hui mediab quia p̃o
demitia quedam vltio implenda

tempe veteris testamti Qo alia tpe
noui Dicut dictu e supra deduplici
ter plactc bam Qui clamate ¶
Circa primi striendu q tirij et sidonij
et philistei erant undiq; vicini qui
q debebant eor missac trompati et
api fiunt magis crudeles et vegetes ad
striop et caldeop uicinit contra eos
et excitauit Qui ter q decop primo ec
fit hic mentio cui dicit ari persida dm
Veni quid mihi et vobis ¶ Dicit aut
deubc persecutione pati angelo ipsi
ratione aliquop barop qui cu ma-
lis affligebant et quia licet undi
miserint captiui et affligi tame
ipsi miqua voluntate exequebant
Unde vos vltione reddituis in q d.
non quia vobis non nocui sed bn
fci et qi vltissima sidm mtecione
veram malam cito velocit reddam
uicissitudine debitam pena Qui
cum ppli pg captiuitate undiq; satis
trito finit debellari et captiuati Ex-
gretu aut meu et auru miliciis pi-
destructe cm artim et unde asti ha-
bunt ptem impda ¶ de pdebili a
nea et pulchrima ornamta mor
tuoru deputata Inutilibus undiq;
vra ad ornandu loca ydolop et
filios uda et quia ptem suam de
manubijs vendiderut grecis greci
qui permade portauit eos longe
ere ego sustitabo eos et dr sui-
mpletu spe tyri qui dedit licentia
undiq; redeundi et adhor exequendu
misit mutios et lutas per totu in
pu sui in qua erant loca salte alia
adque incatebs greci duxerut adiuende
du dicta manupia ¶ et comitta rebuiq;
vram in fendo vobis simile pena et
vendam filios vros in finos a filias
vras in manibus in manibus filioru
uda, r in manibus eop dr dicut alia
mpletu fuisse in redemone debabilo
nica captiuitate qua sicut addiderunt
debabilonia plicis gentiles et illos pg
vendiderut Sed hoc no undi que-
mdeter dictu quia gentiles qui vene-
runt cu eis debabilone venerut eo
luntate salte q maioi parte et cetut
ad undaismu conuisi sunt dictu fuit
primo esdre Postea alii erat babi
lonij et mandirij sidonij et philis
tei ¶ De quibus hic agitur et radio
vider melius dicendu hoc fuisse
pgea mpletu spe machabeop omnia
pugnates contra ducis antiochi fre-
quenter eos debellauit et multa man-
cipia inde vendiderut interq; plu
simi de istis locis Unde inter ducis
debellatos a nudeis ponit rabeuus
duxe maioru tyrus aut sydan a
philistea simt loca maritima ¶
Clamate Hic ponit alia voluio im-
plenda spe noui testamti et dicit
aliqui q erit ultio finalis undiq; si
videtur ira dissimde quia videretur
dicit hic ¶ Fortificate bellu sustinete
robustae q in finali undiq; no con
gregabunt homies ad bellandu sed

ad penas et pma retinendi ¶ Iudico
videtur mi q̄ q̄uenientib⁹ ꝑ expm
de persecutōe q̄ui violenta ar mor⁹ to-
nabitur totaliter tñ ferre ad se dei
tuti ꝛ ad thesa ij ¶ Unde se tam⁹
sit deus et sdm horditer clamate in
gentibus ꝛ clamabitis nos autem
nnstr sanctificate bellū ꝛ confirmate
contra volentes dei ¶ hebreo hr̄ q̄ua
erate bellū ¶ cum hebraycū hic pō-
tū t ad q̄ parat̄ et sanctificat̄ fusti
tate robustas ut ad hereat antipo
¶ conteritē atratra vra angladias ꝛ or-
ruparates alias dimittite et adhere
te ¶ finib⁹ dicat̄ ꝛ amillus se ex
trist̄ q̄ui ei obediat ¶ expiansorū
persecutōe ¶ rumpite et venite
tri magno impetu et congregam
adantixpm et potissime mihi ¶
ostendet se tamq̄ua sit deus ꝛ ad tri-
sa ¶ ubi ortibē faciet dns robustas
mas interficies antixpm et mayor
ptem sibi adhesurū ¶ Consur-
gant hic inter describunt consu-
matio que sequetur dicta persecutoz
¶ dnī mdias ptes qua ꝑmo
describunt finale iudicū ut addant
aliqua que fuit sup̄ omissa et ꝙo
pene et pmia ꝛ et sanctis ¶ Contra
pmissi dicitur Consurgant et ascen-
dant gentes sz de sepulcris suis per
josaphat ¶ Contra em illud dōm est iudicū
ut predicit̄ t mittite falces ꝛ
messetis et hoc dicitur angelis
qui erunt executores dīne iustie ¶ Un

q̄ dr̄ ayt alij ayessis ido consu-
mato seculi est messis tps autem an-
geli ¶ cum maturuit messis ꝛ
venit tps reddendi penas et
pmia ꝙmittit ¶ venite et descen-
dite mecū ad iudiciū tuū cum ven-
turg e tu angelis ¶ quia plenū
e torcular ¶ repetitio e causa ad
maiorē expressionē quia q̄ significa-
tur per messem hic significat̄
vindemia ¶ quia multiplicata est
e malicia cor̄ q. d. pena no est
amplius differenda q̄ntū q̄ntū mul-
le consciōis apparente em dā-
tate iudicis obfuscabit̄ dānatas
luminis ad pmia maioris luis et
dns descendit contra impios
sententia q̄ pendo eo q̄ locus iudi-
cij est ꝛ ut predictū t et mouebit̄
teli ad receptōne ustar̄ et tra
ad receptōne reprobor̄ quia locus
achomne silvestra dr̄ ce ¶ et dns exer
q̄ntū fuit quia tuc videbit̄ dei q̄ntus
q nō e sua spe fraudatus ¶ et
sanctis hic inter describunt̄ pe
ne iudicū finale sequētia et ꝙo
pmia tū dicit̄ ¶ et sanctis nras insti
quia ego dns deus vr̄ videntes
me facie ad faciem britās in syon
sm teleph ¶ Dequa dicit aplus hebr̄
xii ¶ accessistis ad syon monte et
ciuitate dei viventis celestem ¶ Dequa subdit̄ ¶ et celestem
sanctā et alienī nō ꝙ transibunt
per eam amplius ꝛ ymbi non

¶ Derelin dabit note sua iustis dicēdo Ve
nite benedicti patris mei ꝛ et dr̄ hic de syon
celestem

non erit amplius qui mittet eis iustus
sicut fuit in retro trona et mili-
tate etiā que etiā retro dicit in
sperula et cis in die illa stillabunt
montes dulcedinē et per istam
elligitur suauitas que est celesti
pria sicut sequitur in pluribus loc
vetus et noui testi finitio vta
personibilia delectabilia methaphore
designat et fons de domo dñi egre-
dietur replebitur torrente spinaꝝ et allos qui impiti
erit ad madian spinaꝝ finis arrefie
per torrentia delectabilium et quter
expm qui hebreos hr irrigabit
torrete sethym et per hoc pnt
intelligi istoꝝ corpa que tue erant
interruptibilia sicut et ligna sethym
imputribilia et hoc est quia beatitudo
die redimdabit adtorpa Consi
quiet agitur de pena reproboꝝ tic de
egiptus indeplacone est et vdi
mea indeserta pedibus stam
fernalis et per istas duas gre
tes intelligitur- gnaliter omes
peratores Isti tame specialiter ex
pmit quia egiptus filios asti'm
atque appressit et essau aquis dei
et ydumea stem sui aacob minorete
xpianus sint Quia sic damp tous
reprobos expmit specialiter pter
tridentinos ut predictū e ro subdi
deo et mique egerint dñe sub intelli-
gite in anima pter alia Inter-
rexit adpmm vtroꝝ diem et inde
metum habebit sicut supra per retro
et ysaiam methaphice intelligit tunitas
ruinā celestem Ista hic et iudam tra vi-
cinia Finit de xpo Iudicibus allis pl
nabitur inda intelligit omis constitos
deū corde et de et operibus extra Unde
hebreos antiquos ut ostensū sint abiū
Hic inquisito et iudeam que interpta
confessio intelligit pacā celesti ubi e
nugis confessio dine laudis ps lxxxiij
Bti qui habitant in domo tua dñe adpi
genitrice et genitrine a sine fine et
mundabo sanguine ab ideo nisi tri
nisti affligit anpmti quter ab habita
bona sensibilia attendentibus quoꝝ
maior mis Secdm aliud est ꝙ Sul-
tanoꝝ in finitimis et nis reputantur deo
odiosi et sic in nisi Et in beatitudine
celesti declarabit corpus nisi et secdm
hoc dicit dñs et mundabo sanguine eoꝝ
a allos nec fuisse mundos ostendam de
non mundabitur a quoꝝ mundicia non
declarabā in pntia vita hominibus tatū
attendentibus sensibilia luna et
dñs remorabit in syon sc celesti
ri clare ipsius urbis debitur et a suis
propria voluntate hebreine ad fine-
du Ad quā finitionē nos perducat
qui cū pre et spū sco vivit et regi-
nat in secula seculoꝝ amen

Explicit postilla mgri nicolai de li-
ra super ysaiā prophetam

Incipit amos prha capitulū pmū

Incipit Amos propheta. Capitulum primum.

Verba amos Hec prophetia que tercio loco ponitur in duas partes dividitur in prohemium et tractatum qui incipit ibi et dixit In prima parte primo notificatur auctor ex nomine cum dicitur Verba amos et iste est alius ab illo qui fuit pater ysaie licet uterque fuit propheta Ille enim fuit nobilis et de genere regio hic autem rusticus Ille etiam scribitur in hebreo per litteram aleph in principio et sade in fine Iste autem per litteram ain in principio et samech in fine Propter quod ille robustus hic annulsus interpretatur Notificat etiam ex officio cum dicit qui fuit in pastoralibus thecue Est autem thecua civitas sed semper in pascua animalium fecunda Quarto ostendit quibus prophetavit cum dicit Que vidit super ysrael .i. super regnum x tribuum contra illud principaliter prophetavit Primo enim contra plura alia regna ut videbitur Tercio ostendit tempus in quo prophetavit et primo in generali cum dicit In diebus ozie regis iuda et in diebus ieroboam filii ioas simul enim regnaverunt partialiter tamen quia ultima pars regni ierobeam et prima regni ozie simul concurrerunt ut patet iiij regum xv Ozias enim hic vocatur azarias quia fuit binominis Quarto in speciali cum dicit Ante duos annos terremotus Ozias enim rex iuda in superbia elatus voluit offerre thimiama in templo domini super altare incensi et tunc a domino fuit lepra percussus et fuit etiam tunc terre motus ad ostendendum iram dei contra ipsum De quo terremotu dicitur plenius zach xiiij Amos vero incepit prophetare per duos annos ante Et dixit Hic incipit tractatus in quo amos primo prophetat contra plura regna in generali Quarto magis in speciali ibi Hec dicit Circa primum dicit Et dixit scilicet amos a deo inspiratus Dominus de syon rugiet iram eius contra regna in sequentibus expressa designat metaphorice per rugitum leonis qui est terribilis Et dixit de syon eo quod ibi erat in templo propiciatorium quod erat quasi sedes dei ut dicitur exodi xxv Et videbat propheta quasi in imagine quod vox dei loquentis ad se ex illo loco procedere usque ad eum Et lugebunt speciosa

pastorit. ꝛ hitatões et in ama aplos
et regnoꝝ ministaſſyroꝝ Rex ſtratg
t vertex trunci ꝛ rito dſtic ꝙtab
tuglibet regni Hic em ſonat trans-
lato caldaica Et no no t hic aplica
ſilitate ſtulta ꝙ nimid ſtrictate ut
tredmt aliqui ſed t lacica metha ad
ſignandid tranſlatiõe regnoꝝ in
ſtraſſyroꝝ Her dicit hic gnter ꝙ-
phat magis in ſpali et ꝑmo con-
extrancos ꝙ tantandos ſeqtr et
ꝛ her dicit dns ſuper tribus ſtelabg
uda ꝑma dict in ſex ptes Un ſep
regna contra que aplat et ptebunt
ptes ꝙ ſeqndo Un ꝑma pte aplat g
regnd ſtric dirans ſuper tribus ſtela
bus damaſti ꝛ ſyrie eaq damaſcus
erat metropolis alius regni ſm ꝙ
hr xpa vii Caput ſyrie damaſcus
et ſuper quatuor no tantam
dinit hebrei ꝙ ſr homo pertanit bi
ter eadem grie ptri remiſſibile t ſd
non ſr quater et ſi intellgat de rre-
miſſibilitate ſimplicid hoc t erranea
et contra ſcptura Dicit patet ꝙ to
Regi de manaſſe rege qui no ſalu
quater ſed plusq ꝙ peccata ydolatre
et hominidis mactit et in finaliꝰ
vema abtmuit et alia plura exempa
poſſent addi de ſtripta Si aut
intellgat rremiſſibile ꝛ dcſſinali
remiſſibile ſic t vin ſta tamen
diſſinctas no t expte dme potie
ſd exparte ptis qui ex eo ꝙ rancs
reuitat ptin reddit ſt dei mia ydoꝝ in
ſine qla no ꝑ aptto reſurgt Un

ꝙ dicit eo ſpe xiij Perdito tua ex
te iſrl tantid mo exme auxiliu ſtuu
Per tale modo loquidi dicit ſaluator
hr xiij Qui aut dixit cum contra ſpiritu
ſancti no remittt ei ꝛ dcſſinale re-
mittt Hoc etia mo dicit phus et me-
thate ꝙ impoſſile eſſe mo dicit aliud
ꝙ vix ꝑt fieri Regni em ſtric intrancs
afflixat ꝛ regnd ꝛ tribud et in iuſte
aptter ꝙ digne erat dma ptiate et
magie quia inetoia ſibi concessa abuſiu
fuit magna crudelitate ad ſubdit eo
ꝙ triturauit in plaustris ferreis galaad
ꝛ hitatões galaad Per plaustra hic
non intellgit curruꝰ ſed pcdd in-
ſtrumenta dctes ffres t hmoi quia vol
uebant ſuper ſegetes paleas marcas
no ſolu ad exteriora dd grami ſed etia
ad contradu ſtrue ſupbulam ut redigat
ꝙ impalcam ad dandid animalibus mde-
ſerui melioꝝ pabuli et talibus plau-
tris contriuerut ſui rudes homes
de galaad et mittt agne mdomid azael
et deuorabit domui benadab Dic-
ſcribitur inter in bibliis mis Jnhe
hr ſcribitur perhibitum ꝛ in fine ſic
benadar benadab t ſcptus ꝙ vim fie
in fine regnari aſa ante aſael in me
diate et ꝓ aſael benadar filius
eius et aſi finit an hr amos ꝙhc
qui repit ꝙhdc tpe ozie ut dictum
et ꝙter hoc ad dint h ꝙ mittat
ignem in domu aſael et ꝑ domui
intellgit poſt cop adeo pmitt ꝙ
pmitto noie ignis deſignatur Pro
babile t eam ꝙ edifitia ab eis ſta

fuerat tur tombuista exprimit aut hir
inter reges syrie asael et benadar
quia crudeliter se omnib habuit ergo fi-
lios ysrl' ut pater eo fortio regni tem-
poram ueste damasci r. fortitudine eq
et dispendam hyatatorem de campo ydoli
r. de syria ydolatre subdita et tenet tem
ple tui r. regem de domo voluptatis
r. de domo regia in qua vacabant
delitijs et finiferet ne hoc fiat
impleti tpe achaz ut hir in ysaie
xxvi vbi dr q theglatphalazar rex
assiriorum interfecit craftim regem si-
rie et hyatatores damasci finistrit tyre-
nem Heec dicit hec et' parbm
qua ppbat contra philistheos dicens
super tribus sceleribus gaze non re-
cuitatis regie et super quatuor non
expiabitur sicut pius de multiplici
impietate vidorum in ultra ppter q
philistei erant digni dei vindicta
quia maxie quia usq; finit ergra eos tri-
dentate inmia Odio subdit eo q
transtulerit captiuitate perfecta de-
structa cum samaria per assirios et pte
rtim per caldeos aliqui euadentes
fugiunt uersus eum philistheos
quibus in tali tau erat compatiendu
et philistei eos cis in finibus cap-
piebat eos et ydumeis vendebat
in finibus et sic transferebat captiui
dei perfecta et mitta ignem in
muros gaze que postea fuerunt fini
per caldeos et consumpsit pars me-
dia de destructoe duri ciuitatis
notabilis mitta philistheam tio dr

et disperdam tenentem tyrum que est
in parte aquilonari usq; ad mare et
manum virib; tribus mutilentur in-
deis molestia ppter q erant dig
adeo puniri Pro dicit super tribu
filistheis nec et maxie quia cum tri-
dentate usq; finit ergra iudeos fugi-
tiuos qui et philistei eos sequit
eos q; concluserunt nec et exponat
ut supra et nro restituti fedeis
firmi r. salomonis regis ysrl' et tyri
regis tyri qui finit admitte con
federati iij Regu v. et tantu q
vocabant se mutuo sicut ppter q v-
tum dixit salomoni iij Regu ix
Hec dicit dns pter tres scelerib; quatuor
non frater et immittam ignem in muro
tui et per ededcab Hec dicit
Hec et qrta pars non ppbat con
tra ydumea que omnino valde per-
secuta e iudea ppter q mentuerat
finis vindictam maxie ad vin-
mei et iudei de diuinis finibus com
nati sn iacob et ysrl ppter q eos
mendaliter diligere debebant et ap
contrarios eos odio habebant Odio
subdio eo q; mgladio sit persequtu
frem suu ops eius cum quereretur omne
frem suu iacob gen xxvij et filii
ysmael abrahe desiderates filios
ysrahel petentibus transitu per
tram eor negarunt imo xx di-
centes ptus ysrl' non transibis p
me aliqui armatus ut tram et
et similiter pcta fiebat ppter impie

ramit eos mira sua to subdit
et nisi amit manum eius. r. quia de-
buit hire erga ppm aspt' ratione
dei fraternitatis et temuit vlt
furore sui. aff'r. tram et adiu
apnis esau contra iacob sp retinuit
ppter ydumeos contra ppm nul'-
os qrittam agriem in themam
nome et loti mydianea et similit
bozra cui fuit iaab rex edom qui
xpxvi sed alia bozra in moab
Her dicit her e pars quita
quia ppha contra filios amon
qui debuit diligere filios aspt' eos q
destendere aloth nepote abrahe
ptm patris nros et apti contrarios
habuit eos odio et eos multis
cruciibus persecuti sunt crudelit
ut pater ptmo regis denaab rege
eorum qui nolebat facere patrem
eius misi cruciet eum doxtros oculos
q dio subdit sup ceruicibus stelibus
amon. r. multoties replicat hoc
tenuit tamen dando sibi pmam ut
consequat hereditatem gilaad ne pnds peret
qui tram patris possident sed api
amonite eam hitarent. Qdio sub-
dit. Addilatandi finium suor
r. tram sue hitatoris et succrenda
ignem in muris rabbe Her est
ciuitas que deuc iij vocat rabath
et erat metropolis in regno a-
mon Qui vulatis. r. in spes con
fisus auriatoris et mouendi im
prelio et ybir melchom. r. rex eorum
in captiuitate Cap. ii.

Her dicit her e secta pars in
qua ppha contra ppm moab q
similiter destendit aloth que
q debuit iudeos diligere et ei contrarios
multotiens impugnauit eos ut pater in
libris regu et iudicu dio dia super
tribus stelibus et. r. multotiens replicat-
tis ppter q dignus est sustinere supplici
cui et ei hoc quia dignitati regie in
tulit crudele supplicium q dio subdit eo
q miserit ossa regis ydumee quos
aute aste rex fuit no dicit hic nec
alibi in scriptura Aliqui tm glosatores
dicut q fuit rex edom qui q to regni
dia fuisse in cpore ad regibus aspt
et iuda contra moabitas et ad rex
moab cet obsessus voluit erupe ad
regem edom et non potuit sed fuit
repulsus in ministate redire ppter q mo-
abite contra ppm irati pg eius morte
effoderut ossa de sepulchro et ignem
derut ffa. dicit q rex edom pug-
nab contra moabitas reddit vindicat
eos et expoterunt hanc crudele igni-
niam Et no dicit quis fuit alter rex
edom Et deuorabit edes carioth no-
me ciuitatis in moab et morietur
in sonitu moab in sonitu tube bellice
et sonitu magno q postq de armoz
et clamore moriem Et disperdam
iudicem. r. iudices et omnes principes
natabiles Her dicit postqua
ppha ron ydumee hic ppha

tentra iudeos et p̄mo contra regnū iuda
Qo contra regnū aſſi' ō hoc dicit Ira
p̄mū ſtendū q̄ decem tribubus ſeparat
a regno dauid iij Regū xij Cultus dñi
et doctrina legis per ſacerdotes roman-
ſit in regno inde ꝑter q̄ illud regnū
habuit maiorē opulitatē ſtuandi legem
z dñm cultū et q̄b magis reprehen-
ſibile fuit de trangreſſione et in
multitudē et multiplicit̄ peccauit in
Atroq; contemp̄nēdo legem et exercendo
ydolatriam Ut pater exercitū regū et
ſtēs paluꝑ ꝑter hoc meruit dīnam
p̄uniri Odio habuit ſuper tribus ſce-
leribus ſcī et pater Ira ex dicto et mi-
tam iniquam iniuriā ſcī Hoc fuit im
pleti q̄n nabuzarda ſuccendit domū
dñi et domū regis et domū ieruſalē p
manū exercitū Regū Vltimo Hec dicit
Hic conſequenter q̄ſtat contra regnū
aſſi' et ponitur hec q̄ſtio valde lata
quia q̄ſtio tota dubiis immiscet
ſe uſq; ad finē tamē aliqua interſert
aliquādo de regno iuda et diuidit̄ iudicat
p̄tes Annos cum p̄mo denūciat ſua
q̄ſtionem Qo q̄ſtio patitur diuiſa
tres vij p̄ma in tres quia arguit q̄ſtionē
de auaricia Qo de ydolatria tres iiij ad Ve-
nite ascendamus bethel Qo de carnalitate
et laſciuia tres vj Breuiū tamē q̄ſtio
diuiſa non ē precisa ſed tantū aplius
mo Quicquid ē cum partem terre
ſeruitur de alijs Vnius Prima ad
duas quia primo arguit cupiditatem ie-
roboā Qo ſicario nequam impugnāti tres
iiij p̄ma in tres quia primo ponit

pulū ſuū plagiens Secūdo execrabilē dei
bñficia ē ego q̄nq; Qo predicat
futurā bñficia ſupplicia l' etc ecce ego
Circa p̄mū dicit ſuper tribus ſcelē-
bus ac q̄ exponit ad quid dicte et q̄
p̄mū ſcelus fuit Vendicio aſoph
gn̄ cxxxvij Qm in adoratōe vitu-
li ero cxxxij Qm in negratōe dauid
iij Re xij que nobis patet in dauid
Quinti aut in vendicōe apli ꝑ
ꝑter q̄ ſuit et orbem captiuati
ꝑp q̄ dicit no comitam eū redu-
cendo abhac captiuitate ex q̄ ven-
didit argento iuſti i xpm anthe-
nomaſice iuſti Ex alliud q̄ ſubdit
nō videbit bñ cōſonāt et pau-
perem pro calciamēto ꝑter q̄d
expācs videbit magis miſtica
q̄a littalis Qo dicendū aliter ſu-
per tribus ſcelebus ac i pro iu-
rijs in ſta ſcripturis mīſteriis et mīſti
plicitet arctis ſunt ſuprā dictū
et de alijs ex q̄ vendidit argento
iuſti i iuſticia ſubuertendo iudicū
ꝑtēcio et pauperem q̄ calciamēto
i pro re parui voluit m̄quo affec-
magno contemptus pauperis He-
brei dicit et pauperem p̄ clauſuras
Dicto cum hebraica hic habet
equiuoca et ad calciamēta et clau-
ſuras Et exponit hic ſcā ſi-
cut q̄ pauper hoc ad, Vnica
vel agrū iuxta diuitis poſſeſſionē
molestabat eū calumpniis ut
ſic cogeretur ſibi vendē poſſeſ
ſionē ſuā et ſic dimes accrebat

clausuram media et inter suam
et paucis possessione ponēs totu
ꝓbuna clausura et hoc magis com-
natū lre ꝓcedenti Qui conterit
super pulucm dr̄ eū deiectādo tō
astatis sus sic em decretus vulgat
dicē impiis ꝓstratus et ona
humiliū declinant ꝛ declinare
facit quia humiles talibus sup
bis cedunt mi via qi obviant
eis declinātes alatē et filiis at
pater iōtur adpuellam ꝛ pater
violauit filio puellam affidata
sed desponsatam et in hoc tangit
timen mestus et super nestimatis
ꝛ pignoratis faciebant pdēc cau-
bucrit pignoratis acubuerūt
nuda oīa altrie faciebant em ydi
aliquid anīa magna in locis ubi
colebant ydola et de estimatis pau-
pu apud eos pignoratis facie-
bant sedes ad retinendū mi mesa
et aqua tomina alia fiebant de
substantia miste oppressio et
condempnatio aveis Qdo subdit
et vnus dampnatoꝝ Ego aut
hic consequeter resolui dna be
neficia alli ꝓto exhibita ut exho
flagitia predicta appareat mala
et supplicia sequentia ostendit
dicit imperpona dei Ego aute
expauimā amorreu ante faciem
ꝓti rasil sicut patet in libris nris
et aposte trug altitudo cedroꝝ ꝛ valu-
de excessiua ultra comune statu
Qdo de eis dr̄ unū qui sunt

compas qi locuste videbant et
fortis ape qi querunt ꝛ sicut expe-
debat quia asil in altitudine sua et
in fortitudine et contriui structu eius
desuper rs ꝛ principes et subiectos
callus pli Consequenter retulit
aliud beneficiū precedēs sta aduersio et
destructio egipti tu dicitur ego sum
dr̄ et patet lra et sustentaui de filijs
vris qui hab ad docendū quia et hoc
patet per totu vetus testamtu et
de iuuenibus vris nazareos aliquos
ad semper ut sampsonē et samuele
et aliquos ad tps Vnde monata e
qi dicet non ꝓphetabis alla magne bnfi-
cia et vsus contraria me priorabit do
sequitur et propinabatis nazareis
vinū ut in sinagoga totu dū in sac-
tu et quibus mandabatis dr̄ sicut
patet mi sta vii Almasia sacerdos
bethel minebat impdie amos et
quercia Ecce ego hic consequēs
predixit debita supplicia et primo
ostenditur hec pmissio in euitabil'
Quoniam abiit tres Certa pmissa
ecce ego stridebo super uos dr̄ tal'
aut stridor causatur ex one supposito
et per hoc in sinuat q̄ peccata filii ne
erant gratia quasi deus no posset
ultra tollerare absq; pmissa debita
Hebrei sic dicūt ecce ego stridebo
vi locis scriptis quia dicto hebraico
hic pausa est equiuoca ad utrumq;
significatōnē et in hoc notatur
modus pmissionis Planctus em
multū oneratis tenent et stride

fant alla sup̄ que transit plaustru
oneratu q.d. Non patient effigiē sic
ner alla sup̄ que transit plaustru o-
neratu Odio subditur et ꝑhibit fuga
audore quinetiā ꝓtur aliqua possit fu-
gē Et tenēs arcū non trahit contra
hostes et robustos corde z audax et
constans aliab̄ mōdus fugiēt ꝓcul b
armis pretimore Cap. iii.

Audite verbū qđ postq̄a pūito
regni assūt ostensa e mi cui-
tabilis hic consequēs ostē-
ditur rōnabilis et diuiditur mdiab
ꝑtes quā ꝓmo hec rōnabilitas de
claratur Qđ punitō atiū proclamā
i ꝑtēa ꝓmia mdiab quia ostendi
rōnabilitas ex testimonio dīno Qđ
exhūano à audito fuerit Circa ꝓmū
ꝑha ꝓmo exortar attentione dicēs au-
dite verbū dīi sup̄ omēs cognatos
Et sic alloquitur omēs vdeas gnālē
tantūmō vos cognoui ac exhibendo
vobis legem dīnam et alia beneficia
plura qđ e alūs Non fecit talē
dīm natōm et iudicia sua non mā-
festauit eis Qđ circo instabo sup̄
vos z carnib̄ vos puniendo quto
maior fuit vra ingratitudo dra ꝑha
ac sp̄ūs dei loquētis acpellendo Qđ
subditur Et mūq̄ ambulabūt dico ꝓt
ad aliqđ loci determinatū Qđ si eis
tamen erit tale aliq̄ rōnabi-
li causa qđ dicēt non et per hoc me
thate designatur tamen erronea dei
et ꝑhe loquentis quoniā mūq̄
rugiet leo in silua q d non q leo
rugiēs e deus per os ꝑhe per
tatoribus comminas ad q sequitur
pena subdit ad rugitū leonis pāda
et hoc mō penitentie et eadem
intelligitur per hoc q subditur mū-
q̄ dabit oc et e repentino causā
me admonorem asserēs mūq̄
tradet aūs milaqueū tre q. ab-
scondita antra abyssi antiqe q.
me ope antiquis laqueū tendē
q.d. non ꝑ veterē antiquem intelligi
deus rapiēs milaqueos pene pe-
cees qđ ꝑ ꝓfluer sup̄ pectores la-
queus agnis nec mūq̄ auferet
laqueus nec q.d. sic intentio di
non frustrabitur apud me pectō
m malo perseuerantiā Si dangeri
tiba mentitate padicenti adhe-
rendo sup̄ eam et ꝓfuis non
expauescet q.d. ymo pertubam
intelligit demonstrato ꝑhete dīne
cōminatois ꝑ ter hoc subditur
Hec dr analie sc pene in minitate
q̄ fecit dns. ordinauerit fili
ut dederus nulpe puniat dedore
iuste q.d. aliter no fiet quia no
faciet dns deus vm de his que
sunt necessaria hoībus minat
m reuelauit nec quia finis natiā
non deficiet in necessarijs. sed
nec auctor natie minando per
ꝑhas ea que sunt necessaria cogn-
nosci et non possunt nua hmōi sm
ꝓmia asta exempla adhoc posita sc
vt Ecce dīna q ꝑhas proclamata
rōnabilis ondat Qđ dicit leo

rugiet ⁊ deus ꝓ ythbaz tenuabi-
quis ñ timebit ⁊ d. millus quicq̃
debeat timẽ et demalis suis ponit
dñs deus locutus e ythbaz inspi-
rando quis non ythabit inspira-
tẽ adeo acceptam ꝑlo mãdo
⁊ d. millus debet tacẽ ꝓ quacũq;
persecutõe audiend hĩt constituẽ
dit ⁊ nãabilitas punitionis tes-
timonio hũano ñ dirat audire
stirpe medibus azor et ⁊ mitet
gentiles legem dei ñ hebentes co
gregauit super mores gentiles ⁊
udete in sanias multas ydolatrie
contra deũ et calumpnia patientes
quicq̃ nocẽtiũ pcõ contra ꝓmis
⁊ d. ch gentiles talia uident sola
tionis nãli ductu iuste punienda di
cunt ythbaz ostensa ⁊nabilitate
punitionis supradicte hĩt atim pro
clamatur ñ dicitur tribulabitur
et fluctuat tra ata ⁊ nihil remã-
neat abstendiu ñ detrahetur ex
te fortitudo tua a⁊ rex pncipes et
bellatores ñ dnipiemur dñe deꝰ
tue quia bona nide auffẽt et
postea mitendimt et hec fuit im-
pletio ꝑphe osee iij regũ xvij ve-
rumtamẽ ꝙ aliqua pauci euase
runt ꝙ subdantur quis seruat pas-
tor uos sit eruntq̃ filij israhl sicut
de pauꝰ ex eis implagã lectuli a
ui regione regni inde ꝙdicit lec-
tulus ratõne templi ꝙ erat i ythbe-
ꝙno hĩt tantꝰ ꝓmo lectulus ui-

flabius eo ꝙ inhestebat deus per
speculum in hiratõne illi cui ꝙ
dicto mo euaserut ꝑphe egyptie vene-
runt in regnũ inde redeuntes ad di
uinũ cultũ et ingrauato damasci quia
erã aliqui dedicti cuadentibus in
damasci refugerut et finit seruitutẽ
ad tpus ꝙiendo tamẽ ꝙ alios hebeat
dicit ⁊ damasci nãle hic nomẽ loci
sed nomẽ appellatiũ et signat vic-
tũ quia egyptiaꝰ dei cultor predic
ad regiũ suũ refugientibus ꝙdic-
mo tumultuãti demetri et quia non
solu fuit ꝓfugus israhl' primus ydola-
tribus ydolatre ubidem dissipatis
eo subdit audite ⁊ ꝙdicit ñ uisitate
et pcto ꝙtationes israhl' ꝓphin pu-
niendo et uisitabo et super altaria
bethel omia ydolatre loca subuertendo
et percutiã diem hyemalem ñi
domo estiua ꝓtectoꝝ cum ꝙ mu-
multitudine habebant uarias domos
ꝑ hiemẽ et estate scribit amicis
domus eburnee mo ⁊ ceciderut totaliter
de eboe sed quia i ceciderut alie ꝓcu
minus ruinosa eburnea et hoc mo
dicit eis regũ ultimo de achab
rege israhl' et domus eburnea qua
edificauit cap. iiij.

Audite verbũ ꝙ locutus
destricta e super uos rugitum
uitatꝝ hĩt cõtra eam os-
tenditur de uocibus co-
ntra ⁊ audite cum hoc uacate ꝓmis-
mus a⁊ patrem uxores ⁊ dñi

Vatte ꝑter ornatos aureos quos adorabant et pingues ritte diuitias ad quas acquisitas miqua animas suas mactabant ꝛo subdit Que talium iam fiducia ꝛ. p animos vros prouocatis ꝛdo subditur quedicit dns vris ꝛ. matris Afferte et bibemus ꝛ. substantia alias rapite uxores et familie ritte possemus laute vite Et subditur pea Iuramit dns deus in sancto suo ꝛ. in scipso qui et sanctus sanctoꝝ dicit Ve mihi super vos ꝛ. ad punitionē eorum et leuabunt vos portando ad captiuitatem sicut portant res ponderosas mendicis Et reliquias vras mollis feruentibus ꝛ. retrosus adfortalicia fugientes obuiam ire niabunt rid adiuuis et ꝑ aperturas eorbitis et multe fient aptie in muris percipias exterminium Q pricium marmoris Rome et regiones langinque extra tram assirioꝝ Venite Postqua ipha arguit ꝑtim de cupiditate hir conr arguit ꝑtim de ydolatra Et nudit mercē partes qua ꝑmo pauit ydolatre scripturo Q scripturarum obstinato ꝛ. Vnde ꝛo ipha mones à ꝑtqua aut Contra primū dicit Venite in vechal ꝛ. venietis scripturando lorū ydolatre Vta q ipha no mittat ad ydolatriā sed magis arguit eam ad galgalū Vbi em similiter ydolatra exercebat vñ dicit de supra oseexiio Et offerte ꝛ. offerentes tribus diebus

sth̃ anno sicut in templo dñi q erant in rem. Cultores dei debebant tempare ter in anno exo xxiiiio Convolvam em in tuleu ornatos quos fecit statuit aliqua similia eidem dño qui fiebat in rem ut ꝑtim faciliꝰ assentiret et sanctitate de fermentato sicut et gentiles ydolatre Oblationes em decoctē in rem erant absq fermento Sic em voluistis filij israel sanctificare vitulos aureos et non de mandato meo sed voluntate vra miqua Vnde hic consequenter pomi obstinatos ꝑtim qui pluries ades fuit flagellatus ꝑter pta no tamē emendatus Et primo pomi flagellū fames vñ dr Vim et ego dedi vobis stipositem dentiū ꝛ. famem hebrei alit dicut arietate dentiū Vim et famelici dicit Vlgaliter hic detectos arietos et Venter vacuus Ro sed et indigentia panis Ro flagellū stris rid subditur ego quoꝝ prohibui nubes ymbrem et hoc tribus mensibus ante messem qui meritum alia tra mense aprili et sic fuit phibitus ymber tempe quo magis solet pluere Et pluit super ciuitate vna hic qn dedi pluuiā cui ꝛa modum qn no sufficiebat rusticis ad pcm Ro sic sequit Et veneriue die et tres ciuitates ad Ro flagellū vent Vrentibus eremasterum et rubiginem et eruca grege tuū

ñ dicitur Pertuſſi nos amicto
vrente or Quarto flagellis oris ſicut
ab aduerſarijs ſui dicit amiſi mi nos
morton mihi egipti miſerui eni
mieneb dertoe mi egipti ad addiceb
mi auxiliū contra aſſirios qui preor
tupati ab aſſirijs fimi oris ſi abeit
et equi eoꝝ ab aduerſarijs capti q dio
ſubdunt iſti ad captiuitate equi
et quia tadiu eoꝝ manſerui mi se
pulta q dio ſubdatur et aſtende fe
ci putredinē ñr Quinto flagellis
ſubiſtionis tēe p adiſpoſitiones ſubiti
nas que ſubiſtio factae ſiō ex agrie
q dio ſubdit et facti oſtib ꝑ torrib
r ligni ſemiuſti et de atorreo toreb
et non redidiſtis adme tonēs flagel
lati Quia ꝓpter hoc fiam ꝑ aſtl
r atrabo e penas conſimiles et ma
xores Poſtquā aute hic com
pamtur ꝓphe mones ſ. ut ꝓphis ad
dim comitat et adhoc mdicit dns
mortuum Cū ponit tacto ꝓmi
ait mortuum et conſideret dine po
tentie tue omnis creatura debet ſe ſub
icere q ſubdi Poſtquid aut hec fe
cit de a. afflictoēs predictas ꝓpacie
mortuſq dei tua aſtl ꝑ debitam pe
nitentia vexatae q melleret dante
et dimit cogitatoēs mi commiſit et
ſanis rōnabiliter Ad hic e quia
detomiſſione ndeaus eta finē mdi
ſtinta Vnde et detem tribus adhuc
non ſimit deceptiuitate liberate et
ſedm hoc exponitur ꝓpatrem mſtd
r ꝓphabis te adhant tomiſſionē ſui
penitentiam dictam debet mone
ex tellenna dine potentie ſo ſequit
Quia ecce fauamus mōtes r ani
ma homi eloquiū ſuū dando ezechie
ſpūd eius exercitui et angelo

Hodie Cap. v.

Hic ponitur Cū mortuū
q e dine miſtrie conſideato
atriter pita pmicntis et dmidi
mdiae ptes quia pmo ponit
hoc conſideato Co atrigui ꝓphis
deoppōito a qui comiſtritis cpma
mdiae quia pmo mdicit ꝓphm ad
conſideatōē pene ſimtie prentie
Co ad cuaſtonē ſimtii i hec dicit
Scripta pmi dicit ꝓphā audite oēs
aſtud non ſolū aute ſed etia corde
quod ego ſuper nos leuo planctu
compatiēs mſcie nobis mi fluete
Dormib aſtl exurdiet aſtutii aſſi
tatis et hoc fiet ꝑpe aſtl regis
qui ſupra modo aſſiuit regnū
aſtl Cmp de mill regū qui Cra
tib ꝑ e fuit dns contra aſtl et
tradidit eaſ mi manū aſtl regis
ſyrie ar et ſubdit attriuit eos
ver ſtric Non adhuc ait refur
get impietas ptātē et tradidem fiant
q ſubdit Virgo aſtl ſpreta e
quia oppreſſio e euiſde ad maio
rem aſſertionē q declarat ꝑ id
q ſubdunt Verbs dequa egredi
ebant mille ar Quia hec
dicit dns hic mdicit adeuaſio
pene ſimē dicēs ꝑſona dei
Auicite me per opa bona et

Vnctis torpah et spūalis unta
Et nolite querē bethel Et nolite
tolle ydola que tolimē in bethel
galgala et betsabee quia galgala
captiū ducetur ādo Et quare
latām chorēs abūdem Ne forte
combuerat ut ignis Quidete dim
et Vnctē exponatur ut prius
Ne forte combuerat ut ignis q
totaliter defint Et tanſimpronē
matē tam uisibilib Domus
ioseph Et regnū aſſūr Et domus
ioseph cō q̄ ieroboam p̄mus
rex fuit de tribu effraym filij io
seph Qui tanquam hic arguit
ꝑphm tanq̄ de copiato ſr quia per
turbant ſme freno timōr dei p̄
positi et p̄mo arguit dei trans
gressiones Qō deinſtonabō Ve
desiderantib Prima mduab q̄
p̄mo arguit q̄ti multiplex trans
gressio Qō ſubdit hanc p̄mitto Et
ad litterā Circa p̄mi dicit Nunc
ultimis malis ſmthem iudicii Et an
amaritudine paupū eē in uſte
tandempnatas et uſtitiā Et dein
qui e uſtitia p̄ centū q̄ntū et
uita intra uoluptuis Et modis
Vnē faciebat arctūrū et tamen
Est aut arctūrus quedā tranſtella
tio que resoluit ea potū ſeptē
triōnalem et vocat Vrſa maior
ab astrologis et nauis Karoli a
lucis Orion aut quedam eſt
tranſtellatio clara et insita primā
ſigno thauri et primi in ſigno ge
minor et ortus eius ſignat te
pestates Aptet q̄ dicit ꝑphm Qō
methō Et q̄ dicit et mdistretis et
difficilis Cōuitente ni manē tenebē
rec Et ſuperſtitiōne ſuam Hec et quare
qui Vocat aquas mdis eleuando eas
in nubibus hūdis et effundit eas
ſuper faciē tre Tanquā ſephisma
qui ſubridet Vastitate Inhebreo
qui violentat Forte eas reprimendo et
Et ſubridet Et contempnit Vastitate
asſirii facta et depopulatione ſuper
potentē affert ꝑphm de regno po
tenti transſerendo et captiuando Vsq
dicta ſunt de deo ad īndendū q̄ q̄
ydolis nō et relinquendus et recurrit
ad dēdū qui transſtressione d. deo
habuerūt impia tam pietē Imper
tib em antiquitus ſolebant iudices
et senes utriq̄ ciui ꝓtamen
ni venerē eas mpiorū et loquere
perfecte Et ſmos doctos et ydeas ab
hominatiſſimē corp doctrā creſcendo
Qō dicto hic ſubdit p̄mitto rō
dicit ꝓco q̄ dm̄ pie bat pauperē et
ſubdit modis diuersis et p̄cipi
electam Et illud q̄ erat melius et
vobis placerent tollebant Qō ſi
pietē huius et alioꝝ petrꝝ ꝑdrꝝ
Domus quadro lapide edificabit
Et ſumptuoſe et labioſe et nō hi
rabitis in eis quia in captiuitatē
ducem quia tragnum multa ſcelera
mea adp̄mendo et ſortia id egre
mia hostis Et uſtitia ita q̄ uſtitie
neue gnis hic antipietes mmm

Xiubsp

pro filiissione iustie Odio prudes
mitampe allo tacebit tessanis aor-
rectae vita videns q no est ad
veram correctionē sed emendationē sed
magis ad pctor aggregatos
fo sequitur quia temptus malde
nos quter se sed quter malicia ge-
tis et quter hor quia an tpis
illud manet decor rectae eos di-
tone Suscite vos ad pēnitentiam
vite ut viciatis corpalib et
spialiter et sit sne deus exercitui
vobis sed pugnā sua nos protegat
stent xpistis x desiderastis sed
quia hoc desidiū non impletur
nisi mala vita corrigat odio
subdit addite malis Dic sint
eis partes iustie st destruite a
malo et fiet vobis Et constituite
in porta iudicū x iudices in portis
cuitatū et illuc stent precipitur
deus xpi Adhor unusquisq et re
ptinus quia tunc possit statim
iudices invenire si forte misereā
sue nos dicat hic forte quo alq
mutabilitate quie sit mdo sed in
libo arbitrio hoīs relinquit Io
seph x regno asth q dicit hic re
liquie post eos diminuto ut pre-
dicta et dicit hic et regnū et
tribus regni Ioseph eo q pro
boam primus rex fuit de tribu ef-
fraym filij Ioseph quarta her di
cit tpe in mictis plateis planctus
her sitta non refert ad litteram
in mediate pcedēte sed ad illud q p-
dicit supra hostes vestri arā pcedet mi
mos et pauores inferta dēpmētē ex
quo concludit hic quarta et subdit
in similibus plateis cuitatū. s. planctu
maiorem et meroribus que fiūt ex
uentibus et aprois nisi tm est terra
sanctis Dicetur Heu quter multi-
plicatione mise et uorabit agri
colam ad tritici muitudis et aprois
inquibus inquibus non sunt hntes
artem plangendi et ad planctū in
cuitatibus eos qui sciut plangere
x tanē carmen lugubre tales cō
sueuit in cuitatibus mane et mane
Omeis x campestribus locis cir
planctus eius causa subdit quia
per transitū in medio tui faciens
experientiā iustie mee pessimos
De desertoribus habet aut littā
expunc aliqui de regno duas tribus
de quo quarta mat qōmas et alij quos
q pfectis utuq et in captiuitate bab
lonica et inde p̄ LXX annos redit
et hitus morā bona qua ante q
tame no erat intelligendū statim p̄
ratiū sed ad hoc ueni q̄ aut declāt
super impudibus locis q̄ pace eq̄
et ulciscor quos multi tame decepto
intelligebant q̄ hitari essent statim
talia in redditu Propterea desiderabat
a te clementiā alius captiuitatis retri
Et adhor applicans bram sapiēte
in quarta eos increpat de tali desi-
dio iudicat ait Quid no vide
comiscē deū qua no solū reges

sraoarthim et sedechias sed etia pnci-
pes et sacerdotes et pseudo pphe
et omnis ppls p sequebant admõte
Qemiam eo q denunabat allus rapti-
natis accelerationẽ exquo patet q
nõ desiderabant eam sed magis ab
horrebãt apter q sicut dictu est
supra hiir ppha arguit alios sacrifi-
antes eni nõ ppls reputabant dicta
ppharo similia dedina pnicie fictã
et sic dendendo dicebant qẽ qui b̃
e verbũ dñi Qemiat sicut ablidem
fuit expositũ ata dicitur hiir De-
siderantibus adp et diuidetur oibus
partes quã primo predicte supplicii
Qo auffert remedium ydoli Cetera
pmũ dicit Desiderantibus diem
dñi a-hem Dme ultionis de miseria
ppharũ Dequa ypocrite dicebant
Qemiat dies illa loquendo per modũ
aptantiu Ad quid ea vobis a-qualis
e vobis futura dies illa et vñdet
dñs dñi ista tenebre a et nub
tribulationibus plena que per te-
nebram methate designat Dio
subditur Quis vir si effugiat
vir a facie leonis occ a- tue ho-
bis occurret tot penila q si aliqs
euadat ymi occidet in aliud ca
concludit Micp non tenebre a
q. sic et exponatur ut supra
Odi hiir cõm auffere remediũ
q posset ee q dñna placationẽ q
tolleret tui in persona dei dicitur
Odi et spreui festiuitates vras
sicp et pacit hitta Auffer a me tu-
multu carminũ tuoꝝ a. si affab
m laudes vocibus hyamis scii
musicis instrumtis no accepta-
bo quia no ẽ pciosa laus in
oe peccatoꝝ hiir qui est rencla-
bitur qi aqua a nalde manifes-
te audietur a exercitu instre mee
qi torrens qui suo impetu rapi-
ca que invenit q. d. ata rapiem
omes captiuitate Quinq hostias ac
Istud referetur adtpis maiores fi
lij astt fuit mdeserto et dicit
aliqui expositores uri q atonestia
ee vituli Leo xxxij no obtule-
rut sacrificia et oblationes dño sed
ydolis que portabant in tẽne
Ezhoc nõ videt ee uerũ quia p
adoratione vituli ppls fuit gra-
uiter puenitus Ut hiir ibidem
et similiter quinto ydolatie phe-
gor omis xxv et no nisi de
q. si tam diu ydolatriam exhi
buissent ydolis que seu poten
sent quin ppls finisset et phar
multotiens primitus et quinde
hor ecce expressa meritis inibi
missi et ita meruit adostende-
du q sacrificia non sunt deo
accepta nisi assit bona uita
et hoc p oppositũ sic quia isti
sacrificia fuit celebrata longo tpe
cui ppls astt ecce mdeserto
et tamen dns qi benignus et
placatus illi pplo contulit multa
bnficia pbendo manna conti-
nue et ducatu agnis et mibis

denocte et die et multa alia bñ
facta Dedicta nõ omissione sac-
ficior. Dixit ẽ sa. super illud
mur. fecerunt filij isr̃l phase
tempe suo q̃ toto tpe quo fuit ppl̃
in deserto no fecerũt ansi alludẽs
se tantũ et tamẽ erat principalis
solempnitas anni et miqua debebat
offerri sacrificia solempnia et si qd
obmissũ multo forsan alia mino
principalia fuit enim superhoc ꝑdõ
dispensari ꝓpter incertũ nubis
motũ siue et de omissione minister
Isti bñ omisso sacrificio quid esset
intelligenda gñaliter quallo tpe fi-
erunt in illa sacrificia oblata quia
in dedicatõe tabernaculi obtulerunt
principes plura dualia ad sacrificiũ
dñi unus vij et idem contigit ex
aliquibus alijs causis specialibus
et stdm hoc dicit Unde hostias
et sacrificia etc q. d. pauca obtu-
listis et ro nõ compleuistis stdm
aliud q̃ dictum ro phrasis de modi
cũ t ymbolo accepta et portas
tib tabernaculi molach stdm q̃
dicit Osa. et stdm alt dicta
sunt de statu ppl̃ in deserto Istud
nõ referetur ad littam ni mediate
ꝓcedẽte sed ad aliud q̃ supradictũ
t Dies dñi tenebre et non lux
a. dies pmissa vere est plena ꝑ-
bulatõe cui cõmigit et portas
a. portalibus loquendo definito per
modũ priꝰ ꝓpter strictũ quibic
tabernaculi molath ita dicit

em Osa. Et assirij dicetes q̃ tuly
mraptuitate posumꝰ ydola que coluc-
rant super hum cos cõpugnauit
sic appꝛet q̃ dijs quos colebat nõ po
terant eos saluare contra assirios et
huius exposito consonat littꝛa sequẽs
et migrãt uas fera trans damascũ
a. altera sine aegnũ mittendo uas
mraptuitate mitram ualde laugnigi

Te equi opulenti Cap. vi
estis Sñi hoc aut tas arguit
ppl̃m de superbia et ouualitate
et diuit̃ mdiuas partes quia pmo ex
primitur culpa 2o sibi pena quia
ꝓpter Et mihoc ml̃oquit̃ ppha cont̃
aegnũ isr̃l et contra aegnũ iuda di-
gitur Te equi opulenti estis diuitijs
malis acquisitis mi q̃ an. a mi aegno
iuda sic nominato eo q̃ ar̃ũ erat
ibi metropolis miqua erat templũ
et domus aegia in monte syon et
confidentes in monte samarie. in
potentia isr̃l tuig metropolis erat
samaria in mante stam Ut hec
iij Regũ xvi adquirmates a. pnci-
pales mpto ingredientes pompa
tice domus isr̃l a. eid superbiã magꝰ
ostentantes Vos in ppto transite
in calumpnie. a. in babilõ Ut dicit
Osa. et rate inde in emath q̃
nũc dicit antiochia et descendi-
te in geth palestinoꝝ que erat
principalis inter q̃nque ciuitates
palestinoꝝ filatior tmg cõtra
Vere e q. d. cho ymmo dedi uobis
latiore et meliorem tra et hoc
t uni si confidẽtes principia regnoꝝ

astoz que finit mi nõa in potenciã
et uoluntate a principio quam regnũ
inde dant ꝙto usq; adeo Sed regnũ
babilonie et antichꝛi pcta finit nĩ ꝑ
dilatata in spacio et fortitudine qui se
pgri eris inde pcepta inde malũ
.r. ad primitonem magnam cog regio
uobis dato abusi estis deo subdamur
et ꝙmquatis pdio iniquitatis
Consequenter arguit eos de eternalite
dicens Qui dormitis in lectis ebur
neis nataris eos de nimia auctoritate
regia et de regula ubi qui comodis
agnũ ꝺ̃ et de incepta letitia qui ca
ntatis ꝺ̃ Sicut dauid putauit se hꝛc
uasa cantici ꝛ instrumentis musicis uti
quasi dicet nos tota qua dauid cele
bratur multis laudibus qꝝ aut in
lasciuijs et dissolucionibus Qui sal
uus uinum bibentes fui processi et nimia
rationalitate et optimo unguento de
libuit ad odorem sue carnis accipere
ꝙ curandũ et dicit aliqui hic qꝝ op
timum unguentum dicitur hic aliud quo
ungebant ꝺ̃ apti dño cultum applica
da Decio pꝛipit ꝺ̃ xxxx ꝙ nullus
sub pena mortis ꝺ̃ tatur ad odorem
sue carnis et michol patiebant ꝛ.
compatiebant super contritione ioseph
ꝛ. destructione ꝙtu asit ꝙ ꝙphas mi
nistrat Deputabat eum iuba cor fri
uola qua ꝙter hoc conter subdit
pena debita et diuidetur media
partes qua primo predicte pena ꝺ̃
definit culpa ꝺ̃ finꝝ actore et
primo dicit qua ꝙter ꝛ. predictas
mitꝛ. cito optimates qui sunt capti
tanei ꝙti erunt in captiuitate
primi et auffetur fasto lasciuientiũ
ꝛ. adulatio eoꝝ qui mirabuntur eos
in conuiuijs suis et domum eius
ad quam ꝺ̃ finiter statui
qꝝ hec pena ait ꝺ̃ subdit ꝺ̃ test
ter ego superbia iacob ꝛ. pꝛi usq;
et domos eius odi ꝛ. domũ destrem
et tribuit et domũ diuisa et tradã
uniuersitate ꝛ. ciuitates in manibus
aduersarioꝝ Et si aliqui fuerint eua
dentes aduersarios per abstinentiã
sui militis audies et capi merent
ibi fame uel frumo mendis et
tollet eum ꝛ. quidam uel sic mortuũ
et combuuret eum ꝙmquam suus
aliqui cuiuslibet manibus aduersarioꝝ et
combuuret eum non poterit deferre
ad locũ sepulture ut efferat ossa
que facilius possint portari ad
locũ sepulture qui totũ corpus
et dicet si dicitur ꝙmquam ei
qui in monumentalibus domus eius
erit mortuus in loco suo ubi ꝓ
qꝝ ad huc pene sit Respondebit finis
est ꝛ. non amplius plures et
dicet ei ꝛ. primo ubi quieuerit
Tace et ne recordetur nominis dñi
qui ferit nos mala ista istaq;
et hostibus impatiens eius contra
deum populum exprobrauit error Qui
bus dicens ꝺ̃ hec et iuuta et tollit
eum ꝙmquam de combustione filii
a. deoco dicetur combustus et

efferat ossa de tumulis eōr re
manentia ut speciat ei et dicet
ei vr̄ et exponatur ut supra
et dicet ei a. q. primo sibi loquere
tur. v. non loquatur de ista inqui
sitōe et sydonie et subdit racio
et non ad recordandū nomē dñi
a. asta mors contigit eis eo q̄ no
recordabant nominis dñi et eo
nos e turandū de eoꝝ sepulchris et
exponit hebrei Quia ecce dñs
mandauit a. adiscribis mdcxlo
inspiravit voluntatē venedi
contra eos et proiecit per eos do
mū maiorem amicis a. regnū
et tribuit a. repabiliter et dom̄
minorem a. regnū duabus tribus
scilicet illis quę fuerunt repabi
les Vm et captiuitas duarū tribuū
relaxata fuit per tyrū captiuitas
vō decem tribuū adhuc nō relaxa
lata secm hebreos Quia
hic quia cessauit quia malicia
dicens Nūq̄ in petris currit que
ritur equus a. q. d. non quia hoc est
contra naturā nature cursus et cur
sus facit in generalibus et q̄ q̄
qm in amicitudine Vtinā iudicium
a. doceret viam pauperi ad
amicitudinē q̄ iustitie subiectione
Quia letamini in nichilo a. in va
na gloria inimici qui dicit vos
sanctando Nūq̄ non in fortitudine
asta assumptiua nobis cornua
a. p̄ter̄ t̄alem acquisiui vobis
q̄d virtute et industria q. d. sic

quo subdentur pena ecce ego suscita
talos gentes. s. assirios contra regnū
israel et caldeos contra regnū iuda
Ut tollat nos dominus omnes qui
est inter tumulos inde q̄ parte aquilo
nis Usq̄ ad torrentē deserti qui e
inexpugnabili australi et sic comminatur
destructionē totius inde

Hec ostendit CAP. VII.

Super nos amos dominus ait
siam gphiam hec ex hoc pari
talionem Unq̄ dicit quia homines
os aureum Quia ait adhuc qui augur
timonias et diuidit medias quia primo
patietur talionem Quo regnum sua
phiam tuo viij. poma medias quia
primo patitur talionē specialis octa
sio Quo talionis inquisitio et est mise
poma adhuc medias quia primo pau
peratio media Quo directa Sic
ostendit Sicut autem tota gphia
amos fuit artatio talionandi a. p̄m
gendaliter tanquam gphia minor tuo
posita fuit artatio specialis et pone
hic primo due artationes indirecte
tri Quo punit vel hec ostendit
Circa primū sciendū q̄ gpha visio
ne ymaginaria videbat deum predi
centē locustas ad devorationē trēna
rentium tamē ad preces eius non pro
duxit ad effectū sicut ad primam
minutas fuit subiectio q̄ronem
p̄clamata et hoc q̄ dicit et
hoc ostendit in emissione ymagi
nariā tuo tamen significationē
intelligebat gpha et sic intelligade
simit alie visiones sequentes et

ecce fictor a· deus formator Consiste
a· locustaꝝ ſic exp· viii Venit mul-
ta grauiſſima x· multitudo muſtaꝝ
Cymbapis geminatis ſcrotim ymbꝫ
a· illo tempe quo ſolent blada tricllae
et ecce ſerotinus poſt tonſiones gregib
Cnh ebreo hic poſt tonſiones regib et
Cridet hic falſificata q̄ impiam
ſſytaꝝ aptec ſimiliendine dominꝰ
per ymaginatoꝝ aliquoꝝ correctoꝝ
eo q̄ tonſio magis dicit de gregibꝰ
quia de regibus Ad intellectu agit hꝫ
litte ſciendū q̄ ſicut mitra aſtu q̄n
blada ad hue ſunt imberba et ſo
did interpetit tricllae ponit ibi
agricoli ad comedendū ſimilitudes
Cic inuidea fuit tondebant blada
et illa tonſio erat q̄ annualibꝰ regib
mitendis Ad declarandū tonſio regis
Et ſedm hoc dicit ecce ſarotinus x·
tpis mapnus blada tricllae poſt
tonſiones regis quia ſi ptea contentꝰ
non poſſent fructificare Et factū
e eo q̄ ſummaſſet comode hectaria tre
ſꝫ multitudo locuſtaꝝ hoc tame
no erat mire ſed mymaginata
uiſione Dixi deprecando ne omnino
hoc plaga ppto cuius ſuſtentabit
natoꝝ x· relenabit quin aſſet ab x̄o
plaga ſi inferatur q̄d· nullū nr̄
ti ariſertus e dns no infendo
plagam oſtenſam Hoc oſtendit
hic ponitur ſcda uiſio de ſtitid
mitendis que ſimiliter ſuit im-
pedita p̄ oronē ppte Et ſcitid ad

hoc dicit Et ecce vocauit iudiciū
x· angelos executores ſue uiſte ad
ignem x· ad ſuccendendū tota re-
gionē et deuorauit abyſſū multa
Cic em iudebat cymagmate q̄
ignis erat nta ſpiritꝰ ut conſumeꝝ
cta aquas p̄fundas unde abyſſi
ſignificatas Et pchoc intellexit
ppha tōminacōnē mitendi fuiſſe
mitra Et dixit deprecando ut non
fiet exponā ut ſupra Expdict
patet q̄ alla expoico quedā
exponi a ſuperiꝰ ſignificatū per
locuſtas, miſſione p̄ma addeſtruꝫ
regni aſſi et exercitū caldeoꝝ per
ignē in ſpa qui mendit uchit no
e conueniens quia plage hic oſte
ſe reuocate ſimit ille ad non oſte
cta due uiſiones ſimit mdirecte
cauſa cauſa caluipnie cōn amos
in q̄nto q̄ plagis illis reuocandis
orauit que tangebant q̄ntū cōne
Et pro reuocatōe ſequentis non
orauit que tangebat domū regia
Hic oſtendit hic ponit tā
uiſio ei dicit ecce dns ſtans ſup
litte x· limitis et q̄ murꝰ intelli-
xobur regni dicit tribuū per li-
mitatōnē d̄ina protectio eoꝝ q̄ muri
limitū ptegit ei ame et plu-
uia Et in manu eius tritā ce
metarij q̄ e instrumentū ad himedū
et ſequitur ptea Ecce ego ponā
x· deponā tritam ſubtrahendo
a regno x tribuū ptectonē mea
Non addam ultra ſuper quidē
x· himire per q̄ intelligit pro-
tege ſi predicta hebrei ſunt

aliam littam tamē ad eandem
ſmām q̄ talib⁹ ē ⁊ ſtre ſtamb ſup
mmitē lineam et in manu eius
līnea et hic attrīt līnea p̄tēdā
da latomi q̄ntuq̄ extremitate ē
plumbū·ēt qua tendēdat ſi muru
erigitur recte ſuper fundamentū
et ſi inuenit distorſione reducit
eam adrectitudinē ⁊ per hoc de
ſignatur dīna iuſtia tortuoſitate
eius pe emendandā q̄ pena q̄ ſequi
ētr ego ponā lineā in medio pu-
mei q̄ſt·l·r· rectitudine iuſtie mee
e eius pīa p̄mittēs Non ad
dā iam ultra p̄ tranſitū eius ꝛ·
diſſimulādē eius peccatū abſq̄ pu-
mitē et demolientur excelſa
ydoli ꝛ· bethel et dan ⁊ toldā
ontuli et ſanctificatōes q̄ſt·l· ꝛ·
oīa loca ⁊ offerūt oblationes
et ſacrificia ⁊ Deplabunt q̄ fini-
mpletū per ſcelū qui interfecit
Zachariam filiū hug ieroboam
et regnauit p̄ eo iij Reg xv ⁊
hec iuſto finit directa ceraſo
talūpnie contra amos ⁊ et mi
ſit hic cōt̄ ponit talūpnia cōn
amos ⁊ p̄mo ponit hec talūp
nia Q⁹ talumpniatōis pena ꝛ et
ūdit ⁊ p̄ma mdnab⁹ quia p̄mo
amos accuſauit Q⁹ molestat ⁊
et dixit ⁊ Circa p̄mū dicitur
et miſit ſā amnos amaſiab ſac-
dab bethel qui erat locus p̄ci
palis cultui ydolatrie dedicatus ad
ieroboam regem Q̄ſte fuit iero
boam filius ioab iij Reg xv

Rebellauit contra te amos exercitū
ſuū ad te odiendū Non potest tra
ſtime ārē ꝛ· nō ē dignū ſuū amplꝰ
uiuere quia dixit hec q̄ gladio morie
ieroboam hec accuſatio fuit falſa
Amos enī nō dixerat hoc de ieroboa
ſed de domo eius ⁊ ſcu poſſitate ut pz
ꝙdicta ⁊ Et dixit hic ſacerdos
amos molestat Videt enī aſtreuna-
ſias q̄ rex parū curauit de ſua accu-
ſatōe quia cognouit ea ēē falſam
Vel quia reputauit riba amos fu-
uola q̄ temptauit amos fugare
de terra alla d· q̄u nudēs amos ·r· tu
q̄uidicis te hic dei uisiones fuge
mecum nuda ⁊ audiuit talia Et
tomadeſi pane qui dabit ⁊ ꝙphā
ꝙphā ⁊ Et in bethel non addicies
ultra ut ꝙphetes quia ſanctificatio
regis ē ꝛ· locus dedicatus aregē
cultui cultui Vt hic iij Reg xij
⁊ Et mīdit hic cōm predicit
talumpniatōis pena eu amos
p̄mo tūdit cyro mie ſibi allate
ſn q̄ ꝙphāde mira iudea q̄uane
dicēs Non ſum ꝙphā ar ꝛ· non
ſum de q̄uis falſis qui ꝙphant
ꝙtalibus acquirendis Vnq̄ de
cycthic' xiij Violabant me ad ꝙtum
meū ꝙuter pugillū ordei et fra-
men panis ārē Ez arrhabonem
ꝛ·hūs ꝛialia que erant diuitie illiq
tpis q·d· non indigeo cultu me
ceſſario ut pillo ꝙphetem menda-
cem ſed ſum uis ꝙphā ſo ſibdr
⁊ tulit me dns ārē Ita q̄ loqr

ex m sprcatõe dña sicut exponit
Rā. sa. Aliqui alo exponit sic Non
sum ghsa vñ. non sum tactus ar-
trialiter sps ghsie Sed hec exposito
non arridet. tñ primõ quia
toto veri testimõio et motio mõ sol
dñe ghsa quia actu tangitur sps
ghsie sed etiam qui consequit tangi
q̃ manib actil non tangat Qo quia
statim in eadem stirpe predixit ghsie
primõz amasia dicẽs tu dicas nõ
ghsabio Volens impedire verbũ
dñi ghsa per hoc hoc erit pena tua sy
or tua in tuitate fornicabit ab a
strijs tuitate captiuantibus qui pollicer
in oculis tuis uxores tuas et oci-
dent prolem et hinc tua in fu-
mulo metietur. extraneas gentib
diuidetur Rex enī assiriorũ. regno
captiuato decem tribuũ misit illuc
gentes Aienas ad possidendũ tra
Quito regno qui is et tu mitra pol-
luta moicis. i. in assiriorũ tra mul
ydolatrijs polluta Dicit enī qđ
in plagis hinc ghsie ihu Qz amasie
sacerdos frequenter plagis affligit
amos et tandem filius eius ossias
eiꝰ recte p tympa transfixit et
sic dolore vulneis expiranit qđ
nõ exprimit Cap. viii

Et ostendit Postq̃ amos
passus fuit in mitra hic
constanter restituit sua
ghsiam. erudiendi modus ptes
quia primo demittit ghsi destructoz
Qo eius recedificatõe pg medii

mõi trapi à Qndie illo pma in
dias quia primo ghsie contra regẽ
mi. i. tribuũ Qo contra regnũ iu-
dee tuo in prima mitreis quia primo
contra. i. tribus predicit penam
sustinete Qo arguit eius audacie
à audire Qo restituit pena magis
diffusa à Quarto Circa primũ
dicit esse quinq pomoz. poma
q possunt manib colligi primo col
ligunt et preda alla q non pnt
capi vñ ciuitano quo ramũ attin-
git Et io per hanc ilusionẽ
designat dña vlcõ ultimata
absq retractõe Qo subdit Vomit
mus super ghsiam meam aspi. non
addiciam ultra ut pertranseat
eis. i. dimittendo eis absq primitõe
Hebrei dicut q hec tria esse ei
latus Circoz. i. pessimaz que nõ
valent sed q fecit et q hoc cap
tuato quib designat Et subdit
cardines templi In quo adorat
Vitulus Et per subuersõe cardinũ
intelligit destructo edificio in
hebreo aut hic Et subdunt car-
dines pallatij. i. pallatioz regis
et principũ et multi moient no
ri omes quia assirij aliquos reser-
uauit ut in captiuitate dicõnar
In simili loco q infra sequitur. i. ab
omnib eos repellet q clamore no
rientiũ Audite hic cõi ar-
guit impotentibus cui audire
dicẽs Audite hoc qui conteritis
pauperem. i. paupes ad nichilũ

redigetis Dicetes ñr deposio
Quando transibit messis a·ha
bundantie tpis ut sit tpe tristie
vlada vendang tarnis et sabba
tu In quo sit quies a uendicoe
et aperiñg finitiñ a·hostica
finiti ut m ommuniang men
suram dolose et augeamg sicli
a·preciñ et supponamg fratrib
dolosis ompondē monete vt
possideamg m argento egenos
quia tompellent se nobis vendē
m seruos et pauperes q calciamñ p
Qn hebreo hr pro clausuris et
exponatur ut supra Qo tio eta
medii et quisquilias a·purga
mēta que nō debēt vendi tri fru-
meto sd cicī Quraut hō
pphā resimit penā ppl magis
diffuse explicando et pmo quitū
ad penā corpalem Qo quitū ad
pnalem ā cete dies Circa pm
dicitur Quraut dñs a·finiter
disposuit et arrogantibilitē m
superbiam iacob a·contra super
biam ppli q tribuū hi oblitus
fuō nēc a·non oblinisci sd pu-
niam opa corpmala Nung si
per astro no cannonicū tra p
ximo tomouebit affrice magñ
et astendet qñ flumiñ nēc per
hoc designatur captuitas ppli
sicula sicut aque fluuiis transe
unt delato sue originis ad loca lon
ginqua Omidet pl m midie
a·tpe quo sperabant pspectare
superuenet aduersis et de

intelligitur perhoc q subditur et
tondrestē faciā nēc et cū copressio
eiusdem per alia uerba ad maiore
ex aggregationē et uditū superomiq
dorsum Vnū sacrū nēc et cū du
cdam captiui uditi facto et capiti
uasi Qm q dicit qppiis ꝺ capti
uitate uidari capribus m imitoso et
ponā eam q̄ luctu Vngemiti a·
mirauita amaritudine sicut ē mater
lugens Vngemitū Cete dies h̄
tōter explicatur pena pnalis ut
dicatur et omittam famem mirag
nis flumen panis nēc sitis sd au-
diendi verbū dei Quisto ēm dei uidico
factū ē ut pulus a bouū qui q̄ hab
ptim occidāt et ptim fugaciat m
mingete tribulatōe ego perassirios
queret tonsiliū q̄ppiis et no ai ue-
mēt eo subdit et tomouebīt a
mari usq ad mare a·rama ad meditraneo
usq ad mare galilee et ab aquilone
a·primo aquilonari regni decem
tribuū usq ad occidentem a·trim occi
talem Ricetes verbū dñi per
omes partes regni sui Q non m
veniet quia non sint digni tāc
p̄dicta Qndie alla deficient
virgines pulchre asia pulchitudine
et adolescētes asia fortitudie Qn
siti corpali Siquis patet q̄ diuitie
q̄ nūc defecerūt tibi et potus corpalis
fuit cras defectus tibi spūalis et
iurant mdacio samarie a·mentito
quem fecit Jeroboam rex q̄ maiores
sui iurant samarie et in hoc fuci
bant ei responsa q̄ omes q̄ mali
rem sui iurant Hebr Vi et dicit

vinit deus tuus dan Vbi cum fuit
positus unus de duobus vitulis ad
roboam facies q. regu xii Et erat
uidebant deitatem hoc modo uidebo
Et uinit ora uersabee a calle cuq
adoratoe amor in uersabee Vbi cum
uigebat ydolatra ut dictu e sup
a capitulo Intendit tamen q ista
uersabee est alia a balla que est
in tribu ruben australi tre promissionis que
e in tribu iuda Dequa dicit tric
regu xxiij Q helias uenit in iuda
uersabee Et cadent et non resur-
gent ultra Illa enim captiuitas q
decimus no fuit relata ata ut fre-
quenter supra dictu

Cap. vi

Audi dnm Hic tenet amos
ephat contra regnu duaz
tribuu et diuidunt in tres
partes quia primo ponit pene acbi-
tas Secundo inamutabilitas i non at
Tertio ronabilitas i nuq Circa primu
dicit Vidi dnm super altare s ho
lotaustoz q erat in iherusalem metro-
poli duaz tribuu Et dixit ce-
ritatibus sue ut surgite percutite ca-
pitelle templi et commouentur
superliminaria perquas designaba
destructo templi futura sub rege
sedechia et subdit causa tm pria-
lis cu dicit iniquitas eoz inuenite
eos a. in rege et principibus et
sacerdotibus et nouissimu cap. i. mi
nimu deiecto migladio interficia
Per hoc designabatur q amaciby
ueniet ad montes omes subuertetur re-
gi babilonis armoz uiolencia et
sic adimpletu fuit subsedechia in

regu ultimo Non erit fuge
center ponit pene in euitabilitas
fu dicens non erit fuga eis nisi ad
horam pgea capientur Odio subdi
qui pgea fugere Nec si descendent
usq; ad infernu in loris subtra
meis inde manibus mea a. p trab
mea educet eos p caldeos qui
querent eos i et in uenient et
si ascenderint usq; ad celu fugiendo
admonet altas quoz tactum a
uidenti tange celu Inde detracta
eos per caldeos i in sequentes Et
si celauerint se a uentibus meis
ruptimdo male a. si possent ho
facere i mandabo serpenti et
mordebit eos a. p hoc no saluantur
et si abierint in captiuitate Nec
a. omi tamq uiles personne et
abiecte ostendebant p modica causa
Et pona oculos meos sup eos
in malu in diuendo super eos
malu pene Et dns deus exercituu
a. angeloz ape supple e qui tri-
git tram duaz tribuu Virgu
uistre sue Et astruit struc-
turis omis Per hoc designat
captiuitas duaz tribuu gnalis
Perfluxit aque struc dicta e
ta predeti dedere tribubus Cum
edificat modo astensionis sue
hoc dicit quia licet deus ubiq;
sit tamen eius anaestras a. electis
in celo Et fastigiu suu super
tram fundauit Per fastigiu
intelligitur regio eloz tale q;
modica e ambitus celestis q;

vorat aquas malis quia vapores
humidi eleuant̃ inde ꝑ maiorẽ ptẽ
et effundit cũ resoluendo vapores
impluuias Nunq̃ hic tam̃ pomi
predicte pumicõis rationabilitas
cessabit Nunq̃ non ast̃ astendere
fera de tra egipti q̃ d̃ sic aduertendo
cor dedura fuiture ad tra fluente
latte et melle et ro huic bñficio
migrare simit magis digni puniẽt
et palestinos a philistheos dcta
padoria q̃ dicet sic et hoc habitur
genes x et philistiim de cyrene q̃d.
transfero gentem de tra ad tra
q̃m placet voluntati mee et
aliq̃do ꝑter domitu sue nilpe
q̃o subdunt cete omni dm super
regnũ pectanꝰ eius pctis consde
rando et puniendo ao subdi fr
conteram aliud a facie tue tota-
liter destruendo tyat tu ast̃ ergo
rem q̃nũ adnudeas dicet Verũ
tamẽ tonitrus non tonitra a mo
destia animo domũ aaroh sed p
orbem dispergam ro subdi cete
em ꝙ simul comisit membro ad
hoc pectubit̃ grauiꝰ membrorũ
purgetur hic em pene adeo in
fluete simt pctor purgatiue q̃n
patient tollerant et no cadet
lapidus super tram a deibus
meis michil transibit in animi
q̃m implea ensgladius omes mo-
rientur pectatores pulũ mei q̃
simt impenitis sub obstinati q̃
dicit non appinquabunt a ꝙ quia
cõmãdoes apl̃oꝝ similis re-
putabant Qndie illo postpta
amos dominabit̃ pli ast̃ destructoꝝ
hiꝝ vltimo demittet finalem re
paconẽ pli que facta ẽ in reditu cap-
tiuitatis babilonice sub zorobabel du-
ce Vt dicũt hic aliqui sed hoc non
videtur cum qua pli alle multa
fuit intranea q̃ptare que hic destrꝰ
cu subdunt Vt possideant reliq̃as
ydumee et omes nacones Vnio ecc
fiet in substantia et fruitu ꝙmo
ꝑsarum Do grecoꝝ 3o romanoꝝ
quor ter q̃ bris parabolis act̃ xv alle
gat hanc sptiam dictam de edificione
ecie per fidem Xpi. sic exponit q̃
dicitur hic Suscitabo tha̅bernaculũ
dauid dñi x regnũ dauid q̃ xp̃m omes
h̃ereses mitalligetur sustrandũ per
aduentũ messie et sic sedm Xpm. sa-
lomonia hic loquitur de ꝙ qui-
bus erret dicendo q̃ hoc ꝙbus est
fictũ q̃ tamẽ ꝓtra est in libro
psalmoꝝ qui apud hebreos ps tau-
tenicus dicitur Tugurium tha̅bernaculũ
dauid q̃ cecidit dicit Xpi. ad
hominem Gentes in quia filius dauid
a messias Venturi et sapientes
magi in nascabunt̃ Et sic fuit
tpe x quia aliqui iudei erant sadu-
cei qui negant spm et angelũ et
resurrectoꝝ quod et magis erroneũ
Alii iudei phanei qui ꝑter tradi-
tones suas arritauant mandata
dei q̃ valde fatuũ Patet ecia
q̃ hec sptia Suscitabo tha̅bnaculũ
dauid dñi referunt ad tpus xpi sum
hebreos Quam-secundo sententia
bti Jacobi exponenda et hec lra

de recedificatõne ecclie q̄ xp̄m mvm
one gentiū et in deor̄ sicut allegatur
Actu xv Et dñs dicitur in duas p̄tes diuā
p̄mo describitur hec recedificatio Q̄o
recedificatõis accelerato à ecclie dies
Ad intelligentiā p̄mi sciendū q̄ tpōe
dauid nomiāt̄ in scripta veōs testati
Post hec reuertentur filij israēl et que-
rent dñm deū suū et dauid regem
suū Ubi hec translatio tā dauid q̄ ec-
clie reuertent filij israēl et querēt cultū di
ui et obedient messye filio dauid re-
gi suo sicut ibidem fuit expositū et
similiter Osee iii Reuertent dni
deo suo et dauid regi suo translatio
tā dauid hec Colent coram dño deo
suo et obedient messie filio dauid
¶ Item sciendū q̄ dies ecclie q̄
incepit a p̄mo abel iusto usq; ad vlti-
mū electū qui in fine mūdi martirio
et Ordo q̄ dicit grecos omelia Alij
et vsta ecclia Notatur tabernaculū
dei fore Ysaie iiij Erit taber-
naculū in umbraculū diei a calore et
a pluuia et tectū tabernaculū dei tū
hominibus nr̄is Studagit tabernaculū
migrare Nostris cultus dei cessabit
post diluuium omnibus ad ydolatriam
declinātibus atq; noemath qui re-
cepit homines ad fidē adorāt paucis
tm exceptis ut abraham et aliquibus
alijs fidelibus multi erāt de illis
qui destenderūt ababritha declina-
uerūt ad ydolatriam ut ysmahelite
et filij cethure nr̄i Ydumei alij-
quāt destenderūt et licet filij na-

tõis fuerint fideles tñ pgēa multi
alioꝝ destendentes fuerūt ydolatre
Ut patet exo xxxii Deadoratõe
vituli et in libris iudicū et regū
de cultu ydolorū ¶ Transitu huius
tabernaculi vepauit apōlus et
eius discipuli per quoꝝ predicatiōz
ydolatria cessauit per orbem et
vocati sunt iudei et gentiles ad
fidem et hoc est q̄ dicit hic Iudic
illo a tpe gre q̄ dicit dies Ro
xiij Nox p̄cessit dies aut appm
quauit ¶ Instrabo tabernaculū da
uid i ecclām dei xp̄i qui stām
deitatem et eternū Hebreoꝝ viii
Ihūs xp̄us hēt et habet apō et
in scripta quod tenuit per ydolatriā
mō predicto ¶ Recedificabo aper-
turas murorū eius a ruinis tuas
gentiū per diuersas partes Quia
aliq̄ colebant ionem alie dianam
et alie martē et sic de aliis q̄
iudicatoꝝ q̄ et apostoloꝝ reducte
sunt ad vnū vm̄ dei cultū ¶ ea
que corruerat restaurabo q̄ multi
qui corruerat a fide vnius dei ad cor
sunt reducti ¶ Et recedificabo ad
statū in diebus antiquis et restaura-
bo ciuitatē q̄ sine tēplo colebat
vnū deū stām apōlus ade in structoꝝ
licet postea corrupte fuisset cor
carnalitate et lasciuia gētis vij dies
quippe eas corrupat quam sua ut
possideat reliquias ydumee et
omnes nationes Nostra aut possessio nō
intelligit̄ q̄ dñs tpale sed spiale
magnū apli et alij fideles col

la gentium subiecerunt fidei capitulo lx
xv Ubi allegatur hec scriptura secundum
expositionem hoc quae hic erat multum
autentica pro eo quod dicit hic ut possi-
deant reliquias ydumee et omnes
naciones eo quod invocatum sit nomen
meum super eas Dicit Nicolaus ut requi-
rant ceteri hominum dominum et omnes gen-
tes super quas invocatum est nomen
meum et ideo quod dicit hic eo quod invo-
catum est nomen super eos et refer-
tur ad illos qui vocati sunt ad
fidem exprimit autem hic ydumei
quia xpi et iudei de duobus
fratribus descenderunt scilicet iacob et esau
et xpus de iudeis descendit secundum
carnem et similiter apostoli et primi
credentes Ecce dies hic quae
describitur dicte reedificationis eccle-
sie que facta est per celerem evangelii
publicationem Quia veniente ad hunc
beato petro et pluribus aliis apostolis
fides catholica fuit per totum orbem
predicata sicut plenius declaravi
super illud ps xviii In omnem terram
exivit sonus eorum et cetera per hunc
hic terminum predicator enim evan-
gelii incepit arator quere messo-
re habitabilis [illegible] primo et in
decimam est cuiuslibet Versus autem oc-
cidentem publicata fuit veniente beato
petro quia discipuli ab eo missi in
francia et predicatione evangelii edi-
ficaverunt ecclesias etiam dictum sic
per xviii capitulo in qua plures ego fui
Et eadem [illegible] fides catholica fuit pub-
licata per omnia loca notabilia et

versus occidentem quod est tunc terre habitabi-
lis secundum astrologos et eadem ratione
evangelium hic fuit predicatum versus
alias partes a ierusalem scilicet orientem
austri et aquilonis Communiter probabilius
hoc videtur quia plures apostoli et alii
discipuli xpi dispersi sunt ad predi-
candum evangelium versus illas partes
quam versus occidentem et sic patet
acceleratio vocationis gentium ad fidem
Item sciendum ad fidem quod messis no-
mine designatur luce x messis quidem
multa etc et similiter calcatio uve
et seminatio parabolice dominus a propheta
cum hoc modo frequenter loquitur et xpus
in evangelio Ubi luce viii Semen
est verbum dei Est agitur sensus
Ecce dies veniunt in temporibus novi testamenti
et comprehendet arator messorem
id est predicator statim attingit ad fi-
delium conversionem Sicut patet actuum ii
Ubi ad predicationem petri statim tria
sunt tria milia et quinque tamen quasi mi-
lia Et calcator uve id est approximator fa-
cere spiritualem mittentem semen id est faciet
discipulos aptos ad predicandum sicut
patet in actibus apostolorum in pluribus
locis quod edocti ab eis predicabant
verbum dei Et stillabunt montes
id est apostoli celestis perfectores dulcedine
evangelice doctrine et omnes col-
les id est minores doctores culti erunt
cultura spiritus sancti ad proferendum fructum
in ecclesia dei Et convertam captivitatem
populi mei israel liberando eos de se-
ditione dyaboli et edificabunt civitates

ꝛc̄ ꝑ hoc mtelligit̄ dñs̄ statu
m ecclīa ꝑ ciuitatē status comu-
gatorꝝ vsq̄ requirit̄ consensus aiorꝝ
vnde et ciuitas dicit̄ cuius cōmis ꝑ
vmcas vō statis ꝓlatorū et doctō-
rū Vñ et xp̄us dixit apl̄is Jo. xv
Ego sum vitis vos aut palmites
ꝑ ortas vō statis religiosorꝝ qui
sunt claust̄ sub disciplina regulari
Si cēm statis sunt mstituti a spūs
aplorꝝ et discipulorꝝ ꝙ et ꝓpriā
cōmunitatis seu fructus consequēt
et consecuti matri meti mpūi et
pmiji in fructu Qui nobis concedat
Qui cū deo pre et spūsc sancto vi-
uit et regnat ꝑ oī finita secula
seculorꝝ

Explicat postilla mgr̄i nicolai de
lyra sup̄ amas ꝓphetam

Incipit abdias ꝓphā capitulū pmū

Incipit: Abdias ꝓphā. Ca. p.

Q Ista abdie Secundū doctōes he-
breos et latinos Iste abdias fuit
dispensator domus achab regis
israhel qui cū iezabel mter fuit
ꝓphas dñi. abscondit abdias qñ-
quaginta et centū quinquagenos in spēlunc
et pauit eos ꝑ cibos xviij. et ꝙ
mouit admō spūs ꝓphē cum dicit
saluatoꝛ in ev̄ꝛ Qui recipit ꝓphm
in nomine ꝓphē mercedē ꝓphē
accipiet Hic aut ꝓphas tantus
oditor eos qui debuissent uidcat
diligere eo ꝙ adiuuabat filios deste-
dissent et ꝓpt̄ contrariā aduersā
habuerūt eos odio et cum pers-
cutoribus auxiliū p̄bebuerūt di-
erga ꝓphā mdiab ꝙtuor quia p̄
mūtatur oditorꝝ vastato Jo
uidcorꝝ cōsolato N. etiam monte
Syna mtres quia primo demerā
cōrꝝ uastacio ꝙter tulpam su-
perbie Jo ꝙter tulpā superfi-
tose sue Qui no e prudcia Jo
ꝙter tulpam fraterne nimmi-
cie Qui ꝙter mter fectos
Circa p̄mū dicit Visio abdie

supple t hec que sequit Qiudiciu
audiuit adhuc ego at alij ꝑphē in
spiritu abeo et legatus ad gentes
misit Qste legatus t am strictus
dnus exercitus adiuuabos ydumeos
ad debastandu eos ꝙter preda Qo
subdunt confedatos eop adhoc age-
du tibi dicunt Surgite et consurgam
ad ee parmista dehi te Verbu
edm lasciuie de furio ꝙ modu ꝙ
tue ꝙter fortitudinē ꝙhic super y-
dumea Uentie Superbia cordis
tui extulit te oltra modu exercitus
hic habitantē in scissuris petre ex-
celsa montis arcessus difficilis mihi
nimis confidis Qui dicis in corde
tuo quis detrahet me terre Si de-
iecerit me amea magnitudine ar-
sero tuncaus homine nec deinceps
subdunt responsio dni Si exaltetur
tus fuit et subdatur omi humano
direpto totalis cui dicit Si fures
nocturni essent ade et patet latro
usq; et omes uindemiatores sedis tui Qm
quo ostendit ꝙ talia passura sit
ydumea no solu ab hominib suis
sed etia ab alijs qui ꝓhus erant a-
mici sui et sibi fedeti ꝙ e sarc
grauius Qm ad ꝓb huius Ex
inimicis meis male dixisset et an
sustinuisse ortis ac Silon e
prudentia hinc conspicies demerca
uastato edom ꝙter strain. super
stitiosam Intendebant em dma
tibus et angustijs Qdio dicit
hic Non e prudentia in eo Qm
tendetes em talibus frequet de
ripuit Qdio subdunt Nuq̃ non in
die illa sr evastatoib ydumee per-
dam sapientes de ydumea qui sub
superstitionibus demorabat ei stulti-
tate q.d. sr ꝙ effectu contrariu Et
timebut fortes tui amendie Ab
alla em parte intrant exercitus ad
ysaiam ꝙter interfectione
hui ginter de nitrat evastato ꝙt
timen nimmitie fine tui dicit
ꝙter interfectoz et ꝙter iniquita
tem tui iacob Sicut em per
sequebat frem sui admortē sic
exercitus ydumei abesau destendetes
persequi sunt ꝙtum ad sit iacob
destendete ꝙter ꝙ nominatur isr
iacob Qpriet te confusio a. super
ueniet t exoni parte et pribi
enni absq; regni accipiat Qndie
tui stabis adiuuabis eu a. uidaicu ꝓtim
quado rapiebant alieni substantiam
ꝓmo et ꝓtes caldei Et exotranei
ingrediebant portas eius a. rtm
et alijs ciuitatibus et super rtm
q. super ꝓdictam rtm uirquilz
portaet ꝓtem sua Unquoz erab
qui Img exercitus ciuitates destruedo
et bona rapiado Et non despi-
ces indie fris tui a. indiena sta-
tionis eius no despices eu qua
erit magis contemptibilis Qndie pe-
grinacionib eius a. captiuacionib ad
tram exotranea Et non letabeis
qua filiis oia occasione maioid tri-
stitie et non magnificabis os tuu

ractando te q̄ fuerit intempl̄ de
structōne et combustione eoq̄ quo
contigit maxia iudeor angustia
licet ydumei plures fuissent con
regnū iuda ei assistis et caldeis ut
dictū ē supra Tamē in combustiōe
ciuitatis et templi per nabuzardā
finit captiuati ut dicit expositor
aliqui et sic nō finit in nulla Nō
subdunt Neq; in gredient portam
ei⁹ et non emittent ad fugas eius
eius a· ad persequendū fugientem
de ciuit bellatoribus
Neq; stabis in exitibus ei⁹ ciuitat⁹
ad interficiendū fugientes et nō co
ludes reliquos · qui nō potuit
fugē de ciuitate q̄m mixta ē a· ad
dictam destructōē urbis dicēs dñs
r· tyrus sic exandiste super omnes
gentes et regnū ydumee Et q̄
usq; a· xxi et ezech xxviii et xx
xiii et lxiij et iosue xlix et
ezech xxxv uidetur dicte terminis q̄
ydumei finit in caldeis nā de
structōe urbis per caldeos et sic
ibidem fuit dictū et adom sor
q̄ hic p̄mittit Et super q̄rtam
mittebant sortem a· super pre
dam derelictā ut quisq; p̄tem sua
tolleret Tu quoq; eras quasi ex
eis que diuisio prede maxie fuit
in captiuitate ciuitatis per caldeos qō
aliter exponenda et hec ista ab illo
loco Et ne despicies in die fra
tris tui a· in die alienationis eius facta
per caldeos Hic q̄si xvij dicitur
Cui in ruina alienus letat a· de
ruina altius q· de malis malis
ouenient Et ita pō ruina urbis et
urbis tertia tertiabis despice ihon iudaicū
et non letabeis super eorum et
exterminio tripertite malis motus
cum malos expellat miseros et
nō magnificabis ob tui Ultra
tenactando q̄ fuisti maiestatis et
templi raptione eadē causa Neq;
ingredias portam eius pō ciui
tatis reedificatiōnē Et ne manum
mittes ad opus eius
tuū sicut missus fuisti ante per
nabuchodonosor · nec stabis in
exitibus ei⁹ hierusalem ad inter
ficiendū fugientes de ea sicut fecisti
tpe obsidionis eius per caldeos
et nō concludes reliquos remane
tes in ciuitate sicut tuū fecisti
quia mixta ē a· Que quia ita
post destructōē urbis finit capti
uari ydumei Dicēs dñs r· tyrus
sic exandiste super omnes gentes
et regnū ydumee de quibus
loquit ihon sicut fecisti perse
quendo nequit filios iude ita
alii persequet te Ascendam habi
tis super montē sanctū a· laute vi
sus de uobis acceptis detegēs
q· est in monte meo Bibent
omnes gentes hauriendo bona
tua Absorbebunt te uenientes
super te mirantia p̄tate q· nō po
teris resistere et erunt q̄si non sint
a· eius et cuncte gentes tue Quo
sequit Sicut fecisti et faciēda

requiter filios nde Syrali per
sequentur te Quo cum bibistis a
letanter feristis super monte sm
meu a demalo venietis supra
montem v te templu nom meo
dedicatu Subvent omes gentes
hauriendo banatia et letando
de tua misia et absorbebit te te
totaliter devorando Et ormit qi
non sint sic gentes hie Vn et
astud referetur adillud qd sup dic
Dies dm super omes gentes
Et in monte Syr post destru-
tone ydumeor mittat ihs tan-
placone nd eor Vn dicit alis
expositores nri q residui hui q
phe intelligitur adhram de redi-
tu captiuitatis babilonice sic Et
in monte syon erit salvatio quia
libate de captiuitate allic venit
vt patet pmo esdre o Et erit
sanct quia ierusalem sine tepli
in loco suo Et possidebit dom
iacob eos qui se possederat q
maxie sunt impleti tpe macha-
beor qui pugnates vsq; suas
adiuuabat sibi subiecerunt Et erit
dom iacob ignis ar Dicit hic
dom iacob alli de regno nde q
redierunt de captiuitate Et dom
ast ioseph alli de regno ast
qui cadentes mag assiror
pgea venerut ad hi tandu
in regno nde et iii allis de
regno inda capniati sunt sic
redeuntibus redierunt Et

domicil eius stipula ar ydumea ita
fiet iuxta de structe abeis sicut sti-
pula abigne Et hereditabunt hij
qui adiuuant sunt ar Dicta tpe
machabeor dilatauit timor hosti-
tonis sue finitimis Et finis gratio
huius exercitus r alii qui de regno nde
finis migrauit qui babilone Hereditabunt
loca sti omia chananeor a que sunt
a chananeis possessa antiqua filij isrl
ingredient tram alienam usq; ad sarepta
ciuitate e angua mulier iudea pauit
helyam et finis migratio eius que e
in bosphoro nomine e ioni in regno
babilonie sedm aquam exposition ad
que aliqui sunt translati Syrie Et
ascendent saluatores a cyon et
nee montis uel machabei Vt dicit aq
Et erit dno regnu a Vnite dna asta
sient qui seruient a captiuitate libate
In aliquibus aut libris addit in hac
amon Ex no e in hebreo nec in libris
correctis Hasta exposito videt hic
aliqua dubia q mo quia no hr plene
descriptia q tm in diebus finit rata
dilatati tpibus p dicto et maxie
quia dicit hic Et possidebunt regio
nem samarie quia samaritani alienis
missi a rege assiror quado regni
xpi hierusalem regionem alienam usq;
adhuc a Vt patet ioh iiij et m
plurimis locis alijs ex euangelio Et
q dicit Et erit dno regnu videtur
extorte exponi quia mistrium regis
dauid q dicit regnu dei missum
adortodoxos hebreos et latinos

dicit̃ repanda per xp̃m Et hoc
vult manifeste dicta gplia gfd
q dicit Ra. sa. et alij hebrei expo-
nunt partem istam totam de con-
solatõne iudeor̃ per xp̃m sed mlt̃o
definiunt quia dicit scitur̃ q tra mad
mpletu Et adhuc potest pbari
exposui de tempe q̃ nõ dicit et
in monte syon erit saluatio quia
xp̃us saluator nr̃ ō plures pdi
cauit in templo et plures in finib̃
terrarum spialiter et corpalit et
erit sanctus quia ō missa fuit spūs
sanctus in signo visibili in die pen-
thecostes Vt dicit Hõnimꝰ ad pau
lum Ꝑncipia Et possidebunt dom
iacob a. apl̃i alij qui p̃mi tradcti
sunt de domo iacob et ista possessio
non e per tpale dñm Vel quia po
tentes huius mundi posuñt colla sua
subiugo fidei Et erit domꝰ iacob ig-
nis et quia super eos apparuit
spūs sanctus in specie ignis Actu
2o Et domus esau a. gnaliter gen-
tiles ex hoc enim q esau perseque-
batur iacob ita et destendentes ab
eo sc. ydumei persequebantur fi-
lios israhel iacob destenden-
tes . omes qui quidem israh̃ persenti
sunt mutationi erant gentiles
Vocati sunt autem christe eodem Vt dicit
hebrei Et ultius deducit de hoc
nomine adamice persecutores fidei
et hoc idem dicit Hõnimꝰ in hmo
plogo huius gplie Et per hoc q di
citur hic Ꝑncipia a. apli agnos

intelligitur corp̃ remissio sacrilis
ad fidem credulorum mr̃ eccl̃ie. a
corp̃i xp̃i mistico introrsabunt
et hoc modo dicit act̃ x. Omn
ge petre testde et manducta de
confessõne cornelij et aliorꝰ ge-
tilium cũ eo existentiũ statim
fluxit Et non erunt reliquie
r. a. non remanebit in eis
aliquid ydolatre p̃dentis Sic
pri. xij dicitur Vertet impiꝰ
et non erit sc̃z amplius impij
manebit fides ad pietatẽ tonit-
sti Et hereditabunt eã Qui dest
dixit alius discipulis suis cit
in testes in nr̃m et omn
udea et samaria et usq; ad ul-
timũ ter. Quia fidem x̃ primo
predicauit in nr̃m et pos-
tea in alijs partibus tm quasi
subiectes colla gentiu fidei
Et sdm hoc dicit hic aliqui
hereditate tuas duisas ad quas
mensus et exp̃mit specialit a-
liquas terre gp̃inquas ierusale
et inde ut mons esau terra
philistiim samaria et galaad
et sarepta et sydonis et
ꝑ ista loca intelligit amica
alia loca adque dilata est ꝑ
aplos fides catholica Secũdo
tamen ꝑ vt translato nrõ
sic̃ vsꝰ ꝑ ad sarepta in
hebreo hic nr̃s ad sarphat
a. nr̃s ad misitenea Vt dic
Ra. sa. et sdm hoc ex

ponatur q̄ dicitur hic Et trā-
migracio huius expatus a collecto-
mis fidelium mundi existentiu
qui erant expatriis sortis contra
dyabolū et persecutōē infide-
lium quos aliqui transmigrauit
ad diuisa loca infidelium qui hie-
tanaci nominat q̄ credere ipse
in stanaa sc̄z scilz Zaminiamis
qui fuit de septuaginta discipulis
domini et conuertit ad fidem ciui-
tatem Genouensem que dr̄ eadē
metropolis totius stanaa et
ciuitas aurea vocabitur Et pq
ciuitatis confusionē eam dñs de
struxit facies eius tectū ni muri
ciuitatis eius pollice eius debeat
lapis sicut terra mollis et adhuc
apparent ni pluribus locis sicut
ego iudi qui hec scripsi Et sci
scripnima in alias ciuitates sta-
tie plures ad fidem conuertit
Ut exactis eoꝝ hr̄ Nicephorus
a mhyspania ut dicit Ra. sa.
q̄ fuit impletū q̄ caelius apūs
et eius discipulos ubi fidem p̄
primitus predicantes et colla
genau subiugantes Ro subdit
possedit ciuitates aust̄ licet
cū hyspania respiciat in si
mparte occidentali tamē re-
stanae aqua secat montōne
in mediate magis ad austrū
Et astendent saluatores a.
Petrus et paulus qui dicit
saluatores participatiue eo q̄
sunt precipui apostoli In mon-
tem syon a. in ecclesiam que
mons syon dicit̄ ysaie ij. et
hebre xij ut ubidem dictū est
In diuitate montis celi a. Roma
Ut dicit Ra. sa. qua apparetes
constantino et cum arguentes
de persecutōe xpianoꝝ induxerit
eū ad defensionē ecclesiaꝝ per ro-
manū imp̄iū Et erit dñs regnū
qua romani tenuit mundi dimisit
vicario christi transferens sedem
imp̄ij constantinopolim Alii
etiam p̄ expon̄ de tempore finali
iudicij cū dicit̄ et astendet saluato-
res a. apli qui erunt iudicis as-
sessores ad perfectā salutem electoꝝ
tunc habenda In monte syon q̄
terra altid latū finale est iudicium
ut dictum e supra xxiiij dies tres
In diuitate montis celi a. tam dempna-
te superbia infidelium qui mōtē edom
uel celi designant Ut dictum
est supra Et erit dñs regni q̄
tūc omnia subintentur perfecte
domino nro ihū xpo cui est ho
nor et gloria in secula seculoꝝ

Explicat postilla nigri magistri de
lyra super abdiam gaudeamus

Incipit Jonas ꝓpheta et
Capitulum primum.

Et factu ē hr̄ mcpit ā ionab
ꝓpha et dumidiu mdiab partes
qua p̄mo ostendit cum mobedie
tia Un pcentcia Qo tuo p̄mat-
tres qua p̄mo destribit ā ne re
bellio Qo cebellam dcplzenslo
ī dnū aut Qo dcphens pmitto
ī et directu Circa p̄mi dicit
et factu ē ām dm adionam q
ꝓphām tpe qeroboam acgit
asrl' ut hr̄ in regu qnn filiu
amathi dicit aliqn qd nome
ꝓphe ē prib aplis sed hoc nō
videtur vn quia sdz omēs
doctōes hebraicos et latinos Jste
Jonas fuit filius amithie vidue
que sustentauit helyam trio regu
quij alla non fuit de ꝓpto asrl'
sz fuit gentilis ut patet per nā
salvatois luce iiij Multe vidue
erant in diebus helie in israhel et
xp̄s ens magnus fuit gentilis
tribus aut ne data sunt ꝓphe
et tame egrtet hic dicit sz fuit
puter yone sdm regula doctoz

Incipit Jonas ꝓpha capitulū p̄mū

hebraicatorũ et catholicorũ sñt q̃
q̃ ip̃sius principio deum q̃ hic expim̃
nomẽ patris intelligit̃ fuisse
ap̃hã sicut et filium. Ro dicendũ
q̃ amathi ẽ nomẽ appellativũ et
sonat veritatem an latino recti-
tato cum filio dicte vidue de Sarepta
helie Nunc an asto tagnoui q̃m vir
dei ch̃ tui et os̃ dñi in o ẽ tuo verũ
ẽ et ob hoc puer suscitatus ex hac
vocatus ẽ filius amathi. v. ut trans
Et hoc idem dicit Ro. Hylogo
sicut aliquis dicit̃ filius mortis
Ro regũ xij Surge et vade in
niniuen que erat ciuitas longe
posita et predicta ꝓpter subuersionẽ
quia astendit malicia eius coram me
v. malicia intrauit meum q̃ sub
uitat̃ Et surrexit Jonas ut fugeret
in tharsis ciuitas ẽ cilicie de qua
paulus fuit oriundus Et vexi Et
descendit in iapphen Portum ẽ
in iudea sup mare mediterraneũ Q de
dit mala eius ꝓ pecu nauis ꝓpria
deportande Hic arguit duo du-
bia Primũ quare volebat fugere
cum intellecta sacra q̃ dupler ẽ
ap̃hia q̃dam spectat ad ap̃hiã /
Vna que dicit̃ predestinationis
sñt q̃q̃ aliquid reuelat̃ futurũ eo q̃
ẽ audita prerogatiue et aliud
semper impletur Hoc modo dñs
reuelauit samuelem deiectionem
saulis ꝓpter q̃ regi vexabatur q̃
dicit samuel Porro triumphator
non parcet et penitudine
non flectet̃ Neq; enim homo ẽ ut agat
pñaz Alia ẽ ap̃hia cominationis sñt
q̃q̃ aliqua pena minata reuocat̃ futura q̃ut
ẽ minata sicut dicit̃ ezechie ad dñm coram dñi spectauit
et ad dñm hoc ysaias demandato dei
dixit eze quito Regi q̃r precipe do
mui tue morieris̃ tu et non viues
talis enim fuit an̄ finitas q̃ ad dñm na-
tura non potuit euadere mortẽ Et hec
non semper impletur Precordmanet
eum deus ẽ sanat miraculose q̃e
eius preces et lacrimas Item sacra
q̃ ap̃hia dñm q̃ut vult tangit ap̃hiam
corda sñt mira q̃ perfecte uel perfectiq
sicut ysaie fuit revelata mors e-
zechie futura ad dñm natiue cursu q̃o
dixit morieris̃ tu et non viues pro-
pter eius sanatio miraculosa sicut
ibidem subdit̃ Reuertere et dic ezechie
q̃ audiui orationẽ tuã et lacrimã vidi
et ecce sanaui te Ap̃hia aut
ista de subuersione ninive fuit
tantũ cominatoria quia tue non fuit
impleta q̃ppter potentia minitaq
Veritatiue hoc non fuit revelatu
one a principio sed solũ q̃ denuntiaret
ninive subuersionẽ Jonas vo tan-
sideranis diem in pridie magni-
tudine et ex alta parte conspectus
q̃ ninivite peniteret ad eius de
nuntiationẽ timuit ne ap̃hia sua
non adimpleret et sic ap̃ha falsa
diceret̃ ꝓpter q̃ voluit mandatu
dñi declinare et hoc ẽ q̃ dicit̃ ista
q̃to tuo ꝓpter hoc Porro pau

ut fugerem mtharsis scio enī q
tu deus es clemēs et misericors es tu
tantum hor posset dici q jonas po-
tuit de mīnue destructionem
randitionalit. s si non penitentiā
et sic non posset notari falsitas ꝓpha
ꝓter q ratio fuge videtur nulla
Ad q dicendū q jonas ꝓphabat
bat q ꝓ vario verbi ꝓpheti magis
sequitur forma dine voluntatis q
humane Sicut patet mli xxiij de va
laam qui volebat maledicere ꝓto asit
Jonas aut scibat ex hac dnam
voluntate s. subitā minime futura
retur adplure et ad interpōnē ēo
dicentē no est ꝓtarij scie Ad
dubiū e quid volebat fugē a facie
dñi quem scibat ubiq; pntē et ꝑ
essentiam presentia et potentia
Scibat tamē ex hac apīone ee spe-
aliter in aliquo loco et non in alio
in alio ad aliquē actū determinatū sicut
quantū admissionis spūs sancti in
signo visibili fuit in domo in qua e-
rant discipuli congregati stim q
dicit act ij Et repleuit totam
domum ubi erant sedentes et non
alibi loci Tempe vis qone spūs
ꝓphē non dabatur antea generaliter
tantū iudeis Nec valet contra hoc
q ezechiel et damel ꝓpheta fuit in
caldea quia hoc fuit longe post no-
ne tpa Et no estimauit q si est ēē
ubiq; aliter no fiet sibi mandatū di-
vinū de ꝓphetia executione Sicut
ꝑmo regū dicit de saule q corruit
in ꝓphis ꝓphetabat Non alibi loq
deus posset hoc ubiq; facere Et no
jonas voluit extra terrā israel
fugē hoc erat adeo permissū est
fieri ut fugiens naufragium pateret
et a piste glutiretur in pisce triduū
sepulture xpi ꝓsignare Ad dm
q dicit aug xij Sicut fuit jonas in
ventre ceti tribus diebus et tri-
bus noctibus sic erit filius hominis
in corde terre Dnus aut hoc
consequebatur describitur rebellatio
deprehensio s. per tempestatē adeo
missam in mare quia coactus
fuit suam in obediam confiteri
et patet hra xxiij Et clamauit
vir ad deū suū s. quilibet ad deū
quē colebat Dicit enī Ysa. q
ibi erant homines de variis gentī-
bus et diuersorum ritum Et jonas
descendit ad interiora nauis horrebat
vide tempestatē maris maiorē quia
sciebat eam ꝓpter se exortā Et
dormiebat sopore grauis ab spū
pretristitia euentus sicut apls in
passione xpi luce xxij Et dixerunt
ad collegam suū s. existentē in na-
ui Jher inter se dixerūt Venite et
mittamus sortes Dicit aug Ysa.
q. q. videbat alios ab eis distantes
et spere nauigare ita q tempestas
erat solū circa nauem ille dicit hoc
videtur ex eo q in sua dia Et
remigauit ait ut reuerteret
ad terram et non valebant quia
mare ibat et insurgebat super

cob eoq̃o iudetur q̃ fluctus maĩs
veniebant contra eos adquatuŏz pte
ss uertunt et ex hoc conceperunt q̃
tempestas eet exorta ꝑter malefic
alicuius existentis in nauj et to mi
serunt sortes ad ꝓuidendu a dñ qua-
liter aut licitu sit uti sortibus et
qualiter non dicta sunt diffuse mi-
xxxiii potest tñ hic aliquid breuit
repeti ¶ Circa q̃ sciendu q̃ duplex
est sors q̃da diuinã q̃ ad aliquam
rem diuidendã mittunt sortes ut
per hoc determinet quisq̃a ut ꝑte
accipiat committendo totu casui
fortune et hoc nullat̃ pctm q̃
consolatoria qua per sortes con
sulimus quid sit agendu uel dimittendu
et sic expectat ostensio per sortes
a demone illicitu et si a corpe ce-
lesti cuius effectus ad hoc se non ex
tendit et ao nõ tacet occulto par-
to demonis ¶ Aliq̃ expectet a spũ
angelis missis et diuinã nisi metu
ut cũ hoc sit sme necessitate q̃
tmr ad dei temptatiõe omittat
ꝓuidet uel si in necessitate debitu
dei reuerentia omittat ꝑter q̃ p
missa ordie apti sortes miserimus
in clericũ mathie Vel si clericis
ecclesiastice q̃m sanctu sp̃s
delegit fidei fortitudo sortiu tollat
tent ¶ Patres et auctoritates
amitto quia ponte sanct loco sup
dicto ¶ Istas tamen nõ oportet hic
exponere de peccato quia sunt dictu
et euanuerunt homines diuisos
deos colentes et ao videt q̃
misserunt sortes sedm modu gen-
tilium qui ultimo sortibus suffragia-
bus deus tm qui eligit bona de ma-
lis sic sortes temperauit quia dauid
deprehensus fuit et confitetur peccatu
suu compulsus fuit ¶ Sedm q̃ di-
cit xvi Sortes mittuntur in sinu
ados tamen a dño est ¶ Sto sequit et dirimit
ad eu Quidam nobis q̃ confecerunt
sibi quatuor questiones dicentes q̃
omne opus tuu quia ex ope malo homo
et pmittendus Que ira tua quia ꝑter
malicia tua aliquis aliq̃m pmittit
et quo uadis quia aliquis pmittendo
et quis uadit ad locu mictu seu pro-
hibitu et ad istam questione respo-
dit se fugere in tharsis ut declaret
dñm precepta ut hec mistica cognouerat
eni Vnde q̃ a facie dñi fugiet quia
indicauit eis licet hic tractatu
uel exquo ꝓpter quia aliq̃s filius ꝑ
malo penitet et dicit ad eos he-
breus ego sum hoc enim nomine
colue et similes destendentibus a-
iacob parentha et timuerut uiri
ꝑter offensam dei unde que
transibant dñm maris et ire
et dixerunt hic tenter ponitur
unde deprehensi puniti sequa po
quentur Quid faciemus de nob et re-
sponsio Tollite me et mittite in
mare magis enim volebat ipse
mori quia in eo alij morerent or-
tasione sui Volens etiã per mor-
tem suã placere offensam

dei Et tranquillauit uiri timen-
tes dñm sacrificauerunt hostiam
et uouerunt Tulit ergo eos
mare et stetit a feruore suo Uiri
autem admirati sunt dñm ti-
more magno et immolauerunt
victimas et uota uouerunt dño
Et præparauit dñs piscem
grandem ut deglutiret Jonam
Et erat Jonas in uentre piscis
tribus diebus et tribus noctibus
Et orauit Jonas dño deo suo de
uentre piscis Et dixit Tribu-
lationem meam clamaui ad dñm
et exaudiuit me de uentre inferi
clamauit auditam habes uocem
meam Et proiecisti me in pro-
fundum in corde maris et flumen
circumdedit me omnes sinus tui
et fluctus tui super me transierunt
Et ego dixi abiectus sum a facie
oculorum tuorum uerumtamen
rursum uidebo templum sanctum
tuum Circumdederunt me aque
usque ad animam meam abyssus
uallauit me rubicunda est cir-
cumplexa capiti meo ad extrema
montium descendi terre uectes
eius concluserunt me in eternum
et educes de corruptione uitam
meam domine deus meus Cum
defecisset in me anima mea dñi
recordatus sum ut ueniat ad te
oratio mea ad templum sanctum
tuum Qui custodiunt uanitates
frustra misericordiam suam de-
relinquunt Ego autem cum
uoce laudis immolabo tibi quæ-
cumque uouero pro salute mea
domino Et præcepit dñs pisci
et euomuit Jonam in terram
aridam

Capitulum II.

Et factum est uerbum dñi secun-
dum ad Jonam dicens Surge
et uade in niniuen ciuitatem
grandem et prædica in ea præ-
dicationem quam ego loquor ad
te Et surrexit Jonas et abiit
in niniuen secundum uerbum dñi
Niniue autem erat ciuitas magna
itinere trium dierum Et cœpit
Jonas introire in ciuitatem itine-
re uno et clamauit et dixit Adhuc
tres dies et niniue subuertetur
Et credidit populus niniue deo
et uocauerunt ieiunium et ue-
stiti sunt saccis a maiore usque
ad minorem Et peruenit uer-
bum ad regem niniue et surrexit
de solio suo et abiecit uestimen-
tum suum de se et indutus est
sacco et sedit in cinere Et cla-
mauit et dixit in niniue ex ore
regis et principum eius dicens
Homines et iumenta boues et
oues non gustent quicquam nec
pascantur nec bibant aquas
Operti sacco homines et iumenta
et clamabunt ad dominum in
fortitudine et conuertetur unus-
quisque a uia sua mala et ab
iniquitate quæ in manibus eorum
est Quis scit si conuertatur et
ignoscat deus et relinquat post
se benedictionem sacrificium et
libamen deo nostro Et uidit
deus opera eorum quia conuersi
sunt de uia sua mala et misertus
est super malitia quam locutus
fuerat ut faceret eis et non fecit

Et afflictus est Jonas afflictione
magna et contristatus est ualde
Et orauit ad dñm et dixit Obse-
cro dñe numquid non hoc est
uerbum meum cum adhuc essem
in terra mea propter hoc præ-
ueni ut fugerem in tharsis scio
enim quia tu deus misericors et
clemens es patiens et multæ mi-
sericordiæ et ignoscens malitiæ
Et nunc dñe tolle quæso animam
meam a me quia melior est mihi
mors mea quam uita mea Et
dixit dñs ad eum Putasne bene
irasceris tu Et egressus est Jonas
de ciuitate et sedit contra orien-
talem plagam ciuitatis et fecit
sibi ibi tabernaculum et sedebat
subter umbraculum donec uide-
ret quid accideret ciuitati Et
præparauit dñs deus hederam et
ascendit super caput Jonæ ut
esset umbra super caput eius et
protegeret eum quia laborauerat
Et lætatus est Jonas super he-
dera lætitia magna Et præpa-
rauit deus uermem ascensu diei
alterius et percussit hederam et
exaruit Et cum ortus esset sol
præcepit dñs deo uento urenti
feruenti et percussit sol super
caput Jonæ et æstuauit et petiit
animæ suæ ut moreretur et dixit
Melius est mihi mori quam uiuere
Et dixit dñs ad Jonam Putasne
bene irasceris tu super hedera
Et dixit Bene irascor ego usque
ad mortem Et dixit dñs Tu
doles super hedera in qua non
laborasti neque fecisti eam que
sub nocte orta est et sub nocte
perijt Et ego non parcam niniue
ciuitati magnæ in qua habitant
plus quam centum et uiginti mil-
lia hominum qui nesciunt utrum
dextera sit an sinistra sua et
iumenta multa

in vote laudis ymolabo t s̄ror
meu parvanim tritione et pen-
tena dicentiq; vanu vadam hoies
em in magna neressitate existentes
plent emitte votra dno et sic fecit
ionas in ventre pistis qpistet
et dixit hic tm sequiter pmit-
apl̄us ione exitus ei dicit et dixit
dns pisti dei dicte t sui facte fenit
em pistem ionam in monē nīnīuē
tiam hoc em no potuisset facer
pistis sine dei speiali opatōe qua
aplter sui magnitudine no potuis
set tm̄ tu ride natando aplm̄ igre

Et factu e Cap. iii.

Ad sonsa ione penitētia
ex eius oratōe hic inter
rdem ondit ex mandati dei ymp-
ta qo entē et dinit mdnas pb
qua primo ponit hec qo entio
no sequit affluēto qito ra opa
mtet qua primo ponit pdictio
ione no confuso nīnīue ad et
dicit no condestenso misēi-
tione die ad et mdit Contra p-
mit primittit mandati dimi ret-
teratio ei dicit et factu e om
dm adyonam sed no no pibi
huiq mandati exoctio ei dicit
et suscepit ionas et abiit in
medlatōe et nīnīue erat ciui
tas magna in dei trium di-
cit aliqui q tres dicte ponebant
extremdo nīnīue ciuitat sed hoc
no videtur cōi quia sdm sacm
scpturam et hystoriographos ba-

bilonia excellebat alias ames
ciuitates in magnitudine in tantu
q phus dicit deca q no erat ista
ciuitas sed regio clausa muris et
tm cum q3 minime ciuitas nīnīue he-
bat triginta duas leucas tanti q
non facile tres dietas complete et
ad melius videtur dicendu q iste
tres dicte simt accipiede pcedo
per vicos ciuitatis vbiq; Dicem
habat ionas q tres dies circuiado ipius
subiit spaciu ciuitatis Et cepit ionas
intrare ciuitate in die dicit
Dicit hic aliqui q ionas nra pmp-
te exequebatur mandatu dei q ter-
tiu dicit una die complenit sed
hoc no ad aliud tripoli tm sanare
quia dicit et cepit ionas intrare
ciuitate in die Dicem
hoc dictū est vetu magis dicē
et ionas pcurrit ciuitatem in-
die dicit et ad dicendu t
q in pma die q cepit q una ytr
ciuitatis tm Et clamauit et
dixit adhuc dm michil addedo ad
hur xlta dies et nīnīue subuite
Dicit em memorat ciuiu delictaut
dicte t supra Et quia erat aplia
tm̄atōis vt dictu t sup̄ rndeo
est subintelligenda s. s. no agent
pmaz sed no est aplia exp̄mēda
ut predicte t Et credidit h'
inter pme confessio ppli adpdica
tōe ione ei dicit Et credidit
viri nīnīuite indeu qui pus em
colebant ydola et ptestant a-

x solempniter mdixerūt ppto q̄ e-
uenire ãpcr per carcere afflictionem
et humiliatione mentis et ciliciū pla
tarent dei iram et no hoc sold femine
populabs sed etiã maiores Ninive
de rege ut ex emplo eius magis am
marent alij et abiecit vestimenta
sua in signa regalia deponendo et
indutus saco a se in signū penitentie
et sedit in cinere in signū humiliacois
magne et clamauit p obprobrijs
hominū et irrisionē hui⁹ cum
aliā sint hoīm data in adiutoriū
et nō afflicto corpi hominē redun-
dat ppter q̄ ad ostendēdū perfecta
puitiam non solū mdixit regi afflic
tionē hoīm sed etiã aialiū et cla
ment ad deū in fortitudine de fortiter
cum pastu mugiāt qui mugitus
dicebatur ad deū clamare magnū
p hominē hoc ordinabat ad placa
tionē sue offense et conuitat vir
q. quilibz de ppto de malo ad bonū
et subdit ratio huius sue conuer
sionis quasi d. sciat ypeta mea est
offensus ira sortitan p nostram
penitentiā erit placatus ¶ Et
vidit deus hic conspicit po
tenter estensū misericordie diuine ni
dicit et vidit deus opa eorū q. accep
tauit et ignouit Sequit̄ iij
Et respexit deus ad abel et ad
munera eius et transtulit pena
commutando non mittendo ¶ Quod
tñ ypocamine recte finit ad
maiorē et ciuitas fuit sub ira

1 Dequa subiūgit ph̄a quid
hoc ibi gr̄to dicēdo ¶ Cap̄ m

Afflictus hic conseqūs
ponitur ronē afflicto q̄
p̄mo ponitur 2o arguē
do et dixit Heu heu p̄mitte dñe et
afflictus et ronab⁹ quia vidit ciui
tatem adhuc stantē p̄ tres minus
xl dies et sic timuit diffamari
et vilipendi sicut falsus ph̄a
q̄ erat afflictus maxime ne tardet
q̄ magis voluerat mori q̄ in vita
in statu tali Et iungit̄ et vim
meū ac si q̄ timebat sui dicti
non impleri q̄ magnitudine
misericordie dei ppter quā voluit
fugere a facie dñi ubi dictū est supra
et patet littā ¶ Subdit dñs
hic consequēter in patientia
ronē arguēs eū subdit et dixit
dñs reprehendens eius impa
cientiam ne tñ ira sibi ra-
tionabiliter q. d. non Et ego
sibi et ronab⁹ sc. dum tempus q̄
dies pcta q̄ hic exitus hic
ponit̄ p recapitulationē et
sibimet fecit umbraculū con
silio ostium quā a multis e in
tensus Et ad meliꝰ arguendū
in patientia ronē ponit̄ exemplū
sensibile tm dicit Et preparā-
uit dñs deus edere fructo
ca subito creuit supra ostium
natice Et letatus e ionas

duplici causa sit quia faciebat sibi umbraculu gratiosu et quia ex eius miraculosa productione estimauit quod deus suam ypocrisim adimpleret Et ypocrita deus omnem omnia enim quantitatis minima sua prudentia disponit et pertransiit ederam torrendo eius radiem sperexit sub vento calido et urenti admittendo dicit solis estus Et petiuit aie sue ut moreretur ei quia estu supra modu affligebat ei quia ex arte factione edere subita tonitruauit quod sua ypocrisis non impleret et spiritus falsus ypocrita est quod est sibi grauius morte quo subdit melius est mihi mori aie ex quo eius impatientia irronabilis concludit ait dicit putasne me iracundie tu super edera irronabiliter dicere factione eius Et dixit ego iracundor usque ad irronabiliter ex causa predicta Et ex hoc concludit deus apponit Tu doles super edera irronabiliter super tua estimatione et ego non parcam ninive q. d. multo fortius deo compati et tu dole tanti ciuitati uerecunde penitenti et parce de sibi ipsi quia mestus quod sit miser dextera vra adhuc mi fra amica distentionis et ypocrite adhuc in

nocentes et ro quia tantorum animarum racionabile et tempus ut sic me rigorem

Explicit ypocrita domine ihesu

Incipit postilla super micheam ihesum tapinulum pium

Incipit postilla sup̄ micheā ppheta. Capl'm. p'm.

Verbum dn̄i hic incipit ppha michee que mdiab; p̄tes diuidit̄ sz̄m ypheniā et tractatū qui inci pit̄ Audite Quo ypheno p̄mo agi - tis fiat̄ auctor exposic tū dicit̄ ad micheam a. qo natiuitatis loco tū dicit̄ moraſtitem a. demoraſ - ti Quo ponit̄ tpus ppheie tūd dicit̄ qn̄ diebus goathan a. Q. o ad quos fuit̄ ppha ā super samariā et iherm a. super regna dorum tribuū et diuq̄ Samaria aut̄ erat me - tropolis m̄i anno et acthā malto Audite hic incipit tractatus q̄ mdiab; p̄tes diuidit̄ Quia p̄mo ppha ppte comminat̄ Quo sp̄m tam solatur tam iiij Ista tamē diuisio precisa nō e sed tantū aplissimo Qn p̄ma cū parte ponit̄ consola - tōia aliqua p̄ma diuidi mdiab; q̄ p̄mo comminat̄ penā ppter culpā ppli gnalit̄ Quo ppter culpā maior̄ specialiū tam iij p̄ma ad hanc mdi - ab; quia p̄mo ponit̄ comminatio pe - ne ppt̄ culpam ydolatre sedo ppt̄ culpam auaritie tam ij p̄ma mdiab; quia p̄mo ponit̄ gnalis pene Quo rompassio ppte ā superbia Q̄ p̄ma mdiab; quia p̄mo fit̄ comminatio vtriq; regno cōiunctim Quo regno aſsl̄ seperatim et ponam p̄a adhuc mdiab; quia primo demicia pena Quo declarat̄ culpa ā Qui Audite Circa p̄mū excitat at - tentionē ppha dicēs Audite ppli dēi Quo mdicit dei testimoniū q̄ueritate dicenda et sit dns mi testor̄ qui falli non p̄t nec falli Templū dei templor dei celo em - pireo cubi tū eo sanct̄ sancti angli cum laudibus intenti Quia ecce dns egredietur de loco suo ppn̄ vpnē dei e parte et misteri et ad locus cum dicit̄ mia aqua iude quo dāmō egredi qui punit̄ sedm̄ rigorem iustie ut dicit̄ ysa. et talib; nō e permodū locate sed quia causa effectus similiter mdicit̄ egredi m effectū q̄n̄ predi - cit tū et descendet p̄uincia petra hom̄ peccatoz et calcabit super excelsa tre nō defens ānū ppne ppter magnitudinē aub subdatur et cōsumet̄ mōtes r. montes et valles r. montes sic tera r. absq; resistentia quia nō p̄t resisti dine virtuti Audite hic consequēs subdit̄ culpa tū dicit̄ Audite dēi iacob r. ppter scelus aegim r. sedi q̄ noiatur etiam iacob Dicit patriarcha iacob fuit bynominus q̄ prime

ustud r p̄ r. pena supradicta et
subsequēs tentiget et d̄ chor ste-
le querit fili dicit quod stelubra-
tob et respondet Nonne samaria
q. d. sit et per samalaz intelligit
ydolatriam que exercebat in
toto regno usq; ad metropolim
erat samala q̄ regnū potenciaz Ro-
roboam cum p̄mus rex adhuc in
diuxit ꝓlim vt hr iij Reg xij et
que exterfa inde r. unde q̄ tredit
ydolatria que exercet in montibz
regni inde quos sedes regia odit
in vltim q̄ tesserat usta malicia
Salomon cum q̄ vltim edificauit
templa ydolor uxoribus suis ro
Reg xi q̄ finit quotidiani ydolatre
alijs q̄ostea achas altare sacrilegii
posuit in templo Ezechie regis xvi
et postea manasses ydola posuit
in templo Ezechie regis xxi et sic
potencia regis malas indiuxit
ꝓlim ad ydolatriam et pena sa
maiaz quasi acerrimi lapidis q̄
destruerez samalo in regno de
rem tribuū intelligitur destruc
to totius regni q̄ fuit impletū
tpe osee Ezechie regis xviij et
omia instrumenta eius confringet
vt inde aurū et argentū auferat et omes mercedes eius
r. alia que no p̄t portari hīa
predatoribus. Cumbirent agni
ti domibus in quibus sunt q̄
de mercedibus meretricis r. y-
dolatre gentis quia ydolatria vige
bat in regno decem tribuū Et vsq;
ad mercedem meretricis r. gentilis
sirie q̄ ydolatre resident reportā-
unt eam preciosa alius regni q̄
q̄ mercede exercitoribus dñe iustic
Super hoc hiit consequēt p̄ni
compassio q̄ super ꝓlim suū fili
dicit Super hoc plangam et ululabo
Est aut ululatus vox tristicie
q̄ tedens ex magno dolore vadam
spoliatus r. latebatus vestibus q̄ni-
dei eam ad dolore positi vestes suas
latebant ut patet in multis locis
veteris et nouū testi Planctum
velud draconis r. valde horribilem
quia de ꝓpata e plaga eius r. non e
remediabilis malicia eius nec per
gnis poterit debita ad hoc sectatis et sub-
ditus erit alia causa cur poeta gau-
dii et misericordie penaz
per talem modū dauid loquebatur
Implanctu super saul et ionathan
filium eius Ex Regū primo Nolite
annūciare in geth nec clamis ne ploretis
r. signa tristicie manifesto no ostenda
tis ne letentur philistei q̄ idolatre
puellis arabū q̄ secreto sanat tris-
ticie vere signa et insuete nobis hy-
tato pulcra r. vias hytatis in regno
dece tribuū q̄ e pulchre hytatoris
transite r. rito transibitis duri
mira p̄tinitate confusa agnomia r.
hytatio vera que prius erat pulcra
rito confundet agnomia sibi
allata et quia aliqui romanorū
q̄dam deridebant tamquā fabulas

Dicentes ad hunc non simus eiecti
de terra nra Qdio dicit ppha Non
te egressa que hitat in exitu r. qui habi
gens ostra no sit egressa tame e in
animis expendi Planctu domus
ymma accipiet ex uobis domus vi
ma Dicitur hic regnu duarum tri
buum q in mediate erat constructu rego
decem tribuu Et accipiet malicia
ydolatre abeo ut dictu e et q gnes
occasione pene sequentes et planctu
que stetit sibi met Captiuato n
regno decem tribuu regnu iuda
ad hunc stetit qutter bonitatem oze
chie regis qui tuc regnabat qto
regu xvij Cui successit manasses
ydola intemplo qui fuit pessimus
Qdio sibdit quia in finibus e in uoluit
Posuit em manasses ydola mee
plo dicit qto regu xxi Et quia
expleat sentia e destructoj actum
qto regu xxiii Qdio sibdit Duc
in amaritudinibus qutter destructoj
ciuitatis et templi imminete di
uinitus quadrigis r. quadrigatoribus
bitantis lachis nomine ciuitatis q
alio nomine dicit dan Qudicu xviij
et e mittito aquilonali tre promis
sionis expulsa ab ea parte venit ex
ercitus caldeor contra urbem Ze po
ri tumultu magno quadrigas et
armatas timore hitantibus inuadi
entiu et iuste ab illa parte mee
pit pena sicut incepat culpa qz
milathie fuit positu ydolu micheas
a principio spie indicu ut hic

Qudicu xviii Et inde pressit
ydolatra ad tram decem tribuu
et de illa ad tram duarum scz de
principiu peruenit Quapropter ostendit
referetur ad sequentia dicit em Ba
sa. q grecbei confederati fuerunt
fratre regem syr' ad ueniendu contra
regnu iuda sicut dictu hic Deinde hic
ysaie xvij et tame ptea fuit in
conspiratoe ocasionis fratre rum
osee filio hela qui fuit rex Et
sic finit mendatoe et decreto
qutter q meruerunt q tra conmuna
tarer ab assiriis et hoc e qute
q dicitur Quapropter a qutter menda
tui et decreto tue dictam dabit
sz rex assiroz emissarios r.
bellatoes abeo missos Super
hereditate greth domus mendacij
ra q per domos adem intelli
gitur quod q hereditate greth Et
quia non solu greth fuit destru
sed marcsa et odolla Qdio subdit
Adhuc et hereditem Maritati
tuam tua accipiet et possidet
ad duram Et quia hitas
sa r. gentis ibidem hitante usq
ad adollam Venient gloria isti r.
confusio q sic notatur Hieronie
Dicitur michal dixit dauid Q
regu vj Et in gloriose fuit rex
isti hodie r. qua ridis possit
etia alie dici quia dicto hebraica
hec porta quit vace quietat
st gloriaz et grauitate Et

in hor secundo sensu et tra plana
usq; ad adollam que e tmg ast'
Veniet grauitas a destructo p
ad ispalos so concludit ppha de
caluae et tonde in signu tristic
super filios deliciaꝝ tuaꝝ a mit
tos mdelitijs Dilata calumniu
tuu sicut aquilla tuꝝ plumie tu
omit qm sunt inimis antiquie
qm captiui ducti sunt ertra ci
to ducent mtram assiriop

Capꝫ. n.

Qui
cogitatis hec tant tomia
ppo qpter culpa auarie et
duidie mte parcet quia primo
panitur pene tomato Qo ppha
compassio dni Vetma in qo ppli
consolacio a congregacoe poma
nidnab quia primo pphet ponit
ppli culpam 2o tomat pena q
Qd tro Contra p̄mu dicit Vec q
cogitatis in utile a bona alsena
rape q e magis nonu qd utile
Qm aliud Rug lucrū nmartha
dampnū in tonsteria tulit ves
tem et perdit fidem Et opam
malid mmbilibus uis et opis
dispmitis Qo subdit Ingluuie
matutina facitis aliud exequie
do in ope q despositeras de
morte et quid sr aliud subdi
Et tonupierat agros sr alienos
et violent tulerunt fraudibꝫ
et violencijs Et calumpniabant
uirū et domos eius per sequendo
pauper in personis et bonis

sicis Qd tro Hic tonsequitet p
dicit pena et sedo remouet fla
estimacione a meloquam Ctra
p̄mu dicitur Qd tro a ppter mali
cia dictam erit ego cogito super
familiam astaroth a super regnū de
com tribuū malū sipple pene
Vnde non sufferet tolla vra
q erit tam grauis q no poterit
euade et non abulabitis superbi
sed magis deprimi et hmiliatis
ut captiui qm tempus pessimū
e sr contra nos Qndie illa sumet
super nos ppbola a tomū derisio
et cantabitur tantica su suauitate
ab aduersarijs vris dicentibus in
persona vra Depopulatoe uastati
sumꝫ teglathphalasar cum rege
assiriop imparte de uastauit ppli
qrto creuit so subdit pars ppli
mei tomutata e quia captiuat
partem ppli quo facto reuertit ad
tra sua et filius eius salmana
sar captiuauit residuū et adduxit
gentes extraneas ad possidendu
alienū regni tre Qz prudens p
pheta dicit impiū sm personā
alienā retrahes ame q d quid
valet si reuertus fuerit a ni
nito sit recipiemus filius eius
qui regiones nras diuidat ge
tibus alienis Qdio concludit ppha
ppter hoc tro dic et Oraculū mit
tens similiū re a hns hedi
tatem nrā missionis tra qua gentes
alluc adducta manserūt a pg tpa

michas

appi ut frequet supra dictu e
¶ Ne loquam hic consequet
cludit falsam estimacoz pli
credentis si non compelli deterri
co q cet sibi data adno d. Ne lo
quam loquetes mternas cion
stillabit super astaz r. pena con
mata ephis non cadet super
nos simq abreuiatus e spus
dm rep sic om dicebat spus dm
r. voluntas eius non e dmissa
ad benefaciendu vobis quedicit
ephs et subditur responso mp
dm Nonne silua mea bona smit
tui os r. silua mea q missiua smit
et factura smit tum gllis qui m
cedut ua recta et non malis habq
dequibus subdit Et contradis pfle
mene madiscam consiserut sz
contra me p sequendo me in meis
membris Qdeo subdunt Desuper
tumeram pallui fistulistis cho
lene et male ab impotentibus se
defendi et eos qui transpant sim
plicie r. sme culpa conditristis m
bellu in uadentes eos sme causa
cyuilies pli mei eieristis de do
mo delicias meretricado viros
earu eti quibus delectabilit vsue
bant Qparuulis earu tulistis lau
dem et cancam quia orpham facti
per nos tagimur p dolor clamade
magis qsia laudae Surgite et
ite r. detra vra cito abitis in
captiuitate ppter in mi dicam
eius et petis supradicti corru-
petur putredine pessima s. gens
asta ¶ Vtinam hic consequet
ponit ephs compassio ppt ma-
lu super uenturu pli sui dicet
Vtinam non essem vir habes
spm sz ephetie in malis q pre-
dixi non euenirent non tamen
sic e stillabo tibi r. penam sitiz
denunciabo qn ammi et in ebrietate
r. pene habundancia que per po
tu frequenter designatur amsp-
tuda qe grau et pessime accipe
calicem ei et cet super que stil
labit pulus iste r. super ephm
astu astu descendet anne p et
predicta ¶ Congregando hic
conter ponitur pli consilio ut
pq omni mortificatum in fmida
oleat lenitu et exponit alq
astam ptem de reditu captiui
tatis babilonice sed hoc no vi-
det connecteno dictu quia dicit
hic congregabo iacob totu et
de captiuitate babilonica redi-
erunt tamen die tribus et pau-
ci de decem tribubus qui eua-
serant manus regis assiroz
et prede hitauerut in regno iu-
de et tm duabus tribubus cap-
tiuati fuit et redierut non
tame omes qua plures deerant
et de illis remanserut in ba
bilonia detenti amore ydoz
quas sibi acceperat et plus quod

et mendacii potius loquever r.
illa que dixi

treuauit et bauor⁹ tp̃a lud q
atq; ſtuant ꝙ tra quá m fine
dier Et transibit rex cor⁹ tora
eis Videntes em de captiuitate
no hueruit arg̃em dutem ꝓter q
astud e recedẽdu ad xp̃i tempus
Et exponit aliqui de remissione
gnali iudeor⁹ ad fidem ẽca finem
mũdi et ꝑ ad hoc littã ꝓtis appli
cãt Videtur mi tame quemcũq
exp̃m de congregacõe patrũ in
limbo et cor⁹ eductõe ꝙ ꝓpm
ſic Congregacõne congregabo
iacob totũ hoc dicit co mo lodi
quo maiores ciuitatis dicit tota
ciuitas ꝓter q fuerũt cor⁹ dicit
factũ totius ciuitatis Et quia in
uitatem ſoli electi dicit de domo
iacob filio et nito et omes ãſti finit
abi congregari a principio mũdi
uſq; ad resurrectõe xp̃i ſparit
ponam allu qi gregẽ mouili
qua erant ꝛ adoo custodiri vſq;
ad tpus ꝓ quo mde translati
ſunt ad glã tumultuabunt
a multitudine Quã tumultua
cõne no intelligit aliq; tumoris q
eti tantus ſed q eam consideã
multitudo magna Extendet em
ſ⁹ xp̃s Unde dicit Ysa Ba
Extendet em ſ⁹ saluator cor⁹
pandens ater quia sua morte
apposuit celu Diuidens ſ⁹ ex
stentes in inferno quia electi

mde eductis regibi remansit
Idio subditus Et transibunt por
tam ſ⁹ in seruti mde egrediendo
et transibit rex cor⁹ coram eis
ac dns alud xp̃s eius ho vbi
deus Qui cũuit et regnat in secla
seculor⁹ amen Cap. m.

3

Et dixi hic tenet quia co
mat quter peta maiorũ
et ꝓmo specialiter Gdo ma
gis gnaliter ꝛ Verũtame q̃ma
mdiab quia ꝓmo ponit tonitrus
quo culpa principii Lo quo culpa
pseudo quhaip ꝛ hec dicit Cũ
p̃mũ dicitur audite principes iacob
a totus quli istũ Nũq; verũ e
strice iudicii quasi dicẽt ad hoc
tenemm qui hetis officiũ iudicãdi
qui adio hetis bonũ et ſic p̃tate
data nobis adeo abutimm qui vi
olenter tollit⁹ pelles eor mi boa
quli rapiẽdo et carnẽ cor⁹ mor
tuis affligendo qui comedert
ossa tomestratõe et excoriatõne
et ossiũ confractõne et constri
ctõne mlãcte dant intelligi va
rii madi et exquisitũ quẽm affli
gendi Tunc clamabunt ad do
minũ sed ab audiet eos affligẽt
et non exaudiet eos Quia cui
cũ sme mia fiet ei qui non mi
sertur Jacobi ij Hec dicit h̃
tenter ponitur cõminatio quter
culpa pseudo quhaip cui dicitur
Vlui mordent dentibus suis ꝛ
trahendo veid quibus predicat

patrem nr a· demittat & speret alios qui dant eis timia alijs aute aduersa ppter hoc a· absimilitas ignorantie vobis quisquis est extendere in tribulatois et angustie et arridentibus sol sup ihab a· omne cognitio istratis et claritas ꝑspectatis defficet eis quia non est uisio dei sm̃ corp sed magis alcis constitui | Veritatem hic terminatur ppt pter omn malos gnaliter dictes Repletus ego sum fortitudine spiu dñi a· spu dei dedit mi constantia ad arguendu uicia maiorum patenter qo subditur Audite hec principes q hetis supiorte pcatom metalibus et uidetes iustica mi omnibus ꝑuertentes qui edificatis sion in sanguinibus a· de sub stantia et sanguine in nocentu condepnatis eos admorte ut hereditas vana corp Principes eius in munerib iudicabant a· prophetis eius in ariam sinis profitebant et sacerdotes eius gri mercede docebant qui tamen ꝓoffito tendebant legem dare libabit ergo he eius dñabant imperiis a· ꝓpter ima mendacia confingebant et super dñm req' esse bant a· admo regnie ꝓmittebant dicentes Nunq mo dne n q· dicant deus Veracit et mi nobis et uidebo no hec tmie

adadsarijs ppter hoc causa vestri qui falsa ꝓmittitis sion quasi ager arabitur a· sic est destructa & poterit arari ppter defectu hitatiu Ruina ppter ꝓmissa plang pro pheap Ezechias rebellauit regi babilonis et ex hoc secuta e destructõe templi et ciuitat dicto regno alio et mons templi in excelsa siluap quamlocis densitap et derelictis longo tpe solent fruticeta crescẽ Templus vero captiuitatis diuauit quia magnita duobus annis stam mortẽ cõputatõnẽ et gnato tempe potiuit hic crescẽ

Audite scit ꝯ iii.

Hec pars sedat principalis in qua ꝓphet demittat principaliter consolatoria dyarie vbi consolatonis erat xpi aduentu et cito ꝓpha describit huius beneficij magnitudine Quo iuxta hoc arguit malos increpat dicens Audite principes domus iacob et reliquie domus israhel nonne uos est scire iudicium Qui odio habetis bonum et diligitis malum qui auferentes pellem eorum desuper eis et carnes eorum de super ossibus eorum Qui comedistis carnes populi mei et pellem eorum desuper eis excoriastis et ossa eorum confregistis et conciderunt quasi in lebete et quasi carnem in medio ollae Tunc clamabunt ad dñm et non exaudiet eos et abscondet faciem suam a· eis in tempore sicut malefecerunt in adinuentionibus suis Hec dicit dñs super prophetas qui seducunt populum meum qui mordentibus dentibus suis pdicant pacem et si quis non dederit quid in ore eius sanctificate contra eum bellum Propterea nox a· absimilitas vobis ne habeatis visionem et tenebre vobis ne divinetis occidet sol super prophetas et obscurabitur super eos dies Confundentur videntes et erubescent divinatores et operient omnes labia sua quia non est responsum ex deo Verumtamen ego repletus fortitudine spiu dñi a· spu dei et iudicio et virtute ut annuntiem iacob scelus suum et israhel peccatum suum

Audite hec principes domus iacob et reliquie domus israhel qui abominamini iudicium et omnia recta pruertitis Qui edificatis sion in sanguinibus et iniquitate hierusalem Principes eius in muneribus iudicabant et sacerdotes eius in mercede docebant et prophete eius in pecunia diuinabant et super dñm requiescebant dicentes Nunquid non dñs in medio nostri non ueniet super nos malum Propter hoc a· causa vestri sion quasi ager arabitur et hierusalem quasi acerus lapidum erit et mons templi in excelsa siluarum quasi loca de nemorum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Et ad confirmacõẽ sui erroris ac
cipiunt iudei aliqua argumenta ex
horlogio primo quia dicit Ve est in
nouissimo diero ꝛc tps nõ aliud
nazarenꝰ nõ fuit nouissimi ut
patet quia pro eius morte fluxerunt
multi anni Ergo ihus nazarenꝰ
nõ fuit xpus sed adhuc expectãt
ventur Ite quia subdit Fuit
mons dñi ꝑparatus in vertice mon-
tiu qꝫ nõ est adhuc factũ quia
mons syon nõ est maligno elevatꝰ
Et sunt multi montes alti
ores Qr quia subdit Et conteri-
dent gladios suos in vomeres
ad Et sequitur et non discent vl
tra belligerare Post nõ tps ihu
nazareni fuit bella grauia et po-
tissime in iudea ꝑ quos romanos
fuit destructa ergo ire Ista iu
argumenta et aliqua alia solui ꝑ
sacre ij Ubi cum consimilibus litta
ponit Pro tm aliquid breuiter
repeti Ad primũ dicendũ qꝫ tps
nouelegis dicit nouissimi qꝛ
nõ succederet ei alia lex sicut suc-
cessit legi mosaice et sicut ho
dicit Ysma xo ij Congregabim
ut amittat nobis que ventura sꝫ
in nouissimis diebus Et tamẽ
sicut hebreos qꝫ illa sunt com-
pleta dicit Ps abiungressi fue
ꝓmissiones subiosue ut habe-

dictũ fuit Secundo soluitur
et ꝓdictũ Ysa qui dicit quia
eleuacio nõ est intelligenda corpa-
liter sed quia debebant fieri mirabilia
qꝫ fuit adimplendũ ꝑ xm deus et
ho fuit et ꝓnatus in templo ubi
etiã predicauit ꝓfecit et multa fe-
cit mirabilia sicut dicitur ostensiua
Ubi erat spiritus sanctus super apos
misit in signo visibili qꝫ fuit mira
bile maximũ Ad tertiũ patebit infra
Quintus exponatur hec littera de q-
madmodũ certe sicut et fuit exponenda
ecclesie Et est cum in nouissimo dierũ
xpi tpe grãe quod est nouissimi ut
dictũ est mons domus dñi ꝑparatus
in vertice montiu per mirabilia
facta maiora quã alibi ut dictũ est
Et fluent ad eum oppidum ac qꝫdam
impletur per orbem missionis e
gentiu Et docebit nos de viis
suis quibus ad ꝑcepta et abiungam
semitis eius quibus ad complia e
vangelica quia de syon egredie-
lex dei Et iudicabit ꝓfecto apli
alios qꝫ discipuli ad predicandũ
fidem xpi per orbem Actu primo
Et iudicabit inter gentes multas
iudicio discretionis aliquos vo-
cando ad fidem et gratiã alios
omissis suo iusto iudicio licet
nobis occulto Et ad conflabunt
gladios suos in vomeres ac
xpianis cum fuerint natis tpe ma-
re pacis ꝓpter qꝫ tum fuit

despectus amissis ordis luce ij Et
alla par duramt per longu tpus
ppter q̄ in multis partibus plura
arma bellica que p tunc no erat
necessaria comissa fuerunt in in
finitima agricultie apta Et non
distent ultra belligeratę Ultra
astud non importat semp ce petui
tatem a parte pg sed aliq tpe
detinet Et aliq non multu longu
Venit q̄to regu ui Et venit
ultra latrones syrie mitra astl's
tpe alluis regis et hclisti tamē
pgea multoties venit Et sede
bit ait subtus vinea sua et
a·hebit pace et sentitate et hor
mpletu e in cetu aspe constan
tiu et bti siluestri quia omes pli
a fide xpi aliem ambulabunt
omis quisq; in nomie dei sui
Rua per longu tempus pg morte
xpi diuerse gentes diuersa ydola
coluerut Nos aut ambulabmq
in nomie dei nri stabim p qnez
mi et ultra a·Ultra omnem
mensura q̄ntuncq; longam Qn
die illa a·tpe gre q̄ dicit dies
No·xiii Nox precessit dies aut
appin quasi Congregabo clau
dentem a·gentilitate que mrerat
et ydolatrim Et eam quam
eiecteram quia legem nō dederat
gentilibus nec q̄phas et sic
eos quodāmō eiecterat colligeo

in omili ecclie per aplos predi
cationē Videt tamē q̄ melius
exponatur hec littā dicentem
dicit sancti adulta ptem que ad
hesit xpo tñ dicitur Congrega
bo claudicantē a·gente iudaicam
que dr claudicare ab antiquo
Regu xviii Vsq; quo claudicatis
in duas partes et similiē mad
monui x̄ claudicarunt quia alis
adherebant sc̄ sicut vere redep
toi Alij aut reputabant eu de
ceptorem ut patet ex decimosti
euangelij Et eam quā eiectam
dmittendo errare perditam in
cia colligam unitā xpi ecclam
et quam afflixerā s̄ p caldeos
grecos et romanos subintelli
gitur confusionem Et pona clau
dicantē in reliquias quia pauci
de multis adheserunt xo respōdi
no adhesuri et eam que labo
rauerat hoc dicit de p̄mis rece
dentibus qui cu xpo sunt in la
bore et afflictōe cruā pg morte
eius ut patet in actibus aplōr
aplōr cum plurimis locis Qn
gentem robustam quia tollera
bant afflictōes et tormenta no
stra patiōr sed cruā gemuerūt
Artu v Qbant apli gaudentes
a conspectu concilij cum digni
habiti sunt p nomē ihu contume
lia pati Et regnabit dns sup

cob̃ in monte syon · x · in ecclia qua
dicitur mons syon eo q̃ xp̃us abrifi-
dem katholicam predicauit et ſp̃m
ſanctũ ſuper ap̃los miſit Et hoc
mire et uſq; in ẽtũ Quia ſtatim ec-
cleſie militantis ſuccedet ſtatus ecclie
triumphantis Cuius nõ erit finis Et
turturis gregis a templo q̃ erat
factũ admodũ turris ecclie q̃
quia in ara noua templi cymbola
bant greges in altari holocaustoꝝ
nebuloſa ex nebula fumi conſurge
te de holocauſtis que totaliter mitte de
bant ad honorem dñi Vſq; adte
Veniet ſc̃s redemptor q̃ fuit impleta
tus ap̃s ã oblatus fuit et p̃dicauit
Et ſubditur conditio Venientis cui
dicitur et Veniet ptas p̃ma p̃ce
ſtice deitatis ¶ Et mire hic tenet
penit ecclie perſecutio Etiendit en
q̃ aliqui reſpuũt hunc tã uſq; in ne
vaſtabeis exponit de dnõe nabo
nababilonem et reductõe ecclie ſanc
ſanctis p̃ applicatã uſq; ã Surge et
tritura Sed Vltra nõ bñ applicatã
p̃ quia reductos de captiuitate ba-
bilonis nichil habuit triſte ptate
qualis hic ſtribuit ſed ſemper fuit
ſub ſeruitute p̃mo perſaꝝ et me-
doꝝ Qo gregoꝝ Zo romanoꝝ
Vltra q̃ hic ſa exponit hanc lit-
tam de tempe ã dicens Quando
tictu meſſe inde erant in maxia
ptate et ſubiecerunt eis omes ec-
gies tre Litteram nõ p̃decẽt expo
nit de captiuitate babilonis et eius
reductõe ſicut et p̃dentes de aute
ſequuntur Mire uaſtabeis dñe Exponit
de deſtructõe babilonis per tyrũ et
danũ Alij aute exponit de uaſtatõe
iudee p̃ ſennacherib tpe ezechie Vſtas
aute expões non q̃ſequor quia videt
mihi diſſorte ꝓpter q̃ ſalus melioꝝ iudeo
videt mihi q̃ hic p̃mo ponit perſecutio
ecclie Qo ſynagoge ã aute vaſtabeis
Et licet iſte die per ſecutiões ſint
eode tpe ſaltem q̃ parte finis tm
contrarios habuit quia q̃per ſecutõe
ecclia mirabiliter creuit Experſe
cutõe eñ cuius que facta ſub ſte-
phano p̃mo martire diſperſi ſunt
fideles dentiũ per uarias regiões ad
p̃dicandũ fidem katholicam act viii
Synagoga nõ experſecutõe ſua de
ſerit quia captiuitatis iudeis perro
manos ceſſauit legis ſacrificia et
oblatiões et cẽſmilia que non
pnt ab eis offerri extra tram pro-
miſſionis p̃mo agitur agit̃ de per-
ſecutõe ecclie cui dicit Et mire
quãe mercẽ contrariis hec dicit
ſancti addebilioꝝ fideles qui ante
ſecutõe facta ſub ſtephano ſunt in
affluentõe et mercẽ act viii Vñ
q̃ recte ad q̃d. ymo xp̃us aſ-
ſiſtens ei impreſſum ſtephanum q̃ dix
erat altiora ecce ego uideo ſili
ominibus diebus uſq; ad conſũatiõ

ſeruli Qui tranſlianus tuus pijſt
q̃ dicit Non qua ſpūs ſanctus doce-
bit te deomnibus qua comphendet
tr̃ddor ꝓmo mundi ex perſeu-
cõe iudeoꝝ et pter̃ malijs partibꝫ
exp̃ſecutiõe tyranoꝝ que mit
egredecib de ciuitate r̃ſ ar de trbꝰ
qua ſtuit dicti ē Qnperſecutiõe
ſancti ſtepham fideles q̃ maiori
pte exierunt de urbꝰ et diſperſi
ſunt per regiones predicando ſt
Venes uſq; ad babilonem et non
loquunt̃ a debabilone que ē mitra
caldeoꝝ que nam cū ſibuerſa et
in hñtabilis ⁊ de babilone que ē
in egipto q̃na ſtuit fides q̃
publicata ꝑ matheū apl̃m mundi
parte uenit egiptus Vt dicit ꝓ
in libro illustrū virorū Vel per
babilonē intelligit hic roma ſe
ꝑma petri ſuis ⁊ Salutat vos ecc̃a
que ē in babilone etiñ roma colle-
ga dñm q̃ dicit Qdmq; et romice ex
poteſtis in qua publicatū ſtuit euā
gelium per apl̃os petrū et paulū
Qui liberabis aperſecutoribus tuis
q̃ ſtuit ꝑpletū tpe conſtantini
⁊ mic congregate ſunt ſuper-
te gentes multe ꝑſecutes
ecc̃am ꝓmo mundi Vt patet
act xiii et in pluribus alijs loc
et pgea per totū orbem perty-
rannos mittentes ex tnigie fidem
catholicam Qo ſequit qui dicit
lapidetur arſ ⁊ qua ſicut dicti

e imperſecutione maxie crenit
fides catholica q̃ fuit figurata
exo ꝓmo in filijs aſtl' qui quito in-
gis applicabant tanto magis multi
plicabant et creſcebant Qo ſubdit
Qui aut nō cognouit cognitionē
dñi qui tyranoꝝ perſecutiõi con-
ſtrit in ecc̃ie augmentaꝝ ꝑ con
trariū ſicut vendicione noſtri
eius dominii gñi xxxvii Qdio
ſubditur alia congregauit eos ſic
femi arce tibi ſubiectos q̃ prin-
ces qui perſequebant fidem
catholicā ſubmiſerunt colla ſua
iugo xp̃i ut patet de conſtantino et
dealijs principibus per orbem Qo
ſubdit Surge et tritura filia ſyon
a. ecc̃a ſubice ⁊ colla gentiū. q̃
cornu tuū ponā ferreū a. daba
⁊ virtute predicandi conſtante
fidem et confirmandi ꝑ miracula
Ita q̃ multitudo gentiū ſubiecta
⁊ contrita p̃tate dyā ⁊ comites
ꝑſos multos addiciendo eos adhaz
rentiꝝ ſuoꝝ pedibꝰ ⁊ mitet
fideles dño rapinas corꝑ Qui hebꝰ
hr ⁊ ſanctificabis Qnia bona
ꝑtalia conſurgo ad fidem ſunt dño
cultui applicata impliis locis
per orbem et quia talia bona ſp
amortizata dicunt Qo tranſlato
nra hr Qui fideles et fortitudine
corꝑ dño amiſſo tpe a. xpō cui
ſubiecta ⁊ gentiū fortitudo

Nunc nascitur hic consequit
destruitur destructo synagoge
romanos in Arione mortis
luce xiv Iniqua quidem persecu-
tor defecit quia destructo templo
et iudea iudei ptm trucidati et
ptm captiuati sunt et et sic ces-
sauit legalia Et quia hoc fuit
satis tito pg persecutoz cerlie in
iudea de qua dicit et in parte ptc
dett Quo dicit Nunc nascitur
filia latronis i gens iudaica hic
ordis machei xxi dixit me templo
q erat in medio Domus mea do-
mus orationis vocabit Vos aut
fecistis illa spelunca latronu ob-
sidione posuit i ponent quia
loquitur de futuro per modu pte
ti quia certitudine future super
iudeos Quicuq persona
loquitur futa quia erat defecte
illa q in virga pertinebat s. rami
magilla iudicis astl' i nata filio
tractabunt et affligent personas
in statu dignitatis existentes sic
garcones Vii et tytus sacerdotes
qui erant in pelo principales cap-
ta ciuitate misit deum ut dicit
Iosephus libro de iudaico bello
et tu bethlee

Hic incipit capitulu in
hebreos Iniquo postquam
futa denunciauit certe
q morone Hic contra
dentiat captis conditione Nz
primo pannus conditio Quo adhenuit
sibi quia ter hoc Conditio q in u
persona t deus verus alt etho et
homo unite hoc em t sibi simplicitate
primo agitur exprimit eius humanitas
celeste nativitatis eius dicit et tu
bethleem effrata i alas nomine
sic nominatu Vbi gen xxxv Pau-
lus ob sta lacus in milibus iuda i
respt pli mi in dignitate et multi-
tudine quia tribus iude fuit tribus
regia Iude em fuit natus david p
Reg xvi Et quia nobilitas ciui t
magis consistit in pelo quam in spacio
Io matheus ii cito allegauit auctori-
tatem istam Et tu bethleem iuda
tra nequaquia minima es in principib
iuda exte in egredietur qui sit dnator
in ist' Glosa Ra sa i messias fi-
lius david et hac idem dixerunt
sacerdotes et legis periti ab herode
requisiti Vbi xpus nasci dt
is dicentes in bethleem iude Sic
em scptu t per ysaiam et tu beth
leem re Equus pater q aliqui ca-
tholici exponentes hanc scriptura
de ezechia rege magis iudaizat
q hebrei et ideo dicitur abm
tecte euangelii Unter exprimit
diuitas xpi addit Et egressus
eius a emanatio abinitio a rapte
qui t principium filii Adiectus cui-
tatis quia hec emanatio est
etna sc em nasci filius a pte

et semper natus &c ¶ Uter hor
Hic tanq̃ quidam agitur de adhes-
tibus xp̃o quor̃ primo pone pro
fectus q̃ ꝓficiendi modus & et etiã
reliqua ꝓma indubitab quia primo at
tenditur q̃ patri q̃ remone dubiũ
& et eit Circa primũ ꝓmo patuit
tantummodo ad predicta ¶ Dicit &
oim q̃ xp̃us sedm humanã naturã
fuit de bethleem et sic indubitab
et legem seruauit ¶ Quter hor
uoluit deferre ꝓpto et legi quia
quamdiu in morte eius lex testantis
quidã ad efficaciã tamen ad tpus
seruari potuit ut synagoga filiũ ho-
nore duceret ad sepulturã ut-
dicit augo ¶ Similiter intellexit augo
quamdiu ꝓpius iudaicus quidã adhuc
credulus morte esset dignus ꝓpter
mortem xp̃i tamen ista promissio di
lata fuit usq̃ ad annũ xlij Quia
destructa fuit ciuitas et templũ
et ꝓpius captiuatus q̃ quidã romano-
rum et hoc & q̃ dicit Quter hoc
& quter assumptionẽ humane nature
de iudeis et honorabili thalamo
legis ¶ Habit eos & q̃ mittet ha-
bitare mundũ et iudea usq̃ ad
tempus publicationis euangelij &
quo ꝓ orbem nati sunt certi filij
Et hoc fuit impletũ atq̃ apl̃oꝝ
sortes declarauit fuit supra amos
ix et diffusius supra illud ꝓb
xviij Quamuis tam exiguus sanus
corꝑ aĩe Et illud fuit tpus xlij
annoꝝ predictoꝝ quamdiu publi-
catus fuit euangelium et synagoga
ducta ad sepulturã Et quia pauci
tamquam de iudeis fidem receperũt
& sequũt et reliquie & pauci co-
patrie fratres & iudeoꝝ qui dñi
fratres & quia fuit ex eis sedm
carnẽ Comitent ad filios aplt'
& ad fidem xp̃i patriarchaꝝ qui
sunt filij iacob alio nomẽ dicti
aplt' Vel addiuodecim aplos qui
dicunt filij aplt' & xp̃i ordinem
dei in humanitate abinstanti concep-
tionis quia vocati sunt de ꝓpto
aplt' Et stabit xp̃i cruce quamuis
q̃ percussionibus fuit tantissa Et
pascet filios suos fidei doctrina in
fortitudine dñi & generalibus con
firmata aut ultra ꝓdicauit ubi-
q̃ regnante et ꝓmone confirmate
sequentibus signis q̃ non possit
fieri nisi virtute dñica Et in sublimi
tate nominis dñi dei sui adhuc xp̃i
Quinquagesime inpñtiarum cetera uir
flebant mirabilia sicut dextratis os
tensuris Et quia degeneribus placet
fierent omissi per orbem omissi
dio subdit et comitentes quamuis
flexibiles s nomine & usq̃ ad tres
tres ¶ Et ait Sunt enim contra reno-
uet dubium possent eum iudei
mithec contemnere credẽ quia
quibus de adiuctu & et ꝓfectu ad
hominem sibi debet cito impleri

Qdio hoc remouet dicēs Et
erit iste sit xp̄us pax et dicitur
mabstracto per eyotelleria et hoc
mō dicit aplūs ad effesios ipe q̄
ē pax nr̄a qui fecit utraq; unū
Assirius cū uenerit mitrā mram
rel q̄ dicēd nō erit uīo pax ista
sd oportet p̄us trāmmram tan
tū terā ordeuastā perassirios et
caldeos de quibus subdit mistra As
sirij cū p̄mo deuastauit inde
raptumando decem tribus q̄rto reg
qvii et postea caldei alias duas
tribus reliquias q̄rto regū vlto
Et sustrabunq; a· sustrauidos de
mitrabunq; ego et alij ap̄li septē
pastores a· septem ducēs persaru
et medoru de quorū consilio re
ges omnia faciebant hester p̄o
Et assi ordeuauit consilium tito et
dario de muasone ultimi assy reg
si assiroꝝ et caldeoꝝ ut patet
daniel v· a· per omnes regnū assi
riorū q; erat sub p̄tate redacti
babilonis Et octo p̄mates symoni
tu persaꝝ et medoꝝ qui dicebāt
comestabulari; uel mareschalli
bellatorū ducentos Et pastent
a· deuorabunt trāsn assur nigla
dio Qnhebreo hyr et configet
Et ratos hunq; diuisitatis e quia vñi
hebraicū hic p̄ponit est equorū ad
pascē et configē et terrā
nemroth in lanceis suis hoc e
tra babilonie inqua p̄mo reg-

nauit nemroth ḡm x Et libabit
ab assur aq̄ arti q; non poterit mitra
mām sustrevendat ante ¶ Et eruit
remoto dubio ap̄ha creuit ad oste-
dend tra ad hoītes xp̄o q; ficondi
xp̄o modu ondēs p̄mo q; hoc ei
utute diuina Qo q; no hūa ? et erit
¶ Circa p̄mū dicit et eruit re
liquie populi a· ap̄li et alij p̄mi
credētes qui supra dicūt reliqse
Qn medio multoꝝ multoꝝ qui rad
facietes multos structificate q; vide-
nio impletu q; orbem amisit
adno structificato om q; sit utute
aliis no sit hūa prudentia sd di
na qo subdit que no expectat
ouo nec Et erunt reliquie a· ydri
ap̄li et discipuli quasi leo nec q;
sustinuit impedit leo meonsecutoe
prede sic nec ap̄li agentiū tonū-
sione eso subdit Qui cū transeūt
nec et exaltabunt manigna a· ptas
aplos et mutat hic modus loquēdi
de terra persona ad scriptā super
hostes tuos a· demones quos fugiebat
abalios et corpibus obsessis Et
omes amici tui pibit q; pt
intelligi de sanctis adultis vadoꝝ ad
de iudeis contra xp̄m obstinatis qui
destructi finit et capti sunt q; romanis
in ultionē mortis xi et discipulorū
eius quoꝝ aliquos occiderūt ut
stephanū et iacobū fratrē iohannis
ut hic machabeis aplōꝝ p̄dm q;

Audite postquā ꝓhęta
dem̄rauit ꝙꝛ adūctū
hiꝛ consq̄tur mirꝛepat-
ꝓtū mꝛcadiū Et ꝓmo ponit
hęr mirꝛepacio Qo ronsolo ꝛ vt
post vinū mortificatiōm ꝑ sim-
dē oleū lomitum vii ra oꝝ Ac le
treꝫ ꝓma mdias quā ꝓmo m
rrepatur ꝓlijs ut ngeatis delꝫ-
fiāj Qo ut rrectas vijs ꝛ au
dite tribus ꝓma nuꝛcꝫ quā ꝓmo
multiplex bꝫficiū dei rcoluitur Qo
falsitas gratudinis exꝑludit ꝛ
quid dignū Qo vitas tꝛcludit
ꝛ iudicabo ¶ Circa ꝓmū dicitur
Audite que dog loquit quasi dicit
sūm diligēt attendēda Surge
tu mich ca tontende iudicia adꝝ
sum montes ꝛ ꝛadices fūperꝛ
bas ꝓlē mei et fortia fundamta
tre ꝛ regos et ꝓncipes quoꝝ
affectū ꝛ conspicae tram quia iu-
diciū dm̄ cū ꝓlo suo ondēdo fua
bongnitate ꝙter bnficia ꝛ ꝓtā
magnitudinē Qdio scribitur
ꝓtē meus ꝛ et patet lītā ipſi
ꝓ et mīsi ante ꝛ quia moises aīt
dnō ꝓtē aaron sacerdos maiꝝ ꝓphe-
tissa Geo xv ayemento quesd ꝙ
cogitauit balach qui cogitauit de
balare ꝓtin ipſi ꝙ aduertit male
dictionis balaam sꝑer ipm mili
xxij Et quid ꝛespondeat ei balaam
filio malechiam tui nō maledixit

et israhelis sicut rohāmis secūm ꝙ
dicit Iosephus xx libro antiquitatū
¶ Scit hic quēdā ondisse ꝙ ꝑfec
tus discipulos nō fuit virtute hui⁹
ut pote virtute armoꝝ et munitōm
pergit modicū crcuit lex machometi
Qo dicit Quisquam equos tuos deme-
dio tui ꝛ ambulate armoꝝ et consi-
lia non ꝓficies micōnissione gētiū
et perdam ciuitates tꝛc tuc ꝛ ꝙ
in sortilegijs nō est confidentia tua
sed in pphetis dīna ꝑ talem modū
loquit zacharias sēdo capitulo ubi
ꝙmuis habitabit ciuitas pre mul-
titudine hom̄ Et loquit de ciuitā
ꝓꝙ eius rectificatoꝛ ꝙ necessitatem
dīno tantedente et sciēte dicit ubi
ꝙ muro ꝛ nō ē intellectꝰ qui ꝛca-
ꝛat muris sed ꝙ nō erit necꝰ
sarij ꝙ defensione ciuitatis Grauꝰ
ferum malefica quia ydolatra et
homicidas et o similia ad ydolatriꝫ
ptinēcia ꝓpredicatoꝛ apl̄oꝝ et aoꝝ
credentiū simt amota Et fatiam
in furoꝛe et in indignatōne Vltio-
nē pene impīs illate simt modi-
cē et ao nō dīr ꝙd Vltio fu-
roꝛibus seu indignatōib sed pene
achemne et ao de ꝓphetis hic loquit
Omnibus gentibus quem non au
dierit ſ. ꝑdicatōne apl̄oꝝ et
doctoꝝ fidelium qui nō condignas
ponas temꝑales sed futuras et
eternas Cap. VI.

dñs mñi xxiii et atñ abridem
ad maledicendū adductus ſmibe
ne dictōne prohibē nō valeo De
ſethym uſq; ad galgalam a de ex-
ritu aſſi que tūc erat in ſethym
Mñi xxv et q tendebat uſq; ad
iordanē unora que galgala ex
oppōito ei mitra ꝓmiſſionis Ra ſa
exponit ſic De ſethym quāmiꝰ
ꝑfectius aſſi in ſethym pertransit pro-
phegor mñi xxv tamē dñs nō
dimiſit eū ſed introduxit eū ad gal-
galam que e mitra ꝓmiſſionis ut-
tagino ſcē ingreſſus dñi a fiducialit
cuius ad abrahā ygnar et aatob im
plendo q̄ eis ꝓmiſerat ¶ Quid
tonſequenter exoludituer falſitas gra-
titudinis ei dicit Quid dignū offe-
ram dño ad reddendū gr̄as debitas
de tantis benefitijs Quasi abo gemi dño
excelſo timdo deitatis ſigna ei
mala multa ſua q̄ dicet nō e hec
ꝺ̄ gratitudo uſque ꝑmo Cum multi
plicauiſtis oratōne nō exaudiam Quid
offeram ei holocauſtomata et q̄
dicet tabulis ꝓfectijs nō placat
deus quia talia ꝓdigi ſecūdo ſimi
accepta ſed fide et deuotōe Quid
dabo ꝓmogenitū meū q̄ d. hoc non
valet quia mors in nocentis deum
placet hec et abraha nō dixit
deus ymolet filiū ſuū ḡn xxii ut
ſic impleretur ſed ut obedientia
abrahe manifeſtaret Quidam

bo Hic tanter ultus gratitudinis
concluditur ei dicit Quid ego bo
quid ſit bonū deo perfecte accepti et
quid dñs requirit a te q̄ gratitu-
dine debitis tibi datis Ut q̄ facie
iudicii r. habē in ſtrictā non tantū
in hitu ſed etiā in effectu et hoc ad
amicē et diligē miſericordia q̄ntū ad
pauperes et dicit diligē quia opa pietꝰ
non ſunt mitoia niſi fiant ex cari-
tate et ſolicitudine ambulare cū deo tuo
mandata eius diligenter ad implendo
¶ Vox dñi ad ciuitatē clamat
per me et alios ꝓphetas aſtra predicta
et ſalus eſt timentibus timore filiali
qui te amicus ciuitate munia ¶ Au-
dite hic tanter aliquid ꝓphetie
eſſe et primo deuitas fraudulente q̄
de meo fratre in miniſtrie omnīs
ſeptimi capti ꝓma mdnas quia pro
aliquo aliqua culpa Do ſubditur
pena r. et ego ¶ Carta primi dicit
ꝓphā audire tribus ſtr aſſi q̄liter
vocem dñi predicta Et quis ambabit
aliud torde aſſentiendo et ope implendo
q. d. parcet autē nulli Et ſubdit ca
huius impedimenta Quibus ignis ſcē
tonuptionis ardentis Quidam in
pij r. impio uxore et familia tota
thezauri iniquitatis r. mmiquitate
acquiſiti et menſura minor adde
ripiendo ethicet are plana aruni
dicte dei ꝓnotatiua Quē iuſtificabo
ſtateram impiam q. d. nō ei ſim
iuſte regula loqui cū ꝓpha mꝰ

dm Cetera patent ¶ Et ego hiſ
conſequetur ſubdimur pena ſi dicatur
et ego ergo a. ꝙpter ſtrauditeſtia tpi
teperunte' perditione detra tua regi-
ni om derem tribui et recepiſt dua ꝙ
pmo finit afflicta ꝙpter pcta ſuaſ.
tiplicter et tandem tap tiuata vnii
per aſſiros et aliud per caldeos du
tomades et nō ſaturabeis tibi
deficiete et humiliatio tua in medio
tui a. pñ medio tui tuc confundeis
ab ad iſpicie Et apphendes Jhebo
hr et attingens ſr aduſadē ſuos
deuitentes ſaltos tuos ſcā captas
et nō ſaluabis demanibus earū
eis non potis pnale et quos ſalua-
turis ait a. ſi tantingat te aliquos
exeas ſaluaē interficiemur Tu ſe-
minabis et non metes quia aduer-
ſarij tui colligent meſſem uel de
ſtruent Tu calcabis oliuam olei
exprimendo et non vngeis pulmē-
ta tua mde candiendo et muſto
exq d labores tuas camedent et
bibent et tu ſanctuis ſtibmdus
remanebis et cuſtadiſti pcepta
amri ait qui fimit ydolatre peſſimi
Vtht qrto regii et ambulaſti in
voluptatibus earū quia nō ſatie fi-
erunt ydolatre ſed etia carnali-
tibus aliis ſubditi Vt darent
mpdiēt ait Iſtud ut non teneā
hic cauſatus ſed quia captiuitas
regni iſrl adhuc ſeruitē et deri-
ſo et obpbriū tactus populi Cap̄
vii

Te michi hir conſequit
arguitur ꝙſtus de pctis
fraterne inimicie Et
pmo plangit ꝙſta gentis ſue
malicia dicēs Ve michi quia fac-
tus ſum ſtut qui colligit ſtibus
in autumpno racemis dmiſſis co
q nō poteruit maturari Mio ſub
dit nō e botrus ad comendendū
ſr aptus Jhebreo ſic hr factus
ſum ſtut qui colligit ſtibus et
ſubintelligitur malas q comedi
non pnt To ſubditur ꝓ coquas
aquas ſtibus que pmo maturāt
deſiderauit aīa mea ſed ſupple
non inuenit per her ꝙſta me-
thoſdice exprimit multo habun-
dantia mali et defectu bani To
ſubditur periit ſanctus detra in
terfectus amicis To ſubdit dēs
in ſangwine in ſdiant quo retia
interfirē iuſtos machinatoribus
diuſis malis animis quaſ dicat
homo quia qualis cumq; ſit
talis ſibi finis videtur pncipes
poſtulit leuari exactione a
ſubditis et iudice in reddēdo
a. iudices ſub rege conſtituti ſti-
dent ꝓ munib; ad ſtribſtandū
regi To ſubdit et magnus loqui-
tur dep̄dit aīe ſue a. rex mi-
ſtris exprimit voluntate ſuaſ
et conturbant ea a. mſtri

dure tractanit gentem subiectam
per iniustitia Qui optimo mei
est a. mino malus quasi palmites
a. herba pungitiua et qui rectus in
tempatione ad requiorem qi spina
de sepe pungens et auriane qui
in iuste Dies speculationis tue a.
captiuitatis tue qui here pmissa
pmissionis Nolite tredere amico a.
pseudo qui te promittendi nobis se-
curitate quasi sit ve amicus et
nolite confide in duce a. rege tre-
dentes q possit uos ab aduersarijs
liberare abea q dormit a. te a. abue
de qua quasi d. tantu timet uob
missa q. inullus potest confide de
alia persona qui timeri q. p. committeta
Ego aut ad dnm aspiciam p onedo
mee totam in ea fiducia verbu e
qui he ipse et sui similibus in futuis
tribulationibus Me letetis pas-
tor israel increpatoz hiz ultimo qui
redit ad eius complacoz primo de
miseria do captiuitatis terminatione
Qe post tim dei consolatione a. pas-
cua ipsi Cuita primi dicit Me letetis
inimica mea a. ni babilon me le-
tetis de captiuitate nra qua tenti-
mentibus tuis consurgam p tyru
liberanda hoc em no pt intelli-
gi de captiuitate decem tribuu q
non redierut Cui sedero intendis
a. postqua filij tribulatione captiui
tatis dne lux mea et auffereris
in letitiam grandem a. penam
abeo in fletum in portabo patiet
donec causam meam iudicet contra ba-
bilanem licet em regni iuda finis
primitiu iuste ex parte dne in strictu
caldei hoc exequebant inquia volu
tate Duxit me in luctum consolatois
Videbo iustitia tudeis fiendam per
tyru et datu Et aspiciet in inimica
mea a. babilonia et operiet con
fusione a. audiat et confusa q
dicit adme derisorie Ubi e deus tuus
q. d non pt te de captiuitate liberare
Oculi mei videbunt in eam a.
eius in desiat quod a. tito erit meon
sideratione et luctu per tyru et dalii
Dies supple venient ut rechiretur
matre tue Verbu e quod allegat
captiuitatem iude de redita captiui-
tatis babilonie Sed quia quia
loquebatur longe an captiuitatem
et eius reditu Adio dicitur q tra
iuda erat plus affligenda q regem
assiriorii d qui dicitur a. tpe achaz
ydolatre longe fuit lex quia fecit
depanir altare dni Ut offerebant
hostie secm legem et iussit eas
offerri super altare sacrilegu duxit
re qui Qui die illa a. tpe ezechie
filij achaz Usq ad te venient as-
sur a. sennacherib rex assiriorum q
Vant usq; que ruin ad capiendu
eam et ciuitates munitas q.
vastauit nec uitii tetigit eam usq;
ad flumen scz iordanis q e mini
tre q missiones versus orientem

et admaē demaī .r. demaī mor-
tuo usq; admare mediterraneū et
admonīē demonte .r. demonte ſyon
usq; admontē libam qui ē in finib⁹
aquilonaī indee Et terra eīt in de-
ſolatiōē ꝓpter habitatores ſuos .r.
ꝓpter peccata achaz et aliaꝝ regū
Idolatraꝝ qui fecerūt Idolatriē
ꝑſtim Paſce ꝑſtim hic ꝑſha de
admirat ꝑſto conſolāē pg redire
captiuitatē babilonīe diſpone ad
eā et dicens paſce ꝑſtim tuū .r.
paſtores Quia virga tua .r. quidatur
ſione tua eis reducendo de capti-
uitate babilonica habitantes ſolos
in ſaltu .r. optima ꝓtectione ponūt
habitāē ſecuri oēs ſaltu ubi habitant
fere Vſq; ꝓmo eſdre viii dicit Q
eſdras nō potuit equites arege
dicens q; multa ꝓtegebant dña q;
tectē Qui medio carmeli paſcent
.r. .r. in loco fertili Videbunt gē-
tes et confundentur ſuper fortitudine
Videntes illos qui de captiuitate
uenerant q; ꝑparet in reedificatōe
ciuitatis et templi et in alijs ſunt
multū perturbati et confuſi ut
hic ꝓmo eſdre et neemie Aures
eoꝝ ſurde erunt .r. de timebunt
audire q; ſpiritum eoꝝ ꝓmundā
qua torquebant ſicut ſerpes in
pulue Voluerā dñm deū nrm ſo
midabunt timōē ſeruili timētes
adeq; uiri ꝑpter mala que cōma-
bunt ꝑſto tuo reſistenti Et ꝑpter
iſta aſſurgit ꝑſha ad dei laudez
dicēs Quis deus ſm̄ilis tui q. d.
nullus quia tu es ſolus verus deus
qui auferes iniquitatē ſeruis tuis
ꝑpetue mediatā Non immittet
et immittat ꝑſha modū loquēdi de
ſtā persona ad ſtam Vltra furo
rem ſuū ſ. perſeuerent in bono
Talia oīa ſunt ſub tenore mitel-
ligenda ſicut dictū fuit diffuſe ꝙ
Vviii Deponet iniquitates nras
quas admiſit nos aggrauatas
et pietet impſimodū male .r. faciet
nos non apte ad pniciōē Et
reſiſtit ꝑſha ad loquendū miſſa
ꝑſona dicēs Dabis ueritatē iacob
et .r. ad amplebis ꝓmiſſiones
factas patribus nris que tue im-
plende erant et nō impletę ſp
in dño ihū xpo Cui ē honor et
gloria in ſecula ſeculoꝝ Amen

Explicit micheas ꝑpheta

Incipit poſtilla ſuper naum ꝑphetā

Capitulū ꝑmū

Incipit postilla super Naym
ppheciam. Capitu primu.

Omibꝰ mine ꝓphā namm in
duas partes diuidit. In prohemi-
u et tractatū qui incipit vbi dñs
emulator. In plago primo tangit
matiā huiꝰ ꝓphetie ingressū cū
dicitur. Domus mine. a. ꝓphia de
malo pene ventuꝝ super mine
strut dictū fuit. Ione iiij. Minuetis
ad predicatōē ñone agentibus
penitentiā deus non mtulit pena
comminata. Sed quia ꝑtea redierat
ad vomitū. deus destruxit mini-
ue regnū per nabuchodonozor re-
gem caldeoꝝ et hanc destructionē
predixit ꝓphetice ihobias xii
tus et de ista loquitur namm ꝓpha
Q. notat auctor tūd dicit liber
iusōis namm helchesei ita q
notificatur ego note tūdicit Naū
qui interpretat consolator. et con
uenit sic ꝓphice quā destructoꝝ assi-
rioꝝ demitigauit ad cognitionē dece
tribuū que q ceꝑat finit multerū afflicte
tempe ezechie. Q. tom ex loco natiuitat
sue tū dicit helchesei. Q. officio ꝓ-
hetandi non solū verbo sed etiā scripto
tū dicit liber uisionis licet cū xii ꝓphe
sint tollecte in uno volumine tñ ꝓpha
rum liber possit dici unus liber parti-
alis. ¶ Dominꝰ emulator. Hic inci
pit tractatus in quo zelus dñe ultōis
declarat. Q. ad ꝓpositū applicat. ibi
Bonus dñs. Prima mdicat quā primo
punitur rigor ad primiendū. Q. ri-
gor sue partis ad ex cōtrā dñm. ibi
in tempestate. Circa primū dicit dñs
emulator a. vindictis seu vindicte
appetitor contra peccatoꝝ obstinatos
emulator cū alacritate grata pene. sic
ezech. viii. erat stantibꝰ quibusdā ad
ydolatriā. Q. dei vindictā emulatoꝝ. a. dei vindicta
quidem dicitur. Q. hebreo hꝫ dñs
ultionum. Q. ira cū duplicit differat
a philosophis. Vno modo materialit
et sic ira t ultionis sunt eadē ira
tor et sic dicit in hebreo dñs ultionū
sed ira filio mo formaliter sic ira
t ultionis. Vindicte et sic hic dis-
iacet ira. Dñs emulator. a. vindicte
appetitor. ut dictū t. Sciendū tamē
q passiones non t modos quos sed
methate quia admodū irati se ha-
bent punit. Q. subditur. et vltiscet
a. primos et repetit. predicā prima
pluries tū subdit. Vlasceris dñs
dei. ad maiorē affirmatoꝝ. dñe cum

ntre contra petratoꝛes obstinatos dns
pateꝛes quia nō statim punit petratoꝛes
sed expectat corp penitentia ut sequꝛes
pnitēs iustior ostendatur et magnis
fortitudine q. d. talis expectatio pu
nitionis nō ē ex defectu virtutis et
mitidans nam faciet innocētes a pe-
ratoꝛes obstinatos nō dimittet trans-
sire sine debita punitione ars cōt-
ra nocentes tantmodo ad ptidentia
vel aliter mitidans petratoꝛe penite-
tē a culpa nō faciet ab innocēte sz
libera pena quia pene sunt quedā
medicine peccatoꝛ purgatiue ¶ Dns
in tempestate hic gnaliter ostendit
vigor dne potentie cū dicit dns
in tempestate et turbine viē eius
a. sit transiens ac mre ad punīdū
petratoꝛes obstinatos De hac habet
exemplū exo. xiiii ubi dicit q. pu-
nitionē petratoꝛ egyptioꝛ precep
sit ventus vehemens et urens to
ta nocte et in debellatōe exercitus ni-
sāē ac mre in tempestate Iudi vē
similiter in debellatōe philistinoꝛ
orante samuele primo reg vii et
in pluuiis laudis dicit hic similit ē
nebule pulueꝛ pedū eius ē ꝛō
cū turbinis eleuatur puluis obscu-
rans aerem ad modū nebule et
dicit ex dei pcessu pedibus q. pte
ditur ex tra stetit aliud modo lodi
quo dicit ysaie lxvi Celū mihi
sedes ē et tra scabellū pedū meoꝛ
Intrepans mā et ex pertransit

sua virtute sicut pater exodi xiiii
Semel in ruber et omnia flumina ad
desertū adducens sicut cū siccauit
aliquā aquarū alta posset omnia
flumina desertā in firmamentū ꝯ-
uertam et carectis que sunt loca
uberrima et flos libani elanguit
vel solet ce uitor tantummodo et
hoꝛ fiunt tpe helie exsiccitate in
ducta dna virtute tribus annoꝝ
et mensibus sex montes tamoꝛi
sunt arē hoꝛ scripturē apparuit
mōte montibus admira ysaie
inducta ad ostendendū magnitudi-
nem virtutis dne ꝛō concludi-
tur facies indignationis eius
quib stabit q. d. nullus indigno
eius effusa ē ut ignis hoꝛ parui-
in subuersione sodome et gomoꝛ-
re agne et sulphuris et petre
dissolute sunt ab eo Et uehemēs
ignis resoluit lapides ut pate
materie Bonus dns hic contēr
aliud q dictū ē de rigoꝛe dne iuste
et rigoꝛē sue potentie adiungit ap-
plicat ad pmissionē regni assiꝛio
in quo metropolis erat minue
et diuidetur in duas ptes qua
primo pomerium omnis regis sy
sennacherib primitus prima in duas
quia primo cinxit sennacherib pomē
Vltio dna Qo exultatio mira
inda ad ecce superminentes ad
intellectū prius sciendū q sic
hic agit de regē assiꝛioꝝ Roma

cheib vemit mudcam et delachis
misit rapsacem nichil ad trendu
ezechiam et sluc ihm Sed rege
ethiopu mi vadonte tram semach-
rib compulsus fuit in mudcam ad
destruendu arlm et fuit angelus
dni percussit meybatu eius lxxxv
milia bellatoz et apo red pauci
fugit ad trm suam vbi interfectus
fuit a filijs suis qrto regni xxi et
sic confortatus fuit ezechias trm
ihu suo et sdmin hac dicit Bong
dns et confortans sz ezechiam et
ihm suu et fiebs sticta agbabamb
sperantes in se a ezechia et ysaia
et alios ustos contra sennacherib
Dedmo confidentes auxilio et
mdiuuio pretercunte a fortitu-
dine ejus tus semachib sdm q dr
ysaie viii Addncet dns super eos
aquas fluui fortes et multas rege
assiriozo et sequit abidem et rubit
p iudam inundans consummacone
faciet a destructone por angelu
ut dictu t Quid cogitatis contra
dnm tu sennacherib et exercitus tuus
quasi dicet Vos cogitatis destrue
ciuitatem dni et templu sd non
patiet et subdetur causa Consi
macone ipe faciet exercitus vri
Non consurget duplex tribulatio
sz semacherib nec tribulabit regnu
iuda ihm captiuando sicut salma-
nasar pater sius regnu istl tri-
bulauit Quia sicut spne se mi
uicom complebit et sic in uice
combuetur Fit comunis cogitat
vespe cum mortis in qua angelus
exercitu percussit redigendo in cy-
neres corpa bellatoru Rex fercul
principibus exercitus comunis Ecce
exabit cogitat contra dnm malicia
ille fuit trapsactes missus a rege
ad trendu ezechiam et ihm ut
sic se reddent educent in tram
ydolatre subiectam Et perfecti
fuisset sz bellatoes in fortitudine
si fuissent perfecti cum multitudie
sic quasi attondent a ab angelo
percutiet que percussio vocatur
rapio siue attonsio Ysaie xvii Quidie
alla radet dns in nouacula acutam in
rege assiriozo caput et pilos pedu
et barbam consumet Afflixi te vim
e dim ad ezechiam et ihm suu qui
fuisset afflicti per regem assiriozo
et nec affligam ultra sz per assi-
rios tamen preda tpe sederunt ihm
fuit afflictus per caldeos Et nunc
conteram vngam eius a pte
et vincula tua disrumpam quoma
interfecto exercitu potis libere are
percudam Et ptinet superte
dns Verbid t ihm ad sennacherib
de quo precepit angelo ut percutet
exercitu eius Non seminabit ex
semine tuo amplius a non vastet
fortitudo filij qui fugiens mittam
sagittam suam tuo fuit interfectus a filijs
suis sz p quadragenta quinq dies
a fuga sua thobie primo Dedamo

dei tui in terfician quia in templo
ydoli sui sint inter fortus xpto
regi xix qo subdatur sint ptalet
con statile ponam sepulchru tuu
quia inter ydola sint actis nec in
sepulchia factus e hic honor regibus
co q erat factus tali pto exosus in
piuantu destructone exercitus predicta
sup bic semachib dom aspit blasphe
mantib xpto regi axix Exte sup
montes hoc cantor pantur ex
ultato pli inde etu dicit Exte
super montes pedes euangelizan
tis q annuntiat pacem exercitui et sen
nacherib fugiente stratim ex ethras
misit angelos ad demoliendu di
amplius sibi factu et ut omes ve-
nirent in ierlm ad reddenda gra
deo de tanto bnficio Quia no addicet
ultra ut pertranseat inter belial
r. absq; ullo porquod intelligit
semachib quia ner deu ner homines
reuerebat Quia sub unoy quia
p mortem sui exercitus acrius fuit
ut dictu est

Astendit Postquam pha
denuciauit pertussionem
semachib assiriop regis
hoc cantor denuciat destructone
regni in quo metropolis erat ni-
nive que destructa fuit p
nabuchodonosor regem babilo-
nis post mortem semachib Et
primo paucis hoc destructo Qo
destructonis ratio capitulo tcio
Prima autres quia primo pauci
nimis absq; Qo obsessa capto

a porte fluuiorum Qo capte de pdicto
ubi diripite Circa primu alloquit
regem assiriop dicens astendit
r. astendent currus et equites si
exercitus caldeop qui dispergat cete
te Vastando terram tua in arduis
tuis et no parcis resiste qui custo
diat obsidionem circumuenit
quo capiet cam Contemplare uia
rep r. dispone te ad arcuu redu ci tuos
bellatores confortando q. dicit hor-
cet principio ut hi-mi stra et subdimit
causa Quia fuit reddidit dns sue
biam iacob deuitando semacherib
co q egit contra duas tribus sic
superbiam ipsi supplicio tuo reddet
destructo totu regnu assiriop co
q superbe egit contra regnu dece
tribuu ap in uniuer captiuando q
Vastatores r. caldei uenientes dis-
pandit cop r. dissipabunt assi-
rios et magnates corp r. filios et
filias eiusdem sortem eius r. na-
buchodonosor egritus erant ubi
lamine ecce ad solis radios re-
fulgentes sicut ignis ad faciem
assiriop et ad obstupandu oculos
cop Viri exercitus mesopotamie he-
bant cum super arma de mantel-
linea ne si aliquis corp ex uulnerato
ex effusione sanguis alij timerent
Ignec habene ferrus r. curruu
erant ubi habene limate et fir
radiis solis fulgebant sicut ignis
Indic iiiatomis eius si ad prelii

et eq̃sp erat de assirijs Deq̃ibꝫ
dicitur Et agitatores eius a·aurꝛ-
ge ꝑphã cm decimo q̃rtu logꝺo
transit ad tiid et eq̃sp sicut ꝓlec-
fici' mdescripte bellorꝫ cũ sopiti sꝭ
a· attonitꝰ prestupẽ Qdio subdit
Qui atmeibus confidunt sunt meste-
tes currus dicit Qo subdunt quadri-
ge tollise sunt ex defectu ducꝝms
et subdunt ea huic stupois timꝺe
Qspectus corꝝ a·caldeorꝫ q̃i lam-
pades a·ẽptor resplendentia armorꝫ
Vt predixit et q̃i fulgida dispẽsa
Velociter et audaciter ẽrentes con
assirios Recordabitur cm rex as
sirioꝝ fortiu suoꝝ qui solebant
ee constantes et animosi et facti
sunt pauidi Qo subdit Quoniam
atmeibus suis non potentes resi-
ste caldeis Qo subdit Velociter a
rendent muros eius Qn hebreo
hr̃ festinabunt munib suis Vequi
non putauerãt resiste manus defen-
dentiũ se m munire Et q̃ parabit um-
braculũ a·tentoria caldeorꝫ mãtutu
ciuitatis ponentur ad eam obsidendã
et sic patet ciuitatis obsidio Porte
fluuiorꝫ hic conspicetur destribuitur
q̃ntis tapis cumulat Porte fluuiorꝫ
a·portemmice que confidebat mu-
mꝛe fluuiorꝫ apte sunt a·fracte
ꝑ impetũ caldeorꝫ et templũ ipsũ ad
solũ diruptu Templũ ydoli sꝭ
nesrach qꝺ colebant reges qñto
regni xur Qn hebreo hr̃ et palla
tium Regis ad solum diruptũ

m a·regio tentemptũ Et miles cap
tiuus ꝛr̃ a·militer a·regni assirioꝝ
Qnscriptiã cm frequenter ponit sin
gulae ꝑ plurali Qn hebreo hr̃ et
astans addueta ẽ captiua Et dicitur
Qstans regina Vt dixit Qa·sa Qm
illud ꝑs xl iiii Qstitit regina adextꝝ
tuus Et infra sequens concordat cum
dicit Et ancille eius minabantur
captiue acaldeis gementes aũ non
audentes alte clamare preterire Et
nunc quasi pristine aquarꝫ aque
eius a·munitio fluuiorꝫ dequa con-
fidebat non resistit aduersarijs sicut
aque pristine resistere no pnt pre
sui paucitate Qui uero figerunt
sꝭ dentitate quicquid potuit figere
Diripite hic conter destribit
ciuitatis capte depdato cui dicit
diripite uob caldei argentũ aũ
a·quecũq̃ preciosa Dissipata est
sꝭ munire et stipa ꝑ fracturam
murorꝫ impluuibus latis et car ta
bestenb a·defectꝰ factus e bella-
toribus q̃ris et dissoluere gemeloꝝ
a·gemitu quetremuit ex timore et ꝺo
dicit gemula dimunire et de
fectio mutuꝰ membris artuꝝ non
patent strate et facies omn̄ pallor
nigredo ollo ex fame et fimo
mendis munire Qo subdit de-
ridet Vbi e hñtaculũ leonũ a·
munire vbi solebant reges et pn̄-
cipes hñtare qui erant fortes
ut leones et pastus catulorꝫ a·
filiorꝫ ad quem mittebat leo a·rex

r· quam ciuitatem nigressus est
ut abi habitaret venire cum catulis
suis r· filijs et familis quasi dicens
nulla qua mo hs resistum a fa-
cie caldeoꝝ leo repit sufficienter
r· habundanter vana multoꝝ regi-
noꝝ sibi diripiendo Qm q dicit
qito regu qui Ve dne dissipauit
reges assiriorꝝ gentes et terras
eoꝝ et posuit leones suis r·
interfecit reges tre ut corp pre-
riosa auferret uxoribus suis et con-
tubinis et implenit preda spelun-
cas suas r· domus suas Odio sib-
dimit Vltio dna ecce ego adte
dicit dns tuq Virtutes mo ꝓt
resistu et sustendam usq ad fi-
nem r· tataliter quadrigas tuas
in quibus aia regina deuastasti
et leoniculos tuos comedet gladiꝰ
r· filij tui mfficient et ex tua ab
detra spolia predam tuam dando
eam caldeis et non audiet vltra
vox nunciorꝝ tuoꝝ ad blasphema-
dū deū sed ut rapsaces qd te mis-
sis blasphemauit qito regu
Qviii Stetit r· trap rapsaces et
exclamauit voce magna audiente
arā et sequitur ibidem Noli au-
dire exercitum quia nos decipit
dicens dns liberabit nos Nū
quid libauerūt dij gentiū arā qui
dicet Ner dns Vr patefac vos
libare cap iii

Ve ciuitas post ciuitatis
destructoꝝ hic ꝓphecta

declarat destructionis ratione q
fuit ciuitatis malicia et hac mi
interponit de pena et admidit mi
dnas quia ꝓpter malicia nūera
eius depopulato Q. Qo simplex
confusio r· ecce ego Sirica ꝓnūi de
Ve ciuitas sanguinū r· tuq ꝓtus fuit
effusor multi sanguis et omnis ma
dacij r· tota dedita mendacio Vt
quos no potat supare virtute de
cepit fraude Dilatet ratac plena
r· diuitijs hominū mi tristicie q e sig
ꝓpter quā sibusiones agit xii odme
regnū mse dnissim desolabitur
Non recedet ate rapina r· caldei
te obsidentes non recedent ate
donec rapuerint omnia bona tua
Vox flagelli r· sonus flagelli mi
tantis equos currum et equitā
super te vehementu et micantis
gladij ad te strid endū et fulgura
tis hastē r· velociter vibrante
admodū fulguribus et multitudo
interfecte de cunctis tuis Et
corruent interpribus suis q dicit
tanta erit multitudo interfectoꝝ
q vnus interfectus super alū cade
et subdit causa ꝓpter multitu-
dinē fornicationis pulcre quē
volubilē et corpulū mētitis spe-
riose r· nunc attrahet talus
gentes ad suas q voluptas per
multas suas Et hostis malefici
r· hostis mse malefactoꝝ r· mā
datores magicis artibus vtentes

que vendidit gentes in fornicationibus suis quia pulcras puellas alterius gentis captas exponebant minute et stipulis preciosis et eadem faciebat de pulcris iuuenibus in vicinio sodomitico Certe ego hic consequitur audiuit a principibus minime derisio et subnonine minime tactus regum assirioꝝ et audiuit mulieres ytes quia primo ostendit apostolus sub parabola locutus est Quo sub parabola fornicationis congregate prima mulieres quia primo per parabola Quo exemplum de ciuitate alia in Numinique Certe primus dicit in persona dei certe ego adte ponendam inuitupui et derisione et reuelabo pudenda tua coquit deea sic de mulier fornicata deprehensa cum turpitudo omnibus manifestat et primam super te abhominationes quia fecerunt te despici factis et verbis suis unlem et ponam te in spectaculum sis ed rectorum alienorum tua propter quam vindentur Adio subdit Omnes qui te viderit resilierunt ate a ramalesiajs tuis ne similiter puniat quis removebit super te caput et compatiendo qui dicet nullus sed dicent omnes super te dei iudicium Numquid hic consequenter ponit exemplum de alia ciuitate destructa ꝓ nabuchr in egypto qui pius vastauit egyptum quia regum assiriorum ei dicit Numquid melior es alexandria qui dicet non Quis no potes stare contra nabuchr sicut dicit alla

Inhebreo hic Numquid melior es No mutee Hec est ciuitas vocabatur no qui destruxit eam nabuchor et dicebat mitto quia ibi nutriebant pueri regis inter pulchritudine et bonitatem suis Vt dicit Ra Ga. Postea per magnum tempus alexander mutauit egyptum et rectificauit hanc ciuitatem vocans eam nomine suo alexandriam Translator alius dimisit nomine antiquum quia iam erat obliuioni datus loco eius posuit nomine nouum quia erat famosus philosophus atque multos populos habuit subiectos quia hic per hos designat amenitates suas et fortitudo eius diuitie mee a diuitie i appurtinet permanere aque multe eius a circundant muros eius ad maiorem fortitudinem Ethiopia fortitudo eius a confederati ad eius fortificationem et egyptus cum tue erat metropolis et non est finis diuitiarum atque suarum a fortitudinis Assirii et libyes fuit on auxilio tuo a magnolis alexandrie mutatum in malus laqueis de tua persona ad statum God et ipa non obstantibus prohetis meis migratue ducta e ꝓ nabuchonor principi eius quibus consueta et in bellis parti et in hortatur nudelitas caldeorum et super melitas eius misericordiam addentiandi quos quos hinc raptiuatus Et omnes optimates eius confixi sunt vi compatibus qui tam solent honestius tractari inter

renentiam statuis & tu ergo mi-
nime mirabere a similibus pcis
uel maioribus replebris & tu quis
auxilium abnimmito a illo aquibus
auxilium speras hre fient mini-
ri dñi mmitet tue strue fir-
mi nto deicientur ad tram quitum
q sunt fortes Ecce ppls mlier
a stultus & pauidus et imporet
ad resistendu et sit intrabmit hos-
tes tuos Denorabit ignis uectes tuos
a tanta est uehemencia mrendij
q fuerit ferru portas liquefi
Aquam pter obsidionem hauri
tibi Vroince laquis q dicet milla
mmitet valebit & ventriculus uel
fortalicior fid Idio subdit potibit
gladio sit tald cor Denorabit
te brucus a ata facliter duet te
admortem sicut bruchus mdetur ad
uenientes frigde ¶ Congregare
hic tanter audiuit eius derisor
destructo sub methafora lacuste tu de
Congregare uf a sicut bruchus et
lacusta congregant in magna mlti-
tudine Ota quitum magna mlti-
tudine bellatorum agregatus non
tame patis te defendi Ito subdit
bruchus expansis & euolauit a
expertis tuis fugiet a furie tuldem
custodes tue lacuste qui a bella-
tores tui in potestate te in stadiis
que tanfident a simul sedent
in sepibus Modicu cm lacusta
adiacente frigde se in sepibus
congregat & si se occultat quem

pnt contra sed si super ueni-
ertus plus antequid sunt mor-
tue euolant mde & per hor- // strh
desiguat methafore q assirij
tmoe nabuchodonozor in for-
talicijs congregarent & ptra
extra tram suam inreptui
tatem diuenire Dormitauit
pastores tui a tonsiliarij tui
nesscientes consilu & sepelicr
principes tui sepulcra asim qui
vij laptauit ppls tuus in mon-
tibus fugies ad loca marcssi-
bilia equitibus et non est
obstura a occulta contritio tua
sed omnibus manifesta pessima
plaga tua quia multus applaudet
remediu tu subdit dñs qui
audierint auditos tuu a manu
venies super te q audierut
ubiq; compressent manu sua
super te a magis studuerut
agnoscere quia alleniare mul
ta subdit quia super quem non
transiit malicia tua semp qd.
multi aut pauci sunt ppli qui
non sunt ate afflicti et oppsi
pter q gaudent nimia appli-
done in hoc etia applaudentes
iustic dei qui e limites in s-
s. dnm

Explicit nauum ppha

Incipit abacuc ppha capitulu p̄m

Incipit Habacuck pphēta Capitulum primum.

Onus quod vidit habacuk hic incipit qnus habacuk pphā Et dicitur mdiuspres sipple mphēm et tractatū qui incipit usq; quo Implemo pmo tangitur breuit mala hui⁹ pphē tū dicit dñus x pphēā denalo pone ventū sup̄ regnū babilonē Dicit enī nau pphetauit contra assiros qui captiuauit regnū decem tribuū qrto regni x vii Ozie aste pphāt contra babilonios qui captiuauit regnū duaz tribuū qrto regni vi⁹ et hoc erat ad cōsolacōz cōpas destructo pt̄im erdamo babilonis pp regis die tribus fuit tuba tradcaptiuitate pmo ezdre pmo Qo manifestatur auctor exordiū libri dicit habacuk ex officio qd dicit Qz audit sp̄s pphetice de tempe ilo huius pphē dicit dñs mpm loqo et exponā eis vñ comūe p habacuk pphām de destructōe templi et ciuitatis vrbis p caldeos ¶ Usq; quo hic incipit tractatus ordinis mdius ptes qua pmo ponit denūciatio Qo cuius oro tas iij Cōtra pmā pphā amirans p̄sp̄itatem nabuchodonozor tpalem vi apē eccl̄ā idolatra pessimā et eius pplis dñs hoc pmo mouet dño questionem Deus audit eius responsionem ad ij pmā mdiuas qua pmo ponit⁹ rpūs nabuchodonor p̄sperato Qo huius p̄sp̄itatis abusū vbi hec fortitudo pmā mdiuas qua pmo queritur pphā de p̄sp̄itate nabuchodonosor contra iudeos Qo contra pplos alios ad appetite ¶ Contra pmū dicit pphā non sibi imperpna sua sed alienā vastatōem ut tanq; pli sui dicens Qsq; dñe clamabo Mouet contra malicia nabuchodonosor templi et ciuitatis destructorem et pli sui captiuitate detentorem Qd referebat ad tēpus pauens angustiam depressionē pli mei et non saluabis q.d. multū tardas nos exaudire Quare ostendisti mihi iniquitatē nabuchodonosor Q. exterius sui et laborem x angustiam pli mei Vide predam qua caldei sequ portauit de iudea queritur pphā de iniusticia tanta ne lateat omnes iudei iuste puniret exparte dei Tamen nabuchodonosor et eius exercitus

hor exequebant̃ iniqua voluntate
mustā quāe respicis contempto-
res ꝛ caldeos tui nomis contemp-
tores et respice eos tanſoriedo
eis ꝓtate et gladiꝰ tuꝰ et tuos
consiliarios meos ꝛ nabuchodor et
eius cęteros iustiores se ꝛ ꝓtim
udaicū colentes te Et facies hanc
ꝙ pistres malis ꝓ mittendo ꝙ ma-
iores deuorat minaces sicut est
mpios malis Et quasi reptili
ā no limite duces ꝛ per hos nudet
ꝙ no hoīes iuram plus deh̄ambg
ꝙ debes tibi abominabilibus ꝙ deꝯ
fiet aplus ꝓna corp ꝛ Nunquid
terra deo debilis Et factu e
iudicū porrigit sꝙ et contradictio
nitatis potentior quia aditas sicut
bit ꝓpter hoc lacerata e lex ꝙ
fit contradictame legis natiē
ꝓt hoc cita referri ad legem mo-
saicam quam cambusserat caldei
Et non ꝓcedit usq; ad finem s.
debitū iudicū ꝛ exercitio iustitie
sed magis eius contrariū quia im
pius Nabuchodor ꝓualet adiusq;
iustū ꝛ nudec ꝓtim iniquo erant
multi iusti Quippe cum nabuchodor
multi ni amicos cōit ydolatrie ꝓpter
egredietur iudicū porrigit Quod
cum per babilonia ducti frequēt
mutare tandem inabant ad facul
tatū suarū amissionē eraligit ad
mortem Hoc eram aliter ex
pauntur respicio ad deū ꝓpter
ea ꝛ ꝓpter predicta quidem ꝙ a
te egrediatur iudicū perissi
et hoc ab hominibus ꝙ sinditate
iudicij tui ꝓ consideraē nostre
tribus Respice hic tenet ad
mirari ꝓpha potentia nabuchodor
contra alias gentes cū dicitur Respi
ce in gentibus āp ꝛ indebitis am-
rabilia quia opus factū e a cito
fiet ꝙ nemo credet nulli cui
nudebat credibile ꝙ regnū na-
buchodor tantū dilataretur in tam
parvo tempe gentem amarum
ꝛ nalde crudelem et ductorem ad
ambulandū et pugnandū ac ste
ad regna multa ꝓ subiugandū
horribilis ex aspectu tribus exacti
exsemcipā iudicū et omnes eius
egredietur ꝛ ex actibus suis in-
debitis merebit finaliē ad hoc pu-
nit et iudicat ꝓut exprimit dissi-
pato sequitur lemores pardis et
eius Ita locutus e ypocrisis ad
desiguandū velocitate aquarū et
equitū Omnes ad predam Ve-
nient ꝛ ad rapiendū preciosa aliaꝝ
facies coadventus arenā ꝛ sicut
Ventus urens cito cumulat se-
getes sic rada suo impetu subi
ciens sibi gentes Ipe subdit et
congregabit et arena captiuitate
ꝛ multitudinē captiuoꝝ in mu-
bilem et aqua de aquibus multipli
bit et ꝓpter de subiectis cōit et

tyrannj qui erant alijs formida
biles erdiuit tribuli eius erue-
matricia derisione qua fatiebat
eos diuitijs mendicis ad ostentationē
sue victorie Ipse super omnes mundos
videbit reputabis se posse ei facilius
resistere Ro subdit et comportabit ag
gerem arx huic mutabitur spūs et
nabuchor post multas victorias mi
runtur amentia et inter feras hītat
estimans se bestiam Ro subdit.
et pertransibit s. a dignitate regi
Daniel Nisi tibi dicit nabuchodor reg-
ni tui transit ate Hec est hic
tenet destribuit sibi date preter
abusus quia victorias sibi concessas
diuina virtute adimmendū peccata
multarū gentiū no attribuebat deo
sed ydolo Ro dicit Hec et formidu
eius stolidā sua reputatam dei su
a. q sibi gaudet adoo suo falso
Numquid non tu ap̄ncipio a. abet-
no solus es deus tu qui es deus
meus Verbis ecclie confitentis
veritate diuine natie uerba falsitatis
ut apostata uerba sc posita magis e-
luctetur et non modicū s. per
petratem regis babilonis si saluare
nos volens Dne in iudicio a. meo
tuam tue iustitie posuisti eū a. di-
sposuisti ad et fortem a. damna
fortitudine ut corripes multos per-
catores p eū admodū sumit auili tui
quia nulla mi misericordia permitte
Ne videas malū agnoscendo

Et quo concludit Quare non respicis
super iniqua agentes a. super cald'-
os iniqua voluntate nos appetentes
cor malicia repmedo et tacens ap-
Exponatur ut supra Loquit hic
de rege babilonis sub methafora pi
ratoīs qui in anno paucas piscē
capit et plures in sagena et rethi
Hic rex babilonis imperitus paucos
sibi subiecit et preda multos valde
super hoc letabit a. super victorias
multas et magnas Propterea immola
bit sagene sue arx. a. ydolo suo q
vocatur hic sagena sua et rethe
sue quia victorias sibi concessas
adeo attribuebat ydolo suo ut pre-
dicti Quia incrassata est pars eius
a. sua preda magnificata Et tribus
electus eius a. diuitie inquibus
delectabatur sicut gluto nimis et
potibus Propterhoc ergo expandit
sagenam suā a. preda sua quam
estimabat sibi ydolo conuenientem
et semp interficit gentes non
cessat una gentē sibi post alia
subiciendo Cap. n.

Super custodiam stet
contra me dicit dñs et videbo
ad questionē sibi posita
Habacuc et dñs mihi as pcepit q
primo michi disponit se ad audiendū
Ro describit dñs responsū i
et respondit Scribe primo dic

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

super custodiam meam stabo et figam
gradum desuper sub michaseā custodis
fortalicij deprehendi Talibus enī custo-
dibus assignatur loca diuisa ad de
fendendū et vocantē custodie eoꝝ
et quibꝫ ē valde attentus super
loco suo quia si esset negligens pri-
mo venirent super ipm et hoc
mō dicit ꝙpha se diligenter attende
ad prepiendū dñm responsū et
quid respondeam ad arguēte me si
male moui questionē et mō dicturū
Et respondit Hic cōiter desi-
derat dñia responsio eēa quia dñs
primo determinat sui responsi destrip-
tionem Q̄ explicat ipam responsi
onē ī et quomō Scripta primi dicit
Scribe visiō adhuc visionē tibi aperi-
dam ad futura memoriā et expla
na ī scribe ut pernimat qui perlegit
ad ī finaliter possit intelligē qz
adhuc visus procul Quod refertur
adhoc q̄ precipitur scribe visū q.
d. ad scribendā visō nō debetur
oblivium quia nō implebit cita tito
et apparebit in finem ī finalis
implebitur et ste apparebit per
effectū et non mentiē ī virtus
cuius ostenderē si moram faceret
tardando vltra fuit desiderand et
certa istud ī amplectēdē visionis
patienter quia veniens veniet
sectdū mēa ordinatoꝝ et non

tardabit Vltra adhuc sustentu-
detur sed potius in firmis quoꝝ
persona assimilis gētes implentibus
desiduis Ecce qui incredulus ē aīs
dñm non erit dia recta anīa q̄
distorta Et certitudine iustitie pe
iustus aut in fide sua vivet Vi-
ta grē et hō intelligit de fide sō
mata tractare Et quo hic con-
sequenter describitur regni babi
lonie destructo et iuste sequē
tes victoria in illo regnantia Et
sedm hoc dicit in sex partes q̄
patebunt ꝓsequendo Ad maiorē
intelligentia dictoꝝ et dicendoꝝ
sciendū q̄ regnū babilonie ce-
pit et multū potens fuit nabuch
odonosor et durauit hec potentia
tpe suo et filij sui et tepit de
bilitari tpe nepotis sui balthasar
sub quo destructū fuit regnū
dam ꝙpha ergo loquit de
rege babilonis de tempe domi
nationis transit ad loquendū de tpe
alterius quia q̄ vna persona multo
reputantur Sed primaria pars
loquit de tpe nabuchodonosor sup
ponitur autem quia regnū
babilonis fuit destructū ad
vrtcientia dñs quam sentbalthā-
sar qui vasa consecrata dñs tulerat
Vsibus humanis applicauit et bi-
bit ipse et optimates eius et
uxores et concubine et misterū

fuit balthasar cade nocte dam
clis ꝙ. Et ao dicit quo ꝙmd in uas
sacris potauit potanter decepit quia
per hor aram dei iniuit sic cit vir
superbus sz balthasar qui inconcep
tu dei scrit dicta uasa in contumelio
apportari et non decorabit mmgst
et plus signat a. m honorabit p.
natus regno et uita qui dilatauit
quasi infernus qui e insaciabilis
ata sua a. ambitione sua et ape
ri anos a. milli partes pre tradi
litate et non adimpletur a. nan
saciatur opibus malis ¶ Et con
gregabit hic ponitur sedm ordiu
q e violentia qua rex babilonie
subiecit sbi alia regna et hoc
fuit maxie tpe nabuchoor de quo
dicit et congregabit ads omes reges
gentes eas sbi violenter subiecit do
ctissimq nra amen asti super ea pa
bolam simenti a. ꝙm derisoriu
quasi dicit sic et partim fuit im
pletu in nabuchoor qm incepit
amicia et electus fuit ab hominib
Partim in balthasar subquo de
fecit regnu Et dicetur de rege ba
bilonie derisorie Ve ei qui non mit
tiplicat non sua qz violenta Vsqz
quo aggrauat contra se densu lutu
lutu quato e depressus tanto pon
derosius et sic e mrapina quia
no e ibi ablatio alicui tantu sic
e in simplici furto sd tm hoc fit
in iuria persone tuq bona violet
rapuit Et after hanc aggnatione
dempsoluto tempatur Numq no
repente consurget qui mordeat
te q. dicet sic Quia incole et perse
cutores interfecit et ptm captiui
tauit et bona rapuit Quia tu
spoliasti gentes multas bona cor
violenter auferendo spoliabunt
te omes qui reliqui fuit de ptis
ate spoliatis quia commisisti se
in medios et persas contra balthasar
after sanguinem hominu a. iniqui
ate ciuitu et iniquitate ciuitatu
a. after inquitate quia commisisti
in terra iudee et in ciuitate dei
quoz hitatores partim occidisti et
ptm captiuasti ¶ Ve qui congre
gat hic ponitur tertiu Vicit qz
te auaricia tu dicit Ve qui congre
gat auaricia Dicitur aut auarq
audus cit qui no pt saciari Et
sit sensus ex telo mdub eius a. ciuitas
regia sit potentissima et fortis
sima Sic fecit nabuchoor de quo
se iactauit dan qto Nonne hec
e babilon ciuitas magna quia
edificaui in domu regni in ro
bore fortitudinis mee et anglaia
decoris mei Cogitasti confusione
domui tue quia qto fuit maior
ex altitudine regni tanto fuit tur
pissibchior cum depresso tpe
negotiis sub balthasar Contri
ti ptos multos ut de ptis bonis

corp edificacõe triam ciuitatem contra
aiam triam quia lapis de pariete clamabit
ℓ̃p̃a·ata est apertura dei vindicta ar
ſ̃te actus fuerit lapides et ligna
Ve qui edificat hic ponitur ptitudo
tus q̃ t̃ homicidium ei dicit Ve qui
edificat ciuitatem in sanguinibus ꝛ·
effundit sanguinem multaq̃ prestat ad
edificatõe Q̃ subditur Numquid non hec sunt ab dñō exercituum
q̃ dicit sic et que sunt alia subdit
labrabit em̃ populi ꝛ·multitudo babi
lonis ore ꝑ multo tempꝰ ſ· ad extruendā
dā ciuitatis amendā per modos et
per sas futuꝝ et gentes sꝫ babilo
nē in vanū sꝫ laborabunt quia
amendā impedire non potuit q̃
repleberis tra modis et per sub m
tanta multitudine q̃ babilonij non
poterunt ꝛ·resistē Vt cognoscat glo
riam dñi ꝛ·ptātē eius gloſam ꝑ
experientia sic audiete que quidē
ptās est quasi aque operientes mare
ꝛ·sm̃dum mare q·d· sic vindicta
dei veniet super regnū babilonis
q̃ nō acquiescit vltra sicut nec fin
dus mare ¶ Ve qui potū dat
Hic ponitur q̃rit vicium quod
fuit regnoma illata dignitati
regie dicit em̃ hebreꝰ q̃ mna
labuchodor adoptantaꝝ sic autore
fecit adduci in tamultio solempni
sedechiam in trabeatum et fecit
sibi dari pānū aureū de lagatinū et
sic sedatus fuit in conspectu dñi

Quod faciens sedechias se habeat in
tanto ludibrio mortuus fuit prodo
loē et hoc ꝑ q̃ dicitur Ve qui amico
suo dat potū suū cum sedechias
amicus nabuchodor qui fecerat eū re-
gem dicto regni amittere fel suū
ꝛ·immittens q̃ lagatinū vltra mo-
dū q̃ dicit fel ex effectu quia dum
sedechia admittit lamentū me
et quia ex corde fellea p̃cessit hec
factū q̃t aspiciat inebriate eum
ꝛ· verendiam expletus opprobrio
sedechias pro gloria que debet sibi
fieri ꝑ dignitate regia Propter q̃
nabuchodor consideratus se maleo-
gisse fecit eū sepeliri honorifice
Q̃ xxxiii Bibe tu quoq; ꝛ· bibes
confusione adhuc tibi ꝓparata et
conspice ꝛ· conspicies uersus in
amictu Circūdabit te calix ꝛ· pec
ados in dextera et vomitus ig
nominie super gloriam tuā ꝛ· pro
gloriam regni regnoma super ve-
niet ē et subditur causa aduersa
iniquitas libani ꝛ· templi pertē
destructi q̃ hic et in pluribus locis
dicit libanus eo q̃ fuit factus
decus libani ꝛ· regū ꝛ· et
vastitas animaliū ꝛ· ablatio patris
tori Detriebit eos ſ· destructo et
templi et cultus dñi quia per hos
cum caldei meruerit destrui et hos
no solū meruit quia per pctm in
deū sed etiā mgr̃m Q̃ subdit
de sanguinibus hominū ꝛ· hominū

per caldeos in fusis et in aquitate
tre ⁊ captiuitatem in regnio de
uastatis spiritu a caldeis destruc
te et omn hostilitate mea quia p
caldeos finit attritio uulnerisq
captiuati ¶ Quid p̄ dest hic
ponitur certe uetus quoniam
babilonie finit destructio ydolatrie
uicio ei dicit Quid prodest sculpti
le q̄ fecit michi quia sculpsit illud
fictor et ro michi hic mimis aut
arrectis ut facit similacra mitra
magno fratre apud babilonie mil
tiplex adoratio et hoc quia p̄ quia
no loquit hic de statua aurea mag
nabuchodonosor faciebat se adorari dan
iij ut dicit aliqui sed de dolio q̄
apte colebat Vnde apte dicit potit
ne lapis sculptus q̄ dicit non et
omnis spes non est ministeribus eius
a nullus spes est quia q̄ nisi non e-
quipollet nullo Deus aut in templo
sancto suo ⁊ in celo ubi magis re-
fulget eius gloria illeat a facie eius
omnis tra diuinitate eius nulli ay
attribuendo crimen Cap. iii

O Domine audiui hic con
ponitur oratio qua petit ut
permittatur talis titulus ⁊
hebreus et est de integritate textus
sicut sunt textus in ho psalmo q̄
pro ut ibidem fuit dictu Oratio
abacuk prophete et dicit hic
aliqui q̄ quia hic petuit cognos-
ci natura murmurando dicimus
iudicijs quasi minus rectis dicens ta
primo quia tria egredietur iudicium per
uersionis so audita diuina responsione
sibi per celum cognouit et peius re-
missione oranti Secundo quidem ma
xime simile q̄ quia adeo illuminatus et
in spiritualis cognoscendis diuina iudicia
fore recta saltem in generali licet
modici et certitudinaliter forsitan agno-
scunt in particulari et propterea no
te similiter q̄ de eis murmurantibus
in persona quia sed assumet in fi-
nis quo de dictis iudicijs murmurantibus
sicut habetur fuit dictu Et hoc
apparet eo q̄ dicit hic q̄ ignorantes et
in plurali Vbi cum loqueret in
quia persona communiter dicere
in singulari q̄ ignorantia sicut
igitur accepit persona in finem
murmurando orat hic orando ut
peccatum ignorantie eius remittet
domino ¶ Dne audiui hic quoniam pau
ore magna quia prophetia predixit quia
primo demutat de perditione babilonie
Secundo mandat captiuis ubi sunt
in finibus Quo prumpit in lau-
dem deuotam Ego autem Hic
supra dictum est quia deprecabat
potentia caldeos destrui propter
eorum malitia et de eius finitione
audiuit diuina reuelatione Quo tacto
exclamat Dne audiui auditionem
tuam ⁊ penam caldeorum futuram q̄
audire me feristi et timui prece
admiratione rigoris tue iustic

Vel aliter tnmii a· de pena ꝙli mei
do tuꝰ iudicijs murmuratiõ dñe
opꝰ tuū a· pumitõne caldeoꝝ que
fiet ꝑ virtute tua magis quã hūana
Cū medio annoꝝ vīuificā allud a·
ponendo in effectu et a ſtud mediū
annoꝝ referūt aliqui ad baltha zā
qui mt ſfectus fuit in virili etate
et ſic in medio annoꝝ ſuoꝝ Vide
aūt mihi q melius ꝑ referri ad
annos deſtructois templi Annus de
ſtructõe uſq ad primū annū tyri fluc
erūt lij anni ſdm hebreos Et
inde uſq ad eiuſ reparatõne ſepto
anno darij q vi anni Joh iij xl
et vj annis edificatiõ templi
et tertiū t q hoc dicebat de tẽplo
ꝑ zorobabel reedificato Baltha-
ſar id in quo defecit caldeoꝝ re-
gnū ꝑ duos annos fuit occiſus
ante primū annū tiri in quibus regꝫ
nauit datus medus dariꝰ et
ſic occiſo balthasar fuit q in me-
dio dierū annoꝝ quia quadragin-
ta ſunt ex omnia pte et xl vnus
ex aliis reddaratus fuit ꝙſtim ni-
de tapiuando miſericordie re
cordabit apm per tiru liberā-
dos Deus ab austro hic alludit
ꝙſtim hiſtoie eductois de egipto
que t ad austrū reſpicit inde
et t ſonſus t Deus ab austro
veni et a· ſicut deus a parte
auſtrali venit ad ꝙſtos ꝙſtim
ad trām reꝑmiſſionis reducendo

ſdm illud deut iij q lamit dñs
ater tuꝰ hitans terā quadragin
annis Sic venient tū medici et
perſis ad liberandū ꝙſtim de capti-
tate babilonica et ſanctus a· deus
qui t ſancta ſanctoꝝ Demonte
pharaan a· ſicut dedurit ꝙſtim
per locū aſtri Nūi x ita deduxit
ꝙſtim ſuū reductio in iudea Op-
perit telos gloria eius a· ptās eq
gloſa mdeſtructõe babilonica laudo
eius plena t tra quia de illa de
ſtructõe multe regiões grauiſſp
que fiunt a caldeis affligete Vi-
dicta t tua p̃dcti ſplendor
eius a· fulgor armoꝝ equitis
tyri et darij qui dicit ſplendor
dei eo q erat exactor dñe iuſtic
tormina in manibus eius a· arcus
extenti et balaſte quia perſe et
medi erant optimi ſagittarij ubi
abſtandita t fortitudo quia mor-
talia illi exercitui contexta magis
fuit dñia virtute latente quam hū
ante faciem eius abit mors ſp
hebreos hic peſtilencia Adiuncta
cū tiri et darij tonera babilonia
preſſit mortalitas debilitas vir-
tutem caldeoꝝ egrediat ꝺ̄ abalq
am pedes eius quia tales permiſ-
ſiones ſtrages fuit per demoꝺ
ſicut dicit deegipciis pſalmo lxx
viij Immiſſiones p angelos ma-
los Stetit hic incipit ver-

sub alius in hebreo et ere
fert ad exitu tiri et dariꝰ qui
stetit ni obsidione babilonē us
q; ad eius captionē Qo subdituꝫ
et ne sub t adtam qua tra
babilonie fuit diuisa principibus
sedim sua ꝓportōne Aspexit ad
uersalos confidentē et dissoluit
gentes babilonē et eam admiratēs
et contriti sunt montes seculi a
maioēs principes babilonie qui
ante erant altores in hoc seculo
Quinq; uiati sunt colles a humili
ati et deiecti principes minores
abitmeibus eternitatis eius
a aprotesibus exitum tiri et
dariꝰ abeūo premissis adeo stro
mutate supple destructōnis
templi a caldeis urbisq; t eius
redēt Vndi tortuōi ethiopis
sic turbati et simultet madian
Vnde q dicitur hic pelles Quhe
hic tortine Qsti enī ꝑtes finit
ru nabuthodor nde structe te
pli cū nepote eius balthasar finit
debellati q Quid Numquid hic tan
sacrificꝰ ponitur modus raptois
et duū mtres quagulta primo de
mutat raptoris modū Qo agglut
dimit uidiuū à Rudim Qo reuti
tus ad ꝓpositū ubi finis eni ꝑa
adhuc medias qua primo aste mag
exprimit Qo histaie ro sue alliꝰ
à sol et luna Circa primū stq
q perse et medi uidentes tiui
tatem babilonis in expugnabile
ꝓpter mutaꝝ altitudinē et forti
tudine lauge atuitate diui fluuiū
fluuiū eufraten impliēs alueos
et sic per alueū principalem diminu
tu mtrauit ciuitatē q no erat mu
rus et hoc q dicitur Flumq; in
fluuibus r. eufrate qui dicꝰ fluuia
impliali tu ꝓpter eius magnitudinē
tu ꝓpter diuisionē dictum Qratus
es dne Qn fendo babilonis effectu
tue dumdicte q dicet sic Vl in mari
a. in eufrate qui nominat mare moc
hebraice quo omnis congregacio a
quarū magnaꝝ mare dicit stm
illud grece primo Congregatōnes
q aquaꝝ appellauit maiꝰ Qndig
nacio tua tuntra babilonios q dicet
sic Non enī talis diuisio eufratis
uidebat posse fieꝰ sme speciali ad
uitoꝛa dei Qui astendes sic est
milibus edentes et in hebreo super
equos tuas r. equos modoꝝ et
perfaꝝ bando eius et equitibus vir
tute rapiendi babilonia et quadrige
tue Qn quibus pugnabant antiqtꝰ
saluacio Capio enī babilonie fiut
saluacio ꝓpter nde q tuū liberantes
eū a captiuitate Iustitias sustenta
bis arcū tuū r. arcus medoꝝ et
perfaꝝ qui dimit tui quia ad eo
ercitione tue iustice exercenti Quinta
uicta tribubus quelorum eius ad
seruandū utrumq; ta q feristi Abra
ham ysaac et iacob detra attribuby
possidenda quia ꝓte redierunt

abarim

duc tribus et aliqui de decem mnda
simios stndes .r. cuſtatem mo ſi-
pradicto ata q̄ exspectato eiuſdem
admaiore expreſſione Videmur
te in effectu pateſtatis tue et dolue-
runt monte .r. ſuperbi babilonij.
gurgites aquarū tranſiſt .r. impe-
tus cuſtatis aſſiro aluco duxit mo
predicto Dedit abyſſus vocem ſua
.r. fundus enſtatis demandatus aquis
ata oſtendit dei virtutem ſuper ba
bilonios ac ſi clamaret ſicut dicit
tas p̄phēta lapis de pariete clamabit
altitudo .r. ape deus qui no ſolu
dicitur altus ſed etia altitudo mab-
ſtracto ſicut dicit vitas et iuſticia
et ꝑpter excellentia ſue altitudinis
Sol et luna hic ꝑphēta alludit
hiſtorie ioſue cū dicit ſol et luna
ſteterunt .r. ſicut ſteterūt ad ſue pug-
nantes contra tam multos in ſigni
dine virtutis ſibi aſſiſtentis ſic
virtus dei aſſiſtet medio et perſis
pugnantibus contra caldeos Qđ eo
ſubditur Qui luce ſagitarū tuarū ibunt
.r. coꝛp ſagitte ate dirigent ad inter
ficiendū caldeos et ſimiliter coꝛp
haſte ꝑpterq̄ dicit tue quia ate
directe meyerlede hic iuſtis Qui
ſtremuit exercitus tui et darij con-
tulerabis terrā .ſ. babilonē et in fu-
rore .r. in vindicta tua obſtupe
facies gentes ad auxiliū babilonis
Venietes egreſſus eis .r. egredi-

dicis tui medios et perſis eos
dingendo Qui ſalutem pli tui
quia per alta victoriā tuus de-
dit pli tuo licentia exeūtendi in-
uideam Qđ ſubdit Qui ſalutem
tui xpi tui .r. tuo Deque dicit
ysaie xlv Hec dicit dns tui xpo
meo cui xpis inſi inquantū ſuit
figura xpi ubi et no hec lex ad
xpm alias ꝑ principaliter exꝑenda
Ut ſit ſenſus ſicut fuiſti tu ty-
ro ad liberatione pli de babilo
sic eis tu alius xpo ad liberatione
pli tui de inferno que ē ſalus
figurata per ſalutem pli altro
datam Percuſſiſti caput .r. bal
thaſar regem Denudaſti fun
damentū .r. manifeſte indiſti mul-
tiplex eius vitia q̄ amodo tue ef
fectu maledictis ſceptris eius
.r. dnationibus eius capiti bella-
toru .r. principe ſue militie et ſub-
ditur tua ſa Remigibus ut
turbo .r. tui impetu et furore
ad diſſpergendū me .r. ꝑplm meū
in nihilū et indica exultacio eius
inde ſtructoe inimicis et ſepli
et raptoe pli Quam feciſti
in mari hic ꝑphā redit ad
narrandū captionē babilonie
modū ſicut in captionis eiusdem
frequent repetit qui modus
fuit ꝑ diminutione cuſtatis q̄
dicitur hic mare ſicut et ſup

cui dicit Iram fecisti in mari r.
in cisterna equus tuus r. equus me-
dorus et percussus qui dicitur tui co
q̃ ate diverti in exercitu tue iustic
fluuio aquarus mulierus qui alicuius
cisternis non erat totaliter destructa
et sic erat lucrum derelictum abaq̃
multis que ante fuit ¶ Iu-
dui hic tanter ppha q̃ubat dñm
iudicium detractionis ppti sui ad
purgationem peccatorum dicens Iu-
dui sti ppha in fortitudine murmura-
tem contra tuum iudicium de cau
captiuitatis et conturbatus et tre-
mens qui timui ne sua murmura
adiram quocunq̃ te vocet. S.
murmuris eius contremuerunt
labia mea q̃ Ios non poterat fa
tim sit tremor monet Ingressa
putredo q. d. captiuitas superiores
induxit qua aligni putrefiunt cor-
pora et pacienter tolleranda Ut
requiescam a labore captiuitatis
Qui die tribulationis ascendit pbi-
lamite destructionis et ascendam
de calidea in iudeam per tyri li
centia ad ppha arma tua mur
r. arma parantur Hic cum aspen-
derunt filii israel de babilone ppe
putauit hostium misisse Vel dicit
ppha attractus a. ad gradiendum
dispositus Et loquitur hic ppha
in ppha persona de babilone redituri
quia tpe alius captiuitatis Ope
erat in iudea secundum historiam
danielis xiius quamus cum non
sit autentica tamen probabilis re-
putat Hieron Supra posuit ppha
modo captionis babilonie ex debel-
latione tumii Hic contexit eadem condi-
ex defectu cretacium Dñs cum ad
aduerterit tiri et datis contra babilonia
induxit tire stabilitatem atq̃ for-
tuna no potuit sufficienter munire
Qdio dicit Hieron cum quo florebit
arata modica florebit q̃ facit fir-
mitudinem qui q̃ methilo reputatur
secundum q̃ dicit Ad plusquam q̃ modi-
cum q̃ methil reputatur secundum
communem modum loquendi q̃ dicitur
nichil et in arbustis cum et ubi mo-
dicus fructus Et ista intelligit
q̃ subditur De vineis et oliuis
et aruis Destruentur deoniti
pectus aut quia ppter defectum pas
tus animalia ponierunt pauci fruc-
tificant ¶ Ego autem Iudi-
ta babilonis destructione et ppti
inde liberatione ppheta exultauit
dicens Ego autem in deo meo gau
debo applaudens diuine iustitie
et liberationi ppli inde et exultabo
in deo iesu meo r. salutari meo li-
berauit ppli sui de captiuitate
babilonica et sententiose dixit est
nomine appellatum Sed quia sicut
dictum et liberatio de captiuitate ba-
bilonica figura fuit liberationis pa
tris de limbo in terram tue sicuta
p̃ dñi nri xpi et utriusq̃ liberatio

videbat ꝓphā futuram ideo hic
hic nomē ꝓphe Deus dñe fortitudo mea edocendo me ꝓphia virtute ꝓmo de babilone pgaderm̄ seruo iurdictu & et sic & vñ ꝓphe loquentis in psona ꝓphe in babilonem captiuati et in limbo detenti Et ponet pedes meos qua si ceruos quia redemptibus debita dare dedit virtute et agilitate gradiendi et liberatis de limbo virtutem egrediendi et ad celū ascendi ꝯ subdituꝛ Et super excelsa mea deducet me victor Quia populus de babilone redies ascendit mundam quietā ita montuosa portissime quia venit in ierusalē et vbi templū fundauit in monte moria ꝓmo esdre iij Et detenti in infermo ascenderūt in celū tū victore xp̄o in psalmis canentem in Quia ꝓphe redies redies de babilone deū laudabat in mia et magis in finē ysaie esdre tño Et sancti cum xp̄o ascendentes cū dñis laudibus ascenderūt In allis sine fine perseuerantes pe lxxxiij Beati qui habitant in domo tua dñe in secula seculorū laudabunt te Ad quam nos perducat ihc

Explicit postilla magri nicolai de lyra super abacuk

Incipit sophonias capitulū

Incipit Sophonias. Capi. j.

Verbum dñi ꝓphetā sophonie Quidam ꝓtes diuiditur in ghemid et tractatu qui incipit vbi congregans Quighemio notatur sophonie status genus et tempus Status tū dicit Verbum dñi quod factū ad sophoniā perhoc om̄ ostendit ipm̄ fuisse ꝓphetam sed per primo Non voluntate humana allata e aliqn ꝓphetā sed spū sancti in spūti locuti sunt sancti dei homines et iste status e quasi medius inter deū et homines ꝓpter quod ꝓphe dicit deus dy participatiue Quia dicit saluator illud pe ego dixi dy estis dii

Johis ꝙ tᵃ Illos dixit deos aduos
factus ē ꝑmo dei Secundo nota ēnub
gemus Cum dicit filiū thusi ⁊c et sdm
regulam hebraꝝ iste fiut ꝓpha eo
q̄ exp̄mitur nome cuis imp̄io ꝓphe
tie filij sui sicut dictū fuit ipse p̄o
et idem de alijs tribus hic nomiatis
liret non h̄eant corp ihūce Et
sic patet q̄ iste sophonias non solū
fuit ꝓpha sed de gnē ihūcalē quia
pater eius avus p̄auus atauus fuit
ihūce Do notificat tpus cui dicit
Iudicibus ao sic ar Ex quo patet q̄
iste ihāuit ante tempus captiuitat
babilonie Congregans hic con-
sequenter ponitur tractatus qui ondu-
ab ꝑtes diuidit sz in parte comina-
talz et translatoriaz que incipit
tro tᵃ ꝑma indias quia p̄mo co-
minat̄ pctatibus gnaliter Do
magis specialiter i et extenda Cir-
ca p̄mū dicit ihūa in persona dñi
Congregans congregabo omia a
facie tre et ista congregatio non
ē ad salutē sed ad penā q̄ patet ex
fine huius partis Vbi dicit Et di-
sperdam homines a facie tre Etho
mo accipit congregatio abactis po
tiū mhamo sibi uniuit et congre-
gauit ni rethe suū et sic comina-
pena ignaliter pctatibus cui dicit
Congregans homine ⁊. pctores
ad penā Et quia britas inter homz
facta q̄dco comminat̄ q̄ hec pena
extendi debeat ad ipa cui dicit et
pctis ar Et extendam hic com-
caminatur pctatibus specialiter
Et p̄mo in deis Do ydolis extraneis
tuo Do ꝑma dicit in quibz partes
quia p̄mo fit comiatio sacerdotibus Do
principibus Do ovigaulibus Cristo se
o cultantibus Cristo concludit tribu
latoribus pandis partes patebunt
q̄ sequendo ista tame diuisio nō e sic
precisa qui de sententia omiū partiū
ponat ad malia sicut sit quitet in
diuisionibus aliis ihūcē Circa
mū dicit in persona dī Et extenda
manū meā sup̄ eos et disper-
dam eius pctatores ihūm et super
omnes habitatores urbis que erat me
tropolis inde et ubi vigebat cultus
ydolatre in quo magis erant cul-
pabiles sacerdotes qui tenebant
alios exstirpare et dño cultui in
tendē q̄ dicto subditur Et disperga
de loco reliquias baal ⁊. ydolatre
cultui et nomia edituoꝝ nec sacerdotū
edituū dicit custodes loci ydolatre
q̄ idem nicetes et alios qui adorat
super tecta militie celi ⁊. solem
et lunam et alios planetas tecta
eius domoꝝ p̄ alios nec erant pla-
na et nō q̄ abstondebant ydolatre
adnudendū et volendū plumis py-
dera et murant in machon quia
simul cui dño colebant ydola ⁊.
in corp̄a eorū contra murabat p̄ ipa

Et qui auertunt de post te ut sequi dñm
eius lagem et cultui ei mittentes
Silete a facie dñi dei. quia iuxta est dies
dñi. parauit hostiam. sanctificauit vocatos
sanctos suos. Ihebreus hic pro ipsis
est equiuocatio ad futurum et sanctificat
Hebrea scientia. Quam significationem et translatio nra aliam posuit
etiā ascensionis. Vocati dicit deos sanctificati. applicati ad peccatum dñice
iustitie et ipsi finiet caldeum. Et erit
Her est pars magna cōmixta
principibus eius dicit. Et erit in die
hostie dñi. et ultionis peccatorum
secundum ordinem dñice iustitie. Visitabo
super principes et super filios regis
principes cum sedechie et filios eius
scilicet nabuchodonosor et duces et omnes
eius armis gentis regis ultimi. Et super
omnes qui induti sunt veste peregrina
aduersitibus cultui alienis. deos deputatis. Talibus enim utebantur sacerdotes iudeorum aliquando qui in templis
eorum ydola colebant. et prohibetur
et. Et ultionabo super omnes qui arroganter ingrediuntur super limen
ingredientes domum dñi magis ad
suam pompam quod ad dei reuerentiam
Ihebreus tri hr. Super omnem
transilientem limen. Quia aliqui
volentes sacerdotes dagon et eius
cultores imitati qui non calcant superliminem templi dagon quamuis regis
y. Sic ingredientes templum dñi
limen transiliant. absque eius caleitate. Quamquam dicit Et Ga. Qui implent domos dñi dei sui iniquitate et
dolo alii tractantes negotiationes
et consimilia ut pater Johnes ij. q.
huiusmodi iniquitate et dolo ammera-
Et erit Her. tertia pars magna
commixta. Vulgatus dicit. Vox clamantis a porta piscium sic nostra quam
respiciebat mare. et per illam pisces introducebantur in urbem et erant
in muro secundo. Et ululatus ab
ipsa persona porta sibi correspondet
tota ab muro secundo et contrito magis
a collibus. a monte. quam in templo et domus regia que etiam
debuerunt muro tertio. Triplici enim
clausura fecit salomon. Martin
et per ista ostendit quod tribus ipsius
ciuitatis. et affligendus in ista
parte. Ululate habitatores pile. a
certum ut dicit. expositores mercatorum
mercium. quia deperierunt omnes populi
mundi sicut pes pomus pilaludo
pila taberna. Quia hebreus hr. ha
maquetes. et sonat confinda in
latino. Et dicit. Ita. Ha gallantitas que vocatur tibi ab ista
fiunt confinda eo quod demissorii

loto ude ꝯtritu omñ ꝙlue tra-
am ꝛ·udeoꝝ ſine ude qua ꝑ hꝝtamit
tananei añ filios iſꝛ
rahel mutabant mores thanaoꝝ
diſperiꝛ amos ꝫ uoluti argento
ꝛ· plem dmcijs male acquiſitis qu
ꝫ uolunt homies pctatis Sedm
illud thn ꝙ Qui uolunt diuites fiꝛ
mtidunt in laqueū et tamptacōē dyā
et depdā multaꝝ Eſt ait hec eſt
quota pars miqua ꝙlibꝫ cōmutatur
latentibus dicens Strutabor arcū m
luceribus quia capta ciuitate caldei
tum hmātibus querebant abſcondi-
tas in loris ſub tranеis et obſcuros
et miſerabo in ſpēdo pēna ſuperuiros
de fitos in ſcribis ſuis ꝛ· obſtinatos
in pctis ſuis qui dicit in cordibus
ſuis male ſentiendo Non faciet bñ
dñs ſuis cultoribus et non faciet ma-
le ſuis contemptibus Ceciderunt
mi ciuite allop qui dicit dei pmide-
cia nā extendi ad hec in ſcelora Et
quop perſona dicit Job cxxii Circū
tardines celi poraībidat nec mā
cipdale Et eſt ſententia cop ꝛ· di-
cie cop Vñ in hebreo hec ſubſtan-
cia cop in diuerſōne caldeop et dop
cop in deſerta habitatoribus eop
ceruis in captiuitate ꝛo ſuā et ado-
ratibunt domos eop

Hyperta eſt
hec pars quota iniqua concludit
pondus tribulationis in inimicop ciuī
Hyperta ē dies dñi magnus magnitu-
dinis ſic ymdicte Vox dici dñi a-
mara qua ames clamabunt pre
amaritudine et angustia tribulabit-
ibi fortis et multo magis alij Dies
illa dies ire ꝛ· dei ymdicte Dies
tribulationis et angustie
tribus Dies calamitatis ꝛ· luctus
et miſerie ꝛ· caligo et turbo Dies
tenebraop et caliginis qi dies
tanta est tribulatio q̄ multo patet ui
de loco fugiendi seu abſtinendi se
Dies tube et clangoris caldeos ad
bellū matanie et ſuper angulos
excelſos ꝛ· turres excelſas que ſolet
fieri in muris op angulis et ambulatur
ut ceci ꝛ· incidentes in parietibus ymdi-
q̄ ſicut cecus ambulans cadit in
foueam et impingit in lapidem et
ſalbit causa quia dñs peccauit
multiplicit ut pater ꝫ ſupradicta
Et effundet sanguinem eop sicut humj
ꝛ· ita q̄ tota est copta sanguine Et
corpa eop sicut stercora ꝛ· dimit-
tent in sepultura magne ꝛ· cum
ꝛ· ymdicte dī Deuorabit omē ter-
ſ· iudee de qua loquit̄ ꝙlibꝫ

Cap. II.

Admonite

Postqua ꝙlibꝫ cōmutatꝫ
iudeis hic transquet
cōmutatur extraneis et diuidit in-
medias ptes quia primo gemuit se
addicta Vñ exquirit dicendo ī qua
gaza Circa primū post cōmutatōne
eop predicti poitam inducit ꝙlibꝫ ad
penitentia ut euadat pena cōminatꝫ
dicens Conuertere ꝙ nutrix Israel
congregamini in loco dñi ciuitas ad mi
nistrū petrop Vocop remi ſtorū
gens non amabilis ꝛ· odibilis

ꝙpter peccꝰ multiplicatame ꝑmus
quam parat nisi ꝛ. antequa pona su
astensa reuelacone dna sup̄ uos
ueniat ꝯ effectu quasi pulueꝫ tran-
seunte diem Ista lutta apud hebreos
dicitur decurtata quia ad eius intellectu
apponer sylla aliqua et terminat
sic preteri lutte ꝑmus quam paret
ussio ꝛ pena prenissa tollat uos de ter
ra ita uelociter sicut tollit uentus
puluꝫ et sic pl sno ꝛelon transiuu
ferat diem antequa ueniat super
uos ira furoꝛis dñi ꝛ. pena sic om
dicte Antequa ueniat super uos
dies indignationis eius Repetitio e
eusdem sententie ad maiorē asser-
tionē et sit ē in hebreo ꝙpter aliq
male congrue trahetes apud q non
sit dotexti Querite dñm omes man
suete tre ut ꝙ uirum iustitia et ue-
rum dixi parate ē pena terminata
Dicit gen̄es qui Dicit dns ꝛ
ualle pareē tue ciuitati ꝑdomoꝛ
ꝙ dorem iustis si ibi ni ueniret
Querite iustu rep ꝛ apm deu timi-
dorando eus iustia et magis uerecu-
dia qꝫ dicit sicut terminatus ē pena
peccatoribus ex qua iustia sic pauci
pareē penitentibus ex qua iustia sic ordi-
dia Quia gaza hic ponit
ꝙphd exequitur dicenda extraneis
terminado ꝑmo philistheis Deinde
abiectis et amonitis ꝛ audiu Ethi
opibus et assiriis ubi sed et hoc
Circa ꝑmu dicit quia gaza destruc-
ta erat qꝫ dicit ꝙpter hoc monui
ad penitentiam quia tra philistinoꝛ
que ē ultra fortior destruet ꝙpter su
obstinatoꝛ impietis et exprimit hiemoa
quatuor ciuitates p̄ principatu et ter-
tari ꝙphe terminatur dicens Vequi
habitatis finitimi mei ꝛ. pcm tre si
tam Terra enim philistinoꝛ stetit
supra mare mediterraneū Verbum
dñi super uos chanaam quia erat
una partis regnoꝛ chanaam ut
patet in libro Iosue Et erit finitimis
meis ꝛ. tra philistinoꝛ Requies
pastoꝛ quia destructis ciuitatibus
et hostibus eorum tra remanebit
uacua et sic solus pastus apta-
bit fimitimis eius qui remanser
de domo iuda reꝛ ꝛ requiescet de ba-
bilone ꝙ pascent asina sua ad ue
spere requiescet tu animalibus suis
uacuis quia uastabit eas dns libe-
rando de captiuitate babilonis por-
tyre Audiui hoc contra ammon
moabitas et amonitas dicens nup-
sona dei Audiui obprobria moab et
Dicit hic Ra Ha Quod tu audi
dicebatur ni babilone captiui ge-
mentes et flentes moabite et amo-
nite perquoꝛ tram ducebant de-
risoꝛ eis dicebant quae lugetis
et tristamini quae lugetis et tristi-
mini quia ad tram ꝙmissionis ducem qm
eum natus fuit abraham patrem
gen̄es xi Et magnificauerunt fines
suos eoꝛ quia audierūt uituperiu
tem ductis moabite et amonite
ampliauit partem tre eoꝛ Et

ſibditur ꝙpterea ego vnus dicit dñs v-
ſtrut vñ t q ego ſum vita p̄ ceteris
ſic ꝓmittentur moabite et amonite ꝙz
moab ut ſodoma eis ꝛ̄ep̄lebit non die
hic equalitatem qua aſte tre nō ſunt
ſibiſe ſed ad tp̄us non ſunt m̄ hūane
hitatoribus eius et rubricis partim
ocriſis et partim captiuatis Scietis
ſpmazo v non creſcent vbi miſi ſpic
et arcu ſalus ſal cū reddit tram ſue
lem Sic per hoc deſignatur ſilicis
tre ꝙpter defectu cultue urbicu et
vſq̄ metrop̄ Qm hebreo hic vſq̄ in
ſterilid Et to enim non importat h̄
ꝓpietate aparte finis ſed longitu-
dinem tp̄is Reliquie gulī mei v re
uertentes de babilonia et diripiet
eos q̄ fuit impleta tp̄e machabeor
Et rauſa huius capitulū dicit ho
eis euomet ꝛ̄ep̄ exponatur ut ſupra
Horribilis dñs ſuper eos ꝙ̄ granit
puniendo Et attenuabit omēs deos
tre ydola moabitaz et amonitaz
contrēdo et adorabunt eū a dñm
viri a ſuis Deloco ſuo a de templo
in vrbē pezorobaal reedificando
Omnes īnſule gentiū a alq̄ de
omnibus inſulis quia ꝙpter ſanctā
templi multi gentiles dedūctis par-
tibus veniebant adorare dñm in
vrbē ut hic in ꝙpto viii capitulo
xij Vel p̄ vltimo Et attenuabit
ꝛ̄ep̄ exponi ut ſit de tempe xp̄i
ꝙpterea magno decreta ydolatra
et omēs gentes adorant omnē dñm

litteras diuinitus edoctis aliquibus
barbaris in quibus dicitur ab aliquibus
adhuc manē ydolatra Sed et vos
Hic vltimo cōmmatur ethiopibus
et assiriis Dicens Sed et vos ethio
pes qui ꝓlio meo sustinetis molesti
ſiuſtis Q̄ ꝙaſtī xviii Interfecti
gladio meo citius gladius ſuus dicit
gladius regis babilonis qui mihi or-
erat executor diue iuſtie et uictoriis
agebat diua virtute Et extendet
manū ſuā v̄ conteret ſicē ꝓtrem
ſuper aquilonē Qm alla cū parte
et regnū assirioz respicit vrbē et
ponet ſpetiosam v̄ nineue que eſt
in metropolis mi regno Vnde ſupius
Et erunt ſic assimilatur metrop̄i ſpcus
ſe Et habitabunt in medio eius gre
ges q̄ direct vtra diu manebit cuius
destructio q̄ in plateis eius requiet
herbe atq̄ pastui apte Et nonnulli
bus et hebreis rep̄ talea cū auceſ et
beſtie ſolent hīrae modificē de
ſtruct Sicut et tunitas gloſa v̄ ſu-
perba Ethiopes mōnſidentia qua
ꝙpter magnitudinē ſue potentie nō
ſid timebat que dicebat ꝓpter mea
ſuperbia ego ſum et ſola patebis
ahē aute tunitates multis reputationē
ſunt respectu mei et ꝙ tunitatem
metropolim intelligi regnū quo
ſancta et mideserti q̄ dicit non e
ſtrictū ſola virtute hūa ſed magis
dīna Omnis qui transibit per
illam ſibilabit Deſignat q̄ eius
ꝓtas q̄ ſibilus transit monebit

mam̃ sciam notando mala que fe-
cit alijs regnis

Cap. m.

TE quiescentry her e Aggeus
principalis que et ppheta ast̃
consolatoria et exponit aliq̃
consolatione astam predicit de captiui
tate babilonica sed aliqua promit hic
que nõ cadent hmõi intellectui consp-
na ut videbit prosequendo quatenꝰ m
videtur sine prudicio q̃ astud sit re
fendid ad consolacõj facta uel fienda
per xpm Sciendu tamẽ q̃ licet
aduentus x̃ non fuit omnibus consola-
bilis quid et desẽ factus et tamen
tristabilis plurimus iudeoꝝ prosua
mercedulitate Et nõ pns tam mdi-
ad ptes dim̃ Quia primo ponit mercẽ-
dulorꝝ intercparto Do credentiu con
solacõ ad quia timet reddam Pma
mdiab quia primo increpat mercedu-
litab iudeorꝝ Do fmalis contusio
corpi dñi Pma adhuc mdiab
quia primo increpatur culpa Do subdi
pena ad dñs iustus Circa pim̃ be
promotatrix et redempta ciuitas to
tiba Asta ciuitas intelligit ordi
stim omẽs exportoẽs hebreoꝝ
et latinos que dicunt quotidie
die quia inter malicia sacerdotu et
scribaꝝ contra xpm in singenaii et
redempta quia ad bonos q̃ xpi adue-
nit et totiba quia inter simplices qui impe-
tendo morte xpi finie decepti q̃
sacerdotes ait xv Non audiuit ro
tem x̃ predicantis et non suscepit
disciplinam retendo Quidno no
t confisa sed magis an hominibus cõ
natis ai Consenserut consilio cayphe
de morte xpi ne ueniret romani
et tollerent locu et gentẽ Qui dñs
sui Saluos Non expugnauit scri-
mtatẽ sed se magis elongauit
principes eius in medio eius q̃ leo
nes rugientes ppliis cui iudaicis tue per
sacerdotes regebatur et ptim hoc
hic erant principes ecclesie qui dicit
hic leones rugientes pertrudelita-
tem contra xpm et lupi exrapacita
tem bona partim violentia parti
fraudulentia rapiebant quia valde
audi et cupidi erant ut patet
euangelio Et ioseph̃us hoc declarat
multiplicit libro de iudaico bello ph-
phete cui uerbum sicut patet dicta-
ysa qui ppheciauit de morte xpi ge-
hais xi et tamẽ fuit pessimus et
infidelis licet cum ppheta sua uel
fuit tamẽ hanc non intellexit ut
ad declaratur Sacerdotes eius pol
luebant sctm̃ a legem et templi q̃
legem dei mutauerunt quia tradicões
suas ait xv et templi pollue-
bant mittendo et faciendo secularem
negociationes Johis ij Cue tam
bant animalia mendacia et dolositates

Dñs iustus hic quia ponit
debita pena rei quia primo ponit
x̃ iustia exquia precipit punito ista
ei dicitur Dñs iustus in medio
eius a dñs alius xpus qui fuit

In medio populi nō solū dīmitate
sed assumpta humanitate Non feat
iniquitatem in persona ppā nec
dimittet impunitam in alia mac
mac ꝛ. celeriter dabit iudiciū suū
ꝛ. primitōnē sua contra ciuitatem
et ptm intredibu xlii sto anno
a passione x̄ p romanos fuit eccl
salem destructa et ptim macabeo
partim ortisiis e partem captiuata
in luce qua primo ista toto orbi
fuit manifesta g restituit autem
iniquis ꝛ. ptim intredulis con
fusione sui eventura p mortē x̄
qua si pstitisset dispersi gentes
deinde et dissipati sunt angeli
eor ꝛ. principes quibus adherebant
sicut paietes angulo Vel quia tota
terra iudee fuit destructa p romanos
usq ad ex̄mos eius angulos et de
sertas fecit urbes eor ptm iude cap
tiuato Dicit hic consequenter pmit
iudeor finalis emissio Quo ista hor re
monetur dilectissimi Veritatem
Circa primū dicit Cum timebis
timōr filialis simplices disciplinā
scīp detecta p enoch et helyam
falsitate antix̄pi Non pibit hinc
nullu eius ꝛ. hinc ab illo beatoꝝ non
tolletur a nobis pter omia in
quibus iustum am ꝛ. pter longa
captiuitatem quia indigni super
gentem iudaicā exqua iudeus to
talit ado reprobata Veritatem
Hic removet dubiū posset
oīm aliquis credē quia iudei cōtē
gnaliter ad xp̄m conuertēdi tpe sue p
dicationis Quo hoc reuelatur ostendēs
q̄ est ista finis iudeor Quia intellectum
stendit q̄ sedm glosam super illud mā
ci xii hic est heres principes sacer
dotū cognouit ihm nazarenū esse
christū Sed quia ptā manifeste pre
dixerat contra eos iuria in iudam
crudelē contempnit contra xp̄m pter
q̄ tagmēta precedens fuit subuersa
et ereptus sacerdotū fuit causa potest
tationis alios et ex hoc emissio gnalis
iudeor et dilatatio gentilitatis ad fidē
vocatā Unde q̄ dicit apl̄us Non re
ritas contigit in ill' donec plenitu
do gentiū intraret ad hoc q̄
dicit hic Veritatem dilectissimi ꝛ. tpe
predicationis x̄ q̄ ponit dilectiōē
supra cōsuetū Quasi dilectissimi p
paratus et certissimi sit Surgentes
sic iudei contra xp̄m terruerunt
omnes cogitationes suas ꝛ. cogitatus
quas habebant de xp̄o Quapter ex
pecta me ꝛ. expectabis manens in
tua sententia Quidie resurrectionis
mee misterium ꝛ. usq̄ ad finē mūdi
Quando resurgent mortui quidē
hic resurrectio dm quia sit ūtinte
ima quia iudicii mei simile finale
Ut congregem gentes gnaliter et
effundam super eos indignationē
meā q̄ intelligit spūm admalos
qui erunt in malo mio Tam
aut amalos pte denominat Qui

ignē zeli mei .r. zelo meo arcensō
Deuorabitur omīs tra Iste cir-
gnis conflagrationis precedentibus
dicit quia tūc .r. tempoc precale-
ti iudicii antixps interfectō reddā
ptis labiū electis qua omēs confi-
tebūt xpm Vt inuocent omēs
nomē dm seruiant ei humeō uno .r. uno cultu q̄ prius
et q̄ hoc intelligit dexpo sm̄
doctores antiquos hebreoꝝ pa-
per glosam supra ḡm̄ ethiopia
legatur her strīptiā sic strīpti e
Tūc comitabit super q̄tos labiū e-
lectos ad inuocandū nomē dm et
ad colendū eū humeō uno Et se-
quitur exponendo nōe aūt dm
nomē dm misericordiam et ad
colendū eū humeō uno qua cū
principatus eius super humeos eius
Vltra flumina ethiopie .r. omēs
gentes q̄ habitant q̄ longinque de
uote credent xpō et seruient
Iudicilla post gntrepationez
mirabilē iudeoꝝ hic conterpē
consolatio credentiū qui adhuentū
xpi finit pauci comparatiue ut pre-
dictū e cum dicit Iudicilla hoc
non refertur ad littam in mediate
precedēte sed ad illud quod supra
dictū e de tempe predicationis xpi
In quo pncipes iudeoꝝ finit p-
dicto mō exectari et consequet
multitudo gtis applicādo et alij
credentes illuminati de quibus dicī

bit Non confundēs super om
nibus retributionibus .r. pctis preteritis
per xpi passionē totaliter deletis
qua tūc auferam de medio tui
magniloquos .r. pncipes sacerdo-
tū et superbos qui mol-
tionem mortis xpi finiū tūc pto
eis adhēnte finē destructi per
romanos Et non adicies exaltari
.r. superbe eleuari In monte sancto
meo .r. in monte syon vbi cru-
cifixū q̄ fuit p romanos de
structa et an eius destructoꝝ gla-
bant iudei deipo Et relinquam
in medio tui populū pauperē
apostolos et fideles alios contempto-
res tuos qui sperabunt in no-
mine dm Non in potentia iudi
ut patet in actibus apostolorū impiū-
ius latus Non facient iniquitatē
neq̄ quia valde mundi et iuste vi-
uebant imitatione ecclie quoniā
xpi pastent apostoli doctrina exem-
plabunt in vnitate ecclesiastica
nō est qui exterreat tribue deuote
fide Vera et quia multi corpo no
timebant torqueri Co subdit
laudabilia syon .r. ecclia militas
et Repente e causa finē admi-
rationis expressione Abstulit iudi
iudicium tuū .r. pena q̄ito ad-
fluctam finiū ad defendū in
fernū aperuit inimicos tuos re-
primendo potentia demonū Rex

ipsi dñe sti ihu xpe qm mando
tui stdm q de ait[er] vltimo cette ego
vobiscu sum omnibus diebus et hor
per aplos et alios predicatores
confortando fideles in firmiores
usq; ad consumatone seculi qm
die illa dicet ar[ch]m a· cette militie
que nomie arim designat ayaie
ij et hor per aplos et alios predi
catos confortando fideles in fir-
miores Noli timre a persecutibz
iudeis et tiranis non dissoluat
manus tue te retrahendo a bono
ope dñe deus tuus sti ihu xps
in medio tui sicut iam exposui e
qz saluabit te Impressius grandebu
super te qm per seueranta in fide
illebit sti peccata prchia migab a·
homies xpianos qui alegerent ess et
a· a fide xpi et deuotone detrepti pesbi-
teros et stribas ut predicti e gn-
gregabo ad fidem xpi reducendo dn
pdicante petro sic reducti sunt ex
aliis tria milia die cima ar[ch]ij et
alia quinq; milia Octi iiij qui ex
te erant a· domino predestinatis
ad fidem Qz non vltra heas
super eos obprbriu· s· sic infideles
Ette ego interficiam omes qui
afflixerit te Omnitua em cetra
fiet valde afflicta in iudeis in
persecutone que facta e sub stepha-
no dcto cui et alii omes fuit
interfecti q romanos vel in ser-
vitutem reducti q captiuitate
que finitus e mors emulis Et sil
labo laudicante in persecutone chi
stephano tredentes pro maiori pte
dispersi fuerut q regiones apostolis
in vrim remanentibus qui erant
fortiores et sic cetera videbat quod
dmo laudicae in debiliore parte
et eam que erecta fuit q dispersi-
one predictam congregabo in
mitate tristitie Vel quia post de-
structone urim per tytu helius a-
driamus eam redificauit et xpianis
habitae concessit Et sic multi de xpi-
anis qui erant dispersi per regio
nes ubi fuit urm congregati et
ponam eos in laudem q maxime
fiet impletu tpe constantini et cet
Quorum tria confessiones coram· vbi
prius erant confusi quia dm repu-
tabant maleficii et sacrilegii utpote
ex gestis aplorum et martirum Quipe
illo quo addicam vos delatis ad
tis ad publicu sicut patet de sancto
Siluestro et multis alijs latentibz
ter rabiem persecutonis qui per
constantinum et alios principes fuit
assertati et valde exaltati Cum
transitu captiuitatem vram Pius
enim alii qui deprimebant tam q
xpianos otra debant uel dampnabant
sicut captiui ad fodiendam arena
et alia opa humilia et dura ut
patet ex gestis multorum martirum
Dominus qui e ape vitas et
regnat in secula seculorum

Explicit postilla magri nicolai de lyra super ezechielem sophoniam

Incipit postilla super aggeum ezechielem capitulum primum Sequitur

Incipit postilla super aggeum ezechielem. Capitulum. j.

In anno secundo. In principio ezechielis aggei que in duas partes diuidit sic in ezechielem et tractatus qui in principio vocatur dicit. In ezechielis ideo ponitur primo tribus huius ezechielis et dicitur. In anno secundo sc darii regis persarum secundum nos sexti. xii antiquitatis iudaice. Iste darius fuit filius ystaspis et fuit amicus zorobabel et fauorabilis iudeis ut patet primo esdre sexto et hester maxime fuit ut dicit iosephus quia quando promouebatur ad regnum persarum fecit votum quod si contingeret eum sic promoueri faceret templum in ierusalem edificari et ymagines de ferro secundum uos xerxes iste darius filius assueri regis et hester regine et sic fuit fauorabilis iudeis ratione uxoris sue que fuit iudea et istud vocatur dicitur videtur manifestabilius sicut declarabitur diffusius super primum capitulum libri hester tertium vltimo dicitur aggeus ezechielis post reditum captiuitatis babilonice quoniam vterque simul fuerunt regnauit post tyrum Quidecima mensis. x. prima die mensis secundi loquendi quo dicitur factum est primo et factum est verbum domini in manu aggei. x. y. xpm aggeum quia per dei ministri Iste et cum malachi hebraicus vocatur ezechielis quia in hoc exprimitur domus ezechielis dicendo aggeo et similiter domi corporalis quod ponitur in malachi recipientis ponitur quibus ezechielis dicit zorobabel filium salathiel et sic iste zorobabel fuit nepos ioachim ante primo quia eum nabuchodonosor leuauit detaruit et posuit tronum eius super tronum regni qui erant eo in babilone quia rex vltimo dicitur iuda cuius erat de tribu iuda et

adiecit filiud ioſedech ſacerdotē
magnū Iſte em dies erant pri-
paliores mpto et ad ḡphiā aggrei
dient eis facta principaliter et re-
liquo pto consequenter Hordie
hoc mcipit tractatus etā q̄ stredi
q̄ pteritis redient de abilone stati
fundauit templū nullū p̄mo
esdre iij sed statim fuit impedit
aduenis gentibus apter q̄ dicebat
nō dū adiemisse tempus edificādi
templū Si em placet dño ptic
alla edificatio tollet impedmentū
ut dicebat q̄ fuit ne aggrens
de illa edificatōe usq; ad tempus
darij regis Quarto aggrens spūs
scūs illustratus reprehendit eorū
negligentia exhortans ad templi
edificatiōz q̄ completū fuit sexto
darij anno p̄mo esdre vj stati
Josephi anno eius octauo qui sunt
diligentes moperando Hic ingitur
ſtetractatus mdias pres diuidit
quia p̄mo arguit precedēt negli-
gentia Lo consolatur sequentes diligē
tes ij p̄ma mdias quia p̄mo pōit
arguitōis actus Lo eius effectus
Et audiuit ¶ Circa p̄mū dicit
apls alle dicit non dū venit
tpus ait Hor dicebant apter impe-
dimenta super vemētia adeo per
missa ut predicta et sibi nō vi-
lebat Deus em alīs p̄mittit
multe sibi placita impedimenta
oriri ut magis nūd habeat
in maioē labōre Lo subditur

Numquid tps vobis e ait Ut ſa-
tiatis vobis edificia tuosa Et dom
dñi sit deserta quasi dicēt Quod q̄-
bat per effectū Pomte corda vra
super vias vras Ar cogitate de cā̄lib
p̄teritis necessitatibus et de venientib
defectū notabilit apter q̄ templi
negligentia ut hic mitta Lo sequitur
Semina multa mittetis et reportabitis
inde sequalitas ata q̄ nō habuistis ci-
bū ad sufficientia nec potū nec apoi-
mentū et qui mercedes congregauit
ut mdalutraret misit eas in sacculū
pertusū Ar p̄ma aut mille habuit
tudinē apter negligentia edificandi dm
templū Lo conter adhoc mdicit
edificate dicens Extendite mīmōte
et ligna Ubi erant ligna hinc edi
ficiis apta et erā patent expdictis usq;
ubi et vias festinatis omnibusq;
mdomū quam Ar tā magna diligētia
mtendentibus vanitatibus vris et quia
nō valet talis diligentia sine dei
munera Prohibiti sunt celi ne-
darent rorem sufficiētē ad tre
fecundatōne et p tōns impedita
sunt frenastentia et p tonsequēs
homines et iumenta sufficiēs nutri-
mentū ne bīnaa q̄ requūt admīstri
plicatōne habm et iumenta p quā
semen corp de sup fluo alimenti
Virtus em nutritiua materiam
ministrat generatiue Sedo de ala
et super omēz labore manū ap
homines non pnt bene labrare
nisi habeant sufficiēs nutimenta
¶ Et audiuit Hic conter ponit

argumentoꝝ effectus quia adiuerem
dnꝰ ꝓphꝫ et sacerdos magnus et cuꝫ
totius ꝓpli contempserit voluntatem
et constantiã edificandi domꝰ dñi
et pater littã paucis exceptis que
destruerent Et dixit aggeus nuncius
dñi .r. de nuncijs ꝓphar adco missus
Ego vobiscum dicit dñs para
tus vos auxiliari ꝛ edificio templi
et suscitauit dñs spm .r. voluntatem
et constantiã ad edificandũ

In die vicesima Cap. ii.
Postq reprehensã ꝛ ꝓphe negli
gentiã hortat cunctos confortari
eosq scripturã diligentiã et duri
tiã arguit ꝓtes quia ꝓmo confor
tantur de opere profecti Qo de xpi
aduentu ubi nolite timere Circa p
mum ꝓmo ponit continuatã expec
tationem predicti Qo electos ꝓpone ad finem
temporis Circa ꝓmum dicit In die
vicesima et octaua mensis vt In
mediate eum ꝓmiserat ꝓphã Et
fundebant aquas multo exercitui di
cti et non dixerunt quo tempore mu
tauerant alium ordinem Qo hoc mani
festat quod adiecit tu dicit In anno
secundo darij et ꝓcedit admensum tu
dicatur In sexto mense Et dicit ad
q ysta fuit mensis septembris quia
primum eos ꝓmus mensis apud he
breos ꝛ aprilis Sed ostensa fuit
gratia vii et ego xij Qz primus men
sis ꝛ apud hebreos ꝛ martius tri
ginta dierum tu apti uno quia fa
cilius mensem perlimatum et primum
hoc alle mensis ꝛ augustus

qui est sextus amarius Sed quia
xxiiii dies augusti vsque tempus
in quo solent edificia magna mo
dici sed magis etã ꝓpinqui Veris
et adhuc nunq ꝛ aptari xxiiii dies
mensis septembris Qo alacres dicendi
q licet martius licet ꝓmus mensis
apud hebreos secundum ordinem festo
per anni circulũ tamen septembris ꝛ
ꝓmus secundum ordinem negotiorũ q
ꝛ ꝓmus secundum eos simpliciter eoꝝ
in ipso fuit tractatus mutuus fuit
declaratus fuit diffusius grauius vii
et secundum hoc mensis sextus hic
accipitur februarius cuꝫ xxviiii dies
appunctuat adiectis principij et fi
alio tpe solet dispositio materie edifi
cii ꝓprie vere exequendi ꝓpositi Qm
septimo mensis Hic contra exe
quitur ꝓpositi etã q ꝓmo ponit
tribus eis dicit Qm septimo mensis
Deus ponitur confortans animum
eis dicens loquere ad zorobabel ꝛ dux
gendo ꝓmo ꝓmone ad principalem
sedo ad totum ꝓpm quibus in rebus ꝛ
derelictis .s. muris Ruinis domꝰ
ysrahel a salomone edificata mise
rime destructam Qm gloria sua ꝓma
.s. tpe sedecim vidimus eam adhuc
aliqui remansi de captiuitate babilonica
qui tempe sedecim vidimus templum
a salomone edificatum antiqua destrui ꝛ
ꝛ nabuzardan Vt hic ꝓmo eodem
ꝓmo iiij. Quid quod non ꝛ ita qua
si non sit quasi dicat sit quidem
dominus debilis statim negotia

templum reedificare sed impedita
est ab aduersarijs modicum fecerunt
usque ad secundum darij annum itaque quasi
nichil erat computandum Et nunc
confortare zorobabel etc. quia dicit
dominus quia dicit confortatis in ope mea
assistentia Verbum quod pepigi
vobiscum etc. cum patribus vestris cum e-
grederentur de terra egipti in quibus quia
filij preextiterunt in parentibus vir-
tualiter seu originaliter comprehendit
enim ipsis assistere deum dum sibi servi-
rent ei fideliter ut patet in exo-
do et deutronomio in pluribus locis ¶ Noli-
te timere Hic generaliter ponitur ipsi con-
solatio de aduentu christi Et diuiditur in du-
as partes quia primo ponit consolationem
ipsis de christi aduentu 2o de multi-
plici terre fructu ibi In vicesima
¶ Circa primum dicit Adhuc unum
modicum est etc. tempus breue respectu
precedentis durationis mundi Et
ego mouebo celum Istud fuit
impletum quando stella noua ap-
paruit in christi natiuitate ait
ij Et terram et mare quod fuit imple-
tum per miracula romanorum in omni
terra et insulis maris Et mouebo
omnes gentes Et hoc fuit im-
pletum imminente natiuitate christi
propter quod tunc exijt edictum a cesare
augusto ut describeretur uniuersus
orbis redactus sub dominio romani
imperatoris et fuit christus ~~fuit~~ natus
in tempore 2o subditur Et ve-

niet desideratus cunctis gentibus
etc. christus pro salute omnium gentium mitten-
dus Et implebo domum istam gloria
Quia in templo per zorobabel reedi-
ficato christus a matre fuit oblatus et
ubi plures predicauit et multa mi-
racula fecit ex quibus domus illa su-
ma fuit glorificata Et huic dicto con-
cordat aquila de quo dicitur in libro
thehendrim qui apud hebreos aucto-
ritatis est quod sic exponebat passum istum
Adhuc unum modicum est et regni uen-
turi secundi post destructionem prime
domus et post illud regnum mouebo
celum et terram et mouebo omnes gen-
tes et veniet messias quia per
paucos reges de gente machabeorum
christus venit tempore herodis omnibus
terris sub dominio romani imperatoris re-
dactis Iohannes enim hyrcanus im-
posuit sibi dyadema regium et dura-
uit illud regnum usque ad herodem qui
alienigena fuit prout declarat dif-
fuse in scolastica historia Meum est
argentum et meum aurum quasi diceret ex-
iudeis nobis de expensis pro edi-
ficio domus mee Magna enim gloria
domus istius nouissime ~~per salo-~~
~~monem edificate~~ qua in temporibus re-
edificate plus quam prime per salomonem
edificate Ista vero gloria maior
non potest intelligi de edificijs nec
de ornamentis seu diuitijs Ista enim
modica fuit in secunda domo re-
spectu prime Archa enim testamenti de qua
iudei summe gloriabantur fuit in prima

aggreuß

et non in ista sedm catholicos et
hebreos et qm illo potuit dici gloia
maior domus iste qua ymc nisi ex
prica xpi ut predictu qui e stirps
sanctorp domicilio x et in loco isto
dabo pacem Unde nato xpo an-
geli cantauit gloia in excelsis alti
simo et in terra pax hominib⁹ re
licte n Respondent tame aliqui he-
brei ad hoc q ista maior gloia in
telligitur de gloia annis quici asta
secunda durauit circ xx annis q-
mam ilo circ x sed non computant
anni per tempora regni ab anno
regis salomon transmauit domu
din usq ad destructoz eius per na
buzardam in vemit anni circ xxii
et sic prima domus plus duravit
quam secunda duobus annis De-
ductone alie hmoi omitto propter
plixitatem Potest tame videri
distinguendo pertertiu et quartu re-
gu preterea dato q ista domus ply
dinisset qua prima per decem annos
ut iosephus dicit tame ista gloia quasi
nulla esset respectanda magnte
q per pulcra domus ista domus
fuit edificata tpe antiochi qui
posuit ubi abhominacone ydolor ut
hi primo machabeop Et alij ex
ponit de templo q nostram edifi-
cando sed patet falsu per hoc q
dicit hic et implebo domu istam
gloia Item patet q ipse loque-
bat de domo q edificaba et qua
digito ostendebat Item per ho

q subdit Ostius domus nouis
sime ex quo patet q non e alia tria
quam predicat q subdit materialis
expectanda ex hoc manifeste ondi-
mus adictus xpi completus qui
effluxerat Hic venturq domo illa
stante et eam sua presentia glorificante
ista autem destructa fuit p romanos
iam diu sex anno xlix post passio
xo ¶ Quinte sima hic consequit
panis pti complacito appli de mi-
plicatoe structuu tpe et dimidio
mediaq ptes quia primo queda pa-
bola ponit Qo adquisitu applicat
quia primo ostendit multiplicatoz
structuu Qo redit ad demonstrandu
xpi adictu ¶ et statim e prima
medias quia primo queda parabola po-
nit Qo adquisitu applicat ¶ et
respondit Circa primu ponit
tpis detractu tu dicit Quinte sima
et quarta ptes Qo subdit parabola
q medio interrogacois redditur
Interroga sacerdotes legem q
crastino tenet stire cam Di
cit leuit homo carne sanctificata
et patet littam et subdit respon
sio Quinto non Et subdit
Qr questio de opposito tu dicit
Si tetigit pollutus in anima
qui intuitu pollutoe et tactu
mortui uel alicui hmoi et sub-
ditur responsio tota manifestat
Patet quia panis extractu carnis
sanctificate sanctificatus per

tactu sui Non sanctificat aliud
ad extra nec potest pertinere et ita ho
polluitur extactu rei immunde pollui-
tur aliud Ratio pt duplex assignatur pma
sicut sanctus et destrue qua constructa
tra sanctus polluit qua sanctificat
Alia quia homo magis et susceptivus
sanctificationis et pollutionis qua
res inanimata que non est susceptiva
vicii et virtutis sicut homo Quoniam
q homo polluitur modo predicto
magis polluit aliud tactu suo q
pannus sanctificatus ¶ Respondit
Aer applicat ad quartum in dicitur
sic quod aste quia et vicii et virtu-
tis susceptivus Am facie mea pollu
tus reputat usq quo templum edi
ficetur et omnia que circumdant et
a extra locum templi contaminata erunt
q statim declarat per effectum cum
dicit Et nunc ponite corda vra ipse
a diligenter consideate templum q-
cedens michaeas edificationis templi
usq ad extremum Segetem
Viginti modios atque simum hu
mum estimatos advenit face viginti mo-
dios et faciebant tantum decem et
ita de vinis Si torcularia pertusi
vos vento urente et in mis
pestilentias q magna pte nascun-
tur vel impedientes tue nascentia
et ista simt dicere contra quin
signa Ponite corda vra ipse et sub-
dunit A die qua iactata simt fundа-
menta templi dni Circa q intendit
q redeuntes de babilone statim fun-

damenta templi ut supra dictum est sed
quoniam impedientes opus fuit dimissum
usque ad tempus darii anni Et ro dicit
A die qua fundamenta iactata simt templi
dni Non est intelligendum de fundamen-
tis in fundo et primis q iam iacta
fuant Sed dicit hic fundamenta
illa que super prius edificata primo
posita finem quia respectu superioris prui
helueme vocati fundamenti ponite sup
cor vrm a attendite diligenter tue
nascentia mutationem Numquid ia
semen amplius est ita q non pro mi-
dei sequitur sterilitas vel sterilitas
et idem de fructu arboris et Ex die
iste q a die resurrectionis edificii
templi quando in multiplicatis mensis q
fuit mense nono in quarta quinta
die mensis sexti reperiuntur operarii im-
pediti et hoc matiam quando
Benedicam a multiplicabo fructus etc
q d hoc est vobis signum manife-
stum acceptationis mee ¶ Et factum
est hic ultimo quia redit ad eum
riandum xpi adventu q est quintus
principale quia sicut dicit Za. 6a
Unus quisque non simul letitiam mi
addies messis q est intelligendum de
principali intentione sicut plenius
dictum fuit q sic et q mic ¶ Primo
agitur ponitur tpus huius revelationis
ibi dicit Adhuc modicum et ego commo
veo Repetit revelatio ibi dicit
loquere ad zorobabel quia de ipso
erat xpus nasciturus secundum carne

Ego movebo celū ⁊ terram ⁊
exponatur sicut supra Et subuertam so
lium regnorū subiciendo regno roma-
norū Et quia tūc venit cōpus ut sup
dictū Et dō subdatur quarto die .x.
tpe grē quod dies dicitur Qo xiiii Mox
præcessit dies aut aggregauit Qs
sum tē zorobabel Qa. sa exponit
hoc ad litterā de zorobabel Et tū sub
ditur Et ponam te quasi signaculū
hoc dicitur scdm apīm contra allud
q̄ de rectoma alio apīus dicit Qemie
xxii Quia ego dicit dnūs qui si fuit
ectoniab filius ioachym regis iuda
anulus in manu dextra mea inde a-
uellam eū hic accipitur aut signa-
culū q̄ antiquitus sig-
nabant lītē priūpiū annulis suis
ut hic hester viii Et agitur ssp
Scdm Qa Sa q̄ fuit sicut ectoni
ab deo ēmissus ⁊ per malitia
eius fuit zorobabel nepos eius ⁊ deo
accepius ⁊ per sua iustitia Quia
te elegi scz adopius redemptionis
templi Sed hoc expūcto non ui-
detur conuenire quia aliud q̄ p-
mittit Ego te movebo celū ⁊ terrā
et ita ab omnibus doctoribus he-
braicis et latinis exponit de mu
tatōe regnorū longe p̄ q̄ tpus zoro
babel Unde et aste Ra Sa exponit
hoc de limitatōe regni grecorū
quod per longū tpus fuit post
tempus zorobabel Et ū q̄ in me-
diate subditur Indicabo dicit dnūs
et accipiam te zorobabel nō
audent quidam exponi de ipo m
persona sed de ipo ut dictū ē qui
designatur hic nomine zorobabel eo
q̄ descendit abeo scdm carnē et
in eo fuit figuratus sicut q̄dam xpc
nominatur dauid Ubi dicit seruus
dnō dāsio et dauid regi suo et si-
militer ose iii Reuertent filii
israel et querent dnm deum suum et da-
uid regem suū sicut abundāti fuit
plenius declarātū Dicit ergo as-
sumam te zorobabel quia hmā nata
xpi assumpta fuit ab dno in
unitate psone filii salathiel Chris
tus dm scdm carnē dicit salathiel
filius sicut et dauid et alios ni ge
nealogia q̄ postea Serue meus
scdm humanā naturā in qua mor
tē pcē Et ponam te quasi sigā-
culū a signis fidelibus inter deū et
homines humanū q̄ petrus
symon dicit Sed hic q̄ ii Ero
posterius ē in ruinam et in re
surrectōnē multorū in israhel
et in signū cui contradicēt scz as
cendentibus et scribis quia elegi te
q. ad opus redemptionis humane
dicit dns omnipotens Et vivit in
secula seculorū

explicit aggeus pphā

Incipit zacharias pphā capm pmū

Incipit Zacharias .ppha capitulum primum.

Primo ste actario hic incipit ysphecia zacharie et diuidit in .iiii. ab prec sthan ghemid et tractatu qui incipit a primis e circa primu po hinc yspheie tempus ad diat (In mese octauo inquit et sic patet q hoc fuit post pria restitutionem et opus templi dm quia restituebant illud anno scdo darij sexto mese xxuiij die mensis Vbi aggeus primo In anno secdo darij Ordinem ascephie alle fuit dams filius yptasis et fuit sacerdotibus yptasis iudeis co q cum ipo primo duct ad regni fuit familiaris Zorobabel et fecit quod decebat circa templi rem si cui q mouet contingeret ad regnu Hedm iio Ra Ba. Iste darius fuit filius assueri qui fuit memorabilis iudeis vbi sue mris que iudea fuit Lucatur astruq3 sptmomi sit veri similior tractatui difficilius in principio libri hester Qo an hor prologo notifi tat auctor instrumentalis huiusphetie et primo expphetie dono ei diatur scdm est dm dm Qo exmoie quo ei dicit adzachariam qui interpretat memor dei Qo expatre et auo sic dicit filius barachie ost et scdm re gulam hebreay asserit duo simil pphe sicut et zacharias licet no hēant e ozphetie Dicit aut hic aliquis iste abdo fuit alle pphā qui missus fuit ad ieroboam iij regū xiii et scdm hoc no fuit auus zacharie sed magis remotus quia multo et zacharias fluxit valde longo tempo Dicitur hic filius eius qua fuit de gne sptus sicut sptus meus de danid quia de eius gne fuit scdm carnem Sed hoc dicitur de scriptura no habet auctoritate quia tria re gum no exprimit q alle fuit vacatu abdo nec etia Qo palip xij misit ro rem valet Dato etia q sit exp meret adhuc no valet quia phice ozphetie no dari sunt cad mō sicut fuit zacharias filius ioiade zacharias filius barachie Et sic iste abdo vi det se alius a illo etia si vacatu fuit sed an cum consecrie e q pro

phē ſic genealogizentur vndecim
patrem et patrui ſic remoti apte
intermedijs amſſis Tractatus eſt
ſcriptor ponitur tractatibus in quo primo
agitur de templi et ciuitatis reedi-
ficatione Qo de reedificatione hiſtorice tra
ctat Prima mdias qua primo agitur de
predicta reedificatione Qo de edificantibus
conſolatio tra lij Prima ad hui mdias
qua primo ponit ppti promiſſio Ordo
eiuſdem conſolatio Iudice viceſima
Quarti mſis aut ppti ni hoc conſiſtat
q finit incredulis Obijt dñs et impe-
ratis obſtinati ſicut finit preces cap
ptor q dñs permiſit deſtrui ciuita-
tem et templū et hoc ē q dicit Sera
tus ē dñs ſuper patres nros pro
mittendo eis captiuitatē et ciuitatē
et templū vaſtari r ptor capta
Qo ſubditur miſericordia dei Omni-
potentis adhuc q clemētia ne finis ſicut
preces vñi impetratis obſtinati ad
quos clamabant q̄ſierē ipſe ſedechie
et anne et non audierūt ſed magis
contempſerunt ptor q miſſe puni-
ti ſunt Qo ſubditur patres vñi ad
ſunt q dicit ptim ſcripſi ſunt a
caldeis et ptim a captiuitate mōtis
et ppha ſic falſi p̄mittentes eis
pacem et metoſcopi q dicit in cor-
reptione eiusdem ſententia Ita Zacha
exponit de ppha dñs ut ſic queda
obiecta contra dicta quia poſſent di-
ci alii quibus loquebat ppha ſicut
preces vñi ſunt mortui atque ppha
dum et ſic habuit aliqua prerogati-
uam ante preces nros ptor ſua
uſtica et ſubditur viſio dñi Nū
quid in ſempiternū irascent q dicit
natura mortalis no p̄mittet q
ſempiterna ſit Verūtamen verba
mea q̄ locutus ſum et legitima
mea quod ad legem que mandaui
ſeruis meis prophetis ut dicerent prin
q captiuarentur et mirifice mi ſic
corrigent a moribus malis et
tranſgreſſionibus legis ſtimq non
comprehenderunt preces vros quaſi
dicat ſic quia ſic accidit eis ut pre-
dixerunt et q dñs q finit de ppha
Qo viſum in die licet mortui ſint
mercede et conſiſti ſunt ſi aliqui
de patribus vris ſi mercenarie
dicti afflicte dante eis intellectu et
dixerunt confitentes dei iuſtitia in
ſua punitione ſicut cogitauit dñs fa
cere nobis ſecundum vias nras et dixit hec
pcta conſueta adinuentiones
aut enormia et in ſolita que ad
uenit hijs malicia ¶ Iudicio hic
tenet ponit ppti conſolatio Eadē
mdias partes ſecundum duplicem viſi
onem conſolationem Qui ē et decimi
Prima mdias qua primo ponit
viſio Qo eius expoſitio ē et dicit ea
primo ponit tpiē huius viſionis
ei dicit Iudicio viceſima et quarta
die menſis et ſic vna viſio facta ē
poſt precedentē que facta fuit menſe
viii anno dñi Darii regis menſe

sabath Qui hebreoꝝ sebeth et vndi
ramaid exponẽs hi dicit cõmuniꝫ
q̃ februaid et hoc t̃ q̃ alii tenuerit
ei eo mtoꝝ uel in parte Qudei em
fatuit mensẽ per lunacoẽ et ꝯ
mtercio anno mensẽ cuꝝ duodecimꝝ
qui ꝓcurat adar duplicatur q̃ tercꝰ
em stdm ritum festoꝝ t̃ ꝓmus
apud hebreos ut dissipule declara-
uit ꝓcurat et ego xii ꝓmis em mes
stdm sedmem festoꝝ semper mi-
pit apud hebreos ꝓnialunacoẽ
que t̃ ꝓpinquior equinoctio vernali
siue sit ante siue post siue in ipo
equinoctio quod quide equinoctiu-
mo t xij die martij Contra po
apa uisio ei dicit̃ vidi per noctẽ
quercũ quietis t magis apta reue-
lacionibus ꝓphetiaꝫ que dicit Et
ecce vir r angelus in spẽe eqꝰ
astrondens super equꝫ russũ Qui
hebreos hic nullus per hoc designa-
batur cõdita dñs de aduersariis
iudeoꝝ et ipe stabat inter mirte
tꝫ est aule mirteta locus d̃ tres
runt mirti et mirtus t arbor
fructifera pulchrima et dulcifera pos
xpi et lem xviii vbi translato
ira hic fructus arboꝝ pulchre
loco arboꝝ pulcherime in hebreo
ponit eadem dicto que hic hic
et idem signat Nam mylogo
lum q̃ phe dicit q̃ ꝑ pulcherrimũ
lignũ et odoratum lignũ et odoratum
fructus designatur gaudiũ affluen-
tia de edificatõe templi et
cuitatis et de pressione aduꝝ patroꝝ
sion que erunt in ꝑfunde r nalle
in vallibus eꝝ magis erepsit mirta
et pulcriores et frondiores quã alibi
et post eꝰ equi russi varij et albi
Per hoc intelligit̃ perse grecos et
romanos qui affluxerũt ꝓplm videnti
stdm suꝑpressionẽ regnoꝝ ista q̃ per
equos intelligit̃ assi ꝓpli peragen-
tes eos angeli eos prelati Vt
dicit̃ exponẽs cõmuniter ha Ga
vo dicit̃ q̃ per hoc intelligit̃ angeli
diuersos ꝑ ad exequendã dei volun-
tatem dei et hmodi dicto videntes
equos consonãt ut videbit Et
dixi hic ponitur quarti adaliqua
partem dicte uisionis exposite et
diuidit̃ in duas ptes quia ꝓmo po
hec exponit̃ Deinde exhoc subdit̃ur
angeli deprecatio ad dñm exortum
Circa ꝓmi dicitur Et dixi ego zach
arias quid sunt isti r quid significat
isti equi russi varij et albi Et dixit
ad me angelus qui loquebat in me
r in me deputatus ad ei studiam Ego
ostendam tibi r facta ostendi per an-
gelũ suꝑiorem qui ꝑest toti ꝓpli
dei et iste dicitur ee michahel
Danielis x et ideo subditur Et re
spondebat vir qui stabat inter
mirteta r angelus toti ꝓpli pre-
latus Isti sunt quos misit dñs
ad exequendã suam voluntatem
Et respondens dicit angelo dñi qui
stabat inter mirteta tanq̃ suꝑiori
et ambulauit tram considendo

stati regnoꝝ et cete amice tue habi
tate et quesiit Illo em tpe mone
rant bella notabilia in predictis regi
mb Et respondit ihc inter po
angeli iudeis prelatis deputato eis
dicatur dne exercituum usq; tu non
miserebis urbis q dicere exquis alie
terre sunt impate inquibus sunt
gentiles et ydolatre quare tardas re
stitue urbi et alia iudee loca in statu
suo et adhoc iudicii ira cessauit ex tunc
di Anno xxix dii reperit impleri in
babilone lxx annis Idcirco dicit Asse
ram septuagesimq annis est impleti
transactis. s. atpe tyri qui dedit pfe
licentia redeundi et tame ciuitas
urbis adhuc nondum sunt reedificata Et
respondit dns angelo q loquebat
ut mi denuntiaret bonis miciis Idcirco
sequitur Hec dicit dns exercituum zelo
usq; non pe ce fulsim Zelatus si
rusalem et syon zelo montem magno cal
templi Zelo magno Est autem tpe
Zelus amoris singularis quo vir di
ligit uxorem nolens habe in ea
q turpem Et no qui in hac delin
quit aspere castigat eam et per
hoc mi ymuat q dns castigauit
pplm iudaicum non credo sed q
amore ut reducerentur ad unitatem latrie
et sic factum fuit quia pp redditi
captiuitatis babilonice non legi
pfectus iudaicus adydolatriaz declina
sse misi aliqui pauci tpe anti
ochi illustris Ceruix magna ego
vastaui super omnes gentes opu

lentas et regna vas affligentia
et dicit Qua magna quia finis a
deo permitti non tantum tpalis sed
etiam etnaliter Quia vastatus sum
pauci. s. nobis iudeis primo deo vos
tpali pena Assyrii vero assistrii et
caldei admonetur minatur se ponere
vice quia finis exercituum dne ul
tricis Posteriora. s. quia finistis pmit
ti sdm ordine mee iustice veritas
adurum previam mee et domus
mea edificabitur mea q fuit im
pletus sub zorobabel dice et Iaso
regnante Et pcendentibus ar mentis
mentis ligneis in cuius medio pe
debat corda huius plumbi magne
mitrate sua eti quis pcenditur si
ranuus directe edificat adhuc
ela ma non solu decedificatoe te
pli sed etiam de p̃fectate pplm
huic affligent ciuitates meerum
dee bonis q in parte fuit im
pletu tpe zorobabel et noie
et perfectus tpe a i predicti
et admiranda facient et plenius
dne spus sancti tonitrud et
Et lenam Hic ponit sed iusto
dedecoroe aduersion pplm iudaicum
eti dicit Et lenam omnibus malis et
iudiciis pane ymaginata et cete
re formia sic em iuspane yma
ginata et deprecabit et dixi ad
angelu mee custodie deputa
tu Hec sunt formia que non
tulerunt iudam vre. a. quatuor
regna que afflixerunt iudeos

sicut ssic sñ caldeor⁹ persar⁹ grec⁹
cor⁹ et romanor⁹ ut similiter ex
ponit Vasa. per quatuor cornua
intelligit aduersarios iudeor⁹ scdm
quatuor partes mūdi quia dbor⁹
ecce simt afflicti et ab oriente a
meridie et ab aquilone et hoc per
diuersas gentes cū iudeam hosti
les ut patet ex qrto regi et scdo
paliph Et ostendit mi quatuor fa
bros angelos patres sanguis
dicta cornua quia simt exercitus
dñe ihesu et nemo cor⁹ iudeor⁹
leuauit caput sicut a potuit resi
stē aduersarijs predictis Et venit
ostendere fabri dicte ea q pre
dicta regna uel aduersarios scdm
quatuor ptes mūdi ut predicte
ut dicitur cornua gentiū q ptātes
cor⁹ q ē mysp⁹ ampletur cuiq; im
pio subministrue colla principes ge
tiū

Cap. II

Et leuaui ego hir cōtēplans
et ecce homo in manu eius
funiculus mensoris q; cū
ad mensurandū latera murorū ierū
salē edificia eor⁹ subdit ut metiar
urbem q; ego ad cognitionem metropolim
et ut deam q; ego ad alia loca mundi
quia sit latitudo eius ipse antequa
eam edificent ciuitates et loca circū
pont mensis edificior⁹ sim longi
tudine et latitudine ut expanat alig
et male quia ni hebraeo hic ut iudea
quia angelus scdm loquit de urbe
Et ecce Hic cōtēplatio ciuitatis edificii
spualis urbis alia est que semel
mutata finit murus q; necamplius
reedificata sed semper fuit mi
mice aduersarior⁹ et subiectōe extra
neor⁹ usq; ad eius destructionem
per extrema romanor⁹ dicat ergo
ecce angelus mi ad me scdm dia depu
tatus egrediebatur ad habendū
reuelatōnē nouā de futuris ab an
gelo superiori quia scdm ordine ierarchi
ici superiores angeli alloquunt me
dios et medij inferiores et extra pa
ter q; hec reuelato ē de alia re quā
precedens quia ē de urbe spuali se
quitur Quasi muro hebit urbem
quia certa no confidit in muro
fortitudine sed multitudine proteget
pre multitudine q; implebit ei
in fidelitate multiplicatōe per or
bem omnissim hoīm et iumentor⁹
quia reedificatores aliqui simt suspicaces
et litterati qui homines dicit Alij
no simplices et illiterati qui iumenta
notant pō lxxuij Et iumentu
factus sum apud te et ego semp

tem Et ego ero ei ait dns murus
ar protector et defensor et in gla
ero in medio eius quia deus in ce-
ria honoratur et ro ad eam hoies
ni uenient tra subdimr fugite de
tra aquilonis ar de pcate dyaboli
qui in quatuor uentos celi dispersi
vos ar spargi ar misi perdidi vos
erroes eius xpi adhesit dns ar
pphis premissus ad fidem nomine
eius vocat et nomine earum intelli
cetia intdeclarari fuit ysaie ix ro
que t adhesit ei fidelis pphis quia
cetia non t xpi pietes sed fideles
fuge de pcate dyaboli que hitat
apud filiam babilonis ar cultui ydo
late non om pr hic quem et in
telligi per filiam babilonis ciuitas
uel tra babilonie quia longe an
tpus hui pphete ciuitas babilonis
fuit destructa per tyrii et dantu
et inde remisit michaam ut hic
plus ei spare Et licet aliqui rema
serint missa babilonis detenti
a medo vroes quas ibi acceperant et
plios qui fecerant ut dictu fuit
ibidem tm alli audent pbabiliter
pauci comparuisse quia omes nalit
melinant ad redeundu in tram
origims sue et maxie de tra in
qua detinet incaptiuitate et pu-
nitate nec rionabiliter pdici pos
alli qui remanserit monueant
hic fuge apter inspatione mine
tem alli tre quia atpe ari legit
regnu eius et fuerit ssp finis
satis quieti fuisse usq ad tpus
alexandri magni qui regnu illud
vi armoz subiecit sibi Item tra
que hic dicitur filia babilonis im
mediate supra dicit tra aquilonis
babilonia vbi ro t ad aquilonem re
spui inde sed magis adiacente
et ro per babilon que transfisio
interpretat et per aquilone de
quo dr Semie prime Ab aquilone
pandet ome malum pcate de
monie methate seu figuraliter
designatur Dicit et ubi pe
trus mfinie prime canonice dicit
salutat vos ecclia que in babilone col-
lecta ar in tra qua thus xpi nero-
nis ibi regebat pcate demonie
qua hec dicit dns spiritum an-
gelos Um in hebreo hic ponit
nomen dni tetragramaton sci
dei ppbate Ubi translato nra
hr dns post glaz misit me
secundu seriem textus no t um
Zacharie sed dei dicentis se mitti
p iustificatione de xpo qui t verus
deus et apre missus p salute
gentis bniam Et huic consonat
quedam glosa hebraica Ait
hic mdicta que talis t post glo-
riam misit me glosa pro hono-
rem redditi esaie Venit messi
as manu quis aut glosa hebrai-
cis principe romanis fraudulenter
esaie et roma mons fore noluit
et sic impletu t mdno ihu

xpo quia post gloriam monarchie adeptam a romano pape cessare augusto ppter q fecit describi orbem vniuersum tamquam sibi subiectum manus fuit qppiis ut patet luce ij fld gentes que spoliamur vos a. adiudeos qui fidles mpi mittia cetia gratuitor tractamur Act viii quibus pdicauit xpus mysta persona et dicit hic gentib quia tue no vacabant z legem ut iudei sed eam transgrediebant ppt mandata hoim Ut patet in ouo Vel ad gentes a. romanos pncipes qui mpmittia cetia fidles persequebant inscriptibus suis et bonis quibus predicauit per suos aplos s. petrum et paulum et alios doctores sequentes Qui eni tetigit vos tp a. sollicite vos custodiam sicut custoditur oculi pupilla Licet eni hic xpus p misit fidles corporaliter permanere tamen custodiuit eos sollicite in spualibus bonis in quibus hic creuit cetia mitto et mio fidelium magis que tempore paris Qz fuit figuratu in filijs isrl qui quanto magis affligebant ab egyptijs tanto magis multiplicabant et crescebant Exodi pmo Ysaie subdit Erit ego leuo manu mea a. virtute super eos a. pncipes romanos oppressores et erut prede hijs qui fuiebant sibi quia pncipes romani et alij eis subiecti qui mpmittia cetia affligebant fuituri dura et abstulerut eis bona sua amo suppositum tolla sua iugo xpi et eius ministris dotantes cetis talibus bonis et cognoscetis per experientia bonoz quia dns exercituu deus pater dns angelorum misit me p gentes hiam saluare et no pretio beneficia amittat cetia ad laudem dnam tuam dicit Lauda et letare quia ecce ego venio p tuam assumptoz et habitabo in medio tui confitendo et pdicando Johis primo Verbum caro factum e et habitauit in nobis audi tabunt gentes multe ad dnm q patet impletum q numerosissime gentium ad fidem xpi per orbem vniuersu Ecce ego mitto angelum meum qui ante te ambulet et custodiat te introducat in locum quem parauit tibi Exodi xxiii Et possidebit dns iudam hereditatem a. conuertendo dm quia corde credit ad iustitia et ore fit confessio ad salutem et q peccatum nuda tales intelligant cetia secm doctores hebreoz sunt ostensi Ze xxxiii et xxxviii parte sua a. premium sunt Intra sanctissima mundo q vocat tra viuentium et eligat ad hunc n. hm s. celestem sileat amittat cum Ablas phemisse dnm mm dnm xpm quia conturbet de habitaculo sancto suo a. transiergat in finali iudicio admala punienda et bona premiandis

Et ostendit Cap. m.
Post militatis et templi re
edificacõne hic ihsua confir
de ministrat edificantiũ consolacõne
et primo alijs sacerdotib⁹ Q⁰
zorobabel ducib⁹ iuy eas Cirta pm
dixit q sunt dixit ysa. sa. ihc pñ
cipaliter loquti sunt dedicnib⁹ mes
sie ipo ihsua primo demõstrat consp
lacõne sacerdotis de eius c
mudacõe Q⁰ de xpi nativitate
ubi ihc Cirta primo studendũ q
uidet redeuntes de babilone pecta
cie grauiter accipiendo uxores
alienigenas et hr primo exhre
q tale. et sacerdotes sunt alij p
ramit et filios eis filius aliis no
stris sunt sacerdotis sed adexhor
tacõne exhre excusit eas et hor
te q dicitur et ostendit mihi dñs
ihsum sacerdotem magnũ stantẽ
coram angelo sancti michaele pre
lato toti populo indecoso inprecatie
te et sathan stabat adextris eius
ut adisaretur ei attisando eũ
de transgressione filioq suoq
sicut heli fuit reprehensus a dño
et punitus de transgressione fi
lioq suoq primo regũ in Non
cum legitur q alle alius imperfoa
ipa mulierẽ alienigena accepit
et dixit dñs ad sathan Huic ambe
bruo pauit nomẽ dñi tetragra
maton soli deo applicatũ Vbi
translato mitra hedris et quia po
nitur hic ter et loquendo quasi
de persona alia satis apte ostendi
mdeo trinitas personaꝝ ihsu
non iste sanctus torrus ẽ crucis
de egipto a. q. ticius semitribusius
in tribulacõne captiuitatis babilonie
q. dicit eradicatur uis eu terrestre
obrise et alius erat indutus ue
stimentis sordidis quia culpam in
currerat ex negligentia arguendi
filios suos et cetera adalios adp
tenebat officio sui et sumi
pontifex erat. s. michael ad
eos qui stabant coram se a. an
gelus alijs mundis auferte
uestimenta sordida abeo perquod
designabatur remisso culpe de
qua penituit et filios et ppm
ad circuncisionẽ uxores alienigenas
induxit et induite mutatorijs
a. grece et cidaritin mundis pu
nite tydarim a. mitram qua
tebat summus pontifex et per hoc
designabat q digne exercet officiu
culpa et gram delet et angelus
dñi sancti michael contestabat ihsum
ipm mandans constituendo hec
dicit dñs si in uijs meis ambulaueris legemque
am custodieris et custodiam tu
tabernaculi regendo et eris iudex
pontificis exercendo tu quoq; iudica
bis uel a. mossinos pontifices per

senecabis Et dabo ambulantes
de hijs qui hic assistut a de
angelis hic assistentibus dabo
adiutores et directores in officio tuo
Audi ihus hic tam pulcra
consolatio ihu sacerdotis de xpi
incarnatione quod sine desideratur
preter veteris testamenti qd dicit
Audi ihus a rem valde grande
ego sum et dicturus tu et amici
tui a alii qui sunt pati adtendite
alienigenas uxores et legem p
nare quia viri ptendentes sunt
a in finem expectantes s xpi
misterium Dicitur enim ptendens
a tendo ptendis q e alii in lon
gum qui designat uel expectat
Ra Sa dicit q asti finit ananias
misael et azarias qui de babilo
redierunt cu zorobabel et ihu
sacerdote et erant ei familiares
et amici et dicunt hiere mi pro
tendentes quia miles fiunt facta
portenta a mirabile signum qui
de cunctis regnis exierant alleli
ut hr danielis tho Ecce enim ego
adducam servum meum dicente sm
hebreos hr germinatem Et post
hic Ra sti hic de zorobabel qui
dicitur hic germinas eo q germi
nacima ut ape dicit qui edifi
cauit ciuitate arlm stat pater
sub templo dn construxit sed
hoc no audetur quia zo mach
abeorum dicit q iste necmias sac
sacerdas et sic de tribu leuitica zoro
babel aut fuit de tribu iuda a hath
p mo Et no aliqui expositores catho
lici dicentes cu Ra Sa q h et spiritu
intelligi de zorobabel dicit q h
uocatur dicens quia fuit ortus de
tribu regia et quia ppatus fuit
edificio templi Hzasti cu sta si
milib uidentur iudaizare et mag
qua antiqui hebrei Vn ad translatio
nra hr ecce ego adducam seruu
meu dicente sep translatio cal dai
ca apud hebreos autentici sic hr
ecce ego adducta seruu meu messia
a germinabit Ex quo patet q de
xpo intelligitur ad litteram quia ecce
lapis a xpus qui dicit lapis abie
ctus demonte sine manibus dan ii
quem dedi coram ihu quia indi
cu per fidem sunt saluati
dicit Achis x Abraha pr ui ce
ultauit ut uidet diem meu uidit
et gauisus e Super lapide unu
a xpm quit unus qui persona li
ter mi co sit duplex manus septe
oculi sunt a septem dona spus
sancti que implentur in me quem
unt mysto homine sdm q dicit
apostle xi Requiescet super eu
spus dn sep q ad litteram intelligi
de xpo cui sdm dicta hebreoru
ut ubidem fuit diffusius de la
tacu Ecce ego zelabo

eius quia corpus xpi formatu fuit
et figuratiu in utero uirginis uirtute
dna Et assumpta imaginatiue tie a-
mundi tactus Vel per septe angelos
ministrantes angelorum designatur Vnde
danielis iiij Angeli dicunt uigiles
et mt xxx Angeli corp semper uidet
facie pris et isti septem oculi sp
super xpm quia semp sunt attenti
ad exequendu eius mandatu quia xpe
e rex angelorum Et hec exponit ana-
gis concordat littē sequenti / Qndie
Vna a. medie passionis Qm pdi
Johis xpmo ecce agnus dei qui tollit
pcta mundi Considerandu e qd
hic dicit Sra Ba qd xpe nesciet q
sit astu dies quia no pt assignare
aliquā diem sednm qd fidiam mdai-
cam que negat xpm uenisse m
qua tra uidet fuit absq; imquitate
Et no ex hoc q confitent hanc agno-
scantiam preter eius intentoj con
firmat catholicam ueritatem Qndie
alla a. tpe xpi Vocabit uir a-
micu suu subter amica ei per
talem modu loquendi significatur xpe
magne patris impiis locis fuit
septie et sic fuit ante xpi nativitate
quter qd fuit tpe destructus est or-
bis ut dictu e supra omnibus tpis
subiugatis romano paratis Cap. iiij
Et reuersus e
Hic fuit pantur translatio Zo
rob abel duris de transmiga-
tione templi fuit fundatu quod
xpe fundauit sed pca opus im
pedit fuit usq; ad sedm anni
darii regis persaru Quinto Zoro-
babel et ei adhentes resumpserut
opus ut dictu e supra aggei po
Qgitur pmo capitulu indicat ptē
dnidicte qua primo hmoi transmi-
grationis pphetia punitur missio Q
hmoi missionis exponit qui et respō-
dit Circa primu dicitur et reuer-
sus e angelus qui prosistebat de-
putatus qui adhoram disparuerat
et suscitauit me admissione om
pphetiam aportet exponi uel ce-
nai mētē et sequit' uisio iii dr
Vidi et ecce candelabrum Videtur
em uisione ymaginaria candelabrum
aureu simile illi qui fuit in taber-
naculo moisi De cuius materia et
fore dictu fuit plenarie exodi xxv
Et lampades eius x. sedes lucerne q
erat de auro mundissimo super ip-
sum apicibus x. in summitate candelab
et accipiuntur lampades in singulis q
pludi sicut exo viii Vemt mul-
ta grauissima ad est multitudo
mystaru quia septe erant sedes
lucernaru - sicut et septe lucerne pt
pt dicti qd hic fit specialis mentio d
una allaru que erat in medio su-
per scipitem candelabri et tres
hinc et tres inde super septem bra-
chia eius et septem infusoria x.
nasa aurea in quibus infundebat
oleu miluerunt et due olive x.
rami oliuaru qui supra dicti parte si
sorem spectant hmoi Et respō-
dit Hic ponitur dicte uisionis
exposito et primo de significatione

tandelabri Qo de spūcis oliuaꝝ
ubi et vīdi Circa pmū strenuꝰ
q tandelabrū orat Omū depicti
palibus ornamētis templi et io
non ponebatur i n̄ pg completoꝝ
ap̄ūs templi et io permissionem
tandelabri designabatur finita tm
summatio templi sub zorobabel aqo
fiat inchoatio et hoc e q subdit
hec e vba dn̄i ad zorobabel a
missio predicta e significatiua consu-
matōnis templi fiant et om̄ sen-
sibile e signū rei significate non
meritis meis in roboe a io vltra
hinc sed dnā consummabit tem-
plū Qdio subdit Ecce mitto
q̄ dns in spiraui dato consu-
mde templū manibꝰ inchoatio
et adhac prebe necessaria et re
mouē impedimenta ut hr pmo c-
da:c vi Quis tu mons magne ꝯ
a dyabole per superbiā elevate
qui opus templi impedisti mit-
tendo adhoc gentiles et tantis-
sem filiū tuū coram zorobabel in
planū a ab̄ tento decretoꝝ et
amplius impedire nonpotēs Et
educet lapidem p̄maū a zoroba-
bel super lapidem fundamentalem
an portā educet edificiū malet
et exequebabit gn̄ gre eius a se
cretis dedit licentiā edificandi ut
q impetratoꝝ zorobabel dabit
dabit gn̄ consummādi Qdio subdit
manus zorobabel fundamēt do
mꝰ astam subtrio et magis q̄
fecerit eam sub dato et strictis

q implecōne verbi mei quia dns
ex̄citauit mīsit me adhuc dedificio
templi et hortando Per implecione
ꝓphetie sue apparet manifeste q fiat
adeo missus sicut ꝓphā verus omnib⁹
cum desperet dicet perhuc a strictu
redemptu de babilone qui deprimebāt
et affligebantur agentibus cōtrāri-
tibus Ut patet p̄mo esdre Quia
tm hijs nō obstantibus templū fit
q zorobabel consummatū Qdo subdit
et letabimi sp̄s mei p̄us despectu et
impedim Et videbunt lapidem stan-
neū Quia hebreo hr plumbatū per
quod designatur edificiū templi nec
sublimatū Qui manu zorobabel a
per sollicitudinē et diligentia eius
Conter exponit q dicit de septē
oculis Super lapidem nouū ei
dicitur Septem isti oculi a Omnia
sitas angelos designata q septē
nariū eo mō loquendi quo dicit ra-
phael angelus thobie xij Ego sū
vnus ex septem qui astamus ante dnm
Omnes enī angeli assistūt tota de
quantitatem faciem eius clare videnti
et omnes mittūt ministrū Un
q dicit hebreus p̄mo Omnes admi-
strator⁹ spūs sunt et ministrant
voluntatem eius exequunt licet
cum superiores angeli no mittant
ad exteriora exequenda ꝓpter q dicū
assistentes alij administrantes in
etia superiores mittūt administrari
quia superiores alluminant medios
et medij inferiores de agendis
sm ordinē diuine voluntatis Qo

subdatur aliud distinctius omnipotentem
ram quia agunt ad ea que fiunt tra
hitam naturam ¶ Et respondit hic con-
sequenter ponitur expositio de duabus o-
liuis et spiritibus eius et vostris candela-
bri quia eadem est consignificatio
ad datur una responsio eis subditur
misit ea esse filios olei i.
Zorobabel et ihus pontifex qui di-
cuntur filij olei qui zorobabel erat
de tribu regia ihus aut de sacerdo
tali dignitate aut quibus officij
primatus debebat conferri tame
alla quoto non fuit tpe templi
secundi hebreos qui assistit duabus
fre comisse fideliter ministrentes
apti eius in templi reedificatione
et vostra aurea secundum visionem omni-
gmadum exeunt duo creaturarum de
me candelabro in quibus pendebat
in fistula De oliuis aut et spiritu
eius dictum est supra

Cap. iii

Et comisus sum hoc est quod
pars principalis huius qui
qua pinguntur ypothece spectan-
tes ad tpus hitationis ciuitatis
reedificate Et primo subrogato per-
sum Iosue sacerdotis magni Zorobabel regis
magni et quod tamen
ghere dimissio et precisa sed frequens
de caligine tpe moueatur mania pte
et eguso quia fiunt frequenter dictum
est supra talis diuisio precaptiue
nec venitur in ypothesi et secundum tactum
ueritatis sancti spiritus de uno trans-
ferit ad aliud aliqua occasione

hita quinta diuisionem duabus partes
secundum duplicem uisionem Quinti et
egressus est ¶ Circa primum dicit
Et comisit ei ad reprendam diuinam
reuelationem Et inde uisione unius gra-
nata et ecce uolumen uolans
ercens de templo et ciuitate cuius
quitas subditur longitudo cubi
xxti cubitorum ptes. secundum longitudi
nem portionis templi cuius longitudo
erat xxti cubitorum secundum latitudi-
nem templi et latitudo cubi x
am faciei templi Utraque uolumen
aliud uidebatur de templo egredi
di Et dixit ad me exponendo ultius
significationem hec est maledictio ex-
pena egredies super faciem omnis fre
uel ij enim uidit librum unum erat
scripte lamentationes que egrediun
super faciem omnis fre ni indeiuper-
turbabilis de ritu et iudea capti-
uatis ad diuersas partes orbis
quiter preda fieret et punitis que
sunt destructionem ciuitatis uigebat
ubi unde et sedechias ratu-
ditus fuit in manus nabuchodo-
nosor quiter preter punitis
maneret ergo quem ut hic
paulus ultimo quia omnes fur
erunt a spiritu et sicut assolumne
uolante indicabitur a primeua
et educam aliud extra ritum et
iudeam et perhor designatur
quod reedificata urbem talia preda
non habundauit in iudea Et

Et veniet ad domū filiis isr v
ultio dñi veniet super iudeā
captiuatā ppter pcā ā sā et tan-
quā cet et ligna eius v totam
progeniem transgressoꝝ ¶ Et
egressus ē Hic ponitur sēa vi-
sio Videbat em ph̄a visione
ymaginaliā quandam amphorā
de templo et ciuitate egredientē
in qua sedebat quedam mulier
vna q̄ per os amphore apparebat
desuper Videbat ecia talem plū-
bi portari abangelo qui depressā
mulierē intra amphorā q̄ plane
os amphore talento uel massa
plumbi ne mulier posset egre-
di inde et desuper apparē Vide
bat vltrīus duas mulieres alatas
portantes alta amphoram adua-
bilanis tram q̄ eramphoram duc
q̄ genus mensure designaba
q̄ plus vegmi inde dolose egerāt
in mesuram de ea que vendebat
Apter hanc ductus fuit captiuꝰ
in babilone Vt dicit Ra Ba
Ed quia ppriatus fuit ibi duc-
tus apter ydolatriā sicut patet
q̄to regi et so paliꝰ mpliꝰ by-
lone so alij dicit et melius ut-
tendit q̄ amphoram q̄ genus
mensure intra intra mensura q̄
dñi intelligitur multiplicato
peccatoꝝ in regno iuda et in
tanta mesura q̄ dñs iustitia ex
igebat q vltio in ferrent Qm
mensuram peccatoꝝ Qm̄ deus
Ordinē mensura pcti est et plagaꝝ
modus Permulier sedentem in
amphora et desuper apparente intelli-
gitur ydolatra que e directe contra
deū et adio ejectabit pcta que sunt
contra pximū Qui vocatur impie-
tas Quia sicut cultibus dñi vocatur
pietas Talentū vē plumbi signifi-
tat grauitatem pcti Due mulieres
amphoram portantes Quia sic
cultus dñi vocat pietas sic mi cul-
tui ita et ydolatra impietas tale
tū vē plumbi significat grauitatē
peccati Due mulieres amphoram
portantes in tram sennaar que
eadem ciuitas babilonis Ut patet
gen xi Dicuntur duas tribus sue
regni duarū tribuū q̄ppter pcm
ydolatre principalie et alia transgres
sionē captiuate in babilone Et hijs
dictis patet littera usq̄ ī Ut edifi
cetur ei ar ydolatre et recte mali
cie ¶ Domus q manso quia se
mouet a babilone ciuitate peccatoribus
ubi captiuatis et ponatur ī super
basim suam a sic structure q̄ no
reuertatur mundam et sic factū
fuit q̄ p̄ traditā captiuato babi-
lonē alle ppheꝰ non legitur ydo-
latriā destruxisse nisi aliquā parti
tpe ydo antichristi et magis timoꝝ
tormenti quam libidine peccandi

Et transiens sic Cap vi.
Hic ponitur successio qua

druplicis regni cui succedisse scribi
tur iudei. s. regnum caldeor persarum
grecorum et romanorum Et diuidit
in duas partes Quia primo ponitur
dicta successio Quo iudeos oppressos
in seruitute fac. Et factum est prima
in duas quia primo ponit regnorum
tradicio Quo cor dilatari eos facta
¶ Circa primum dicitur Vidi nocte
Ymaginaria et ecce quatuor quadri
gae Aquatuor regna predicta
egredientes de mari diuersimodi
tus corpo. Succedentes sibi morbe
strum dicta Aphaxad eorum qui deprie
Aphetauit Vt patet hic et dan
ij et altitudine contemplationis
et in pluribus aliis locis et diuini
Asti Aphse montes. Apter altitudine
contemplationis et erei Apter stabi
litatem virtutis et dei quia finis
de duobus regnis Aliqui enim finis
de regno nde et aliqui de regno Aph'
Vt patet in libris regum et Aliqui
Quadriga prima. i. in regno calde
orum equi rufi Quhebreo hi. eq
rubei quia caldei in militia sanguinem
nem effuderunt et potissime deum
deis in obsidione urbium et cum
captione Et quadriga secunda. i.
in regno persarum et medorum eq
nigri Apter horrorem quem in
tulerunt iudeis tpe assueri q
suadente aman precepit omnes
iudeos Aperdi totid regnum Sed me
dia ¶ Quadriga tertia. i. in
regno grecorum equi albi quia

primus rex alexander magnus ve
nerat contra ytim addestruen
dam cui versus fuit in mansuetu
dinem eo q summus sacerdos et alii
sacerdotes ex revelatione dna ex
ercitui obviam sibi imposuit sacerdotibus
et sacerdotibus indumentis et des
cendens de quo deum teli adorauit
in summo pontifice dicens q in
adhuc est in terra sua Deus
apparuit sibi in tali effigie pro
mittens ei victoriam de regibus
fere ut hic in scholastica historia
Et in quadriga quarta. i. in regno
romanorum equi varii. et al'
in pares fuerunt iudeis manifesti
ut augustus et tiberius et aliqui
fortes Vt gaius nero et vespa
sianus Aforte quia regnum roma
num in fortitudine excessit pre
dicta regna ¶ Quid sunt hec
duo mi. r. quid significant hec
quadrige et equi Et ait ad hec
visione exponendo Quatuor ventorum
tuor venti celi. i. quatuor regna
admodum Ventorum pugnas dissecra
Vel quia extra sunt in quatuor
mundi partibus Unde ortus
Venti Vt sunt in patre et
domino tribuit sibi presidere ab
aquilone omnibus plagis terrarum ¶ In
quia Hic tam ostenditur Ubi
inceperunt bellare ad se dilatandi
in de quadriga prima nigri
rufi fiunt nisi fit hic mentio
quia regnum caldeorum iam erat

destructu per tuu et darium qui
qua erant aquilonari a medi et
perse ut p̃dictu ē egredieban
ad tram aquilonis licet eni caldea
onu ee aquilonaē parte re
medie et persidis ut in supiorib
dictu ē tame regnū caldeoꝝ se
extendebat usq; ad partes aquilo-
nares Unde et ipsa parte col
legit nabuchodonozor exercitū
ad vemendū contra ierusalem Ut
dictu fuit q̃ primo et in aliis p
tibus que sunt ad aquilone medie et
persidi interpetrant medi et per-
sa impugnāe regnū caldeoꝝ
Et albi q̃ greci egressi sunt post
eos quia alexander magnus albi
debellauit darium regem et porum
regem medoꝝ Et quia Armenii
egressi sunt ad tram austri ubi se
dilatantes respuit finib rome eius
alit erant robustissimi Usq; sunt
etiam romani qui supradicti sunt
varij et fortes exierut et querebat
re fīdo quia se non dilatabant tan-
tū ad vnam partem sed ad omes
partes orbis Deo sequente Et
dixit sc̃s dns aquo ē omib ptib
iste ambulare tra ex omi parte
subiugando eam Et qui migre-
dientur ad fraz aquilonis impug-
nando regnū caldeoꝝ requiesce
ferunt spūs meus i ppa me-
am loquutus ē ihs deus descripo
admodū hominis vrati aug ira
questit qm punit Deus autem
puniunt caldeos persas et me-
dos qui balthasar regem interfecerunt
et regnū eius acceperunt Danielis
vi Et factū ē hic corpr ponit
ūd corpo consolatoꝝ de edificatōe templi
et honor edificati Circa q̃ sciendū
q̃ aliqui iudei de babilone venerant
apportantes munā auri et argenti
Et in reuelatōe dīna q̃ templi edi-
ficatōe et eius veneratōe Et in
reuelatōe dīna preceptū ē zacharie
q̃ ex illo auro et argento faceret
coronas et poneret eas in mitrā ihū
pontifīcis addendū ad offertū medi
ficatōe templi et adhuc structas ponti-
ficalis officij et q̃ ipsi alle coro
suspenderentur in templo edificato
in loco patenti ad templi decorē
et offentū memoriam Christi dicit
patet littā paucis exceptis que
disturbatur Et ecce oriens nomē
eius et ihūs pontifex in loco pro-
prio et subter eum orietur a
subeo edificiū templi propriabit
et consiliū pacis erit inter duas
allas et inter ihesum pontificem
et zorobabel autem et qui pro-
cul sunt non solum iudei sed
cetere gentiles venient in templū
et edificabunt in templo dñi offendo manifeste manifeste p
tiosa ad templi munera Unde phi-
stdo machabeorum ita fiebat
et ut ipsi reges et principes loci
simo honoē digni ducent et
templū maximis muneribus illus
trarent Et sicut q̃ impletoꝝ

mee gphetie et sic e dñs gphe
Erit autem hor si audiui mdictis
ꝛc Perhoc patet q hec pmissio
de bono finio et confirmles frequet
mtelligit in spnia sub condicone s
salli quibus fiut in bono perseuer
et similiter cominatoes de malo pe
ne si perse mancant impertis stu
dut q translato mia hr ette vir
nomie qui obtns translato mi
daica apte hebraeas auteticu sic he
ette vir messias nomie eius et
sic mtelligetie ad litteam de ihu
nazareno qui e vr messias an
lege et gphetis qui sub qui dr
sionis qua sdm dei ratem etna
liter oritur apte et subter eu
orietur qua tue erat nasatus q
sdm humanitatem tpaliter de
mee et apte edificabit templu
dñi et ecclam de fidelibus suis
tamplu de lapidibus viuis et
exstructu templu apte Repetito
est eiusdem ad maiore assertoz
et apte portabit gloiaz in sua
resurrectone et sedebit ecdna
toie super solio suo in sua as
tensione addextris dei et sic sa
tendos ꝛc qm dicit de ipo he
breop vij hic aut eo q manet
in etnu sempiternu hic sacerdotiu
et tunsliud pacis inter illos ꝛ
inter iudeos et gentiles exquisy
facta e vna ecclia sub uno pas

tore alia do recta exponatur sic
prius Nec impugni inuenitur q
impugnatio huius partis loquatur
spnia de alio filio io pdcm qui
fuit figuia xpe et nomine alio ppt
filij dei quia inter ceteros similitudinem
figue ad figuiatu sacra scriptura fe
quenter transit sub uno conterti
de uno ad alium sicut dictu fuit y
saie dñi et scriptura loquendo de
rege babilonis transit ad loquendu
de demone q eu figurato et si
militer fit in pluribus aliis locis

Et factu e capm vm

Hic interponit solutio cuius
dam dubij et dicit medias
preces quia primo questio proponi
tur solumodo et Et factu e Brea
primu stendit q pg destructone
templi et ciuitatis tempe se
dechie iudei pgea remanserut a
nimati alia die et quia pulue
redactat de captiuitate et te
plu erat xpe consumatoz sp
iudei qui remanserut in babilone
miserut ambros nuntios ad ypliu
et sacerdotes quosdo si debebat
ab illo deinceps cessare et hoc e
q dicit Et factu e in anno qr
to darij regis Quinto anno sex
to templu fuit consumatu In
quita die mensis xr qui e castleu
iu apud nos correspondet mo
uemb et accipiut nomen me
sis sdm ordine festoz mqo

ordine martius ⁊ primus Ut de
Haratu fuit diffuse ḡm vii etxo
xii et mseruit debabilone parasar
qsre erat principalis inter milites
et ad deprandid faciem dñi quasi
bono negotio pmittendi ⁊ ut indicere
sacerdotibus arc qui debent respon-
dē delege et alijs dubijs Nunq
flendid ⁊m r. ppto iudaico qn me
se quito liceret om ciuitas fuit capta
quarto mense tamē non fuit cō
busta usq admensem qnti ut dem
⁊ supra Qēmic xxxix et q̄rto re-
gni vltimo ¶ Et factu ⁊ hic
consequenter questio ppōita solui
m qua soluitur sic proditur quia
primo interpantur demo ieuniā-
di p̄tito Qō transplantetur de bono
finis tri viii Qompletur ques-
tiones soluto versus finē tri viii
r. et factu p̄ma tm duas quia
primo arguit ppha madid an debi-
tū ieuniandi Deinde indicit ad
rectu modū vomendi ⁊ et factu
circa primū q licet iudei indicq
ieunior suor abstinerent et alia-
liquibus cibis non tñ abstine
bant a vinijs after q exanit te-
phensibiles sedm q diffuse ostē-
dunt vsq ad lviii qō hic dr
Nolite ieunare strictad hanc
diem et hoc modo arguit eos
ppheta dicēs Si ieunaretis et
plangeretis quinto ⁊ mense pro
ciuitatis et templi destructione
et in septimo q interfectus
godolie ad quā fecerat dispersio
r. reliquiaq ppli iude perhos lxx.
annos ⁊ captiuitatis Numquid re
uera mihi ieunastis mihi r. adhonorem
meū q. d. non quia non abstinuistis
a cibis et tu concedistis et bibistis
laute post ieunium Nunq non vo-
bis comedistis r. ad ppām voluntā-
tem q. d. sic et michi pauperibus de
distis ⁊ Numquid non sunt verba
que locutus ⁊ dñs demo ieuniādi
mdebito qm in au ppharū precepto sic
allegatur ⁊ asaia qui suo tpe argui
it ieuniātes ¶ Et factu ⁊ hic
tenet mdicit quibus addebeat vi
uendi modū cui dicatur Iudicium
verū iudicate non defectes ānā
contra iustitia timide aut fanāc et
misericordiā quāc admentis affectū
et miserationes quāc ad multiplicē
effectū facite cui personis indi-
gentibus cuiusq condictionis a
proximo Vir fri suo argumento suo
Non cogitet mcorde suo malū
ex quo patet falsitas aosephi di
centis libro antiquitatū xij q
cogitatio nō ⁊ peccatū nisi ꝓcedat
ad effectū et nolunt attendē
adiuba ppharū prece vii qui erat
in anno ⁊ regno iude an de stric-
tione anni sed magis persecutio
nis admorem Et facta ⁊
indignatio magna adnō qui per
caldeos ciuitate et templū de
struxit ppm patrum ꝑuersitatis

et partim captiuando q̄dio sequit
et dispersi eos p̄ omnia regna a p̄
multa ut per regna assirior cal de-
orp persar et medor et tra desola-
ta t albeis a ꝑpter corp domini
et posmit tram desiderabile a nudea
que fuit desiderabilis sanctis patribꝫ
nan tam ꝑpter eius fertilitatē quā
tra egipti t fertilior quia ꝑpter nri
di saluatorē quā mea spatiis est sa
lutem

Capt̄. VIII

Et factu t hic post ꝑpli me
patronē ponit ecclia bonā p̄-
missionē ut bonꝫ samaritanꝫ
post omnia mortificatiōm in fine cō
olau lenitm erdnudinem mdnas p̄b
quia p̄mo ponit dicta p̄missio d̄o
p̄missionis confirmatō a hec dicit
q̄ missio d̄o rsta t q̄ spēa habita-
tione ciuitatis urbis recedificate
ꝑmittitur tame ptita castigatōs
ri dicit in persona dei zelatus su
sicut vir uxore sua qui attrite
corripit eam delinquēte et cruen
hic p̄on q̄ ppto qui i templo mine-
bat ad templū et cra q̄ templo
quia ꝑpl̄us castigatus fuit per
captiuitatem et templū mtensi
ꝑpter ꝑpl̄i malicia et reuersus
sum ad p̄on mdultadine clemētie
et hītabo mmodis urbm quia post
recedificationē templi ubi vigeāt
cultus dei cri cra erat multitudo
ꝑpli q̄dio sequitur Ad huc hītabūt
senes rep quia nō sufficient m
multitudine sicut antea regi patet
in littā Hec dicit hic ꝑpter
ponitur dicte p̄missionis confirmā
et diuidit mdias quia p̄mo con-
firmatur rōne Qo exemplo ubi hr
dicit Qo aūt accipitur exdi potēta
tui mihil t difficile et hoc t q̄di
Si difficile videtur mortalib⁹ reli
quiaꝫ ꝑpl̄i huiꝰ ꝑpter paucitatē em
plebis tempꝰ edificāde videbūt ho-
minibus q̄ urbm nō posset sufficienꝫ
pulari decreto Sed hoc nō obstat
potentie dei q̄dio subditur Numq̄
mortalis magꝰ aggr et subdit mag
populatorib⁹ tui dicit ecce ego sal
uabo quia reedificata ciuitate et
templo eius ꝑsperante multa mdei
dedmersis partibus mstmitu di
venit ad hītandū a hec dicit
Hic consequenter confirmatur per-
hoc q̄ antequā resumerē reedifi-
catō templi ꝑpl̄us erat m mstā mag
sed semē paris erit a ꝑpl̄us po
tuit parasse semina ere et mere

Et erit habundancia fructuum ſuo
ſubdite domica dabit fructū ſuū
ſuū et erit ſicut erat in maledicto
in gentibus quia ſic gentiles ma-
ledicebant aliū dicebant ſit tibi con-
tingat ſicut in iudeis iudeis Sic
ſaluabo vos de malis et eritis be-
dicto quia benedicentes aliū dicet
fiat t ſicut iudeis licet aliud a-
liqualiter fuit impletū tempe
templi conſummati et ciuitatis re-
edificate Tamē multo perfectius
fuit impletū tpe q̄ et aplōz te-
ta patent uſq; Her ſunt ergo
uerba q̄ concludit q̄ promiſſa dic-
tor bonorū implebuntur in iudeis ſi
q̄ mancipē in iuſticia ſo ſubdit
loquimini veritate ſing dolo et de-
creto veritate et iudicio pacis
iudicate ſing perſonaz antepone
q̄ portis urbis q̄ in portis ciu
ciuitatis ſedebant antiquitus
iudices q̄ ſingulos tam indigene
quam aduene impetii poſſet
eos in venire tota pace dñs
Et factū Hic ponitur impletio ſo-
lutionis de queſtione ſupra poſita
Et duodecim modias pānes quia po
ponitur pluraliter impletio Q̄
adiectus p denūciato ad Her dicit
quia principalis intentio omnia-
ac de diebus meſſis Et dicit Pri-
ma miſtica q̄ tria et alij doctores he-
brei ſo frequenter loquendo de aliis
interſerit de ptinentibus ad ad
uentū x̄ Circa primū ſtiendū q̄ que-
tio fuit mota de iciunijs anto
menſe et ſeptimo et occione huiꝰ
fit mentio de aliis ieuniis que apud
iudeos fiebant per anni circulū di
dicitur Ieunium quarti ſm menſes
in quo rupta fuit ciuitas Ieruſalē
et capta q̄to regni vltimo et ieuniū
quinti in quo templū et ciuitas
arſum ſunt combuſta et ieunium ſep
timi indicit expiationis qui per morte
godolie ut predictū e Et ieunium
decimi quia tūc ezechiel et ſuis ca-
ſtens in babilonia audierūt de ſub-
uerſione urbis et templi Erit dauid
uide magnum q̄ uertetur adoratū
ſpiritalem et ſolatiū ſi tamē veni-
ent debite ſm alacris abſtinendas q̄
opa iuſtitie faciendas ſo ſequutu-
Veritate et pace diligite tantū iuſte
et pacifice cū p̄ximo ramiſſando
Her dicit Hic caueat denūciatur
multiplicato fidelium maledicto xpi
ti dicitur in perſona di Veritate
tantū Vſq; quo veniant ad
et continuat ſic in littera precede-
ti Veritate tantū et pace diligi
te iuſte et pacifice conſiſtendo Vſq;
quo veniant illi multi ad fidem
xpi in lege et p̄phetis promiſſi et
habitent ciuitatibus multis per
orbem diſſipſi Dicit Quidem im-
pletū per orbem euāgeliſti et ma
dant hystoratores ad ſe inuitem ex
hortantes ad bona opa Vadam et ego
ego quia deus in hac natura aſſum-
pta venit in mundū Vbi oblatus
fuit in templo Vbi frequenter

eramus predicamus ꝑfm exhortando Qndicbus aliis in quibus apphendent decem homines ꝛc et quia septuagenta linguae quae multiplicate per fidem faciunt septingentos et ideo in palis iudeoꝝ eramus quatuor similiter ꝙ quatuor angulos septingenti vero dicti per quaternarii faciunt duo milia octingentos Et dicit Rasa q̃ tot gentiles de omnibus ligvis sequentur qui eligi iudei transisti ad iudaismū Et q̃ hoc non fuit impletū arcditu captiui tatis babilonice usq; ad tpus istud Qdio cognitue hoc reduxit ad tpus futuꝝ nisi dicit messiam venturū Qz q̃ impleta fuit impletio nam et impletū atqꝫ apli qui fuit natus iudei quia ad predicatione apli in scriptis suis no solū de gentibus ad hesperiā Vm apli duo milia octingenti sed ꝛa multo plures ad fidem ꝙ conuersi dicitur tamē hic apphendent decem homines ꝛc quia denarius et nummus nihil Vt hr tres philosophi et sapientes qui sunt replicatos denarij Vt xx bis decem xxx ter decem et se conuertit et ro per de nasit notatur multitudo ad hesitatū apli ad sequendū xpm Et omnes ligvis sortiuntur ligvaꝝ mdcxpe theccostes fuit datū apli ut fide xpi predicare possent in omnibus ligvis

Qvus verbi Cap. ix.

Postquā posuit sunt qphe tie respiantes tpus ruinā reedificate sub dominio tamē persaꝝ h' panitue qphetie adidem sub tpe regni grecoꝝ Et duodecim tres ꝙ quia ꝑmo ministratue complacet iudeoꝝ exaduersatoꝝ deuertat Qo exprimissione d' exulta satie Qo exhonoꝝ multiplicatōe decimo cap ꝑmam ilo partem exponit Ra. de subuertōe traꝝ et ministratu que nominantur hic tpe messie que ꝑtinent ventuꝝ iudei Qz quia hoc transijt in preteritū Qo alij exponit de victoꝛijs machabeoꝝ sed quia victorie eoꝝ no ardentur aliqualiter se tantū extendisse ut ista ꝑma Et ro alij exponit et melius ut tredo de victorijs alexandri mag qui fuit ꝑmus rex in monarchia grecoꝝ et destructoꝛe monarchie medoꝝ et persaꝝ Qgitur secundū hanc sententiā exponitur sic litera Qnia Verbi dñi in terra adrach r. qphetia de malo pene venturis hic misera nominatis et dicitur eis ꝑtatem sicut omnis gratie deitati hominibus portantibus viriliter Ita terra adrach r. sirie et damasci requiei eius quia damascus erat caput syrie Vt hr cyrie vis et ro quiescebat syria mira sanctā in metropoli et fortissima ciuitate dñi dicti et acutus thamus ra. quia finis finiet et disponit omnia sit homines ventura et potissime respicit qphetiā ista in quarta assig-

tyrus erat humanā naturam
deo hoc aūt hic introducitur ad
significandū q tribulationes hic
inicīate super tras istas uenīe
p alexandrū magnū uenerūt
qpd mala que fecerūt pto iudeis
salrom q parte Emath quoq no-
men ē tribus syrie qpe Emās
inde et tyrus et sydan similiter
ut patet extento regni ihīm pfuit
quippe sibi sapiam sc trenam de
sequitur et edificauit sibi tyrus mu-
nitionē sūa ut nō timēt homines
et congregauit argentū quasi hu-
mū r. managna valde habundā-
tia et hoc ex mercibus qui affere-
bant ī per mare exteris diuersis
gentib; Ut hēmr ezech xxvii
quia sapiencia trea nō valet tam
diu cito subtrahit et tres possede-
bit eam p alexandrū et peccūia
et m mā fortitudinē eius tyrus
cū erat undiq; mari circūclusa sed
alexander magnus ex ligneis et
lapidibus et cera inpositis contigna
uit eam quinquo latitudē et sic rep-
eam et combussit Videbit astalon
et Asse et ciuitates philistinoz
erunt sic supra mare mediterra-
neū et quinque tiro et ei confede-
rate cetio videtes destructoz
eius timuerūt de destructōe ipsā et
subdit quā confusa ē spes eius q
habebat in fortitudine et angelus
et sedebit separator magnato que
ē ciuitas philistinoz et dicturus
separator alexander qui bona fre
spauit et diuisit suis bellatoribus pi
hebreos hr̄ et sedebit spurius magnato
et hoc tamen ait alexandro qui fuit
natus de adulterio nectanabus cū per
illusiones magicas subspē āmāis dei
libie cognouit uxorem alexandri et
ea genuit ut hr̄ in historia alexā-
dri et ausferam sanguinē eius de
ore eius sc alexandri qui indignatq
contra iudeas dixit se destrue urbē
et effundē iudeoz sanguinē sed ui-
so summo sacerdote uersus fuit in ira
ferocitatis iudicium ē supra cap vi
et ab hominatoēs eius r. blasphemias
deos ipsi quibus dicebat ad deum
potēte ad defendendū iudeā ipsi cōm
ipm Demadio demum eius r. de
lingua eius q ē in madio dentiū de-
demiquetur r spiabitur cria spe
deo uro sua alexander deo sacrifi-
cauit in templo urbem sūm pontifi-
ci ostensione Unde dicit iosephus in lio
antiquitatū xi Et dicit qr dux iuuda
qui libertates ptō dedit ut in bridem
hr̄ et acharon quasi debitores qui a
illam ciuitatem subiecit iudeis se
debitores fuit subiectus per expug-
natoz dauid Qo regni v Et auferā
dabo domui tue r. templū ex his
qui militant michi r. exuuda machā-
beo et filius eius qui templū con
principes antiochi illustris recuperauit
et mundauit p̄mo machabeoz qui ta
ti et redemti r. adbella con
aduersantes insurgentes et hoc
fuit p̄ tpus alexandri Ut p̄

p̄mo machabeorū ⁊ non transilibit
ultra super eos ⁊ actor ſt̄ tributi
Unde p̄mo machabeorū xiii dic̄ anno
centeſimo ſeptuageſimo ablatū e
ſt iugū gētiū ab iſrāl̄ quia mīr Vidi omni
lib̄ clemēcie afflictionē p̄ſēti ⁊ dicit
hoc ait persona dei ¶ Exulta Hic
consequenter admirā adventus xp̄i
quē ſtime desiderabant p̄res antiqui
⁊ dividitur in duas partes quia p̄mo
annūciat adventus ⁊ 2o multiplicato
fidelis p̄ſēti ⁊ remittit Circa p̄mū
dicitur Exulta gratis filia syon ecce ꝙ
venit mipletis de dño in me ihc xp̄s
zach xxi Ubi allegatur hec auc
toritas hic impleta p̄ xp̄m venit
in urbē ad passionē ſua ſuit recep
tus mansuetudine et exemplo tui letitiam
exultatōe p̄ſēti este rex tuus venit
tibi ⁊ salutem tua Unde dicit hic
Psa. ꝙ scripturā ista nō p̄t intel
ligi nisi de rege messia iustus et sal
vator saluauit em nos ꝙ iniam iu
stitie se p̄ morti offerendo Et ipe
pauper Pauperem em eum dicit
apīs pro natiuitatis usq̄ ad horā pas
sionis Ut pater ꝙ de aduentu euāgelij et
extendens super asinā et super pul
lum filium asine venit ad eos
sue nec venies mihi Ut pate
bit zachei xxi Et dispergam qua
driga de equitatu ⁊ de quia nō ex
ui aut morte triumphauit sed ad ueniendi
mansuetudine Ut dicit hic Psa. ꝙ
messias non indigebit bellatoribus
ad subiugandū sibi multitudine
gentiū sed erronee dicit futurū ꝙ
iam ⁊ precibus ꝑdicatōne apl̄oꝝ
ꝙ subdit et loquetur pacem gē
tibus que tenuisse ſtime non violentia
sed persuasione pacificam Et p̄tās
eius ⁊ quia in omnibus partibus
orbis ſtime aliqui fideles xp̄m co
fitentes Et mr ultimo dicit Da
tā mihi omnes p̄tās meas et t
tra Tu quoq; oxp̄e et mittā mihi
loquendi de tua persona ad ſtās
In sanguine ⁊ vim virtute sangui
nis tui meritis effusi testamē
tui quia sanguis alle ⁊ transmitto
nem testamēti ait xxvi Emisisti
vinctos tuos de ⁊ pres immisi
limbo detentos educisti ¶ Con
ultimi Hic conter mirabiliter ꝑtā
ad fidem xp̄i Aliqui eā exponūt
resurrectionē huius tē de iudeis qui fi
gerant ipe ꝑsecutore regis antiochi
Et audito ꝙ iudas machabeus ⁊
fratres eius prevaluerat ad ſtās duces
antiochi redierunt debitis par
tibus tū inda fortiter contra aduer
sarios preliantes Et ad hoc pas
ſus ipe applicat littā Sed salua me
liat audito m̄ audetur melius op
pugnare contra ad littam p̄cedente de
resurrectōe ad xp̄i fidem tū dicit ſo
litim ad mentionē ⁊ ad xp̄i fide
que ⁊ tanq̄ fortalitium ecclesiarum
Unde aliud grū Exhii turris fortis
sima nomen dñi ad quam curret
iustus et saluabitur Unde ſti

qua ñcti ad mnitem exaltate spe re
tributonis etne Hadioquagz r nouc
testamti tpe q̄d dñi dies Ro pxiis Nox
ptesse dies aut quemquamlt amicas
duplicia reddam t Tempe cñ nouu tes
tamti pdicatur publice duplex gla
fidelibus reddenda sñ corpis eramme
Quoma extendi mñ audam r chm p̄m
extribu uda sedm carne natu quasi
arcu metuet quo arcu pcussus est
demon Impleui effraym r aplos qui
omes uel fere omes sunt de regno
detom tribuid q̄ frequter narat
effraym mspriptua uctis test eo gre
tobea pmus repossus de illa tribu Hos
aut aplas mplebit dns spūsancto
dr ei Suscitabo filias tuos syon r
aplas sup filios tuos Grecia Sm
qua plures apli pdicauit xpi fi
dem Ideo sequitur et ponā te quasi
gladiu fortem predicando dei Ubid
q̄ gladius spūs ephe vi Et dñs dei
super eos videbit m miraculis mu
ltibilibus dna ueritatis adhuc
tirane aplos Et exibit ut fulgur
iaculu eius r effectus suscipientis
Eo manifestabitur sicut fulgur e
gredies de nubibus Et dñs deus
in tuba canet m tuba scz pdicatois
per aplos Dequa dicit ego Iohēs
audiui tuba altā vocem tuā Et
uadet m turbine austr r procella auster
sicut Ventus turbinis stipulam do
mq̄ exercitu r angelos protegetur
eos dando eis constantiā contra
hereticos tyrannos et deuorabit
r micropabit xpo gentes per su
streptone fidei et subiciet iugo xpi
lapidibus fundę r pdicatoribus proce
dentibus extalitate que perfunda
designatur eo q̄ de terre effluit et bi
bentes mebriabunt qñ animo r de
lectant alli qui bibunt Unda et replē
bunture filiale m cetris medita con
uersione et quasi cornua altaris scz
holocaustoz vbi inter cornua pone
bant carnes contrectando adhonore
dñi Et saluabit eos dns deus
eoz in die illa r tpe noui testamti
ut redimēdi e et gregem sui pli sui r
sicut bonus pastor custodit gregē
suu quasi lapides sancti r electi di
adematis super tra Ossa primo per
mixtionē gre et pgea p mixtionē gle et ex
hoc q̄ dicitur hic lapides sancti
apparet manifeste q̄ quia loquit
methafte quia lapides materiales no
sunt sanctitatem uel vitā capaces
Eo subditur adhuc methafte quod
est bonitatis ref r q̄ est ei placere
terram deo mixti frumenti electoz
r corpus xpi consecrati imparie
frumenti quo nutrit spualiter e
lecti et omnia r sanguis x' sub
spē uini germinabit virgines r
multiplicatis virginē in cetu
dei sequentes vestigia xpi passi

Virgines pe
tite adhuc

Petite adhuc Cap. x.

Hic rursus consolat pplm
de bonoz multiplicatōe et
dicit mdias ptes quia primo
ppha denuntiat bonoz et multiplicatoz Qo dispersos ton

rongregatione abi Sibilabo eccl-
p'ma pars ablebreis expaī tribus et
catholicis comīter exponitur de habi-
dania frenastentaū de mortuis macha-
beop et pars ꝑ ad hoc applicat tra
Od salus mihi iudicio iudicetur si
exponenda debemus spūalibus hic per-
torpalia methare designantes ado
ronscripturi ad ꝑcedentia et sub se-
quentia ut videbimur In parte enī im
mediate ꝑcedēti locutus fuat ꝓphā
de vocatōe ad fidem x' et nutritoe
mea tibo et potii sanctimoniali ad
quē dispam Verbū dñi Qd contra-
dicit ꝓphā Petre adhuc plumia a-
doctrīa euangelica stuat dicit
deus xxxiii Contrestat ut plumia
doctrīa mea pluat ut ros eloquiū
mea In tpe Seroino a tpe noui
testamēti Videtur ꝑma quia hoc
ultima hora est et per hoc ꝙ dr̄h
seroinus respuit tpus orando testa-
mēti In tpe Sorino videtur quo
loquatur de plumia matutini ꝙ tpe
nastentibus quibus plumia ꝑmit-
tit tēpis et tm uel magis necessaria
Ordinis faciet nubes et plumia a-
doctrīa euangelica que dra mxa
refrigerat concupiscentie estu et
plumia quia multiplicat bona o-
pis fructū Dabit eis singulis
herbam sicut enī frumentū ꝑmo
facit herbam et ꝑga spicam et
ultimo granū sic fructificato ꝑfec-
tis deinq ꝑfecto predit ad debi-
tū augmentū Magro s. dnico q'

Terria ait xiiij Quia similatra
lanuti simt mutile gentilibus em
remissione in quibus dabatur re
ponsa que non solū erant mutila
sed etiā nociua etenim ꝙ plibus
erant mittanti gentiles ad remi
sionē ad fidem Qd tercio abdicti
simt arcetqua quia eos errores af-
fligent romanctribus ni errabq
quia noe cib pastor a doctor uerq
sed falsq qo subditur Super pas-
tores a sacerdotes y doloso et doc-
tores gentilium Tractus e furor
meus quia no solū simt mali
sicut alias ꝓtrahunt admalū
Et super hyrcos visitabo a super
regibus qui dicit adhuc ul hyrci ait
xxv et accipit hic visitatio gma-
lo pene ꝙ ait subditur quia visi-
tauit dns ar accipit visitatō in bo-
nū Quia nuda a tertio aplō ꝙ in
confitentiū quia per domū iudā
intelligitur exim confitentes etiā
secūm hebreos scribit dicto filii
qe xxxiii et posuit eos qi equi
gloe sue quia dedecorat ꝙ sua vo-
luntate ad declarandū gloriam ma-
iestatis sue ꝙ opa miraculosa
in bello contra hostē gnd im-
mittit exipo a aplōꝝ retu et sur-
rectōe suoꝝ Singulis comig
ens iudeos et gentiles mixta
etiā exipo paxillus sustentū
debiles et in finos mittit ad cer
ptū contra hereses et horrēdā
in surgentes et magne spē an-
tixpi et exipo egredietur rabi

rietur omīs exactor & antixpūs
ñi suis satellitibus qui adño ihu
xpō interficetur sēda ad tessal'ñi
Ido sequentur pgea quia tūc eis dñs
sz ihūs xpūs et confūdentur a
stronsores eorōz & milites antixpi
et confortabo domū iuda et domū
ño ioseph quā aliqui apti sūt de
utroq; regno vel p domū iuda in
telligūt fideles de iudeis erede-
tes et p domū ño ioseph qui inter-
tatur arrestes fideles de gentibus
qui sūt in magno nūo et tomi-
tam eos reducendo admitatem fidi
aliquos ausos alea tpe antixpi et
eorum sūt sūt qui preterea eos
& antē persecutoz antixpi in qua
indebūt fideles qī adeo pierti
et erud qī fortes efficiūm in fide
firmati et filiī eoz indebūt & ab
eis edocti et regnati p baptismū
et letabūt de dedicatōe antixpi
Bibilabo eis hic gnīter ppha p
mutāt dispersione congregacōi
Vt dicit hic Rūsa · q hoc congre-
gato respondat ad tpus finitoz
qd nostr tpus messe et m hoc
dicit anñ sed q dicit futurū ut
impletū t p xpm mustratōe fide-
lūm qui congregati sūt in una cerū
no locali morōe sed fidei unitatis
vnione et hoc t q dicit Bibi
labo eis in spūm deuoto
et congregabo eos fide et unita-
tate quia redemi eos in cā pitate
Vndicit Qdnid ei q ihūs mōi-
tinuis erat non tamen p gentes
sed ut filios dei quererent dispersi
per valles errores gentiliū con-
gregaret in vnitate predicto et
multiplicabo eos sicut an sūt multi
plicati s. tpe dauid et salomonis
in quo sūt multi fideles ecclie
qua vnit ecclia fidei ab ipso abel
iusto vsq; ad ultimū electū qui
in fine nascitur Vt dicit greg
omel' vii et no solū tot vnio mi-
to plures fideles multiplicati sūt
tpe nau testamti qua verū et
firmabo eos mpliē p dicatores
missos p diuisas partes orbis et
delonge & de longinquis partibus
recordabuntur mei & in finib
meis et vivent cū filiis suis & in migrationibus et
reuertent et requiet eos & q
dedūxit partibus orbis an tpus
antixpi venient fideles et acu-
pabunt arcūm et tēam grīm ipsoz
et no movebūtur eis locus hō
dicit ad designandū magnā mul
titudinē venientū et transibit
sydne in mari fretū dans eis
transitū p pos Qdio sequit et
pertranet in mari fluctus sa-
nctos eos quiescē et confundet
omīa p fluida fluūs & terra eoz
ri Vt dicit Ysa · sa q in mandatis
mandatoē vili et humilibus in
superbia assūt & q in his eoz
nis hitant sarracenī qui a xpi-
anis debellabūtur quia lex

machometi q̄ gladio mcepit et gla
dio teneur et gladio t̄mabitur
Confortabo cos mdno ſt̄z exp̄ianos
et in nomie eius ambulabut nan
pſumētes de sua potentia ſd dr̄a

Cap̄ xi

Aperi libane

Qd̄ rapinitd vale expam̄
ab hebreis et latinis et
amicis exp̄etes euidenter m̄ ma
quibus alitta di ſſonac̄ ꝑter q ſt̄
p̄mendico mtendo adducr ſb ex
pactibus aliqua aſſum̄e et aliqua
adde ad littam tenoꝛdando q̄m̄
agitur rapinitd mtres partes diui
quia p̄mo describitur templi ſtdr̄
destructo Qo descriptionis eius
ꝛ herdinit Qo autr̄ persecutio
ꝛ et dinit q̄ma pars non ſalud
alatinis ſd̄ eid ab hebreis anti
quis exponitur de destructōe tem
pli facta ꝑ romanos Qm demilio
qui dicitur ysma apud hebreos
dr̄ q̄ am destructōis templi porte
eius denorte apprehend̄ ꝑme
homie ſtdixit Qfabr̄ Johanna
templd quad destruis te ap̄m
ſtis em dete q̄ finis tuis eſt
destructo ſuper te manꝰ ꝑpharit
Zacharias clypei libane portas
tuas et deuoret ignis cedros
tuas Qromam em capta mu
tate mercenarid templi Qvula
abies quia cecidit cedrus quec
maior te et ſubdit̄ur exp̄oito
quoniā magnificā vastati ſunt
ꝛ alli que erant maioꝛes antiquo
rudeoꝛ mirthin ſtos alijs exul
tantes mdaris alijs debebant
diffudere desed aprīs Qvula q̄rq

basan ꝛ hītatoꝛes Qultra iordanē
vbi erat tra basan in quatuor hi
tabant aliqui iudei q̄m ſumiſd
et ſalutis mmintis ꝛ arthin que
tamq̄ metropolis erat magis
munita contra romanos alijs
ciuitatibus Qvoꝛ vlulatus pastoꝝ
ꝛ sacerdotū qui tūr regebant
ppl̄m quia vastata et magnifi
centia corꝝ templd deq̄o gla
bant et magnifice vincebant
Qvoꝛ rugitus leonū ꝛ predonū
qui ante destructōnē templi ha
bitabant mundabant Qt dinit
Qſeptimus de mudatio bello q̄m
Qvastata et ſuperba a regionib⁹
iudee ſuperiordane ſite

Her dinit Hic contet̄ descriptio
predicte destructōnis raro que
fuit iudeoꝝ migratitudo et dimi
dium mdas ꝓtes quia ꝑmo po
magnitudo bīn ſtroꝛ ſ̄moꝝ ſc̄o
ngratitudo iudeoꝝ ſ̄ma ter
dias quia ꝑmo ponit̄ hīſra
dei meritis de egipto Qo mun
dec tritatis ubi et assumpſit
Circa ꝑmū dicitur Herdinit
Ihs deus meus recedendo hīs
fitia iudeis p̄scripta q̄ ſte ꝑ
tota ascensionis a dic q̄ pau
filias aſtr̄ que dicebant pectus
ortionis in egipto nī quia mu
ſtulis nasitantes ni flumine pi
ctebant et adulti duris la
boribus affligebant̄ mirantur
q̄ vita coꝝ ad amaritudinē de
ducebat ut hr̄ credi ꝑmo que
qui possederunt ſ̄ egipti

omdebant modo predicto Veni
dabant ea quia p'napes egipti habe-
bant eas suas et omnis alius ven-
debat alis dicentes Maledictus deus
qui tradidit astoe in manibus nris
diuites facti sunt quia vendebat gra
batur de precio et emebat de manupio
et pastores com a. dom corp no
portabant eis alabastris dnis et
ego no pram ultra super hitantes
tram a. egiptios quas multa afflix
plagis et pga ca in mari submersit
exodi xiiii ecce ego tradam hoies
et qua quidam corp sequentes regis
submersi sunt ei eo exterminate-
tes pterea tendebant admurice qr
omnis imponebat alii q fiat in
causa detentois filioru astl' in e-
gipto contra precepta dni ex
qua scripte fiant plage egipti et
tondebant tram a. lacrimabunt
semitam et pastam petus ostri
ams a. filios astl' quos pauit
in deserto xl annis manna edes-
ti qui ter hoc a. qui ter afflictos
quam sustinuit ab egiptijs d pau
pes gregis a. o nos hebrei q fui-
stis in egipto depauperati Et assup
si hic inter. recolunt historia in
nuda presentia angl' poterit qui in
ad honorem regis xpi dauid et so-
lomonis et qui salomo dimisset
amithlachie regni tanie deus hoc
non fecit sed a regni medio diui
sit p re. xi et ho e qd dicit et as-
sumpsi in duas virgas a. duas
regoes Unam vocauit decore sy

aeroboam q' locutus fuit pulcre qui to
qui mittens ei libertate et altera vo
cauit similitudi a. roboam qui locutus
fuit dure dicens Pater meus cecidit
nos flagellis ego aut cedam vos scor-
pionibus Et aut scorpio grin flagelli
angl mamibus dependent cordule
nodulas hmoi et sicos aut pungebat
me extremitate et so vocatur scorpio
nis quia graviter pungit pernicies
finem cordulare sue corpus quassi
reflectit se scorpio ac flectendo
caudam pungit Quare quod ro-
boam hic vocatur similitudo Et
pauit gregem a. sustentauit qui in-
dauit in utroq regno absq; mis
cop cum decimare ad ydolatram
Quare quod subditur et stirpi tres
pastores in mense uno a. roboam
rex usti et thosias rex juda et
iezabel qui ad roboam filio suo reg-
nu administrabat ut hi ego certus et
gro regi Istos em tres inter-
fecit dns perhuen filium nausi
co q erant ydolatre pessimi
ut pater gro regi ac so subdi-
et tractate anima mea in eis
a retracta abeis. Quare nimium
com malicia q deo subditur si
quidem et alia cop valuit in me
in multiplici artu ydolatre et
Inri non pastam uos a. de mita
vita exorgiue q nos sustente uos
un gro regi a dr Judicibus all'
cepit dns tde superist pertus
stirpi eos asiel so subditur-
q audiunt malatin- et reliq
Vocarent Unusquisq; carnem

proxmi sui quia non solid attende
bantur ab extraneis imo etiã dis
censionibus intestinis et egypter hoc
mala subditur tuli virgam meã
que dicebatur decor et regnum asth'
p dnm per salmanasar typ osee
abstulit qrto regni xviii et abs
di cam quia aliud regnum non fuit
restitutu nec captiuitas illa redijt
Vt irritu faceꝫ fedus meu hu ut
teneatur hic consentiunt quia hec
irritatio consentit p qd petitiõ
omnibus ap̃lis qꝫ s. dominarentur
iudeis quia dñs iudei seruiret mihi
fideliter et per talem modu loqꝫdi
datur osee ij et per tertia cis fedꝫ
medie illa cu bestia agri et cum
volucre celi et sꝫ qꝫ horcant
apl̃o meo ut patet ibidem ut
irritu deducta e medie alla qm
em regnum asth' fuit translatu in
assiros manifeste patuit qꝫ fe
dus predictu fuit irritand et
regnum sic pauper gregis a
pauper apl̃i asth' qui custodiut
sc̃a legem mihi a ut obediant
mihi Et si erant aliqui iusti
impio allo allo quia malignis
erant depauperati quia iustos per
sequebantur quia verbu dñi e
sꝫ translato talis regis et apl̃i
apter pria Diuerꝫ te dñs et
regem tuu qui constituis super
eum gentem quã ignorabas tu
et pres tui ar Iusti em de apl̃o
asth' qui custodiebat legem moysi
Videmus hic hoc verbu de mplenu

Et dixi hic conter ponitur indeb
migratitudo que maxime apparuit
in procuratore mortis p' et quitu alio
d'r et dixi adeos a ad indeos remane
tes p̃ captiuitate predicta et
etiam p̃ captiuitate babilonicam
Si bonu e mortibus vris auffertis
mercedẽ mea a finite mi fideliter
de certo pro beneficijs vobis ame
collatis et si non quiescitis sꝫ amici
finitute hoc non dixit inducendo
ad malu sed per hoc ni simulat q
dimittit homines in libertate ar
bitrij bonu vel malu faciendi per
hoc tamẽ q dicitur hic et si non
quiescitis scdm modum loquendi
datur metaligi q non fuisset do
situr grati sed magis egerit contra
deu sit migrati a pin ni malicia as
simpta assimpta persequendo so
subditur et appenderitis mercedem
meam a preciu pro corpe meo
sibi tradendo sicut mercede equi
dicitur preciu quo venditur et
emitur triginta argenteos aps
inde proditoi scdm qꝫ hic mt
xxvi et xxvii Vbi matheus
spiritu sancto illuminatus dixit
hanc ythoniam finisse impletam
Et dixit dominus ad me zacharias
et proice illud Hoc pretium
predic proiciendu et statuariu
a fusorem statuario ut dicunt a
positores nri per quem intelligi
tur ipse deus qui e formator om
niu et est sensus proice illud
ad statuariu ad est predic illud
coram deo pauli ut mdeat et

panonidis ut iudeat et iudicet
hor factus Decreuit preuaricatio
et hic modus loquendi ieronimus
etiam secundum hebreos quo intelligitur appositum sicut dicimus ieroni-
mus ait xxvii sic pro agitur lectio
cepam Prius allud ad thezaurum
predic precium xpi eorum sacerdo
tibus qui erant thesaurum Priecdu
sicut dr mt xxvii quadas pricius
argenteis eorum sacerdotibus re
tulit Vel prius allud ad figulu
o. predix priendo ad emendo
nde figuli sed h ad nos intelli-
gendo caliter sed consecutive qr
empto agri consecutus e ad illum
pricionem Decreuit precium xpi ex
ponatur sicut supra Et tuli triginta argenteos & sic cum iudea-

splice iusione ymaginata ar si acci
pet xxx denarios et pirent in domo
dni per q designabat sic fiendo de
precio xpi a iuda proditore qui pro
iecat illud in templo Et prestidi vir-
ginem omnium sedam Videlicz regina
uda ut uisit et supra q nio fuit pre-
stiti in templo sed ethnic quia illa cap-
tiuitas redist debabiloe et hinc plures
duces ut zorobabel et plures alios
et preta aliquos reges dn adiuentie
xo ut hic in scolastica hystoria Sed
quia fuit prestitio in destructe urbis
per tytum et vespasianum quia to
tudei finit q orbem captiuati non
habitet ducem uel principem et illa
captiuitas adhuc manet Verdissol
uem germanitatem inter iudam
et israel. inter xpianos xpo def-
bis iuda secundum carnem adherentes qui
plures simt adhuc de tribu iuda
et iudeos infidelitate remanentes
Et perhoc fuit figuratum iij regi
bi dicitur q apli sequuntur scam
iuda dicens Manete uobis parum
dilud xpi cum iudei simt adhuc xpi-
anis et eq[uis]d[em] Et dixit Hic con-
sequenter agitur de persecutore anx
et contumiae sic hic predeti quia
iudei p iudi parte negauit dnm
xpm a pm repellentes ado ms te
q mittent ado recipe anxe pm
qui se falso dicet xpm quia ego
veni in nomine pris mei et nos
accepistis me si alius venit
in nomie suo illud accipietis
Hic ergo praedicitur quia p̃mo
pmitur persecutio antix breuis

et sternete Lo magis diffuse tho
xii Circa pmu dicitur sume t uasa
a· ministeria aurigam et pecum
pastoralem et hmoi ministeria cum
cuiuslibet artis dicitur vasa sedm ppe
ctatom ydiomatis hebrei pastenb
stulti m signu q iudei recepturi sp
mitym qui est tante demetie q dicer
see amentie seda ad tessl ij quia
erre sustrabo a· sustrai ꝑ mittam
pastore mtra a· antixm detaturo
mca qui derelicta no visitabit nec
a· multid apis pcntis cohibebit
sed maior crudelitas erga iustos
idia pubdtur et carnes pinguiu de
medet corpa bona rapiendo et
ungulas corp dissoluet corpalit
eos affligendo et extidendo Vo
pastor et gladi gladius dicit quod
ꝑdeo ariditur et no Cui est dextre
xpo qui sedebit intemplo dei
tamquam ꝑ deus sedia ad thessl ij
gladius a· spa dei super brachiu
eius a· super virtute eius corpale
et super oculu dextru a· super aiaz
m quit et mtellectus qui dicitur o·
culus brachii eius· arriditate sit
cabitur quia corpus eius ꝑ mich-
ahelem sulabit de xpi pcepto
et oculus dexter eius tenebresces
obstupabitur quia aia eius ad te-
nebras exteriores deducet

Omnis qsid Cap· xii·
rapiendu abaliquibus mis
doctoribus qnti ad sui pn-
cipiu exponitur de destructone
urbis ꝑ romanos Oz huic ob-
uiat videtur q hic dicit Sedz
uida cit obsidione contra urbem
Item q subditur Qndie illadie
dns pcutiet omes eqtes in stu-
pore et astensore eius in amen-
tia quia no legitur tribus iuda
cu romanis fuisse obsidione
urbis contra iudeos obsessos nec
q exercitus romanoz adeo fuit
ste pcussus q mo valde ꝑpere
triumphauit deinceps Qmq de
clarat diffuse iosephus libro
decimosexto bello ꝑtor qui
expositores mi exponut hoc
de persecutone cotra ꝑmitiuos
iudeos et principibus romanis
Oz hoc exponi videtur magis
ministeria quia utensilia ponitur
cetera hic mtexti alia que videt
ad hoc ee dissonantia ut iudeos
pcussa· vo exponit hoc capitu-
lum eqtr omia sequentia usq ad
finem hnoi quibus de bello gog
et magog contra iudeos quos
dixit per regem messiam ven-
turu debellandos Oz hoc fundi-
tur super falsu fundamentu ꝑ
dixi de gog et magog ezech
xxxviii Vbi dixi q ꝑ gog et
magog mtelligitur antixpus
et eius exercitus Vo hic tm similiu
salutone eliam iudicet iudeum textu
de persecutone antixpi exponendu
usq ad finem hnoi quibus licet alia
alia interserant Ideo sentdixi
cap precedenti hic describit per
secutio antixpi magis diffuse

Et dimidiū mitrē partē quā p̄o
p̄secutō antix̄pi describitur Q̄o
questio tacita soluitur cap̄ xiii ā fra-
mea sup̄stitē Q̄o restituit cap̄ xiiii
p̄ma adhuc mitrē quā p̄mo p̄o
antix̄ p̄secutō Q̄o eius decretō ā mi
die illa Q̄o indeceptionis ei⁹ effun-
dam ¶ Circa p̄mi dicit̄ omib⁹ ūs
dim ā. apl̄ica de afflictōe sancta
ex ordinatōe dei super astit ā con-
gregatōne fideliū adq̄ nomē
xp̄i in mundo testimoniū et translatio
sanctor declarant diffusse exa xliii
Et hr Q̄o. ij. t dixit dns extendet
celū hor dicit̄ quia celū ad modū
tentorij super tra extendi videt
et fundans tram quia metit et sub
ca ut sit ūltimū elemētū et singulis
p̄m hominē huc quā aia adeo tra-
ctatur et ut fundatur corpi organi-
zato circa ego ponam arcū ā. circa
exa ij ut dictū sit ubidem diffu-
se et applicata xxi vidi nuitatem
sanctam urbē descendentē de celo
sicut sponsam ornatā sup̄ luminare
trapule adquod hebrij impingūt
quia antix̄pus et eius exercitus post
p̄secutionē circa deficient ā iu-
dicio et q̄n hebreos hr-batur ā-
mīcitiā mittit quia circa amicabit
impersecutōe antix̄ et p̄cā ape
et eius exercitus Q̄o subdit̄ omnib⁹
gentib⁹ quia de omnibus gentib⁹ aliqui
adhebūt antix̄po Q̄o subdunt̄ et
et inda circa ūi ob p̄hoc contra urbē
quia tūc aliqui xp̄iani timore dūc

ti eius ancoritu antix̄pi Q̄ indicā
la ponam arcū lapidē omib⁹ lapi-
dib⁹ ponderosus q̄m mouet de loco
suo affligit motores Hic antix̄pus
et eius exercitus quesitos tollet stabi-
litatem circa affligent et turbabit
fideles et hoc t̄ subdunt omnes
qui leuabunt ad arcā et colligent
ad ūsus et omnia regna trā a. alia
de omnibus regnis adhesuros antix̄o
¶ In die illa Hic cōtinuat
antix̄ et eius exercitus decretū ad dr
p̄secutōnis omēs quod ūi suppo
et astendrem eius ire q̄ spe fil-
miabitur verbo t̄ et magna pa
sui exercitus pibit et super domū
ida a. super apianos ūi eius exi-
stentes timore apiam o
culos meos mic quia no pibunt
tūc celis antix̄po adhesuris voluin-
tate Q̄o subdunt̄ et dicent duces
ida a. p̄ncipes omnibus xp̄ianis
antix̄po timore adhesuris Cum
fortes ūi hostatores arcū ire
quia xp̄iani timore antix̄ ūi eius
spiritu fortitudinis desiderabunt corde
sanctitatē xp̄ianor obsessor ut ire
hoc ostendē no audeant manif-
este hereditā tra dissipat exposi-
tionis huius que exponit passionē
de persecutōe p̄mitiue ecclie
p̄ncipes idcirco ut patres martiribus
aplos Q̄ circa illud q̄ p̄cā dicit̄ hic
Et salvabit sicut tabernacula inda
ruinia inde persequentes arcā
p̄mitiua non desiderant pro

pro ꝑpetratom xpianoꝝ nec ꝓmit
saluari aduenientibus romanis ꝯ
trariꝫ sed magis oriri et destrui qn
die illa ponā duces iuda ait quia
xp̄iani ꝯsistentes in oppidis antiꝓ
antixpo filiatato et ꝑmixte eius
exercitu ꝑte tmisē deꝓito contra
reliquos remanentes de parte antiꝓ
pugnabunt et habitabitur ierlm
rursum oppidanis pacifice aggredi
o antixpo et eius exercitu dissipato et
accipiunt hic ierlm non solū ꝑ ea
militante sed etiā ꝑ ipa ciuitate
ad trāsmigrandū antiochus ueniet
contra xp̄ianos et abydem intrefiet
obtenta ꝯmode ꝑ ciuitate et de
plo et saluabit dns tabernacula
iuda a. ꝛres et turpa xp̄ianoꝝ
etiā antixpo timēte existentiū ut
p̄dictū et sicut in principio a. an-
gla dicit ni antixpo Vt no magꝝ
fiat gliet̄ domus dauid a. ne
fideles impugnati ab antixpo de
spriant xp̄iane et timēte se
quatos antixpm dicendo q̄ merito
perijssent sicut infideles si fuis
sent ni alia gente antixpi Non
em contra suos ꝓcedit uoluntate
sed coacti timēte quo remoto ad
suos reuertent Qō subditur Quia
alla proteget dns habitatores ierlm
ab impugnatōe antixpi et cū q̄
offendit exercitus timēte dictus mo
predicto uel deceptus ab antixpo
qui multi xp̄iani fuerint decipient
credentes ipm de uim xp̄m quasi
dauid a. misericordiam ei⁹ tonse
quet̄ sicut dauid si ꝓpe peniteat
sicut ipe dauid ut patet ii Regū
xii Vbi dicit q̄ ipo confitente pec
cm bethsabee ꝯmissū nathan ꝓ-
pheta stratum dixit ei dns transtu-
lit ꝓctm tuū et domus dauid q̄
dei a. sicut illi qui stabant in fide
xp̄i Quia die illa quietā tonet dns
gentes a. antixpm et ei adhesiones
ei⁹ q̄ ꝛ repetitio eius q̄ supra dic-
tū ē admaiorē assertionē Et
effundam hic ponit descriptionē
iudee ꝯmissa et q̄d eis regna-
to antiochō ei⁹ xii Circa p̄mū
siendū q̄ sicut dicit sanctus machā-
bus martir decretū falsitate an-
tixpi q̄ enoch et helyam iudei
prius adhesuri sibi ꝯtinuo tenēt ad
xp̄m fideliter prati pro eius fide
mori q̄ xliiii milia coronabun-
tur exām tribus filiorū isrl̄ Vn
dicitur apoc vii et hoc ē q̄ dicit
et effundam super domū dauid
a. iudeos resipientes ad xp̄m et
super habitatores ierlm a. super eos
gratiam credentes in xp̄m spūs
gre ꝛ inuitati reducet illos ad ꝛ
fidem ꝛ precū quia alios fideles
protegit ab impugnatōe antix-
pi exaudiens eoꝝ preces et
aperiēs aures. S. iudei qui tue
runt ꝯfitentur quē ꝯfixerunt tue ꝯ
fitebunt q̄ ihesum nazarenum
crucifixus a. apostolus eoꝝ fuit
et ē unus xp̄ianus in lege et fide

tib⁹ p̄missis et plangent eū
r· dolebunt dehoc q eū offendim⁹
et mutatur hic modus loquēdi de
p̄ma p̄sona ad tertiā q̄ frequē
sit in q̄rimē ut supra nisi ē q̄
super eo mugemitu r· ita dolebunt
ex nouā contritōe sicut solet homo
dolōe dep̄ mugemiri sui morte q̄
apud homines solet et dolor magis
et dolebunt super eū Repetitio ē
eiusdem ad maiorē expressionē et
quia tūc merita non solū erit plāctꝰ
de ꝓpōs meis dicto sed etiā de iudeis
martirizātib⁹ ab antichr̄o qui plan-
gent ut tribulibus subremanē
tibus Q̄o dicitur q̄die illa ar̄ge
planctus adremon nomē ē ciuitat⁹
quinque tempo magedan magna
fuit iozias occisus vñ de tanq̄ mōte
fuit magnus planctus mirata tra
ansl' ut patet Q̄o paluit xxv et
interpit in illa ciuitate adremon
que erat quinque leto occisionib⁹
et plangent tribus familie et familie
seorsum r· quelibet tribus mortuos
de sua tribu Versa vero dicit hic
q̄libet tribus plangent specia-
liter mortuos suos in bello gog
et magog et in hoc conuenit
metu q̄nto ad ar̄ quia pugnāt
et magog intelligo antichr̄m et
eius exercitū ut dictū ē supra et
familie domꝰ dauid seorsū et
mulieres seorsū quia in loco ubi
ubi plet fi' talis planctus mu-
lieres erant segregate a uiris a pu-
hebreos et simiter ē a pue-

q̄rianas in ciuitā q̄ uter honestiꝰ
fienda quandam et nominant h̄
expresse familie p̄ncipaliores p̄o
regib⁹ ei⁹ dicit domui dauid Q̄o
q̄ phetas ꝺ domꝰ nathan ꝛ̄ Q̄o sa-
cerdotū et leuitas ꝺ familie do-
mus leui Certo magna notabilis
uiri ꝺ familie semei Quito reliqꝰ
mgniali ꝺ ome familie Cap. xiii.

In illa die hic contra ꝺscribit
iudeoꝝ regenām et ꝺmidiā
midiā quia ꝓmo patit hec
regenācō Q̄o falsitatis et ydo
latie remotō ī et elt Circūcīdi
dicitur q̄die illa q̄ quia detegetur
falsitas antix̄pi Christꝰ fons patet
domui dauid quia omēs iudei tūc
fluent ad baptismū mi ablutōe
peccatoꝝ et mē sanate p̄ me sanata
intelligitur petin dignitate q̄ cōti-
nuit in ventre matris p̄ceptōe petin
augmento actuale Vnitaꝝ emulat
baptismus gradibus ad baptismū
venientibus quales erūt tūc veni
entes pro maiori pte ut p̄dixi
expressit ¶ Et erit Hic cōtra
ponit abiectio idolatrie Q̄o falsi
q̄phetie ī et q̄phas ¶ Circa p̄mū
sciendū q̄ licet q̄ditores aptoꝝ
aliorū q̄ doctoꝝ sint tenendi ydo-
latrā cessasse q̄ nūdū q̄ maiori pte
tamē adhuc aliq̄ remanēt q̄
in partibus aquilonalibus sunt aq̄
puli et in magna multitudine qui
dicunt hmitanū et illud verbum q̄ci
p̄mo dixit qualibet die veneranē
ut deū sm̄ q̄lla die sicut re

uelatõe fide digna intellexi antix^r
fuisse se adorari ut deu ut hi q^r
thessy y^o et ro post mortẽ eius no
ressurit totaliter ydolatria Time-
em omes uiuent in fide catholica
et hoc e q dicitur Creit in die illa
sy mortis antixpi perdam omia
ydola terre de terra quia scriptu e
tur omo ressurit ydolatria et alia
aliud q^d dixi supra in pluribus locis
s q ad predicatoz aplor et aliorz
doctorz sequentiu ressurit ydolatria
p^r in die intelligendu e simpliciter no
tame totaliter sicut ethiops dicit
niger simpliciter quamus sit albus
sedm dentes que albedo e modica
respectu nigredinis et io q^i methilare
putat sedm symachu so phisu
dicit q illud q modicu e q^i methil
reputatur et ita sedm ealios mod
loquendi aliud quod e in die in mo-
al dicitur et sic e supposito quia
illa ydolatria que remanet in malig-
nis barbaris ut asserunt e modi-
ca et q^i michil reputanda respectu
illius que essent in per alias ptes
orbis ¶ Et ysaie Hii conter-
pantur ressurecto sic ysaie ait
dicit et ysaias qui per sua ma-
licia simgue sece ysaias appellat
tin Sym in indid a ysaiantes
ademac arreptos et omnibus aliis
modis pressensa demonu auffe-
ram de terra quia michil rema-
nebit de tali ydolatria Et erit in
ysaiam quisquam re-r si aliqs
uellet predicto mo ysaiare amici
sui intimi non p mittent sed ipm
grauiter punirent Qdio sequitur
In die illa confundentur ysaie quia
nullus audebit ysaiare sedicet nec
eam ostendet To subdit nec apic^a
pallio saccino n^r ueste asper Talem
ueste n^r utebant antiquitus ysaie
saltem aliqui ut patet de Helya
iij regu p^mo et transmitte hinc
antipiebant sti ysaiare ut magis
crederet eis Adam exemplu mun-
di intendit agricultuie sum exemplo
quius ade de quo dr genes Deus e
misit q^d ad me deus de paradiso u-
luptatis ut operaretur terram de qua
sumptus e Qui hebreus hi homope-
rudiant r^r rendunt me ad ressusci-
tandu peccta q dicet non sit ysaias
Quid sunt plage alle in^r et dicet
eis plagatus sum in^r r^r ystra no sunt
mi facta eo adio sed eo amice pro
mei edeuntur ¶ Summa hui pli-
nitur tactu sacrifio et p^mo questio
soluitur Quo eo hoc mi dicit mei de
dolui conclusimus i et etiam Quia eo
id dixit hic exprimit quia dimit-
fideles grauiter affligent abanti^o
et sequentibus pris Ecce hic possit
aliquis animadu et quirere quomodo
deus p^mittat iustos sic affligi ab
iniquissimis homine Et respondet
p^ns admirandu quia p^o filio pro
no pepit sed gnotus tradit
aliud mouet acerbissima tandem

prandiu et hoc ē q dr framea .r. gladius acerbe afflictionis sustinē super pastore meu .r. super popm qui dese dicit Johis .xi. Ego sum pastor bonus &c. et super virū cohēntem mi quia humanitas xpi mi separabiliter uncta ē deitate Qa. sa hic exponit dempsū romano p messiam destruendo pter mala que fecit romanus impator judaico pplo et apparet p valde malo et peiore ex ponit quia impatore romanu vocat nequa et pessimu et sic sdm non pē diri pastor dei nec in hoīe sbi quia talis in hebraicam mi minime importat Vir mi hebreos hoīe et super virū qui associatu q dcxpo apte exponit urd uidē pcutite pastorem et dispergentur oues hoc fuit impletu qn apli in passione reliquerut xpm vt dicit saluator apt xxvi ex quo patet q hec passio intelligitur de xpo Et convertam manu mea .r. p hanc manu mea apostolos qui dicit pusillo eos q figerut manu in passione xpi qui pq virtute dna sic sunt sanati et solidati q gaudebant in eorum sdm illud q dicit ad .v. Quam apti gaudentes atq sperni tamquā aliq qm digni habiti sunt pnose ihū tam tumultuosam pati q Et erunt Hoc incipit versus in hebreo Ubi agitur de multiplicatione fideliū ad passionē xpi sequēte sdm quod dr quod xiii Ipse inuocabit nomen meum et ego exaudiam eum dicam populus meus est ipse dicet dns deus meus

mea mortua sunt xpm populi mactati aut mortua sunt multitudo fructuū affert Secundo dicit q passionem xpi et publicationē evangelij pluribus mundi partibus pcedentibus quia quanq una ex illis obstinata pro gentibus ni in fidelitate remanerent et deicidis dicatur Due partes in ea .r. in terra dispergentur et deficient et hoc defectus pt dupliciter intelligi uno mō de defectu gre et sic intelligit quia ante publicationis evangelij magna omnes tenebantur ad fidem catholicam defecerunt due partes iste Alio mō de cessatione omnium sectarum et sic deficient in morte antixpi quia omnes iudei et gentiles convertent ad fidem Tertia uō pars ē populus de qua dicit et tertia pars relinquetur mihi .r. mihi a aliis duabus deficientibus modis predicto Et dicam tertiam partem p regione sua accipe tribulationibus quia audacibus xpianis pro sunt afflicti ut patet martiriis apostolis amplissimis locis et pcipue a romanis principibus et aliis tyrannis et gravius affligent in pncione antixpi Venitamen quia hec tribulatio ad probatos electos et augmentu gloie xpi pro quo subdi et veram eos sic virtute argenti .r. Vt mundetur et purgetur aur in mundicia et ut pcs talui sic ego audibiles eo sequitur ipse vocabit nomen meum .r. mundabit et orabit deum suum et ego ego exaudiam eum ad mutuū et ego dicam populo meo qui est et ipse dicet dns deus meus et ego eum

Cap xiii

Capitulum xviii

Ecce dies
Hic consequenter ponitur per
spatium anni ad hoc q aliquid ex
plicetur q no ē supra explicatū Et
diuidunt mdias partes quia primo po
dicta persecutio Deinde aliqua ad quam
sequencia i Et venient Circa primū
dicitur ecce dies Venient dñs vadeo
dispdit et puisi et diuidentur spolia
tua ab antixpo et eius exercitu In me
dio tui capta ciuitate deq subdit
Et congregabo omes gentes ad pe
de omnibus gentibus aliqui erunt in
exercitu antixpi Et vastabunt domus
quia inde bona rapient et mulieres
violabunt Antixpus enim ad hoc
tribus sibi laxabit hēnas tonitrui
centas et egredietur pars ciuitatis
in captiuitate Vendidit per satellites
antixpi et reliqui ppli no au
ferentur ex urbe quia aliqui i mo
rientur et aliqui obedient antixpo
et partim timōe et ptim decepti
ab eo ut dictū ē supra et quia i
deserit humanū remediū subdit
adhuc dñs Et subdit et egredietur
dns et pugnabit contra gentes illas sicut
pugnauit die belli In die illo stabunt
pedes eius sup montē olyueti qui
est contra ierusalem ad orientē Et
scindet mons olyueti in medio sui
ad orientem et occidentem plaga
magnissimam nimis et separabitur
pars montis ad aquilonem et pars
eius ad meridiem Et fugietis fugie
tis ad conuallem montium quia
adiungetur conuallis montium usq
ad azel Et fugietis sicut fugistis a facie
terremotus in diebus ozie regis iuda qui
fuit ante quam fuit terremotus
magnus in templo domini Et veniet
dns deus meus et omnes sancti cum
eo Et erit in die illa non erit lux
preciosi et frigus et gelu Et erit dies
una que nota est domino non dies
et nox et in tempore vespertino erit
lux Et erit in die illa egredientur
aque viue de ierusalem medietas
earum ad mare orientale et medietas
eius ad mare nouissimum Et erit
estate et hyeme Et erit dns rex
super omnem terram in die illa erit
dns unus et nomen eius unum Et
conuertetur omnis terra quasi
campestris a gabaa rimmon ad
austrum ierusalem et exaltabitur
et habitabit in loco suo a porta
beniamin usque ad locum portae
primae et usque ad portam anguli
et a turre hananeel usque ad
torcularia regis Et habitabunt
in ea et anathema non erit amplius
et habitabit ierusalem confidenter
Et hec erit plaga qua percutiet
dns omnes populos qui pugnauerunt
contra ierusalem tabescet caro
eorum adhuc stantibus pedibus
suis et oculi eorum tabescent in
foraminibus suis et lingua eorum
tabescet in ore eorum Et erit in
die illa pauor domini magnus in
eis et apprehendet vir manum
proximi sui et conseretur manus
eius super manum proximi sui
Iuda quoque pugnabit contra
ierusalem et congregabuntur
diuitie omnium gentium in circuitu
aurum et argentum et vestimenta
multa nimis Et sic plaga equi
mule cameli et asini et omnium
animantium que erunt in castris
illis iuxta plagam istam Et omnes
qui remanserint de cunctis gentibus
que uenerunt contra ierusalem
ascendent ab anno in annum ut
adorent regem dominum exercituum
et celebrent festiuitatem tabernaculorum
Et erit cui non ascenderit de cognationibus
terre ad ierusalem ut adoret regem
dominum exercituum non veniet super
eos pluuia Quod si cognatio egipti
non ascenderit nec super eos veniet
sed erit plaga qua percutiet dns
omnes gentes que non ascenderint
ad celebrandam festiuitatem tabernaculorum
Hec erit ultio egipti et ultio omnium
gentium que non ascendent ad celebrandam
festiuitatem tabernaculorum In die illa
erit quod super frenos equorum
sanctum domino et erunt lebetes
in domo domini sicut fiale coram
altari Et erit omne lebes in ierusalem
et in iuda sanctificatum domino
exercituum et uenient omnes qui
immolaturi sunt et tollent de eis
et coquent in eis et non erit
chananeus ultra in domo domini
exercituum in die illa

Explicit liber zacharie prophete

ut plenius dixi ezechiel xxxix
dñice qz sancti tñi eo quia fideles
iudicabunt regibus et maxie aplis
quibus dicitur agath xix Sedebitis
et vos super sedes iudicantes
xpi In die illa sz iudicij non
erit lux sz regibus quarp erit maior
mis stellarum qz dicit mth vii Lata e
via que ducit ad perditionem et
multi intrant per eam sed frigus
et gelu et horror et timor que per
gelu et frigus designantur eo qz ex
frigore constantur refrigerent sanguis
ad cor et sic membra aperta reddunt
frigida et tremula Et vna dies
sz iudicij quedam e nota Unde qz
dicitur agath xxiiii Die illa et
hora nesz scit nesz angeli nisi solus
sed pater solus Per hoc tamen non
excludimur filius et spus sanctus
quorp e vna notitia tñi presertim
dies nesz nox sz ipse dies eni
ipse e lucis solis super terram et
nox lucis eius subtrahit et tenebre
generali iudicio resurgentes hoc martiroz
erunt corpa incorruptibilia et sic
resurgent gnati et adrupti mi clemen
tie et motus celi que e causa gna
tionis et adruptionis et sic no erit
dies et nox ipse que causantur ex
motu solis Et intempe vespe erit
lux z cessante tpe quod causat
ex motu celi erit lux perfecta be
atis in gloria celesti sicut dictum
fuit de regibus qz non erit lux eis
sed frigus et gelu Et erit hñ

ponatur sedm sz retributionis pmij tñi
dicitur qn die illa eperiunt aque an
ve de rebus sz celesti De qua dicitur
hebre xii Accessistis ad montem syon
ad ciuitatem dei viventis celestem
per aquas vivas intelligit hic vi
ta beata sedm qz dicit apo vii Agnus
qui regit eos deducet eos ad fon
tes vite aquarum que dicunt hic ex
ore dei tum quia dei manabunt ad
omnes Qo subditur medium caro ad
mare orientale nesz quia vita beata
dividetur equaliter supposita equa
litate meritoz ad electos qui in
principio mundi simul nati et adultos
qui in fine mundi simul nascentur.
Et aut qz mare intelligitur congre
gatio hominum patet apo xvii ubi
dicit qz per aquas multas intel
liguntur populi multi mare vo de
congregatis aquarum gri primo Con
gregationes qz aquarum appellavit
maria Meatus et in hyeme erunt
z quietus Dimisso eni quietus a
parte finis et de tribus beatitu
dinis que quietudo hic designatur
per successionem estatis et hyemis
non qua ille sint differentie tpis
qz erit cessabit sed qua quietudo
non pt nobis significari nisi per
partes tpis Hic eni dicit determi
nate diuisa suppositi primo qui e qz
erat nesz Et erit finis vno super
omnem terram quia nec cessabit p
lacito ecclesie nisi solus in homibz
sed ena mangelus in quatuor re
gionibus officium administrationis in

sdm q̄ dicitur p̄ma rex Jv & q̄
q̄ puis cuanciabit omes p̄nipatiē
et ptātem tu tradidit regnū deo
et patri eu subdent Judea illa
cit dns vnus angelor et hom
et erit nome eius vnū Qn pter in-
nominatur anobis plurib⁹ nom-
bus quia nomiamq eu sicut cog-
nosting eu meagnificz aut dei
d'veniing ex profectombus ercanda p
que smt plices et distincte sed m
prīa indebitur per scripm mi me-
diate et sic nominatur vno sim-
plici nomie abrama simplici per-
fectōe ¶ Et reuertent hic com-
ponitur terrā sz stantis ente pg
morte antix qui licet precedet
iudicū et hoc p̄mia tame po
hit post quia sancti scripturā nō
prosequent ordine tpis sed sic-
quenter prius facta vltimo natrā-
tur Et dnūdicent mores quia p̄
q̄ihā describit hymn sancti Qo
resumit pena antix et sui ex-
citus et addat aliquid q̄ supra
explicand e i' et hoc erit 30 re-
dit adq̄situd i' Et omes Circa
p̄mū dicit et reuertet omēs terra
a· omes hitantes mihi addm
alm̄ p̄pm mortuo antip̄o ut
supra dictū e vsq; ad desertū q̄
a· aquosus q̄s lacus q̄ntidiq; abho-
minibus patie habitato et equal
tabitur sz terra que fuit ab an
tip̄o et suis depressa ut supra
dictū e Et circa medietatē de
arām ad littorā que capietur et
deprémetur ut supra dictū est
ab antip̄o et p̄q̄ morte eius ex
altabitur et hitabitur mlos pu-
ros quia multi captiuabunt de
rebus per antip̄m et timōe eius
fugient multi qui ex̄po mortuo
reuertent ata q̄ ciuitas ni tribus
partibus suis habitabitur Et ha-
bitabitur anathema a· maledictū
no erit amplius qualis fuit tpe
antip̄i sed debit arām sanctū
quia p̄fectior antip̄ erit vltima
Et hec Hic q̄ihā resumit
exercitus antip̄ exterminiū cū dic²
et hec erit plaga qua sz antip̄s
et sui exercitus qui pugnabunt cōm
arām ut dictū e mp̄m̄ipio huius
ca' Tabescet caro eius vnius cuiq; p̄·
desicet pestilencia et morte et
oculi eius tabescent a· defini-
te viuente visura in foraminibus
suis. a· in locis suis que smt q-
dam foramina emergente Jude a
lacte tumultus dn̄i a· immissa
ades et quis sit ille subdent et
apphendet vir manu proximi su
quia manus eius gladius sc̄ mittet
quid ad aliquid p̄tem illius ex-
citus sicut de philistheis turbatis de
p̄mo Regū xiiij Sed et iudas pug
nabit contra arām exponatur ut
supra xii cap Et congregabunt
diuitie oīm gentiū in circuitu sz
arām ubi cū apportabunt diuitie
quas alibi rapiet antx et eius
exercitus antip̄ et pcedente pfe

tilencia sicut et homines et ista
dno non finit supius explicata ¶
Et omes hyt qphā xrestimit ppoi
tu sz strato cetic pg antyp̄m ando
omes gnāliter tonitent ad xpm
ut supra dictu ē Qo dicāt Et omes
qui xcliqui fimt de vmissis gen
tibus que venit contra urbem qr
aliqui venīet ēd antyp̄o magis
voluntarie quā voluntarie et isti
tonitāt ad xpm iussa alioꝝ prior
te Qo subdunt Qstendent ab an
no mundi xv singulis annis di
ebus solempnibus ad hoc stanti
bus ab cetā Qpt adorent regem
dnm exercituū et xpm qui ē vey
non solū hom̄ sed cetā angelorꝝ
et celebrent festū tabernā
culorꝝ Non hic accepit festū ta
bernaculorꝝ sicut iudei celebrāt
quā tabulis ante fecerāt adhuc pub
licationis euangelij et tūc em alle
tulerūt fuit mortiferus et em
tulerūt spūalem mi mutatis Illa
aute festiuitas tabernaculorꝝ sic bat
in lege m̄ moysām qr filij isrl'
in deserto hitarunt in tabernaculis
et sic pdendo mirauerūt tram
p̄m̄issionis et figurabat par
hoc futuꝝ tpe nouē legis qr fi
deles prudent de virtute in virtu
tem tpe peregrationis huius vite
et mirarent tram viuentiū a
perta uāmia per xpm et hoc mo
celebrant bonā q̄am et per hūc
modū transeuntes ut pegrini ut
de uentat ad patriā paradisi et
magis celebrabunt post mortem
antyp̄i omnibus gentibus ad fidem
tantū sed qr cetā dīci qr sicut xp̄iani
celebrant festū paste et pentecos
tes alio tamē modo qua iudei sic
cetā festū tabernaculorꝝ celebrando
officiū et ieiunium quatuor tpm̄ i
septembri quinto mēse ad iudeistā
lebrantur festū tabernaculorꝝ xv
die mense Ista observatio xp̄ianoꝝ
magis augebit post mortem
antyp̄i sicut et alie observātie no
ue legis Et ista observatio qdmodo
ut dictu ē et erit qui no asten
derint de familijs trē ad ritum pz
qm̄ loquitur De ritu hystoire
sed methaf in qua dī urbem sygna
tam militantē cetā cetā sicut dem
fuit diffuse ysa ij Non em̄ po
tuit tonuenīe dom̄s familie trē
in tenuitate ritus hystoie qua de
ambus partibus midi no posset
sic singulis annis tamen ire ne
cetā ād capi Propter qr quedā glo
hebraica super astra dicit qr
tenuitas ritus modicu necessē dila
tabitur usq ad fines trē qr non pt
intelligi de aliqua determinata mate
ria Sed iam ē impletū quia cetā
nomine ritus signata usq ad fines
trē ē dilatata qm̄a in omnibus trib
sunt aliqui xp̄iani et magis
implebitur mortuo antyp̄o qm̄a
tūc omes vonīet ad fidem qr

Non cit sup̃er eos ymber sed hi-
ne grē et euangelice doctrine co mo
loquendi quo dicitur deut xxxij Ri-
gymber sup̃er herbam ut dr et si
stremlia egipti .i. gentiles quia per
egipcios intelligimtur cetera alij sed
erit ruina .i. ymbris predicti ca-
rentia et q per egipcios intelli-
guntur alij gentiles subdit̃ Ho
Aute cit pertin egipti et hec p̃
tritic dñm gentiū quasi dicēt q
dictū ē de egipto extendit̃ ad alias
ab gentes Indie illa cit q sup̃er
stremū equi ē sanctū dño dr ex
ponit glosa q martio antipo tan-
ta cit pax q nō cit necessaria usq
asmox et equos dr nō aur et
argentū q ante ponebā in stremis
offerentur ad templū dñi qui valde
augmentabunt mortuo antipo ut dic-
tū dr erunt lebetes mēdonio dñi
.i. vasa ad dñm cultū apta ut-
calices et hug modi qui vocantur
hic lebetes quia quida hic methā
logices exponit cultū nauī testa-
menti per ea que erant necessaria ve-
tis ut dictū ē de festo tabernaculo
et arcūm et ad hoc designandū subdit̃
Quasi phiale coram altari
phiale sunt vasa ad vinū portandū
apta cornua vi Habentes in
phialis vinū dr et venient omnes
immolantes sanctificabūt nouem legib
q̄ ē eucharistia et conquerent in eis
.i. hoc sacrificiū offēt marde
cultatibus qui tūc sūgebat in

xpianis et ē hic methaphora
loquendo sicut et supra et non cit
mercator vēr quia nullus symonie
totaliter resalbit in ecclia Bri-
endid aut q exponit oēs mri quin
tres partes vltimas huius cū ex
ponit aliter a illo loco dr reuer-
tentur omnes tui vēr usq̄ et sede-
bit secura urbs melius hic expo-
nunt de p̃mo libro q̄ iudicium re-
uigendo sunt̃ precedēti dr et q
scribunt Hec cit plaga usq̄ ad
locū altū melius sicut ruina ex-
ponit de supplicio regulari dr q
subdunt dr omnes qui reliqui sunt
vēr usq̄ ad finē capituli exponit
de prosecutis cristis post mortē xpi
illud quod dicit Indie illa cit q
sup̃er stremū equi dr sanctum dño
exponit de tp̃e constantini in
quo multū dilatata fē ecclia in
tuo sceno uxor eius Helena de
fecisse poni omnia de clauis xpi
et alius aliud in eius galea ut
sic dr sed rectius inter plures fri-
vola istas expositores non prose
quorum particulas quia ingeniis
corp et aliorum pusillis p̃mittat aque
libet iudex Videtur tamen mihi
salvo meliori iudicio q exposito
quod posui sup̃er istas tres ptes
magis consonare littē istarū
partiū et precedenti

Explicit postilla mgri nicolai de lira
super Zachariā Aggheum

Incipit postilla super malachiam
ephetam rapiensis primo

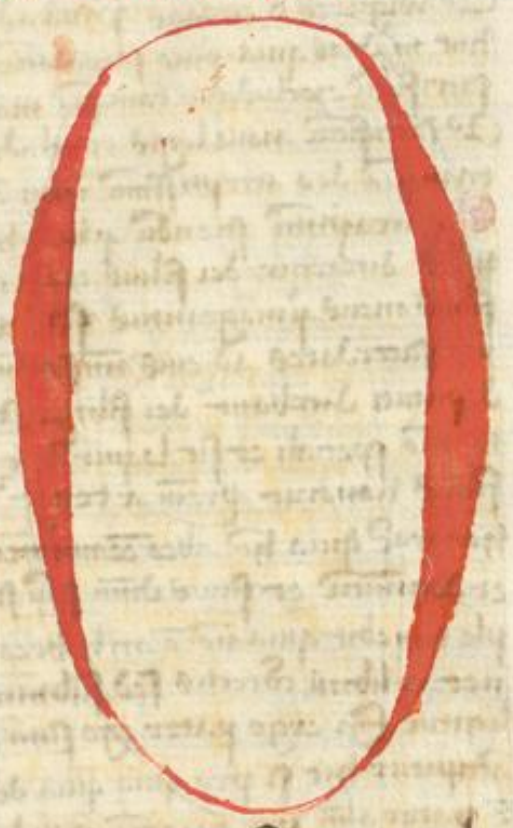

Omnibus verbi hic incipit ephe-
ta malachie et diuidit in duas
partes sm g̃ hemiti et tractabi
qui incipit ā Dilexi In prima
parte describitur inp̃sicio
officij ephandi xp̃i malachie et dicit
Omnibus verbi dñi ā officium denũ-
tiandi vñm dñm Officium tam inp̃-
sicio dicitur annis cuiꝰ vñm quez mo
do loquendi quo frequẽt vtit ephe
Qo ostenditur cui vñm huic sit
dominandi Ad dicit ad istl' pq
reditum cum captiuitatis babilonice
quo tpe ephanit malachias Iudeis
redeuntes nõne istl' obtinuit quia
captiuitas decem tribuũ non rediit
Qo noiantur ephta eponomie tri
bꝰ Qm in aũ malachie i q̃ripm
malachiam Malachias aut inter-
pretat̃ angelus dñi Ebreor aut
dicunt aliqui q̃ fuit angelus mor-
te assumpto Alii uõ q̃ fuit esdras
Verba sed ista nõ hñt auctoritatẽ ex
tripria Qd cad facilitate contẽp-
nitur qua p̃bamur ¶ Dilexi uos
Hic incipit tractatꝰ Circa quem
tendi q̃ principalis intentio ephe
fuit denũtiare Qd adiecta ut dissuadeat
dictũ fuit cum principio Qomie Et io
malachias p̃mo arguit multiplex
peccatũ ppli Qo denũtiat adiectũ
Qd ea ii quia penitentia de peccatis
et dispõit ad recipiendũ redemptoꝛ
Qm q̃ dicit agath ii Penitentia agi-
te appropinquabit enim regnum celoꝛ
Prima diuidit in tres quia p̃mo ephta
arguit sacerdotes et ppli tanquam
Qo magis diuisim ā Filius Se-
cundo cõiunctim ā Numquid Iterum
p̃mo arguit omnes simul de ingra-
titudine inp̃sona dñi dicens Dilexi
i uos et hec in gratiarum patet ex
responsione ppli ad dñm In quo dilexi
asti nos quasi dicant non apparet
ex qua nos tua dilectio specialis pre-
cedat Sed hec responsio tamquã
falsa excluditur ad subdit inp̃-
sona dei Homne frater erat esau
natus q̃ dicit sit quia finit filij e-
iusdem patris et matris ut patet gñ
xxv et Dilexi iacob dando ei ben-
dictionẽ paternã et hereditatis p
missionẽ que tamen alias erant

hic patrib̄ p̄mogenitus ēsau aūr
odio habui dencgando ista ꝑbr̄ tu tra-
mo ēct p̄mogenitus Vt patet genes
xxv et xxvi Hec aūt dilecto iacob et
odiū ēsau sūnt signa electōnis et re
ꝓbatōnis eterne Et sic allegat aplus
Ro ix tra et mi hec app̄ant dei di
lectō ꝑcialis ad ꝙlibm istl' qui de
stendit de iacob et nomīe alio dicty
t istl' genes xxxii Qo ostendit
ꝑcialis dilectō adistl' et odiū ad ꝙlibm
destendēte ab esaū per effectū Et
posūi montes eius ī desertam esaū mo
nasteriū per nabuchodonozor regē
et hēditatem eius in dracones the
e animalia ꝑlent habitare antea
deserta et in ruinas edificīa Quod
si direxit ydumea ī ꝙlibm ydu-
mee Destructi sumꝰ sed reuertet
edificabimꝰ et tam mam melius
quia nudei reāsi reedificauit sūam
hoc ꝯcludimr ad ꝓbandum mper ꝑ
dm Isti edificabūt et ego destruā
et vocabunt eos tm impietatis a tra
mqua virgiūt impietas ꝙpter q
dns iratus e contra eos et ꝙlibm
in ea habitantē Et oculi vri videbunt
videbunt vndictam mea in ydu
meis qui semper sūnt vobis male
dicti Et vos dicetis magnificet dns
ī. appareat magnitudo eius super
tam istl' quam et habitatōe eius
abhostibus ꝓtegendo et in bonis
multiplicando Filius Hic con
sequenter arguit sacerdotes et
ꝙlm dnūm Et ꝓmo de petris
mdeu Qo mgrūm tac ij ꝓmam
duas quia ꝓmis arguit sacerdotes
Qo vlgatus d' et vos ꝓma ad
hur in duas quia ꝓmo sacerdotes
sacrificia excluditur tam qua malū
Qo sacrificiū nouū legis concludit
tam qua deo acceptissimū non e
Et si tam primū scendū q̄ licet tam
quā discretum dei filius exodi iiij
filius maior ꝓmogenitus istl' tā-
ne sacerdotes ad eius mīsteriū
deputati debebant dei filij et ser-
uū meo ꝑcialī et sic loquit hic
filius honorat ꝓtem a tenet
honorad quia hr abeo et timet ad
et dominū et sūus dns sūu sup
ple timebit quia no e in hebreo
ner in libris correctis sed submitel
legitur Si ergo pater ego sum et
attenditur hic s pro quia quia deꝰ
e pater oīm per creatōz et mdeo
ꝑcialiter per legis datōnē que
non fuit data alijs ꝓphīs p̄ c
xlvii Non fecit taliter omī nacōi
et mdicia sua no manifestauit
eis et adhuc sacerdotū ꝑcialius
quos ad sui elegit mīsteriū Vbi
t honor meus q. d. non michi
defertis honorē ut deberetis
Et si dns ego sum sr pergib'
nacōnē vri ꝑcialē Vbi t timor
meus q. d. non apparet in nobis
Et scendū q̄ vbi dr hic et
si dns ego sum in hebreo Et si
dominꝰ ego sum in quo designat
mdeo pluralitas personaꝝ in vm
tate essentie quia nomē plurale

ro mūgitur ⁊ ei q̄ nomīe ſingulari
Dicit dñs exercituū adnos o sacerdotes
xp̄o abello cū loco filius honorat⁹
q̄ abi inclusiue Iniquo desperm̄g vo
men cuū tond⁊ ſob vno versu mhe-
breo exquo patet q̄ abillo loco mit
arguit sacerdotes Et subdunt⁹ respon-
sio dñi Offerretis ſup altare meū
pollutū panem Panes cū q̄ibꝫ
delebant ⁊ manib⁹ sacerdotū p̄ſ-
trāt formā ⁊ decoquū ⁊ ap̄i adcu
trandū laborem faciebant⁹ per alios
her ſici Vt dicunt⁹ aliqui Alij vō
dicunt q̄ dicitur hic panib⁹ polluū
co q̄ erat de tritico per rapina arī-
sito formatus Et dicitur nos male ex
istimando Iniquo polluim⁹ te Et subdi-
dñi responsio ni co q̄ dicitur ⁊ furto
ostenditis mensa dñi despecta ⁊ p̄
hoc cū q̄ abi ponitis panē p̄dicto
modo formatū dehonoratis tam Et
adhor mdicit exemplū Et si offeritis
claudū aut⁊ aīal mdebitū ſuper
altare holocaustū Nonne malū
⁊ quasi dicat sic quia hoc phibitū
⁊ in lege Offer illud duci tuo q̄
dicat si offeres illud p̄ncipi treno
qui ⁊ tibi⁹ et pulnis no placebit ſibi
ner exaudiret preces tuas et mſ-
to mīno debent⁹ talia deo offerrīo
mdicit eos ad penitentia dicens
Et mit deprecatiōm Vultū dei ut⁊ quos
in nobis claudat hostia ut⁊ q̄ dicat
millus denobis mīmpendit ast accē-
ſitis gratis quia hostiam templi
et alti qui mittebant ignē altarī
hēbant mde magnū emolumētū

Non ⁊ hic consequenter excludit
dñs sacrificiū deo gētū excludendo p̄
dictū offendi modo ⁊ dicit Non est
mihi voluntas mīnobis ⁊ munera non placebit mihi
malid vim et munus de manu vra quia sacrificia deis legib⁹
nam erant⁹ accepta misi exemptate
offentū Io dr̄ gētiū Persuit-
dnē adibel et admunā eius ⁊ sacrifi
cū ſalis usq̄ ad ortū ſui ⁊ per hoc
mittit magnū ē nomē meū in
gentibus Vel ponit Pasa dicens
Vno mō quia licet gentiles ado-
rarent ydola ut deos tamē dicit
deū celi et tēe excellentiore alii
dīs Sed abhac expōne dñs recedat
⁊ subdunt Et ad dñm loco sanctificē
et offertur nomī meo oblatio mū
da Quia si gentiles ūm deo celi vdo
la volentes deo facere oblatiōnē
illa no est amīda retta deo quia ab
ydolatris ⁊ est oblata Et ego ad hoc
pone aliam expōnē ⁊ dicens Q̄
aste passus intelligit de iudeis mīt
gentiles per orbem dispersis deū
granibus deuote quasi⁹ dicitur
hic mūda oblatio et peregrīna
nie dom̄ predicā mīnis gentiū
Sed istud non videtur vīm Non
em ⁊ similē q̄ illi qui erant di-
spersi inter gentiles ydolatris
tpe malachie erant iustioēs et mīn-
dioēs quia illi sacerdotes qui re-
dierant de babilonia captiuitate
quos hic arguit ut dictū ⁊ sed ma-
gis sequebant mores gentiliū
propter q̄ dicendū q̄ ille passus
cognitur ad litteram de sacrificio

none legis quid ē enkaistra quod
ē mundissimū et deo acceptissimū et
in omnibus ē nacionibus sunt alie
quam hic sacrificium offertur et
mundum et magnum et nomen meum
de fluvio per medium gentis fluxit ter
tridē aphis ¶ Et nos hic tam
aphis arguit plures quia illi qui
debebant offerri oblaciones mundas
et electas offerebant de peioribus in
debitum mihi et no hic arguit
redimitur Et vos polluistis illud
s nomen meum quatis ē in nobis
ānco q dicitis sicut et sacerdo
tes mensam dñi contaminata ē
qd i ea licite oblacio Demnos
tibus homib⁹ ut ignis qui devorat illud
ut ignis qui erat semper in altari
holocaustum ad tremendum adipes
sacrificii qui portat ea quibus
nigr ignis et cod mo arguitur
de sacrificijs i offendis et dimittis nos
mendacio arguendo talia sacrifi
cia offerre cui de labore ā ut mag
labore potuimus talia sacrificia offer
re quiter paupertatem nram et
ex fictitiis allud ut homi quod
debebat offerri redimistis qua
si admichilo Et maluistis dora
primis claudi et languidi ad
ara qd erat i duplex peccatū Pm
contra primū et aliud contra deū
s offerre lege prohibet ~~et qsta~~
~~intelligamus de populis~~ To
sequitur Non suscipiam allud ac
cipiendo et qsta intelligentia
de populariby offendibus ostendit

per hoc q subditur Maledictus do
losus qui hic in grege sio masculū
in uotū bonū et apud ad sanctificandū
et noxiū faciens de sacrificio deo of
fendo Immolat debile regi magno
dicit vel aliās in cepta ad offendū
quia rex magnus ego sū super om
nem creaturā et nome meū horribile ē
in gentibus Cap. II

Et nunc ad vos hic iterū
arguit aphā sacerdotes
et quia de peccatis contra pri
mū et tū hoc aliquid pertinet de
peccatis contra deū et dividitur
in duas partes quia primo arguit sa
cerdotes Ibi populares i Aliquid

Circa primū ponitur nomen au
ditum cum dicit et nunc ad vos mandatum
hoc o sacerdotes q. d. debetis dili
genter attendere qm si nolueritis primi
cias vos Ibi sequitur omittamus
nos ergo stare quam supra modū
timebant quia ante et tempi erat
et maledictam benedictionibus vris ac
que consuevistis benedicere sicut annis
et oblatis et hostiis ita qd cui
penuria Simile exponit ysa. 7
subdens causa quia non potuistis sa
per eos sicut ego offendi vos dele
to mo deū volendo et quātum in
me fuit Cum ergo prius vobis bene
dixi offendo vobis merito et
sustentationē et dispergam super
vultus vros stercus v. ex celebra
tionibus hostiarum no reportabit
honore sed confusione et assumet
vos secū ~~sic~~ statuo vos cum

tom contemptibiles fecit et ipm et
strictus per experientia mee punitionis
quia misi ad vos sacerdotes et leui-
tas mandans istud de cultu dei et
doctrinam ipsi uti cet pactu leui .
ui tribui leui que fuit adhuc adeo
cleta . Fuit ij mo pactu meu a leu
fuit mecu Vite et pacis fuit em
pmissu adeo q ipsius uict impare
si legem seruaret et sic fuit imple-
tu quamdiu seruauit Ut patet
ex deutu uetis testamti Et dedi
ei timore sti mysi et aaron et
plurib⁹ alijs de stendentibus quide-
im timuerut Lex uitatis fuit mo
eius addorandu ipm et imputab
nome mineta milabijs eius Q
om aaron fecit vitulu conflati
leui fuit exotimo mortis uindictu
et plenius exo xxxii quia nec pe
ner alij leuite credidit q minutio
cet aliqd mmmis q patet ex hy
q tota tribus leui mota se mouit
ad interficiendu illos qui pecauer
mydolatia Unde exo xxxii Impe
te et equitate ambulauit mecu iu-
et Mundo et deuote colendo et mi-
tos auert ab iniquitate ipm do-
rendo Hoc em qtinet ad offm
leuitici et potissime sacerdoti
Idio subdunt labia em sacerdotis
dei et ipm debent causa quia angelus
dni exercituu est Hoc em offm an-
gelice sanctitatis deu et diuina ipm
sicut angeli in ministeriu missi

ipter salutem electoꝝ semper in-
dent facie pris que in celis sunt
qui uidit Vae aut sacerdotes et leuite
hmg tpis recte sistas Dnia qua te-
merut moysi et aaron et alios mu-
ti et scandalizastis plurimos in lege
ꝛ filios eis ostastis delinquendi .
scandalu em impacto pcis ada-
liquid q facit mereri anime malu
aut sacerdoti et doctori facit errare
ipm Unde dicit saluator Ceci sunt
et ducibus eoꝝ Si aut cecus cecu du-
cat pcipitat ambo in fouea Unde
Ptr ad dic gregibus impastorati
Cu pastor per abrupta graditur oues
e urgrey ad pascua sequantur spi-
ritu sanctis pactu leui desiderio sa-
cerdotij Propter quod et ego dedi uos
contemptibiles et humiles et abiectas
tib⁹ populum in lege iustificatores in
pui primo Sacerdotes em inda-
cabant ipm mosen pgredi de
babilone Illum quid Postquam
reprehendit sacerdotes et leuitas de
malo regimine ait Hic cōtra ar-
guit eos de contemptu ipsius et
pmo mandati dei Illum quid
nouimus pater nr q d. Sic Num
uidetur aliqs Vel abraham isaac
alios et c cum ipse Numq non
deus omnes creauit uos q d. Sic q
omes de hac creant adeo im-
mediate Quare ergo desipit vnq
quisq; uerum fratrem suum Propter pau
pertate sua q d. Nō hemig causa
violare pactu pris nostroꝝ et

legem dataṁ patribꝰ nr̄ꝰ que p̄-
cipit p̄ximū diligē Qm̄ spēnali
arguit arguit contemptū uxoris que
debet ee ꝙma tā cū viro cū dicatur
transgressiūs e iudas ꝙ et ꝓstratꝰ
gressio sp̄ificatur cū subdit̄ quia
contaminauit iudas sanctificatū dn̄i
ꝫ latā quam dilexit dn̄ꝰ ꝫ et ha
buit ꝫ iudas ꝛ illi de regno iude
filiam dei alieni Qui et tenet̄ eṁ de
babilone contempsit uxoꝛ suaꝫ
iudeas que ex ficq̄ueti p̄tii et labo
rtmeis erant demir pate et duxit
mulieꝛ alienigenaꝫ ut p̄ius p̄mo ee-
dre nono et ipaꝫ tenebant iude-
mibus suis sunt amillaꝫ ayuligē
Qꝫ doceat pios suos mores qꝫ
et sit alienigene docebant filios
audeis genitoꝫ ydolatrāc q̄ c
pessema Qꝫ sequunt desperdat
dn̄ꝰ auri qui fecit hoc ingrm
et discipulū ꝛ magrm suū par-
tū et offonitem mihi ꝛ detribꝰ
sacerdotali quia mulla tribꝰ ad se-
ri sunt auri qui ante erat uxoreꝫ
alienigenaꝫ p̄mo ee ꝛ tuo
et m hoc uirtꝰ feristis apele
batis lacrimis ac rodentes expira
re hoc pertatꝰ absq̄ eṁ sione
alienigenaꝫ q̄ ei erat falsi
ita subdit̄ ita ut non respiret
ad et dixistis quid obtauimus no
dmittit̄ ut ꝫ id delictū per quod
sanctificū Adq̄ ꝛespondet̄ ut di
Qma fis testificatus e inter te et
uxoꝛem de nutria tuꝰ et
dilecte e dicens per adam q̄ uite

ꝫ et ubi ubi dem fuit declaratū
Quam obrem relinquet homo pꝛem
suū et mrem suam et adhebit
uxoi sue et erunt duo in carne
una quā tu despexisti tenende ca
ut ancillam et herꝫ tua ꝛ-
deia non amilla et uxoꝛ fedifragi
per consensū animoꝝ qui sanct
matrimoniū Nonne unus fecit q.
d. sic quia unus deus fecit adam
et eum et reliquū spūs eius e
Ad hoc deus eṁ fecit mulieꝛ de
costa uiri ut sicut unus ita
ita finit omnis spūs et una aia p
dilectoꝝ operam et quid unus quer
nisi semē dei q. d. ad hoc et unio
seu connubio matrimonij ut inde
p̄creetur semen ad imitatiōē dei q̄d
sequunt Custodite ergo spm̄ ves
ra bonam uoluntate adipore tui o-
dio habitis dimitte dando ei libel
lū repudij ut sic possit alteri nube
et non sicut amilla ate uiolenter
expelletur Hoc eṁ e mihi malū
qui affligit uxoꝛe sua tu ut-am-
tilla Libellus eṁ repudij non fuit
tante ꝫ ut perse heres sed ad
maius malū euitandū ut diffusē
declarauī dentro xviiii Odeiet
aut̄ m quitas ut estimetur cui ꝛ
ne estimetur uiri sit eṁ sonat tra
hebraica que non pt̄ referri ad
sermonem sed administrū tamē
sūm modū logice hebraice et
e sensus odeiet ut ꝛ per dei am
dictam sit apparebit iniquitas

Viri despicatis uxore mo pre-
dicto sicut apparet aliud quod po
super vestimenti eius Capm iii.

Laborate fetisbus Hic mi-
pit tapitulu in hebreo ii
incipit adiectus 2o demi-
niato et diuiditur mdias partes
qua p̄mo arguit hmoi domiciatoris
ponitur 2o ipa domiciato subdit
v̄ctre Circa p̄mu sciendu q
ppli mdeo psalterii q magna pte
mdens alias gentes in hor mudo
psperari Vt caldeos persas et
medos qui erant Volatre et se
sequeter de p̄mi et tapitudi dice
bat q deus diligebat malos et de
sinitoribus suis no curabat Vel
q de illis in fēsibus q̄ndoq no
helbant ex quo sumentes sibi si-
mglegebat et sic deo imponebat
malitia malos diligendo udigno-
rantia meita et demsita hoim no
ndendo et utilitati ē cronica et
deo adiosum 2o subdit labore de
fetisbus dñi in manibus cis
blasphematis et loquit sptia
de deo quasi de homie afflicto de
malo q̄ndit meo q dicit ecce
dñs qui sunt malū no et ex de-
tis patet sentencia Aut tre ite
vbi ē deus udicij -r- diudicans
inter bonos et malos Aut ecce hic
tenter de mutatur 2o adiennit m
quo sit bonis et malis distributo
quia mp̄mo adiecti 2o pactide
udicio distributis Postmodi a

liquas adgram ectis dmissis uisto
dei mdicio licet nobis attulero sed m
sto adiecti fiet iudicii discussionis
malos puniendo et bonos p̄mando
Fit ergo protractio quia p̄mo veteri
adiectus demiciatur et 2o predictus
error euacuatur Qm uaiuerut p̄
ma mdias quia p̄mo p̄ani dicta de
miciato 2o ppli mouito ē ergo p̄
ad hoc mdias quia p̄mo miciat
veteri adiectus 2o utriusq effec-
tus ubi q̄ue em Circa p̄mu primo
demiciatur p̄mus adiectus x̄ ei
dicitur m persona 2o ecce ego mit-
tam nigelu meu ebraice baptis
tam qui magis dixit uiam aperie-
tam mihi quia huiam Qz em hec
scriptura dicatur de ppo ad lectam p̄
mt xi Vbi dicit saluator de ioh̄e
Hic ē de quo scriptu ē ecce ego mit
to ic et p̄parabit uiam quia pre-
dicato et baptismis aduis sunt que-
dam pparatio ad predicatoz et
baptismi xp̄i Et statim uenit
ad templu suu quia xp̄us ē oblatus
fuit et ibi predicauit et multarum
curatiua fecit dnator que uos queritis
et xp̄us mg adiecto summe desidera-
bant patres antiqui et angelus
testamenti quia xp̄us fuit minus
noui testamti ut p dixat ḡm̄e
xxxi 2o demiciatur adiectus 2o
2o tu dicit ecce uenit -r- uenit
etiam dualiter ad iudicium et quib
patet tripitide diem adiectus eius
quasi dicat millus Vnde dicit mt
xxiii De die illa et hora nī

stur arc & quib strabit a. potit stac
ad mdendid eu Quia sicut pmus
adiectus fuit in humilitate et man-
suetudine ata stois cit in pace
et trire ¶ sic em hic conter
ponitur effectus vtriusq adiectus
aliquem ad fidem tu inquadam
generali et pmo pmi Q2o si
v et actedam effectus aut pmi
sunt vocatio aliquor ad fidem
quos mpmitnia etnia ybauit qi
aut in fornace pertribulatoes in
ida hr patet in artibus aplor
mpliu bris loris et pga per vtra-
rano in omnibus partibus orbis
et hoc q dicitur sic em quasi
agmis constans ad ybatone elec-
tor et qi herba fullonu quia v-
tuntur fullones ad purificandu
vestes et fricandu mndas &
purgabit filios leui a plos
qiscq aliqui simit de tribu leui et
oms simit nonc legis epi ad per-
fectam mdicta deducendo &
erunt dno offentes sacrificia a-
ceptabilia pcuata legis sacri-
ficia figuratam sicut perfecta
ytuta perfecta et placebit dno
sic quia illud sacrificiu no dest
deo acceptissimu sicut dies seni
li et anni antiqui Vnde meta-
none missa dicitur Sicuti acce-
pta hec dignatus es munera pu
tui iusti abel et sacrificiu patri-
arche nri abrahe ita obtulit
t sacerdos tuus melchisedech Mandato tamen q sic
tud sicut non designat equalita-
tem sed correspondentia rei figu-
rate ad figura Sicut em res figu-
rata ad figuram exprellit figuram
sic sanctificiu nouc legis q ceremo-
nia adumbrauit vetis legis sanctima
¶ et ecce adam hic ponitur effec-
tus adiectus a cui dicitur et ecce a-
dam adhuc in iudicio quia xps
venit ad iudiciu ni forma hui
tame glosata et ecce testis ueloz
quia illud iudiciu breui tpre expe-
dietur malefactis credulitis aut a-
quibuscuq peccatoribus quia om-
nium ipo notu fiet omnibus eoz
peccata et sententia iudicis iusta
Iusta tame peccata specialit exp-
mit que crudelitate imperati
et mt xxv Vbi processus alicuius
iudicij ponitur a salvatore ¶ ego
em hic conter pq extremu iu-
dicij ponitur monitio ppli que tue
no habuit locu sed ante dicit igit
ego em dnus ad que spectat am
gniale iudiciu et no mutor mne
ipo licet sit mutatus in effectibus
meis sed in vaietate miseroz et
demitatis homi et vos filii iacob
non estis consumpti licet hoc de
meruissent vera mala. in salua
aliquos ex ea misericordia Vnde
em p ysaiam vere ex crescentibus quia
rito pq datone legis ni murmu-
rauit peccauit maxime contra
exo xxxij Petitum ad me p omni
penitentia et reuertar adhuc p

clemencia et dixistis vos male
christiano michi reditem q d.
non debemini michi adeo mag contra-
nudo stridituir tri subditur Iniqf
fliget homo deu quia nos configi-
tis Inhebreo hr Et violentabit
homo deu quia nos violentatis
me Loquitur em scriptura dedeo sic
de homine mag bona per violencia
rapiut Decime dei smt q ptinet
tacte ministror suor que retine-
bant m iusto audeis laicis sto
subditur Ipsi decimis qui debebant
leuitis Inprimitiis que debebant
sacerdotibus et ad hanc sentencia
reducit translato mra Homo em
dicto mo violentatus stdm quez
loquedi dicitur ispe ad eor confix-
us et impenitia nos maledicti
estis Inpena cui dicti peccati deq
m mittebat stabulatem tre nascentis
sto subditur Inferte omez decima
m horreo sz leuitali et probate me
r effectu bonitatis mee Si de de-
cimis ferrit q debetis sto subdit
Si no apparuio nobis cataracte-
tas celi dando uobis pluuias
et rores ad fecundacone tre gnom
entes et effundos uobis bndicoz
r bonor tpalium multiplicacone
et increpabo pnobis devorante
r fuciam q vennis vrem bonis
te et huigmoi Non devorabmt
seu peiorabmt tre nascentia et
beatos vos dicent omes gentes
que sint mitutii vrd ex bonoru
vrdor multiplicacoe Ista tame pro
missio est subtendicoe s. si fecerit
bene q quia non fecerit promissio non
fuit impleta Qualmit hic
error supra pomis remouet et di
uidit in duas ptes quia pmo dic-
tus error repetit ut aliqe adda
et sto curiat r Timr lacuti Circa
pmu dicitur m persa di Qualmit
Super me verba vra r contra me
smie multiplicata et que smt subdi
Quamis est qui seruit deo quia ad
hoc no sequitur aliqua eius retri-
buco quia scitur dictu et supius ne-
gabant deu tre prudencia de actibz
humanis uel uisencia et aduersitas se-
quitur defectus boni retributiois q
subditur m persona talium Et quod
emolumeto quia frustra ptempta
eius qd r nichil Et quia ambulauit
tristes r reuniis afflicti Sm m hebs
hetur Et quia ambulauit degnigrati
Et no alius concludebant ergo
nunc r mpnit vita bros dicit q
arrogantes r elevatos mpompa
et poteria quia bn e eis mpnit vi-
ta nec experta alia Et quide edifi-
cati sunt m domibus et possessi-
onibus et temptauit deu spm
pbando et contempnendo et
salui facti smt Et q hic concludit
q no hent de malis cor notitia
vel si hent q de talibus no fecit mi
tiriam Nunc lacuti hic contra
dictus error tollitur et pmo suscita-
tro magis diffuse rao iuj Circa

ꝑmii dicitur Time locuti sunt time-
tes deu quia consterneur dnam pro
uidentia et eius iustitia ad aiam pe
extendē Omnes qui sūt ti ꝓmo sic
de pīma actē bonoꝝ et punitē malo
in seculo futuro Qo scribit et attenden-
dit dns Hic accipitur et pro
vdt sic cū loquebant adinuicem
Attendit dns s. bona et mala et
sunt mpsūt erita quia scripturis e
liber x. asta sunt ai dna sua ꝛ
delebuter et ecclt ñ alt dns qui
nonpt mentiri Qndie qua ego fa-
cio x. indie iudicij Qnpcteuhid x
ꝑtim amicabile et familiare et
partem eis apemis etnis sicut par-
cit filio suo qui castigat eū ne
maiorat manus maiid Et cōuti-
tit s. adme nos qui estis ꝓuocato
ēdē et audietis quid sit meto
ipsid et mpiū quia licet iustꝰ
mpiū castigetur tamē perhor
tationē ꝓficuatur in bonis gie et ꝓtea
ad bona gloie reducet

Hic hic predicta
error remouetur magis
explicite exprimatē bo-
noꝝ et punitē malorꝝ et
ꝑmo ponitur malorꝝ punitō et
bonorꝝ retributio et dicitur
Virtus ꝑmii dicit ecce om dies ve
ni- s. iudicij succensa qi ignis
tamen quia illum diem ꝑtē
det ignis non flagitiosis ad pur-
gationē electorꝝ et eam sequi
ignis achēne ad punitionē reꝓ-
borꝝ sic subdit Et erunt omes
sibi ꝓfani et extranei contra deū et
omes factores impietat ꝓfecta
contra ꝓpīmii stipula in tridio
achene deputata que no relinquet
eis radicem quia pg spiale sua
non est tpus neq; locus ꝛeū tendi
ad gram Et dicitur hic con
sequenter ponitur bonoꝝ retributio
cū dr et dicetur vobis timentibus no
me meu timoē filiali qui hr amice
am cōtinentem sol iustitie x. xpus qui
tūc apparebit electis retributor sal-
uator iustis et sanitatis impiis
cuius dicitur quia per aptm glōie
et corpis consequetur Egredietur
ad considerandā pene reꝓborꝝ qui
cuadetis et silicibus sicut cinibus de
cremēto quia talis iusto et eis ex
ultacionib ostasio tūi ꝓpter cuius cua-
sionē tūi ꝓpter dnm iustis impiorū
Cum q dicit pes ꝓfanoꝝ letabit iustꝰ
cū ad eis vindictam ācē et calcabit
impios cū sint cinis x. afflicti pe
na ignis achemalis quia corpa da-
nnatorū non memorabunt sed ꝑ
visionē et semper cruciantur Qndie
quia ego facio x. indie iudicij Me-
mento te hic quiter ponit gnalis
monitio et maior iudeoꝝ quoꝝ plu-
res cauisent ñ iudicii cū dr Me-
mētote legis moysi filii mei Quia
sit mētio de aduentu xpi Qui q dicit
saluator xpūs Si crederetis mihi
crederetis forsitan et michi quia man-
dauit in orēb Exo xx Precepta s. de
talagi que seruanda sunt in tpe non

testamenti et iudiciá .i. illa q̃ contí-
nent ustũ modũ vemendi ad proxi-
mũ que ſimiliter ſuadent in noua
lege licet non eod̃ mõ q̃uiã adomnia
quia p̃cepta iudicialia q̃ ſuadent in no-
ua lege obligant ut denouo mistrentur
De cerimonialibus nõ ſit mõcio quia
illa ſunt totaliter exclusa in noua lege
nec q̃ nõ p̃mit obſeruari licite : eo q̃ erant
respectiui noui testamẽti figuliẽ et nõ testa
mẽti aduentũ xp̃i aũtate Ecce ego mitto
vobis heliam ꝓphetam quia ad hoc reſer-
uatur in uita ut enoch ut p̃dicent cõ
perfidiam antixp̃i qui ſubdit aũtq̃
veniat dies dñi quia illa die p̃ce-
det persecutio antixp̃i et tomittetur
cor patrũ ad filios reducendo illos q̃
tũc incredibiles erunt ad fidem xp̃i in
quem crediderũt, patres antiqui et ſic
illi patres diligent filios et cognoſco
in christo x̃ Ne forte veniam pu-
blicbreo more forte quia adiectus dei
ad iudicium certius e Poteſt etiã dici
ſedm̃ translatoꝝ meam q̃ nõ ponunt
hic forte ꝙuiter martirisdem e adiectus
ſed ꝙuiter mortis iudicẽ xp̃us dicitur ſu
gypũs dixit aplis actũ p̃mo Non e
vestrũ noſce tp̃a uel momenta q̃ et pernici-
em ipsam .i. hostiũ meos mira gradiet
anathomate .i. insempiterna ſeparatõe
abea licet aliqui ſ. clẽ adhęrent in
ſempiterna fruitõe Quam nobis con
cedat qui cũ p̃re et spũ sancto vivit
et regnat in secula seculoꝝ

Explicit malachias ꝙuã cum ceteris
ꝓphetis

Incipit prologus magistri nicolai
de lira de ordine fratrũ minorũ sacre
theologie doctore ſuper libros non ta-
nomeos quos exponendo prosequitur
ſedm̃ ordinem tp̃is quo scripti sunt
et p̃mo incipit prologus ſuper tho-
bian

Incipit prologus in thobiam prophetam.

Hec oportuit fieri et alia non omittere ait xxiii Postquam auxiliante deo scripsi super libros sacre scripture tres nostros mayendo a principio geneseos et prosequendo usque ad finem apostolorum de eiusdem confisus auxilio super alios mittendo scribere qui non sunt de canone ut est liber sapientie ecclesiasticus iudith thobias et liber machabeorum Quem quidem dicit quidam in prologo galeato qui premittit libris regum propter quod assumpsi michi quoniam hec oportebat fieri arbitrabar Quin quo duo premisi notabilia primum est necessitas speciei precedentis hec oportet fieri Quem est utilitas speciei subsequentis ubi et illa non omittere Circa primum sciendum quod libri sacre scripture qui canonici nuncupantur sunt auctoritatis quia quicquid in eis continetur verum tenet sine ullo scrupulo et indubitanter se et quicquid aliud quod extra hos canonicos

manifeste fiam sicut scriptores philosophicas vitas cognoscitur et reducere ad prima principia perscrutari sic in scripturis catholicis doctoribus tractatis et reductione ad scripturas sacre scripture transitum que sit inter revelationem divinam nullo modo putavi fuisse esse utrumque intellectus arbitror necessarium esse certum de expositoribus earum predicti aliudque scribitur ecclesiastici xxiiii Hec omnia libri vite et omnes libri expositi mihi spem predicti tenuimetur in libro vite et in libro revelate veritatis adeo quia est apud eum sicut cum divina predestinatio divini libri vite sic et hec scripture divinitus revelata liber vite dicitur eo quia aliquis per essentiam predicti ut dicitur eo quia ad ultimum beatum perducit Circa hoc considerandum quod libri qui non sunt de canone recepti sunt ab ecclesia sicut ad modum in formatione mihi eis legantur tamen corpus auctoritas ad probandum ea quecumque convenit numquid vidisse recipiuntur Unde dicit quidam in prologo super librum iudith et in prologo super parabolas salomonis quidem quod sunt minoris efficacie quia libri canonici et ad possimus dicere dominus aliquis est omnibus bonum aliud quod scribit iudith viii Illa posset alia cogitasti licet enim in actu cogitandi non sit prius et posterius tamen sit omnia et simplicissime tamen in effectibus ab eo progenitis est ordo prius ordinatus et sic ultra scripturam in libris canonicis prior et ipse quidam ad plura et dignitate quidam ad anima quam sit illa que scribitur ubi non canonicis utilis tamen et ad doctrinam in ea morum

ut dicta ⁊ per quã pueniamꝰ ad
regna celoꝝ Quod nobis concedat
Explicit prologus Incipit thobias
capitulũ primũ

pmo

Incipit Thobias. Cap. j.

Thobias ex tribu ciuitate neptalim tẽpe
exponendo libros qui non sunt de ca-
none intendo tres tribus ordine quo scp-
ti sunt quorũ primo libro thobie
cuius historiã primo contigit sc̃a anno sexto
ezechie regis inde quã captiuatus fuit
thobias persalmanazar regem assiri-
orũ Ut patet ministra eod tẽpe q regnũ
x tribuũ captiuauit anno sexto ezechie
ut hẽ iiij regũ xviij liber igitur ate
duas partes diuidit quã primo de
scribens thobie confessionẽ uirtuosã Se-
dei consolacionẽ grossa tẽpe quito primã
duas sc̃as in partem principalem et mate-
rialem que incipit i Eadem utiq; pa
ad hmõi mores qua primo describit
eius uirtuosã confessionẽ mẽra capti-
uitatis Se mẽra natiuitatis ad cuius
declarationẽ auctor ad de-
scribendũ confessionẽ eius uirtuo-
sam mẽra captiuitatis ad quã refert tri-
captiuitatẽ ¶ Circa primũ describit genus
et locus unde erat dictus thobias
ex tribu et ciuitate neptalim Et cum nep
talim nomẽ equiuoci ad signandũ cuia
tribus dedu oderit tribubꝰ esse et denominata
a neptalim filio iacob ad designandũ quã-
dam galilee ciuitatẽ sic nominata de
qua fuit thobias oriundus Quater quidẽ
de tribu et ciuitate neptalim et est si-
milis modus loquendi Circumcidit beꝰ
gregorius de beto benedicto fuit uir in
te uenerabilis igitur benedictus et nomẽ
que Et in superioribus galilee Hoc dicit
quia duplex est ibi galilea una superior
altera inferior Ciuitas uidelicet neptalim de
qua thobias fuit oriundus erat in superiori
galilea sup̃ naasson nomẽ Et ciuitatis
que respectu neptalim declinat admodũ
mediterraneũ ut patet in descriptione
tribus sancte et sic ciuitas neptalim
est in loco superiori Alibi uero naasson
nomẽ optinet principis tribus inde Quã
vij Post uiam q ducit ad occidentẽ
Quia parte Et hoc mediterraneũ ne-
ptalim et maris galilee qui adiacen-
tem respectu ciuitatis neptalim Erat
aute quedam uia eius per quã portan-
bant res de uno mari ad aliud tran
seuntes iuxta neptalim et sic dicitur
ee pga alta alia respectu sinistre uie in
sinistro huius ciuitatis Sephethi sedem
phim dextri mundi est occidens Cum ue-
ro dicit ptotus celi et occidens sinistri
Quod quidẽ modo loquendi sue magis
sequitur sacra scriptura Oriens uero
mundi et aliud quod ad sinistrum homo
uersa facie ad orientẽ et sic pars a-
quilonalis est sinistra pars mundi Si

uitas ad sepheth et in aquilonari parte
respicit neptalim ut patet inde per tri-
bum sancte ciuitatem et tribum et ciuitatem
thobie dicunt hic ad confirmationem ueri-
tatis hystorie Cum captiuus esset in diebus ma-
nasse ex hoc patet q̄ ipse fuit cap-
tiuatus in prima captiuitate filiorum israel
quam fecit teglathphalasar rex assiriorum
de qua lr̄a iiij regum xv Quod in iuda q̄
fecit salmanasar sexto anno ezechie
regis iuda ut lr̄a iiij regum xviii et sic
patet q̄ hec hystoria incipit a sexto anno
ezechie regis iuda ut dictum est supra sed
cum tota fuit dicit aliqui q̄ hoc fuit
ppter destructionem ciuitatis ierusalem facta p̄
nabuchodonozor eo q̄ dicit thobias
in fine libri viii cap Quod ciuitas dei tradi-
tum est in manus Quod hoc stare non pt
quia in fine huius libri dicit q̄ completis
annis cxii sepultus fuit thobias plu-
res alii anni fluxerunt a sexto anno e-
zechie usq; ad dictam destructionem Quod
ezechias regnauit xxix annis thobias
autem fuit captiuatus anno eius sexto
et sic de annis ezechie remanent xxiii
post captiuitatem thobie ppter ezechiam
regnauit manasses filius eius annis
lv quibus regni xxi et ppter eum iosias filius
eius annis xxx et anno ppter quem regna
uit ioachas filius eius tribus mensibus
qui computatur in annis primi post
eum regnauit sedechias xi annis an
destructionem ciuitatis ierusalem q̄ sunt
anni simul uiginti sex anni tenent
triginta et unum et ad hunc adiungendi
sunt anni quos uixit thobias antequam
captiuaretur quia iam erat centum
uiginti eodem tempore Quod autem allegatur
in contrarium Quod deus castigauit te
dibus no ualet quia ypocrita fuit de
filiis ut inde habetur ibidem dicitur tempo-
dente Qui captiuitate tamen pristinas ydo-
latrias non destruit adydolatrias de
clinando tamen inter ydolatras
habitauit et sic fideliter se habuit er-
ga deum et misericorditer erga proximum
Ro subditum quia ut anna que hic
portat nomen dicitur est minor hic
tenetur describitur uirtuosa cuius no-
uitatis mira naiuitatis et primo re-
spectu que pertinet Ro respicit domus
sue ? tum nec Circa primum dicit Cum
esset minor omnibus nomen s. personis
notabilibus quia simpliciter lasciuo
multi erant minores eo michi neptha-
lim Nichil tamen puerile adissolu-
tionis et lasciuie gessit inpe nam
in omnibus matrie congrebat et ho
neste Deinde tum irent domum ad
uitulos aureos ut dicit dr̄a Regum
xii Ieroboam instituit rex super
decem tribus israel timens ne populus
rediret ad regnum iuda et sic ad
interficiendum ipsum uitulos adorare dis
in urbem fecit duos uitulos aureos
ob ponens eos in duobus locis regni
sui et precepit populo ut ad adoraret
in solempnitatibus dni Dicunt alii
qui erant fideles et deuoti hoc non
faciebant sed latenter abeant in urbem
de quibus fuit iste thobias Ro subditus
Hic solus frigiebat Hoc dicitur
quia pauci decimabant aduersus ui-
tulos Portalem modo loquendi dr
q̄ rex et solus in domo sua hoc pau-
cos scilicet et pergebat ad urbem Cum
precepto dum ad adorabat dum

et no virtutes aureos Domia p-
mutua sua r. pmitias structui et
aialui que tedebat m sustentatonem
sacerdotu et decimas suas que due
erant Qua q fiebat singulis annis
ysustentatoe leuitar Alia e que
fiebat trio anno ad terenu ysusten-
tatoe pauptu et deutrag hr deutro
xiiii cutramag soluebat thobias fide-
liter Qo subditur qta ut mte trio
anno Et quia no solidasta bona sed
multa alia faciebat etia atempe iu-
uentutis sue no subditur Hec et
hijs similia nr et ponitur hic pu-
erilius q iuuene quia talia facte no
ponit antequa habet usum ratois
¶ Cum uco Hic tenter describit
virtus thobie respu domus sue tu
dicitur Cum uco factus cet uir r. po-
tens gnare et subiens regi domu
quia matrimoniu non contraxit
motus libidme sed intentoe prolis
ad dei cultu protrahende ¶ Accepit
uxoa de tribu sua Hac cm fuit
preceptu Nup Vltimo maxime
qm mulier succedebat in hereditate
patorna ne si contraheret cui viro
alteraus tribus hereditas sua ad alia
tribu transiret et sic dicos confun-
derent gemuit qz exca filiu valde
sibi simile de corpe ut hr in fra
viij ao et nomie Qo subdit nome
suu imponeb ei et mete radio subdit
que abu fantia dei time domuit qui
quad in virtute firmior fuit Qm
illud pu xxii Adolescens iux uiam
suam et ui senuerit no recedet abea
Et sic reputabat persona prib per
omia ¶ Agitur hic reuelt auctor
ad destruendu uestitu thobie mtra
raptiuitatis Et pmo qntu ad deputatu
pietatis Qo patio maduerstis a post
multa ¶ Circa pmu dicitur Agitur
cui p raptiuitatem deuenisset cui uxoe
sua et filio expio patet q dictu e supi
ppm fuisse tante etatis qn fuit rap-
tiuitatis q uxore et filiu habebat
Et omes r. multi Vade de iudeis
raptiuatis et o yperbole ederent
de ritibus gentiliu iudeis in lege pro-
hibitis sicut sunt carnes porcine
et huiusmoi Iste tristabiuit aia sua
ab eis abstinendo stm legem De
dit illi deus gram vt apter iustia
suam sicut ioseph in conspectu pharao-
nis gn xli et danieli sotijs eius
in conspectu regis babilonis dan j
et dedit illi ptate quotiqz uellet
uire Sicut nabuzardan fecit ieremie
de precepto regis babilonis Qe xl
pcrgebat cm q omes r. magis
uolens habitare in tra aliena ad-
reputauerit confidendo raptiuis in
bano qua redire adipsa Et maxime
quia tue regnu dete tribui erat
assumpta de gentibus ydolatris quas
illic transire iubebat salmanasar Vt hi-
ezechie regi xvii Cui aut peruenis-
set in ragen ciuitate medoy in tra
bat cm ciuitates in quibus iudei e-
rant raptiui ut eos consolaretur
Et exhijs quibus honoratus fuit
a rege Rex cm non solu honorauit ac
dno libertatis sed etia pecunie
grabelid egenti iudei pluis retib
conuiuialibus suis sibi ry regrapho
dedit illi r. sub condicoe restituendi
si possibilitas afforet ¶ Post

multu. Hic consequenter describit
virtutib tobie quod ad exercitiu patie et
primo ab exterancis. Qo agnitis quo
ni Circa primu premittit oratio perse
cutionem thobie cui dicitur a patruo sal
manasar rege qui habebat eu in ho-
norem quod regnaret sennacherib qui
regnu iuda multipliciter mutauit qrto
regni xviii et filios ipsius hinc eo
usq; in conspectu sui o. illi qui cap-
tiui erant in regno suo quos tho-
bias consolabat non solu verbis
sed etia muneribus et aliis modis
qo subditur thobias certidie per-
gebat ofm et subditur causa odij
sennacherib contra filios ipsius cui
dicitur. Demigq; cui reliquis eet
sennacherib fugiens inuidia plagaru
eet. Nam angelus dni una nocte
percussit in exercitu suo centu oc-
toginta quinq; milia bellatoru et
sic repulsus fuit cu paucis redire
ad terram suam ut hic iiij regni xix
quem blasphemia sua contra dm
multiplicem. ut ibidem hic tho-
bias sepeliebat corpus eius cum
periculo non solu veni sed etiu per-
sone eque exquo factu eius audiet
magis tremendabile et sequitur
exponitur sue patientie cui dicit. Et
ubi mutatus e regi facta thobie
intra sepulturam mortuos misit
cui occidi ps thobias ilico cu filio
suo et nepote sua fugiens inuidiu
hominu sodomitaru latuit
et subditur causa cui subditur qm
multi diligebant eu quem
celabant ipm metu regis. Et quo-
niam deus intemptatu fecit q-

uenit. Qo subditur regis ecclesie red-
ditur. Decima hic iiij regni xix et
thobie liberatio cui dicitur et rei-
sue et thobias sic. Cap. ii.

Dsthec ideo postquam auc-
tor descripsit thobie pa-
tientia ab extraneis. Hic
consequenter idem facit aggrauatis qui
thobiam de bono ope lapidabant
et diuidit in duas partes. Nam
primo fuit hec asia regnata. Qo
ppa exponere a anna ideo rex Roma
ad huc in duas sedem duplicem cau-
sam qua regnati sui cu in iuste in
creabant. Secundo ponitur i tanta gra-
auc Roma ad huc in duas quia po
nitur opacto thobie sancta. Qo
regnatoru sioru meritu in iusta
i angebant auc. Circa primu hi
Circa. Post hec ideo cui dies festus
ecclesie et ex hoc patet q in diebus festis
licitu e uino lauare et magis debite
after tenentia festi non time after
gulam sedm q dicit nicomie. Viii qte
et comedite pinguia et bibite mulsu
et mittite partes eis qui no parant
sibi quia dies sanctus dni e. Dicit
q filio suo ut exerceret impietatis
officio hinc et addit aliquos eos
similiter imitando ut sic tollatur
abeis verecundia petendi. Dentibi
mea quia magis tenent aggrauatis
qua ramorie dic tamen sunt homi
ci subditur timentes sed ps mutauit
ei unu ex filijs ipsius iugulato in pla-
te nate regis vile radauer statimq;
exiliens ps exquo patet fermen-
thobie ita pictatis opa tollens q
aliud portauit ad domu sua anil

te ꝙ Vt ſit opus pietatis impendat et offensam regis euadat ymmutauit panem cui luctu exprimit ista quinquid morte et tremebunde sorte factu ſuu ſtruxerat recte memorat illic ſimone que dixit deus meus per amos ezechiam viii cto ¶ Dies festi viii remittentur in luctu et lamentacoz ¶ Dies enim festus aliqui rationabiliter fit dies luctus quoties casu ſuperueniente ezechias fuit amos tpe ozie regibus iuda ut patet in principio sic ezechie thobias ut captiuatus fuit sexto anno ezechie ut dictu e cui precedet qui fuit quartus rex abazia regie et sic thobias ezechiam amos nrm potius et rememorat ¶ Arguebant hic notanter ponitur amicoz thobie increpatio in ista cu dicit Arguebant aut omnes proximi sui cu dicatur omnes qz proximi eius tam cognatione qz vicinitate eu arguebant et nre essi gsti martibus impetu a morte ſuperuenta ut dictu e ſupra ¶ Sed thobias plus timebat deu qui corpus et aiaz potest mittere in chennam qua regem qui ſuper corpus tm hebet potestate rapiebat corpa cupiens pietatis opa ¶ Contigit aut hic pcausa increpationis fuit et quia increpans ¶ Nam sicut beto rob in ſilentium regebat et eius amici qui erant potentes qui ter qz hic reges dicuntur et forte regnes fuit ad luctum Nam antiquitus inqualibet ciuitate erat omnibus rex ut patet in ioſue xii Qui a ſti patentes et cognati eius arridebant ostendam eius ſpecialiter quod ꝓhibetur qz arridebat eu qui ſimilibus dicitur dicere ubi e ſpes tua et eque videtur qz a ſti remuneratione boni et mali credebant de cetero in ista pte sicut et amici rob ut ibidem fuit diffuse declaratu ¶ Et quia hoc erroneu ſo thobias increpabat eos dicens Nature natalq in verbis erroneis nulli debet adhiberi quin filii ſanctoz ſimq abraham ysaac et iacob qui perfidem expectabant in finibus etiam remunerationis premiu declarat diffuse aplus hebreoz ſo subdit et iuxta alto ex pertanq ꝙ per fidem ut pmisit ¶ Summa tio Hic inter increpantes thobias agens ad tanto grauius et citius ad opus et ideo increpationis committeta et ceta ſubiecta ¶ Et prius ista hoc ponit increpationis actus ſo dicit Summa tio ad quam ibat ad terrenu opus cotidie ex

dñi ſiam Nam ꝑter rectitudinem viri cui& et elemoſinas ꝓcedentes nō ꝓcedentes habebat facultatem unde poſſet hre materiaz adhoc apis ꝯcedit domo ꝑpa tota patent uſq; ī Videte ne forte furtiuus ſit videtur q male fecit hoc querendo quia tñ anna diu fidē et cui& fidelitatem multipliciter probauerat ꝑterquam nō adhuc hre ſuſpitionē de ꝑpa nec per ꝙd dicit talia verba Ad quod dicendū q bn lonitus et quia pauper erat ut dictū et ꝑter q abaia ydolatrata non tam ſuſpecta erat habē ī domo ſua Manebat etiam inter fideles ꝓnos ad lucrandū ꝑter que nō adulter tenuit ne fur aliquib vendidiſſet Vel ꝙm minoꝝ pretio et illa dicta paupertate et ī diſtrctōne mulieb non inquiſiuiſſet diligentiā ſufficēti Unde vendit habuiſſet Tobr ut diligentius inquirēt et hoc ꝓnant cui& verba tñ dicit Videte ne forte furtiuus ſit ꝛc diligentiaq inquirite Uxor aūt cui& ſic accepit ar ſi dubitaret de ſua fidelitate Ꝙ ſequitur mercedis Viri ī uſuris tuū dicitur Uhec uxor cui& rōnata ꝛc ronabiliter ut patet ꝑdicta re ſpondit ī uriosa manifeſte factū et ſpes tua Vite finiē quia nō ſolū perdidiſti lūme corpis ſed etiā mētis et conſtitue bone et elīmoſine tue nō apparuerūt ſi ficte et Vane tenuitq ex hypocriſi facte et quia pluribus alijs modis eum molestabat Ꝙ ſubdit atq; hijs et alijs verbis ꝛc ꝛcta Cap̄ m.

Tunc thobias poſtquā deſponſatum ē ſarra thobiam patrē ſuū exiuit Hic tota deſcribitur cui& remedium ſi ī tranſeūtib ad deū per oīōnē deuotam Ꝙ dicitur Tunc thobias ingemuit nō ex impatiā ſed ex nimia malicia quā abhorrebat ut ꝑpriam tam Vir et uxor ſūt quaſi Una persona et repit ex hac feruent et deuote Ꝙ ſubditur Cum lacrimis ſuis mētis et corpis et miſerē ſue ut ſit magis exaudibilis ꝓmo dñam iuſticiā confitetur dicens iuſtus es dne Nam regula et ītatis et oīa iudicia tua penas ī me ſcelus iuſta ſunt ꝑpetrauī delicto et omia bona tua ī me miſericordiā et ītatē ꝛc ī omnibus apud ſtos tuos adiuuet mia et iuſticia Ad ome bonū adeo talem precor q dignabaris tanta et liberalitate q e ꝓncipiū et fons miſericordie et ſic apparet ubi miſericordia et ſimiliter iuſticia quia ſecūm ordinē decentiſſimū agit aūt penale cui& deus e auctor ī ſententiā ꝓdemito et ſic relucet q iuſtus et quia ſemper ꝓmit extra cui& ꝙm ꝛo reducet ubi miſericordia Et q̄m ſeo humiliantib ſe nubes penetrat ſcā xxxv Ꝙ contra confitet ꝑpa et penā ſuoꝝ peccata dicēs Memento dñe ī tuis delicta ꝛc et contra ei& magis explicat dicens q̄m non obediuimq mandatis tuis ea tranſgredientes et traditi ſumq iuſte in ſpolīōnē captiuitatem ꝙntū ad bona ꝛpalia et captiuitatem ꝙntū ad corpa ꝑpa et mortem quia multi de filijs iſtl'm inſultabantur ut dictū e ſupra et ī fabulam quia gentiles inter quos erant captiui ſeꝑter intorſe

confabulabantur De filiorū assūr mi-
seria et captiuitate et mgerūt qz
multa tribulacia eis inse-
rebantur ¶ Consequēter repetit
huius causam attribuendo deo iustā
dicēs Et nūc dne magna iudicia tua
quia nullus potest ea arguere quia no
egerūt secūm p̄cepta tua Iuxta aut
ipe in nobis est ut timeat se per-
catoribus eo qz est de semine et
natōe Et non ambulauim sincerit
coram te qui dicēt et si maliquibus
impleuim mandata tua quia ad sub-
stantia a quib non tamē recta intētione
Et nūc dne secūm voluntate tuam
ac iuxta eam rito vellet mōi me ac
extinctiue ampliꝰ tagnatorū filiorū
et uxoꝝ sic malicia et quia assūr
afflictionē tamē sapienter et discre-
te ipsomet in omnibus sua volunta-
tem Expedit eam in magis mori qz
uiue Hoc non dixit tedio actus die
sed tedio in finitatis humane qz sic
peccatū noc nisi venale et hoc
bene contingit in viris perfectis
qui xxiiii septies indie cadit iu-
stus et resurget ¶ Eadem itaqz die
Hoc e pars meridionalis in qua
primo pauitur mirabile narratū Qo
narrationis ratio ē Quia illo tpe ipsa
mdias quia mirabilis fuit exercitū
pacte sare filie ragauelis cuiusdā
pauitur in insula mgeroth Quo stan
refugiū ubi ad hanc vocem ¶ Cui
primū dicitur eadem itaqz die sic o-
rationis thobie contigit ut sara fi-
lia ragauelis qui erat de mediis cap-
tiuatis in alia tamē ciuitate qz
thobias et ipa audiret mgerūt
alterna ei ancillis patris sui qd' mgge-
rūt tanto erat grauius quanto flebat
a pe pna sibi recta et orbi quoniā tra-
dita fuat septem viris in coniugiū
et demonium nomine asmodeus occidit
eos tm quia erant ydolatre pessimi
et infideles ut dicit aliqui Vel si
erant de filiis israel non tamē de tagna
tōe sare credam attendebant moti
sola voluptatis libidine ut hr in fra
textu ei⁹ apparet quod no debebat eos
priuilegiū tamē sanctitatis patrie et
quia refuabat ei ergo filio thobie.
amplius extē no iudicamo filiū rei
dno tergna sibi falso mgerabat sz
obyprim sterilitatis qz tūc erat val-
de magnū et ois sonie sue magistroꝝ
et eo ois sonis sue desperū to
subdituꝝ Nūqz oriē mentis qui ppe
d' patet qz sic ¶ Ad hanc notez
hic quiter ponitur deuote sare re-
medium per oratōis studiū et de
Ad hanc vocem absqz ulla respon-
sione pterit ad signū subintellig qz
erat congruū orōni celestiū
mis et elemosinis et tribus diebus
et tribus noctibus non manducauit
nec michil omo sumendo Vt dicit
aliqui quia ferue orōnis et pro
luxitas eius mduratur obliuiane ci-
bi et potus qo subdit Sed in orōe
perstens Aliter etia exponit
quia modicū interpr orōni et in illa
in tp̄e sumpsit modicum refec-
tionē et sic dicit hic non come-
disse et in orōe perstitisse qua qz
modicū quasi michil reputa ut-
de eo phr Vnde et de homie
modicū comedente dr qz michil

tomedit vulgari sermone factid e autē
die tria Dum complēt orōnē aycliar e
em sims ordine qua principiū est ori-
Propter quod assurrexit eius animo ad
laudandū deū dicens Benedictū e no-
me tuū dne deus patrū nrōr qua
es verus deus non aut sic dis gentī-
lium qui tui ignarus sunt pmittendo
misericordiam faciēs consolando et
in tempe tribulationis pcta dimittis
qua pene sumus quotidie peccatores me-
dicine Ad te dne faciem meā confito
r. simul aperto ore qd mihi mirū q hoc to
ausū intelligitur duplici de causa scz me-
tis et corporis Quidā em interpretum
tom dicti orabant versa facie cor-
pis versus orientē Ubi specialiter
habitabat deus qua ubi stabat tem-
plū Ubi colebatur iuxta dictū e sup
primo rō Dan etiā videt q ipse
in cenaculo domus sue orabat ap-
tis fenestris contra orientē Aute ocu-
los meos id est corporis corpo tui ob
mordinate et inuida spiritui meam
meam Hoc non dicit quasi tanquam sī
magis gratanter sciens hoc se ha-
buisse ex dono mentis et sic iusti le-
guntur bona sua coram deo humili
voluisse Quasi dicit exercitatis in re-
gula ex Dne memento quo ambulave-
rim in veritate tua te et [illegible]
tui ludentibus dissolute et inhone-
te ministrii me me ingerendo virtu
aut tui timōr tuo a amōr proli
ad cultū tuū educande Non in
libidine mea nec libidine mota con-
sensi ventribus meis hoc solenni-
bus scilicet in regni et aut ego
indigna fui aliis pcibus meis or-
cultus Aurelli forsitan hac dixit
qua de dignitate alios nolebat te-
mere iudicare qua forsitan virtua-
bili constantia me in tua virginite
Mente cum hominē pcauē consilium
tuum q. d. de causa hujusmodi cognita
et non possimus certitudinaliter
ac scire hoc aute hic pcepto fidei
certitudine Omnes qui colit te pu-
re et deuote qua uita eius sit in
quibuscūq fuit in termino tribulatōs
sunt animo informare ubi purgat
et meliorat coronabit corona
glorie celestis et si medicinabiles
fuit peccatis exigentibus iudicium
similitate ad misericordia tua licebit
vomere Peccata cum hujusmodi magis
sunt remissibilia quia illa que
precedunt exercita malicia Non
cum delectatio imperditoribus mē
sed cum medicoribus et flagellatos

Rma post tempestatem tribulacōm
tranquillā fuab ronfēdo pacē dom
et post lacrimacōm et fletū pmiā mi-
sēie gaudiū et exultacōnē in finib
per dom ihū xp̄m et gloie Sit nome
tuū deus aſt' bēdictū r omnibus et
ab omnibus bēdicā in ſcula r ultr
metuī Nam ciuitat̄ que e tota
ſmul non pt̄ a nobis comphendi
niſi per compatiōnē ad tempus in-
finitū Hallo tpe hic cōtēplo
det nāratiōnē Quāto ſt̄ post factū
thobie tuū ḡtō et ſare habuerūt ſi-
militudinē oport̄ ē et ex modo
deprecandi ut puter ḡdicta finē
caām in cōde tpe coram deo rcita-
te et alios exaudire Qppe q̄ miſſ
eſt ide mitius ſt̄ raphael angel-
lus ad exequēdū ea ob effectū
bonitatis dīne et hoc e q̄ dicit Qn
allo tpe exaudite ſunt pces cond
gruēt tūc
Thobias Deſipta cōmiſtatē
thobie uirtuoſa Hic cōtēr
deſtribitur cuius cōſolatio grāsā q̄
quātā fecit deus per angelū filij
ſui ductorē uiam uendo q̄ ſū re
uertens attulit diuitias adreuēta
dñi pene ſuoꝝ paupertate et
medicinā adeuacuāda patris ſui cā-
tatem Hic ergo prediciū quia pma
pōnē filij miſſo Qo eiuſdem reditio
Vi tuo pma mdnab quia pmo thobi
ab mittit filiū ſuū Qo filius ex-
equitur patris imperiū tuo pa
adhuc mdnab quia pmo pr̄ filiū
mſtruit Qo legatū ei mūgit
ibi uidebo etiā tibi Circa filij mſtr
cōne pmo oportet cuius attentū dicēs
Audi fili mi uerba oris mei non tantū
auribus corpis ſed etiā mētis Qo
ſequitur et ea in corde tuo q̄ firmā-
mēta construe ſt̄ edificij ſpūalis ut
opere cōſurgat multiplicato bono o-
peracōnis Cōmēdat ſuam mſtrucōnē
quia pater mus ſolū debet filio mē
mentū ſed etiā documētū Et pme
mſtruit filiū de euentibus ponēs ut
ꝓſensibilibus magis mētē pparet
dat admittelligibilia et mmg nota
dicens Cum accepit deus aīaz mee
am mortē ſuā putabat appropīqua
ut dicit et corpis mei ſepeli ſm
cām fidem mām corpa fidelium re-
ſurgent ad uitam in mortalem ḡpr
q̄ ſancti pces habuerūt de ſepul-
turis ſuis rationabiliter cura uenī
et honore hebis mm tuc non ſo-
lū cum reuēndo ſed cū ſua mtſſaōe
mſtrando in uita et in morte in
qua indiget ſepultura Qo ſubdit
Cum ait qua complenit ꝛc
Omnibus Hic aut mſtruit eū
de obedientia ad deū dicēs Omnib⁹
aut dictis uite tue in mētē hēto
deū q̄ vam fidem et dilectōē et
tunc neq̄ pcto tuo deuenias luc
cām ſtām augm̄ non ſit mptātē
nra quibus uſq̄ tangam̄ tunc
e mptate mra ea reſpice ut ac-
ceptet et pī mittas precepta
dei mm ea trāſgrediendo Et
ſubā tua Hic inter tria opm

de mia ad pximi dicens ꝯpatiba tua
fac elimosinam et non dealieno Et
sicli aiiē facies ead ab illo tempe q
d. si non poteb ꝯpatib mam ꝯpi-
beat tamen aiam et compassionē sig
Nam de hmoi possibilitate nemo
pt ee certisad qn eni fiet ut ma-
ate aiiar faciab dim Propter quad de
salvator hui vi Date et dabit vr
cvobis. et qm elimosina e distrecte
faciendi sedm possibilitate faciet
so subdit quo potius esto mispi-
cor ad quia non sic e elimosina
facienda ut reciprietibus sit remis-
so p habundantia uel sufficientia
facietibus aiiē tribulato per mdi
genciam aut hr si Corp vni mise
ricordi sit qui quis religione ingredi
ut sic pauper xpm pauperem per
fectus sequatur ead ꝯpgruit libenter
impari studeat Nam in hoc magis
pensatur affectus qui ex sensibus appt
p salvator plus requirunt dcm mi-
nistri apauptē ordini oblati quā
diuitis omnia magis avaricie ei
subdit exacto faciendi elimosinā ead
dicitur pmia eni et bona thesau-
rizate tibi gaudendo in die necessi-
tatis a mortis quia sicut dicit
augs Sola misa causa e defectus
et in die iudicij gradiet Quia nec
iuder dicet Venite benedicti pris
mei pcipit parate vobis regnū
Et subditur esurivi et dedistis mi
manducare aut ait xxvto subdit
qm elimosina ab oi peccato et
morte s. a che nme liberat est em
inter alia misericordie opa valde
satisfactalis Dan iiij pctā tua
elimosinis redime tota patent
Attende et hic qto ead in
struit de innocentia ad sexpm dicens
Attende et fili mi ab omi fornicatōe
sz corpali et spuali que e ydo-
latia et sub fornicatōe corpali in
telligit adulteriū ad ome carnis
pctm sto subdit preter uxoris
criā aīe Contra in struit ead de
humilitate Veni dicens Superbus
mihi mihi sensisti xp̄e e in tuo
corde aut in uerbo tuo r. in oculis
ri signo uel ope Dmni p̄mittas
non dicit eucmire quia in possi-
e qm in singant clamores alii
pr quos impetrand corp sexpe sedm
eas opatur p pr ab homine tanta
Dmni em in mta sumpsit omni
perdito Nam pmi angeli fuit
pctm superbia ex quo scitur de
homis pctm p temptatōm de
monis gn iij Quinto hoc
quito in struit filiū de mistrat ad
operandū dicens Quicūq; hoc
fuit alio statim mercede ei re-
stituc quia tales ut committer sit
pauper de labore suo tortuham
victū acquirentes et no loq que fe-
renda e sedm ad quod admit ut
mplubus precipit leui xix q̄m
ree talem no aestimat usq; in
mac diei sacietis Qui alio odie
fici tibi aīe hoc em e de mise-
ricordi Panem tuū tu esuri-
tibus et Infirmos em collatis ta

libus qui non pñt retribuē sm
apūt deū mitōa Panē tuū hic
septo m strūt filiū de pietate adde
finctas dicens Panē tuū et vinū
tuū sup sepulturaz iusti constitue
Et hoc aliqui accipientes occasione
errandi solebant sup sepulcra pen
sa defunctoꝝ tibaā ponē quasi mā
tuū cibis corpalibus indigentiē p
uplur augi in finē de cathedra sc̄i
petri Alii uō magna festa an mortē
potentū faciebant ad ostentatiōnē
et unde depauperabantur Hoc non
intelligit hic thobias sed q̄ mūdā
ta ustuꝝ pascendi sunt pauperes
pro animalibus cuꝝ et ad q̄rtudē
dū m fideles subdit et noli eoꝝ
manducare ꝛc ¶ Consilium hic
septimo filiū instruit de prudentia
consilium undubijs requirendo dicens
Consiliū semper a sapiēte exquire
de qua consilium querunt perquire
et perfecte require et non superfi
cialiter tantū Flam cuilibz experto
in sua scientia credendū et et quia con
silium homīe uō et omo solidū q̄o
debet reuerē ad dīm dicit Omni
tpe sc̄ pspitatis et adūsitatis be
dic dm opm laudando et pete abeo
ut uias tuas dirigat in agendis
et omnia consilia tua in pō per
maneant quia non debet homo
consilium querē nisi de bonis age
dis et malis fugiendis et ome
tale consilium et pdm deū ¶ Qu
dito etiam postquā thobias fi
lium suū de malis instruxit hic
quit q̄ debito repetendo sibi legatoꝝ
mittit dicens Quidnō credo ē filiam
frat em necessitas iudicandi eoꝝ qui re
debat mortē sua appropinquare ut pre
dictū et et sic debitū an mortē eius
redderet ¶ Aqua filius aliud debitū
ignorabat q̄o subtraxisse me
decem talenta argenti dum admi
n puerulus esse non hīs admi
debitū ussum rationis grabelo in ragel
in ciuitate medoꝝ sicut dictū et sup
iij cap et cyrographū eius a littam
obligatoriam de restituendo apud me
hoc pecunia debitū patri habeo sol
li time fili mi laborem atq̄ et
paupertatē Et subdit rationē dicēs
Quapropter quidē quoniam timorem dn̄i
ti seruio sed multa bona habebimus in
fructibus ¶ timendo deū tuū et filiali
et reuerenter agamus ei pcto mortali
Flam omē uenale nō possumus ho
no uitale et faciendo bene esse
sumit duas partes ustutie sz decli
nāt a malo et facit bonū V

Quē audit thobias
Postquā pater instruxit
filiū hic tam filius pūs
exequitur imperata et diuidit in
tres partes quia p̄mo destribuit tribus
tribubus aquarum Quo ponitur tres
tres progressus a tuc pauci similibus Quoꝝ
progressus in principio scire cū C
cti primi ductor tribus requiri p
ripitur Quo questus in reuertur
a tuc egressus Quo ministrus eo,
amittitur ubi ingressus atq̄ C
cta primū p̄mo ponitur obedient

filij respondens dicens dñe quicq̄
q̄ propriū in fide pater ad diligentiā
conferr petit edoceri dicens quid hanc
pecuniā mihi tā ingnoro vel debitorē
eiā aliam ignorabat cui subdiderit
ille mihi nesciō ꝓ Et sequutus in spū
patris de utroq; sc̄o de mō recepte di
et de mia perductore euidēcie cōmi
ente chyrographū quidem q̄e signū
manifestū debui quod sibi ille osten
deris statim restituet ¶ De fidelitate
cuiusdā gabeli cui fidebat et sī negāti uel
let per chyrographū artāi potuisset
Quomodo stetit ei de mō eundi per
uiam sc̄i perductore fidelem ad subdi
ditū ¶ Sed pergē mecū ꝓ et patet
littera ¶ Tunc egressus Hic tobie
ductor quesitus in occursū ei dr̄
Quidam iuuenē r. angelū in spē
iuuenis assumptē splendidū r̄ faciē
valde pulcrū stantē q̄ primū arripuit
pedes eius angelicē morē pibus
assumptis fuit sibi q̄ peregrinus le
gationis ad quas angeli mittunt et
quia iste mirabatur adeo ad dicendū
sibi tobie quia tā apparebat
tanquā dispositus ad itinerandū sci
te habemq; hunc iuuenē r. de qua
gente es tu quā noluit hic duc
torem gentilem sed israhelitam
Ut ille respondit ex filijs israel ami
cus it quibus tu es homo Nam
alia que ab angelis inter homines
fiunt simul significatiua sicut comestio
cor fruitionis gloie signat Cui
ministrauit tā ꝓ Dixit angelus ille
Cum essem vobiscū per voluntatē
dei videbar quidem vobiscū man
ducare et bibe ¶ Sed ego cibo inui
sibili et potu qui ab hominibus uideri
non pt Vtor et cū mō loquor
eius quia scriptū est ego et filius iste
signat remittor tributis q̄ sancti
angeli transmitti simul cū fidelibus de
uotis tota patent usq; r̄ Et oma
tunica eius frequēter ambulanti per
hoc designatur eius promptitudo ad
exequendū mandata dei eta ho
minēs ad dei gloriā et electorū
salutē ¶ Rediū q̄ dr̄ hebe p̄o omēs
administratorii spūs sue mi mi
terius missi quia per eos qui capiūt
hereditatē salutis ¶ Et mansi apud
gabelū Nam angeli sancti li
benter morant cū nisi bi tota
patent usq; r̄ Super me admira
tus fuit pater q̄ ita cito iuuenis
fuisset ductor aptus ¶ In
gressus atriū Hic tobie ductor
iuuenibus exanimatus spūmiti2
tamē salutatio semois thobie et
eius responsio addita2 Quale
gaudiū mī erit hor̄ no dixit
ex impatientia sic tentatus sed tam
tempnēs gaudia p̄nia vite et
sperans gaudiū futuri sforti ad
esto impatientia perseuerando in
q̄rimo est ut adeo turbetis Ad ho
em erat missus adeo · certo certi
tudinaliē scribat hor̄ ee finitis
tota patent usq; r̄ Ego ductam et
reductam eū ad te Hor̄ cū finiti
nō te scribat ex dīna reuelatōe

Judica ñ de quia domo aut de quo
tribu es Qn ama cñ tribu erat
plures domus Decem erã tribꝰ
erant captiuate et nõ thobias que-
rit de utraq; ꝑ tribu et domo gen
quoꝝ mercenariꝰ ait q. d. nõ e
tibi turandũ de gñe alterius qui deb
filiũ tuũ duce ꝓ mercede sed de eiꝰ
aptitudine et fidelitate que tandi-
tacꝫ ꝑmut mi one sed me sollicitu
te roddam a. dubiũ ego sum azarias
ananye magni filius Verũ dixit
angelus quia sicut dictũ e lacuco
cuus cũ eat figuratiuꝫ anamyas
aut interpretat adiutor dei Ange-
li ad ꝑmut adiutoꝝ dñi maiestatis per
cuꝰ ministeriũ electi dnguñ in sa-
lutem et hor nõ dicit aptius ꝓ a
tani iij desse et de aliis ꝓdictoribꝰ
dei adiutoꝝ ꝑmꝰ Ananamias
ad interpretat gra dei tua filij
sancti ꝑmut angeli eo mõ quo di
cunt filij gloie que e grana con
simata non tamẽ sic intelligẽ-
sed q; ect homo filius magda viri
notabilis de tribubus aſſyr qui sic
vocaretur Ner in hac angelus eũ
decepit quia thobias melius hui-
monẽ sciũ ꝑ filij sui doctore bo
cnũ quia si ect homo de gñe quẽ
cuꝫ magno erat patent militia
Time paratis Hic tanter de
scribitur thobie umoris recessus
ad dicit fecit thobias vale pri
sio et mi sic Non cñ deces
erat q; ab eisdem recedet absq; sa
lutatoe Et sequitur mitis fletus
ex materna pietate banilid fenertu
tis mee a. sustentamẽtũ filij cum
somnus parentibus debent ministeriũ
reuentie et pnisionis necessarie ꝑ
mulgeant Nũquid fuisset petitus
asta aut hoc dicit matho matri af-
fectui ut diuitias computaremus
hre an reputaremus nos hre hoc qd
videbamus filiũ nrm a. sensu per-
cipiebamus apm ce uobiscũ pater
cum tu esset certus nõ potat cui ui-
dere potuit tamẽ apm tangere et au-
dire et sic impleri sensu ꝑmia eiꝰ
cognoscẽ qd dr hic nude quitus e
ex parte patris visus cum aperi
sui debilitate aliqm accipi ꝓ aliis
sensibus Unde dicit ego azarias
aut videbar videre hic cum acti
nude ꝓ audire salutis promict filiꝰ
mr ad tum adque mittit. VI.

Cap.

Profectus e aut thobias ꝛ De scripto recessu
tumoris thobie Hic com-
describitur gressus sequele et primo
ponitur aliud quod rei ei facilitꝫ
minuit Qo mentis uice ra vii C-
ra ꝑmia describit duplex misisse
tobie exhibitio quia primo adeu-
ratae pristis cripi Qo deuorenda
vipe mstruit et dicit ei sp
ma adhuc medias quia primo
pon capiendi modus Qo certe
tionis fructus a time dixit rei
primo dicit profectus e aut tho
bias. ut patris imperiũ adim

plef et tamb ſeruitus t cu ſeruitꝰ
minister atrade ſolet qſtud tame po-
nitur hic ad naiorem oppreſſionē
oſtacli hſtaice et ꝑma mansione r
ꝑma dicta et hospitalitē iuxta fluuiū
tygris qui t omnib⁹ equalit⁹ ſtudiꝫ
padiſi ḡn ij et exiuit de damo Vbi
hospitatus erat cū angelo ut lauaret
pedes ſuos ad refrandū contra lasciuie
atmas et erat piſtis in manib⁹ r ma-
gnus dna prudentia missus Ad de
ſeruandū eum Hic cū ludebatur
eo q̄ aperto ad Venicbat ꝓtra
eū Applende brancā cuiꝰ r pe
nitꝰ q t inter caput et ꝛ̄pus q̄et
ſecit obediens ſuo ductui quatinꝰ
horridꝰ videtur ſibi Hinc dic
hic tam describitur ſequens ſtue
cus qui duplex est ſm premiſſa tibi
et etiam matheme et pater lutta u
q̄ aſſumit carnes cuiꝰ non totas
ſed illas que patant tamedi reten-
tes alias ſaluerit q̄ preſidio atmas
Cetā patent uſq; i cordis cuius pri
mulam ſi ſuper carbones ponas ſtig
cus extractꝰ a⁹ expellit omē ſpm
demoniacꝝ Circa q̄ ſciendū q̄ ſi
dem nes hꝫont corpa ſibi nālie
Vnita ſicut dicit apulei⁹ q̄ de
mones ſint aialia corpe aeria
tpe etna animo passiua non est
impoſſibile q̄ corpales res in eis
faciāt impreſſionē ractē corpis
Sed quia ſm fidem nram et
etiā philozophi doctrinam ſunt ſbe
ſimpliciter intellectiues Ponitꝰ
corpalis creatiꝝ ꝑ me facē
aligꝝ impſſionē ꝛpter q̄ no ꝛpri
ſit ſtimus iſta demone ſt figura-
uit cuius expulſionē Rima ſicut di-
cti t facta angeli cū thobiam fu-
erit in multis figuralia Cras fumꝰ
ille eo ⁊gne protendens ſigm ſeri-
uit Virtute cuius thobie nmādꝫ
cuiꝰ mitꝫ angelus raphael expu-
lit demonem a ſara Vñ non dꝫ
in ſtra vñi cio q̄ fumꝰ ille demone
expulerit ſed q̄ angelus raphael
ſpm apprehendit et relegauit in
ſupioribus egipti Et aut aliqm ab
obſeſſū corpibus demonicis re
duit ad deportationē aliquis pla-
pidis uel herbaꝝ et ꝓnūciatione
carminis et huiusmodi no ſit vir-
tute talium ſed demones hoꝝ ſm
gnē uolūtatis ut tenent homēs
Tame res ſenſibiles ꝑt aliqua
diſpoitonē facē in corpe humano
ꝛpter q̄ et ming diſpoſiti ad pati
endū ad emoc ſic dicti ſunt ple-
nius p̄mo regū Vbi de ſaule ipo
dauid cytharizante et ſol ſuler-
ad urgendū oculos in quibus ſunt
albugo Nonem t medicis q̄
ona res corpalis hāt effectū ſu-
per aliud corpale ſicut ſenſibile
Vndem Et dicit ei hic comr
thobias mſtruit de intenda no
ore Vbi p̄mo ponit angeli mo-
nitꝰ ſtudia est hic ragiel nūcie
r̄ noiatus mdum ſis et Virtute
tibi debetur omīs ſibi cuius ꝑ
acceptoꝝ filie ſue quia hic ſolꝰ

heredem Qo subdiuit thobie
exiisato et sit duplex mali
tão periculi mortis subiimmine
Alia tactõe tristicie superuenit
parentibus suis si hoc comm
gat quia ponit tristicia uidebat
magis formidãe quid quã mortẽ
dicens Deponam senectute alloq
ri tristicia admiscebit timebat me
ne p̃ peccatis patris crudelitatem tantũ pat
ri sponso deferat parentũ pesti
tatem q̃ omnibus ponitibus e time
tristabile cuncti ponitet tantã mer
rer tristicia q̃ per impatiẽcia fran
gentur et sic non solum corpalit
sed etiam spialit morẽtur
Cui angelus hec inter pcu
angeli responsio porgitur primo asse
turatur thobias de acceptõe uxoris
ri de audiẽdo diligenter et attẽ
de et ostendam tibi qui sint q̃s
prenalẽ pt demonia inter suũ de
matrimõiũ nanq̃ qui intra camũ sibi
sistunt uti dñi ase et astia mate
excludant sed quia no cum talibus
matrimoniũ amãs prolis ad cultũ
dei sed ut satisfaciant sue lubidini
Qo dicitur demõs arrodendi ad ip
sum ri dicitur Tu aũt ri accepe
ris eam per uerba depti in uxore
Qui egressis malicialis p tres dies
ce quia carnalibus cri carnalis
camalis impedit feruore et ef
ficacia animi Vñ dicit ap̃lus p̃
Cor. vii Uxori debiti tamu
galis Nolite fraudare inuicem
forte ex consensu ad tempus aut ali
quos orem Delectata cum uenerea
absorbet ipsum ratõne q̃ supra aut
morte q̃ impia morte quia intrabis
tribiculũ mei cum sorore pistis fu
gabitur demonium per modũ supius
dictũ Oriendi tamen q̃ supra dixi
cordiũ cum pticula ex quo etiã
patet q̃ mensio ista no habet uim
nisi fugandi demone quid de
se Qui morte interpulatõe sanctos
patriarchas admittẽs et contrade
re tapulato tri uxoe sarit sanctis
patriarchis non tamen pticu carnali
tem copulam exercebis sed pcu
ctatem cum castis spialis quibus
alle fuit prohibitus atali copula
tres mortes sunt per studiũ oris
tũ uxore mercentur liberi ademo
nio potestate Qa aũt morte hũi
dicto consequẽs ri mercedis
multiplicatõi sine pliis Transacta
aũt tria nocte ri pria accipies
uirginẽ matrimoniũ contrahẽ
do tu tmoe dñm q̃ exponitur tu
subdit Annoe filioq̃ ad cultũ di
q̃ creandos

Cap. VII.

Egressi sunt hi inter
destribitur hñs tũ thobie
collatio in tmino nie exp
quid ad tñm uie ptinet Qo
angelite tuo ex Non cum
thobias p̃cessit ultra
domũ ragihelis sed angls
q̃ressit pre ostat ad ge

bdium Circa pmū describit̄ pmo matrimoīm contracto Qo adūxore accessit̄ tao viii pma diuidit̄ in quatuor partes quia pmo describit̄ mutua rectagmto Qo uxoris petito a Cuius hortatione ḡ filie tonsu so i tuā duxit ragiuel Quarto ratificatis ibi et applicandens ¶ Circa pmū dicit̄ Ingressi sunt aut ad ragiuelem ppetendo hospicio et susceptis eis ragiuel cū gaudio ma antiquitus ad hospitalitat̄ gram erant prom ut pater abrahā et loth gn xviii et xix Quam similit̄ et nunc mb consobrino meo a tobie sm̄ol cui filius valde erat similis corpe et mēbr̄ etiā nomē ut supra dictū e tao pmo Qo tribu neptalim simḡ de qua etiā erat ragiuel qua vidēt erant captiui perdiscas ciuitates dispersi terā patent usq; i et misit se ragiuel ad amplexandū et osculandū thobiam de amore et laq mandū ex pietate eo q erat ex eis cognatione quia bonū et optimi viri cuius filius eis qī dedit de gentibus nisi bonus esset et bñ dictione dignus Et anna uxor eius et sara filia ipsoꝝ lacrimate sunt nam dicitur hic q amplexate uel osculate fuisse apm quia non sic decet mulieres hoc facē sicut viros ¶ Postqua aut Hic comē describit̄ uxoris petito et pactū ita usq; i Hic ego hodie non mā ducabo r sic erat eis adoctus ab angelo licet non sic supra scriptū ut sm̄ ibidē et postea fiēt matrimoīa ut saltē contrahant Et ni intrēt r hesitare de responsione danda quia grave erat ei denegare eo q esset filia optimi viri ut dictū e et etiam credē quiter eisdē precedentes dicit̄ q angelus apm assumendo de cessione q̄m huic eminenti deū debetur eminus filia tua ex ordinatione dīna ppter alios no potuit hre allam Nam ordinatio dei non pōt frustrari ¶ Tunc dixit ragiuel Hic conter describit̄ filie tonsu et pmo ponitur concessionis ratio ni dicit̄ Mondibito a fratre iter credo q deus preces meas et lacrimas meas mi conspexit suo admisit r exaudiuit nam preces semper exaudiūt q̄n fiunt pie q̄ seuerunt et q̄ se et similiter si fiant pro alio si non sit impedimentū ex eo sic aut erat in ppto Nam oro ragiuelis erat pia et perseuerans q̄ filia sua que sta erat deuota Et credo q ro vos fecit ad me venire qui disposuit omia suauiter Sapie viii Vt asta cognationi sue coniugē secm legem maisi Mī xxvo Ubi pcipitur q filie salphaad non possent contrahē matrimoīa nisi tribuū sue cognationis eo q succedant in hereditate patris et sic fiunt de asta sara ragiuelis ut supra dictū e tao vi q millam

aliam hebat pralem & subdit
cessio pcedentis ridiat & mir
noli dubie gere ℞ & apphen-
dens hic cõ describit cessio
ratificato & p̃mo per matrimonij
contractũ ait dicit & apphendens
dextam filie sue & consensit cub-
t dextre thobie tradit similiter
consentiens in am tanquã in ux-
orem quia mutuus consensus mata-
monio requiritur tertia patet Q
pontin ratificato per scripti &
dicatur & accepta carta fecit
consperone tanagij hic erat mag
antiquitus q̃ in una parte tarthe
scribebatur dos & alia parte
tarthe domi egpter inuicias & in
duas scripturas fiebant signa per
quoꝝ modu scindeba alia tarthi
& dabat una pars uiro & alia
mulieri & post hec spulati simt
benedicentes dño principio comestionis
& in fine sicut fieri solent per
sone deuote & precepit ei ut
quarat alteri tribulis s. asilo
& arabili septem uirorũ qui mor-
tui fuerant p̃ q̃uoꝝ morte sua
uebat malicioso parentu in
alto tamen lecto & latenter exper-
tate & timor ne sicut reliq̃s con
tingat thobie fortasse esto con-
fidens dño deus reli det & gau-
dia de uiro isto q̃ predia q̃ possa
eis exinde alio

Cap. viii

Postquã uero de spõso
matrimonij contractũ
fuit inter describit

Ca viii

Recordata uxor tobias simonis angeli p̃ulit

accessus ad tanagem Ubi quamor
pontin p ordinem p̃mus e demonis
expulsio cui dicit p̃tulit de tassidi
sio a pera ad madiã retia facta qua
pastores & aucupes solent uti & de
fecasse a rethi Unde pecta decidit
mixtisq̃ preda petita mas spartc
rectoris supra uero ui eas dixit an-
gelus cordis cubi partialia ssuper
carbones ponas &c ex quo uidet
q̃ thobias posuit super carbones
partem cordis & partem rectoris
& ama hic exp̃mit & alia i Quiten-
sio cui alia figuratiua fuit oronis
ut dictu e sup̃ ui eas Cui oroe uo
thobie conatur orosare & sic
duas particulas figurabant Cui
raphael angelus apphendit demo
nium Ne thobie posset ei ferre nocu-
mentu & relegauit illud in deserto
superioꝝ egypti Ubi non e hominu
homo q̃quid pater q̃ demones de
uicti per sanctos angelos aligando
arcent ab impugnatoe hom & &
subdit oro tanagij que fiunt dicte
expulsionis mixtaq̃ cui dici Ba-
ra exurge q̃ ut deuotis possimus
deu exorare quia hijs tribus noctis
bus deo tanagium i tanagij de
bemus q̃ deuotoe & oroe am-
q̃ predam ad actu tanagiale Ja
am transacta nocte in intro eximus
tanagio apm̃ consummato filij
nuptie strenuissimus a colentium
uin deu & non possimus a de
bemus ata tanagi sicut gentes
q̃ dolatre orabant ambo simul

Vt ſamēb̄ daretur eīb̄ per ꝓpitiatōe ex
pulſionē demonīb̄ ¶ Dixit q̄ thobias
orando deuote ¶ Dñe deus patrū nr̄oꝝ
qui verus es deus et non dij gen-
tiliū benedicāt te electi et tēa per
hec intelligim̄ creaturē medie et
omēs creaturē tue que in eis ſm̄t ta
intellectuales tuā laudēt ſm̄t angeli
et homines quibus competit q̄ꝑ lau-
dāe deum q̄a intellectu cognoscēs q̄
dicit benedicte deū eo q̄ intellectua-
libus creaturis ſm̄t materā laudā-
di deū Tu fecisti adam de limo tēe
genes primo ¶ Dedisti q̄ ei adiuto-
riū cuiam proles ad propagacōm
ad quam requīt vis actiua virtus
ſemīs et passiua in femina ecclīa pa
tent ¶ Et factū ē Hec q̄ſt
ſcda pars cīqua pm̄ humilis
ſtatio adponendū tobiā ſecrete
ſi ei ſicut aliis cantingēt et ꝑ
lītā iuſſū i ¶ Et misit vnā q̄am
ancillas ſuas ad ſtiendū ſtatū ſue
filie et thobie repetit eos ſalvos
et incolomes per ſignā ante ma-
nifesta ſcīt patrē dormientes
p̄ labiū oriū ¶ Et benedi-
xit Hic contēt describit rague
lis et anne gaudio eis dicit
Benedicam q̄ te dñe deus iſrl̄ lic
eni ſcdm̄ nūtatem ecclīe deus om̄
erat tamē deus iſrl̄ ſpecialit
p̄ legem abeo receptam et ſpeci-
alem cultū quia no contigit no-
bis que admodū putabamq̄ a ti
meramq̄ et expectaſti a nobis in
micū persequtem nos omni
bus filie mee Misertus es aut deus
bus omnib̄ vmīb̄ erat cū eis ſcīa om
nia et ſmiliter thobias omnib̄
parentibus ſuis Vt patet ex pre
dictis fuit eos dñe plenis benedic
te augmētū virtutis gre et
ſanctificauit tibi laudis tue cōe Alia
vō ſacrificia non potuīt ex tūc alīs
offerri Vt cognoſcat omnis ſtatus
gentiū inter quas erant filij iſrl̄
captiuati quia tu es deus ſolus
et verus certā patent ¶ Ex
hoc aut ſic Hec ē q̄rta pars hui⁹
tā in qua celebratio ponitur nup-
tiarū eīs dicit Vxoi aut ſic dixit
ut in ſtmēt commīnīd per ſanc-
tam ſuam ſpā tamen dispone-
te et patet lītā iuſſū i Et ad
iuramū raguel thobiam a. adiu
vandū mouit ut duas ebdōdas
moraretur apud eū ut ſit ma
ſpetū filie et viri ſui gauderet
et de regīmīe ſuo eos doceret certā
patent

Cap. ix.

Qvm vocauit p̄ q̄a de
ſcripta ē allud q̄ actū e
ra thobiam mīmo vic
ſic Hic describitur quid actū ē
p eo in timno vie angelice ſūa
Vltra processit adrecipiendū
debitū agabelo Et diuidit me
partes quia p̄mo ponit̄ oratio
hoc thobie humilis deprecatio Se
angeli condescensio i Timorapha
et Se fraterna congratulatio i
ſtimq̄ ingressus est ¶ Circa
p̄mū dicit tūc vocauit adſe

thobiam angelū ut iret adrem
pandū dixit ei Si me apprehen
dam et ferre ei. humiliter loqui
et gratanter ut ab eo impetret
nouit bñficiū tamē obsero te ut
assumas et animalia siue seruum
i. seruos ad eundū tecū ap tob
et iuadet ad gabelū mragem tulthe
tum medoy Sed hoc videtur cōtra
dicere supradictis eius cū Vbi dixit
Et soror filia ragwelis in ragem cui
tate medoy audiuit nupserit sibi
ex ancillis patris et sic videtur q
ragwel et gabelus manerent in eade
ciuitate ppter q nō oportebat angelū
assumere seruos et animalia ut iret ad ga
belū qui ad multū distante latet Ad
q sic dici q due erant ciuitates di
stantes in regno medoy eod vocabulo
nominate sicut in regno francie
sunt plures valle distantes que
tñ eod nomine nominant et in
manebat ragwel et in alia gabe
lus Vel aliter dici pt q nomine
ciuitatis ragues non solū intelli
gitur ipa ciuitas sed etiā tota
tritonis alli subiacentes ciuitati q
et aliqñ satis magnū sicut patet
de tritonis lamensi et niniuitate
manebat ragwel Ymo cū in tri
tonis satis distante gabelus Et
subdunt patrōnis Quib cū ape
ptū meruerit dies pr meos in
quibus perfici pr iter mm Et
si tardauo Vna die plus contris
tabimur ara cui timens de mor
te de morte mea nel in similitudine

Et subdunt alia vo sumpta exopte
ragwelis cū dicatur et recte inde
et rc. et patet tota ¶ Tunc raphael
Hic cōtinet describitur angeli con
descensio cū dicit tunc raphael assu
mens quatuor ex suis ragwelis ut
iret honestius in spe hominis apparere
et duos camelos Vnū ps et alium
pro gabelo sed adducendo certa patet
¶ Omnes ingressibus Hic cōtinet de
scribitur fraterna congratulatio cū
dicit ingressus est domū ragwel'
scz gabelus veniens cū angelo in
venit thobiā distribuente / mi comu
nia imperiosa pauperibus et exilibus scz
thobias osculari simul se miscet
in signū amicicie et flenit gabe
lus exoratus Inde dicit q dimi de
bonis collatis thobie et dicit bñ
dicat te dñs et multiplicet te in
bonis spiritualibus et temporalibus et
filius te oriri optimi spiritu ad septi
et misti ergo q̄rtum et timentibus deū
cum offensam cauendo. et elemo
synas faciendo misericordiam pauperi
relaxando et dicatur benedicto su
per uxore tua q̄ pter sed dicitur
cum in gle et mo honestatem
et super patrem vros q̄ pter vitā
bonitate dr eum contra de bonis
filijs et filiabus Benedicat pr
qui tegemit et vm. q portauit
et videatis filios vros ante desi
derant eum pontes vide multi
plicatos sui semis in longinquū
et sit semen eius benedictū adeo

ustē xpm multiplicando in bonis spūa-
libus et temporalibus Cumq; omnes diens-
sent amen optando huic oronib; im-
pletione detulerunt ad comitiū imp-
riale sed et tū timore dñi et nō ne
displicentibus et detrectantibus que inim-
tie mortalibus solent fi; mdecenter

Cum uero moraē Cap. x.
facer Descripto supiusq; h-
tinoēm thobie progressū h-
tenter agitur de regressu eiusq; po
restituitur ordinatio Qo ordinata
p secretū tue xi Qo dīm secreti re
uelatio tue xii Prima mdiae quā
primo ponit regressus tobie motiua
ratio Qo eiusdem debita dispōio i
tū verbis ajotiua tuc regressus
thobie minoris erat tristitia pate-
tis demora cuius q primo declarat
Qo allegat i ar ito raguel Circa
primū primo ponitur querelatio prue
cti de tardo motu facer i sui
domo raguelis primitus sollicitq
est pater eius more causam ignio-
rans Quibus quae moratur fili
meus et hmōi cū sollicito et
ignoratē causam rei de qua sollici-
tatur ocissime mittit tagitatoes de
variis possibilibus que tamē ui-
rum plurimus nonsimt de fuit
quae detentus ubi et timebat ne
forte aliquid male egisset Unde
detentq fuisset uel in firmitate
incurrisset Vel q grabelus mor-
tuus est et sic esse negotiū im-
peditū Et reperunt ambos simil
de eo q die statuto et computa-

uerit cum debitas utm eis dato et
redditio et sic disponerunt tali die
patris huc reuerti q si no fuit
factū quiter celebraret imperiaro
Debat Hic tangit imperiali destri-
bitur lamentatio matris et patris luctū
ipsi luminē oculoq; minoris quia pri
orem erat cecus et mater ex fletu
et senectute disponebatur ad cer-
tatem Baculū senectutis mee.
Nam sicut ni similis baculo sustēn-
tatur sic parentes in senectute debet
a filiis sustentari solatiū uite mee
multū cū consolantur parentes
ex bonis filioq; puenta spem post
futuris mee Erant cum senes et
thobias erat eis amicus ut pre-
dictum e Qo nulla poterant spem
habebant misi per xpm Qo con-
cludit omnia uite simul uno ha-
bentes n. michil habebamq; preter
unum personam te nō debuimq
dimittere a nobis quia manus uxo
nis e opponedis pauilo grecupera-
tor minoris boni augmenti est deri-
tu grabeli Cui dicebat thobias ip-
sam tanplando in quo appareret q
magna patiebat pfectus quia potius
mallet doc p filio q rectitate pro
senectute et eta p uxore michil
omnq tamē consolabat eam sanab
sedis e uir alle Horum firmi-
ter tendebat inter uerba q ab an-
gelo inspecte cum audierat certa
patent Et ita Hic inter pm

dicte rome allegacis et ꝑpter hac verba ragwelis ꝓm amplius detmcī nolonas et patet lutta usq; ī ego non quia ꝑ meas ꝙ hoc em sti- dat per tenuitudine affectus pene ad sc apm qua expientia multiplici retractualiter cognoscat ¶ Hic uerbis hic ꝙter describitur re tessus debita dispōne pcho: qui ra guel tradit thobie filia sua sed ducenda et ꝑtem bonoꝝ suoꝝ ꝑtuc thobie tantmgenite et patet lutta usq; impiedis et impiellis ꝛm ferme et anellis qui sic frequē ī scripturis nominantur ¶ Dimisit eū asc ut rederet vide dicentē Ange- lus sanctus dm sit mitanc viro qui dirigit vias et actus nostros et apphendentes pedes filia sua ꝙ uxor ba que recedens abeis au- dicet mcorde apius arenis ampl- sa remanent mouentes ad ho norē sacōs Nam vir et uxor sunt qī una persona et nos sicut vir tenetur honorare ꝓpos pedes ꝙri et caus uxor ꝙ diligit maritu tanqua suam personā sctm regē familia Nam mdonis alīq; fiunt agenda que magis decent sc̄i per mulieres quia per uiros et etiam qm cum cura exteriores occupacois sunt magis mereri ut cura mercatoꝝ et agriculturā et huic et sepam arreptensibilem exhibe pcta sti- tatem romugalem et per pride- tem et honestam comisacōne

Quomodo reuertitur Cap. vi.

Descripta dispositōe ad regres sum hic tenet describunt ape regressus et ꝑmo qntū ad duas ꝑtes Qo qntū ad alias subsequē- tes ā ingressa et etiam ꝑma adhuc in tres quia ꝑmo describitur raphaelis et thobie reuersio Qo pene obliuio ā exurgens Qo bn filij colla- ti ibi tuā simeone ¶ Circa ꝑmū sciendū q omes q comitia thobie thobie u- nerib; simul recesserunt de domo ragwelis sed non omes simul ve- nit ad thobiaz seniorem Nam ra- phael et thobias mnā dimisere alios ut citius reuirent ad thobiaz seniore exoīnabili causa ut uidebi- tur in quo docet quelibet sit in plu- ribus plana aliqua tamē exponit ꝓpter ꝓsecutionē distinctionē ¶ Undecima die hoc non ꝑt intelligi aplīs ab i- nitio sed tobias fuit per dias ebd- domadas mdomo ragwelis ut dictū ē supra octauo tm ꝙpter q intelli- arcessit de domo ragwelis Scis q admodū reliquisti patrē tuū s. pau- perē et cecū et agnoscimus Ur q in statu tali ab utero tua et fami- lia de domo diuite et honorabili ve- nientibus sic in veniatur ¶ In pla cet ratiq; ubi recedam ad amore- didastas defectus ¶ Ho hoc patet q vanū et honestate sui status et genis conseruāe ¶ Inter angle hoc nō dormisset cecū patet usq;

ybi ſ. Et vbi introiebã domũ tria ſtatim adora deũ & exhor loco hr exẽplũ q̃ de mercatorib⁹ ſeu pegr nat⁹ ſimꝰ reuertentes prius deuer gras agẽ dedma protectõe quam ſe vanam ad narrandũ rimoẽ & tri fas ayor apiẽtur aculi eius & rito ſ. post quaſi perdimdiam horam vt hẽt mſtra Tũc p̃ſſrit ramũ gaudens q̃ reuertat adloc̃ ſi ſtat mutatus ¶ Surgens ergo hir cũ ſubdiuit ventꝰ obuiato rum dixit cepit offendere pedibꝰ turre q̃am pre gaudio feſtinabat ostiũ filio ſuo & data manu puerõ dirigenti greſſus eius adorauſſe nr deũ gras agendo de conſeruatõe filij in uia conſedere ad querendũ de ſuo ſtatu & deꝰ greſſu eius & de regreſſu ſtatu em redemptõe de negotiatõe aut peigriatõe prius debent deũ ado rãe q̃a rimoẽ referre ut dictũ & hir amici ſuſpiciẽtes debent prius deo gras agẽ q̃a de talibus interrogãt ¶ Timet ſimeõ hir cõiter deſcribit͡ur bn̄ficij collatõ ſũ thobie ſomios illusio rum dñi Cepit albugo ex oculis eius quaſi membrana r. pelli cula ani egredi Et q̃a pater q̃ eius cecitat nõ erat ex erupti õe oculoꝝ ſed ex opinato manibꝰ ner & mquamẽ q̃ hẽt curatõ fuit ex vtute fellis ẽt fuit tes corpalis ut dictũ & ſupra vi tas

Et ſequit͡ur gr̃as actio ꝑmo cõiuſ ait dicit & glaſificabit deũ Do ſpẽ aliter tũ ſubdit Dicebat q̃ tho bias bñdico te r. laudo toto corde q̃ tu castigaſti me ſtut filiũ dilectiſ q̃ſ ſũ Quẽ cũ diligit deus edificat & ſi ꝑ me filius complacet ſ. Ingreſſa e hir cõiter deſcribit͡ur adiec trib⁹ ſequentib⁹ ſ. uxoꝝ familie & ca melꝰ tũ dicitur Poſt ſeptem dies ab ingreſſu thobie ut mdiꝰ ad pres ſuã & pater ſuus Venit q̃ actor & nabach Vbi deſcribit͡ur congra tulatio amicoꝝ & pater ſuus uſq; ad & per ſeptem dies epulatꝰ ſũ in conuiuatoribus & ebrietatibus ꝑ dei timoẽ & gr̃as actõe debitis exhibitis thobie Cap. xii

Hic Docuit ꝓpositum deſcripturũ & rita thobie bonoꝝ conſolatõ hir cõiter deſcribit͡ur dei ſeruꝰ re uelatõ & ꝑmo reſpectu ſpũs Qo reſpectu futuroꝝ tã xiii ꝑma mdias q̃a ꝑmo pom̃ hmõi reue latõis occaſio Qo ad reuelatõi tũc dixit eis ¶ Ꝓtinus ut hmõi reuelatõis finit retributio mercẽ dis q̃a pater & filius angelo fuit volunt tradentes ap̃m hominẽ &c Utraq; retributio ꝑmo ponit͡ur patris & filij admixtim collatis ꝑ dicit tũc Vocauit thobiã ad ſe ſtim ſuũ ad confidẽdũ de mercede ſui ductoris ¶ Pater q̃a mercede dabꝰ ei q. d. non habemꝰ aliquid ſuffi

riens ad retribuendū sibi ad hoc
allegat ꝙ eo bñficia perductorem
suū eis collata cū dicit̄ me duxi
sse et patet ex predict̄ bra Ad
sibi dicitur huius rōgrēs cū dicit̄ Si
peto et patet ut rogem eū si forte
dignabit̄ meditare ꝛ medi-
tabor Alia erat eis promissi et
nostri sui et familie necessaria
Tunc dixit hic quiter describit̄
revelatio ultimatis agnoie turca qua
primo angelus quidam premittit pfa-
tionē Ad sibi dicit̄ sua revelatōne
ubi manifesto Turca primit dicit̄
fuit dixit eis s. angelus accedere et
traverant ad ad quarte predict̄ e
Benedicite deū celi licet enim sit
deus totius creature dicit̄ tamē
specialiter deus celi Ma ubi speci-
ali mō reluceat gloria sua et coram
omnibus gentibus confitemini ei
tamq̄ de bñficijs eius grati etenim
sacramentū regis secretū regis s. cum
abscondere bonū e nō posset bone
rege regnū suū si revelaretur cō
muniter suis secretū Opera aut dei re
velare et confitēi honorificū e quia re-
dit ad honorem dei et bonū alioꝝ
qui revelant ut ad laudandū deū
et alios muniant q̄ter q̄ ~~dixit sil-~~
~~uester matheo xvii~~ ubi non q̄ter
dei laudare sed magis deniq̄ hoc
non e agendū sicut in fidelibus
obstinatis q̄ter q̄ dicat salva-
tor matthei vii Nolite sanctū dare
canibus nec margaritas vestras po-
ne ante porcos ne forte conculcent
eas et conversi
uisio Nam per reuma in semine pes-
tes corpis per oronē vō pestes ne-
tis et clinosima magis ꝛ Nam
apa e sinffictoia q̄ctis ut dictū e
supra et per sm̄ introductoia ad regn̄
m̄ celestis gloie thesaurū ad nichil
valent nisi ad confusionē p̄ritis iuste
quam etiam frequiter abbreuiant
nam multi ingulantur p thesaur̄
sub terra patent q̄dicte Manifesto
Hic dr̄ angelus apparet
alstondiam vitatem et primo q̄rit
ad bñfica que fecit thobie et sare
Deinde q̄rit ad ea que gessit in hu
mana effigie ubi dixerat eis
Turca primit primo vocatur thobie mi
tit dicens cū orabat et lacrimis
ꝛ et patet q̄dictis primo et se
cundo ego obtuli orationē tuā dño
Nam angeli sunt admīstratorij
in ministeriū missi q̄pter eos qui
capiūt hereditatem salutis habe
primo Deinde tamē q angeli nō
offerūt oroēs ustoꝝ coram dño
ad sibi aliquid manifestandū nā
anima sunt nuda et aperta oc-
lis cuncta etiam antequā fiant sed
ad consulendū super hoc dñm q̄
q̄ter hoc sit agendū turca ustoꝝ
m̄ et q̄ter hoc missus fuit adeo
ad illmandū thobiā ut p̄ca sub-
dit̄ Necesse fuit ut temptaret
placaret te r fuit utile et premitti
et alijs exemplū Et sic dicitur
in principio porphirij Cum sit

necessariū gratiarū actiōe q̄ vocatū ē. Me
misit me deus ꝑ̄ter tuū et face mihi
ut dicta ē supra ij cap. Ego em sum
raphael angelus nominantur em
angeli in scripturis sedm tres ordines
ad officia ꝑ̄ter q̄ mittūt. Vñ ostēdit
vi Angelus missus ad purgandū la
bia Isaie vocatur seraph quod sūt
ēt de ordine seraphim et sic angelus
iste vocatur raphael .i. medicina
uel medicina dī quia missus fuit ad
sanandū thobiam. Omnib⁹ ex septem
qui astamus ꝑ̄ dist̄ngitur angelos
assistentes am̄ dñm non accipi
hic astare p̄ distīguit angelos
assistentes ām̄istrantibus nam ra-
phael non ē de supioribus ordinibus
qui non mittunt ad hoc in scriptura
ꝑ̄ter quod dicunt assistentes deo sed
dem filiis qui mittunt ꝑ̄ter q̄
ām̄istrantes dicunt. Raphael aut
fuit missus adducendū thobiam et
liberandū saram. Sed accipitur hic
astare pro ē presentem ꝑ aperta
visionem missionem et structōne et
hac tenuerit ōmibus sanctis ang-
elis qui semper vident faciem patris
qui uisibiliter ē. Nam dicit hic Vñ
septem accipitur numerus de
tātus p̄ determinato s. p. vnumquodq⁹
angelorū. Nam sicut gregorius am̄
q̄rta. Quoniam omne tpus septem
diebus comprehenditur recte septe
nario mō vniuersitas designatur que
in angelis ē tradit. magna dant
vii milia milies decies tenta milia assis-

tebant ei. Cumq⁹ hec audissent tur-
bati sunt .i. admirati et stupefacti
q̄o dixit condescensione tanta apōs
et transmittens tradere tam stupor
et admiratio vadunt hominē tre-
mere et statre non posse.
Dixit q̄ ego sū angelus hic tenet
rendat ostratem occultam dehisq⁹
fecerat in hac effigie p̄mo tamē
consolatur eos dicens. Pax vobis
nolite timere q. d. mō vem ꝑ̄ter
malā vrām sed bonā etem cū eta
vobiscū conuiuebat sicut homo ex
voluntate dei eram abeo missus
ad hoc ꝑ̄ter quod sunt ista grā spe-
cialiter referende q̄o subditur. Q̄m
benedicite et q̄ gratiam quidem vo-
bis dedit manducare et bibere in tem-
pore et potatōe p̄mo ē tibi et
patri sumptio. Q̄o tibi sumpti et
patri in mentē tralatio et ista fuit
ex motu locali ꝑ̄ter q̄ possunt
fieri ab angelis in corpe assumpto
quia natura corporalis obedit angelis
ad localem motū. Q̄o in cōmestione
et potatōe ē tibi attributa cōmixtio
per virtutem nutritiuam q̄ nō fit
ex angelis quia nō hūt corpa sed
aliter vnita nec ex q̄bus nutribilia
q̄o subditur sed ego tibo inuisibili et
patri qui ab hominibus videt nō per-
tor .i. reficior ad hunc tibū inuisi-
bilem et patrē vocat dei clemen
uisionem et structōnē adūcta ꝑ̄ter
est ergo ut reuertar ad eū qui
me misit ꝑ̄ facta mea legatōe nō
ē ꝑ̄ hoc intelligendū q̄ angeli ab

missi ab eo recedant quia semper
mitra ad auctore tu sis ubiq; pie
sed hanc reuersionem spacium vo
cat ab eo sequitur et tu hoc dixis
set ab aspectu oculorum tuorum quia per
deat sua legatione Time prostrati p
tres horas quere tria bona sua illuminatione
tobie et dilectionis filij sui et liberationis
sare ademonia et exurgens agrauat nar
rare omnia mirabilia eius sic
eis dixerat angelus Cap. xiii.

Aperiens aut thobias hic cum
describitur reuelato dñi secre
ti quatuor ad finem perducit
quod certe dabit thobie Ad quod dispo
nendum mentis per oratoria quere ad po
nendum thobie oratio Quo facto re
uelato a quibus ciuitas dei Circa
primum dicit aperiens aut thobias semi
or os suum addens manifeste laudan
do et primo confitetur eius pietatem
et eternitatem dicens magnus es
tu dñe et quoniam flagellas et saluas
quia pene adeo influxit sunt quod
medicine deficiebant admirabas a. ad
pena pertinet iustitia et reducis per
tinet misericordia et no e qui effu
giat manum tuam Quam ppiens de
manu tue misericordie medicinam ma
nus tue iustitie Comit. indicit alios
ad dei laudem dicens confitemini dño
filij isrl' Quia corde creditur adiusti
tiam ore autem fit confessio ad salutem
Ro x et non despectu gentium laudan
te eum ut non truncatis nec ex in
obstatis laudem eius coram infide
libus et subditur exemplo Quam adeo

dispersit nos inter gentes ut licet
eum deus filios isrl' inter pecora sua
dispersent inter gentes ut sic non
remaneret dedecus culpe sue decore iustitie
tame exhortatur dicens aliud bonum est quod
in cultu dñi sui narrabant mirabilia
que fecerat deus ipso isrl' in spiritu de
egipto intrans mare rubrum et eius in
deserto et consimilibus quibus audito
multi gentiles relicta ydolatria com
plebantur ad eum dñs cum que castiga
uit nos ipse inimicos nos pu
niendo et ipse saluabit nos inter
misericordiam suam inter gentes nos
cum tradendo Quam q dñs tres ois in
umbra tua Vniuersa regentibus si
spiritu ergo diligenter considerando
que fecit nobiscum per suam iustitiam
et misericordiam et tu timeo cordis
et tu tremeo corpus quia fortis mo
tus anime redundat ad corpus Con
fitemini alii q sit misericors et iuste
regem q seculorum exultate mori
bus omnibus omnia in eius gloria sanctis re
tul patent exhortatus ipse ego autem
secum homines interiorem et alia mor
secum suam specialitate et accipit
hic alia q pars sensitiua sicut qui
primo factus e homo in alia Vniuer
si eo letabimur quia motus rationis
q e humo interior redundat in pars
sensitiua quid monet sicut spera spe
ram Eo de alia Quibus dictis
premissa q disponit ad quod erat
tanter ponitur domus quod hic contes
sio tobie per quod primo quod de
ceteris historia Eo de ciuitate alii

amma mea ¶ Turta p̄mu dicit trib̄n
uitatib̄ dei r ad eccl̄m ciuitat electa Qo
p̄ūpt ei te castigauit dn̄s loquitur
de futuro permodū p̄rētis ꝙtenꝰ ter-
tiū mon ꝙhetic non cū fuit urbs
destructa thobias uidēte ut ostensū
ē supra p̄mo tuo in operibus manu-
um tuarū r ꝙtenꝰ opa tua mala tan-
sitetur dn̄s in bonis iuste uiuendo
et benedic deū deuote deprecando ut
reedificet mte tabernaculū sūm r.
templū qđ fuit methoarū tempoꝝ
tiū ut patet p̄mo esdre iij et
consūmatū tempoꝝ dariꝰ p̄mo esd-
re sexto et reuocet ad te omēs
captiuos qꝫ fuit tue impletū qđ dce
captiuati de urbs habunt redemdi
hierusā ut patꝫ p̄mo esdre p̄mo
Iuce splendida fulgebis Hoc fuit
principaliter impletū qñ xp̄us qui
est lux mūdi fuit ibidem oblatus.
ꝙtenꝰ qđ scūs symeon tue expla-
nauit luce ij lūme ad reuelatōnē
gentiū r̄ et omēs fines tre ado-
rabunt te quia ex omnibus mūdi
partibus ueniebant aliqui adorā-
re urbs mūdiales plemptibus ut
hic r̄ ij et trām tuam in sanctifi-
catōne hebunt Unde tra alla uo
catur tra sancta analedicti erunt
qui contempserunt te Sicut patet
de antiocho qui posuit ydolū in tem-
plo ierosolimitano p̄mo machab
p̄mo Benedicti qꝫ erunt qui edifi-
cauerunt te sicut patet de zorobabel
et ihesu filio iosedech et alijs edifica-
toribus templi et de ezechiele et
alijs eius ciuitatem reedificatibꝰ

retā patent expositis ¶ Anima
mea Hoc tenetur ꝙhae dicitur
misera que e triūphans eccl̄sia sic
ysa xliij ꝙhae laqueus dicitur de ore babi-
lonis transit ad laqueū de superbia et erroribus de demonis sicut ibidē
fuit ostensum Dicit agitur Anima
mea benedic dn̄m ꝙtenꝰ tantū beneficia
quā liberauit urbs ciuitatē suā a-
cutissimis tribulationibus eius Hoc non
pōt intelligi de urbs tēpōe que ad
huc e in manibus inimicorum nec
dicitur misera put atendit promittente ecclā que est in tribulatione
usq; ad mūdi finem et nō intelligi
de urbs superna ubi nulla tribu-
latio hic laudē nō subdit Breuis es
ſ finit reliquie ap quia non
desperabat quām beatitudinē
tantū sed etiā sempiternā sui Porte
urbs exozaphiro et smaragdo
perhoc edificiū exlapidibus p-
tiosis intelligit mira uirtutū
quibus electi hinc migrassi ad di-
ſtinctas mansiones celestis urbs
sūm distinctiones meritorū ut per
uiros eius alleluia cantabitur r
laudatio dei Cum alleluia pbs lxxxx
iij Beati qui habitant in domo tua
domine in secula seculorū laudabunt
te

Cap. viii

Et consūmati sunt Hic tem-
pontur ꝙtenꝰ etā tobie tpe
mortis sue et diuidit in
tres partes quia p̄mo etā dem-
sed thobie sermonē pomit breuis
epilogatio Qo ꝙtenꝰ alios exhor-
tatio ubi in hora aut Qo filios

obtemperatio abi factid e aut ꝓma
pars pater ipꝫ ꝙ Reliquii aut ute
rie mgaudio fuit sꝛ spiali mdcd
ordmato et eid bono ꝓfectu tmoris
sꝛ filialis qui hr talitatem amcpat
qua sicut predebat m etate sic pro
ficiebat meritate qo subdit preceri
mpare. s. adlmbit patrm expectangui
xpi adiomm Qnhoc aut hr
tonr destnbum gphalis exhortatio
tis dr Qnhoa aut moriis sic vsat
ve ut uerba que depnit uita rete
dens dicet mordibus filij ac nepo
tis arcnis mpressa remanebit Dic
qꝫ eis gpheie gpe eis qntibus mmi
ie Qnab em gpliid qnis demitra
nat minime subuersionem Sed qm
ad eis vm egerunt pnaꝫ Qdio
subsio alla erat dilatata ꝙ ea no
minute resti fuit aduiia tansfie
ta gpter quod destructoꝛ eius atep
dixit dns parnau gpham que dest
ro facta per aldeos et h ant dest
tonis gpmquatoꝛ predixit hit
thobias ꝙ ea nes debellatis aldeis
per trid regem persaru filius eius
tambises qui et nabuthodonozor
dictus e uiuere adhuc pte repit
regnae super regnu assirioꝝ m
nitate minue ut hr iudith p̄mo
exqio patet q hec trib fierut
interim rectificatis Sion em ex
tdet verbd dei s. qndo e gpheia
predestinatoꝝ que demtat ali
quid finiꝝ qnit e mirabilis scrib
sꝛ m mtis et demitis hom non
semper mpletur eo q mita et
demita mutant hom Et talis fuit
gpheia one qua dixit adhuc xl ta
dies et nmine subuertet Hoc em
exigebant mmitatis pecta quibus
penitentibus alla subsio tie non fuit
subsecuta Et fides mri qui dispersi sunt
atea asrl resistentur quia omib qui cap
tiuati fuit m babilone habuit re
demdi licentia et multi de regno asrl
qui ad hmc erant m regno medoꝝ
et persaꝝ redierunt De allis no
qui erant vltra montes caspios
dixim udei q milli redierunt Qrib
aut deserta tra eius implebit ho
minibus et animalibus et domib
dei que mai mitensa e iterꝫ reedifi
rabitur ꝙzorobabel et alios de cap
tiuitate redemptos Vbi gratulent
omib timentes dnm Ille em qui no
luit resisti de babilone s fuit de
tenti filioꝝ quos gemidit et passi
sionis quas atqui silicrum amice sue
dictid fuit p̄mo esdre p̄mo Et re
linquet gentes ydola sua quia plu
res de gentilibus relicta ydolatra
venit m nrm ru redemptibus de
babilone Ista tame gphia gpdica
tame apstoꝝ perfectius impleta
fuit et dehac videtur thobias pri
mpaliter loqui Qo subdit et gau
debunt m ea omes reges tre quia
multi reges gaudent m ecclia ingo
xpi submittentes colla sua et ple
nius implebitur m fine mudi qn
post persecutione antixpi omes
gnaliter conuitent ad xpm qui e
rex om fideliu nomine istrahelis de
signatoꝝ recta patent qo dnt

ſtertiū eſt aut hic gñr ponitur filiabus ob tempꝰ ei dicit poſt obitū ei⁹ ſic tobias abtreſſit eo minꝰ ꝙ ſicut pater ei ꝓcepat recedꝰ pater uſq; ꝯ et rectam cor geſſit Nam erat penes ſui ratione uxoris ſue que ei eo erat una tñ et apē clauſit oculos eoꝝ ꝙ ab eis tunc erat et adhuc impiis tribꝰ ꝙ oculi mortuoꝝ claudunt ꝑ annos ꝙ nunquas perhar ſignatos ꝙ obdormiant ni dño recedi patent uſq; ꝯ ei gaudio ſepelierunt eū ſuper ſinem eius optime recta patent uſq; ꝯ Vt accepti eent tam deo quā hominibus ¶ Sicut dicitur de tobi ſebaſtiano docebat eos ut quia deus tanta perfuderat gra ab omnibꝰ amaret et hoꝝ redire ad honore dei qui dat gram et gliam ꝓs lxxxiii Veritā et gloriā dabit anē tui e honor et gla ni ſecula ſeculoꝝ

Explicit liber thobie

Incipit poſtilla ſuper libꝝ baruch capitulū ꝑmū

Incipit poſtilla ſup librꝝ Baruch. Cap ꝑmū.

Iſter verba libri ꝓg libru tobie ſm ordinatione tꝝ ſequitur liber baruch ni mediante ad hyſtoriā tobie cuius trigit tribus ezechie regis iuda ut oſtenſū e ſupra in ꝓcipio libi tobie baruch aut fuit notarius ieremie atempe achaziam filii oſie ut hr ieremie xxvi Et deſtera ut ei ꝑ ualdare ei ieremia aſtendit ni egiptū ꝙ mitteſtram gaddie ieremie xlvii Et ꝙ ſi ſtra alid libru quare adiſtam partem tius fuit auctor quare ad eplam ieremie que ponit ni hac libro nichil non fuit auctor ſed tantū ſcriptor ſcripſerat am de ſtructo ruinas ut redderetur ni ſtri dño concedente ꝙ ſtetur liber iſte ruinas parietū ierusalem ſcr ni librū baruch ſcribe ni eplam ieremie ꝙ incipit eo ni ꝙ ma ruinas parietū Ruina poſtea libri baruch patet deſcriptionis actibꝰ ad legendi modꝰ ſ et legit baruch ad libri ꝙteſtibꝰ ſ et audientibꝰ ¶ Cum ſimil ponit ſcriptis

genus ei dicitur et her vbi lib
quem scripsit baruch filius nerie et
et sedm aegrilam hebreor pater ba-
ruch et anub et reti qui ponit h
habuerit spm applicue sicut et ipe
dicitur em q fu mpmpio alicui
applic ponitur nome pribeus et
aui et sic astendendo q spm applicue
habuerit datur per hoc intelligi
friendu tame q copulatiua dictio
ei dicit et her uerba lib copu-
lat aduerba qemie que baruch scr-
serat ante Qo ponitur destructoris
locus ei dicit in babilonia Qz ho
udetur falsu quia qemie xliii de
q ei nudea et alijs nudeis quiremans-
serant nudea destruxit negypto
et non uixit in babiloniam ei alijs
captiuatis Dicendu q mortuo qe-
mia negypto baruch uixit in babilo-
niam ad captiuor consolatione et
magore quia qemias applicauit egip-
ti cito destruendam perambulando
nosde regem babilonis qemie xlvi
Qo ponitur destructoris tpis tum
dicit Qn anno quito h adestructoe ar-
bis peraldeor sicut eni numerabat
nidei tempe captiuatis sue babilo
nie sic modo computauit atqe
captiuitatis sue p romanos mi-
piendo adestructoe urbis facta per
tytum et uespasianu et mseptia
diemensib hic no dicitur quib
mensib fuit Qz uidetur q fuit
primo mensis mipe quo repente
exhibet urbis a atqe alle gnde mi-
pichar uideor uerisimile ut dictu

et Et legit hic coiter pone
cta libri istius legendi modus
et primo in babiloma Qo in aero-
ploma a et collegerut Circa primo
dicit et legit baruch verba libri hui
adaures achome ar Sed contra ho
udetur quia achomas iste erat
in carcere regis babilonis Dicendu
q no erat in carcere clausis saltem
tantumme cogi cet nobilis et respondi
Vel si erat clausis non tamen tali
q nim baruch posset ad eu accede ta-
lis em accessus frequies concedit
detentus in carcere Et adaures Omi
ni sipplo Sz nudaia in babilone duxi
Et adaures patenti filios regis q
duxi fuant sibi aliqui de semie re-
gio Vt hic dan primo et finit in
magna ptate sicut pater ex code
libro dedanicle et seruis eius tota
patent usqz ad flumie saddi a sinu
flumie sic vocati Circa dicit Qe
xlvi ad flumie euphraten Victi simul
a sinu flumie euphraten qui audi
entes plorabant penitentes de
peccatis q quibus captiuati erant
et ieiunabant et orabant in con-
spectu dni corpus affligendo et
ieiunio assendo ut sic cito affluentie
deus respiceret et captiuitate relax-
aret et Et collegerut Hic cae-
destribit series huius libri primi
Nam nidei habitatores in babilo
fecerut libru transcribi et amisert
in artum ut legetur a et eidem
miserut pecunia ut inde eme-
rentur necessaria q sacrificijs et

oblatorũibus abi ſiendis et hoc ẽ q
dicitur et collegerunt pecuniã ꝓ et
pater littã uſq; ſũ accipet ¶ Di
endd tamẽ q̃ hoc uidetur ãnũ ſtm
q̃ hic ẽ dictũ quia omes iudei qui
erant in iudea interfecto godolia de ſ
tenderut in egiptũ ut ſupra dictũ
ẽ et ro non uidetur q̃ hoc martiũ fu
erit ꝑ ipſos iudaicos ner ſacrificia ab
ſentes et maxime quia p̃mo eſdre iij
dicitur q̃ zorobabel et aliqui qui redi
erũt de captiuitate babilonica euerſis
altare ſuper baſes ſuas et obtulerut
ſuper illud holocauſtũ dño q̃ fuit ꝓ
longũ tpus pq̃ ista ꝓpter quadam
q̃ adeſtructe ciuitatis et templi per
caldeos uſq; pq̃ reditũ captiuitatis ba
bilonie non fuit martiũ altare holo
cauſti erectũ ner ſacerdotes offerentes
ſacrificia Potest tamẽ dici q̃ licet
interfecto godolia qui rex babilonis ꝓ
fecerat hic nda ronis ꝑ ipſos iudaicos
qui remanſerat in iudea fugerũt in
egiptũ timens ne rex babilonis eũ
ad mittet eo rito ad q̃rendũ ñs
tem godolie ℣ Videns tamen pq̃a
q̃ non mitteret et audiens semeiam ꝓ
phetante q̃ rex babilonis egiptũ in
uaderet ꝓ magna parte rediit in iudeã
ꝓpter loci ſanctitatem et inter rede
untes fuit aliqui ſacerdotes quo
ꝓncipales fuit coactum hic nomina
tus Non tamẽ fuit filius ſum ſa
cerdotis quia io ſedechie ſũmi ſacerdotis
cui ſedechia rege fuit ducto in ba
bilonem cui ſummo ſacerdoti fuit
ceſſit iheſus filius ſuus cui in
redditu captiuitatis babilonie ut patz
ꝓmo eſdre tho et zacharie iij Io
achim aũt filius aſtius iheſu ꝑdñi
hiſtoriographos postea fuit ſũmus
ſacerdos Unde et alle dicit hic ioach
im filius helchie addiſcendũ aliud
¶ Ad illud aũt q̃ dicitur de excidio
altaris q̃ reditũ captiuitatis di
cendũ q̃ ſcriptura loquitur de ꝓpo
ſito excidio q̃ reditũ captiuitatis ba
bilonie tamẽ ãm ſacerdotes predic
to modo redemptes exoperati ſunt alta
re parum ad ſacrificandũ dño ꝓut
patabãt bono mõ ſtatu patriarche et
ꝓphete frequẽter legunt altaria erecta
ſe ad ſacrificandũ dño ¶ Cum accepe
rũt hic et conſtructo ſuſpenſum
et mitigata ſententia ꝓmulgationis
lectii ſciendũ q̃ tu actorum regem iu
da in babilonem ducto ſimul uaſa te
pli dñi aurea tranſportata ꝓquibus
rex ſedechias in regno iude ſuccedens fecerat uaſa argentea quia non
poterat aurea ſicut roboam filius
filius ſalomonis ꝓ ſuis aureis ꝙ
abſtulit ſeſach rex egipti fecit ſibi
ta erea tertio regni xiiij et alia
uaſa argentea captiuato ſedechia
ſimul in babilonẽ portata que fuer
quarte redemptionis iudei in babilo
nem ducti et miſtrue ni martiũ ꝓ
cultũ dei tu pertinua ꝙ ſanctificãſ col
lecta ut dictũ ẽ et hoc ẽ q̃ dicit
Cũ accepe ſ. dictus ioachim ſacer
dos ℣ uaſa templi dñi que ablata
fuerũt de templo ſedechia rege

capto Jeconiare mtrem mda a aut
remittentur in urbem que e metro
polis Decima die mens sban qui
correspondet partim maio et par-
tim iunio apud nos Cont audit-
que fmit illa nocte dicens Vade ar-
gentea que fecit sedechias rex et
pater ejus et orate pro uita na-
buchodonozor et exercitus cum pari-
to statui dependebat papie babilo-
nie et pro uita pay audebo i trans-
lato quia peccabat orui pro
uita regis et filij eius sicut mensis
Decimo xxvii Oriate primitate ad q
transimigrauit estis quia impare alluuio
erat pax vra Et dicetis Vobis
Pmo peccauit orui et uobis
Pmo peccauit orui et bono statui regis
quod e magis tamen pacem uid pro
bono suo qd erant magis speciale
et illuminet oculos nros in nitatis
regimine et uiuamus sub umbra na-
buchodonozor et regis babilonis et
sub umbra eius seruiamus
diebus multis et inueniamus
gratiam in conspectu eius ut non to-
gant nos uidolatrare sed permittat
nos deo patri nro esse et exorabit
apud orate ad dnm deum nrm quia pec-
camus et orate ut dimittat nobis pec-
cata Cont subdunt de lectione lib'
baruth cum dicitur et legite librum
istum orate et confitemini in templo dni sicut
cum templum est combustum tamen
remanserat platea atrij in qua
tamen orabant iudei adorando et
audiendo Verbi dei Die solemp
ni et diebus solempnibus in quibus
magis tamen orabant ipsis Et dicetis
Postquam descripsero ego libru baru-
ch legendi michi Hic cont describi-
tur libri professio Qui quo primo po
humilis deprecatio Quo ordini mi
formatio ejus iij a Audi israel Vbi
incipit sedm capitulu sedm significa-
tionem ad primam intrat Nam sic
dicitur cap xxxv adro humiliauit
se nubes penetrabit Et ro primo po
orantis humiliatio Qo humiliantis se de
precatio i et mite dne deus Qo deprc
antis conclusio i et mite dne exaudi
Contra primi partis humiliantis oro
nis obiectus se confitendo iniquam cul
pam Qo confitendo penam iuste
illatam ij ejus incipit Contra primi
dei Et dicetis Verba baruch recitan-
do dno deo nro iustitia est cui regula
iustitie nobis aut confusio facies nre
imperio nros confessione sicut dies
hec sicut manifestat in influctu
pene omnis iuda et oim iudeo de regno
iude Regnu aut israhel raptum fuit
a longis temporibus ante et hostantibus
in urbem maxie nec allam ob cale-
mine calidei et combusserut pluri
partem accidentes et partim rap
tiuantes regibus nris Tres enim
reges successive fuerunt contra ipsi
luter tractati Nam iosaphat filius
asa sic fuit interfectus et extra por-
tas urbis quietus sicut predixat
Jemias xxii cap Sepultus ad asa
in sepulchris et nectomas filius
eius in babilone ductus et in

tarreatus et ad ethiam eius fuerat ex
ulatus et in babilonē ductus et
ibidem agnouit se meritis fuisse
ducta fuit abacuch ij et principib
mis et sacerdotibus meis qui fuit
partim occisi et partim captiuati
et ppetis meis ac falsa assentib
orum caldeis non ce rapiendā spe
ciam hic expm de vocib ppheta q
pli sui transfusione suam reputabat
pcessuq ante dnm licet aut vanitb
et iustus et bonis tame tēmulē
se pcessibus eo q erat de cad pulo
et non credidit ppetis suis dif
fidentes mecū et de protectōe eius
et non fuit subiectibiles humili
ter ei obediendo et non audiui
verba eius repellendo ut ambula
rent in mandatis eius Quod
cū data fuit lex indesinenter exodi
xx Gemuit intrabilem ad dnm
moysen et alios suos eius exaspe
rando et dissipari ceperunt ut
homines cū mali sunt in scripturis
dissipari quia ratio trahit ad bonū
sensualitas transfretando pcurandi
ad oppositū sēdm q deducit phus
viij ethicorū Quid nesciunt nobis
multa mala culpe et pene et ma
ledictōes q constituit dns moy
si Deut xxvii et xxviii qui e
duxit pres nros de tra egipti ex
odi xiiii Dare nobis tram ubi
affluam nobis tram bonā et fer
tilem sicut hodierna die simule
apparet maledictio dei super nos
qui recti simus inde etno audi
ui et replicatio eius de q sup

dicitur et sicut in oratōe solet ad ex
plurices replicari ad maiorē affectu
expressionē et ad eni fit cra mise
ricordibus Opari dijs alienis
sacrificare eis facientes mala ante
oculos dni quibus ornat muda sunt
et aperta hebreorū Vel dicit an
oculos dni quia tpe manasse re
gis iuda intemplo dni fuit ydola
posita quibus ydolatre significabat

Propterquod hec cōtem
pnitur Cap. n.
brantes humiliatio confi
tendo penam allatam et iustam
ei dicitur quater q stetuit dns
firmiter disposuit verbū suū
de iusta punitōe quod locutus e per
moysen et alios ppetas ad nos
et ad iudices nros qui q milia
ex tribus se pt de ignorantia ut
ad ducet dns super nos iuste ma
la magna que non sunt facta sub
celo ni alia gente Quidco cū pnia
et gramen tanto grauior debet esse
Populus aut ipse quater legem a deo
sibi datam et alia beneficia fuit mal
tus stare quā alii quia se de pt
xlvii Non fecit taliter omni na
tōi ait quater quod eius pena fuit
grauis quia quanto status alicui
tanto casus grauior ad fuit ma
ioi pena digna Ut manducet
homo carnes filii sui et filias non licet hoc
non legatur ce factū greci regis
cetro valuit in obsidione urbis
caldeis tame credendū e hoc fuis
se factū et dicit hic ppha vanitb

qua non omnia sint in illis libris
scripta et maxime quia ibi legitur
factum Regum iiij capo vi in obsi-
dione samarie et in obsidione urbis
per romanos sicut refert Jose-
phus et alij historiographi et dedit
illos sub manibus regum assy
sicut patet libro regum iiij et iudi-
cii in pluribus locis Et in superbie et
in derisione nam multa inferebantur
vanitia et grauia iudeis
inter gentiles captiuatis Domi-
deo misericordia exponat ut sibi
quia repente et eiusdem admodum
affectus expressione Nos simus de
precatu facie dñi frequenter cum legi
in predicto libris quod dei quibus suis
adeo permisit grauia non recitebat
ad deum penitentia et vigilanti sibi
in malis. Sed pene iuste super nos
adducendis que dedit an facie mea
veritate et manifeste vita quod nos pos-
sumus nos excusare per ignorantia

Et nunc dne Capitulum

Post quid pacta et grauis hu-
miliatio Hic inter ponit
humiliantis deprecatio et diuidit
in tres partes quia primo in oratione al
legatur dei magnificentia Se-
cundo orantis populi penitentia Tertio
Zo domini cultus ignominia et post
templi Circa primum intendit quod
sciendum quod ubique ecclesie manifi-
cus inclinatur ad dandum quod petit
sic beneficia prius prestita allegat
et ita hic allegant beneficia ostra-
helitico populo adeo prestita magnifi-

de egypto ut dicatur Et nunc dne deus
israel Circa eum est deus omnipotens per tra-
ditionem tamen dicebatur deus israel per
ritum specialem qui dupliciter plebe
tria de terra egypti Secundo non potuit
egredi in manu valida et in potestate
magna et in signis quod admiranda
et in prodigiis quod admira-
bilia Unde dicitur prodigium quasi procul a
digito magnitudo et miraculum rarum ui-
sum et in virtute magna sicut
patet in diuisione mari rubri maris et in
multis aliis populo israel exhibitis et
fecisti nomen Propter eum inuol-
gatum sunt nomen tuum per orbem sic
et dicit ostendit. Sicut prius tuum mani
festat per scripturas tanquam de is-
tis memoriam facientes Peccauimus
in nosmetipsos impie egimus erga
deum nimium grauiter erga preceptum
Iustitiam iustitia nobis. Pecca
ta nobis inflicta quia derelicti
sumus pauci Nam multi deuictis
fuit gladio et fame mortui exau-
di dne preces nras factas Secun-
dum et oratio nras factas men-
tibus Nam secundum damnationem o-
ratio et assensus mentis indicat et
educ nos de captiuitate babilonia
propter te. Secundum voluntate et no
remittis mihi et da nobis inue-
nire gratiam ne ut sciat omnis ter
quia tu es deus nr Propter quod ni
Nemini gratum principio pietas
aliena Respice dne Hic con-
sequenter allegatur populi deprecati-
onis penitentia quod inducitur deus

ad exaudiendū oratōnē deprecantiū tuā
dignatur respice dñe de domo sancta
tua de celo q̄ sedes eius domus quia licet
sis vbiq̄ per potentiam essentiā
et presentiam tamen ibi specialiter re
luceat eius maiestas et gloria etiā
mortui qui sunt in infernō
a te tenebris in sepulcro vel in alio
q̄libet ad quas que tue nomine alii
defendere nitūt dampnit honore et
iustificatōne dignā quia sunt extra
statū merendi Et alia que tristis
et pertinentiōne quam super mul
titudine peccatorū suorū et meditā
tur via per quam humiliatōis et in
firma per q̄s flagellatus constā
dātōne et oculi defixerē tuos a q̄bus
defectus et non alienos attende
tes et alia essuriēt a te iustificari desi
derans ait Beati qui esuriunt
et sitiunt iustitiā Dat tibi gratiā
p̄b l. Sacrificium spūs contribulatū
quia nō sdm iustitias patris nostrō
quia sunt peccatores sicut et nos
non fiducia misericordia a te pre
tes misericordia postulantes Sed
quia misisti iram tuam et pun itōz
iustam Non enī ira et alie pas
siones sunt nudo sed q̄n punit
admodū irati sc̄he sicut loquitur
et in manibus prophetarū
a te habes tuos per magnū cū hac
signatur ligna co q̄ et manus
et organum organorū Vt de iij de
quā et ps̄almate hymnorū Verū et
Hoc cū frequēter dicat ecclīa
sit q̄ timitas destruētur et p̄fluū
captiuaretur nisi se subiiceret regi

babilonis et similiē alii q̄libet
certā patent usq; ad Vt proferētur
ossa regū nostrorū q̄ dicebant
speculabant potentes sui simpli
bus magnis penētes p̄iosa in se
pulcris corp & ad caldei qui erat
turpidi capta ciuitate artius fodiebat
talia sepulcra preciosa rapientes
et ossa mortuorū eiicientes et
mortui sunt indolentibus pessimē
In obsidione cū ciuitatis multi
sunt mortui alqui acris corrup
te alqui gladio alqui fame et
in emissione quia multi desiliē
qui mittebantur in babilonē cap
tui sunt in ea mortui Et po
sumus hic conter allegare dñm
cultum agnomina sui dicē et postu
sti templum in desolatōne inuo
cantes te nomine tuo dñe cui
destructōne sicut hec dicit psalle
manifestat p̄ tot euidentia et
feristi nobis dñe deus in sdm
omnē bonitate tua sed a te sdm
magnitudinē bonorū que feristi
nobis extra bonitate indatoe
legis et alijs beneficijs beneficiō
in filio tuo nobis penam extra
iustā eo q̄ sumus migrari et
transgredientes tua mandata
Quidē qua precepisti ei scribe le
gem a te deutronomii Ambitio
hec magna et multa a te pulchri
tudo et ornatus p̄ris a te tenui
tetur in nimio per gradū et
captiuitatem quia scio q̄ me no

audiet deus ata tagnostr fiducia sle
presentia apl'us est em dura tul
te ut patet eyd cantu ꝙ ueib testi-
meti & comitentur ad tor sui cag-
nostendo ꝙd delicti in tra captiu-
itatis sue ꝙ negatre dante ei mitel
lectu et dabo eis cor ꝯ contritu et-
audient antes dei ꝙm et laudabut
me nstra captiuitatis sue sic dictu
et supra de thobia thobie xiii et
idem fiut in multis alijs iustis ut-
mdamele et in sorijs eius et con si
milibus ꝯtauertent se ad ds sua
dnc & ab'm obedientia sua & qua
reminstrent ꝙtam patrib' suis
qui similiter ꝙpter mortu fuit q
captiuati et reuocabo eos in tram
ꝯ hoc fiut impletu aliqualiter-
ꝙ ntus debit iudeis literatu rede-
undi in iudea sd plenius ꝙ ꝓphm
a pelonte teli anna q et tra ꝙuic-
tu per tram pmissionis figurata
ꝓmid em ꝙ uirtutis ds principali
gnissim no pt intelligi bona trem
qd et mag q ꝙ uirtutis bonu & no
qn in scripta sata pro uirtuosis o-
ribus ꝓmittunt bona corpalia et
trena sibillis intelligit principali
ꝓmitti bona spualia et etna sicut-
dixi plenius ꝙ xv et in pluib
alijs locis et huic sensui concordat
trd sequens ndus et stabia illis tes-
tamenti alteri a noua legem per-
xpm sempitnm qua nouo lege no
succedet alia lex tu qua habet ef-
fectu sempitnm introducendo stati
ad gloiam sempitna q lex uetus
fuit non patebat sctm q aplus de
duxit diffuse in epla ad hebre. Ado
sibdit et non mouebo amplius ꝙm
nicid ꝓ aqua mansio celestib et sta-
bilis et eterna

Cap. m.

Audit dne postquid paita et
oratis allegatio hic ponit
ponitur oronis conclusio tui
dicit aia in angustijs posita spus
anxius ep affluctos dira clamat
ad te ut possit aliquatulu respira-
re Audi dne et condescendedo reta
patent usq ibi Audi mie oronem
mortuoꝝ a sil'r sanctoꝝ patriarchaꝝ
et ꝓphaꝝ qui ꝙuictos oranuit ad te
q bono statu posteroꝝ et filioꝝ ipoꝝ
qui peccauit ante te r uacuu mat
audi qui luctet peccatis et tamen
penitentes clamant ad te et agitu-
tinata sunt nobis mala r pena
multiplex et nobis in fletu Noli
meminisse iniquitates patru nroꝝ
q ꝓpe nos puniendo nam alios
filij iuste ꝙ tribus affligit pena
tali quia filij sunt quedo res prem
sed memto mang tue r patrie tue
ꝓtra liberate et nomis tui quia
ꝙd et misere et parce tota pa
tent usq r & est tanto magis iniquita
tem patru nroꝝ in bonu ꝓpti-
tenda nram qui sum ꝙ futuros dies
cor mpetud et in maledictione
Nam pleta quida et maledicta
miserebam eis in aliena terra
et inpiu r pretores reputati et
impijs puniti Audi ast'.
Postquam pmissa et humilis depcatio

Hic tōm subditur vtilis informatio et p̄mo baruth ꝓphm̄ aſſūr ad bonū hortatur Q̄o cum multiplicit̄ consolatur iuſ ā dñm equior eſto p̄ma mdiuab Nam p̄mo ꝓphm̄ ad sapiōnie desiderū inuitat Q̄ quis ſit talis sapientia declarat in p̄ncipio q̄rit rapienti p̄ma nitred quia p̄mo ad quorendū sapiam mduit Q̄o abea in fideles exhudit vbi quis inuenit Zo quibus conredit ostendit Zo aſſūr Cirta p̄m dicit audi aſſūr mandata vite v̄ mandata dei quoz obseruatio deducit ad uitam eternam ayt q̄y Hi uie admixta mgredi seuera mandata auribus perrupe ut stias prudentia nonhumana cuius finis e felicitas superna Quid e aſſūr q̄ in tra mi mitoz eb detentus mraptiuitate Quicte ſi nitia aliena vbi exiſtentib nam atempoe longo quia regnū aſſūr fuit captiuatū anno vij ezechie et ieromias rex iuda cum nobilibus et potentibus regni ſui anno p̄mo ſedechie et ſedechias fid reliquis anno xi regni ſui Coniquinatus eb ni mortuus v· ni mortuis fidelibus qui mortui dnm ayt viii Dimitte mortuos sepelire mortuos suos filij em aſſūr miter eos captiuati comiter iniquinabat ritib eoz ut dictū e ſup thobie p̄mo Deputatus eb ni defendentibus admiſceri v· ni idolatris inter eos tomorando p̄mittit igitur quid e aſſūr v· quis e talis aſſuz malos ſuperte uenturū et respondet derelinquiſti fontē sapie v· quia derelinquiſti deū tuū Nam ſi in uia dei ambulaſſes eo tensa per legem et ꝓphas habitas ſeb inpace ſup terram adeo et tranquillam patet etiā ex deuteronomio ubi testamēti q· quia diu in uia dei ambulauit mitra promiſſiones habitauit pacifica Diſte ubi sup donata in fiſa ubi sit uirtus ſimiliter in fiſa Nam ſicut uirtutes pollicite ex actibus acquiſite commutantur prudentie pollicite Vt hic v ethicis Hic uirtutes morales in fiſe connectit prudēcie dme uel in fiſe Vbi sit intellectus e aut intellectus q̄e hinc p̄ſapo q· articuli ad fidei ſunt p̄ncipia a quia credibilia et ad fides q e uirtus intellectualis Thom in tellectus Vt ſtias ſimul a· perpetua fidem que e ſubstancia rez sperandarū argumentū a· tertiando non apparentiū Vbi sit longitudo mitis a· mitis etia et uictus a· ſimilitudo vbi sit hinc oculoz q· apertā p̄me ueritatis uiſione et pax per commodam appetitus quietudinē per fidem cui cognoſtimq; tertiadualiter q· ista ſunt mdes obrectitue et in beatis spiritibus ſubrectitue Cum in uenit hic tomter in fideles ab hac sapia exhudit dicens quis in uenit aſſūr ſi dicet nullus de in fidelibus q· tutiq; magnus et potes Ideo ſubdit· Vbi ſunt principes gen

cui Tempe baruth raptinatis re-
gibus asie et uida amen tre pnci-
pes erant ydolatre et infideles
qui dantur super bestias que sunt
mtra y uenerunt exercitu qui ma-
nibus teli ludit peraucipiu qui
argentu thesaurizant et auru in
quo confidunt homines Perhorem
sperant obtine super alia regna do-
minu et non e finis possessionis
eor quia quato plura acquirunt ta-
ta et alia acquirenda ardentius anhe-
lant Qui argentu fabricant inde
fricendo monetas uel ydola et solli
citi sunt de obtinendo quod rapiut
Non e in eis opus alios quia
frequenter priemitur morte antequ
possint opus intentu perficere Do
dicitur et extimari sunt artes Quine-
nes moribus et etate Vnde mit-
lume in bonis sensibilibus suu
ponentes finem Quam ante disci
pline agnoranit Delectatones em
sensibiles hanc notitia impedit
Nec intelligunt semitas eius a
modos inquirendi cam Negz filii
eor male nutriti a sensibilibus
delectationibus occupati sunt pter
opus Non e audita mira thanaan
inquia ante filios asie hiram et y-
dolatre pessimi Vt patet in libo
mi et de tyro Nec visa e in the
man nome e tre de qua fuit eli
phaz thomanites qui non pone
bant unde pte veritatem Vt dicit
fuit super hiob et ibidem inde
fuisse de alijs habitoribus alling tre
nam ase fuit de maioribus et
prudentibus apter quod exclusi e-
rant a diua sapientia que felicitate
ponit in fruitu uita filii quoq agnu
r agarem qui dicunt sarracenos usur-
pantes sibi nomen aspera libet in te-
men descendunt ab agar ancilla abra-
he Qui exquisierut prudentia que d'
terra e Sunt enim astrui artibus
lucris et fabulatoes addenpriendum
mercatoribus hominib et exquisitoes
intelligentie que pte e de pmissis
tantu quam aut sapie que magis
attendit bona finiu nesciunt
Qd asie hic tanr ostenditur quibz
contradicitur sapia diua Vnde dicit Qd asie'
consydera quid magna e domus di
ci relid empiricu quod e lotus beatoz
est em relid simplicu et y cunctis max
extentu quato magis distat aten-
tro mundi magnus et no habet
tan simacone a trinatoz sue fini
tune apartc post nde e interminabi-
lem extelsus qua e lotus simplex
ut dictu e et in mensuis no sim-
plicit quia milla creatura sic e
in mesa sed per comparone ad nos
qui quadrilatu eius metiri non pos-
sumus Vbi sunt gigantes hae
non referunt ad litteram ni mediate
precedentem Nam mitelo non finit
gigantes qui sunt homines intom-
positi membris sed referunt ad hoc
q dicit Non e audita mira thanaa
inquia hiram gigantes ut hic
nulli qui Vbi audiuing monstra que
dat filios enach de quib gigantes
quibus comparati qt lonuste unde
bant scientes bellu et artem

bellandi Nob hoc elegit sñs m ꝑtim
peculiarem sñi sciit elegit astralyete
negi viam disciplinie in venerie Ad
mitompauit mdibus finiit ꝙstea ꝓcurr
filij cñ astl' cob interfecmit ut hr
m libris aosic et iudici quib astendit
mteld'q' dicet millus hom sz ante
ꝙ adiecmtid et pro tpe allo loquit
baruth et quib transfretauit mac
ne ꝙ dicet millus per talem trans-
fretacñe potuit in venire sapiaz
dnam Non e qui possit scire vi-
am eius naturali virtute sciit in
ventre e sapia philosophica sed
qui scit omnia nouit illam. s. deus
et in venit eam prudencia sua
et habet eam pse apam et non
per doctorem aliud qui ꝙuit trad
in etno tompac Nam in eternu
durabit apaite post sciit alie par-
tes principales unde melioratur
tame in suis qualitatibus in mundi
in nouitate et replent eam hpedibz
et quadrupedibus et auibus hominbus
et animalibus licet cñ auct ha-
bitent in aere cmunitq tame ali-
quid recipiut mterra Qui emitt
lumen et nadit Nam sdm eius
ordinacñe lumie solis et lune dif-
finiunt per aerem et vocant
illud cel Nam sdm eius ordina-
cñe lumie solis et lune reuocat
quoddam quando certis tpibus e-
clipsantur stelle dederunt lumie
sdm dei ordinacñe et letate sunt
Lonicis e methaphisica sciit ai di-
pracid videt quid corpi celestia sp
animata sdm damasceni Ve-
rate sunt et dixerit cel aplus

dicet non e aliud nisi mensis sui sdm
dei ordinacñe perficet Hic e deus
vir Qui dedit cpa celestia et terrestria
et non estimabitur alius aduersus
eet Nam alij sunt dij falsi Hic ad
m venit omes viam discipline du-
centem ad vitam gloie et dedit illa
iacob puo suo et astl' electo suo Ja-
cob aut et astl' electo suo ademhamo
sciit sed primo vocatus e Iacob astl'
plantator et pgea astl' a. iudeis deus
uel directus cñ deo gñs axxii perp'
designatur q̃ma perfectionib ꝙtz
hominez pnis luctari cñ passionibus
animab subiciendo per exercitia virtu-
tib postea p̃sciit mtemplacñe
vitatis Vnde dicit greg super
ezechielem qui contemplacñis ar-
tem desiderant pnis necesse est
ut mtampo actionis se exercend p-
bent et phus vii ethicoꝝ sedu-
do et questionis a. sedatis passio-
nibus sit anima sciens et prudes.
Et to bñ dicit ꝙ sapiencia dñam de
dit deus Iacob et astl' quia passi-
onibus sub plantatis datur hoim con-
templacio vitatis Post hec mhiit
visus e et cñ hominib conuisatus
e ꝙ sit duplicit mtelligi Uno mo
ut sit relacio ꝓprie quia ꝓ illuminacñ
iacob pdicacñe et datione legis de-
scendentibus de sio semne Secundo
deus apparuit illi ꝓpto ego axiiii
extenderunt ꝙ insidie et aduersa
dab et abim et septuagmta de se
nioribus astl' et viderunt dñm deu
et subdunt ibidem et super eos
qui recesserant de filiis astl' misit

mam sciam iuderunt qz deus ar
et alia bursiua multa p̄ma q̄ dicitur
nomagesimo quito sedm translacoz
hyppo mp̄tu quadraginta annis
ypxing filii ar̄ qui mo ut sit
aphia de futuo quia pq tpe baruth
xpus deus et homo ad hominib⁹
tumulatus e q̄ nos p̄mo verbi
cas factus et habitabit in nobis r
est her e exp̄cio perfectior qz
tumulatio p̄ma fuit huius figura

Hec est liber Cap̄. .xxiiii.

Postquā baruth mduxit
ad sapiā despdit et ostendit
quibus et quo hit tenter ostendit
que sit apa sapia sz lex adeo data
dicens hic est liber mandatoz dei si
pple et sapia predicta ppter quod
dicitur deut iiij Hec est sapia nra
et intellectus tua ppls ar̄ lex q
e metrix non om lex uetus per
mouant e abolita sed magis est
perfecta sedm q̄ dicit saluator mt
v. Non ueni solue legem sed adim
plē sicut reuera fuit plenius de
claratu. Omib⁹ qui tenent ea
am obseruando admittam sz gre
in p̄ria et gle in futuo licet em
patres veteris testamti nō dete
nentes ad limbū statim admit
tebant ad gloiam erant tame ad
mittendi sno tpe .s. amoto impedi
mento natule per xpm Qui aut
derelinquerint eam transgredi
endo quia detenebatur statim deste
-

debant in iherusalem Consurge iacob r.
ppls descendens a iacob et applende ea
q̄ iugem memoiam ambula per ua
mozp ad splendoz eius oculos tendendo
eo subditur contra lumie tales em
non hent ante se umbra ignoratie
uel culpe astitentes aut se a lumie
hnt umbram culpe et ignoratie
ante se Ne tradas gloiam tua alti
ar̄ legem dimittis datam dimitte
do Denuq attepte patet ppls
ast' vrerentis ppls gloiā Qm q̄ dr
p̄ eccliii Non fecit taliter omi
nationi et iudicia sua non mani
festauit eis eo subditur hti sm q
ast' Hec dicit baruth eo q̄ fuit
de ppls ast' quia que deo placet
r. mandata legis et applicatio gra
cula manifesta sunt nobis
in lege et applicis q̄ tm quisq
posita ppli exhortatoe hic
tam ponitur eius translato et
primo in persona baruth loquentis
Ho in persona nrm metropolis
ubi et dixit Ho in persona dei
consolantis r' amin equior esto
vrbs Circa p̄mū dicitur amin
equior r. constanter et hilaior
esto ppls dei r. ppls dei cultor
retib⁹ ad ydolatriam derelictis
memorabilis ast' terram deo
licet oblitus indeclis eo subdit
Venundati estis gentibus non
in perditionē sed ut afflictio
det vobis intellectū ad vitā
emendatoz eo subdit sed quo
q̄ irati sunt patres vris ita

ura dei dignis Adiratidiam pro
uocastis deū tradiri estis ac et pa-
tiētia usq; ꝙ et contristastis nutrie-
ntē ꝟram ārlm que nutriuit uos ter-
paliter homib⁹ tpalibus ibidem hi-
tantiū ꝯo sibdiscite Vidit enim ira
tudiam ⁊ penā adeo ꝟueniente
nobis hec ēm p̄cudit qēmiab⁹
et alijs ꝙhē qui locuti sunt de ba-
bilonia captiuitate ut patet in li-
bris eoꝝ ¶ Et dixit Hic conter
pantur ꝙli consolacō in pⁿsona
ārlm Et ut opportūa impōm se poīta
magis elucidant p̄mo recitat
materiā desolacōis Deo consolatōis
⁊ ego autem ¶ Circa p̄mū dicitur
Et dixit S. ꝙ ꝙhas et alias sanctas
desolacōe ārlm lamentates deū uno
loquendi quo dicitur p̄fatus fuit et
dicēdo ꝙ ꝙlibet eius fuit et dixit Au-
dite confines ſyon a. ciuitates affi-
nitatem ad rēm hērites Addixit
ēm nō deus luctū magnū ⁊ mate-
riam magna lugendi per cyrum
regem caldeoꝝ ꝙlm mcd captiuantem
Nutriui ēm illos ad ascendentes
temporibus dauid et salomonis q
tunc erant in magna et bonaꝝ
tpaliū et spiritaliū ꝙfectate di-
misi aut illos ad luctū et fletū
ut ducantur in babilone ꝙlibus
nechonie et sedechie Nemo gaudeat
super me que magis indigeo ꝛa-
passione multis de filijs meis in
captiuitatem ductis Iustificabo aut
apūs nefandū practicē licet
aliqui fuerint speculatiue sic
sacerdotes et legis ꝙti Vnientes
male negⁿ sentias quid ad tan
filiā eius iustiā migrassi sunt ⁊ pea
per dei iustiā in fletu Vnde et
petrarcha primitio cōmuno loquendi
iustiā Veniant tanquā ſyon et
cōmorentur ac Deus eius tui
tates mentruitu unde coīstentes
frequēter loquebantur sicut pōt
fr̄ de tali casu Adduxit eis super
illos gentē de longinquo sc̄z caldeā
et alijs regnis coīstentibus sub
caldeis gentē in ꝟbam ⁊ in uoīs
mōbus tarētē et alterius ligue
ꝙliter quod nūq; misterebant qui
nam intelligebant verba deprauā-
tis Ipse ꝯsequitur qui non sunt rece-
pti senem ac quibus tamē magis
et compatiendū sed absq; distric-
tāne etatis condicōnis et sexus
ꝙlm crudelit afflixerunt et addux-
erunt dilectos uidue ⁊ filios eius
in captiuitatē Ingerunt et sic ca
ptiuam et desolatam dimiserunt
¶ Ego aut hīr inter pau-
latim consolatōnis ꝛa dicitur ego
aut quid possum adiuuare uos q
d. non ē a nobis petendū hui-
mi auxilium sed dñi Do Qui eum
addixit super nos mala pene
ad nrām rēcreatōne ape eripiet
nos de manibus inimicorū nrōꝝ
per nomen sui laudem p̄cepit
tio edificare templū in rēm ꝙl
q̄ dedit ꝙto iudeoꝝ redeundi li-
centia ut hīr p̄mo ederet p̄mo Im-
bulate filij de Vertice in cuius
ego eam derelicta sum sola dicit
lamentabatur Omnias ꝙhā dicē

trenor. ꝑmo ⁊ Nullo ꝑdet sola trini
tas nr exui me stola pacis .a.
uestibus accundicionis indui me
sacco obsecracionis Antiquitus em
tpe afflictois orabant hoiem in
sacco et cine et clamabo altissimo
in diebus meis confidens q atqui
estat precibus meis ro subdi amm
equiores estote filij confidentes de
auxilio dei ego em metuit spera
salutem eram a. q dabit nobis sa
lutem non solu talem sed eciam
etiam et venit in grauidu astro
a. adeo qui e stue sanctor superi
na que veniet vobis abetno
saluatore vro .a. exspo qui stdm
deitatem e abetno et sic deliberatoe
facta per ioiam tamgna defigia
ad figuratu staut ysaie exliii loq̃s
de casu regis babilonis sub eodem
contextu littre transit ad loquendu
de casu demonis ut ibidem plenius
fiut dictu et ad idem finit q sequi
Reducet nos inde in gaudio magno
et iocunditate in sempiternu //
Quia em pro captiuitate babilo
nis redditu q contingit fuit in
afflictoe ꝓpter quod inducit hr
striptura loqui saltem principalit
de liberacoe facta per ioiam Hinc
em inducit virgine sion cuitates
circa iudee patie captiuitate mag
adeo nobis in figuram ꝓpter pmu
ma sic inducit et mediatore a.
rito salutem nram modo re si
referatur ad liberacoem de babi
lone e yperbole Hr aut adli
beracoe ꝙ xpi gram tue e lacrico
clara Perseuerus e cum te ministeq
tuus .a. caldeor quius spm pmu in
telligeret dyab aut uel quis tyrannus
perseques certam quatu ad stdm sd
cito indebis perditione apius qua
rinis destruxit quia caldeor et ꝙ
diaboli potencia confregit et cetera
tirannor Delicati anei ambulauit
uias aspas .a. graniter sunt afflicti
ab aduersarijs duci sunt cum captiui
tatem et mortem ut grece dicebat
a. praptus ꝓpredam, requiores
estote filij sustinedo patiente et
ꝙ clamate ad deu qui liberauit nos
potenter cui subdimur cui memoria
erit in bonu qui duxit nos .a. adeo
qui permisit nos in captiuitatem
duci Hinc em fuit sensus ut
ut errarentis adeo ꝙ multiplicet
ydolatriam sicut pater qdo regis
et sedo paliis Deinde em atrio
ritentes requirentis eu post re
dittu em captiuitatis babilonie
indei no legimen fuisse ydolat
nisi aliqui pauci tpe antiochi e
piphanius ducti erant ad hoc ma
gis timoe qua in fidelitate vi
hr ꝙmo machabeor et sedo qsti
tanie requisitis dei magis impleti
fuit in aplis et alijs credentibꝫ
de iudaismo ut pater actu ij et xpo
Qui em duxit nobis mala spe
ne ape nisi adduxit nobis sem
piterna accunditatem ꝙ potissime
fuit impletu in apertoe regni ce
lestis per ioiam Amicquior es
sto hir tanter quanto consolo

mducta ex persona dei & primo sic
mencio deliberatõe captiuitatis Qo
de exiliatõe qui fidelis ? Hone te
arhm Virta primd primo ponitur ad
uersalop primicio tid dicit Noten-
tes tibi sit caldei qbmit subiecti
et depressi tertã patent usq; Si-
rit om gauisa e in tua ruina sic
gens caldaica sic contristabit in sua
desolatõe per tiid et damd ut hi-
damelis dr Qgnis em superuem
et ei abetio sic dispositus adeo q
etiam omia fluuia prudit abeterno
Babilon em que erat metropo-
lis caldeop fuit intensa p roma-
gna parte per tiid et damd in
longinquis diebus quia nõ fuit
recedificata sed pca magis hoibg
inhitabilis facta quitor animalia
venenosa et monstruosa sicut
predixit vsq; xiii Qo pmit captiui
tatis libaco cit dicit Surid sprec
arhm adoriente ar Qnde em vec
tius addestructõe Babilonia et
dandõ ppto iudaico redemdi licen-
tiã Qo subdit cere em veniut filij
tui et sequitur aboriente adactide-
tem a. ab om loco ubi fuant disper
si quia tarus qui fuit monarcha
publicauit dictam luiam per totu
imperiu suu uthr primo esdre primo
Qui uerbo sanctigaudentes a. in ubo
dei qui e sanctus sanctop et ysaiaz
ueniam et alios ppbas predixit
hinc redito in honorem dei qui
redemptes edificauit templu arhm
ad honore dmi

Aque te arhm Hic ultimo
sub nomine arhm inducit po-
pulus ad gaudiu et exultati-
õne dicens exue te arhm stola lu-
tus et ornatõne modus em est
antiquitus et adhuc e in aliquibg
ris adiuitatis tpe uestes lugubres
actipe et redemte ciuitate alias
deponẽ & si mhac parte diligat
simo ad sinagogam pro tpe redtus
captiuitatis babilonice e simo oper
boluit si aue ad etiam e magis pla-
nus qutor quod intendo luttim se-
qui isto modo refendo partim ad
tempus gre et partim ad tempa
gloie Qdo sequitur adeo e tibi se
piterna gloia que per gratiam hic
michoatur et in patria cõsumate
ritabit te dyploide que e uestis
nuptialis et dicit adiuplo duplas q
duplex uestis per quod intelligi
duplex stola gloie sic ait et coopit
et imponet mitram capiti tuo pa-
nis etiã q uidemq impleta in
pontificibus nouu testamti Deus
em ostendet splendorem etiã ulte
p angelicã Virtutes evangelice
nominabitur em tibi nome tuu a-
deo in sempitnu pax ustrae Vm
de xpi regno dicit Ysaie xlvii-
tuplicibitur cuis imperiu et pa-
tris eius no erit finis Exurge
arhm et sta in excelso a. nihilnic
virtutes et transite adoriente
a. ad xpm de quo dicitur luce p
Illustrauit nos oriens ex alto In
uerbo sancto a. xpi qui e sancto

ſanctor̄ daniclis ꝛc Gaudentes
dei in memoria Apli om̄ et alij tre-
dentes in certa pmissa eram mtor-
mētis poti gaudebant ex memoria
xpi dicti V Quam apti gaudentes
a conspectu tonitrui quoma dign hō-
ti ſmt ꝙ nomē iesu tantumodo
pati ꝓpterea em̄ abste ꝛ ate pe-
dibus dñi Nam frequēt dicebat
ad morte mdis pedibus ut con-
demnati adducer aut alias dñs
portatos in honore Nam amme
cor̄ portabant honorifice an-
gelis ad gloiam ꝓpter aut abste
co ꝙ e vna ecia militans et tri-
uphans ſcdm duplicem statū ſiue
et patrie et ſic de vno statu eccle-
ſie rapti portabantur ad aliud ſta-
tū eccleſie ab angelis honorifice po-
test etiam tamē exponi de statu hic
ſcdm tempoā diuersa Nam epi-
copi qui tpe pmissi ecclie pmi de
eccleſijs ad tormenta rapiebantur
modo ad suas eccias a militibus
et pſonis notabilibus hono-
te deportantur impūcipio ꝙ ſubdi-
Constituit eū deus ꝛ disposuit
humiliat omez montem ex celſo
ꝛ tpale dominiū Unde et con
stantinus imperator exhibuit bto
ſiluestro stratoris officiū et triumphes
phemes ꝛ reges quoq regna
diu duramē et romanos ꝛ hostes
infimos replere in equalitate
fide ꝛ in via ecclie commemret
qua no ē acceptio personar apud
deū ut ambulet ſſil' a pplus fidelis
diligenter in honore dei adhibere di-
ligentiam monē debet equalitas den
qua magnus ſicut parvus ꝙfice
pt mdei via Obumbrauit aute et
ſiluc ꝛ angeli ſancti et eccie mīſtri
sua presidentia tanfortare et dirigat
pelim in via dei ut ſic perueniant
ad himie gldie rōdsecunditate io ſubdi
Adducet em̄ ꝛ deū nra et ustra q
semper cōmitant in omibus apibus
dei cui ē honor et gla in ſcla ſclōrum

Incipit epistola ijēmie
Capitulum septimū ſcdm

Ia ſeptima

Incipit epla ijēmie
cum ſeptimo

Incipit epistola Jeremie.
Capitulum Septimum. (V)

Propter peccata que peccauit Hier
et pars principalis huius libri mpa
pauit epistola qm ad eos q
captiui erant in babilone huius scptor
fuit baruch. Propter quod admigrem eius
libro et diuidit in tres partes. Nam
primo ponit huius captiuitatis causa
Deo prohibente ydolatria. Secundo
subditur multiplex egressio. Magis
ligna. Circa primum dicit. Propter
peccata peccauit ante deum qui in ihm
qui erat electa ad diuinum cultum et
etiam in templo. Nam in plateis
urbium et in atriis fuit edificata
ad cultum ydolorum. Vt patet iiij
Re. et ij Paralip. Secundum in babi-
lonam captiuus. Ubi ponit quod
hec epistola fuit scripta post transmi-
grationem Joachim et aliorum qui ad
eo ducti fuit in babilone quo rege
fuit xxiiij et ante captiuitatem
Jerusalem sub rege Sedechia facta
et ser Demas in hac epistola loquit
huius captiuitatis per modum fictum sic
in epistola missa transmigratis
cum Joachim q hic Demas xxix lo
per modum predicti. Verum tamen q
hec scda epistola non fuit in babilo-
nia in missa donec post mortem
Demie baruch illam portauit ubi-
dict et eam legit transmigratis
cum Jechonia et captiuatis cum Sedechia
usque ad quadrages septem. Usque ad
septem decades que faciunt septuagin-
ta annos. Sednm tamen hebreos de-
ficiunt quatuor anni vel quinque ut-
in ista inuenitur. Sed hoc dictum inde
deficit primo in hoc q tribus decem
annorum computatur pro una quadrage
qua puer decem annorum quadra-
non pot scdm communem aspectum natie
Scriptura ubi loquitur de quadrage
scdm modum natie consuetum. Do
quia non finit a septem decades
complete ut dictum. Et scdm comput-
tationem hebreorum qua communiter se
cutus sum et ideo videtur mihi q
tribus septem quadragenis michaam-
dum sit attransmigrationem Jechonie
et terminandis mille cubitis m
babilone facta per Esdram ut hic
primo esdre viij et viij que facta
fuit septimo anno darij. Secundum com-
putationem qua in prohemiis libri
seruitus sum tempus Ciceronem da
medie xx et in principio lib' hester
hoc fuit tempus fuit tenere tri
ginta annorum vel ad minus tenue

vigmti Nam attransmigratione
ieconie vsq ad captiuitatē ciu sedechi-
a regē filiq̄nit xl annis et inde
usq ad p̄mū annū monarchie cirī q̄n-
quagīta duo et inde usq ad annū
sem filiū eius trecētis annis sedm hebēs
sedm alios aūt hystoiographos xvii
annis Post tres cambises regnauit
viij annis et post eū assuerus xl
et post eū filius eius darius alio-
artaxerses dictus vij annis Anni
ūs dicti simul uncti faciūt annos c
xx computatis tamē tribus annis
monarchie cirī computatis ūs xii
faciūt annos cxxx vel cxxxi q̄n
tamen ūs tempe complentur bn sep-
tem generatōes sedm cursū nature q̄li-
uenes oēs xvi uel xvii annos p̄nt
naliter generare p q̄ hec aūt obiecti
nes inde impare ei esdrā sacerdo-
te q Nunc aūt hic conter arcē
ptius abydolatē ei dicit Nec aūt
uidebatis in babilonia deos aureos ar-
ydola in templis sacerdotū portari
ostentantes metū gentibus ad adm
ouendū eis timorem Ad huc in
telligēdū stendit q̄ sicut p̄mo regis
iiij anno p̄ sacerdotes sui
portata ad exteritū admouendū
timorem philistheis et sic rege Ba-
bilonie mortuo exsistente fuit processus
ptinus et alibi inquibus expedit
portari reliqui sanctorū ut eos o-
tionibus repo et sub exercitus ad
uentus aduersarij confirmant
Sic pro salute regis babilonis
ydola portabant in sacerdotū hu-
meris Q̄ subdit nisi a facie tur-
ba babilonioꝝ retro et ante Nam ui-
tali deportatōne aliqui p̄cedebant et
aliqui sequebantur ydola sicut in pro-
cessionibus paganorū aliq̄ p̄cedit
et alii sequit sanctorū corpa adorātes
dm̄ eum Dicite inexcusabilis ois
si in palam dicere non audetis q̄ de
ptēr in finib⁹ Te oportet adorari dñe
et non ydola vana angelus aut
mens vobiscū e Hoc dicitur imperso-
dei et accipit de capo xxxiii Q̄re aut
exquiram a tribus demanii illoꝝ
quibus q̄ nimis iniuste et accipit
hic eum dñs de gn̄ ar Nam lignū
hic toties ponitur ydolatre multi
plex dogma que multis declaratibus
confutatur et p̄tēmit q̄tes prosep-
do Nam p̄ma declinat accipit ex
corp fabricatōe et ornamēto ei di
Nam lignum aposq aliqui dicit lig-
co q̄ subditur postea et non p̄t lo-
qui Sz hoc no videt m̄ eum Nam
ymagines fabricantur et formā-
ore clauso et sic no apparet lignum
ner fit in eis Sz quia constructo
planior ei dicitur ei dicit Ma lignā
aposq a lignis ex quibus fiunt ydola
pollita subtile sunt a fabro signato
q̄ aūt inaurata et argentata de
super falsa sunt licet eum lignū
aliud et argentū et huiq̄ que sunt ma-
teria ydoli sunt res ve naturales
tamen q̄ quātū ad id q̄ significat
ydolū ex eis factū falsa sunt Q̄
dicat aptius p̄ma corp viii Nu ydolū
nichil est in mundo Q̄ p̄terhoc cōa
q̄ dicitur falsa sunt implendi patz

g' mpñ̄pio versus non ē lignam
singulā et non ꝓnt loqui q.d. si cēt
veri dii possent loqui ¶ Et sicut virgi
ni amanti ornamenta sic ydolis
sunt ornamenta ar s diligent talia ei
tame mihil possunt diligē ꝙ sub
ditum unde et subtrahunt sacerdotes
ar si cēt dii vēi diligentes talia
no ꝓmitterent sibi subtrahi non libera
abenugine a rubigine q̄ntū ad aurū
argentū et ad alia metalla exquibus
fiunt ydola et atnica q̄ntū ad ligna
exquibus fiunt et uestes quibus operi
que anerunibus corradunt exterget
faciem ꝙrōs quia ydola non pnt
se exterge rota patent usti hec
aut s. ydolū in manu gladiū et se
cutrim sic cū fōmabatur ydolū mar-
tis qui dicebatur deus belli ¶ Et aut
debilo ar fragilior cū in vetō testo
legatur q' demetrius ydolatras rapiebā
ametallis corō ydola et exꝓdictis
concludunt Unde volus notū sit
ar s. q' in cā michil ē mirū nec cās
ē aliqua rationa exhibenda ¶
Sicut cū hic ponitur Qn deducto
ad candem conclusione et accipi ex
defectu utilitatis cū dic ¶ Sicut cū
vas homies confractū inutile effi
ad offendū quid materia tame aliquid
dotaler ut fragmeta cyphi argen-
ti et pot ¶ Similiter ydola q̄ta dia
stant inagia fōma michil valent
materia aūt ut aurū et argentū
valet ad alios usus ¶ Et sicut alicui
qui regem offendit nrimsepte p
tame nec possit extra de cura Unt
sicut ad sepulchrū adducti mor-
tui antiquitus cū in sepulchris po-
nebant ponebantur pōsa ꝓpter
quod laudebantur fortiter et cū
diligentia ne alatrombus raperē
Ita tutant sacerdotes ostia temploꝝ
ne alatrombus expolientur sic
ydola abornamentis suis ꝓsicis lur
nas attendunt ar q̄ditet hora
ariliter et finistra corda cōsar
Aliqua cū ydola erant nimis tri
et extūs cera uel hmōi et sic
serpentes qui tram comedunt q̄
iij terrā comedis cuctis diebus
uite tue Quod ydolorū quecunq;
q̄ corda ꝙrōs ran sunt dure Nige
sunt facies eorō a fumo qui mo
mo fit tomburant cū alii thymi
in vencā tunc ydolorū et a fumo
descendēte denigrabant facies
eorō ¶ Super corpus eorō et sup
caput eorō volant noctue et hi-
rundines et sunt in mediis a-
bidem faciētes coquibus tanqu
dicit sicut prius Unde sanctus
qui non sunt dii ar ¶ Hinc
etiam Hic q̄nter ponitur cū
deducto ad idem et accipit ade-
turbare sic speciosum ad di
Quod cera quod hic ponit a decore
nisi aliquis exterius cruginem
supra exterentē nō fulgebit sed
imagis obscura erunt Nec cū
did tamē ar in formā sculpi
quia michil hui vite ꝙ subdi
eorū prō ostentantes armi
festo ostendentes agnobilitatem

siam hominibus pechor cum q̄ portant patet q̄ non hr̄ virtutē gr̄am confundant etiam qui colunt ea. a. debent confundi mīe meretrices colentes sicut deos talia multa virtutem habentia. Propterea si reliquerint mitra ex ponde matre. Asmeriphis no cognoscunt. a. ipsa virtute non punt fingere. neq; si quis eay. a. ydolis statuit a recto periclitari. Sed q̄ omnis sed sicut mortuis. a. nihil multa hominibus hymnū aliis opponit. a. filiū mēta aliena quibus sustenta hostiaq; illoz vendunt sacerdotes. Nam ydola remedē non possunt sibi oblata et abutuntur. a. hostiarū pretio adillicitas vsus vertunt similiter et mulieres eoz detergentes. a. sibi rapientes de altaribus hostijs et carnibus prius. Neq; in fine neq; medietate aliquid ni parum. a. de hijs mortuis hostijs alia indigentibus melius possunt. Defecatis corporibus et menstruate. a. mulieres in mundo tempore quo permittent si contigerit. Quo concludit. sentences neq; ar. Unde cum hic conter postea deducto ad candē conclusionē et incipit. a sacerdotio cupiditate sui dicitur permaxime questionis. Unde cum notantur dicta. a. reprimuntur. Et respondet dicens quia mulieres defecatis deceptibiles apponit. duos argenteos. vel oblationes et munera que redimit ad vsus sacerdotii et si assentit ydola deos et inter hec quo subdit et in domibus illoz. a. in delubris illoz sacerdotes sedent. a. manent. Sicut deus primo sedentes in templo deos multos hic. a. manifestus sic sacerdotes ydoloz in templis manebant ad colligendū pecuniā et oblationes hinc tres tunicas scissas et capita et barbam rasam ni signum mororis et tristicie qui lugent propria peccata peccatoz offerunt ydolis quo subditur. Plangunt. dicit clamantes coram deos suos sic coram ydolis sicut in cena mortui facta pro mortuo. Mortuis cum super sepulta de panis mortuoz remedebat laute et bibebat et pro ea exclamabant. qui lugentes mortuos sic sacerdotes ydoloz de sanctificijs et oblationibus laute vivebant et exultantes exclamabat coram ydolis quasi gratis facientes q̄ offerentur peccatis. Vestimenta eoz auferunt sacerdotes. Ut mulieres decepte denuo afferant. nouas vestes et hoc ad sacerdotii lucrū quo subdit et vestimenta proprias suas. Deuestibus amotis ab ydolis. Confunditur. ydoloz impotentia in multis exemplis ei dicit. Neq; si quid mali patitur. ut et patet. Lapidibus demote similes. qui inde moueri se non possunt nec aliquid agere quo concludit. Missive. Nihil ergo estimandū de. ut

Adhuc cum hic conter pauperum. a. deductio quinta ad idem incipit. a. idolorum vilipensione qui cum cent

tultores ydolarp allor tame qñ ha
bebant mentu qñ ponebant ea et
hoc ē q dicunt Adhuc em apis caldeis
non honorantibus ea. vilipenden-
tibus ea nmq dicit et plus significat
qñ Caldei cum audierunt mutu
non posse loqui. p. perpiñ sicut apo
q dicit ppter videbat naces ubi em
accipiunt unde q audire et hic etiopis
audire q unde Cognoscunt em homo
ē mutus per mutus et signa quecpe
facit p oculos ea hic accipi audire
ipse quia muti aliqñ do proferut vo-
ces in articulatas tñ et sic q audiunt
percipiunt q sunt muti ad offerunt
illud ad bel nomē ē ydoli babilonio-
rum Daniel iiij postulantes abeo
a. abydolo loqui q mutus possit
loqui quasi possunt sentire a. postu-
lat eos corp̄ qui non sunt motu
sz dij allor uel ydola et api sntz
caldei cui intelligunt ydola michi
posse Relinquet ea ipa vilipende-
do quasi dicat audito famus filij isti
qui specialiter phibita ē ydolatria
debent contempnē ¶ Aquilas aut
Hic ponunt quidam modus luxoē
eq̄no contempnada sunt ydola
Aquilas em fingere timebant se su-
pius q̄ ligate aliquo magno cri-
mine sedentes ni ma perqua haec
transibant ad ydola et q̄ aliquis
corp transiens trahebat anā illos
extra nam premendo eius finem
carnaliter cognoscebat cam illa re-
putabat se libatam amīc commisso
credes q ydolū q ydolū misisset
ad anū in signū libacoīs sue
et tedious ad sanam exprobrabat
ei q nō fuat digna ab ydolo sic ui-
sitari et hoc ē q dicit mulier aut
et pater ex dictis luce excepto fur-
tendentes ossa olim̄ sepulti alius
ydoli ritu ppter quod in fine con-
cludunt quo estimandū ē
¶ Fabrus autem Hic ponunt de
ductes septa que accipit ab ydolor
impotentia Nam ē cor ab hom-
ibus dependet Ideo dicit Fabrus
aut et artificibus facta sunt ta-
quā aliquid nimq apis quia am-
sa efficacia potior ē suo effectu
Nichil aliud erut nisi ad quod
volunt ee sacerdotes qui forma
et figura ydoli fiendi tradunt
artifici Artifices ead api qui
ea faciunt Non sunt multi tpis
a. experti in sapia Quinones em
acutius videntes et agilius op̄a-
tes talia p̄nt melius fabricare
Relinquetur aut nisi falsa a. ipi
artifices ydolor relinquent posti
ydola que sunt falsa quia nichil
sunt quitu ad id quod repentant
ut dictu ē supra et deybus ip-
sum percipitur falsitas ydolor mi-
scetur coloribus et tunis corp
Nam cū supervenit illis predud
ab aduersantibus cogitant sacerdotes
ubi se abstendent cū illis et
confitent facto q dis corp impote-
tes sunt ad salutandū Nam cū
sint lignea et sequitur sectum pg
ea q falsa sunt agenning cum
uersis ¶ Hic videtur ee cessio

detempe xp̃i mpno perordine
decreta sūt ꝑdicatōne aplōꝝ
et aliorꝝ xp̃i discipulorꝝ qđ con
cludit Vñ ergo notū ē r̄
Regem regum hic ponit de
diebꝰ septima ad idem et accipiat
ex quibus dimittunt que nō apparent in
malis sed magis contrariū Regem re
gum non suspitant q̄ ē ꝑpriū dei
aliꝰ ē enim ꝑtis trona nec plu
uiam hominibꝰ dabit sicut deus
facit nec iudicii discretionē quia di
screatōne non habit qz tm̄ hoc ē ꝑpriū
tm̄ sit iudex omm quia nichil pfect sic
cor mundile ysmo nimq quia cor mun
dile pfect fugē periculū in quibꝰ nō
autem sit ydola qđ subdit̄ Ut
cum tm̄ maledic̄ ingrib⁹ et pacē
lucta qđ cōcludit̄ quo ergo estimanda ē nec̄ qz dicet̄ mille nō
¶ Non asinibus hic ponit̄
deducēs oēm aia que acū exopo
tenta resistendi in unius tm̄ diē
Non asinibus quia aliena rapuit
in actuto Nec alatronibus qui
hoc faciūt in manifesto sē libera
bunt dij nec ex quo patet corp mpo
tenta qđ subdit̄ quibus migui a
fuerē et latrones sunt fortiores
fiendo et spoliando ydola qđ
subdit̄ Aurū et argentū nec
et pater Consequēter ostendit
q̄ arcanē que non reputant dij
sunt melioꝝ conditōnis tm̄ dic̄
Ligna que melius ē ee regem osten
dente inutilem suam pereffec
tū in subditis plus q̄ hab in
domo utile ad aliquid opus ut ru
dus patella et hmōi Quinq̄ glādes
qui possedit illud hmōi nō aliqua
utilitatem Vel hostiū mdomo qđ
ꝓtegit que in pace sunt et munit
nec pompa quia tm̄ clausū ē ad
cuitandū quietētes Sol quidē et
luna nec suo splendoꝝ sunt hominꝫ
utilia et emissa adeo adutilitatē
obaudiūt quia suos cursus stām
ordinatōne dei perficiūt et utili
tatē hominū nō pueniūt aqua
ad aut et spūs r̄ uentis in omē re
gionē spirat r̄ perflat et nubes
similiter perficiūt cursū suū per
aerem stām dei ordinatōnē nec
etiā missus desuper in impressionē
ignis et mal subdestendē et in fulgo
re ferit quod ꝓpriū ē ei quia to
tū procedit exordinatōe Sī ꝛ
aut r̄ ydola nec̄ spebus r̄ simi
litudinibus nec̄ coloribꝰ adalīq
agendū Vñ corp similia sunt qđ
concludit Unde nec̄ estimandū
ē nec̄ qđ non sunt nec̄ iudicū in
diuinē discernendo nec̄ fuerē infen
do uel sentētiā damnando Scientes
utrū q̄ non sunt dij quia non
apparet in eis aliqua uirtus nec
per cōsequēs sunt in aliquo timē
da ¶ Nec̄ cum regibus Sīt
ponit̄ deducēs omia que acquī
ex defectu diuine gubernatōis Nec̄ cum
regibus maledicent s malis nec̄
benedicent homib q̄ ē ꝓpriū dei
Signa cum mundo ut stationē

solis sub ro sue et retrocessione eius
ezechie tempe generibus non ostendit
sicut deus fecisse legitur et non solis
deficiunt ab operibus dei sed eciam tre
acture ro subdicitur Neq; ut sol luce
bunt per diem neq; ut luna par
noctem et non solis deficiunt abo
ribus ereanie supradi ro subdit
Bestie meliores sunt illis que pnt
fligē sub tecto aptes minimis te
pestatis preualid quod non pnt face
diu genera ro concludit Multo itaq;
mo xp Sicut enim hic ponitur
deductio decima et accipitur pro
comparatione ydolop rebus multo hu
manis efficacia ei dicit Nam sicut
in ruina turris galliee espouenta
michil nocuit Nam auct inducet
q multo plus nocet mortui sedent super
caput eius absq; timore Ita sunt
diu illoz quillam penitus humanas
virtutem et eadem mo amorto
albu spma michil facit ad custodia
orti et similiter mortuo quicte in
tenebris a nr humato similes sunt
diu illoz quia michil pluf possit
quia corpus mortuu in terra sepul
tu Purpura quoq; qua induit
ydola et marmor Si similr alicui
fuit ydola Ro eadem cui marmor
aliqui de una parte fit ydolum et
de alia sculpitur platea aptes lucid
cuitandu que supra tenent supple
non apparet r non apparet alic
rario quare ydola sunt superora
uel melioribus tunicis quia purpura
qua vestiuntur uel marmor nisi
formant exquo concludit Quatuor
utra q nr ppi etiam sc diu ydola
tra postremo tonedunt q duplici
ter intelligit Uno mo quia a
latronibus seu inprobis vendunt
et sic precii cui tonedunt Alio
mo quia pu longam duratu aeru
nubus corrodunt si sunt lignea
et arubigine consumit si sunt
metallica et ab hostibus confrin
guntur si lapidea Et ex hiis in
obscuru tolentibus apta concludi
ajelior utra Et homo nisus qui
tolentes ydola et iracio subdit
Nam longe est ab operibus que in
fonda sunt ydolatris et mini
dicendo signat manus Nam ho
nisus non solu debet longe es
ab ydolatriis sed esse honorabilis
coram deo et angelis Qui in fidelita
te perfecta Vivit in secula seculo

Explicit epistola ieremie ppheta

Incipit postilla super librū Judith
capitulum primū

Incipit prologus sup̄ librū
Judith. Capitū primū.

Hrfaxat autē qui post libru banith qui
fuit scriptus tpe captiuitatis ut su-
pra dictū ē q̄rtum principē sequit
hystoria libri iudith que contigit tpe
cambisi filij ciri secundi hystoiographa
phos et doctoris meri de quo constat
q̄ regnauit post prem̄ et per cant
pg captiuitatis babilonice relaxatoꝝ
cham tribus dedit redemdi licentia
Qui hac agitur libro describuntur liba-
tio aspi aperseruisse holofermē et
diuidituir interes partes quam p̄mo
punitur hmg persecutōme ostauio Qo
aspe persecuto tio q̄ Qo ppli libaue
tio viii q̄rta mdiab quam p̄mo po-
stea persecutōme multar̄ gentiu
gr̄aliter Qo filioꝝ aspi specialiter
tio iiij Circa p̄mū ponitur duplex
ostauio Beda a tue exaltatiu Circa
p̄mū stiendū q̄ regnū assiriorū mice-
pit ab antiquo belo cuq̄ filius nimis
condidit nīuen ciuitatem magnā
ex nomīe sue cam appellauit et hō
imperiū dilatauit usq̄ ad fines maris
meliterranei quem interfecit arbatus pre
fectus medoꝝ et regnauit pro eo et trans
tulit regnū admedos et sic p̄mansit
usq̄ ad astingem exclusiue filiū cirus fuit
cirus rex persaꝝ qui vniuerse terre a
vexillo sue victorie balthasar rege ni
babilonie danielis vo. et mortuo dario
tenuit monarchiam tu successit cam-
bises filius cui q̄n alio nomīe dicitur e
nabuchodonozor sedius qui fuit hmg
templū destruxit sic iste reedificatōne
eius impediuit ut dictū fuit p̄mo c.
dre iiij Hic aut cambises cū ete ad
huc pre regnauit magistros magnifi
ce Post mortem uo patris uoluit
monarchiam tenē sz contra quidam
medus arfaxat nomīe uoluit aput
medos regnare quiter quod inter ipm
et cambisem dissensio fuit orta que fuit
sequenti anno prima Circa quā p̄mo
ponit hmg arfaxat elevato Qo eius
debellatio a nro agitur Circa p̄mū
dicitur Arfaxat autē rex medoꝝ uo-
lens regnare p violentia subiugauit
multas gentes per bellatores sibi ad
hesites et tape edificauit ciuitatem po
tentissimā admuniminctū sui contra
cambisem quam appellauit ebata-
nis q̄ nomīe interpretat solempne
mandatū eo q̄ ad eius edificiū gentes
sibi subiectas compulit Et solempne
mandatū et quia scriptū cum metro
palm̄ et sic exea deriuabant man-
data regis ad alia loca De lapidibus
quadratis ad ciuitatis fortitudinē et
sectis ad eius pulchritudinē in altitu
dine cubitoꝝ septuaginta arc Quo

apparet fortitudo ciuitatis maxima
turres ibi cum que erant dissipate p
murid posuit in altitudine rotunde
ribitor & sic extendebant altitudine
mira octingenta cubitis per quadru
ncō cāp latus ostiaq; eor erant om
ste turres quadrate ad angulas e-
quales et extra murid ciuitatis pro
tendebantur extra perspectiū oriēn
ti ꝑ cid et tātid ex oppōsito mitramu-
rid possunt portas cum .v. ciuitat
q altitudine turrium .v. cubitis turrid
altitudine cooptrag cum parte m-
libet porte erant turres edificate
altrices rotundis cubitis ad sagittis
p hibendid accessū ad portas et
glabantur quasi patens singulaq;
in potentia exercitus siu .v. bellatoꝝ
scios et in gradib quadrigarū suaꝝ
.v. aut viii scios Nam antiquitus
mitimilibus pugnabant ut hic
in libris aplice iudicū et etiam re-
gū Quo egitur hic inter
destribitur huig arfaxat rex dicit
Anno octauo regni sui nabuchodo-
nozor qui hic annis duodecimo no
reflectitur ad tempus regni arfaxat
sed ad tempus regni cambisi qui di
nabuchodonozor tacite supra dicta
sicut patebit missa nūcia pro ei
sdē Sed contra hoc iudicatur quia
cambises regnauit tantū viii a-
nis sicut dixi supra in epistola ie-
mie et in daniele et in pluribus
alijs locis Dicendū q; numerat
tantū anni quibus regnauit p̄ q
mortem patris hic aut incipit
numerato atque quo cepit regna-
re super assirios in immice cui
te ad hunc prec pugnauit contra
arfaxat et obtinuit cui .v. tota-
liter debellauit contampo magno
et sic latus aptus ad capiendid
tentus extitit terra cuius tenu-
sinuit thobie ultimo dicit Bapeli
eb cui ita me .v. uxta me contem-
po eroth regib elimeor Erat
aut iste quidem regulus in mag
tra conuenerut duo reges mag
ad pugnandid ¶ Tunc exaltauit
hic gentor pauimen-gnalis per
septentrionis extasio strā q ao subdi
per septentrionē apd scdo capitulo
Terra pinde dicitur tue exaltatid
et regnum nabuchodonosor exaltatio-
tabili comparatio et cor eius eleua
tid et in superbia ppter q̄ no-
luit dilatare suam potentia q̄o
subditur et misit ad omes qui
habitabant mesopotamia et damasco
que ē metropolis syrie asie vij
capitur syrie damascus et libano
qui ē montanissimo tocius syrie quo usq;
pueniatur usq; ad montes ethiopie
qui sunt occidentali parte Po-
lebat cū dilatare suū monarchid
abscidente in occidente ¶ Adhoc
omnes misit nuncios nabuchodo-
nosor ut se subderent sibi voluntarie ¶
omnes uno anno contradicentes
nolentes ei subici Sed contra
hoc iudicatur q̄ hic primo esdre
iiij sic q̄ habitatores in samaria erat

natiui de regno assyriorū et obe-
dientes alii regi Hic aut inter
ciuitates rebellantes ponunt sa-
maiā gp̄ter hoc et multa aliā q̄
non videntur scripturis canonicis hꝫ
consona liber aste apud hebreos no
habetur nisi apocryphis Potest ta-
men adhoc dici q̄ samaiā aliquando
accipitur stricte pro ciuitate alia que
fuit metropolis in regno decem tri-
buū et locis eius q̄nquis in quibꝫ
habitabant gentiles dicti Aliquando
large pro toto regno decem tribuū
eo q̄ illa ciuitas erat metropolis et
sic accipitur hic Quia impartibus
a ciuitate remotis redierunt aliq̄
fugitiui de ista ordem habentes s̄
in samaiā extenso nomine dicta et
remanserunt eis quibus in ministe-
rio et tributis tūc indignatus nabuch
odonozor quia presuperbiā putaba-
bat omnes gentes illas eius obedire
mandatis sue contradictae Quare
uult p̄ thronū suū et regnū admi-
nistrationem asserere q̄ defendet se
ab omnibus regionibus huius mun
dicendo plus significat q̄ defendet
se a q̄ mutet omnes regiones et l-
las et e quedam figura que luce
te vocatur Cap. II.

ANno xii̇ ꝓsunte assuero
omnibus persequentibus ge
tes multas Hic contem-
destribitur persecutio ipsius
et diuiditur in duas partes quia
p̄mo ponitur hec persecutio exercitꝫ
Secundo progressus ei et prosperi

et p̄ma adhuc in duas quia primo p̄mit
precepta regis Secundo obedientia ducis
eius holofernis Circa p̄mum nota
tempus tūc dicitur Anno xiii nabuchodo
nozor Et exhorpatet vnū q̄ predicto
et sa q̄ annis duodecim erat regni
nabuchodonozor Nam anno duodecimo huius
victoriam ex qua elevatus misit nuncios
ad dilatandū suam potentiam quibus
repulsis posuit se anno xiii adhoc
optinendū per violentiam xxii die mēsis
primi qui est martius apud hebreos
sicut plenius declaratum est in exodi xii finis cum huius mēsis me
dietate principium cepit esse tempus aptum ad
disponendū de bellis maximis nam tūc
calidus magnus sumit tūc p̄monita
te facta et verbis adulatoriis ut
defendet se expetatur ut supra no-
tauit q̄ ad se omnes maiores natu et
ut melius sibi p̄scribit negotium nich
oan decoro consensu et huius rei cū
ministris et secretis consiliis sui trac-
tando tūc ei dehortatur q̄ cogitaret
tota patenter usq; ad Vocauit na-
buchodonozor regio holofernem rec
tore regio ad custodiam regni re
manere et holofernes ad eius dilata-
tionem gradi Egredere ad omnes regi-
nes attendentes Omnes enim tūc sup
dicte erant ad plagam occidentalem
respectu regni assyriorū et
propinque contra eos qui contempse-
runt imperium inde licet eum omnes
remansissent dare tributum aliqui ti-
mide fecerant spectaculum contempt
tui dicendo nuncios nabuchodo-

ſmc honoc ut ſupra dictu e ꝛ ri
iuuenis quia mmq dicendo plus ſig
ficatur ¶ Timr oloferncs hec com
ponitur obediencia ducis cii dicit
hic holofernes vocauit duces ꝙ
nullos qui cent necessarios ad regnmc
exercitus ſibco et diminerauit ui
tos ꝙ tanto negocio necessarios te
cii cxigenti milia pditii pugnatoꝝ
Nam impeditibus constat robur
exercitus Vt dicit vegecius de re
militari et equites sagittarios duo
decim milia equites cum hiis pugn
bant sagittando et maxie mag
nos belli sicut modo faciut thar
thari habitantes in partibus affris
Omes qꝫ expedicionc suam precc
serit ꝛ allos qui gnudebant ne
cessaria exercitui Ro subdicre cuiusq
que exercitus sufficiunt ruptiose Ma
gistris magis timenda e fames
quia gladius ut dicit vegecius hio
de re militari frumcntu ego cum si
na a ſto exercitus sitic magis habun
dantibus in transitu suo parari con
stituit a deduci ad loca per que
debebat transire Quid ad argc
tu ipe ad soluendu bellatoꝝ sti
pendia ¶ Et profectus e De
scripto exercitus apparuit Hic con
sequenter cum ꝙ gressus sit dicit
Et ꝙfectus e ape et omnis ex
citus cii quadrigis portantibus
tentoria anarimas et alia exercitui
necessaria que coopcrcrut factum
tre ſtr locuste yperbole e locutio ad
exprimendu magnitudinem multitudinis

Cum aꝫ pertransisset fines assi
rioꝝ ubi erat in vadendo aspen
dit omnia castella conquisita q̃ fortis
tudo sitiuit non potuit eos defen
dere contra eu Effregit aut ciuita
tem opimatissimam ꝛ famosissima
nomine nicothi ad quam conuenie
bant mercatores deuiis partibus
orbis et sic eius famam de
portabant ad partes remotas
Alii libri hmt opimatissima ꝛ
optima et redit in eande sentem
tiam Et hoc cum q̃ erat optima
frequentabat a mercatoribus diuis
et filiis ysmahel qui erant contri
facion deserti Aliqui libri hmt
et filios ysmahel orr et e vicis
turis Quia agarem descendere
ab ysmahele habitabant tnc in de
sertis Et transiuit eu strateu qui
e vnus de quatuor fluminibus q̃
ſſ ꝙ pucmat ad mare sitic me
diterraneu Addunit q̃ omes filios
madian ꝛ homes madiamitas
ad augmentu sui exercitus et pgh
destruxit in campos damasci mi
chus messes ut possit magis hi
storibus nare Ro subdere et
succendit omia sata cop ape et
creuit timor eius super omes
in hitatibus tram quite crebras
alius exercitus et tradiderunt ma
gnas Cap. iii.

Qui misertus Hic
quiter describitur mul
tarum gentium humiliatio
Quo subdit holofernis

dura diuaro ꝛ tum destendit
Citra p̄mid dicitur tue misertum
legatos ꝯmissarios orbis et promi-
nauit reges ad euandendū maiora
mala qꝫ subditos meliꝰ ē eis
ꝛ nimis malū nobis q̄ quide mag
malū comparat ad manus hab
ratione boni et eligibilis vt vi-
cietes finiamꝰ nabuchodo^or quā
molentes tñ in titi mō xpi sui
tutib mee dampna patiam ꝛ ma-
iora dampna sustinamꝰ quā
quam sit finitus quia seruitus ē
morb tristis que ē morb simꝫ
tanta q̄ter quā ē nimꝫ malū q̄
sit morb corpalis que ē morb sim-
pliciter Omib animam affert ꝛ omia
exteriora bona et etiam torqꝫ p̄mꝫ
in obedientia tua ¶ Timet destendit
hit tonit destribit holefestib diā
diuaro et pater lira exceptis aliquib
que transeuntes assumpsit p
auxilio annos fortes ad reintegrandū
imperiū xpi qui desuo exercitu mortui
erant et etiā ad fortificandū suū
exercitū exirent obuiam ꝛ in signū
reuidentie excipietes eū in coronis
in pluralī in signū multiplicis
victorie et lampadibus a luminibus
Durentos choros in signū letitie
qua inde cet magis sperat quid ve-
nerat tunc ostia fabricet adimpetū
sui eius violentia feritatem
pectoris eius mitigare potuisse ad
plenū Nam et ciuitates capꝫ de
facilitate inuasit nō ꝑpendo Post-
quā receptus fuit pacifice et
luctas corp exercuit in quibus vera-
bat ydolatre Et subdiuit tacto eū de
precepterat om alii nabuchodono-
sor rex ꝛc Volebat eum sibi omni
honore extrinsecꝰ nimia elevatus sup-
bia quater q̄ dei iudicio iusto perdidit
regnū prose et sua posteritate Alle eum
qui sibi successit scdm latinos filii
darius filius yptasis alieny agenē
sicꝫ Cum hebreos nō fuit assuerus
qui similiter scdm eos nō fuit destru-
pe regia q̄ pietatem superioribus suis se-
cutus Pertransiens alit syriam
bal Erat eni syria amplioribus domi-
nijs diuisa et sedit alex ꝛ in asia
Circa primū dicitur de destrib incedes
hyc multo ꝛ in asia stib Per trigita
dies Plures eum timentes sui exercitꝰ
dispersi fuant ad capiendū et spoli
andū loca parua et fortalicia inquib
nō erat necesse totū exercitū tenere
Cum audientes Cap. vii.
postquā destructa ē occasio
persecutionis gentiū plurimū
finaliter hit inter pomt occasio
persequendi filios asth spaliter q̄
fuit quā filij asth fuit reā eis nō
solū non reperiūt sed magis ad
resistendū se armauit Et diuidit
medias partes quā primo ponitur
huius resistentie causa Quo finito sa-
dotis circa hoc diligentia ꝛ sacerdos
ꝛc ¶ Circa primū dicitur audientes filij
asth her-s ferocitate holofernis
qui habitabant extra iuda Alle eum
qui redierant de captiuitate babilo
nica habitabant in galilea et circa ti-
muerūt valde a facie eius quia

magnitudinem et fortitudine sui ex-
traub nchor flarent nrim et templo dñi
plus cñi timebant de destructe dñi cul-
tus quā de ḡphis torpibus Videnan-
tamen ea que dicuntur hic et falsa
Quia cambises qui dicitur hic nabuchodo-
nosor ut predictū e mandauit ap̄
templi inchoatu dimitti Vt hr̄ p̄o
esdre iiij Ita q templū nō fuit edifi-
catū nisi ad appositū hominis super
tam vsq ad stām ann darij miquo fuit
opus restitutū Vt hr̄ p̄mo esdre
v et aggei p̄mo ca° q fuit postea
per quadraginta annos et amplius
Similiter ciuitas nō fuit reedificata
usq ad dictū noeniie q fuit
eam pgea Et no nō videtur verū
q dicitur hic de templo et ciuitate nrm
Similiter p̄mo esdre iiij de q filij
israel ad mandatū regis dimittunt edi
ficiū templi quia nō audent
ydabile q audierunt restitue cuius q-
cunq nec hr̄ apud eos Sed tamē
adhuc dicit q licet templū nō sit re-
edificatū nec etiam ciuitas nrm tamē
iudei de captiuitate babilonica reuer-
tentes erexerunt ibi altare holocaus-
tor ad ymolandū sup̄ illud et incepe
fundamenta etiam templi et erexe-
runt munus super tam usq ad ianu-
ariū ut hr̄ p̄mo esdre tertio et hoc
videtur hic templū dñi eo q ibi sa-
crificabant oblationes deo celi Similiter
litere nunc ciuitatis nrm nondum
reedificate nec etiā edificia minus to
munite tamē erant q facta aliqua hi-
tacula propter sacerdotibus et ministris
et aliis volentibus ibi habitare ex
deuotōe et hoc videtur nrm Et
litere p̄tinēs reuersus de babilone
tessaret edificare templū ad tumbi-
lis regis mandatū tamē magis no-
luit se mortis exponere periculo quia q
destruebat dñm cultum ab eis re-
ceptus Et simile legitur in libris
machabeorū de mathathia et filijs
eius qui licet vellent p̄hibere antiocho
regi tamē si restitissent eo q volebat
destruere cultū dei Et similiter Jose-
phus libro de iudaico bello refert q
p̄tinet hircanus munitas magis elegit
mori quā q ne templo p̄anet statua
imperatoris Darij Et misericorditer
samaritas hoc nō accepit que sa-
maria q̄ppa ciuitate metropoli et
locis sibi q̄mq̄ in quibus habitabat
gentiles de regno assiriorū sed pro-
partibus remotis in regno decem
tribuū in quibus habitabant iudei a-
liqui statuit dictū fuit supra ca° p̄o
Et postea parum cincti vicos mon-
tium ut facilius impedirent et
muris circūdederunt civitates suas q
loca inexpugnabilia et rangregauit fru-
menta in quibus pugne ut de
apto vinci possent obsidione
Non enim habebant etatem qui con-
tra assirios exire possent mani-
pli Sacerdotes etiam hic com-
destribuit ea resistentia habue-
runt summi sacerdotis diligentia et p̄o
scripto ad illos d hic duxerim ea
p̄mum sacerdotē etiam ducisse aliq
dicitur q iste fuit summus sacerdos
successit alio filio iosedech sed hoc

nio pfr stre ñi precedentibus sr q
her hystoia contigit tempe trambi-
sis qñ tñitor tonet ad actoibus quar
thesus filius rosedech ñi primus redijt
de babilone ut hr pmo esdre ij et iij et
fuit sm̃g sacerdos toto tempe trambi-
sis usq ad tpus darij sub quo consuma-
tu e sedm regnu templu ut patet
zacharie iij et no qñtet dice q usq e-
liachim fuit eadem ru dicto rhd et fuit
bmodi sicut et multi alij Vel q̃te
eliachim fuit alius sacerdos sub su-
mo sacerdote constitutus ad hec a-
genda Vel q hystoia iudith non to-
tigit tpe trambisis sed per magnu tpe
pgea pmi cñ nudent medus et ma-
gis transmu predictis Incipit ad
Amissos ñpuit ob tmeret astensus
montiu perquos ma ce paterat ad
urbem qua sicut dictu e supra plus
timebant dedestructoe dñi cultus
qua degebãt corpibus et clamaut
omes ppls ad dñm fecit cñ pmo
q potuit sm̃m niam hniam ne tep-
taret deus et residuu q face no po
terat deo precibus commendabat et
humiliauit aias suas ieiuniis Erat die
ei xxv Ors humiliantis se nubes
penetrabit et infantes prostrauit
contra faciem templi dñi ut respi-
ceret adeos mi nocentia eradicare apa
ruerut cilicia sicut aliqñ ostiu ecce
obstrahitur spñibus signu afflictis
et uporeb corpmdmissione per rap-
toriu violentiam et sancta corpa
locis dñi cultus inpolluerõ extrema
abi per gentiles ydolatriam Tunc
eliachim Hic ponit tmg
eliachim diligentia uerbo et scri
pto dñi cõmunit omes usq utq pm-
tia sua et uerba ppo magis expatrec
ppli quod polo scripto et scripto qñ
dñs expaudiet preces suas si manebeb
permansetis Nam oro que e
pria ppse et perseueranb semper ex
audiere ane mocb estote mollis
her hystoia hr expodi xxvii Vbi dr
cumq leuaret moyses manus Vin-
cebat israhel si aut paululd remisis
set superabat amaleth et subdeba-
tur ibidem et scriptu e ut non lassarẽ
manus eius usq ad occasu solis fu-
gauit q ioslue amaleth et ppli
eius in ore gladij cetera patent
usq ad Holocaustis offerebant dño
pretermeti cilicijs et hor exitus in
signu afflictois et humiliatois
Sacrificiu aut cetre quod e cultui
tia non e licitu offerre nisi mdebi
vestimetis ppter reuerentia sacrami-
ti Sacrificiu uo ueteris legis no erat
tante reuelme quia erat tantu
figurale cetera patent Cap. v.

Nunciatu q e Postquã de
scripta e persecutionis spe-
cialis ortu filiorisrl ñ
ronter destitutur ipa persecuto
Circa qua primo ponitur e oloferne
nis nigritio Do archior reprehensio
abitune archior Do assirioz indig-
natio s et factue Circa pmi dr
Nunciatu q e oloferni per hor ex
ploratores suos ad hoc missos exp
arsit ira tamdiu Nam ex superbia
credebat q nullus audet moui
ad resistendu sibi Notauit q occ

pnc̃ipes moab et duces ammon qui
om̃ hitabant qpe indeam qpt
q destatu indeor melius dic̃e po-
terim̃ vitatem q dic̃te m̃ quib̃ sit
ꝑfluꝫ iste quatu ad eius origine
et quales et quote sint tributarie
corp ut audeant confide dedefen-
sione carp que cta sit ꝙnib̃ carp
micorpib̃ et audacia m̃ mentib̃
et que sit multitudo carp̃ quatu
et qualib̃ armatu et qui rex mi-
litie corp r. qua q̃nidus et bellico-
sus aut quae p̃ omnib̃ r. si non
confidim̃ m predict̃ que pt̃ee
tulsa sic rebelliom̃ qui hitant
m dicente. Hor videtur ee con̄
allud q hr̃ ij cap̃ egred̃ aduersꝰ
omne regnu occidentis dicen̄
qluc̃et omnes tre supradicte mi
quas e vrlm et iudea sint m par-
te occidentali respectu regni as-
syrioꝝ tame respectu tre hitabi-
lis iudea et alie tre quas subiugā
uerat holofernes magis erat
dicenti quinque quam occidenti
Ner obstat q vrlm dic̃t ee m̃me
tre habitabilis Nam hor dic̃t co
q e angsto clmate q e medium
climata ita no distinguit m̃ Qm
distantia ab oriente in occidẽte
sed sedm̃ distantiam ab aquilone
m̃ meridiem ¶ Tunc achior
hir gnter pamitur ꝙmus achior
responsio qui primo dat responsione
Qo m̃ fert intentu conclusione
a m̃ ergo Prima mtes Ad
mresponsione achior ꝑmo de
scribunt hebreoꝝ gentis Qo
corp ꝑgressus a rege oriisset Qo
ipsius ortus a vbrtate sicut pe-
tierat holofernes ¶ Circa primu
dicitur Tunc achior dixo eius filioꝝ
amon respondens ait q erat cum
principalib̃ inter ammonitas qui desce-
dendent de nepote loth abrahe.
Quor q scribat hystoriam hebreoꝝ
ab eod gne descendentiu etno obtu-
lit se adrespondendu Quibus iste
exoriginc caldeoꝝ e Vt hr̃ gn̄ xi
Tulit ita q clare filiu suu abraha
et loth filiu aram filij sui et sarai
mulier suam et odixit eas deu tal
dorp ar Rut ꝑmud in mesopota-
mia post exitu de caldea ut hr̃ gn̄
xi qm̃ uolunt sequi deos ptm̃ suoꝝ
ydola colendo et habitarent matha-
ram sic cum nominatur hec tribus
Nachor ij gen xi nominat aram si-
militudi cum nomia sedm̃ diuersitate
temporu et hic ita q vale pronū-
ciantur ¶ Cumq oriisset h̃o
inter describitur qui egressus
et primo quatu ad descensu in egyp-
tu ait dicit cui q oriisset omne
satiem tre septem descendentiu
in egypto ut hr̃ gn̄ xlvi Qui
q per quadringentos annos qui inue-
niendi sunt a natiuitate ysaac et
finiendi seu timandi exitu ut de
clarius fiat gene xv sic multipli-
cati sunt ut hr̃ exodi primo Cumq
grauasset eos rex egypti dic̃t de isto
grauamine et egypti permissione pla-

gib milib⁹ hr̃ a principio exodi usq; ad xiiij capitulū Cumq; recessēnt eob̃ Hic sēb̃ describitur hebreor̃ progressus q̃rēd admirabile exitū de egipto ñ dicāt̃ Cumq; recessēnt eob̃ egipciis tm̃ob̃ mortis compulsi ex odi xii et ariis vellent eob̃ tape ad ꝑfid fluuiū reuocaē exodi xiiij fugi entibus hijs deus celi appetunt a⁹ et hoc totū hr̃ exodi xiiij egressi ceca mare rubrū deserta syriannor̃ aciupanni tantranid videntur exodi xv Vbi dicitur tulit aūt moyses ih̃ de mari rubro et egressi sunt in de serted sin sid Dicendū q̃ hic breuit repetitur hec hystoria exitus filior̃ ih̃ de egipto ꝓpter quod no exprimit hic alia loca sed solū notabilia mr̃ que mouit ꝑ ad q̃ ꝓtulit se deb at in quibus mirab̃ hō potuit hitaē ꝓpter locor̃ ꝑfectatem Et log⁹ hic de hitaēe in ciuitate uel villa Pastores cū aliqui potauit⁹ gregem pastū sicut legitur de moyse exodi iij Alle fontes animi obdulce rati sunt eis exodi xv· et p annos xl⁹ anno ng̃ decimo consecuti sunt Vbicūq; Hic tam describitur hebreor̃ virtus que no erat ab hominibus sed ex protectione dīna q̃p ꝓdicitur Vbicūq; ingressi sunt ih̃ ih̃ archa dñi ꝑcedebat cū pugnauit ei amaleth in armis et eis aliis sep tem gentibus quas expulerunt de tra promissionis tm̃ no habuerūt victoriam per arma sed virtute dī na ih̃ et amaleth patribus moysi fuit debellatus ut dictū e capitulo

ꝑcedēti et in pugna iosue contra re ges chanaan lapides grandes interfe cerunt aduersarios et sol stetit in mo bilis spacio vnius diei iosue x Quorū tūq; aūt ꝓter apm dm̃ nr̃m Ista patet ex decursu libror̃ et iudicū et iiij regū Domq; chananeū regem et rebusq; sēb̃ Ut patet a iosue xii Nam ante hos annos sēb̃ sc̃z tpe transmigrationis roboā et captiuitatis facta sub sedechia egr̃ mati sunt plures ꝑ reges assiror̃ et egipti ut patet iiij regū et plurimū eor̃ captiui ducti sunt ꝑmo perthe glatphalazar iiij Regū xv Do per salmasar iiij Reg xvii Et hoc quod ad regnū ysr̃ quod ñ ad regnū iuda per regem babilonis ꝑmo tpe roboā m filij iosie Do tpe roboā filij eiq; cū regni xxvii Do tpe sedechie iiij Regū xxv Nuper aūt reuersi ad dīm sēb̃ sc̃z tpe cyri qui dedit ꝑmissionē redeundi Et ascenderūt montana iudee q̃ montuosa ¶ Nunc ergo Narrata uidelicet hystoria Hic tam arctior concludit mirabilis mr̃ ergo dñe mitt̃ ad hoc cū predicta narratione ut holofernes se scire no posse filios ysr̃ capē nisi per offensam dei sui et patere hīa Et sic q̃ Postquā posteā tactior responsio Hic inter cetera assiror̃ indignatus et ꝑmo quod ad duces ex ercitus Do quod ad ꝓnc̃pes cuneorū eius ¶ Contra ꝑmū dicit̃ et factū e ut cessaret laqui sēb̃ Quasi sunt sce magnates holofernis ex fine sue narrationis in qua concludebat eos non posse in eos virtute debellare

ctſa et patet ſm̄a uſq; ī Vt ergo
agnoſcat achior q̄m nullū nob
q̄ falſis verbis decipere nos intendit
Vt ſciant om̄es gentes q̄m nabuch-
odonoſor deus t̄re ē Non dicit deū
celi ſed t̄re Videntur em̄ alīus ter-
reis fuiſſe qui dicebant d̄minam
prudentiam ad celeſtia ſe tantū ex-
tendē Q̄m q̄ dicitur Job xxij Circa
cardines celi ꝑ ambulat nec ma
conſiderat hoc aūt nomē deus
impoſitū fuit a prudentia regni et
gubernatōe et ideo dei celi t̄re dice-
bant regē regnum ad plura t̄ra
ſe extendit Interea ēo regis na-
buchodonoſor et ſui ꝑcessores erat
omnē t̄ram ſuo ſubiugare dominio
ut dictū ē ſupra ea ꝓpter q̄
aſſur denominabat deus terre

Actū ē autem CAP. VI
Hic ponitur deſcribitur in-
dignatio oloferni et primo
verbis minantis Q̄o facto
ſ tur oloferni Circa p̄mū patet
littera uſq; ſ Timet gladius militie
mee exquo inducitur q̄ intendebat
eū interficere pluribus plagis et cru-
ciatibus ut exprimitur in fine cui
ea tur apm achior diuſis in bens
ſupplicijs intire Q̄o non dicit mi
linis ſed militie quia intendebat
militem ludibrio eū exponē por-
ro ſi q̄ phetia tua veram eſtimat
t̄re non fuit mirū ſi achior tue
timuit ti quia inter eos erat ſic
agnus inter lupos ti quia licet
firmiter teneret deū hebreos paſ
ſe defendē ti neſciebant ſi eū
offendiſſent nel non ꝓpter quod
hoc maiores ſuos conſulerat ceteraq; pa
tent ¶ Timet oloferneſ Hic tem̄
oſtenditur eius indignatio factis
et p̄mo achior hebreis tradendo
Q̄o ei⁹ crudeliter mi nuendo ſic
dixerat indignatus Q̄n multipli-
cato vij p̄ma diuiditur in tres q̄
p̄mo deſtribitur achior tradita Q̄o
tradiri diſquiſito ā tua q̄ vnuſa q̄-
ma pars patet uſq; ā exercitum em̄
eos ſtabilitatis et dicit aſtuta
et bale grece q̄ ē q̄ terreo quā ti
ſtuda p̄cipue lapides quoq; ictus
graues ſunt maxime quādo de-
tenduē aſpioribus partibus Illi
aūt diffidentes q̄ Volentes ſe op
pedire de achior ei tali treme ſe
ridiculare quād no poſſet mamil-
hebreoq; effigiē ¶ Porro hic
tem̄ ponitur tradiri diſquiſitio ei⁹
ſubditur q̄m modū quīi alii ſa-
cientes per metatē ſunt t̄re mi-
rabantur em̄ de tali legatōe ipius
tamquā dere m̄ ſolita ſtudiebus
aliis aliter erant p̄ſtipes t̄re q̄as
re Hoc interponitur quia tota
eis p̄cipaliter adductus fuit achior
Et ſubdit achior reſponſo ei⁹
dicit dixit achior re et patet tra
uſq; ā ꝓpter hoc q̄ dixiſſet deus
celi redemptor eoꝝ Non em̄ re-
debant dei celi prouidentia ad hr
m̄ fiōra ſe extendē ut ē predictū
nec per tem̄ eius defenſanc ¶
Cumq; emiſſa Hic tem̄ deſtri-
bitur interrogati conſolatio et

primo per orōnē deuotam ait dicē
dñmō ꝑpulit rendit misericordiam humi-
liter et deuote deprecantes ut
deus liberaret eos tūc ipo achīor de
manibus holofernis respice ad
humilitatem nrām qui non confi-
dimꝰ de meritis nris uel uirtute sed
de tua bonitate et faciem sanctorꝫ
tuorꝫ attende sr̄ abrahā ysaac
et iacob et aliorꝫ sanctorꝫ patrū
ut cor nrm tibi libēm Oratione ꝗ
completa consolati sunt achior mi
nisterio oratis dimissis confortati ihu
meliꝰ ē finis oratis quid principi
est Vii Deus patrū nrorꝫ tuꝰ tu
es uirtutem predicasti assirijs mul
tando ipe terminator ē dabit
hanc arrogantiā et Hor dixerūt
confidentes de dño auxilio
Cūq; uero hec coram consolat
achior ei cuncta hystoriā offen-
do liberam dicens ait nōn dñs deꝰ
uīr dedit hanc libatōnē seruis suis
a nos libauit de manibus holofer-
nis sit et terra melius deus in
medio nrm ut sic placuit et ꝓpitiꝰ ac-
cipias ritū et legem nostrā uel no
accipias Non em gentiles tenebāt
ad legem mosaicā sed sufficiebat
eis ad salutē credē unū deū ce-
muneratorē bonorꝫ stām complēs
uoluntatis sue Vñ dr̄ hebreꝰ xi
Accedētē ad deū oportet credē
quia est et inquirentibus se remu-
nerator sit et minor articulus fi-
dei implicite continent Cūq;
aut erat achior quamuis cēt gen-
tilis ut satis patet ex predictis
Tunc ozias hec audiens consolatur ach-
ior tenam honorabilē ei faciendo ait
dicitur tue ozias qui principē erat ciuī
ut predictū ē suscepit eū in domū sua
qui erat honorabiliter cunctis Et uo-
catis omnibus ꝑsbiteris ut tenā magis
cēt honorabiliter recreauit sr̄ achior
et se ꝑ ordinē subiectionē ꝓgā
uō comunitatibus omnibus ꝗpulit a sacer-
dotibus nitra cetera oranē hec tem
cēt Omnēq; templū mirū magno
luctū erat offerri sacrificiū tamē
in singulis ciuitatibus erant sina-
goge in quibus conuenirent ad
adorandū et audiendū dei uerbū

Holofernes Cap. VI.

Holofernes aut hic cōiter describit
holofernis indignatio qualiter
asrl' crudeliter persequendo ubi po
nunt superbia oppugnare uerbis
Io dura contra nos strīt d porro holo
fernes Io pauida dominatio plebs
y' time adoziam Certo indistincta
confusio diuinā et cū sanguis
Cetera p̄mō dicit holofernes aute
altā die x. mensis tyro traditōnis ach-
ior ut ritus implet crudelitatem q̄
dixāt Precepit exercitibus sub ui-
ndēt et magnitudine sue patris
cetā patent ipsi et uenit per
cepidine montis x. confinitate
ipius ꝓpitie filij aut ysrl' ut
uidens multitudine tanta et fir
armata ꝓstrauit se suꝫ familia-
milit et deuote petentes dñm alix-
lud et assumētes arma bellica
ne omittentes q̄ facē potuit

huana uia dei temptate cederunt
¶ Porro olofernes hec cotemplabat
dura coartato ſtatu ciuitatis ſuorum
holofernes ut arriperet pergens
ciuitatis reperit q fons qui fluebat
aque ductus illoc q existentium in ve-
theliā a parte australi extra ciuitatem
dirigeret ſtatimq ſciuit esse fontem
ille extra ciuitatem per aque ductus
fluebat aqua intra ciuitatem et mā-
dauit precepitq aque ductus ut aqua deti-
neret alibi exquibus finitimi indebā
haurire quater timore assiriorū exis-
tentium in obsidione sed filii amon
et moab qui cum odiebāt iudeos ut
patet ex libris iudicū et regū ſo
dederunt contra eos consilium filiis aſſur
non in lanuca neq in egitto confi-
dunt ſi dicet non habet arma neq
experiendi prelianti quater quod non
ueniunt contra nos manifestū erit
ſi penarum custodes fanum maiorū
ſui uel ad se reddendū crimen compul-
ſi et placuerint hec uba cuncta holofer-
nes quia iudeam ſibi utilia et certa pa-
tent uſq; in qua ut non est intra ci-
uitatem unde capiantur uel aqua
de ſiquibus bibet pro ſua uoluntate
Verūtamen aque potent ſufficere per-
quinq; dies patris marcta necessitate
quater quod talis timing fuit potius
ut hec in ſtra eadem tra ¶ Timet adoni-
am hic quitor ponunt querulosa mur-
muratio plebis dicentis adoziam pri-
cipem ciuitatis iudicet hic me nos
nec aquilonalis ciuitas cum afflicta ſiti nolebat
q ciuitas reddet q ozias et sacerdos
mp odiebant quater q multitudo
oziam principem ad dimittendum iudicii ad
uocabat impugnat ſuperbie defen-
ſione ciuitatis quod ſubditur et
quater hec et quater talem rebelli-
one uendidit nos deus in ma-
nibus corū et totaliter tradidit
ſubtrahendo nobis ſuum auxilium
quo ſubditur ciuitatis traditio ut
dicet et mic congregate omnes
et ſubditur huic traditioni
tatis ut dicat melius e cum ſa-
ma malū quod comparatū ad ma-
lum hic ratione boni Contes-
tans hodie ecclm et tranſeamus
te et sacerdotes adducimq; testi-
monium q iniquo agitis nisi tra-
daris ciuitatem ut ſit in malū
qui obſeruatur nos et permittat
preda nra cetera patet uſq; ¶ Ti
quia pius eis misereat mi et in tuo
flagello uindicta iniquitates meas
et flagella nos quitet et planxit di
tenne no tradam mi manibus hi-
delud et ſimili mo david precet
adeo flagellati quia abhominibus
20 regum xxiiii Quid ultimū dir-
tum uidetur processisse a sacerdo
tibus et alia ab aliquibus ut
magis timentibus dedestruere
dum aliquis quia de ſuis conſilio
¶ et tui fatigati hic ultimo
ponitur in districta tonitruo di-
tis qui promiſit ciuitate reddē ni
ſi in quinq; dies ueniret eis
auxilium et patet littera expli

Sriendi q̄ hec ꝛ ste ozias bñ fecerit diffen-
do tradicōnē auitatis et inducendo ad ex
pertacōnē diem miſicordie tamē pre
figendo ſimiū q̄ dicat male fecit q̄
q̄ reprehendatur capitulo ſequenti ut uidet

Arſtictē Cap̄. VIII.

Poſtquā ſuperbis deſtructē filios
iſrāl perſecutus hic continet deſtri-
bere cap lib̄ q̄ facta ē p manū iu
dith que interfecit olofernē et ꝛō ſic pro
cedit quia primo ponitur q̄ualis iudith mi
typlex uirtus Q̄o olofernis caſtra circū
ax ā ciuitate iherſolimis Tō figit ſui exerci-
tus cū q̄tuor ꝑtibus diuidit mirabē quia
primo iudith inducit ꝑſonā ad ꝑtem dīne
miſacōis Q̄o ſe munit armis armāt ciuitas
datur q̄ppter holofernes cū ax Tō
ſe exponit ꝑtulo mortis cū ax ꝑtem
mediā quia primo deſcribitur cum tanti
ſtatu uirtuoſa Q̄o locutus cum grauio-
ſa ā hebreis cū audiſſet Circa p̄m
mittit eiſdem hmōi parentalis cō
dicitur que erat filia merari filij ador
aſſi q̄ fuerit ad comedacōnē iudith Mā
aſſi ſunt nobiles genē et moribus no-
biliores aquibus iudith non degenerauit
ſed multis gſecit Q̄o ſubditur ſtatq
cum famulis cū dicit et ubi cum
fuit manaſſēs Q̄o ſtatus ordinatis
cū dicit erat aut iudith iudua nam
annis tribus et meſibus ſer exceptio
patet cum tantū uetua quia cū ecc ad
hunc ſatis nullomō tranſire uidet ad
ſtā uota Et in ſuperioribus domib̄ ſue
fecit ſibi cubiculū ubi ſic apparet
hom et colloquia melius deliberaret
et liberius orōm uacaret Et hīs

ſuper humeros ſuos celatū reuinctaq
Ad reſponſionē concipiſtencie rationalis
Partitas em uarietas et aſperitas neſci-
tās ſunt ruſticitatis Erat aut
elegantis aſpectus mīnis cui uix ſimilis
reliquerat diuitias multas exhor
patet uīris ſue caſtitatis quā nec
pulchritudo corpis nec copia diuitiarū
que ſunt fomenta libidinis pertrax-
unt eam ad ſtudia mutandā recta pa-
tent Hec ergo hic cōmendā
cum laudes grauia et p̄mo ponit hmōi
laudatōnis actus Q̄o cum effectus ā et
dixerit illi Recta p̄mittit uerbo ſuo re-
darguitur dicta q̄uicto ā p̄mo re-
petitur cū dicit Hec ergo cū audi
ſſet q̄m ozias promiſſet aut Q̄o pro
ſacerdotibus mittitur cū dicā miſit
ad p̄bros ꝛ q̄ aut nō uult ad eas
non ſiunt ex defectu humilitatis ſed
ex zelo caſtitatis et honeſtatis Vidi-
alib quo refugiebat pernitos diſtur-
bē et in palatz totam hominē apparē
Ad hoc uerbū mīq̄ conſenſit ozias
ſuper hoc uidens q̄ non erat ubi q̄
loquitur de eo q̄ de abſente Veruta-
men ſuper uenit aliqua inde recte
dens ſacerdotes ut patet in ſin cap
tuo Et etiā dicit q̄ a principio fuit
ā Veruntamē iudith dixerit ſermo-
nē ad ſacerdotes q̄ magis culpabiles
Nam ex illo conſenſu ſequebat de
ſtructio dīni cultus ut ſtatim dicet
Illos ſacerdotes debebant magis
zelare quia principes Et qui eſtis uos
qui tentatis dīm ꝛ Ad intellec-
tū hui⁹ ſtiendū Q̄ ex rationē

allis ciuitatib patebat-ma adrem et
persequcis destruere dim ciuis ppter q
debebant ciuitatem allam quam diu pos
sent defendē etiam si magnma afflic
tone nisi super hoc brevi mandato
dm per uerbū ppheē sciuit q̄mdiu
rosilebat-reddicōnē ciuitatis regi ba
bilonis sic aut non erat si ppōito qđ
quod petamus prefigentes reddicōnis
timini Si aut dicatur q̄ xp̄iani ali
qñ sine peccato sic prefigut timini
reddicōnē alicui castri sarracenis
Dicendū q̄ non ē simile Nam ex
hoc non sequitur ḡhalis cessatio sacri
ficij eccie qđ offerri p̄t ubiq; Ba
trificiū id uetus legis offerri non po
tat extra arcm nisi ex speciali dispē
satōe dīna Dicit legitur heliās in
monte carmeli sacrificasse ut regis x
Cui ppter quod in prefixione pre
dicta erat quedam temptatio dīna
m quātū perhar-malebant expiri
effectū auxilij dīni Qo subdit no
talle qui misericordiam pronosset
Sed quia parcēs ē Hic Qo ponit
iudith inducit ad pmam salutarem
allegando primo dei pietatem ut dicit
sed quia parcēs &c Non em q̄r hō
sic deus terminabitur Qz em homo
cominat statim ad implēd conat
quod potest Deus aut aliqm co
minatur q̄ mi ferri non p̄t intendit
Sicut Jone iij dicit ad huc xl tri di
es et minue subuertetur quia pceni
debat penitentia q̄ tamē deus non
intendebat facē quia p̄mittebat
pmam minuitatē exquia parcet
eis et hoc ē q̄ tales cōminatōes pro

simitur non secundum ordinem dine
prescientie quia in mutabilis ē sed
secundum exigentia demeritoq; que ē mu
tabilis et sic minuitur Et ad hu
miliemq; alia aias mās et non tem
tic corpa ut secundum voluntatē suam
sic faciat nobiscū Confidebat em
iudith q̄ ex hac causa ppli negotiū
verteretur in opprobriū sicut dictū ē
deliberatōe minuitatis et huiq confide
tie causa subdit Et dicit Qm non
sciuit simq; prīa prīn mortis qui
dere deum quoniam dīn per multiplicē
ydolatriam ut patet iiij regū et
secundo paralip Quia dum em captiuitas
babilonie non legitur ppli ydo
latrasse nisi aliqui pauci tpe antiochi
epiphanis et ad hoc timōe mortis
Et mīc Hic comē iudith mdu
cit ppli ad confidentia et hoc per
sacerdotes qui erant ppli dicitur
Qo dicit ex nobis pendet aīa alicuius
quātū ad similitudē in bono Cordacui
exigite ut memores sint quia tempta
ti sunt patres nostri ut probarentur
a ut cor pacientia declarētur ad
mittit apōs et exemplū aliorū Et
mducit ad hoc exemplū abrahām
qui temptatus fuit in filij immola
tōne et isaac qui ad eandem imo
latōnē se obtulit Voluntarie Sic
declaratū fuit gen xxii Amando q
fugiens persecutōnē esau uit in
mesopotamiam Illi aut qui temp
tatores non sustinuerūt nec q̄ tim
uti sunt ab extimatore Nisi ex
Ubi dicitur q̄ regnis devastauit oc
tauam partem castrop Ipse mur

mur ꝑpli contra dñm et aspcientibus
ꝓcurit Nili ergo et nos ergo non
vltiam nos retorquendo penas qb
sistmong mdeu murmurando cont
ppm hor etiã dicit q̃ postea in
ꝑplo erat alq̃ tam mali quid ex in
patientia contra deũ volebat tradicio
tuitatis bethulie ut sic per eam destru
eretur dñus eiusq̃ populum q̃ multo
ne contra deũ depcmb quas ꝓmitte
bat ꝑplo indurato in ferri Sed reputa
tantes ꝓtis nris hec ꝑpa supplicia
minora et flagella dñi quasi dicat
reputate debemq̃ ꝙ ꝓtas nras maiores
exigunt penam et per eam qb ꝙ
nobis inflicta ad tpus ut per hor
cuadam penam etiã Qo subdamur
q̃ sui dñi qui corripim ad emen
dacõem vel ¶ Et dixerũt hic pũ
locutionib judith gratiose effectus
Nam ei consensit ꝓncipes et p-
spitoi tamq̃ia mali feste vitari Qo
subdimur et dixerũt alii ozaci ne hic
aut da nobis verbis cui scrip
tis consentiemt gratiã dei in ea te
et in cui ordine deo acceptabilem
fore Qo respondit Judith Quia q̃
loqui potui dei te cognoscitis r-p-
tõe ex eius bonitate Ista q̃ fuere
disposui ꝓbate si ex deo e Non ar
cpiatur hic ꝓbato ꝙ acceptoe ex
permenti alituq̃ statim cognoscere
di quia pgaz sequitur Molo ut sen
tem actu meu sed accipit hic ꝓ ꝑ
perpetrato effectus fuitu quasi
direct si sequatur effectus adlibacõe
ꝑpli ꝙhor mdebitis q̃ cogitauit fuere
ex deo e Qo subdimur vsq̃ dñi veniãt
vobis effectu michil aliud fiat promc
missoro ut deus velit me dirigere qui
de impare q. d. q̃ cogitati facias na
turaq̃ plus inquiet et recedentes
abierut ad domos ꝑprias Cap. ix.

Quibus absedentibus
Hir cõm mdith se munit ar
mis ornis et qm oro e peti
co detenta adeo Qo ad petendi ꝑo
se disposuit cui ingressa e cubiculu
suu q̃ erat in superioribus domus sic
ut dictu e tm precedẽti et mdiciõ
se tuicio licet eã aliquã semper ad cu
nom haberet mterius ut dictu e tm
precedens tamẽ etiã hic mduit se cili
cio extrinsecus posuit tumulu super eapu
sui et cinerib ferat ad humiliacõem sui
psone q̃ oro humiliantis se nubes pe
netrat et exaudit ¶ Dñe deus h'
Qo suam petitõe ꝓponit Quia ꝑo
petit superbas hostes humiliari Qo
constantia ꝑ dei e damnati mi ao co
stantia Carta ꝓmit ad obtinendu
quod petit ea ꝓponit ex dei iustia
facta ꝓmit e arripio schmitatis
quter dñe filie aarõ violacõe ge
xxxiiii et hor e q̃ dr Dñe deus pr
mei symeon patriarche Sed contra
hoc videtur q̃ mprincipio ca' precedat
genealogia judith reducit e adniben
quter quod dicunt aliqui q̃ ex parte
patris fuit de tribu ruben ut i dr
ex parte ei mris de nibu symeon
ut dicit hic Ez melius videt dñm

q̄ ſmplinter fiūt de tribꝰ ſymeon ex
parte patris & matris quia mulieꝫ no
debebant cum̄ugi viris alterius tribus
Nūi xxxvi Ner alle tribus ad quem
reducit genealogia iudith eo tpe
denti videtur fuiſſe ruben patriarche
Nam abi dicit filij ſmeon filij ruben
Geneſis vero xlvi & paralipp v v
nominantur filij ruben non pamtur
aliquis a quo vocetur ſmeon Item
quia plures genealogie videntur fuiſ
ſe inter ruben et iudith quia ponan
tur p̄dicti Nam a natiuitate ioſue
uſq; ad exitū de egipto fluxerūt ānī
quadringenti ut dictū fuit ḡn xv
Item ab exitu de egipto uſq; ad fun
dationē templi per ſalomonem fluxe
runt anni cc lxxx iiii ut ḡn Vi
& inde uſq; ad eius deſtructoꝫ per
nabuchodonoſor fluxerūt anni ccc
x ſdm hebreos & poſſet ꝙdā per
tempoſa regū qui regnauit atq;
ſalomonis uſq; ad vndecimū annū
ſedechie in quo fuit templū deſtru
ctū ſed quia ꝙdā ypotatom omitto &
inde octo et inde octo uſq; ad tempꝰ
ſem ſub quo contigit hyſtoria iudith
ut dictū & ſupra in p̄ncipio huius
libri Anni vero predicti ſimul ue
ri ſūt mille trecenti lxvii aquibus
aparet ſubtrahē annos tertiū et
octo qui fluxerūt ex eo uſq; ad na
tiuitatem ruben Nam anno lx aſa
ar nati fuit iacob et eſau ḡn xxv
Iam uero anno lx etatis ſue duas
uxores accepit ḡn xxvi et per eos
ſeptem iacob fuit quadrageſimus
fuit quia ito poſt de uolūtate pa

rentū uxt ad laban amitam ſuā ḡn xxvii & per eos ſeptē ānis
plenis ſeptem ānis ſue ſeruitutis ac
cepit ſuam uxorem huius p̄magenī
tus fuit ruben et ſic iacob iudicem fi
uſſe xl viii annoꝝ uel circa Ni nati
uitate ruben Ex ea natiuitate
ſuaꝫ uſq; ad natiuitatē ruben fluxerūt
anni centū et octo uel circa quibus
ſubtractis de mille ducentis ſupra poſitis
remanent anni mille ducenti ſexagin
ta qui fuerūt trigenta generationes & ſi
amplius hominū alijs temporibus ge
norabant exiſtentes quadringenta
annoꝝ et minoribus temporibus Hoc etiā
patet ex genealogiam ſaluatoris in
p̄mo Vbi abraham qui genuit uſ
q; ad tranſmigrationē babilonis po
nuntur generationes xiiii una ut abun
oſtenſi fuit & ſimiliter a tranſmigra
tione babilonis uſq; ad tempus eiusdē
ris ſub quo contigit hyſtoria iudith fluxe
runt anni lxviii Ex patet ex p̄dic
dictis qui bene ſtatuit duas generationes
& ſic patet ex alle ruben patriarche
filius iacob ad quem ſoluitur gene
alogia iudith non fuit ruben patri
archa filius iacob ex quo dicitur
quod fuit filius eiusdem nomine de
tribu ſymeon ad quem reſpicit ge
nealogia iudith eo q̄ fuit nobilis
vir notabilis Qui defendit alienigenas
a nimia oppreſſione ſine filie
iacob magna quidem ex parte ſymeo
fuit p̄ncipalis Geneſ xxxiiii

Potest etiam hic accipi defensio
ipse quia gentiles dealijs mutatibus
ipsum non finit ausi persequi ra-
tob et filios eius veredetes fratri
adeo ex facto simeon et straffu sicho
mr xxxv qui zelauit zelu tuchp
uidetur falsid nam iacob reprehendit
factu alind tanquid malu Genexx
xxiiii et similiter gn alibi dicens
simeon et leui fres vasa iniquit
bellantia ire ut exposui finit abide
c Dicendu q in illo facto finit dno
sz zelus vltionis ostendi stupru et illud
fuit lucru et iustu quia non hebat
iudicem qui vellet factu punire
tuq actor erat pncepts ciuitatis
et populus eius factor et sic loquit
hic iudith Aliud q fuit ? fuit mog
vltionis qui fuit malus et predi-
torius niquitu filij iacob fregere
pactu inid cu sichimitis et sic re
phendit illud iacob Tu cm feristi p
dra mercatoe mudi et alia post
alia tagi sisti non sit intelligendo
q sit prius et postius meogitatoe
dei que mesuratur mie eternitati sd
in tebus factis quarid alie sunt pos
teriores alijs ¶ Respice ad istum hic
allegatur sedm ethnicos dina factu
q t submersio egiptoz ni dicit Re
spice sedo te iustitie tristia egiptoz
me apd pmiedo sicut tuit tast
egiptoz dignatus es ex exodi xiiii
Respiciens dns super castra egip-
toz per columnam nubis et ignis
interfecit exercitu egiptoz et tene-
bre fuit gantsit eas exodi xiiii Erat
nubes tenebrosa ex parte egiptoz et
illuians noctem ex parte hebreoz im-
pediens egiptios ne possent accedere ad
hebreos tamen pedes eoz abissus r
undis fundus eoz submersione q in
contra r fustibus ad pugnandu dispo-
sitis et nesciunt quia nr ipse eis deus
mr qui contra illos bella administrio r aban-
tiquis tribus sicut patet de amaleth
contra filios isrl pugnante exodi xvii
et de og rege basan et seon rege amor-
reoz numeri xxi et de regibus cont
rosie pugnantibus q osie x et multis
alijs locis ¶ Erige brachiu Hic pon
tetur ab iudith allegatio sz distracto
dmi cultus aliq observatio erat tunc
nicet deo q deo dicit erige brachiu tuu
r potentia tua sicut administrio r aperi-
tui filioz isrl de egipto ut predicitur et
et allide virtute tua eoz r prosterne
qui promittit se immolare sanctuariu et
cm promisit nabuchodonozor regi
ut ipse solus nominaretur deus nisi
ut dictu est supra cap iii Frange dnie
ut gladio quo superbia eius amputet
r caput oloferms deinq ptate tanti
exercitus glabatur Et videtur hyppo-
tice loqui quia sic factu fuit prout
videbimus cap xiii Capiantur laqueo
oculoz tuoz in me r sit captus in
aspectu mee pulchritudinis quia fiam
ei sicut familiaris q possim eu iugu-
lare Et pertinacies eius labijs cultatis
mee r exterioribus meis indicibus et
amore precedentibus ¶ Ad intellectu huius
et cetera sequentia sciendu q dicit
aliqui q in iudith dns finit sz asser-
tio magna ad liberandu populu

de manu holofernis et ipsud fuit
liberum et sanctu Aliud q ex hac
affectione pcessit non fuit exercitio huius
affectionis in qua peccauit et fecit et
dixit aliqua illicita et sic peccauit ar-
dorem libidinis extinxit in holoferne
et adhoc remansit sc et plura men-
dacia dixit in sequentibus holoferni
et suis satellitibus Propter quod in
tm emendatur in scriptura et eius oro
fuit exaudita et pulchritudo eius di-
mittit augmentata Sic exodi primo ob-
stetrices emendat debona affectio-
ne qua habuerut ad seruandu pueros
hebreorum Non aut demendacio q
tantu ad hoc dixerut sc exercitio ri-
sando Alij ut dicut q no peccauit
in dicta oratione nec in sui compositione
compositione nec etia in uerbis que
videntur mendacia in sequendo
Dicut eni q iudith aliud intende-
bat aliud pretendebat Intendebat
eni sic grata fieri holoferni ut ei co
posset et familiarit admitti ppetra-
tio ppetrationis q erat licita et boni
ei cui dei aduersarius ut patet ex
precedentibus Sed pretendebat amo-
rem holoferni allicere extra se no
tamen pter hoc debebat bonum p-
dictu dimittere sic nec deus dimit-
tit peccatorem priusq licet pre-
meditet apm exhac detestari sicut
patet de pharaone qui pretendebat
ppter flagellis indutu Ex hoc non ui-
detur Nam cadit tm tenens et finis
a. corpo que ad finem qui apprehendunt
ut ad finem ordinata sic mobile
cadit mota mouet in medio et

tm in iudith aliud intendebat
morte holoferni taqua fine intento
ad quem tendebat pringit pmutatu
familiaritatem ei ipo et hanc fami-
liaritatem per ardorem concupiscentie
holoferni in pam Vn dicebat
capiatur laqueo anime suo in
me Propter quod super hoc caddebat
intentio iudith ei cet de medijs
ad finem intento ordinatis Et
ro si concupiscentia holoferni fuit
peccatu ut api dicit et per cons
peccatu mortale ei sic tali degre
debebat comit consequenter q peccauit
iudith quod adhoc et cui sena-
tus fuit peccatu mortale licet in mis
graue quia peccatu holoferni Sed
quia hoc non consonat ei propter
affectionem adiuncta deputi libationi
Sed quia hoc non consonat ei
q in scripta dicit eos sequuti Et cui
compositio no ex libidine sed ex
tuta pendebat Et ro huius in illa
hanc pulchritudine amplificauit Sed
per aliam uiam pt dici q non fuit
intentio iudith holoferne allicere
ad aliqd peccatu sed intendebat
sic apparere gratiosa coram ipo q
ei ea uellet uxore hre q erat li-
cita holoferni quamus iudith nullet
nullomodo sibi in coniugiu copu-
lari Sed perhoc intendebat ei
ipo talem familiaritatem habere q
posset apm interficere nec talis in-
terfectio in subiecta peccatu erat Sed
in bello iusto licitu et in subiecto
Dicit pater ysaie viii Vbi de

ptepto dñi aosic posuit ñ sdrás
pg urbem hay ¶ Balid autem
alior ast contra holoferne erat
ustissimi quia mitebatur totalit
destruc tulerit dñm ut patet ex sup
dictis Denerbis aut iudith utrū
debeat exponi emendatis dicetur
in strat loco suo ¶ Da ñ hit
tonitor iudith petit constantia p
dei ma ñ iudo tanti tyranni et
p mulierem iudebatur valde magn
Ideo dicit Da ñ in alio constantia
ut contempna illud ap. a. ut non
timeam mer hostica deinde illi
cit em memoriale tuū r. hac
no patit imputari virtuti huane
sc̄me Non em ñ multitudine
est victus tua dne ap quia solo
nutu potes subdere omia Nec super
bi placuit t abinitio Nam angelos
superbientes deiecit deculo Deus
celsus creator aquaz Perhoc in
tellexit omes alie creaturē exaudi
me miseram afflictone em et
miseriam sui pti reputabat suaz
et de tua misericordia presumentem
a. confidentem. vltra modū mulie
brem inimico suo testamtr tuia
si p nobis non pugnas saltem par
tes p tuo nomine qui iuget ñ nobis
et omes gentes agnoscant quia es
deus perfectus sit mirabile gnō
pt fieri nisi tua virtute CAP. X.
Factū est aut postquā iudith
se munit armis ornatus
hō gnēter se offert pculo
mortis a pmo se ptat
ornamento Q. prudot
sibi de alimento ñ imposuit atq;
go se tradit hostiū manib; sibi factū
tant Certa pmiddicit factū e aue
tu tossasset clamat addim orōe sua
perfecta suscepit dei auxilio confisa
. vocauit abram suam .a. ancillam
libertam et dicitur ab hac qđcūq; ab
et acta arce nam antiquitus imperi
atus libertas seruis donabatur Et des
tendens indomū sua de loco eminē
sic qui erat in suprioribus sic domus
vt dictū e supra viii cap et abstulit a
se ornatū r. uestimenta lugubria et
lauit corpus suū ut melius accipet
unguenta et ro subdit Et unxit se
mirro .a. unguento ex mirra pro magn
parta compacto et imposuit mitrā
a. circumfam ad sui capitis ornamentū et
induit se uestimentis letitiarum sic
a. quibus utebat ad letitiam viro
suo uiuente Induit q; sandalia pedi
bus suis a. calciamenta ephialia coriū
desuper no hñtia assumpsit dextra
riola a. armilla dextre partis et lilia
ornamenta sunt a capite dependentia
ad modū lilij facta et mamillar. a.
ornamenta auruū quibus ornant mulie
res dyadēmata maxīe et annulos q
sunt ornamenta digitorū et gemmis
ornamentis suis ornauit se Hoc dr
ad ostendendū q michil detrahit gemmis
ad decente ornatū ab mistū qui ora
tionis tenuitur splendore augendo eius
pulchritudinē quia omnib; ista compo
sitis non ex libidine sed ex uirtute
pendebat per modū cuiusdā precepti
dictū ¶ Q. imposuit atq; hic

conter sbr̃ p̃ iudet de alimento aũ dicit̃
ꝓpositũ atrax ebre sue astropam r̃ utrem
et ē nomẽ grecũ Astoba ẽm grece uter
ē latine et vas olei pro endimẽto potagij
et polentam r̃ tribum de farina factũ et
lagnates r̃ finis sinab sc̃m hugustinẽm
de talibus ẽm tribꝰ sbi prouidit quia
nolebat uti tribꝰ gentilid magistri pro
hibitis nichil tamẽ mirragatꝰ eam
Cum̃q; peruenisset adportam ciuitatis
inuenerut expectantes ꝙ iam et pre
dictꝰ ē prediuerat eiꝰ iudith supra
fine cviii aꝰ nichil tamẽ interrogan
tes eam Dixerat ẽm eis ꝙ no sti-
rarentur sud consiliu tota patent
Fractꝰ ē aut hic conter se tra-
dit manibus hostiu ait dicit̃ fractꝰ
aut ẽ dostendet monte sc̃z bethu-
lie tecta ortꝰ dei ut uidereꝰ fugie
r̃ ꝓpto ciuitatis ignorantie nam
illa hora custodes uadunt addormie-
dũ et sic fugientes hinc tepus magis
opportunũ occurrerut et exploratoꝝ
assiriorꝝ qui erant in extremitate ciuita-
tis nisi aliquis exiens possit effugi
manus eorꝝ Deo ꝙ fugi a facie eorꝝ
qm̃ finitꝰ cognouit ꝛc Her aut ver-
ba iudith et sequentia mittunt aliqui
Veritate duplici via una ē per-
tendo ad literalem sibi intellectꝰ ut sic
sensus ꝙ hebrei sint mirabi dispositꝰ
possit ꝙ tradantur holofernis et eius
exercitui nisi rito veniat eius auxiliu
ab eo Alia ē ut eius uerba ministre sui
ꝓpterie intelligent despoliatoꝝ et
dedestructoꝝ iudeoꝝ que futura erat
ꝓpe tyti per quem̃ romanoꝝ

ꝓpria uia non iudetur tenuisse
uiam sequitur tas iudith affirmat
dñm auxiliu ab hebreis sibi laturũ et
ꝙ per dñam prouidentia missa erat
ad hoc mirandu Nam iudith non
uidetur loqui ꝙpterie de tempe tam
longinquo sed magis hystorie loq
in minori de ꝙpmagio Ut quia pre
sentis mistrat et figuratiuũ oportet
ire aliquid sensu literalem uerũ ꝙ
quod nichil ē nisi pr aliquid figurare.
Nam holofernes nec turpiter decretis
ab hebreis pr̃ tenuerit dicti figu
riti uerisimiles debellantis et
triumphantis Nam figura et figuratu
magistri hugonis correspondent ꝙd
ꝙ salus iudeoꝝ melius uidetur in ꝙ
hec uerba iudith et sequentia salte
in plurimis sunt mendacia confictaad
laudem ꝙpli dei colentis et detestantis
superbi cultꝰ dñi destruere intendẽ-
tis Et tale mendacium ē officiosum
et per cons̃ nō ē peccatu mortale
sed ueniale tantu aquo non oportet
excusare Iudith quia nec apti lon-
ge perfectoꝝ et maxie ꝙ recep-
tōr nec spūs sancti nō dicit̃ mentiri
aperte ueniali ꝑma rōnis p̃mo eq
Ibi dicit̃ quia peccatu non habet
nob apōs sed uenia et uitat mi no-
bis non ē Et galath ij dicit pau-
lus de petro ꝙ erat uere reprehen-
sibilis sc̃m modo obseruandi legis
ia Et ostendam illi quo aditu nec
hor̃ ministrꝰ non ꝑ adulterii nec
ꝑ sacrilegiu uidetur committere ministe-
rii ministri ut predictꝰ Et cui
gratissima mortes eius sibat

em q̄ erat huiꝰ ꝓsus ¶ Cumq; in
trasset postq̄ descripti e stipi
hebreap persecuto hic conter po
persas rebus deiecto et ꝑmo q̄ndad
eus mete Qo q̄ntd ad eus uitam
corpalem ⁊ medio eti dnaderum
⁊ et facide e ꝑma mdias Nam
holofernes ꝑmo capitur ꝑ iudith a
spectu Qo decipitur in eus affatu ter
cio ¶ Circa ꝑmu dicitur Cumq; intras
set sa iudith ad faciem eius sꝝ ho
lofernis statim captus e moribus
sunt a ꝓcessus in maderata tanei
pistencia eus Veritate se teneri
piebat cum pro tenebrosa formositate
tantu uel coniugali mentione iudith
ut dictu e supra tacere no hr clare
Nam litta sequens aliq̄ ꝑmo se
su aliq̄ palea uidetur sonare pro
ut in sequentibus apparebit Quod q̄ta
me fuit ex parte holofernis ⁊ ten
to iudith in ornando et se ornando
fuit bona ut dictu e supra ex ipsa
do aperto mortali ꝙn mendacijs
id sequentibus non oꝑtet eam ex
cusare aperto ueniali ¶ Circa ꝑmu
querit primo mulier ꝙter bonu si
lla ex ardestat in eus concupiscentia
non ꝙter hoc meretrix bona eius de
floratur ꝙquibus tame non tame
datur in scriptis sed pro affectu bo
ad ꝙd sui habitatione et aduersarij di
ui decretone sicut dictu e supra
de obstetricibus hebreis cap ix ꝑ
quon ꝙ hijs habendis ad libitu mito
contra eos pugnare debemus Nã
pulchritudo mulieris magis allicit
aurp et argentu Videns itaq; iudith
holofernem sedentem in tanopeo cum
cathedra super qua appensu erat tano
peu ad magnificentia sedis et decore
ejꝰ aut quedam tortina in filis torti
da et tendens supius mactatis ad eo
dicit tanopeu in quo supius timina
Ecclesiasticus dicitur atanopo egipti
apido in quo primo fuit in uetere Adora
uit eu adorate dilecte inter ceteras
magnitudinis et ꝓtatis que adeo erat
quanus holofernes abutebatur sic hodie
mali homines abutuntur gratijs ad mo
dum datis Cap. vi
Quomodo holofernes hic conter
holofernes decipitur iudith
affatu qua primo consolatur
dicens eq̄o animo esto et subdi
tacio quoniam ego minquam ne
cui uno ore apa dicebat falsu qua
sicut dicitur supra iij tac quicunq;
homines se ei subiciant tame ferocitate
pectoris eius mitigare non poterant
quin eis in ferret multa mala Qo
iudith interrogat ut dicit Nunc aut
dic in aep et patet littera Sume ti
ba ancille tue hic contra iudith respo
det admirabiliter Ꝙ primo ponitur
eius responsio Qo responsionis ꝙ
bacio ⁊ placuit aut Circa ꝑmu iu
dith ut fallat fallacem et illudat
illusorem ꝑmo magnificat eius
potentia Qo ꝙrit eius finem
ubi nec latet hoc Qo allegat dnam
prudentia ⁊ quia ego Circa ꝑmu
dicit sume queruia ancille tue non solu
aute corpis sed etia mentis qm si tu
seruus suus uerba ancille tue eis

assentiendo et sdm ea faciendo Pro
fectam rem fuisse dñe tecum et te facere
pertingę admittentia Quia cum nabuch
odonozor rex ôcę et sicut verum est
q nabuchodonozor venit et tu simi-
liter acta vera sunt quę hic scripta
Nec acta hic intromittu ut dicit aliq
quia non constiterunt nobis a nuntio
sto q e mortale pctm sed e simplex
assertio falsi ad fallendu fallaciter au-
ditore Nititur cm mdm sta animi
tui a prudentia bellica quę e bn
in malis hominibus et in hoc dicit
verum Nam holofernis erat famosus
in armis et audacia et cum strenuis a
rmatis valde et e hic hyperbole qm
tu solus et bonus et potens ęt m
regno eius et valde excellens inter
gręs militibus et herbonitas est
aliqn in malis hominibus Nam sic
dicitur quęro methatę bonu ad mala
transferrim sicut dicitur longilatro
qui mal accomodat ad nocte ad
faciendu latrocinia et disciplina
tua qma subiecisti multas gentes
nabuchadonosor regi cunctis pro-
vinciis predicatur et multis pro
vinciis Nec hoc latet hic contra
dicebat holofernis sententiam de actibus
suis ad hoc q debeat atendi ad si-
bisis istis quę contra offensam dei contra
eos et pater lucta usq; Ut man
daret q[uo]s suos et hoc apparet
ad litteram ee falsu nam sic iudith
contra dei mandata fecisset sicut
impediendo traditionę civitatis ho
lofernis supra viii cap Qui super e
tiam fames et hoc erant vera sal
tem in magna pte Demq; horor
dinant ęę hoc erat iudicium ee stm
Quia vbi sanguine erat cui max
ę prohibitu et sancta dm ea non vo-
lentem hic sancta nasa consecrata ad
sacrificandu dno seu oblationes et sa
crificia ut dicit aliqui Nam talia non
erant nec fidrant extra templ sed
sancta dicuntur hic primicie et decime
qui debebant sacerdotibus et leuitis
in necessitate tamę potuit tamen
alias sicut dauid et viri cum eo
mederunt panes quę positionis et
de voluntate stm sacerdotis ut hic
primo regu xxi et ad iudith iudex
hoc similiter falsu dixisse ni subdi
et voluit constanter q nec in quib
debent contingę et si sancta intel-
ligantur hic nasa sacra similiter
falsu dicit quia non erant in bethu-
lia Quod ego hic contra allegat
ad studiosos ad dna provisa di-
tus et misit me dns ut Quem
vomit ad libationę pli sicut adno
sed q ad hoc dicit mendacia no
sunt abo sed amicabi malicia no
cui indiget deus medacijs quom
ad perficiendu opa sua Nam
erunt aut hic contra potuit respon-
sionis iudith applicari et primo
verbo et sto facto cap xii Sta
primu dicitur quia cum ancilla
hoc ut qua pretendebat holofern
et eius exercitu prosperu et inclar
ata adultend inimicos eius pul-
chritudinem et sapiam Non e talis
mulier super tram ut ex hoc u

debam̃ mi mid q̃ cet aptissima to
uigi suo pñipi Vnitulo matrimoniu
Et hor idom euidenr ꝓnad verba ho
loferms que sequntur Si fecrit mi deg
tuus her cit et deus meꝰ Perhor
am q̃ consentiebat tole deꝰ iudithan
q̃ erad cogitabat atq; in eo mingere
Vnde et subdidit et tri mi domo na
buchodonozor magna clꝫ sicut holo
fernes erat maior post tagom VII
Cunc ingressꝰ hir cõtet ẽ ꝑ
bauit responso iudith per
fectꝰ Nam holofernes ing
ssit eam introire ad locꝫ vbi erat
sui thesauri tamquã tutissima sibi
et confidens de ea tamquã de omni ge
re ꝑfecta et constituit ut daretur ei
de cõmunis suo sollicitus de ea tamq̃
de corpe suo Quod non potꝰ mandu
cad q̃ dicit exhispata me hcab paruo
tempe me vemat super me offen
sio Quant em̃ ibi aliqua ebalã proh
hibita Qi defendit ẽ ingressꝰ ne ex
hac em̃ sollicitudine cura metu iudith
amor intensius ad eam Venit ad ta
tria dñe .v. stant vsi ẽ q̃ tu venis
ita veri ẽ quod ego non consimila
her ebala antequã deus fecit que
cogitasti et in hor cõm dixit Ad
huc interfectus fuit holofernes q̃
facẽ cogitabat holofernes aut in
tellexit de tradicõe cuitatis m̃ naad
sua refelle dictꝰ iudith ad eus ver
ba supiora et perijt sid mitto et
.v. diuine mauerit toram holofer
ne ut daretur ei copia rẽd ut de
uotus deꝰ exoraret ꝓtra m̃ fide
liũ castra et baptizabat ꝑm fonte
aque r̃ se lauabat ãn oriẽ ꝑdm̃
modꝰ hebreoꝝ et introiens munda ma
nebat a conspectu gentiliũ Vsq; dꝫ
ascipet ostiam suam misericordiã Ego
patet q̃ seiunabat ut cultus ero cet
magis expaudibilis ades ¶ Et factꝰ
ꝑ q̃ quid destriptus holofernis cas
quamd adeuis meritꝰ hir cõtet
describitur castis eius q̃mitꝰ aduita
corpalem Cista quid ꝑmo ponit di
sposito Qo holofernis iugulato eap viij
Dispono ues admortem holofernis
fiat ardor libidinis et ex eo saciet
sopor ebrietatis et hor notatur tam
diu Et factꝰ e q̃to die abmgressꝰ
iudith de mutatꝰ bethulia holofer
nes fecit tenam seruis suis q̃ pro
mptis iudith tui intendebat seque
ti noctu trapilai qo subdit Vade et
suade hebreã allam ut exeat con
sentiat hĩtate metu q̃ cõsubitꝰ
eternalem fedꝰ est em̃ .v. probrosꝰ
si semia arripiat Vnꝰ ẽ q̃ fiat
per aliquod tempus in sua ꝓtate ab
sq; carnali capula Non ver cat in
bona puella intrat ad dñm meum
Quintet cam ꝑmo ad tibid et ponꝰ
ut inde dedicat ad carnale comer
bium Que ergo sum ut contradicam
dño meo q̃ dicit non decet ut
ego contradicam nulle mo Hoc
m̃ est aptum Quidebat em̃ per
hoc aliquid ad tpus aportunius
ad interficiendũ ipm̃ Et sumpto
et ornauit se nestimẽ suis sic
sponsa coram sponso Cor aut ho

loferne tonuissꝫ ⁊ nimio ardo
re libidinis tenuit Nam et sꝑ no
lebat eam cognoscꝫ sicut et uxore
non tamen mouebatur ad hoc amore
prolis seu ardore libidinis Bibe
bat et attrimbe thalamo inebriatus pm
uenisti gratiam mihi coram me et
ex hoc uidetur q̄ reputabit eam tri
quam sponsam sibi gratissimā Bi
bam inq̄ qm̄ magnificata ē aia
mea ex hoc q̄ uidebatur appropiare
hora libationis ꝓpter sui et ꝓxi
mus factus ē holofernes ad eam
credens eum sui amplexibus Bi
bitq; amplius nimis exardet naꝑ
libidinis eam amiserat discretio
ne carendi sibi ab excessu uini

Et aut̄ seruo Capitulum
secretu ē ꝓmissa dispo
sitione ad interfectionē holo
fernis hic uenter describitur mu
tilato et q̄ mutilationis manife
stato ē et dixit Cursu pmodo ac
festinanter serui alius ad hospi
tia sua ⁊ tentoria ut ibi requie s-
cerē et dormirēt Nam omnes a
mo fugati erant ut subdit̄ ꝓ-
postea Et concluserat vagas ostia
tribuali holofernis in lecto compo-
sito et dormiēte Dixit q̄ iudith
puelle sue ut staret foris ne
forte aliquis supervenret ex
ierat em̄ mandato cubiculo ho-
lofernis ad dicendū hoc ancille
sue nam ante eius tabernacu-
lo ut dicitur in lectulo consterna
me deus astit̄ nam metu facto
palet cor et maxime mulieris ex

pauestē Vt sicut ꝓmissa ꝑ
ciuitatem ⁊ tria castra sicut
eum perpulit̄ predixit eam ꝓpter
peccata destruēdam ita etiā ꝓmissi-
per eos ꝓ quam ꝓpter reedifican
dam ut patet in ysaia Semia zach
aia et pluribus aliis locis ꝓphe
et fugionem cuncta circuiens et
dicatur apingendo et pertransit-
bis interuallis cuncta ⁊ mollitu ad
amputandū terrorem et audaci
corpus cuncti timentē ⁊ delecto no
luit ad eam ut hr̄ in sm̄ xviii ut
ni quib̄ intrādi statim uidet eā
de tabernaculo et exierit duc stdim
consuetudinē suam q̄ adoratione
et ꝓpter hoc uigiles non fremit
ent eos aliquem pertransire qm̄
mandatū holofernis q̄ dederat
eis hanc libertatem ut hr̄ ca
ꝓcedēti et transierint castra egr̄
tus libere inter dictam causam
Ut grauiores collum ut uomer
adportam bethulie ad castris assi
rior̄ uenerūt ¶ Et dixit iu
dith Hic uenter ponit̄ mortis
holofernis manifestato et ꝑ
ꝓlo fideli Q⁹ actior generalis
porro actior ꝓma mediat̄ ma
ꝓmo ponitur dicta manifestato
Q⁹ iudith bndicto ⁊ Vnusquisq; aut
ꝓma adhuc mediat̄ nā ꝓmo
fit manifestato murorū custodi
bus Q⁹ aliis ciuibus ⁊ Illa aut

Hirta ꝓmodicit et dixit iu
dith a longe custodibus murorū

Jam cm̄ sic eam clongata ab assiriis
quod nō poterat audiri ab eis Apcde
portas quoniam nobiscū deus q̄
fecit virtutem magnam per hoc
aūt nō timuerunt holofernis mortē
Quamūr presbiteris ciuitatis ut hono
rificentes venerunt ad occurrēdū iudith cū
speraueratq; eam ppter ppriā nō timi
de bono hīr aūt accipitur de malo et
nō accipit valde mysse sz ptmēt val
de grabili de morte iudith uel eius
violenta retentōe Congregauit ita
eam nam ciuium parte sibi applicare
mitebantur ⁊lla hīr cōmiam
festatiue morē holofernis eiusdē
ni dicitur Illa aūt astendēs in omi
mētorie loci ut possit ab omnibus
videri ⁊ussit sibi silentiū ut melius
posset audiri incepit adhuc laudi
bus loqui dicēs laudate dnm deū
qui nō dereliquit sperantes
se r nos positos in arcta necessitē
et in me r per me in strimen
taliter ad implendū misericordiam
suam quam fecit nob̄ ꝓpter
eam ppriis et
cm ppriis sicut patet in pluribus
locis qui in ista abhostili liberare
st tamē tolerent eā ꝛc et prosequēs
de pectore capud holofernis ad declara
tōē veritatis et mealiqua suspito
onem ret q holofernes seu aliquis
alius tetigisset eam in honestē ꝓ
sidit Quid aūt ait dns deus
mr r sicut ē cōm q ipsa ē vera p
ecciam ita quia ē q sequitur qui
custodiuit me angelus eius ait
et patet littā et finaliter protan
tis beneficiis animatur omnes ad confessi
onem dne laudis Dicens confitemi
ni omes ⁊ Quia si aūt hīr quis
piam ait iudith benedicto seu co
medato et ꝓmo a plebe cui dicitur q
uis aut adorantes dnm deum a pud
iudith uerbi ⁊ Direxit ad eū benedixi
te dne q benedicendam te reddidi ab
hominibus quia ꝓte admirabilia redegit
in nimitos meos a portu namq; pe
ne reputabant ꝓpter eos iam
periisse Qo benedicat seu comedat
a pud ait ⁊ porro ostia ab ⁊ pa
patet Benedictus fili qui fecisti te
cum et tam et per hoc intelligimē
alia corpa media et creaturē in eis
existentes qui te direxit sua bonitē
Quam bene capitis q̄ e contra con
stantiam inducēs Ut non tace
dat laus tua de ore hominū q̄ videt
impletu nam ad eius laudem Ami
cos salem etiam creduxit hoc facto
non peperisti aīe tue r vite tue
eam periculis exponendo ¶ Porro
achior hic ultimo manifestatur
mors holofernis achior gentilis ait
dine ⁊ Porro achior vocatus ueni
Non cm̄ consilio hebreos adiuret
ingredi nisi specialiter vocaret
quia non erat iusto alii adhuc inter
gentes deus a fil' sui tu testimo
dedisti aīe ut hīr supra tac V.
certa patent ex predictis Videt
aūt achior caput holofernis an
gustiatus pallore r premia a
mirabē de tanto facto q̄ manū
fēmē credit in faciem sui super
eam passones cm̄ vehemētes

et subito fecit magnam transmu
tationē in corpe et sic frequēter factū
est et extenuauit animā eius a pas-
sa fuit exaltationem pgeniē quam re-
sumpto spiritu recreatus et transiente
dicta passione prorupit ad pedes eius
ei reuerentiam exhibendo Et dixit ei
deo tuo ut cum tabernaculo iacob ut
ab omnibus hostibus in tabernaculi
hebreorū a iacob defendentur. Cap.

Quit autē iudith xiiii.

Postquā descriptis et holo-
fernis scriptis hic conti
describuntur figure qui exercitus Et dui
mitres partes Quam primo ponit
fugiendi arabis Qo fugientiū deuas-
tatio tuo qui Zo diuina laudatio qui
tuo Circa primū iudith primo ppha
in struit Qo ppha ei obedit ut
mox aut Zo ad holofernē exercitus
currit et Quod videntes Circa
primū primo ponitur in structio dei
Qo inter pandit apud achior con
uersio demonstrat ubi huic achior Circa
primū dicit iudith Suspendite ta
pete hoc super mitras in signū
exultationis et victorie iam habite
partim intre et partim in spe et
erit cū exierit sol a mi primo ortu
suo accipiet omnib⁹ quibus firma sua
confidens de victoria plena dei ad
victoriā habenda · et exhibet tui impetu
qui deo confidentes victorie iam teneri
non ut defendentes sed paulatim
et timide tunc explorantes intre
et ut fugiant ad principem suum cui
eius voluntate nō debet exercitus
bellū committe Nam sicut dicitur
libro deudaico bello non solū bellat
sed etiam vincit sine dubio apud
romanos erat victoriosissimū Tunc
duces corp qui presunt distinctis a-
ciebus contuerentur ac deinde
super eos timor ex casu principis
mi animato et etiā mittibus ades
Unde videtur hic saltem quātū
ad aliquid pphetice loqui Tunc
achior Hic cōtinuo interponitur ach
ior confessio denota tui dicit Videns
virtutem quā fecerat deus israhel a-
effectui dum virtutis per manū
iudicis Heliud gentilitatis qui
tradidit deo legem cui subiugando
et trucidit a uictoria fecit
mox aut Confessione achior inter
posita Hic ponitur obedientia ppti
adiudith uerba tui dicit Suspen
derunt super mitras capitū holo
fernis in signū victorie et triumphi
exultationis et egressi sunt tui mu-
gno strepitu et ululatu ad aduersa-
rios deterrendū Quod indeter
Hic cōtinuo ponitur ad holofernem
recurrentes et sibi declaratur eius
mitras a tuis ingressus Circa pri
patet hitā israhel a Nullus enim audeb
bat tabernaculū virtutis assistere
a principis militie nisi quos virtualiter
confortat robur exercitus stat dei
tempus naturaliter nitore Propter
q dicit Vegetius in libro de re mi
litari q sicut tor e in medio tor-
bis sic princeps debet in medio ex-
ercitus collocari Sed cū venissent
eius duces presidentes aciebus
et tribuum qui in ora acie pre

ſmt mille bellatoribus dixmt
cubicularijs qui familiarius poſſmt
ingredi cubicula magnatu qui mu
ros egreſſi modius t cm ſuperbos
de alijs contemptibiliter loqui
Tmt ingreſſibus hijr conter declara
ratur holoferms mitius et patet
litta ipſi exclamauit vocem mag
pro dm ſuu mtitu eu fletu et exi
uuit foras ad ppm expectauit
holoferms mandatu et dixit ama
mulier hebrea fecit confuſione i
interficiendo militie qm ripem vm
et abymeleth vulneratus amulio
fecit se mtari p armigerum ſuu ne
dicetur m eius obprium q mulier
interfecisset eu Iudith ax Vi
dentes omes veſtimenta ſua inſigni
doloib et turbati ſmt animi eoz
valde quia quia no prouiderunt
ſibi de aliqua defenſione nam con
turbari mmb prenudent et dicun
m ciuitatis

Cap. xv.

Q mag amiis exercitus poſtq
deſcripta e fugiendi uiaco hic
quia ponitur fugientiu deuia
tio et Q iudith bndicto a goachi
aiie pma mdiab quia pmo ponitur
fugientiu persecio m personis Q
m rebus poſſeſſis i Reliqui autem eta
pmud pater litta ipſi qa uermilly
loquerentur eu q pmo fuo de aliqua
defenſione seu preſidio ſd mtinua
to capite eid magna confuſione re
luctis omibus que impedire poterat
fugam eoz ut fugerent expeditius
per uias campoz et semitas tollui
fugientes em de prelio per diuerſas
uias fugiut Videntes itaq filij iſrl

fugientes ſequi ſmt illos ſicut in
dith precepat elangentes q tribus tra
quam victores et exultantes post eos
ad mſecutione mutuo se exhortantes
ayuſit q alias mitios per omes ciui
tates et regiones aſtl per quas po
terant transire fugientes et per
ſequi ſmt eos m ore gladij quos
q p venirent adextremitate finiu
ſuoz transire cm ultra non erat
eis titu Reliqui aut hijr inter
ponit perſecutio aſſiroz m rebus
poſſeſſis et patet litta ipſi ad mia
quecuq erant alloz i aſſiroz ab
ſtulerut Nam illi qui remanſerat
in bethulia nam abſtulerant omia
ſe pauca respectiue Nam vno per
triginta dies finit omia collecta ut
hijr in ſra cod tur Goachim aut
hijr inter ponit iudith bndicto et
pmo ſpualis Q tpalis i per deco
aiie Circa pmu dicit Goachim
aiie ſmm pontifex ille ſupra tur quo
vocatur heliachim et forte e idem
nomie Nam ſicut nomia latina a
liqui vocantur in fine ut guillus
et guillotus ſic vnu nomie voca
tu in fine Qdm in principio ſicut in
colanus et coliaus vocatur in principio
et idem videtur de Goachim et he
liachim Aliud aut m videatur de
hac pontifice dixi ſupra tur quo
Ut uideret iudith inter famam
virtutis ſue hndixerit illam mp
tantes ſibi bona ſpualia per mir
tutis ſue fama Q ſubdit tu gla
ahrm Nam dmt tuto qd erat

xvi

Petunte dño in tympano &c

marthm decapo sumi gloriabantur iudei
conservauerat interficiendo holofernem
qui ipm destruere intendebat ut pater
ex supradictis verbis tuis &c iiij. Tu le
titia ifm effectui tui honorificencia
pueri mi similiter effectui gaudium mee
fricando holofernem dedit quod ipse
honoris et letitie materiam Qd et mag
nm confortauit te. sp quoque viriliter
castitatis et mundicie circa bndicta
mi etiam bndictus gloie &t dixit eis
omnes populus fiat fiat ad confirmacoz
predicte bndictionis Per hec aut
hic cum ponitur bndictio iudith tpa
lis que in scriptura frequenter attrib
pro multiplicatione bonoz tpalium
Qm pn xxx dixit iacob ad labam mo
dicu hausti antequa uenire ad te Q
nunc duces effectus eb bndixit q tibi
dns adiutorium meu et hoc mo pule
iudith bndixit Nam cum duarum
holofernis sibi dedit et patet littam

Petunte dño in tympano &c

Qui cantauit Cap. xvi

Adueniente decollatione et fidelis
pueri libatice de scripta Hic
cuncter ponitur recte predicto laus
dato dño &t diuidit in tres par
tes Quia primo ponitur apud iudith
decantato Qo pueri et apud obla
cio ei &t factude pgaher Qo iudith
felix consummatio ei erigit aut Can
tico ad iudith mdias partes diui
dit Nam primo ponitur exortatio
mentis Qo tacto laudis ei Venit
assur Circa primi dicit iudith eo
citanq se et alios ad dnam laude
Inscripte dno in tympano &c Vada
mariz in stimbris musicalia et

etiam armonie mentem extimuit
ad diuersa hilique cum armonie ex
citant ad audaciam quibus utun
tur homines in bellis &t alique ad las
ciuiam quibus utuntur in choreis
et aliqui ad deuotionem quibus utun
tur in diuinis et ecclesiasticis &t hoc
modo dicit iudith Inscripte dno
in tympano &c &t in aut tympano
in stimbris musicis quo musicis u
tebant et hoc modo mala pue
rum &c Inscripte tympano adcan
tandu se et alias mulieres ad
deum laudandu dicens Cantemus
dno gloriose &c exodi xv modu
lamen illi psalmus nomi quoq no
uam materiam laudandi dm Exul
tate corde et mustacie nomine quo
ore dnm confitemini bella contra illud
quod exortata exodi xiiii &t pugnauit
amaleth exodi xvii &t in regibus
cananeoz libro iosue quasi per
totu postea castra sua circumangelus
custodiam Vii gene xxxii dicit
iacob deangelis sibi obuiantibus
Castra dei sunt hec Venit
assur Hic inter ponitur iacob lau
dis et primo exadiuersarioz deuicte
ri dicitur Venit assur a principe
milicie et exercitus assiriorum Quanta
titudine virtutis sue totaliter con
fidens cuncta undiquaq obtexerunt ob
truxit torrentes aquarum et montium
et homines Dicit &t se
montes sunt fines meos et cum in
dee et uineas meas et pulcra mea
cum sunt gladio deuorem et alios
holofernes se iactauit sed non

adimplenit ⁊o subdit dñe aut
omps tu milnis pt resistē nemit
ēa attendēs ād p manū fēmie q
fuit valde ꝯfidēs de ipsa dictū est
supra cap xiii Non em timuit po-
tens ⁊ p holofernis ⁊ minibus
qui solent fieri gigantes ner filiꝫ
titan ⁊ gigantū et ponitur hic
singulare ꝓ plurali ⁊ ꝓ gigantū
Sicut exodi viii Venit muscā gra-
uissima ⁊ multitudo muscaꝝ Sed iu-
dith filia merarī in specie faciei sue
dissoluit eū per ardorem concupis-
cētie meam ꝑ medū supius dictū
cap ⁊ ꝯmouit eum se ꝛ Sicut
dictū ē supra in ꝓncipio ⁊ cā Et
induit se vestimento letitie ⁊ quo
vtebatur marito suo Vincete in ꝯsu-
tudine filios israel qꝫ dicēt non fecit
hoc ad dissoluēdos sed ad ꝓfectū sui libādos
Vnxit faciem suam vnguento ⁊
latomia arboꝝ aromatice que fecit
ad decorē vultus et suauem odorem
et collocauit crines suos ⁊ capillos
suos florellos addecipiendū alliū
non q̄ intenderet ꝯcipere cum ad-
mortale petim sed ut despiceret
eam habere vxorem et per hoc iu-
dith liceret ad apm familiarem ac
tessim perque posset deinde apm
ut dictū ē supra ⁊ Ex eo Ban-
dalia cuius rapuit anuli cuius qui
per aspectū intrauit concupiscā ad
eam recta patent ex supradictis
hornatus perse ꝯstantia cuius
quia nullus erat in eis qui audet
se sibi ꝯparē ad certamē singu-
lare Tunc exultauit hic ꝙ
sumitur tacō dñe laudis ex filioꝝ
israel exultatōe cū dicit tue vlulauerūt
castra assiriorū ut hr in fine cā xviii
qui appropinquauit humiles mei Venientes
super assiros armati ꝓcesserūt mpli
o a facie dñi mei q. d. hec victoria soli
deo est attribuenda Percutiam
Hic tertio sumitur tacō dñe laudis
ex eius virtute et magnificētia cū
dicit Adonay dñe ⁊ Duo sunt nō
idem significantia ꝓmi hebraice
et sdm latinū et fit hec duplicatio
ad maiorem expressionē dñe dñatōis
et potentie in virtute tua quia licet
habeat matrem sibilem ꝓma thi vi
Montes a fundamentis mouebuntur
tamen tuo aduentui tuo adnutui pe-
tre sicut cera liquescent ꝑ ignē
conflagratōnē precedentē aduentū
iudicis Qui aut timet te magnū
erit apud te per omnia quia terri
bilis in mīlōia Ne gentes in sur-
gentes super genus meum ipse dñe
dñs eas omps vindicabit meas
in fine publicū Et factū
est hic inter destributiones spolioꝝ
iudith et ꝓpriū oblatio Et ꝓmo ꝓpri
ci dicitur Omnis ꝓpriꝰ ꝓpria nec
tandem venit adorare dñm nisi
reddendo sibi gratias de tanto beneficio
Et mox ut purificati sunt aqua
lustratōnis sdm formā q hr
nūi xix obtulerūt suis holocaustōta
⁊ sacrificia totaliter addīnū hono-
rem intensa Deo ponitur ob
latio iudith ꝙ dicit ponite iudith
omnia arma bellica holofernis

Incipit postilla super librū machabeorū capitulū primū

ꝛep ꝙ anathema ablimonib traddit. ſ.
patrādotalibus ut decreto nullus ꝙteréntur eis
ſed ſeruarentur in loco ritibus dñi ad me-
moriam bñficij dñi Erat aut omnibus
gētib rōnabilis ſtdūm factam ſanctoꝝ
hor addere adoſtendendū q̄ hec a deo di-
tabnon erat diſſoluendus ſed magis
denouandis cetā patent Et iudith
Hec vltima pars hui⁹ libri ꝙ in qua
ponitur q̄nus iudith feliz conſummato
ri dicitur et iudith magnifica facta ē
in bonis ſpalibus et tpalibus et
p̄clarior erat in uita et fama v
mulieribus ſc̄is mulieribus erat etiam
virtutū a conſtantie qua decorabat
holoferne caſtitas adiuncta ſc̄z iudual'
To ſubdit q̄a ut non cognoſceret vi
ꝝ ꝙ ſtinat aut veſtib diebus pro
rationis tue magna gl̄a ſc̄ē in decre-
ti apparatu et bonis conuiuia re-
ta patent uſq; i Omnium aut ſpacio
vite eius non fuit qui conturbaret
aſſl' ꝛc Hoc addit ad oſtendendū
q̄ boni pacis impio redimuntur
per longū tp̄m ex miſeris tp̄ib deo
aut victoie feſtiuitatis hui⁹ ab
hebreis in mis ſanctoꝝ die⁹ ac-
cipitur et colitur ad laudem dei cui⁹
virtute facta ſunt hec uictoria Cui
ſit honor et gloria in ſecula ſeculoꝝ

Explicit postilla super librū iudith

Incipit postilla sup libz machabeoy. Cap. primi.

Quamuis primus et ps hystoiam libri iudith qui ad hystoias in sacra scriptura contentas Sequatur hystoia in libro machabeoy descripta licet per magnum tpus ptat contigisse Nam hystoia libri iudith tpe cambisis filij tri sedm cone expacionē doctoy magis quam scriptus sim exponendo libri vnd alius Hystoia ista machabeoy contingit tpe machabeoy et epiphanis regis syrie ut patet in pncipio primi libri Veritatem quia hystoia videtur narrata inter duos fres s. seleucū et anthiochū epiphanē et eoy posteros qui se mutuo expulerunt de regno guerra interesse quasi imparabili cōmota Ad euidentiam hystoie aliquid est hic premittendū de diuisione regni Grecie regnante ps post mortem alexandri magni eius monarchia in quatuor regna fuit diuisa s. macedonie assirie egipti et syrie Fuit daniel viii fuit quidam de duobus primis regnis non fit mentio in primo machabeoy libro sed procedit Cum processu regni syrie qui nichil videmus fuisse resistentibus que poterant machabeis et aliqua de regno eoy tri ominaliter interponē Sciendū igitur q mortuo alexandro primo regnauit in syria seleucus et alij quatuor post eum et sextus fuit antiochus magnus qui duos habuit filios s. seleucū philopatorem qui sibi successit in regno tamq primogenitus antiochi epiphanē qui traditus fuit romanis obses et audita morte patris et in hereditā seleuci filij sui venit in syriā et a baliq̄bus ciuitatibus receptus fuit et tandem syrie regnū obtinuit Propter qd' inter posteros eius et posteros sui fris de regno syrie longa fuit contentio et aliquā preualebat una pars aliquādo alia et sic syrie regnū de una posteritate ad aliam transiuit ut pz in figura sequenti Post mortem seleuci successit ei antiochus magnus et habuit duos filios qui posteā successerunt in regno incipiendo ab antiocho magno de posteritate eius filij ad alterā posteritatē nec in eadem posteritate de fre ad filium nec ad aliud successorē patet in hac tabula Et ad maiorē euidentiā sciendū q̄ licet successiue regnū obtinere possint litteras alphabeti Cum progressus ordinem dicti regni Et q̄m de primis sacerdotibus iudeoy in libris machabeoy fit mentio Ideo sciendū q̄ tpe iudee alexandri tpe fuit sacerdos primus q̄ vocabat simon iustus de quo ecclesiasticus dicit Quam magnificatus est a populo in tabernaculo et quasi stella matutina in medio nebule et quasi luna plena in diebus suis lucet et quasi sol refulsit sic ille effulsit in templo dei Hic simon iustus fuit filius

qui tūr hist fuit puer post eū filius
eius Demde onyas filius eius anti-
ochi magni et seleuci eius filij magne
diodorus ad spoliandū er arnd martin
fuit missus Et hic omnes sedm ro
sephū libro xii antiquitatis iudaice
tangit duos fres sz narrone et
menelaū qui successive licet vsurpa-
tiue tenuerint smm sacerdociū quibus
successit alchimus per mm sinistrū violē-
tam antiochi epyphanis quā no alle
dclinea sacerdotali licet destrendi sset
abaaron ut hz in fine vii cap et te
sacerdociū devenit ad machabeos
qui antiocho regi et eius facte p̄mitd
poterunt resistere iuuare hēbant cau
vbi aliquid unius nam mathathias
pater eop destruxerat de illis quos
iudam struxerat ad defiendū et
plodm per uices suas primo pa-
quia hymo primi et sti machab ma-
ior et auctor quam ro sephi tū ab ecclia
recepti sunt ad legendū Do non
e dmittendus textus apter ro se-
phū sed magis eop Do iudi libro
iiij cap dicit expresse q rasan fuit
ffr omie et q menelaus et lesima-
chus fuit ffres symonis quare te
pt de tribu beniamyn sic et iste
symon ut hz libro cap iij De
alchimo vero hz Do libro xiiij cap
q fuit filius sardos tpe antiochi
epyphanis sed incertus fuit mde
eo q vitu genealid fuit inquinata
que tamē restituit demetrius
seleuci filius ut hz i et vij cap p-
mi libri Et ideo sequendo topicū

mtendo exponē libros machabeop

De antiocho magno et eius filio seleucho qui primus ei successit non fit mencio in primo machabeop libro sit tamen de ipis aliqua mentio que hic omittenda ne processus primi libri machabeop a processu Q. diuus dis tinguatur Confusio est cum ea intelli gencie qua me memoie commenda

De metrio

Ostea demetrius seleuci filius de roma tedens antiochū cognatū suū ab exercitu comphensi iussit occidi ut p̄ incipio vij cap et pro regnis con stituit alchimū pontificē iudee qui hic uocat bachidem qui magnā stra gem fecit iudee in ordine quo re cedente maior pugnas contra iu dam fuit assistus recedente tamē huic de iudea in bello attribuit et ionā thas frater eius successit bellans co tra bachidem et tandem fecerunt pacem et hz p̄z a p̄ncio vii cap usq ad finē ax p̄q hoc demetrius pugnas cū alexandro filio antiochi attri buit extra regnū x cap

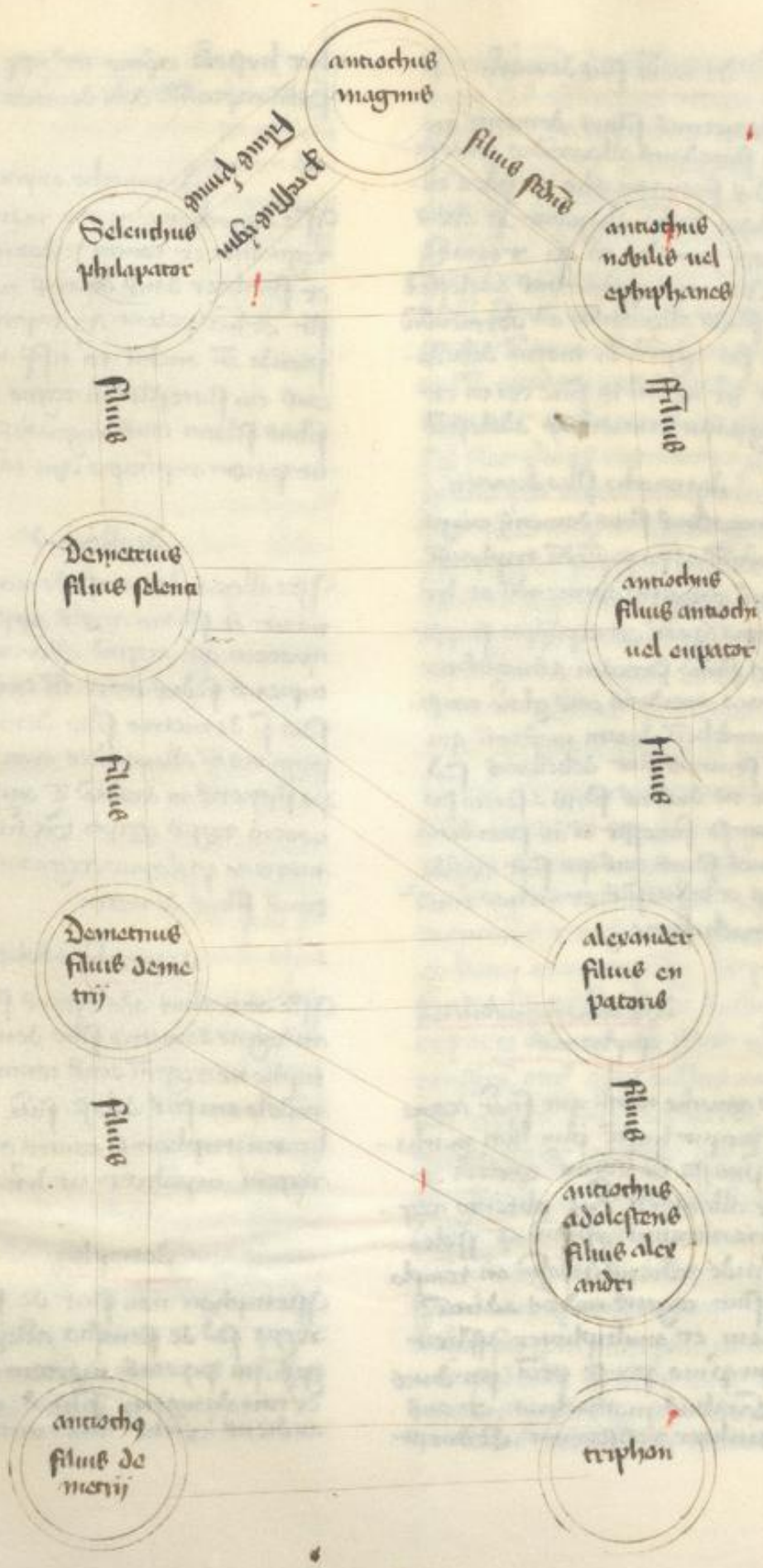
antiochus magnus
filius ſelene
filia ptolomei
Seleucus philopator
antiochus nobilis uel ephiphanes
filius
filius
Demetrius filius ſelene
antiochus filius antioch uel eupator
filius
filius
Demetrius filius demetrij
alexander filius eupatoris
filius
filius
antiochus adolescens filius alexandri
antiochus filius demetrij
triphon

De meto filio demetrij

Iste demetrius filius demetrij in regno succedens alexandro primo fa-
mosabilis fuit / ionathe et pacem in-
deis pacta tamen alienauit set abeis
ut patet amedio eā xi et extra q;
tunc Vemens anthiochus adolescēs
filius filius alexandri ad obtinendū
patris sui regnū demetrium debella-
uit ut hr ut hr in fine xi eā et
sic regnauit antiochus adolescēs

De antiocho filio demetrij

Iste antiochus filius demetrij cangre
gauit exercitū ad persequendū tryphonē
et regnū patris sui obtinendū ut hr
in principio xv eā et in principio subsist
simoni sumo placidum amicabiliter
Sed pacem mundus eius gloriē constī-
tuit cenchreū unctum maximū qui
a filijs symonis fuit debellatus Sed
symone eā duobus filijs a socero suo
dolose occiso successit ei in sacerdotio
iohannes filius eius qui fuit quide
strenuus et bellicosus et in hoc tima
liber machabeus

De antiocho nobili uel epiphanes

Iste antiochus nobilis qui fuit tempe
dūs magne hystorie primi libri macha-
beorum premissa in breuitate victoria et
morte alexandri hic obtento regno
syrie intrauit egyptū et spoliauit inde redi-
ens quodā die in templo
dei posuit ragens iudeos ad ritū
gentilem et multipliciter afflixit
iudeam primo per se postea per duces
suos Quibus machabeus et eius
filij viriliter restiterunt Et durat
her hystoria anno eiusdē quo mahū
fuerat captiuatus Vbi de morte eius agit

De antiocho eupatore

Iste antiochus eupator mortuo pre
regnauit et contra iudeam pugnauit
et finaliter data dextra iudeorum fe-
cit et hec patent in capitulo sequente
quod est medium eā usque ad finem
eius tm fuit rex in regno demetrij
filius scilicet eius regnauit
ut pater in principio Vii eā

De alexandro

Iste alexander ortus de semine regis
nauit et filiam regis egypti accepit
uxorem qui regnū alexandri tem-
pore suo fraudulenter misit eā eius aduer-
sus de demetrio filio demetrij et
pugnans cū alexandro eum fugauit
qui fugiens in arabiā et occisus in fu-
rorem regis egypti Et tria die post
mortem ptolomei regnauit demetrius filius demetrij

De antiocho adolescente

Iste antiochus adolescens successit
in regno demetrio filio demetrij a
tryphone regnū eius contra ipsum
dolo ortus fuit dolose fuit me ma-
liciam tryphonis contra antiochū
regem impedire ut hr qui eo

De tryphon

Iste tryphon non fuit de semine
regio sed de familia alexandri re-
gis qui post eius mortem fuit nō
certi de filijs demetrij et
audiens certū murmurantem

contra eum uit in arabiam Vt
inde adduceꝛ anthiochꝰ adolescẽs
qui dr mitigabatur ut hȳr qi eo tẽ
medio qui veniens debellauit de
metriꝰ ut dictꝰ ē et sic regnauit
Sed typhon concipiens regnū eo
eum dolose occidit xiii eo et sic
ei in regno succesꝛ contra quē de
metrius qui debello fugerat congre-
gans exercitū rege persidis et in
medio positus fuit in carcere ut hȳr
mplicipio eo xiiii Quihac conten-
tōe facta sunt alla que desiderāt
sub symone sūmo sacerdote qrto
decimo capitulo

Post figuram agnitā quā tam
pater protestus regni suis ad
ad pncipes qui iudeoꝝ plm affli-
cerunt Deinde tamē libri accipie
dā ē secundū duces qui plm affl'
libanni Tamen liber totalis in duo
diuidit sm duos libros primales
primi s et secūm primus aut liber
diuidit in quatuor partes quia po
ponit libertatē pli sub mathathia
Qo sub iuda iij eo Zo sub ionatha
xx capitulo Qrto sub symone xiii
capitulo pma in duas quia primo
ponit decretū pli et templi sed
per anthiochū Qo defenso facti p
mathatiam ij eo pma adhuc
mites sēm triplicem pernissionē
p anthiochū factam pma facta
fuit per vpm personaliter Zia p
eius dictum que ponit ? et post
duos annos Zii per eius nūcios
et scripturam ? et scripsit

Circa primū describit affligentis
ingo Qo afflictōnis accepto ? ambi-
bus aliis Zo afflictōnis tpis et ordo
ā et ꝓparatū ē Qo multiplex afflictoꝝ
oppressio ā et cessatio Circa primū di
et factū ē pagina pertussit allexā-
der s magnus philippi regis mace-
donū filius qui primus regnauit in
grecia s. tota Mam s. in macedonia
que ē quedam pars grecie primus
regnauit pater eius et plures alij
sed fuit primus monarcha non solū
grecie sed etiam totius orientis qui
quod ab eo incipit regnū grecoꝝ da-
rium regem persaꝝ Postea anus fuit
hebreus fuit filius assueri et hes-
ter regine Circa dictū ē supra
in principio libri hester et damicles
ax et in plurimis alijs locis Qm
alios vt historiographos fuit alius
danus qui pgea regnauit per lon-
gum tempus constituit prelia
multa contra regna sibi resiste-
tia et obtinuit om sibi resistentiū
montes ꝛ castra et fortalicia
et bona in eis reposita et pertina-
fuit usq; ad fines tre habitabiles
ex parte orientis Et fuit tm in
conspectu eius qua nullus audebat
sibi resistere facto vel verbo Et
congregauit exercitū vel hoc po
ad respondendū tacite questionē qr
possit quis quid facere tanta cū pa-
tia cet regnū macedonia Et re-
spondetur qr congregauit exercitū
valde fortem non solū de macedo
nia sed etiā de alijs locis et bel-
latores undecunq; sibi libenter ad
herebant Nam in victorijs no

non retinebat sibi nisi bonis honorabile tamen dedit aliis bonis utile ex sua liberalitate et fuit finis galli in tributis ad sui exercitus sustentamentum et post hec tradit in lectulo egritudine valida et tagnouit quia moreretur habuit cum de hoc responsum ab aruspicibus soli et lune constructis a quibus quesierat si deuicto orbe terrarum rediret ad matrem suam et sororem tristissimas et responsum est ei quod non quia fato caret moriturus et uocauit primos suos nobiles a sororis familiares nullus eum de filiis suis sibi tamen aliquas habuit legitur quod regnasse et multiplicate sunt mala in terra et regnum syrie et regnum egypti ab alexandro descendens affligebant quem ostendebat dominum et quia promissa dicta sunt ut ad antiochum illustrem descendentem quod subditur et exiit ex eis sex regibus syrie ut patet in figura supra patet a radice pessimi ortam ex eo pullulauit plura mala quam ex aliis precedentibus Antiochus illustris a plerisque seu nobilibus et significat idem quod epiphanes quod nomen grecum et dicitur a uerbo epi quod est supra et phanes apparitio quasi super alios omnes uel apparens filius antiochi magni qui fuit ut obses Nam antiochus magnus per eius per romanos fuit uictus et in ultimo festinatione enormi grecum romanis federatus et ad maiorem securitatem accepit obsidem filium suum uidelicet qui audita morte sui patris et in hereditate sui fratris seleuci de roma clam recessit et in syriam ueniens aliquas ciuitates munitas habuit et tandem regnum quod subdit et regnauit in anno cxxx et ui regni grecorum quod incepit ab alexandro magno ut dictum est supra Dicunt tamen aliqui quod hec mutatio incepit a primo anno ab anno scleuci quod immediate successit alexandro magno in syria Sed hec non uidentur cum dictum quod hic et in fine ui tali et daniel dicit alexander dat pro regno grecorum nec obstat quod per tot regni inter medios mutatur cxxx uii annos a primo anno seleuci usque ad primum annum antiochi epyphanis quia eodem anno dicitur ultimus regis predecessor et primus immediate sequentis et sic hic computantur Antiochus autem epyphanes fuit nomen ab alexandro magno et sic per talem computationem omnes anni hic computati habentur nomine anni minus unitatem qui finis de tyro alexandri magni Postquam regnauit in tota grecia xii uero anni quibus dicitur regnasse incepit a tyro quo posset patre regnauit in macedonia et sic regnum grecie methamdit ab ipso

Q Iudiebus illis post origine persecutionis hic tonitur ponitur ortasio persecutionis quod presit ex malitia alicuius de pplo istius quod dicit Iudiebus illis exierunt ex isti filii impii non solum in se apte formulatur sed etiam in alios effectum quod subditur et fuerunt multos dicentes eamus et disponamus nobis

testamenta ⁊ fedus sanctarū gentibus mixtionibus et ydolatrie
nos eis conformando et subdimixtos quia exquo recessimus abeis mi
venit nos multa mala Quod dictū
audiuerunt habē colorem Quia in
captiuitatem babilonicam propter ipsi
milites declinauit ad ydolatriā ut pa-
tet Reg et xpō regū et tamē hinc
reges potentes fuit in samaria et hie-
rusalem ꝓpter traditū eis captiuitatꝫ
babilonice usq; ad hoc tempus ad
ydolatriam non declinauerūt et tam
regem eis habuerūt et subtributo
regū aliorꝫ seruiebat Sed astra-
rebant aliud exquo persuasio talis
erat in anima sua quod propter ydola-
trām regum ipsi⁹ et uida et subdi-
torꝫ filiorꝫ dicta regna destructa
fuisse et reges ipsi⁹ et uida eum
suis propter captiuari et bonis ipsis
et omnis in oculis eorꝫ qui respice-
bant Quod ad ꝙd ꝓuocabatur et
non quod ad id ꝙ tractabatur et des-
truxerunt ⁊ firmiter ordinauit
aliqua de ppto ⁊ pauci respectu aliorꝫ
et abierunt ad regem sua antiochū
ydolatram credere allis ꝓpter
ut faceret iustitia gentem sua uten
nihil timeret ipsorꝫ Quibus
alias libē inducē possent et edifi-
tauit Quia sua Hierosolimis
⁊ stolam unica docebantur tradis-
tenetur legos et statuta gentium et
dicitur Quia sua nam in stola di
sputatur unus contra alium sicut in
Quia sua exercentur homines adhuc
tri corpalem et mixti sunt natibus
conformando se eis intra et mibus

Et fecerunt filii ppucia dimittendo
filios suos in arrabitos et uemundari
sunt ⁊ totaliter deleti ut fierent ma-
lum Sicut dicit de achab iij Reg
xxi eo ꝙ uemundatus sit ut faceret ma-
lum in conspectu dñi Et paratus e
hic quiter ponit afflictionis tpis
et ordo Quam eam fecit antiochus
in egressu de egipto Quod cum intelle-
xisset fecisse ꝙ sicut dixi superdamicte
ꝙ rex antiochus magnus ad confe-
derationē apud rōm rex egipti et
eiusd filiam suam cleopatra ptho-
lomeo epipham exquibus natus fuit
ptholomeus philometor Quod mor-
tuo ptolomeo epiphane antiochus
illustris rex syrie accepit aliquas
ciuitates regni egipti sui regno ꝙ
pugnans quasi tutor nepotis sui
qui ad hunc pertinebat Quas rex
egipti repetens ꝓpugnā
et alle noluit reddē motum fuit
bellū inter ipsos et antiochū unde
denuncti sunt duces egipti ex per
rōne ptolomeus philometor in cui
qui erat adhuc multū iuuenis et
egipto spoliata antiochus uenit
in urbem Ubi fecit multa mala ut
hr in parte sequenti Quibus autem
ꝓpe destruxit bellū dicit in diri
et parauit ⁊ regnū in conspectu
antiochi sui regnū egipti mō nam
dicto et patet tota pauis exceptis
Quibus multitudine gentium adsistentibus
in ciuitatibus in quibus pugnabat
regens antiquitus et elephantis
portantibus castra lignea in quibus
erant homines armati desuper ⁊
pedites et equitibus cū elephantes
ordinatis ne occidentur ab aduersa-
rijs et copiosa manu multitudine

m uadens egiptū per tram et
mare ¶ Et tomittit hic ḡnter po
udeꝛ multiplex oppreſſio tri dicit
Et tomittit antiochus rex ſuꝝ poſt
quam pertuliſſet egiptū mo dicto
mro et xl et in anno ſo regni ſi
roꝛ et per tōnē anno vi antiochi
regni uit patet ex predictis Et
aſtendit aquoſq; in multitu
dine grauī quia patri erat ad ſuccē
dēd malū et in trauit in ſanctifi
tatōnē r templū qd iam erat p
zorobabel et ſonos eius recedificā
tū ſū ſuperbia tractans contemp
tibiliter vaſa ſancta ſo ſubditur
Et accepit altare aureū in quo ſre
mabant thymiama ad honorem
dñi et candelabrū luīs cū ſuis
alliū erant ſeptem luceꝛne aureꝛ
et vniuerſa vaſa eius ſ. forcipes
et emūctoria que omia erant aurea
exodi xxv mensa ꝓpoſitionis ſuper
quam ponebant panes diuidēs panes
tali die ſabbati pro diuerſis
tribus aſtr et ani hoc ſignificabā
q ſacerdotibus debebant offerꝛi
pretiū et thuraria r uaſa in quib
ſiebant libamina que ſunt oblationes
deliquidis et phiales r uaſa in
quibus reponebant unguenta et
thymiamata et mortariola aurea
in quibus trebantur illa ex quib
componebant et velum inuidēs
inter ſanctū et ſanctū ſanctoꝝ et
coronas exiſtentes q adornabāt
templi et ornamentū aureū r cor
tinas auri ſigurata et tommunia
anna r impluit eum et egit ut
dicunt expoſitores aliqui ſed no
t uiſimile q tam pretioſa uellet

ſic tontere ſo q dicit hic tomi
nuit r ipſa forma tranſmutauit ma
teriam retinens ad alios uſus ad ſuā
utilitatem et ingemuerūt principes
et ſenioꝛes tantis malis oriri nō
ualentes et tomotate tra ſuperbi
tantes in ci r. a ſuo decore trans
mutari ſcripſerunt miſerūt hierēmiā
mica ¶ Et pq duos annos hic
tontet ponitur perſecutio qua ſenr
antiochus per ducem fallacem ſo
ſubditur Et lenitus e ad eos ira
pacifica modo ſignat q uenit ſet
p bono ſtatū ciuitatis reformādo
et tradiderunt ei ciuitatē intra tranſie
do et uenit ſuper ciuitatē repē
te ciuibus non timentibus de
defenſione et deſtruxit domos eiꝰ
notabiles et portas ne poſt eiꝰ
rectiſſime uideꝛi poſſent r muros
eius in circuitu faciendo
ibi multas apertuꝛas per quas
equites et pedites multi poſſent
ingredi libe' ſi uolent ma
gne rebellare Et diſtruxit ciui
tatem dauid r. arcē ſuam et facta
e alios marcem r. in fortalicia cōn
tuitatis arcis ſo ſubditur ptea
Et facti ſunt in laqueū magnū
ad capiendū riuos et ſpoliandū
et factū e h' ad inſidias ſanctuaꝝ
r. templi ne ritibus diuinis poſſet
ibi exerceꝛi Nam de arce poterant
ſuper colentes quicq; aquila eo q
erat ppe templū et diabolū
malū homines cū peſſimi dicit
diaboli per quandā ſimilitudinē
et accipit hic ſingulari ꝑ plurali
diabolū r. diabolos et facta

et hmōdi extraneos ⁊ extraneos sac-
tificatos eius despiciat et sicut solitu-
do in loco eius templi creuit arbus-
ta ut hr̄ in ſra capitulo qrto ſdm
gloīam eius tempe salomonis multi-
plicata ⁊ gnomia eius tpe antiochi
illustris Et subiecit hic conter
describitur persecutio regis antiochi
per milites et scripturā quia qō
ppiciat legem mosaicam aboleri qō
dicitur Et subiecit rex per decretū
ſmī ut ecclē oīes ppli sui regni sui
eius ⁊ omnes legis eternas Et re-
liquerunt omnia quecunq; genealiter in
rebus haberent quam antiochus et
milites exactis consentiebant ei
aliqui timore aliqui fauore et misit
rex antiochus libros ⁊ epistolas
decreti sui in contumelias ut sacrificia
leges gentiū ydolatrias et prohi
bere holocausta que tarditer mi-
nuebantur ad honorē dñi et sa-
crificia que ab obl̄a et placationes
⁊ sacrificia pacifica de quibus hē
iij leui Et ephibere celebrari sabba-
ta et pro festiuitate et cateris oīb⁹ et
dies solempnes ut paschē pentheth et
hugnoth et polluinaria sancta ⁊
templi loca et sanctuaria que ibi
qui dicitur sancta quia p̄ reliq̄s ppli
erat ad dñm tulerūt depurabus vñ
et res mō animate que dñs tulerit
deputantur dicūt sancte ut nuptie
et nascā et consimilia et peccata et
munia ⁊ mō munda sdm legem mo-
ysi et polluinaria alias corp⁹ oīm
bus mō mundicijs ⁊ alege prohibitis
et abhominationibus ⁊ ydolatrijs q
dicuntur abhominationes in uetꝰ
testamēto ata ut obliuiscerentur
legem per consuetudinē legi cōtra
et ⁊mitarent omnes iustificationes
dei ⁊ oblationes et sanctificata que offe-
rebantur deo celi cetā patent ipsi
ubi Et effigiauerūt quidā ydolū
qua nolentes ydolatrie figiebant
et ultra ad speluncas montiū ut hr̄-
mita ro ij Qō p̄cepit ydolatriā
ppiciari qō dicitur Die quinta decī
casleu mensis ⁊ decembris ut dicit
aliqui sed melius dicitur qd respō-
det nouembris Nam apud hebreos
et tercius a septimo mense compu-
tato utroq; qui septimus recte respō-
det septembri mō tamē quarte ⁊
liqui contingit cū octobri et simi-
liter casleu cū decembri Et tuto
huius et quia ludei faciūt mensis
pelunationes sicut plenius declara-
ui gn̄ xvij et exodi xii cy et xl
et centesimo anno regni grecorū
edificauit ⁊ statui fecit abhomi
nandū ydolū s. oīnis dimpij de
solationis quia erat signū desola-
tionis templi Qō p̄cepit legem
mosaicam destrui qō dicit Et li-
bros legis dei combusserūt qō p̄ce-
pit oīes legis observationes tuendi
qdes dicit Et quicūq; obseruabat le-
gem dñi ſc et patet littera ipsi
Et quinta et centesima die mensis
s. casleu sacrificabant super aram
que erat super contra altare scī
dei super quod erat ydolū positum
et sic ara iniqua sacrificabant ydo-
lo erat positū contra altare dei Et
suspendebant pueros aternitatibus

ꝛ per colla a stimbus inxta terre-
nibus transeuntibus retera patet

IN diebus illis Cap. II.
Posita decretõe
quũ per antiochũ epyphanem hĩr gnter puniuit a-
liquales eius reuelato per
matharam Vbi p̃mo pꝰ
audacia zelantis Qo constan-
tiã tollerantis ꝛ et clamauit Qo
prouidentis molentis ꝛ et agnitꝰ
unus Carta p̃mũ dicit planctus
humiliatois Qo ausus confessionis
ꝛ Veneratiõ illuc Qo zelus emu-
lationis ꝛ ut cessauit Carta p̃mũ
subintrauit matharie gemus ait
Quidebus illis surrexit matha
thias filius iohannis et eius offi-
tiũ fuit dicit sacerdos ex filijs io-
arim qsti fuit unus de octigti
quatuor sacerdotibus quos transi-
tuit dauid ad augmẽtatiõe dñi
cultus p̃mo pali xxiiii Et dicit
aliqui q̃ ille vocatur Abi ioarim
qui habuit sortem octaua p̃mam
Videtur tamẽ q̃ medius dicatur ꝛ
nomib qui hinc sortem p̃mã ho-
minũ cum hebrea frequẽter mutẽ
multima lĩa sciat et latina et ho
patet exhor q̃ in sta xiiii capo
dicitur Cy matathias filius ex filijs
ioarib q̃ dam nomẽ et ioarib
abierusalem Istud referetur ad id
q̃ supter ponitur surrexit nam in
recessũ apter tempꝰ continuã-
tiõẽ et subit in anonte machym-
bi erat dimidius Cauter descri-
bitur proles eius tũ dicitur et hẽ-
bat filios quinq; q̃ Interpretes

nomẽ hĩr omittũ quia Ieronimꝰ
libro suo de mirer pretatiõibꝰ nom
hebreorũ millas ponit delibris mach
abeorũ et alle que sunt remotiꝰ et
in fine biblie ponitur sunt impũ-
bus mgtẽ et frequẽter a teronimo
reprobate Hij uidebit mala oculo cõ
passionis et dolois Et dixit matu-
thias Ve mi qui dicet unus malũ
et in simpliciter nõ cc quia tota
mala qui et contemptu cultus dñi
vide sancta sc̃a loca et vasa in manu
extraneorũ argentũ vi dolatrarũ
templũ eius sicut homo ignobilis
Ignobiles eni vilibus ayibus de
putantur et sic templũ vi dolatrũ
et hupida erat plenũ ut hĩr inuenit
Qo libro vi capitulo Vasa gloriẽ
eius captiua abducta abducta sunt
Nam antiochus ea apportauerat
ut dictũ ẽ eo p̃cedẽti Que gens
non hẽditauit regnũ eius ar
Hec dicitur eo q̃ q̃ in exitu an-
tiochi erant multi dedigsti natiõibꝰ
collecti ꝛ omnẽ compositũ eius ta
lentis quo corpalis que erat
libera spe dauid et salomonis et
plurũ regũ alioꝝ facta ẽ omis
la sub antiocho pessimo et ẽ
stricta mẽ quid ad legem q̃ illuat
intellectũ desolata ẽ Hec cum ta
dissipauerat antiochus per suos
decretũ ut pater eo p̃cedẽti Quid
ergo adhuc nobis cure quasi
dicat medius ẽ nobis mõ qua
nudo talia et studio matathias
nec in signis dolois et apparentiis

se tribus in signū humliacōnib
et planctib valde promalis pre-
dictis Et venerūt illuc hic-
consequenter p̄mittit ad suis confessio
dei tribus et dīne legis et hoc p̄m-
tribus adversarijs ad dicitur Et ve-
nit illuc dē et patet et multi
de quo nō fil consentientes timore
mortis sed mathathias et filij eius
constanter steterūt meto confessione
dei et lege d̄ Dūm̄ mathathie
volentes eū p̄mo verbis adulato-
rijs subuertē Princeps dignitate
et claritate fame celebritate et
magnā eis p̄tātē et ornatu filijs
quinq et fratribus .v. magnas cognatōe
ego accedo prior q.d. dicet te
verbis promissorijs tu dicit et
eis tu et filij tui et quātū ad bonā
honorabile et honorificatū argento
aurū quātū ad bonū virile Et respon-
dit matathias et dixit voce magn
ut magis appareat constantia Et
si omnes gentes et sequat ego et fi
lij mei et fratres mei a cognati obe-
dienā legi patrū nostrorū volentes
deū cōli vnū certā patent
Et ut cessauit Hic quātor ponit
zelus emulationis quo interficit
iudeū ydolis immolātē et patet
luctā usq; ad Et tremuerūt venen
rones eius vna quia
fortis motus cordis redundat
ad corpus quia tū cogitabant
rationis iudicium Et attonsi est
furor eius a ira et zelus quia
tū exaltabat sm̄ rationis iudicium
sicut fortis ire passione q̄o subdi-
tum iudicium legis sicut fortis ire
passione vehitur ortū laudabilit
ad emptus ex equiuocatio virtus
pro ethnicos Et zelatus t legem
sicut phynees qui ex zelo legis int
fecit z ambrosius stortonadianū ide
exadixerē Et exclamauit ipostq
descripta t zelatus audaciā hic com
describitur opus tollerantē et constā-
tia que p̄mo declarat in hac q
mathathias tū filijs suis fuit trac-
tus rigore appellatus magis clipeis
herbis vnic mdeserto quā legem
transgredi nō subdit et fugit
ape et filij eius magnates bona
sua tpalia quiter zelum dei contēp-
nentes tūc descenderūt simili ap
qām ad fugerant ad loca mag
montuosa quidissipauit mandatū
regis opm̄ implere donegando
et virtu minuente ad regis obe-
dientiam accedendo certā patet
ipsi Et nō respondentib eis sz
ad iudicū coactē ad contrariū no
p̄mittitur et hominib nō exhibuit
vel mercē lapidem ministrare eis ad
sui defensionē neq; opulamit lo
ta nec quiete sabbati violarent
Et hereticos quā amicos impli
citate mā et sine dubio instru
pressit ex quadam simplici deuocōe
quia licitū erat eis die sabbati
se defendē vel etnos sic vi dim
q; fuerit bellatores de nocte
in ciuitate vrbe vel rure semel
die et hor septem diebus in
quibus dies sabbati erat inclusa

Hic ꝙ quid mathathias qui erat miles
ꝑ primus declarauit ꝙ iuxta erat iudeis
pugnare in sabbato in necessitatibus
tribus ¶ Et cognouit hic ostendit
Qo constantia matatie et eoꝝ qui cum
eo erant in hac ꝙ non finit flecti de
rore aduersantis qo audita morte mul
horum et dicunt qo et cognouit ma
thathias et amici eius morte predic
toꝝ et iuxta habuit super eos
valde quia mortui erant qo mdistre
ta deuotae qo subditur Et dixit
vir proximo suo et ꝙ animabus mis
-ris pueris meis ut iuxta iuxta loqui et
iustificationibus x legis obseruatoribꝰ
et cunis dispereunt nos et sic
sequentur maiora mala Et cogita
uit in die illa dicentes omnes ho
mines Istud ordinauit de consilio ma
thathie ut dictum ¶ tur con
gregata e Hic eis declaratur
eoꝝ constantia quia non finit fle
ti labore angustiantibus quo vitiis
hostibus resistebant exsurrexit
qo dicitur tunc congregata est
est ad eos sc ad mathathiam et eq
amicos synagoga iudeoꝝ fortibus vi
ribus qui erant ad robur corpis et
spus qo subdit omnes voluntarius
in lege x his voluntate suadi
legem et facti sunt omnes alis ad firma
mentum eligentes mathathiam pin
cipem sui et sic peruasserunt pres
bres in ira sua per zelum legis exa
tata et ceci figerunt ad nationes
gentium extra iudeam existentes
et euertuunt mathathias et eius
amici peruersa inde idolatria pol
luta et diuidentur pedes mor
tuorum quos putentes corpa non
fluant aliqui crimen mortis ti
mor et persequi sunt filios sup
bie x homines valde superbos sicut
homines digni morte dicit filium mor
phmo regni xxvi et ꝙ separatus e oꝝ
in manibus corpa x mathathie et
filiorum suorum et obtinuerunt legem
x legis obseruantia De manibus
gentium x repressa potentia eoꝝ
et non dederunt omnia peccata
sed magis repressorum et minus
dicendo plus significat ¶ Et qm
quamvis de strupra matatie constan
tia hic tenter describit eius prudi
dencia Nam videns qm quae
piis sic mors ordinata in ppe
rum de defensione legis et primo ad
eam filios suos animat Dicens
Nunc confortata e superbia
antiochi regis ut pater exprobr
at et castigatio vera pietas vine
et piis enormiorum diuinitus
et legis et ira x pena indigna
tionis s. Dne sui iusto iudicio iuxta
nobis accidit Nunc ergo filii
emulatores estote legis x zelato
res et defensores animas
e necessitatis temporis et date
animas vras pro lege patris vos ex
ponendo protestamento patrum x
patribus dato exodi xx ¶ Q
exempla primo allegat Et po
uigenciali dicens Et memento
te operum patrum respectu accipietis
gloriam magnam x virtutis
fiet amplius et nomen eius

in fratrib ¶ Consequenter ponit exempla inp.rticulari dicens Abrā ham none in tempt.e ad immolandū ysaac genes xxii Qui uenerit est fidelis quasi dicēt sic quia paratus fuit ap̄m immolare ꝓpter bonū obedientie et reputand̄ ē ei ad iustiam ꝓpter bonam voluntatem Ioseph in tempe angustie sue q̄ fuit erat venditus in seruū cuius domui mandato adulteriū Gene xxxix Et factus ē dñs egipti gr̄a th Ptholomeus pater in gelando ar̄ dicti ē supra et alibi .a. sic dum implet verbū dñi per moysen sibi dictū factus ē dux in ast̄l Iosue p̄mo Caleb sic testificatur in etia Virtutem dei contra alios exploratores Num xiiii Attepit hereditatem Iosue xiiii Dauid in sua innocentia q̄ peperc̄it saulī quibus crudit in manu sua p̄mo regū xxiiii et xxvi consecutus ē eidem regni in senila Io regū vii Helias dū zelat zelum legis ordendo ydolatras baal iii regū xviii Percepit et mortuū iii regū ii Ananias azarias misabel credentes corde unū vñ deū et confitentes ore liberati sunt de flamma Daniel' iii Daniel in sua simplicitate .a. orans deū simplici corde liberatus est de ore leonū dan vi erat pater usq; ad et auerbis. s. cōminatoriis Viri peccatoris s. antiochi ne timeatis timore vrōs nos de rebellione quia gloria eius sternis et vermis ē .a. sternis et mitis mentis constituit. Et inde hic mathathias ꝓphetice loqui Nam in langiuoc pgea ponit antiochū Vermes vocatos detorne eius statim ceciderūt et ex fetore eius exercitus grauabatur ut hic in sua libro 2o dicit Hodie extollitur potentia regum et crastino non inuenietur .a. cito moriet̄ quia contra ꝓpositū ē mitram suam .a. reuerentie ut dictū ē supra dicto ꝓmo et cogitatio eius periet quia non potuit facē quod cogitabat de iudeis destruere Vos ergo hic tertio filios suos ad defensionē legis ordinat dicēs Vos ergo confortamini modo in potentia virtutis eius et viriliter agite in lege pugnando pro eius defensione quia impia seruanda et implenda gloriosi eritis ꝓmo in spe ꝓpter mortē Quod ab aliquibus inter ponitur libris tu fecisti nec non ē detertii machi in libris ebreicis Et certe symon frater vir strenuus qui vir consilij est .a. prudens mandatis consilijs ap̄m audite semper eius sequendo consilium et ap̄ē vobis cū pater ꝓ prudentia mirabilis ē magis ne tessaia qua fortitudo Et iudas machabeus fortis viribus Io adsciscat ad militie actus et qui aget bellū quia de consilio symeonis et adiuuetis adnos omnes factores legis quia vtq; omnia ē in se ipa dispersa recidit retribuetq; gentibus ipas puniendo ꝓ malis illatis fide

libus terrā patent. Cap. m.

Et surrexit iudas post libationē
ptī sub matatia descripsimꝰ e
iusdem libri sub iuda Circa q̄
p̄mo describitur in tribus ducib⁹ Q̄o
conflictus cum ēi aduersarijs ibi &
persecutus ē Circa p̄mū dicitur su-
rexit iudas ad ptī defensionē p̄
suū patrem · et adunabant cū ꝯo-
bedientes ei tamquam exercitus dei
& preliabantur pretid̄ astī cū le
tricā Gigni cū habitus generauit
est delectatiō magē in ethicoꝝ &
per hoc pater q̄ sibant habitū
fortitudinis & dilatauit gladiū
ptō suo ad facta patris sui notabi-
liter addendo & mduit se loricis sic
gigas q· fortiter et sustinuit se
arma bellica Nam agilis erat et
expeditus ad bellandū sicut homo
sustinetus ad ābulandū et protege-
bat castra sm astī Similis factus
leōm Deq̄ scribitur pī xxx
leo fortissimꝰ bestiaꝝ ad multos pa-
uebit aduersum · et sicut catulus leo-
nis rugientis ni ꝯcreatꝰ cū
rugitu trementur bestie et sue stri-
pide sic gentiles ydolatre audito
nomine iude & persecutus est
hic cōsequēter describitur con
flictus cū aduersarijs et p̄mo
ingenāli Q̄o in speciali à et con-
gregantur Circa p̄mū dicit et per-
secutor ē iniquas per strutanis
cos malicie abditis vbi se abscon-
derant fugiendo et directa ē fal
sa ast in manu eius q· impotentia
ap̄is et exacerbabat aegre ml-
tos corp gentes adbellando et le
tificabat aacob /q· quin astī libe-
rando ap̄m et in secūdo memoriā
eius mirabendi tē q̄ pater ad imple
tū Nam ad eius cōmendatiōnē nar
rantur eius facta per orbem om̄i-
sum & congregauit pcentes q·
factores legis quos interficiebā-
gentiles & congregauit h̄
cōtexit describitur eius conflictꝰ
cū aduersarijs magis in speciali &
p̄mo tp̄e antiochi epiphanis Q̄o
tempe filij sui antiochi empatoꝝ
tuo vj Q̄o tp̄e demetrij filius al
tissimi fratris. s. seleuci p̄mogē-
niti antiochi magni vij tuo p̄-
ma mittens sēm triplex bellū
q̄ hinit iudas tp̄e antiochi p̄mi
filii tui regni ducibus Qm tui
regis p̄ncipibus à Qr audiuit
autem terrā sui finitimis gē-
tibus tuo v p̄ma ad hunc modum
quia p̄mo ponitur bellū iude cū
appolonio duce samarie Q̄o cū
seron duce syrie à etamdiu se-
rōi Circa p̄mū dicitur et con-
gregauit appolonius gentes ut
faceret sibi nome debellando iudā
et reginam iudas percepto-
res suos et exiit obuia illi
non p̄mittens illi fines suos
ingredi & gladiū appolonii ab-
stulit in signū victorie Sic dauid
gladiū golie p̄mo regū xvii &
erat p̄migrias inco omnibus diebus
hoc dicitur addenotandū gladii
uoluntatem & audiuit hic
cōtexit describitur bellū iude
cū seron tua quod p̄ma pau-

ꝑtib⁹ ſeꝝ apparatib⁹ et patet-
litra Qꝫ iudeoꝝ metib⁹ ĩ et exiuit
iudaꝫ obuiam illis cũ pauis Qꝫ
tmmictis mltitudine ſortem cũ-
ſe uemẽtẽ Qꝫ pmitur per uerba
iude ꝑtli conſolatoꝝ ibi et ait iudaꝫ
ſtrile ẽ cõcludi mdtoꝫ ĩ mani
pauoꝝ et hoc ĩ uirtute dei cui hoc
pꝫ reſiſti quam eis aſſiſte affir-
mat dicens ſpi ſcemus ad nos
in multitudine contumaciaꝝ imma-
lis obſtmata et ſuperba quã deꝫ
aplicipio mũdi deiecit ĩ angelis
ſuperbientibus Qꝫ diſperdant
nos ꝺ ĩ uſte nobis nocumentũ
inferendo ĩ perſonis ꝑtineꝫ et
nobis cõmictis et rebus poſſeſſis
Qpter quod habent ĩ uſtid bel-
lũ nos autem uſtid Qꝫ ſequitur
Nos ad pugnandũ ꝑ animabus
nris ac uxoribus nris defendendis
et legibus nris adeo datis Qꝫ
concludit ꝺicẽꝺo ſnis oꝝ Quãto
pmitur aduerſatoꝝ debellatio cũ
ſint ut ceſſauit aũt loqui et pati
litra ipſi ĩ Et pertinent ad regẽ
S antiochũ epiphanẽ ¶ Dixit au
diuit aũt rex hic conter deſtri-
bitur bellũ iude cui regis pnci-
pibus ad hoc ſpecialiter deſtina-
tis ꝓtedebetes uõ non ſimile ad
bellandũ miſſi ſed cũ cẽt poſte
ad cuſtodiam ciuitatũ iude ꝑmiſſo
intuleruꝫ iudeis bellũ ut ſic oſten-
derẽt ſe zelare ꝓ rege et diui-
ndas partes ciuitatũ ꝓmo pone
belli apparatus Qꝫ con flictꝫ iiij
tas ꝑma ndas quia ꝓmo põ
apparatus ex parte regũ Qꝫ
ex parte iudeoꝝ ĩ Et iudit iudas Et
nondũ q apparatus ex parte regũ
ſemper ẽ cũ ira et cupiditate cũ
multitudine ſuperba et ꝓtãte ex par-
te uõ iudeoꝝ cũ oꝛõe et hmilitate
cũ dei fiducia et pietate Circa ꝓmũ
ꝓmo ponitur regib⁹ ordinatio Qꝫ
ordinatoꝝ exercituũ ĩ et accepaſſimp ſit
Circa ꝓmũ dicitur Et audiuit rex
ducẽs ſuos audeũ deuictos retẽta po-
tent uſti ĩ Et iudit q deficit pecu-
nia de thesauris ſuis qua non ſuffi-
ciebat ad tantũ exercitu dni ſuſtine-
ꝺũ et tributa regionis iudee qui
diſſenſionẽ oꝝ Non em ſoli iudei
rebellauẽ ꝺo q rogebat eos ad
colendũ ãones ydolũ ut dictũ ẽ
ſupra Sed et multi gentiles aliũ
ritũ hntes Quoꝝ aliqui colebant
herculem alii dyanam et ſic de aliis
quibus ſuipſerat per decretũ ut
dimitterẽt ritus ſuos ꝑter antiochi
cultũ ut ẽt ꝑtitũ cõmẽ ut dictũ
ẽ ſupra eo ꝓmo q cat eis grauẽ
Qꝫ negauerãt antiocho tributa eo
ſacra Et tmmut mentẽ hret ſemel
et bis cõcitat non poſſet contumaꝫ
ſumptus militũ ut prius Et agri
tauit imperſidem ire / qua erat
diuitiaꝝ multe ut poſſet inde defectũ
ſuũ ſupplere ¶ Dimiſit tamẽ man-
trothiã que erat metropolis regꝫ
ſui ĩ ſyriam ad cuſtodiam regni ſui
et filii ſui et addeſtruendũ habi-
tatores iudee et populandũ eam
aliis gentibus Hoc aũt ordinauit
ſed non in omnibꝫ uti euenit / Et
his dictis patet lra pauſ ex cep-
tis que diſtinxit Homeꝝ nobili

degnē regali miqo notatur cuius
aptitudo ad custodiam regni et tradi-
dit ei medicū exercitū et elephantes
quā tradidit qbi medicetate exercitus
tam in hominibus quam in animalibus
aliam vero medietatem secū duxit
Et rex assumpsit hic conterpō
ordinatis regib exercitu et primo
exparte regis cū dicit et exiuit
ab anthiochia ciuitate regni sui
s. metropoli anno tercesimo xxi
vii sc regni greciae regni ei⁹ sui
anno qx quia cepit regnare anno
tercesimo xxxvii regni greciae
ut dictum supra tō primo Qo pō
exercitu exparte hispe custodis cū
ducitur et eligit lysiam vē virum
patientem examicis regis ut sit
cum magis voluntarij ordinatis
regis exequi cū misit cū eis xl
milia virorum sc pedites certa pater
ipsis Et audierunt mercatores regi
omē nomen corp Qm multitudine
et fortitudine et crudelitas qstati-
tim deberent iudeas capere qparare
runt se ad emendū allobrogas et
ancillas qpter quod venerunt ad
castra corp Et iudit iudas h⁹
ordines ponitur apparatus belli
ex parte iudeorum et primo qmmi
tem et deiectam oronē Qo perbel-
latoris dispositōe ā et pō hoc
Circa primū patet littā expedi-
ditis ipsis i Et artem nō habita/
batur hoc interponitur ad reddendū
rationem quare non meruit adarā ad
adorandū cū ibi ecce locus dim cul-
tus et sanctū templi locus con-
tulcabatur subditur aquilus et filij
aliemigenarum erant in arce qmq̄
templi et congregati sunt iudei et
venerūt in nasphat contra arcā et
venerabi adorare uersa facie ad
arcā stat dicitur de daniele qui ora-
bat uersus arcā danielis vi Et
subditur ad orandū in nasphat ubi
Quia locus oromē erat in nasphat
antea positus tribus in silo ubi
cum congregabatur populus israel ut
hic primo regū vii Et ieiunant
dicitur ad se coram deo affligendo
animas et mederi se ciliciis ad
se affligendū mœstitia et deponunt
vestimenta sua et induerunt se cilicijs ad
affligendū animas et expandere libros
legis ad ostendendū qd patriarchae
pro lege se exponere priulis mori
De equibus simulabant gentiles
similatorum suorum Aliqui cum gentili-
bus magis subtiles et tradi nole-
bant arguit cultū ydolorum exhibē
moysi nam exodi xxv precipit
qd intra sanctū sanctorum ponent
ymagines cherubim sed hoc non
valet quia non ponebant ad hoc
qd colerent sed ut ostenderet an-
geli per cherubim representari
uit deo cuius sedes figurabat per
propiciatorium qd remanebat quam
ad significandū qd deitas non pōt per
ymagines representari ut diffinibus
dictū fuit ubidem Et attulerunt
ornamenta ei Et subditur causa
quare ista adduxerunt ad ipsum locū
cū dicit et clamarunt ad impe-
trandū dei misericordiam Quod

A et cum eis posuit incipit sup
signū huiusmodi

faciemus astris. Nam cotra eum non
erat locus sanctificij Nazarei vbi te
nebantur offerre sacrificia in explen-
one voti sui. Nūc vi Similiter sa-
cerdotes non poterant cum vestibus
sacerdotalibus nisi in templo compli
ad quod non potant attēdē quia inter gēti-
les qui erant in arce ut predictū e
qō subdit Et quia cōsuetudinem gē
dicent non e alius locus et sanctu
tua q templi loca tonculcata sunt
a gentilibus et contaminata exlupa-
nijs et ydolatrijs ubidem habitatis
Sacerdotes tui fortissimi in luctu
non patētes dīm strage sed solum
serām suam fugę et humilitate
et deiectione et ecce nationes tonue
runt aq quasi dicant non sufficiue
rit mala nobis illata nisi nos pe-
nitus deleant detra Et tubis cla
mauit ut misericordiam implora-
rent non solū vobis humanis
sed etiā mustis in simultatis sic
aliqn pulsantur cum campane con
penculū fulguris et tempestatis
Et post hec Hic inter pomeria ap-
parauit iudeos percutiens dispo-
sitionem eius dicitur Et pq hec
constituit iudas ducēs qui Nam
impetratis nō e dimittendo sicut
q sedm humana prudentia fieri pt
Aliter uideret quedam tempta
dei tribunos qui p centū mille bel
latoribus et tentumones qui centu
pentachotarchas q sexaginta p est
quitq; et archos pncipes quia quinq;
decem habebant p sidebant et decumones
qui decem et duxit hijs qui edifi
cabant domos et sequutur sedm legē
que hēt deutro xx et hoc xtano fuit
ubi dicta et tollorauit adauersum dam-
marum Iosephus em dicit eam
que distat ab urbe lxta stadijs ut
hēt hic ultimo Melius e nobis mal
ū bello iusto que mori e uirtuosa
quā inde mala gentibus me et strag
que e uita p lepra tui mori bona
e preeligenda Cap. iii.
Et assumpsit gorgias post
quam descripta e primgne
apparatus Hic inter de
scribitur conflictus Circa que po
nit inde detertatio Quo demet
aduersarijs templi pnisitato q dicit
aut iudas Prima mdias quia po
nit conflictus inde tui spiritu
missō olyfia Quo tui apo in per-
sona qua alij eluendi aut alie
nigenas Prima adhuc mireb
quia primo pauē gorgie insidiato
Quo insidiantib delusio q et audi
uit iudas Quo deluso fugientib
confuso q et adhuc laqueū
Insidiato ad gorgie fuit quia
disposuit uenire de nocte ad castra
iudeop et eos grauē exumpsit et
patet lictā usq; q et filij sal ie-
nigenarū qui erant ex arce q de
mid allop qui erant in arce spon
ad nocendū iudeis quātūcūq; po-
tentes erant illis ducē qui faciebat
bella contra urbē per que frequēt
distrahebat adeprecando iudeos
Et audiuit hic inter ponit
insidiantes deluso ni dicit quia
fama gorgie fuit reuelata inde

et tunc ñi ambus bellatoribus suis
exiuit detentoris ad perniciendū parte
exercitus regis qui remanserat nitas-
tres ām quam gorgias cum alia parte
rediret Qui credens fugisse nudeos
in montibus querebat eos et ante-
tum uidas aliam partem exercitus de
bellauit et sic artem arte deluxit Et
hijs dictis pater luctā pauis coepto
qui disturrentur Adhuc cū dispersa
erat ex̄citus castris Rma alla pars
exercitus quā gorgias secū duxerat
adhuc non redierat ad castra regis
Rau tegumēta ⁊ arma ad se pro-
tegendū et gladios adquadendū
Non habebant quter ei spiam ut dicūt
aliqui ex hac nō credere Vñ qua
despolijs exercitus appolam et exercitus
secum acquisierāt arma ei bona ad-
tirate ut pater capto prędicti Et
ad libri rumoris sic habit Rma tegu-
menta et gladios non habebant Et
in hac credit causa quae nudas
appuit intampo ei tribus mihbg
tamē qui licet acquisiuissent ar-
ma imprecedentibus victorijs no
tamē intrinsecā copiā q posset ar-
mare extra tria milia bellatorū
et sic ē sensus quia tegumina et
gladios non habebant - ſ. ad arma du
plus quā tria milia quemadmodū qua-
tuor salui facti sunt prędicti in
mali libro Exodi xiiii Et tuba re-
tumerunt hij qui sunt orant cum
nuda ad adquadendū bellatores ad
preludendū patent ¶ Adhuc
loquente Hic rūm pontum gor-
gie deluxit confuso quia fugit

tumoris confligēdi cū exercitu nude
Ideo dicitur Et ecce apparuit quedam
pars strilla pars exercitus regis
quam scilicet duxerat gorgias que
fuerat nudeos Vt nudis gorgias
in fugam remissi sunt sui sal-
uos relinquerat castris Et
sic extensa sunt castra eorum nudeis
quibus alli aspecti ē timuerunt nu-
de et fugierunt non nudentes
cū nudeis confligere extra patent
¶ Cumq; autem Despecto con-
flictu nude cū exercitu missa alysia
Hic contra describitur eius con-
flictus cū exercitu Ysie Nyphā persona Ex-
tra quod p̄mo patuit mortuum Ys-
sie et patet et eius apparatus cū
fidit Congregauit Ysias virum
doctorum nomine milia sex pedites
Qo patuit nude astutia ubi exer-
cit ei nudas Ecce Et ecce cius cū fu-
ditur Benedictus es salvator dñe
qui contrusti impetū patent
ar. v. golie hoc hr ego p̄mo regū
xviii. et tradidisti castra alienige-
nas in manu ionathe filij saul
p̄mo regū xiiii Qo patet ut
rus conflictus cū dicit et com-
fecit prelium et vñ et patet hā
¶ Dicit aut andas Postquā de
stipta nude decertato hic contra
repressis hostibus templi destrui
purificato et Qo purificati renouā
do i et accepere lapides Zoalui-
tis dedicato i et fecisse dedicato
Contra p̄mud p̄mo patet lamenta
destructionis ei dicit Et audiens

sanctificacõne desertam. s. xpm tem-
plũ et altare sũ holocaustor. ꝙphe-
natũ. Nam ꝺ positu erat. ydolum
predictũ. e capitulo ꝓmo. Et matrijs
virgultа nata sũ matrio sacerdotũ
et mactãtiũ virorũ mũdorũ. et pastoꝝ
nã dirruptа. a. domiciliis tra atria
sacerdotũ edificatas. in quibus offe-
rtes hostias pacificas comedebant co-
ram dño partem sibi contingente
et studebãt vestimenta sua dare in sig
dolois et humiliatõe. et exclama
mẽt tubis signoꝝ. Dequibus hr mi
x. et dicemus tube signoꝝ quia per
illas significabantur plura sũ con
uocãtes ad consilium et congregãtes ad
festa. et exercitũ ad prelia. Iste
ordinauit. hic secundo tollit impedi
menta purgationis eiꝰ dicẽs. iste ordi-
nauit. iudas. ut. pugnarẽt
aduersus eos. qui erant in arce ut
sic essent occupati in sua defensi-
one ut non possent. quare sagittas
uel spicula ad eos qui emundabant
loca sancta. Et ponit. ꝙpa pur-
gatõis eius dicens. et elegit sacerdotes sũ
maculatos. s. sic ut ite et integre sanc
et tulerũt lapides contaminatõis a.
lapides altaris quod fecerant genti-
les adimmolandũ ydolo super altare
holocaustoꝝ positos ut dictũ ẽ supra
ꝓmo cap. In loco im mundi lapides
autem altaris diu contaminatos po
suerũt in loco mundo stare subdit.
Et cogitauerũt de altari holocaustoꝝ
et reposuerũt lapides in monte

domꝰ. a. in monte syon. Ubi erat
domꝰ dñi. quo usq; veniet ꝙphia. do
cens quid esset agendũ de illis. Et
atte perunt. Hic ponit. de structura
templi purificati renouatio. et ꝓmo
quid ad altare holocaustoꝝ fecerint
et atte penit lapides integros sdm
legem que hr exoꝺi. xx. et deut. xxvii
et edificauerũt altare nouũ sdm illud
quod fuit prius. a. ad similitudinẽ
illius quod fuit dissipatũ. et edifica-
uerũt sancta reparando ruinas q
erant in ima parte templi que vo-
cabatur sancta et sedes que dicitur sca
sanctoꝝ. et eadem. a. sanctificata q erant
extra ꝓhibitas sacerdotũ et atria
sanctificarunt eradicando virgulta
et aspergentes lustratiõe aqua et
mundicie candelabrũ. ara. Hec om
nia erant in ima parte templi. mi
sa quidem in parte aquilonali. candе
labrũ in australi. altare in medio
contra sanctũ sanctoꝝ. et
introitus ponit. a. transmutat sup
altare. et accendere. Relatio a
quod in introitu templi aliud ante
sanctũ sanctoꝝ tenuerunt quadra
gesimi octaui anni regni grecoꝝ
sdm tempus et sdm diem. ara
Nam anno centesimo quadragesimo
quinto xxv die mensis casleu sancti
ficauerũt ydolatre super aram ut
hic supra ꝓmo cap. Et anno cente-
simo xlviim xxv die mensis casleu
obtulerunt iuxta sacrificium introitus
templi purificato et sic renouatis tribus
annis eo; die renouatu ẽ templi

qua fiat ante tentamina tu sicut
ante fiat ꝑphatu dan qui Et
fermid dedicacõne hic tonte destri-
bitur templi ac nouati dedicatio et
primo qñq ad altaꝛ cũ dicit Et fe-
terunt dedicacõne altaris diebus or
to et inde tractꝫ fiut q festa solẽ-
pnia hnt ortauia in nouo testamto
Et ornauit faciem templi toronis
aureis et striatilib pro uertorijs a-
deo sibi datis et statuit iudeis et
fris eius et omissa cetera ut agra
dedicatõis Ista e dies dicapna
dicitur Iohis x Euenia facta sunt
in ierosolimis et hyemps erat
Anticipiebat em hec solempnitas a
decima quinta die mensis caslen
tui respondet nouember et habꝫ
dectember imparte Prima nãq de
dicatio tpe salomonis facta fuit
in septembri iiij Regũ viii Alia
in reditu captiuitatis babilonice
captiuitat fuit in vere retea pa-
tent ista ibi Vt hinc ꝑfluus mi-
nitõe contra faciem ydumee sic
em esau persequebatur iacob gn
xxvii Sic ydumei ab esau deste-
detes ꝑ molesti fuit iudeis de
strudentibus anacob Cap. V.

Et factu e hic pontiꝫ
conflictus inde antiochi tpe
quem habuit iudas ad finitimi-
is gentibus in idenitibus q ꝑcepit
iudeos ipsaꝝ partam per iudam et fres
eius quter quod iudeos hitantes
ter cos arridebant et ꝙ inquos
finibus suis in uadebant et absi-
debant Quterquod iudas et fres

eius contra gentes astas pugna-
bant Circa quod sic procedit qui
primo ponitur afflictos libare Qo
aliquos astrahelitas ꝑ sumptus d et
in diebus ꝓma in duas quia primo
ponitur conflictus inde contra alios
speciales aduersarios Qo contra-
alios ex diuersis gentibꝫ comixtos
d et congregate sunt gentes Circa
primu ꝓmittit tousa conflictꝫ inde
ingenali cũ dicitur Et factu e ut
audirent gentes in finitimis a gen-
tilcs mirantur inde hitantes arate ꝑ
nalde ꝙsperitatem iudeoꝝ in identes
et simile hic primo esdre iiij et nee
mie iiij Et raguelabant tollẽ geng
iacob a filios asaꝝ qui erant inter
plures cum de filijs asaꝝ fugientes
persecutõne antiochi ephanis lcãt
in erant ad hitandu inter gentes d
ꝙ iudeam hitantes Qo ponitur con-
flictus inde in ꝑcipali et primo cõt
ydumeos et arabas thanees et filios
ban Nam isti qui poterat iudeis
nocebant et patet hitã isaꝝ ubi a-
nathematizant sicut dicitur de sic
ꝙ anathematizant Verbum achio
dosie vi nug hitatores omes interfer
et metalla que ꝑ ignem purgan po-
terant dño cultui deputant pre
necessarijs tabernaculi Vn mathe-
mazaras e nomie grece et dicit
abana q e sinapis et thesis ponꝫ
quia talia separantur a uspibus hu-
manis et deputantur dño cultui
Et transiuit ad filios amon Isti simꝫ
erant molesti iudeis quamus idu-
issent et hemuoli eo ꝙ ꝛ deste

derant deloth · nepote abrahe &
cepit tizer ciuitatem et filias eius
x· villas sub dominio tazer existe
tes ¶ & congregate sunt gentes
hir inter pontem conflictu inde
contra aduersarios eo diuersis gen-
tilius commixtos Circa quod primo
pone causa conflictu Qo belli appa-
ratus ē aut autem audiuit Zo bella-
tiu ontribus et abiit simon causa
ndo confligendi fuit oppressio iudeo
ad commixtis gentibo galaad et
galilea inter q iudei in alijs pā-
tibus posti pertinet iuda et eius
filius admixti et patet lra pauci
exceptis et fugerunt in munitōne
datheman sic nominabat alla mo-
nito et thymotheus erat dux eo
exercitus qui erat homo bellicosus
et iudeis molestus aptolomaida
ciuitate que pga et dicta actor
Vt aut audiuit Hir inter pon
belli apparatus huic cum consilio
iudas ut una pte exercitus mit
ad liberandu iudeos qui erāt gala-
laad et simon ad alia parte ad
liberandu eos qui erant galilea
Disposuit etiam iudeos de ciuito-
dia ppli remanentis in sua absen-
tia ō et reliquit ioseph ō &
dati sunt cum simon tria milia
quia ad pauci bus aduersarijs he
bat confligē q iudas ¶ & abiit
Hic inter pontem bellandi dux
et primo symone et sui comitibo
patet lra ipsi & fugauit eos
qui erant galilea & usq ad

magis remani ab adiacentijs et per
tinē magis tuti ¶ & inde Hic
inter pontem ortus inde et cor
qui ad ipo erant et diuidit inde as
pres qua primo pone aduersarios
debellato Qo iudeos assumpto ī et
congregauit iudas p̄ma inde as
sum duplicem debellationē thimothei
abi post hec aut Verba Circa pma
ptem patet lra ipsi Constituit
admone exercitu a·qm applicare
ad mandandu & subito exinde
norte ut exirent super eos qui obsederant iudeos in
clusos in mōmtōe & inde iudas
q cepit bellū ad capiendu dicta
munitōne et venit tribus ordi
nibus pgis eos Diuisit eum exercitu
suis inde partes arripiens super-
aduersarios a tergo et duxit iudas
in maspha aliqui libri hnt in ma
spath et male quia maspha e
locus inuda in quo simul congre
gari iudas et populus addum dep
tandu supra terra eo ¶ Qo her
autem uerba Hic inter ponitur
thimothei debellato et patet lra
ipsi ibi erant thimothei cum quo
quamd iudas fed erat cum sacrile-
gus et pecho facto sacrilegiza-
uit de ciuitate sua contra iuda uel
ecōtra & statuit scribas ppli secus
torrentē Qsi cum hebant in sep-
tis nomā bellatoz et per hoc
poterant sine scomca transire
et transire tuit ad illos por ut
daret alijs audaciā transeundi

et proicerunt arma sua ut frigere magis expedire ¶ Et congregauit pg quam descripta t aduersa dñi de bellato Hic conter describit iudeos assensio nam uolebat eos abobsidione uolunt mittere aduersarios dimittere sed adducere eos in iudeam ut cernat ubi uite et pacet hra usq; ¶ Et ue nerunt usq; effron q̃ ponitur impedimentu super uenies unua quam habitatores effron negarunt eis transire per suam ciuitatem et non poterant transire per uiam aliam q̃ subdit Sed per uiam ste ciuitatem effron ater erat sta iude et ppt̃ eius et obstinent portas ciuitatis r. murauerunt eas et precepit eis iudas predicare r. p̃ preconem dicẽ ut applicarent r. m subitu fugerent contra ciuitate et euadicarent cum r. subuenerit ¶ Et erat iudas congregans extremos fugabat cum ultima custodiam ne aliquis ex debilitate seu alia egritudine remaneret pg armatos et ab aduersarijs ni subitaneis capetur ¶ Et obtulerunt holocaustia q̃ nemo nec a eo q̃ bellatores sani redierat et integre mis ¶ Et iudicius h̃ quiter describitur quasdã iudeos presumptio fallax q̃ in absentia iude et fratrũ suor remanserant ad ptã custodiam et presumentes de sua uirtute uenerunt ad prelianda cũ gentibus contra iude prohibitionem que hic supra et pacet hra usq; ¶ Et azarias princeps uirtutis r. ptis exercitus que remanserat ad custodiam iudee tamen et no adbel la contra extraneos connitendo fu ciam q̃ ppt̃ nome eius exalto pa ter q̃ nocebant ex presumptione et laudis rupiditate ¶ Et ubi ueruntur ad stratam ubi habitabat gorgias cũ exercitu suo Qui aut non erant de semine iustor sed alor r. mathathie et filior suor et consanguineor ¶ Et uiri iuda magnificati sunt iude q̃ per crebras et magnas uirtutes ¶ Et confortatus ad eos fausta acclamantes r. confortima sue laudes de confortimis magnificantes et dicunt fausta a fauco fauet q̃ fortune fautores plures cum degenibus intra iudeam habitantibus audientes iude q̃ fratres suos bonas fortunas uenisse ad eos fecit amicicias ¶ Et perambulabat samaritam ubi habitabant gentiles alter missi de perside qui semper fuit molesti iudeis Ut patet p̃mio de ore et uecmie ¶ Et redit ad loquendũ de predictis quia protesserant adbellũ ex presumptione dicit Qui illo die r. illo tpe cum deuenerunt sacerdotes mbello sr̃o sephus et azarias supradicti quia licet cõt de sacerdotali gene non tamen erant de sorte asarum de qua fuit mathathias ut dictu e supra mpiũ capituli sed

Et rex antiochus Cap. vi

Descripsit hystorias iude tpe antiochi epiphanis hic conter describitur conflictus iu de tpe filij sui antiochi eupatris

Et quā cōpto omnis ē grāc̄ al-
ter⁹ Qō p̄mo ponit⁹ morb⁹ anti-
ochi allug̃is Qō sub stricte filij⁹ ei⁹
cupatdie i et cognouit lyras Circa
p̄mū p̄mo ponit⁹ sic mortis octa-
sio que fuit duplex Una quā fuit
turpiter repulsus aquadam culita-
te persidis ualde opulenta quam
querebat subito deprehāi et hoc ē
q̄ dicit⁹ Et audiuit ē ciuitate eli-
maiden hoc audiuit ab exoptonitib⁹
quib⁹ miserat ad inquirendū decim
tatibus in quibus posset accipe diui-
tias et pecunias multas Nam ad
hoc uenerat imperfidem ut dictū
ē supra terras cāe et allic Velamina
aurea ad decorē templi diuitijs
pleni et lorice et scuta que reliq̄t
Alexander ad monsiam quarpuit-
tolitan⁹ et querebat ciuitatem cape
dolose et non potuit quā ciuib⁹
reuelante fuit eius dolus Et abiit
tri tristicia magna qce fuit octa-
sio sic mortis p̄ma Nam spūs
tristis ex siccat ossa qui xv
sic mortis octasio fuit tristicia su
pradictam ueniens deaudiri de
bellatoē suor⁹ principū in iudea et
afflictate iudeor⁹ et hoc ē q̄ dr
Et uenit qui nūciauit ei op̄ et
pater lucta usq; ī et quia intrauerut
abhomā cōtra a· ydolū nomē q̄
edificauit antiochus sup altare
dm supra cap̄ p̄mo· et sanctificā
cōtra a· templū et bethsuram ci
uitatem suam ut cēt eis in fortili-
tiū contra impulsū gentiū Ut
audiuit rex p̄mones astos expa-
uit quā debellatus fuit m eli-
maide et p̄ncipes sui pacta iudee
et arbitratus ē se mō desperans
de ñ finitate sanā terrā patrē us
q; ī Et dilectus mi p̄tate mea sed
hoc erat a satellitibus suis sed erat
odiosus gentibus aliis q̄pter superbia
et malicia sua Que ex ministerio ma-
lor⁹ que fecerat in iudā pena debita de
tonte culpam et p̄posuit eu super
ciuitatem regni sui Videns in
nimē de p̄mio sibi imperitū et
dedit ei ydaidema ad g·ar signa re-
galia ad insignendū filiū suū Et
mortuus ē allic antiochus rex anno
centesimo xl· ar· Cepit aut regna-
re anno centesimo xxxvii supra
p̄mo cap̄ p̄mo tamē ang et ultimo
finē imperfecti Et anno septimo
regni sui cepit filios asth· grauē
affligē et anno nono posuit obsi-
dū super altare ut patet exodi· sup
cap̄ p̄mo ¶ Et cognouit Descripta
morte antiochi hic tenet⁹ descri-
bit⁹ sub stricte filij sui qui p̄mo
sublimat⁹ in regnū Qō quidā
contra dei p̄cepta ō et qui erant
circa p̄mū dicit⁹ Et cognouit lisi
ab que relinquerat antiochus ad
nutrimendū regni et nutritos filij
sui supra iij cap̄ q̄m mortuus est
rex Hoc cognouit p̄ nūciū pue
nientem philippū que rex moric
ns in structat tutorem filij sui Et
constituit regnū de antiochū filiū
eius ut sic privaret philippū offi-
cio tutoris et regni negotijs qui se
apm rex retraxerat do ¶ Et hij hic

Conter rex nouus contra iudeos pro
nunciatur Et primo ponitur occasio Q°
qua primo dicitur de obsidione mar-
doni et quibusdam aliis et hoc est
q' dicitur Et hij qui erant in arce ad
mittendu iudeis ut hic supra primo
casu Comisa seruant arcu ipsi' mittunt
sanctoy r. sic eu artauerant q'no
potuit libe exequi ministri dñi Et cogi
tauit iudas dissipde eos ut dñm cultu
libe posset exerceri Et fecerunt valli
tas ad faciendu spicula contra arces
pugnacula et machinas ad destru-
endu muros eoru Et exierunt quid
ex eis qui obsidebantur occulte et
impiosp ex ipsi' fauore q3 subdit
Et adiunxerunt se bellis ac psalmis
dicentes seruile patrimus q3 ostendit
de illis qui uenerunt ad antiochu epi-
phanem impetrantes ab eo ut fa-
cerent iustitiam gentis sue in ipsi'
primatu et filij appellati sunt ma-
thathias et filij eius et anima qui
preuaricatores legis arcebant Et
non aduas tantu extendetur ma
nus in ferendo malu. sed et in omes
finees suos persequendo amicos
et sectatores suos Et ecce applica
uit hodie a' isto tempore ad artem
in ultim impugnando gentem tuam
et munitione in buthsura munie
runt contra te et regnu tuu et
nisi preuenies eos uelociter mala
quamplura facient contra te et po-
tis obtinere eos quia cernis munie
fortificati Et tractus est rex hic
conter pponitur aptus gnotatio ex
qua primo disponitur belli apparatus
Q° conflictus a' et uenitur finis
primo dicitur et tractus est rex ut hoc
audiuit quia indebatur et cum
honorem suu et bonu rei publice
et connectatur amicis amicos suos
ut ei assistent et principes exercitus
sui ac ut se ad bellu disponent et
elephantu xxxii dorti ad preliu de
cem plenus libro de animalibus q ele-
phas et aial' magne discipline
Et uenit hic conter ponitur
belli congressus et primo in mani-
festo Q° in tempo a' et surrexit rex
Curta primo dicitur Et uenerunt
per ydumeam que tra erat iudeis
aduersa ut patet iudicu quinto
Et applicauit ad bethsura Ubi erat
iudei pro defensione loci et pugna
uerunt diebus multis contra beth
suram et fecerunt machinas ad
destruendu eam et exierunt ij
iudei qui erant in monte abscis
si et succenderunt eas ignibus et
pugnauit uiriliter recedentes
admonitione et defendentes eam
Et recessit iudas iudas abarce ut
succurreret iudeis in bethsura obsi-
sis Et surrexit rex hic conter
describitur bellu in campo Curta q'
primo ponitur belli ppara[tus]
belli congressio a' et pugnat
Curta primo dicitur Et surrexit
rex ante lucem ut iret ad pug
nandu contra iudam Et compa-
ruit se exercitus impetu -e di

posuit se adpugnandū et astiterūt
singulis elephantis mille viri ꝙ
peditū in loīs rathenatis Nam
manile losephi sic completur ad
modū rathenay Hij am tpūs vbi
cuiꝙ erat bestia alij erant cum ve-
locit̄ precedēdo et quoniā abat
abant alij subsequēdo et non disce
debant ab ea ne ab aduersarijs ꝺeꝺ
uāretur et super eas marthyne ad
protiendū iaculā et mitib⁹ iuge
bestie regentes gressib⁹ eius et resi-
duū equitatꝰ hinc et inde ꝙ adeyte
et asinistris animatū statuit mi
duas partes eubis exercitꝰ tonone
Nam sonis tubaꝝ excitat audacia
ciam et pugnare ad bellū consti
patas in legionibus a committat
ne acies et legiones erumpant ab
aduersarijs Et distincta est pars
regis per montes excelsos ut ꝙ
nudas qui pauos habat bellatores
tompatine fugēt admontes non
euaderet Et tonauchantur admi
ratōe uel quodam tremōe omes
hītantes terram stallam cū po
terat talis sonitus et tonoris ꝑ
tpi ¶ Et appinquauit Hic ponit
ponitur conflictus et ꝓmo meatꝰ
Q⁹ in fortaliciis a castra aut regis
Circa ꝓmū ꝓmo ponitur conflic
tus ingrīali et patet Q⁹ in spe-
tāli tū dicitur et audit eleazar
Dicit aosephus ꝙ ille fuit frater
nude Vnde et supra sēp quartꝰ
filius mathatie eleazarus nomīat
et est idem nomē ꝙ eleazar No-
mīa cū hebrea ad latinū tracta

frequēter accipiūt hanc syllabam us
in fine ut iacob iacobus saul saulꝰ
et sic de multis alijs Sed contra hō
uidetur quia ille dicitur silus sapra
sequendo dictū iosephi qui dicit ꝙ hinc
patuit nomē matris supra 2o cap⁰
nomē patris uel ꝙ mathathias fuit
binominus et alio nōie supra dictus
Nam de bestijs loricatis losephi regis
per signa regia ibidem posita et ui-
sis et ei ꝙ in ea erat rex a turre e
lignea super eam existente ꝙpter
signa dicta non tamen erat ista et
dedit se a uitam corpalem ut libe
raret ꝙdam suū Romī cū corpale
exercitu ꝙpter salutem hoīm cōmūe
exponendū ꝺo subditur ut acquiret
sibi nome eternū uirtuose moriendo
credebat enim ꝙbabiliꝰ ꝙ si rex eet
mortuus statim fugēt eius exercitꝰ
et arridit ei pertinaciā uenē
di ubi no erat armatus et uidentes
suos et eius exercitus uirtute
regis sui non potuit diu resiste
re diuerterunt se ab eis caute re-
cedentes ut possent templo dīm
quod erat in urbe seruare
¶ Castra autem Hic tonter ponitur
bellū in fortaliciis et ꝓmo ꝙpter
de fortaliciis quod erat in urbe et
patet et interponitur de fortaliciis
bethsure ꝙ ꝓmo tenuit rex antꝯ
aret in urbe ꝺo dicit et facit pa
cem cū hijs qui erant in bethsura
per talem modū ꝙ dimittens for-
talicia salua sua bona et sibi
dimisit ratio talis pacis ex parte

ideoq; tm̃ dicit̃ qui ante erant
alij alimenta concluserit a obsessis
in bethsura et subditur tunsa tri d̃
qua sabbata erant tr̃e a annis sep-
timq; in quo ecia non colebatur nec
seminabatur ut hr̃ leui xxv Sed
contra hoc videtur q; ibidem hr̃ sz
q; anno sexto ecie dabat fructu tri
plicet sz q; uctu ann̄ sexti et septi
mi q; propter quod non videtur q; annis
septimq; non fierent aliquis defectu
ibi sed magis habundantia ddm
q; istud dei b̃ficium fuit ante capti
uitatem babilonicam in qua cessauit
aliqua dei b̃ficia Non em̃ p̃ea
legunt̃ hmõi esse iudei archam testi-
mẽti nec propiatoriũ nec responsa
irrationale sũmi sacerdotis nec
ecia unctiõe regum et pontificũ
et hoc ecie confitent̃ iudei mod̃
in et hr̃ in libro iudaico hebraice
nomine sanhedrin ierosolimitano et
idem videtur fuisse de duplicatione
fructuũ anno sexto Et ẽnter ceteras
ad obsidionẽ fortaliciũ ierosolimitani
ciuitatis dicitur et conuitit castra ad
locũ sanctificatiõnis t̃ templi dicẽs
multos quia locus erat fortis et
munitus Quo quod nõ posset cito
expugnari Et statuit alios balistas
ad defensores sagittandũ et machi
nas admuros constituendũ et ignes
iaculas t̃ instrumenta ad ignem gre-
ci iaciendi et tormenta ad lapi
des lartandas t̃ petrarias et man
gonellos et storpiones t̃ instrumenta
admittendi sagittas venenatas
Et cũ ait non eramus in ciuitate q̃n

hoc dicit̃ ad ostendendũ q̃nõ patent
diu tale fortalicium Et audiuit
hic ẽnter ponitur libãcẽ q̃ps ex
beneficio dei quia fecit ei tempta-
tiõne prouenire et adhuc misit primo
res lisie per quas fuit compulsus
solutiõne obsidionis petere Et hoc
e q; dicit̃ Et audiuit lysias q; philippus
ad quas sequebatur con-
gressio lisie a familiaritate regis et
regni negocijs q; formidabat
adeo dissolui obsidionem petebat
dicens Desistamus tandiu quam
aliqui cottidie inter fiebantur et a
qui infirmabantur sicut soler ami-
di mobsidione Et ecia nobis multi
tudo ecia q; non poterimus diu tenere
obsidionem Et locus quia obsidemur
et munitus hominibus armis et cibis
hoc dicebat adhabendi intentã ta-
men erat falsũ sicut ponitur p̃te
precedẽti Et remanserunt in sancto
uiri pauci quoniam obtinuerat
eos fames et in crastinũ nobis ordi-
nare de regno quasi necessaria
negocia quibus urgent admittendo
hanc obsidionem Ideo concludit
Numerata q; omnibus de tribus hominibus
astis quodlibet eorum habentibus
centum siclos argenti pa-
tentem admittere erat dare mittendo
trabes manus retro patere usq; Et
uidit monumẽtũ loci a fortitudine
et rupẽte circũ circa destruendo
locũ ne si iudei rebellarent inuenti
ubi recurrissent

Cap. VII.

Anno centesimo quadragesimo
tpe antiochi cognomẽto Eu-
ander scribitur eius tem

fluctus tpe demetrij filij alexie fris
ſ. seleuci et diuidunt mediaꝫ partes
quā p̄mo describitur aplius quīgenta inde
Qo cū romanis amicicia contracta
viii capitulo p̄ma in tres Nam po
tea demetrius ostenditur adepto regno
Qo cessatio belli ꝛ et venit Qo congres
sio belli prelij ꝛ et elegit rex
Circa p̄mū dicitur anno centesimo
quinquagesimo p̄mo ſz regni grecoꝝ
exijt demetrius seleuci filius abro
be roma videns cū se priuatu re
gno prius ſi z auunculū ſuū antiochū
epiphanem abijt romam adeunque
rendū deco ſd apd viuēte michil y
ferit ꝓpter quod apd mortuo redijt
ad obtinendū regnū contra cognatū
ſuū anaxie quā tue regnū erat qa
amō diuisa per lisiam et philippū
eo q̄ quilibet volebat et tutor an
tiochi eupatris et age negocia reg
ni ut patet ꝙ predicto et astendit
cū viris paucis in maritima ſcīa
tu ut dicit aiosephus et regnante
illic quī multi venerāt ad eum re
cipientes eū tamquam regem et
dim tuncq̄a regnū ſibi debebat
ex ſucceſſione paterna tu ꝓpter di
uisionē predictam et facto e ut
ingressus e domū dm regni ſz pal
latiū antiochie que erat metropolis
et comphendit exercitus antiochie
et b ſciam in demetrij fauorem
et venit hic cōiter ponit or
dō cessatio belli que fuit actu ſcīo inde
amicoꝝ ſuoꝝ q̄nquagies deinde et
patet hīa et elegit rex hic
cōiter describitur congressio bd
et p̄mo contra alchimū sacerdotem
Qo contra m tamorem abi vidit alie
alchimꝰ p̄ma mediaꝫ quā p̄mo de
scribitur abachidis et alchimi dolus
Qo inde contra ꝛ et videt indas
q̄ma adhuc mediaꝫ quā p̄mo de
scribitur pcepto dōli Qo decepto
ꝓli ꝛ et conuenerūt ad alchimū
Circa p̄mū dicitur et elegit rex ex
amicis suis bachiden qui dnabat
transfluuium erat cū rege consti
tutus ad alios ꝫe ut custodiam et alch
imū ampiꝰ constituit in sacerdotiū
a constituit eū in summū sacerdotē cū
ei non esset decens sacerdotali ut
dicit aliqui Alij uero dicūt q̄ erat
situs in ſra dicit de eo homo de se
mine aaron venit ad ꝫ tamē non erat
de linea summoꝝ pontificū ab eleazar
descendentiū et lacuti sunt admoda
et fecit eis dolo dicentes q̄ ve
nerant ꝓpter bonū pacis ꝫe ut
possent iudam et fratres eius deci
dolose sed cōpassionibus no huius ef
fecti q et tamen hic cōiter
subditur decepto ꝓli Congregatio
scribarū q̄ erat ad legis pitas et
primi assidei ſ. quasi assidue assis
tentes dño cultui et hoc per de
ceptionē alchimi Cui) tacto subdi
tur dicit Homo sacerdos de semine
aaron venit ꝫ non tamē de fa
milia summi sacerdotis Cū alios
qui nec de semine aaron erat litte
ris credens in hoc decepti Sed p̄
mū videtur cui) quā magis e
tanq̄m regni ſi horloco et era

m Qo libro xviii cio tercia pater
usq; ubi se agmina virorum notabilem
ampliorem fama et virtute Qo subdit
Qm ex simplici e ps lxxxviii Car-
nes sanctorum tuorum operatio est m
eis veritas in verbo et iudicium misso
et subditur causa transgressionis sum-
mi qe eos accendendo quibus inna
uerant pacem Et amisit homines
armatos et comprehendit multos
ex eis qui ase refugerant propter
ni fidelitatem quam ni eo videre
et commisit regionem iudee alchimo
regendu et reliquit ibi eo auxilium
virorum bellatorum et satis agebat
alchimo a gentibus pacate intrabat
principatu sacerdocii sui s firma-
do et amplificando et conuocauit
ad se omnes qui perturbabant quos
sua compellendo eos ad gentilem ri-
tu et fecit plagam magna nimis
et multos qui erant observatores
legis Et iudit iudas Hic incipit
describitur iude conflictus adversus
pandu bachidis et alchimi dolum
primi dicitur et iudit iudas et oculo
compassionis et doloris multo plo
qua gentes Nam apostate legis
simul gentilibus nequiores Et exi-
uit in omnes fines iudee memoriam
eorum omnes malos extirparet et fecit
Qui dictam ni virtutes desertores
et apostatas legis et restituit ut
exire in regione sua iudee de porta-
bilis q obtinebant in urbibus Vi-
dit autem alchimo Hic incipit descri-
bitur de iude contra michamore et
primo ponitur michamois et alchimi
dolus Qo conflictus i et cognos
cit michamor Circa primu p̃mittit
dolus alchimi accusando iudam et
fines eius ut dicit et accusauit eos
multis crimibus falsis tamen et iniqs
te Qo ponitur dolus michamois in
tentis cape iudam dolose et pace
fac usq; i et salutemini se amice
pacifice ueraciter ex parte iude
sed ex parte michamois dolosi Qo
subditur et hostes parati erant
cape iudam du tamen hirent ipe
aptu et horam et contractus est
ab eo cruce recedendo Et cogno
uit Hic incipit ponitur conflictus
michamois contra iudam et duplici
mdiab partes sedem duplicem co
flictu Qui ponitur i Et exiit mi
chamor Qm primo uero conflictu mi
chamor debellatus fugit et pace
iuxta usq; i Et fugerunt mentiuntur
dauid mqua erant gentiles adu
sum; iudeor et p̃ hec uerba a
facta sunt ij regu primo Quod
verbum quod, fructu e Astrodit
michamor in monte syon a dextris
templi quod erat in aliqua parte
montis quam tunc dauid ex-
truxerunt de lapidibus pulchri
tate eius qui repentabat persona
regis et demonstrare ei holocausto
matis ac Qpandi e cum pro re-
gibus nam solu non fr p̃ bonis f
cia pro malis ut deus considere
eos ad bonu Nam ex eis dependet
bonu comune Et misericors spre-
uit eos corp saluatione non re-
tripiendo et pollutis a corp sacrifi-
cia polluta requirunt recta pa

tont usq; ad vi Et cet dom̃g oroiõ
que fit verbis simplicibus et ob-
secratõe que fit per inuocatõne
alterius rei facte Vt eã dignet per
passionem tuã liberare nos dñe ih̃u
aliq; simile ¶ Et exijt hir cõter
ponitur scdus conflictus in quo mecha-
nor in terfectus fuit sic ergo dic̃
et exijt in thanor autem ad pugna
dã contra iudam et occurrit illi
cyrenus sine ad fortificandũ mecha-
nadã expertũ qui missi erant ate-
ge sm̃acheõ Dñe ãno hoc hir
iiij regni xviii Exijt angelus et
percussit centũ octogintã quing
milia iiij regiõ xiv Et comisert
cyrenus scdm xiii die mens adar
xanarary ut dicit aliqui et hoc
q; aliqui Ma pars concinit eã mã-
cio sed cõmuniter tenent eã scdm
ã Nam e vltimus mens hebreorũ
p̃mus aut mesis magis cõrespon-
det marcio sicut plenius declarauim
gene vii et exodi xii et tulit re-
cinerunt q; eos eã significatiõibus
persequi eum rubanus significatiõ
cyrenis machanorũ denuncians ei
castellis existentes fecisse persequi
querentur fugientes et venti
labant eos tormentis a diu debat
eos per diuersas partes fugiendo
et cõmittebantur atrocia ad eos q̃-
libet q̃rens fugientem in iudeam
do Et dexteram eius qua extendat
superbe contra templũ tenuisse iuran-
do q; in suo regressu apm̃ succi-
deret ¶ Et sicut tra iuda ap-
lis pauca dies Nam audiens iud-
te in thanois demetrius rex in-
sir barbaden ad impugnandũ iudã
ut hir in̅cipio capituli nom
Et audiuit iudas Cap̃.vm
Descripta inde multiplici nucto
hir cõter describitur apus eã
romanis amicitia contracta et diui-
nitus partes Nam p̃mo describitur ro
manor fama laudabilis Qo iudeor
legatio fidelis ã et elegit iudas Qo
cum eis confederato amicabilis ĩ
et placuit p̃ma adhuc mires nam
p̃mo describitur eor fama ex crebris
victoriis Qo ex fidelibus amicãis
ã eã amicis Qo ex prudentibus eor
modestis ĩ et in omnibus aptis ¶
Circa p̃mũ p̃mo ponitur romanor
laus in generali eã dicit Et audiuit
iudas nom̃e romanor q; publicam
famam quia sunt potentes viribus
Nam eis sibi subiugauerunt multa
regna et acquiescunt ad omnia dicta
sunt rationabilia Et quicquid ad eos
fecit ad eos aut nullor amicicias
respuentes ¶ Et audierunt hir
cõter ponit fama romanor ma
gis in speciali eã de virtutes magis
quas fecit in galathia que e quedã
pars grecie quam senones galli ac-
quisierũt sub bremo duce et eam gal-
latiã nominauit quasi gallo grecia
Qo in hyspania eã dicit et quãtã fecit
in regione hyspanie ad sibi cõme-
dum montes pyrenees in medi-
os ad fecit ferro plures eã mayo-
rum simplicibus et labore et q; in
pratem sic suam redegerunt me
talla i. minerales auri et argenti
Et possederunt omnes loci consilio sio

a p̄dentia sua bellica Vnde dicit Ve-
getius libro de re mlitari q̄ in anullo le-
gimtur romani orbem tre subiecisse
sibi nisi prudentia bellica et exercicio ar-
morū Nam greci erant eis astutiores
hispani ferociores theutonici corpe
maiores et fortiores gallici ut plu-
riores ut ibidem deducit Vegetius et
patientia tollerando patienter labo-
rem qui e in exercicio armorū retenta
patent usq; ibi et philippi et per-
sen rethcorū regem ¶ Iosephus
dicit p̄sen rethcorū regē ita q̄ u-
terq; erat rex mediet̄ tame partis
bus alijs terre sicut aliqn in gallia
fiunt plures reges Et ad hoc dicitur q̄
hic ponatur singulare pro plurali sic
regem pro regibus sicut frequenter
fit in scriptura vnde exodi viii Vexat
nimis gravissima a multitudo muscā-
rum Et antiochus magnus qui fuit
pater seleuci et antiochi epiphanis ut
dictū e supra et daret obsides quos
omnes fuit antiochus illustris filius
eius supra primo cap̄o et constituit
illud quod ordinarie vltra annuū
tributum et regionem medios simple
obtinuerunt et liddos et medos
de optimis regionibus corū simple
expulerunt et acceptas eis abillis
vi armorū dederunt omnem regi
ronsfederato sibi et quia qui erat
apud elladam nolunt rē et tollē
eis cum omnem regum et quibus
sunt deducti de regionibus quas de-
derant eis romani Et animotuit
sermo hinc a romanis et misertus
adeos defendendos ducem omnia rū
exercitu romanorū et pugnauit et
tra allos qui erant apud elladam
et ridderunt rē et patet
Cum amicis hic inter pontifi
fama romanorū ex fidelitate a-
micorū ut dicitur ut animas autē
suis qui fedus mierat ut apis et
qui inimicis arequiem habebant fe-
dus mutuum conseruantes retenti
patent ¶ Et in omnibus actis
hic inter describitur fama roma-
norū ex modestia vsui tra culme
bonorū ut dicitur Nemo portā-
bat dyadema rē nullus vte-
batur insignijs regalibus ap̄-
ripio em urbis randite finit
reges romane usq; ad tarquinium
superbū quo deiecto inter tyra-
nidem et superbiam quibus ron-
siles preferit regimen rei pub-
lice De tribunos plebis et
dictatores et rursum ronsules re
publicam guberna[illegible] usq; ad
illud tempus quo primus ari-
prius singulare patet
ut dicitur q̄ tpe machabeorū ron-
soles perierunt rei publice Et
quia causam fecerunt sibi u
locū solempnem ubi conuenirent
ronsules de bono regimine pu
tractantes et committit unum
magistratū qui vocatur ron-
siles ad tempus sicut in multis
ciuitatibus singulis annis con
stituitur vnus maior super alios
ronsules et cuius et ratio commoda
nec sic fuit a principio a romana
republica inter q̄ in tantū cre-
uit augmentū sed pugna fuit q̄
postea inter quod deuenit ad
tantū detrimentū sicut patet

ad sensu Unde dicit Johes ꝯ aureu sicut contrarid arcb parue
tresunt ata discordia maxime colla
bmtur ¶ Et elegit hic comiter de
stribitur mdeorp legato fidelib et pz
tra usq; abi Et cit auffent abeib u-
gu greorp aegnid em sirie dmatid
fuit agreeis ut dicte anpnipio
libi qter quod mallo regno etcq
exeitu precrant multi greu sicut
patet exsupradicte retra patent
¶ Et placuit hic gnter pomtn
romanorp et phdorp confederato
amicabilis et patet lutta usq; abi
Intabulis ereis ut stnptia posset
diutius permanē gladius q et
hostis notene eis amplius ferret
gens mdeorp qut tempo dicta
uid a qut tempus oportunū fuit
corde pleno a ueraciter absq; dolo
retra exparent usq; Q si post
hec uerba alli aut hij a romana
uel romani mdei addē uel demere
ad hec que stripta sunt aliq; vol
uerint stabunt ex placito suo a
ex comuni consensu utrobiq; re-
tera patet

Cap. ix.

Interea Descripta diuisi mde
machabei hic comiter describit
diuisus ionathe fratris sui Circa
quod primo describitur mors mde
Q substituit ionathe ā et factu
est pg obitu mde Circa primū primo
ponitur belli apparatus Q consli-
tus obi et monet exercitus qnam
diuis quia primo ponitur apparatus
ex parte gentiliū Q ex parte mdeorp
ā et mdas Circa primū dicitur Quia
a dū legati mdeorp cū romanis trac-
tarent de fedē et amicicia et dey
trū torcii cū alijs a ariem portent
solebat astare regi a dextris Et adhuc
uiam que ducit ngalgala Ubi aposte
silios asū circumdit Josue ꝯ reteta
patent ¶ Et mdas hic gnter pomi
apparatus belli ex parte mdeorp et
patet usq; i Et multi subtraxerit se
dctis sp mde a rebellibus occulte ti-
more mortis Et bellū perurgebat cū
ita q non poterant conuenient re-
rede absq; magno exitio suoꝝ per
aduersarios in circuitu eis et conflat
tus e corde Unde q primū ubiq;
quia no habebat tempus congregandi
eos qui recesserant dctis suis
qter dictum causam Moriamur
in simplicitate q nos pugnando certando et non
in fraudē crimen gloie inde si mo-
riam fugiendo ¶ Et monet exercitū
hic gnter pomum conflictū cū dr
Et monet exercitū s. mde et diuisit
equites exercitus bachidis mdas
partes ut facerent duo cornua sicut
duas alas equitū et primi certarent
omes pedites ad aduersarios adire
di et penetrandū Et eximinuit
legis exercitus bachidis et remota
est tra quare exercitus tantus cū eat
strepitus clamoris et sonitus et tollisi-
ones armoꝝ q tra mdebatur tumo
sici Et ingressi sunt preliū mam
mdas et sui erant in tercia diuisione
inclusi et sic pugnabant acriter
sicut denuo desperati et ionathas
et simon tulerūt mdam simon tue p
pg preliū torqus eius ab hostibus
redimendo ut dicit Josephus antiq
tatis mdaice libro xiij ¶ Et sicut

est Descripta morte inde Hic conter
describitur substitucio ionathe Circa
p̄mo ponitur in structuris necessitatis
in structuris solempnitat̄ & congre-
gati sunt Ro inde ran surgens adi
strab̄ et ragnouit bachides Circa
p̄mū dicitur et facte e pg obtidunde
et emerserunt milites acc̄ percussō
cū pastore in naserunt gregem lupi
rapaces et exarti sunt Viuente em
nda erant sapiti q̄ mortui sed ipo
mortuo exercuit sua tormia Qndi
ebus alijs facta e fames tm ex ste
ritate tre fuit ex defectu nutriere
ppter guerra et tradidit se bachidi
ad seruiendū sub tributo regi et e-
legit bachides impios viros de
asrl' et per scrutabantur amicos in
de quia ragnoscebant eos et scribat
tribula eor et vindicabat in o
los et alludebat contemptibiliter
eos insultando Et facta e tribulatio
magna in srl' et her fuit necessi-
tas in structuris dicem loco inde
Et congregati sunt Hic conter
describitur in structuris solempnitat̄
nam ad hoc fiut ḡphis congregatus
ut ellectio ionathe fieret certius et
solempnius et patet lrta
Et ragnouit bachides Hic conter
describitur in singulis aduersitat̄
Et diuidit in tres partes quia p̄mo
p̄ secuto ionathe ponitur Qmorb
iohnis fili su inter ponitur & et
misit fratem suū Ro sumptis adp̄-
mis reuertitur & et audiuit bachides
Circa p̄mū dicit et ragnouit bachi-
des in structionem ionathe et quidam
eid occidere diuersis vijs et machi-
nationibus quas cognoscens
ionathas dedimauit caute ad pulch̄
et fugerunt inde sedit thecue qui
usq̄ posset exercitū aggregare et tran-
sedermit ad aquam a mpta aquam
lacus asphar Ost lacus e amarenō
tum p̄ alibi dr lacus asphalti et bachi-
des ragnouit per suos explorato-
res et die sabbati ip̄e venit ad m
tantemptū festiuitat̄ iudaice et
inde non defendent se ut dictū e
de quibusda supra Ro fraudulo vel
saltem mō Volumtarie fingent
arma alla die Et misit Hic
conter morb iohannis fratis
ionathe interponitur Et p̄mo p̄
eius atrisio dolosa per m sidus p̄
positas in via Ideo dicit Et misit
fratem suū ducem qui mittens
aliquos de quib̄ tri alios apis pre-
sidente et rogauit nabuthēos
amicos suos ut hi pupilli rapi
ḡntes ut commendarent alijs appa-
ratui suū p̄ modū tristicie usq̄
ad diem festi sed bachide Aliqui
libri sic hūt ut commendarent
alijs ap̄at ut nabuthei accumula-
rent ionathe et fratribus eius
tentoria sua et arma et cognati
filij iambri in sidiantes iohn
et comprehenderunt iohannē et
etiam occiderunt ut hi parte
sequen Post hec hic con-
ter ponitur vindicate iohis et
patet usq̄ & ad ambitione magn
r. cū apparatu magno et pompa
Et recordari sunt sanguinis
exquo patet q̄ iohēm ambitus
ut dictū e et cete tumultib̄ et
multitudine egressionis et ip̄ius

proteſtie obuiam allis qui adduce-
bant ſponſam tetra patent oſpi Et
reuerſi ſunt adryllam iordanis ſz
admare mortuu milacu predto quod
hic rippa iordanis dd iordanis tm ſit
per xpm mare mortuu ut hr oſtue
iij Et audiuit Hir conter ſtipti
reuertitur adid quod ſupra ꝓtinet
ſz perſecuto ionathe ab xpo bachide
et primo ponitur corpo conflictus Qo
alchimi deceſſus abi et anno centeſi-
mo Qo bachidis reteſſus d et audit
bachides Orta primo pater lra cp
predictis uſpi Non e em hodie
ait hor dirit ionathas ad armigd
ſuos oſtendens q nr parebat loco
fuge Et extendit ionathas manu
pertutere bachidem tandd em amu-
luit q em interfeciſſet miſit retro ceſ
ſiſſet et deſiliit ionathas adperſe-
quendu bachidem et eum genero
Et reuerſi ſunt in arim ſz bachides
et ſui tetra patent uſpi et arcept
filios principu regionis a phriga-
tui iudeoꝝ obſides ne rebellaret
ſe ionathe ſtruendo Et anno ce
teſimo Hir conter deſtruitur alch
mi deceſſus et primo ponit cauſa
ꝛr dicitur Precepit alchimg deſtrui
muros ſancte domus antiquos a ſz
ſanctoꝝ qd erat melior pars templi
et deſtrui opera ꝓphetaꝝ Iam Qn
templu dequo edificando fuit per ce
bertatione ꝓphe et aduentu agge
ei et zach aie ꝓphetaꝝ primo eſdre
gnto Qntempe allo pertuiſſe alch-
mg ades et impedita ſunt opera
illius maligna et obtuſit dos eius
qua factus e mutus et mandare de do
mo ſua a non potuit ordinare de rebꝫ
ſuis et familia et mortuus e acce-
tor in cto magno noſtro dei iudeo
Et audit bachides Hir conter deſtruit
ceteſſus bachidis de tra iuda ſz dicit
Et audit bachides q mortuus e alch
img Propter eius mi ſtitudine niſi pretendat
venerat ut hr in principio huius ra
ſz hiemare cauſam reuertendi Et
cogitauit Hir conter ponitur cum
tenitus ad iudeam Et Qo to tali
cum exercitus abea i Et tranſiit Orta
primo dicitur et cogitauit omnes an
qui de ꝓpto aſſt Exire ionathas ad
hiemare confidenter non ꝓmonitos
ſubito bello Propter quod de facili ponunt
capi tetra patent uſpi et comphen
dent ionatham et eos qui cu eo e
rant latenter Qdoloſe et aſſithen
dit ſe ionathas Demum regionis
a iudeis qui principes erant militie
a ductores allos qui volebant io-
natham et ſuos eum rapere Et
ſeceſſit ionathas ad m bethleſſen
que e in deſerto ut hrent fortali-
tiu protectionis Et reliquit iona
thas ſimonem fratrem ſuu in ciuitate
ſ bethbaſſe et eius cuſtodiam et exi
uit in regione et venit cu mlto ſz
ſuſſicienti bellatoꝝ et pertuſſit o-
daren et qui erant aduerſus io
nathe et ppli ſui Symeon uero a
et ſuſtendentes machinas quas
ſteraſt bachides ad impugnatione
ciuitatis et ſic ſimeon ꝓualuit in

ruitate et ionathas in regione Et af
fluxit eū valde Nam hominī superbo magna est afflictio supare no pos-
se ¶ Et ratus hīr inter describ
tralis recessit bathidis de iudea eū
dicitur Et mittit contra uros mgs
et multos ex eis occidit uisto dei nde
tū cēt proditōes patrie et desertōes
legis sine ope aut cogitauit rex re-
liquis abire nam grauissim erat ꝑ
iudea manē Et cognouit ionathas
eum recessisse et iram contra illos
qui eū adduxerant in iudeam et
misit ad eū legatos tamquā ad
componendū eū ipo pacem ne age
quod postea cum sicut et fecit re-
tā patent usq; i et habitauit iona
tas in machmas locus e iudee ꝑ
regū xiii Et cepit ionathas ibi om
dirare populum eos iudicando et
malos puniendo et quia patet q hita-
bat sacris parisire et recta Cap. x.
Et anno centesimo
hir inter describitur duratio
ionathe tempe alexandri
filij antiochi cuparatis cuius iona-
thas habuit pacem Et ro primo descri-
bitur confederatio ionathe cū alex-
andro Qo congressus alexandri cū
demetrio i et congregauit Qo con-
gressus ionathe contra apollonium
ꝑ alexandro i In anno centesimo
Circa primū pudet demetrius inde-
os suos epos scribe quibus tamē io
nathas bñ ostitit Qo alexander
scribit pariter cui credetur i Et
audiuit alexander Qo demetrius
scribit mendaciose et non audit
i Et audiuit demetrius Circa primū
dicit Et anno centesimo lxo ses
regni grecor qui cognominat
t nobilis s. alexander sicut ante
simus antiochus epiphanes epistola
verbis patinis scribe et hoc alex
andri tmisse Qo subditur Rector
dabitur cui omn malor q fecerūt
ei ro et sic incipit contra nos alex
andru Jonathas tamē alios epis-
tolis usus e ad homines sue gentis
qua per eas meruisset timorem
hierosolimis et recuperauit obsides
de iudeis quos acceperat bathides
ut dictu e supra tres prodēs et pa
ter latta usq; i Et habitauit ionatas
in machin Et subdere cepit ciuitates
Et cepit edificare et in mōtare mu
ros ad dei cultū dectam Et fuge
runt alienigene qui erant in mu
nitionibus quas edificauit bathides
extra urbem tantū in bethsura roma
seruit aliqui ex hijs qui reliquerant
legem ꝛ de filijs israhel qui erant
apostate alegeden ¶ Et audiuit
alexander Hīr inter rex alex
ander scribit ionathe veniatur et
patet latta usq; i Alexander sa-
luter ionathe salutem ex fraterni-
tatis nomē apparet quitas a-
micitie et misit ei purpuream et coronam aure-
am quibus hereditē erat uti alios
non alios qui erant speciales
amici regis et sic patet q salu-
tauit eū non solū verbis fictis
sicut demetrius sed cum ḡmis
honorabilibus et preciosis ut

que mit sunt sumas nobis sed magis
speris et audiens quod ipse et veraciter
amicos et unduit se ionathas stolam
sanctam a uestem pontificalem Quidie
solempni scenophegie a dedicationis
templi ipsius quod fecit salomon Ma
illa dedicato fuit septimo mese qui cor
respondet septembri Dedicatio uero
secti templi fuit in mese adar primo ces
dece ui qui et duodecimo apud hebreos
et correspondet februario licet aliqui
dicunt magna saltem parte contineba
tur mario et fecit arma copiosa unde
quo erat impetu apud tantem amicos
demetrij et alexandri admittens
Et audiit demetrius hec et misit epi
stolam demetrij ad nudeos adula
tosa et ficta quibus nichil fuit adhi
bita fides et patet ipsi quoniam
seruasti admos pactu fecte loquimur
quia non legimur aliquando cum eo fecis
se aliquod pactu sed tantum epistola
sua iustus fuisse ad hoc ut predictu
Et remittemus uobis pro tributis nos mul
tas id est multa que consuetudinibus no
bis debet et dabimus uobis donaria
ria que non solu nobis remittemus de
bita sed etiam dabimus uobis ampla
dona et pretia pacis mulgens a
pecunia quam dabatis regibus pro
pace faciendo Et cum tota iudee pro
uincia magna parte supra mare
Maliquibus locis fluebant effluc
quas mare peraluos super tra
que continebant in sal ad tuloreum
solue et asta loca dicebant palme de
quibus fit merito cum sta Audiens ca
pitulo Et coronas remitto quas nos

debebatis et tertias seminis a singulo
et dimidiam partem fructus ligni a
arbore quod te portamus mee dera
pectudine in debite Et ierusalem si
libera abomi tributo et corpatione et
decime et tributa que solent nobis
reddi apius sunt ad bonum uinitatis
Permitto etiam pacem arcis ut sequi
qui custodiunt eam pro rege ut dicit
Iosephus Unde capitulo sequenti dicit
quod ionathas congregauit gentes ad ex
pugnandu exquo patet quod non ead
sibi tradita et decimas alias a persona
ut omnes attributus soluant eria preto
ad sicut ora quod non solu sint liberi
attributo debito quod personis suis sed
etiam animalibus unius Et omnes
dies solempnes qui celebrantur se
uiamus ut pasti pentu et hymeniu
et sabbata qualibet ebdomada et ne
mene quolibet mese ac Dies
decreti ad solempnizandu sicut dies
victorie de mercurio fortuna holofernis
et sui expressus ut hic iudith Ultimo
et de interfectione amon hester ut
Sunt omnes memoriales abam
expatroe et uexpatroe Quidam autem
qui fuit in regno nec quia multi
nalde remanserunt militaribus baby
lonie perfidie et malicie qui cum zo
robabel et aliis uolunt redire in
nudeam detenti amore uxorum quas
acceperant et prolis quia germanam
et bonoru quid quod acquisierat
Et nemo habet patrem et sic in
dicibus potest et ut scribant in
dei in decretu regis que erat

ualde honestam et ad tutelam aliorū
uideorū per regnū syrie dispersos. Et
ambulent in legibus suis separata libe
rius faciant legittimā sua pertinaciā
meā sicut in iudea ptholomeida a-
chon et finibus eius. a nulle sibi ad
mittē quas dedi domui a gratos sancto
quasumus in ierusalem a sacerdotibus
et leuitis templi in obsequium deputatis et hr
dabunt in apa domus a dīm pro eius
reparatōe et sanctificatōe oblatōnis
Interea transitur de munitate
templi nem diuine et quātāq; fugerint
ab obsessis regi. et obligati pone gter
aliquam moram et ad edificanda ar
sumptus dabuntur de rarōe regis a
de suis reddituū gnis. Vt audiuit
autem ionathas et qdam principes astan
tes tradidit eis requirentes eas
falsas et misit per totam malitiā pre
cedente et complacuit eis mallegandū
seruāe eū eo fedus amicitie Et
congregauit hic inter destruitur
congressus alleandri ad demetrio et
pater hitā ispi. et misit alleand
Vbi alleandri qretā contrahit
amicitia Et Qo subdit ionathe glo
riā. et stupuit rex alleander pa
ter q̄ patres quoq; exceptis que dis
cerentur Et sedi in sede patrū meorū
in anthiochia que erat metropolis
regni alluū et dabo ē dona regie mi
restan condigna et alli dignitatem
quia vocabitur et eit regina
Et stupuit hic inter destruitur
ionate gloriā Et dicitur et stupuit
rex alleander ionathe sicut ami
cus amico et dabit ei gloriā. et ad
apparandū magno et ocurrit abidio
bus regibus sc alleandro et ptolo
meo et conuenerunt aduersus eū cū
pestilentes exercitū Nam alege apostā
tauerant Et alios ad apostasiam qm
ad potauit mirabant Et collecti
unt eū rege sede scam in iudea et
in romanis Quare eū eo in medio am
batis ad eius honorem et dulcedinē
suos constitutione et publicate a per
preconem publicate ut nemo inter
pellet a eo Et pacē habitā Anno
centesimo hic inter describit an
fluctus ionathe q alexandro vbi ꝑ
describit conflictu ponetur apollonij
terminato Qo ionathe annuato i
Vt audiuit autē ionathas ꝙ alleā
drū congratulato a et fraterē Cre
ta primū dicit Anno centesimo lxo
regni grecorū Venit demetrius filius
demetrij arethā Vbi ortus pre suo
alleandro ad parentes matris
sue uerat proregio Quitam pa
tris suos ꝙ athenensium inter quos re
uerat auxiliū et Qdā e in anthi
ochiam metropolim ciuitatem ut i
congregarent exercitū ad pugnandū cū
demetrio Et constituit demetrius ap
polonium ducem in cona parte regni
que vocabat celessiria et erat re
gio maritima et accessit ad iānā q
similiter e que mādi in iudea Et ꝛo
dedere alleā venisse q̄ nauigio et
misit ad ionatham nuntiando ei ad
pugnam Tu solus resistis nobis ꝙ
dicē credis ni dni resistere qī dicē
non ego aūt fortus sum iudaismum
eo ꝙ nō hēo te gratum admitti me

ti Ppterea qui ti ptatem ꝛ̃p q̃r
dicere hac non queunt extra ꝓlixitate
sed exmonitu asperitate adquos tu re
fugis quia sunt inaccessibiles equitib⁹
nr̃is ⁊ so sequitur ⁊ destende adnos
intrampti ⁊ interram planam Ꝙ in-
terroga et dicte quib ego simul ꝛ̃p
dicet si hac stirps te michi subiceret
quia non pt stare pes uester ante
faciem nr̃am in prelio sed conuertit
in fugam ⁊ mic quomo potiꝰ sis
time ꝛ̃p Ubi non e lapis neq; saxū
impediens alter equitū et pditum
meor neq; latus fugiendi tibi et
tuis quia statim capiem abequitib⁹
meis Ꝙt autem audiuit hir
tanter pauit apl̃is aonathe pro
uocato et patet usq; ibi et exclusit
eu a ciuitate ⁊ apl̃is aque aoathan
exclusit ab ingressu ciuitatis aqueen-
sis ⁊ subditur causa ei dicitur quia
histadra appollonii aoppio erat ⁊ ho-
mines armati ex parte apl̃is a bide
positi ⁊ oppugnauit eam s. aonathas
aoppiem Cetera patent usq; i ⁊ abiit
azotum tanquam alter faciens ⁊
plane protendendo et statim exist
derat̃is in campū quasi paratus
ad prelū et subditur causa eo quod
bret multitudinem et prelū com
miserunt non tamen statim sed
pgea et subdit causa ⁊ reliquit
appollonius mille equites maxim⁹
post eu ⁊ post recessum sue derat̃.
tis occulte ut aonatas exploratib⁹ in
cludent̃ ignoranter inter aduer
sarios ⁊ arripuerunt castra eius
ad euadendū in fugā Ꝓlius aut

stabat sicut ꝓtepererat aonathas dr
ios septus q̃ erat ordinatus in quod o
fera testitudine destitit ad arripiendū
sagittas aduersantiū donec eoꝝ phara
tre cent euacuate et sagittarii et
equites cent fugati et eoꝝ equi quo
facto fiunt q̃ sequitur ⁊ fecit simon
exercitu suu faciens contra aduersarios
fugatas impetu et intrauit beth da
gan ⁊ domu dagon ydolu hui⁹ sue
templū ⁊ erat aut dagon ydolū hui⁹
caput quasi pistris ut dicit hebreis no
ste nominatur adq; q̃m hebreus sig
ficat pistem in latino ⁊ exierunt
ciuitate resiste non audentes ao-
nathe et fuerū e hiis tenter pm
allexandri a egis congratulatio ꝛ̃sa
congressis aonathe fuit pro eo ut
patet ex predictis ⁊ misit ei fibula
auream ⁊ iam em quatuor insignia
regalia s. purpura corona fibula
aurea et sceptrum duo pma misdat
ante api aonathe ut dictū e cuius
principiu hui⁹ capituli et mic misit
sibi terciu quartu sibi soli retinēs
quod e apud regie maiestatis

Et rex egipti Cap. xi.

Hir tenter describitur duratus
aonathe regis demetrii sed
hic Certa quod pmo describit re-
gis allexandri obitus Qo demetrii
successus a et regnauit Qo antiochi
adolescentis aduenius a triphon aut
pma mitres qua pmo ponitur ydolū
ptholomei Qo confederato demetrii
et misit legatos Qo prostratis a-
lexandri a et audiuit ¶ Circa pm
dicitur et rex egipti congregauit
exercitu sicut arenam ꝛ̃p hyperbole

est ad designandū exercitus sū magꝰ
multitudinem et naues multas qꝫ
regnū alexandri quod querebat ac-
quirē dolose partim erat super mare
et exijt de egipto ī sriam pergēs
verbis pacificis ī hostatibus sirie
extens quasi querens bonū regni
ꝙ genero suo Cum aūt intraret
ciuitatem aliquam ponebat insidias
militū ad obtinendū tram cuncta
alexandri rectā patent usq; ī
eos qui resi erant ī bello trucidabat
miquibus sepulti erant notabiles
viri et quarrauit regi quia fecit
ionathas ut hīc tm̄ p̄cedenti ut
gratiam faceret ei p̄uocando eū
cuncta ionatham et tacuit regno sub
dissimulatās transeundo rectā patet
usq; ibi Rex aūt ptholomeus obti-
nuit dominiū ciuitatē regni sirie
portas insidias militū ꝑ postas ut
dictū e et cogitabat ī alexandrū ge-
nerū suū consimilia mala querens
ēt p̄rugē regno et iuta ¶ Et
misit Hīc ponitur confederatio pto-
lomei rē demetrio alexandrī ī mitto
et patet tota usq; ī Quesiuit em̄
me actū e Dicit aliqui glose et
aliqui historiographi ꝙ hoc verū
erat quia ad imperiū aspirare quesierat
Sed hoc videtur falsum per totam
p̄cedentē nigma dicitur ꝙ alexand
mandauit alexandrū honorifice re-
cipi Similiter per totam ī modū
sequētē rē dr̄ ꝙ ibi falso imposuit
cupiditate ductus Proverb. xxviii
Qui tangit picē querit qui accedit cum
ab amico Sciendū etiā ꝙ iosephus
multa dicit tota hystoria h̄ui libri
que sunt dissona textui propter quod
alia tamquam friuola dimitto quia ꝙ-
uis liber aste nō sit canonicus est tā-
men maioris auctoritatis quia sit Ios-
phus Alexander aūt rex erat eluctā
aliis temporibus quasi dicat propter hoc
tales ꝙ dicebat facilius fuit postea pto-
lomeus quia rebellauit qui erant ī
locis aliis propter quod nō erat rex ad
regrediendū illos ad se Et
audiuit hīc ponitur ystoria a-
lexandri rē dicit Et audiuit alexand
prodidisse socer suū rectā patet usq;
ibi Et rex ptolomeus mortuus est
die tertia Postquā recepit regnū
alexandri et sic videtur mortuus subi-
to iusto dei iudicio Iosephus tamen
dicit ꝙ equus ptolomei ī bello cū
alexandrū territus ꝙ elephantis nocē
proiecit eū et tuit fuit lesa liu vulne
ratus sed inde rapite alexandri fuit
aliquantulū tumefactus sed postea rito
mortuus Sed contra hoc videtur
ꝙ deprecato bello p̄mittit Per aūt
ptolomeus exaltatus e etc ꝙ subdit
et absoluit gradiendo arabs rapuit alex
andri ꝙ nō scribat nominatim pto-
lomei sī finxisset exercitatoe ostēdit
quib mortuus Et qui erant ī mun-
tionibus sirie ptolomeo positi ut
predictū e percepisse ab hijs qui erat
intra castra sī alexandri ut dicit
aliqui Sed hoc nō videtur cum quia
debilitatus erat ptholomeo Et nō
ꝙ dr̄ intra castra intelligendū e
demetrij qui nolebat homines extra-
neos possidere hereditaria regni sui

¶ Teregnauit hic cantet pantē
sluteffio demetrij et p̄mo q̄rit ad
aptenta dominia cū dicitur Et reg̃
uit demetrius cap̄ Lo q̄rit ad proua-
cacōē contra ionathan per actusa-
cānem iniquor iudeor eo q̄ obsid̄et
arcem et patet lutta Lo q̄rit ad
demetrij placatōē cū dicitur Qui an
diuit aut ionathas mandatu reg̃
uisit obsid̄e a obsidione artis por
alias tantmodo aliqui libri tñ hñt
uisit non obsid̄e a obsidione emdmit
tere et hac magis consonat littere
p̄cedenti et sequenti Et elegit de sem
oribus aslī arcuit venabili sancte
et annoso multitudine et p̄cipitate
placaret regem q̄ et fecit et patet
lutta usq̄ ī exemplū epistole qua
scripsim̄ lastenu p̄senti uro arc̄ isste
lastenes erat exercitus ī armeis
demetrio ex parte matris qui de
metrio gruderat de exercitu addutme
cū sirie regnū contra alexandrū
q̄tor quod demetrius reputabat
eu sicut patrem et de fortib nobilib
sibi scribebat et ad de gratiis agena-
the factis scripsit epistolas ionathe
et lastenu eande formā cont̄metes
q̄us tamē scripsit lastenu et hor
o q̄ dicit exemplū epte Et sequit
epla tantmodo cū dicit statuimq̄
ergo allis omib finib inde pos-
sidendis pacifice et tres ciuitates
tria nō nominatur hic examdia
inqua habitabant gentiles ubi ins-
tari deposside Scripto regis xvii
cetera patent usq̄ ī Et arenas
saluiarū et loca in quibus fiebat
sal modo supra dicto cap̄ et ponat
in monte sancto ad memoriam in fu-
turo Lo destribuitur status demetrij
quantū ad exercitus dimissionē cū
dicitur Et iudeis demetrius etc
patet lutta usq̄ ad Et mandauit erant
ei omes exercitus patris eius qui e-
rant de regno sine q̄ mā aregibus
p̄decessibus consumebant annona ar-
mis non solū tempe belli sed etiaz
pacis Vt sit cōt parati p̄gnare
pro rege tpe necessitatis ¶ Tri
phon autem q̄ q̄rit de destructis
demetrij status hic tantet destrui
antiochi adolescentis adhuc et
dmittit mtreis partes quia p̄mo
pauit antiochi adhuc puericiam Lo
falsitatis demetrij demandato ad et
misit ionathas Lo adhuc antio-
chi exercitus ī Post hec aut ¶
Circa p̄mū dicitur triphon autem
erat quidam patrui alexandri qui
quia p̄mo fidē cū alexandro p̄tea
ad tpo decepitato fuit cū demetrio
Et audit quomodo omnes exercitus mu
mutauit contra demetrium direct
eid honoē regio indignū et ut
causam supradictam Et uult adema
thuel qui nutriebat antiochū filiū
alexandri pg eius mortem et assi-
debat ei et assidue astabat apud
eū ut traderet eu sibi tanquā
tutori et dicto Et regnaret
loco patris sui Quod hoc cū intēn
debat triphon tyre administrato
regni sicut p̄tea fuit defacto et e
mittauit ei nec q̄ aliud induceret
ad tradendū sibi antiochū Et

manſit ille diebus multis non po-
tens tito fleteꝫ emanuelem ꝓpter
antiochi puericiam ¶ Et miſit
hir tenter ponticie falſitatis demē-
trij demidaꝰ Circa quam ꝓmo po
nit ionathe petens ei dari Et
miſit ionathas ad demetrium regem
petens ut eiꝫ poſſet cob qui in
arce erant in urbe quoꝝ aliqui e-
rant alienigene Aliqui vero ex
apoſtate Ex hoc videtur q̄ illa hitā
que dixit ſupra ionathan ad man-
datū demetrij remouiſſe ob ſdione
arcis eſt uſus et qui in preſidijs erat
mduerſis locis iudee ad impugnandū
gentis iudaice ¶ Et miſit hir tenter
ponitur petitionib tenteſſio et pax
et ſubdicior tenteſſionib eatis cum
dicitur Vnde ergo recte fecerit ad
adhuc tenteſſit petitionē ut iona-
thas mittet ſibi bellatores ad ſui de
fenſionē timentib probabiliter miſit
ge contra ſe rebellionem ſicut et
ſcriptū Vñ ſubdicior et tomienerut
rex et violabat mitteſſet regem q̄
cuius in herriam et malitiam ¶ Et
fugit rex in aulam tanquā in lo-
cū tutiorem et occupauit qui erat
de ciuitate ut nec ciuitatis nec aliqs
aduertat poſſet ingredi ciuitatem
mandatū regis et reperit q̄ fugide
ra ad pugnam ſe diſponere ¶ Et ne
tuit rex iudeos antequā congregati
ēent ciues ad aptū impugnandum
Ne ſubdicior et diſperſi ſint per a
ciuitatem inter ſtrictū cob qui inſe-
bant audere regem ¶ Et audierut
in illa die tentū omnia q̄ngenti ho-
minū q̄ lienitres cob ānquam ēent
amici et diſpoīt ad pugnandū et
ſic poterant multos occidē et
ſuccendere ciuitatem non totam
ſed in ona parte ponētes ignem
ad ciuiū turrem ad ſubdicior Et
in firmati ſunt mēte ſua et per
tonſequēs vtute ꝓpa Nam turde
predixit ſibi et motus ad alia mē-
bra ꝓpter quod deſinēte turde de
ficerunt extra mēbra retrā pa-
tent ¶ Et ſedit hir tenter deſtru-
ctione falſitatis demetrij demidarij
Nam hitā pace denegauit omia
promiſſa ionathe et hoc t q̄ dicit
Et ſedit demetrius rex in ſede regni
ſui Cum antiochia metropoli re-
preſſa rebellione ciuiū per auxiliū
militū et ſiluit tra in conſpectu ei
quia nō erat qui auderet rebellare
depreſſa metropoli ciuitate Et
mentibus omia quecūq̄ dixit
de gratijs ionathe genti q̄ militū
ſtendis et vexabat eū valde ſp
principes ſuas inuadendo recti-
nos iudee ¶ Poſt hec aut hir
tenter deſtruitur aduentus anti-
ochi adoleſcentis in regnū alexan-
dri ſui patris Carta quod ꝓmo po
regni obtentus Co tū ionathe fedꝰ
alij et ſtipēſt antiochus Co hmoꝰ
federis effectus d̄ texerunt ionathas
Carta ꝓmiſ dicitur Co hec aut re
uerſa eſt ſr de arabia miſit am te-
tā patem uſq; ¶ Et accepit triphō
beſtias i. elephantos exercitus deme-
trij et obtinuit antiochiam metro-
polim ciuitatem et per totā alias
multas ¶ Et ſtipēſt hir tenter
ponitur confederato antiochi tū io
natha Cratem rex nouus et adhuc
Nam magnam partem regni te

nebat demetrius ꝙpterquad mi
digebat consedere de ionathe et
constituo te sup quatuor ciuita-
tib extra iudeam existentes et mi
sit alli nasa aurea m̃ misterii sz
mense sue lo subdituit et dedit ei
ptatem rp et scribe fratrem suu
constituit duce a termib tyri usq ad
fines egipti inter quos concludit
terra philistim ¶ et exiuit iona-
thas hic inter paucos dicti fe-
deris effectus et pmo antiochi do
omini dilatando ei dicitur et per-
ambulat fluuiu ciuitates eas
induendo ut obedirent antiocho et
congregatus e ad eu omis exercit
syrie qui odiebat demetriu ut pre-
dictu e et conclusertit se qui etiam
graue nolentes eu recipe nec ademe-
tio recedẽ et predatus e cam ma
animalia et pluria grauissima e-
rant extra ciuitatem in suburbijs
et villulis et arrepit filios eorum ob
sides ne postea rebellarent ¶
et audiuit hic Q̃ ponitur effectu
dicti fedeis demetrio requirate eu
dicitur et audiuit ionathas quia
congregati sunt principes demetrij
contra antiochu ut abiret recedendo
et adherendo demetrio in rodos que
e in galilea hoc dicitur ad differentia
alterius que dicit rodes hanc ubi
sederunt filij israhel iuxta deut
primo volentes cum eremicis ane-
gatio regni sicut ei constituerat
antiochus frater suus pmonet
reliquit contra proprietatem admitte
ciuitatem et expulit eum ad
bethsuram in qua erant aduersarij

iudee ad demetrio pcuti et conclusit
eos qui non poterunt quare nec
aliquid ab extra habe et postulauit
ab eo dextras accipe ut salutis pfidie
redderent inde et posuit in ea p
sidiu e armatos de gente iudee et
ionatas et castra eius applicuerunt
ad aquam genesar et ad mare galli-
lee quod etiam dicitur mare genesar
sicut genezareth quasi generans
aquam Nam aliud mare e ventosi-
mi Extendebant alli insidias a
montibus ionatha ignorante ipe
autem exiuit ex aduerso aliorum qui
erant in campo et fugerunt qui
erant ex parte ionathe tenti eo
insidias repentina in fugam et
fugit ionatas vestimenta sua et para-
menta que portabat addere rem super
arma et hoc fecit in signu doloris
et posuit tram accipite sic se hu-
miliando et reuisus e ad eos et adadier-
sarios suos et tornauerunt alios eam
recedebant tamq̃ victores fugie-
tibus iudeis sed ionatas in mutans eos
ad pretiu fecit eos remitte ad se et
iudeorum qui fugiebant partis alius
sz ionathe et reuersi sunt ad eu
exemplo animati et insequebant eu
eo aduersarios usq ad rodos Unde
reuerant ad pretiu Cap. xii.

Et audit ionathas hic con-
sequenter describit de diuer-
tio ionathe sub antiocho fi
lio filio alexandri iam regnante
sub quo regnans Videns sibi ipperare
fortuna nolens omittere ea que
sedm humanam prudentiam facere
patebat ad firmandu quod sibi m
pate. Primo cu extraneis fecit

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

fœderauit Q̄o contradictores alexandri regis expugnauit ⁊ audiuit Jonathas Q̄o triphon cum destruxisset ubi et cū cogitasset triphon ꝓmittere diadema quod ꝓmo ponitur tota confœderationē epistolarū constructio Q̄o sententie ac tenor talis obi et hoc ē exemplū Carta ꝓnūtii dicitur et audit Jonathas q̄ tempus ēt mutat Dicit autem tempus ēē bonū et mutare sūt contemnit mihi prospera mala aut et mortē ſtis aduersa Et dicit Viros ad talem legationē aptos Requirit mittere epistolas ſcdm̄ eandem formam ⁊ eandem sententiā de amicitia stabilienda et renouanda cetera patent Et hoc ē exemplū hic tenetur ponitur tenor talis sententie epistolarii et ꝓmo epistole Jonathe missē spartiatis Q̄o epistole responsum obeis obi et hoc tenore ſtis epistola uero Jonathe sit mentio dequib⁹ ꝓmo de quadam epla prius missa tpē onye ſmi sacerdotis a rege spartiatarū iudeis et hoc ē q̄ dicitur Nam pridem ⁊ adano Josephus duodecimo libro antiquitatis iudaice nominat eos arimi et Idem nomē sicut in latino in colaos et colimos Vocat tamen astas spartiatas lacedemonios Tenetur epistolam in hac forma Rex lacedemoniorū arius Omni salutem legentes scripturā aliquā inuenimus ex uno genere iudeos et lacedemonios extitisse et familiaritatem cū abraham sortialiter habuisse Quotum ē ergo in statu existatis et transmittē ad nos ⁊ petere que nobis necessaria iudicatis fiscum Vero et nos eadem et extra quoslibet simul et nostra communia requiramus Portitor litterarum epistolas vobis defert quadrangulo scriptas signaculi hostes aquillas draconem Angiuibus de portante Et suscepit omnes uiri qui missi fuerat a rege spartiatarū cū honore acceptans eius legatos Nos cū nullo hoc scdo in epistola uolumus ponitur causa scribendi cū dicit Nos cū nullo horū indigemus a cū non essemus in aduersitate sed ꝓ specitate quasi dicat no scribimus Vobis ego aliqua necessitate aggredi Velimus per uos redemi sed sola ego amicitia et caritate mecum et uos mutuenda hostes solacio sanctas libros legis et ꝓphaꝛ qui sunt in manibus nr̄is nr̄o gaudium promittere arripari in quorum armorū statu tpē predicti sed magis in lectione sanctorū librorū cetera patent exdit Q̄m ioseph̄ hoc littē Nos cū nullo horū indigemus Et recurratur ad scripturā quam lacedemonios dicebant se in uenisse continentem quod erat de gente abraham de qua dicit Jonathas q̄ non indigebat alla scriptura ad ꝓsentē q̄ uandi qui per libros sanctas quos habent indei apte se hoc scire dicunt Sed qui sint illi libri non dicit Josephus Imparti tulit tamen nr̄a de capitulo dictam quid michi super hoc uidet

Nos ergo hic tertio mcpla dñi
fit mētio de fidelitate iudaop erga
sparriatas tñ dicitur Nos ergo toi
tempoe exquo missis adnos et
fraternitate memores smmq vestri
in sacrifitijs que fiebant decammalibq
et obsequiacōnibus et vigilijs et oro-
mbus ¶ Nos autem hic quarto
ponitur tacto quare non scripserat
parriatis tempe tribulatōne et
bellop que acciderunt iudeis tñ dicit
Non autem cnūdederunt multe tri
bulatōnes sic ut patet ꝓpredicta
Volumq ergo vobis molesti ce
petendo anobis auxilium nec aba-
lijs cnis et sūdeatur causa tñ dicit
Habuamq cm decelo auxilium qua-
si dicerēt non diuissmq anobis pe-
te auxiliū ex diffidentia r. deobis
sed quia no fuit nobis necesse deo
nos auxiliante Egregiq tract hic qñto
fit mentio de mittijs epistole Pere-
odem cm mittios scripsit ionathas
romanis et sparriatis sed quia ro
mani maiores erant adeo prius
mevenit adromanos et postea ad
romanos et hoc q dicitur immediate
elegmq mmenem antiochi sr filiū
tetea patent ex predictis ¶ et
hoc scripto hic tēter ponit epis-
tola responsiua regis sparriatap
adionatham tñ dicitur Rex sparri-
atap onyab sic cm vocabar rex
sparriatap tpe ionathe Ille uero
qui quib regnauerat omne tpe
darius vocabatur ut dictū t supra
Antiochꝰ t in scripta non dicit
hic nec etiam in iosepho que sit
alla sed patet dici qd abiliter q sit
scripta genesis māa fit mentio de
abraham et eius genere et dicunt
aliqui q sparriate descenderunt de
abraham per cnm de filijs eius ex
cethura natum qui nominat genesis
xxv Sed huic dicto videtur dissonare
q supra dicitur cod tpe s. lacedemo-
nes tñ abraham fanniliariter soci-
aliter habuisse ꝙpter quod magis
iudeis q descenderint anachor
fratre abrahe qui tñ abraham soci-
aliter vixit longo tpe Cuius etia
generatio scribitur gen xxii recta
patent ex predicto ¶ Et audiuit
postquā descripta e confederatio
ionathe tñ aliis gentibus hic
inter ponitur eius conflictq tñ de
metrij principibus Et primo ponit
corp debellatio Qo iudee inimico
ꝝ et reuersus e ionathas Secūa
iudeas quā primo ponit ionathe
conflictus Qo symone fratre eius
ubi Symon autem Scripta primi dicit
Et audiuit ionathas cm egressꝰ
sunt principes demetrij ad cnm di
cendū obsidionē eo q fiant aionata
debellari ut hic tac predicti tetea
patent usq ꝙ quia constituerat
supervenire alium morte r. ad
castra ionathe ut ea permitterēt
recipere ꝙpter quod ionathas
precepit suis vigilare et ad pug-
nam paratos Et attendentes
factos magistros suos simulantes
quod ubi inanem rata morte sed
eis attentis fugerunt Ionathas
autem et qui tñ eo erant non

rognomit ustq; mane. s. figam cord
et subdunt causa videbant cum tuba
ardentia ar si ubi cent homines Et
diuertit ionathas ad arabas qui vo-
cantur zabadei Cum ioseph ui sti
pmit qui supra qz tho dicuntur fi-
lij zambri et ceciderunt iohannes
ionathe fratrem et uix exercitu
suu Cumendo et venit damascum
ad confirmandu ptm cu antiocho
Simon aut hic cenit con
scribunt contrarijs pnomis cu
aduersarijs cum dicitur Simon
aut exijt deinde ubi remanebat
p tere custodia et venit usq; ad
astalonem et ad cxima pcidia in
quibus erat hommes demetrij te
nentes ea et declinauit ronsum
et subditur causa Audiuit enim
qz vellent presidium ciuitatis
fortalicium tradere partibus deme-
trij Qpter quod festinauit rpm
capere qpiam antiochi Et re
uersus est hic inter ponitur
nidec minus ad dicitur et reuer-
sus e ionathas aduersarijs par-
tem fugatis et partim occisis Et
transiuraui semores quia pro can-
silio habendo et cogitauit cu eis
edificare presidia in iudea ad tre
fortificationem et edificare muros
nimis ar Disposuit cum face
muru magnu et altu inter arcem
et reliqua ciuitatis partem ut
alliqui eam mi arce non posset
hre uictualia de ciuitate Ito sub-
ditur et nequ eniam qz Et reti
dentur muri .i. murg utq; ubi
ponitur plurale qz singulai super
torrentem tedron qui currit cola-
te orientali ad hierusalem et repa-
rauit cu sta murum qui ruinerat
Et simon edificauit adiá et ge
phala ar cognoma sunt fortalicium
uel portus duarp partiu Cmuis for-
talicij et no subditur et munuit
eu Et cu cogitasset hic ultimo
describitur ionathe deceptio Cra
quad stendu qz tryphon audiens
demetrium captu ee et in cautelu
ab arsace rege persidis et medie
et etiam mortuu ut dicit ioseph
antiquitatis iudaice libro decimo
tricesimo capitulo qz et q cogitauit in
tor fratre antiochi regem et as-
sumere sibi regnu sed quia timuit
ne ionatas qui celabat pro an-
tiocho impediret eu cto primo di-
sposuit interficere ionatham et
stim hoc alia que dicit hic et
capitulo sequenti ponit hic per
anticipationem qz contigerunt post
interpretationem demetrij que scri-
bitur principio capituli xiiii Qz
hoc state non pt in textu hui
libri quia dicit qz hec capta fuit
anno centesimo lxxxii et capitulo
xiii dicitur quod anno centesimo
lxx ablata e iugu gentiu alienu-
salem et repit ptus scribe in tabu-
lis et gestis publicis anno primo
sub simone summo pontifice sacerdo-
te magno duce et principe iudeoru
Simon aute mducatu ionate fuit
cessit Et ideo ait liber iste si ma-

asis quetatibus quam dicti ioseph Intendit q̄ alla que dicit hic et capitulo sequenti non pauit per antiphrasim sed sedm tempus ordinem hic ergo procedit. et primo ponitur triphonis fraudulenta malignitas Qo ionathe nimia credulitas ibi dicitur et credidit ei Circa primū patet ex predicto lra usq; ibi et exurgens abiit in bethsan ut caperet et interficeret ionathan Sed videns quia non poterat fieri per bellū cōtra se ad fraudem et dolum Qdes subdit et excepit eū cū honore ut melius posset eum decipere et patet littera usq; ibi Verū mens ptolomeidam ciuitatem que erat ciuitas magni regis et tradam illam et reliqua presidia q̄ sunt ut custodiant ciuitates regis et comissis ciuibus abeat Et credidit ei hic ponitur descriptio quorundam ab ionathe nimia credulitas ei dicitur et credidit ei quia principalior erat in domo regis antiochi cui ionathas erat valde confederatus et amicus ut patet ex supradictis et ignorabat machinationes triphonis in mortem antiochi ex quibus remisit duo milia virgulilcam eo quod principes demetrii aliquando faciebant in subitu irruptiones illa ut dictū est supra quod eorum tempore Versus finem Clauserunt portas ptolomenses sicut mandauerat eis triphon et comprehenderunt eum armis retro patent usq; ibi Et videntes hij qui in secreto fuerant facta ionathe quia quidam ex militibus ionathe spretis recessit nonnulli audentes fugere eis confugere propter hoc dixit abner capitaneo ionathe ei regis tuo ignorat quam periculosa sit desperatio Capitulum xiiij

Et audiuit symon hic incipit quarta pars principalis huius libri primi in qua agitur de ductatu symonis et diuiditur in duas partes quarum prima describitur eius ductatus sub antiocho adolescente et demetrio qui simul regnauerunt certantes de regno Qo sub antiocho demetrii filio capitulo xv prima in duas quarum prima describit iudee pacificatio sub regimine symonis Qo fedus renouatur cum extraneis tuo xiiij prima in tres quarum prima symon iudeam eligit Qo triphon repellitur et monet triphon ionathe libertatem reddit et eligit symon pacta symonis decernit primo populi eligendi causa Qo decernitur forma et accensis Qo electi ministri et congregauit Causa huius eligendi diuersa fuit quia capto ionatha triphon congregauit congregauerunt certatim magnum ad delendum iudee quem quia tanto duce dissoluto erat timore Quod audiens symon voluit tanto malo obuiare Qo subditur et congregauit quem ad opus fortificandum Vos statuo et legibus seruandis et sanctis templo et cultui dei generandos prelia et labores preliorum et armaturas tedis et corpis quales uidimus et experti sumus et sustinuimus honoris gratia pereuntes fratres mei omnes ut patet ex predicto

et mic ꝙ nan michi tontingat pare
aie mee ꝛ. iure mee torpaliter Qn
omn tpe tribulacoñ ꝙli mei Qm
dicabo ata ꝙ gentem meam ocri-
sam et captiuatam et sancta agen-
tilibus contaminata quia congrega-
te sunt omnes gentes Et est asper-
bole addesignandu ꝙ tryphonis
exercitus erat congregatus ex mlt-
tis gentibus tonterē nos mimicie
gratia ꝛadio solo sine culpa mea
Et attensis ē hic tonter pō
electoñs soma cū dicit et attensis
ē spūs ꝙli sm̄il nā cū pari con
sensu et voluntate elegerint eū
produce ꝯo subdunt Et omia q
cumq; dixīt faciemq obediendo t
usq; admortem Et congregans
hic gnter ponit electi mdustria cū
dicitur et congregans omes ciues
bellatores ut essent parati contra
tryphonem attelerauit consimilē
omes muros ierusalem quos m
reperat ionathas ut hr̄ tacꝰ pce
et misit filiū ionathan assalomi
qui erat fidelis amicus s̄ et cū
eo coperunt nom̄ mloqui et
dicit nom̄ nam am̄ posuerat ubi
simon custodes ut hr̄ tacꝰ p̄decē
sed timebant ne traderent nisi
tryphoni Propter quod misit alios
de quibus magis confidebat
Et monuit tryphon hic gnter pō
repulsio et hoc duplex Qm̄ et
pg hoc uenit Circa p̄mū patet
litta ꝛ. Simon aūt applicuit
cū exercitu suo m addus contra fi-
tiom tempi erat em̄ locus altus
Vnde patebat plamies tre alonga
uide Et ut cognouit tryphon qꝝ
surrexit simon in stationis duo
ꝙli et cōmissarius erat aduersus
eū prelud apm formidans comitit
se ad dolū dicens Pro argento
quod debebat fratri mō ionathe
m tractoē regis ꝛ. mro pato deuec-
tigalibus abeo receptis quod de-
bebat reddē regi Et cognouit
simon quia cū dolo loqueret Na
erat homo prudens Propter quod
supra ij tacꝰ dicit Vir consilij mus
sit tremē dari argentū et pueros
ad emitrandū manus mala sm̄ disce-
sum ꝙli abeo per odiū et sic ꝙlis
de facili ꝙisset existens sme du-
re et dispersus et per consequēs
periisset dmō cultus ꝯo Ne mi
mireris ꝛ. et sic patet qꝝ bn̄ dicit
sicut bm̄ p̄cipit mercēs in manu ꝑ
salutem corpis qꝝ e manus bonū
et patet litta Et pg hoc Hic
tonter ponitur Qꝝ tryphonis re
pulsio Qo m̄ nocentiū abeo occi-
sio et cū ꝙmq̄ esset Circa p̄mū
dicitur et pg hoc uenit tryphon ī
tra regione iudee et simon et
castra eius ambulabant m̄ omes
locū quoniā qꝝ abant s̄ tryphon et
castra eius ut ꝓhiberet eis impe-
tū antequā ua straurent tram iu-
dee Qui aūt in arce erant s̄ m
munitoē ierosolimitana tonta ꝙdam
ꝛ. s. l' miserunt ad tryphonē lega
tos occulte ut festinaret uenire
per desertū Vbi non obseruabat
simon erat em̄ mꝝ nulde multa

hoc ponitur ad ostendendū adhuc
tus sui impedimenti. Nam sicut
dicit eo septimo tanta ingo tenuit
nidesperto q̄ no potuit venire sic
di sposuerat. ¶ Et cū appropinquasset
hic conter onditur malignitas
triphonis in occisione innocentis
Et primo ionathe duc̄ Q̄ antiochi
regis d̄ triphon aut. Circa p̄mū dr̄
D tenuit eo ionathan et filios eius
in odiū indeo⁹ et ut ptea libentius
occideret dñm suū ut dictū est
tra⁹ precedenti retea patent ussq̄
Et statuit septem piramidas est
autem primus edificiū latus in
meridi parte tendens supius in ac
cutū et dicitur apud q̄ e agnus qui
e talis figile offert aut septem pira
midas pro suis patre et matre et
quatuor pro fratribus septima aut
prose et sic ad hoc omnes defuit so
lacium desua sepultura. Et his cū
posuit columpnas magnas ad structu
ram edifici et super columpnas
arma sculpta ut dicit aliqui. Alii
vero dicunt q̄ arma erant supra
sculpta sicut modo supra sepultu
ram licet ponit spuria et uexilla ad
memoriam eternam q̄ mortui
erant indefensibile gentis sue.
Triphon aut hic ponit malignitas triphonis in occisione dñi sui
regis et patet litera ussq̄ i. Et
ferit plagam magnam in terra
Dicit prouerbio xxvi. dicit. Cum
impii steterint principatus ge
met oppidus. Et odisti simon p
sidia indeo ad resistendū triphonis
malicie. Et elegit simon hic
conter tra indeos destributur liberta
tis restituto. et primo ponitur emis adep
tio. Q̄ executo i. Q̄ diebus alius.
Circa p̄mū sciendū q̄ licet rex de
metrius fugisset de prelio sicut vir
tus supra xi. eo⁹ tamē ptea retolle
git secū una parte regni et aliqui
principes et milites precedentes ab an
tiocho ad hesitare p̄ pugnatos contra
ionathan p eo ut dictū e supra tio
xi et xii. Sed ptea antiocho occiso
et triphone regnante pro eo indei ma
gis elegerunt ad here demetrio a
quo prius recesserunt eo q̄ mentitus
fuat ionathe promissa ut hic supra
xi eo quam triphon qui ionatha
dolose reperat. Et demetrius libenter
recepit et apud eū filios suos neq̄
ter offendebat. Et demetrius libenter
recepit eos in reconciliatōne ut cont
triphonem iuuaret eū qui dolose e
ctu paucos regnū et sic condesten
dit indeis ad eos voluntate. Et
hoc e q̄ dicitur. Et elegit simon
viros ad negotia aptos et misit
ad demetriū regem ingrando ut
faceret remissionem regioni sue inde
de tributis et eo ciuitatibus imput
asine regibus quia omnes actus
triphonis per directione erant
gesti. Hec clausula ponitur ad ostēn
dendū quare simon misit legatos
ad demetriū quia omnes actus triph o
nis erant per decepcōne et dolū
ut patet eo predicto. Vel directo
r dissipatōne iuste et iniuste et
in idem redit. Inter quod simon
cū eo fedus voluit contrahe sed

magis contra ap̃m de metiꝫ admira-
re tertꝫ patent ꝰ̃ ſ̃ Coronam
auream et bachen ꝛ ornamentꝫ
tolli ex aureis ãmilis tantꝫ tu ⁊ cr
miſit ſ̃mon de metrio et ap̃e, ſuſtep̃
mſigne facte reconciliacionis et ſm-
bere q̃ꝓtis regib ꝛ q̃ꝓ̃ibꝰ mis
remittꝫ vobis q̃ mdulſm̃g atpe ꝯ-
uacõe Quecũq; em̃ conſtituim̃g vo
bis tunc conſtant ꝛ ſtumnter ſtat
uite m̃ futuꝝ remittꝫ quoq; ign-
orancias et petꝫ ꝛ ſi per ignoꝛ-
anciam fecaſtis aliquid tantꝫmodꝫ
pro antiocho et ſi qui exudis ap-
ti ſimꝫ conſtribi inter vros ſꝫ ci-
tos conſtribamur et ſic inter nos
pax ꝛ fuia et libꝫtas Ro ſubdit
ablatꝫ e mgũ gentiũ ab aſtrahel
ſꝫ plenacõe ãn vcs fierat ablata
partialiter et mperfecte et qua
a ſtud finit factꝫ notabile ꝯo ſubdit
et tenit q̃libꝫ aſtꝛ ſtribe m tabu
lis et geſtis publicis ꝓmo anno
ſub ſ̃mone ꝛ Tales em̃ amotacoes
temporũ mcipiũt ab aliquo eventu
notabili ſicut iudei ſtip̃ſtruꝫ ab
exitu de egipto ꝓgeꝛ de traditu babi-
lanie et conſtimiliter hic aponiſi-
catu ſ̃monis et eius ducatꝰ ſubq;
libertas fuit eis reſtituta Q̃ndi
cbus aliis hic conter ponit ex
cauſa dicte libertatis Q ſ̃mo in
pugnando gazam Qo autem ſ̃ q
aut erant Circa p̃mud dicꝫ Judæ
lus alius applicuit ſ̃mon ad gazaz
que multa erat notꝫia iudeis et
ꝛmandauit eam tantis ꝛ bellatoꝛp
timeis et qui erip̃ erant ꝛ effuge-
rant detinere capta erant m
tra machiñã ꝛmanitate ꝛ refu-
gerant ad q̃dam mon̄ciõe mu-
tatis ſic nom̃atam et factus eſt
motus magnus ſtꝫ tm̃oꝛ ſo ſe-
quitur et aſtenderunt ap̃ſ et pater
littã ꝰ̃ſ ſ̃ et non debellauit eos
ſtꝫ actudendo ꝛ et em̃ndauit edes
in quibus fuant ſm̃ulacra Ma
hitacoꝛes erant ydolatre et tue
mitrauit ea ſu ꝛ nymp̃is bñdicẽs
dñm attribuendo alli victoria ſ̃
des et abacerta abca q̃n̄ in mũdꝫ
ydolatrie tollotauit ni ea vros
qui legem facerent ꝛ iudeos et
ꝛmunit eam contra aduersalos
Q Qui aut̃ hic conter ponit
artis impugnacio eꝛ dicit Qui
autem erant in arce utiq; prohibe-
bantur ꝛ ſ̃ per muꝝ inter ar-
tem et ciuitatem edificatꝫ ut dicit
ſupra q̃ii cap̃ et per cuſtodias ar-
matoꝛp ſuper addictis aſymone
tertꝫ patent ꝰ̃ſ ſ̃ Et ciuitatẽ ti-
mata tuare mutꝫ et ãn ſtruxit
dictꝫ actꝰ tres q̃ idem t q̃ mones
mones qua ſuo ſono monet ae-
rem et nablis ꝛ citharis qua con-
tripũs t mimicus magnꝫ ꝛ ꝑſo
exiſtens marte qui multꝫ grauia-
bat q̃ſ̃ et impedichat cultꝫ di
uinum tertꝫ patent ꝰ̃ſ ſ̃ Et audit
ſ̃mon rohem ſuum q̃ aut̃ vir
et ꝑſ ꝛ fortis et mdustrius ad
bellandũ et poſſet ad ducem ꝛ-
tutis ꝛ bellatoꝛp et hortanit in ga-
zam ꝛ in gaza et eius ſuburbꝫ
ſtuiter rohannes uterſtereꝫ ad
uerſarijs Cap̃ xiii.

Anno centesimo septuagesimo secundo Post adq̃onẽ libertatis hic cõiter agit̃ de renouatõne amicicie et familiar et dividitur metr̃ in partes quia p̃mo ponit̃ dño p̃ambula Qo renouatio q̃m à et audiri e 3o dignitas pontificalis simon constituta i et hor ex cumplu ip̃ius p̃ambuli e capitio de metrij regis cuj notat̃ temp̃ibus ei dicitur Anno centesimo lxxii regni grecor̃ et sic est ni alijs intelligendum tetr̃a patent et siluit terra hic ponitur sedm̃ p̃ambulũ q̃ e pacificat̃ nidee sub simonis regimine ei dicit̃ et siluit ex sz apre lijs notitijs et q̃ sunt bona gentis sue p̃cipalius quam sibi quia bonũ quo cõmuniũ tanto diuinius et placuit alijs s. iudeis ip̃ius simonis q̃m ad dictat̃ et gloia q̃m ad pontificat̃ et cum oĩ gloia sua a cu oĩbus alijs que fecerat gloiose arripuit q̃ppen importũ s. maccabeo subdit̃ et fecit mirabilia militibus malis ad quas iudei hebant libertat̃ arcessim per alia portũ et congregauit captiuitatem magnam Hoc intelligit̃ dupliciter uno mo de gentilibus quor̃ multos captiuauit Alio mo de iudeis quor̃ multos de captiuitate redemit et ad iudeam reduxit et diuitijs ẽ gazare ac̃ fere terre fertilitas Gemores implateis sedebant sicut patet capitulo precedenti et omnibus quib̃ tolebat tram suam m quo notatur pacis serenitas et terra iuda dabit fructus suos ut esse fe

fertilitas Gemores implateis sedebant omes m quo apparet hõm longeuitas et de bonis tre tractabant esse iusta et ueritas et iuuenes m ducebant se gloriam esse q̃ti asenditas et stolas belli a armia bellica esse strenuitas Nam tpe ozebant talibus ut si bellũ mi surgeret strenue se armare talibus et possent facilr arma portare Ciuitatibus a ciuitatem pauperibus tribuebat simon almiomas et constituebat eas ut essent nasa munitõnis a adptr ad sui defensionẽ si est necesse et quia tot bona proueniũt sub simonis regimine qo subdit̃ de capo Duo adnisq̃ nominat̃ e nomẽ gloie eius usq̃ ad cotmũ tre a ualde longe et est hyperbole tetr̃a patent usq̃ ibi sancta sancte gloisi tauit a templũ et atria et multiplicauit uasa sanctor̃ q̃ibus utebantur sacerdotes ad dñm cultũ et audiri e romẽ hic iter de scribit̃ renouato amicicie et pro scribentibus extraneis Qo scribentibus iudeis à pg her aue Citra p̃mũ dicit̃ et audiri e romẽ ut patet usq̃ à scripserint Vbi pro scriptũ romanor̃ de renouatõe amicicie cũ iudeis q̃a fecerunt cũ iuda Vt hr viii et cũ ionata xii Qo ponit̃ scriptũ sparciatar̃ de renouatõe amicicie cum iudeis ci dicit̃ Sparciatar̃ p̃ncipes et ciuitates a ciuitatũ rectores Nuc tiauit̃ uobis de ura gla et hon de et aduersar̃ uror̃ debellatõe

et restituc̃oē libertatib et pactis tonsecuc̃oē et stipēdijs que ab eis erat dicta mr̃onibus q̃ntū ꝛ. in libris autentic̃is in quibus erant scripta q̃ntū decreta et sequitur forma scribendi eis dicitur Numenius antiochi ſ filius amic̃us et q̃ndā exemplū cōsp in ſpmom cōsp in segregatis q̃ntū libris ꝛ. in libris ad partem diligentissime restituit ¶ Post hoc autem hic gr̃ ponit renouatiō amicitie q̃mdā iudeoꝝ et patet littā usq; ibi Quia gratiā actionem reddendo et filijs eius restituit cui ꝛ quasi dicat non solū reddendo ſpmon sibi gr̃ā et honores p amicitiā quam a nobis requisiuit q̃ ꝛ pter exēplū notabile quod misit ſd etiā ꝛpter eius ḡbitates quibus aduersantes q̃ntū sui uiriliter expugnauit et statuerunt ei libertatē ab oīm tributo et descripserunt omnibus ei⁹ ad memoriā m̃ficiū et posuit ſ. in tabulas ꝙ in titulis ei⁹ alijs scriptis ad memoriam reseruatis ¶ Et hoc ē exemplū Hic c̃nter describitur pontificalis dignitas ſimon et eius heredibus constituta ab oīm populo iudeoꝝ Perscripturā autē istam uel decretū de quo dicitur hoc exemplū ꝛ Carta qua constituit ſ. primo per mādū cuiusdam ptolomei pōtifici dicitur Octauo die mensis dui q̃ augusti Anno centesimo lxxii regni grecoꝝ et anno tertio ſ. simonis ꝛ et hic patet q̃ descripto hoc in scripturis uel decreti facta ē ualde solempniter ſ. per tempꝰ regni et pontificatꝰ sicut predictū ē ut iohis baptiste luce iij Qui tempore magni sacerdotis ꝛ magis describitur notabilis q̃ntū ¶ Simon autē hic c̃nter q̃ describitur multiplex ratio q̃pter quam pontificalis dignitas contessa ē ſpmon et eius filijs et dicit Simon aūt machabeus filius ex filijs iamb fuit cum ceteris machabeis sacerdotibus descripta sepulturis sicut dictū ē supra q̃ tac̃ Zacharias pater iohannis dicit de luce alia luce primo Oderunt ſ q̃ntū ut patet ex supradicto Ut starent semita coꝝ ꝛ. templum et lex quam uolebat antiochus abolē et gloriā magna ꝛ. dñs in cultibus que uoluit destruē cetera patet ex predicto usq; ibi tunc restituit ſmon ut patet ex predicto cap xiii et ex eo grauit multas q̃ntumas de substantia p sua gente defendenda et que tunc apta erant ad cōtinendā coꝝ ꝛ. ad repressionē aduersorū ut balistas arcus et consimilia ¶ Et nota hic tertio c̃nter pont dicte constitutiōis sic in institutionis actib⁹ cū dicit Et iudit q̃ius actū simonis ꝛ. eius facta ualde notabilia et posuit eū ducem sui ꝛ Supra xiii cap Posuerunt eū ducem sui proper sua fida et simplici uerbo hic aut posuit eū ducem et pontificem non solū prose sed et pro posteritate sua et hoc firmauit m mutabili decreto ideo patet usq; et in febam p plagam magnam castitati ꝛ. iudicie templi et cultus dīni qui mulieres hebreas rapi

clauit aliquando alijs abutentes Et
rex demetrius statuit alli ꝑmiu sac
dotiu capitulo precedere audiuit em
rex non solu honorificauit eu ex amo
re uel ut abeo uitaret ut dictu est
capitulo precedet sed ne aromanis
piuretur si ostenderet se aduersarium si
mon et indecoro gentis Et quia iude
et sacerdotes cor Repetito e eius q
predictu e ad maiore affirmatione
metrii rex pro se et sua posteritate Do
net figit ꝙplecta fidelis rex messias a
iudeis expectanis et ꝙpha eis ꝓmissis
Dentro cviii Zpheta suscitabo eis
ait Et sit e adimplere quia filij simonis
temerarie principari et sacerdotiu usurpa
herodem ascalonitam Cuius tempe nati
e xpus mathei Quite rex et sacerdos
metrius Et ut sit super eos dux rex
gimine templu et ut mira fiat alli
q̃ sanctis ꝛ regimine speciale et ut
constituet ꝙpositos subse murosq̃ re
gimine et super arma ut milites mue-
ant bella sine eius iussa et ut audi
antur ab omnibus ꝛ ei obediatur ꝛ om-
nibus et ut scribatur in nomine eius
constitutiones ꝛ acta publica sacendo
actis Anno tali simonis et ut aquil
purpura et auro ꝛ uestibus auro con-
textis uel aurea corona Et ne liceat
Rex quarto ponatur dicte confessio
confirmatio eius dicit et ne liceat alli
de regio genere conditionis aut status
spiritu facere aliquid horu et subdit
pena transgressoru eius dicit Qui au
fecerit extra hec et reus est mor-
tis uel alterius pene stabit mandato
quietatem tulpe et complanuit omnia loca
inta ordinaria Et quia adhuc reparebat
consensus simonis Io subdit et suscepit
simon ait et struxerunt astan dixerunt
pone inabilis ceteris ad quetuam me
moriam et pone eis in pabulo sanctoru
a in muro tingente templu Et dicit
apari q̃ e certu exemplu aut pone
in craticula ahenea magis publico ut
hear simon et filij eius ꝛ iudicant ciu
itatem Capi. xv
Et misit rex hic inter destru-
untur duratus simonis sibi anti-
ochus Vltimus demetrii filius Et
diuidunt iudeas in quatuor partes quia po
destribuitur huic modi duratq̃ Io apis
simonis obitus Circa medii dierum
cleti capituli et ptholomeus ꝙ ba
nitres quia primo pugnatur antiochi cu
simone federatus Io federis ruptis
a antiochus aut Io adruptionis primi-
tio imperii xvj capituli Primo ad
huc mitres Ad primo ponit dicta
federatio Io triphonis miserunt an-
no tercesimo tricesimo quodam supradi
cti declinato a Venit autem Prima ad
huc modus quia primo structa
federationis motum Io federis mo-
dus Nunc ergo Circa primu dicit
Et misit rex antiochus filius de-
metrii Iosephus dicit apm fuisse
frem eius Et dicto iosephi nisi e
credendu contra auctoritem huius lib
Vt supra dictu e epistolas ab mi
silis mittit adhuc eum rex abstinebat
regnu syrie Io querebat federati
cu simone Cum quide pestilentes

r triphon et ei adhontes tetei patent ¶ Nunc ergo hic conter po
federationis modus cum dicitur Nunc
ergo statuo tibi simee oblationes r
gratuas et concessiones regio predece
ssis et permitto tibi facere permissiua
minimatis ppriis hoc addit ad con
cessionem regis predecessis tetera pa
tent usq; ibi Cum autem obtinuerit
mq Ibi fit permissio de finib que
tame non fuit impleta ut hic mstr
Nam obtento regno alienauit
se a symone et ados tales promis
siones videbant simulatoie quo
usq; esset in regni possessione
Anno tentesimo &c Posita fede
ratione subsimone hic conter po
ni secuo triphonis a rege et pax
facta usq; Cum tenui viginti mi
libus virop belligeratop sz pe
dito et tenuit ciuitatem ponee
in fuitu cui obsidione apparet
re et nanee amici accesserunt
et sic fuit ciuitas obsessa per ter
et permare et vexabant ciuitate
telis et machinis ¶ Venit aut
hic ponitur cuidam supradicti
declaratio Dicto em fuit capito
pdeti q romam statuerunt symon
libertatem et destruxerunt nitabul'
exeis et non fuit ibi dictu quib
esset tenor illius simplic et qb
fuit minus Ideo hic declarantur
ista et primo quid ad primu dicit
Venit aut ammenius &c Quid
tid ad scripturam tenorem eius de
luriis tempil romanop Time
em romana ciuitas q templeb
regebant ptolomeo regi suple
egipti tetei patent usq; Visis
e autem nobis ampe abeis hyper
mi fedeis et amicitie signi Di
qui ergo pestilentes iudei ut ram
dicent ut eos stdm legem suaz
mi feudo debitam pena hoc eis
scripta fuit demetrio regi sz si
ne exercio patet q aliud ponitur
hic per retractationem ma hoc con
tigit demetrio patre antiochi ad
huc regnante Hoc erat pater per
illud quo hic capitulo predeti sz
q rex demetrius scrit symonem am
icum suu et gloificauit eu et subdi
adhoc erna vario tum dicitur audiuit
eum qua appellati sunt iudei aroma
nis amici Ex quo patet q iam re
cepit ciuitas istas Renouatoe a
micicie inter romanos et iudeos et
attalo et arabe &c Ibi ponit
plures reges et tre quibus roma
ni scripserunt pro iudeis mi sor
missa Ex emplis aut eaz scripserut
symoni ut sciret quid regibus esset
scriptum pro quo iudeos ¶ An
tiochus autem hic ponit fedus
antiochi ad symone cupias et hor
tuplicter primo per signi quare
fuitauit symonis domu euangelia
et hoc e q dicitur Antiochus aut
rex applicuit castra ea dem sub
obsidionem cum soluerat Apter hi
emom uel aliam causam amouens
semper ei mag r faciens ei nisi
tus et misit ei symon &c et uolui
ea accipere ut ostendet dissoluos
fedeis et amicicie et misit

ad eū hic ponitur ruptio fedeꝛis vo
qua misꝛ solempnem nūciū ad repe-
tendū ciuitates plures et tributū et
patet litta usq; ī fines eoꝝ deplas-
tis intendendo et ferens plagam
magnam interra homes interfice
do et exterminij ꝛ p exterminio lo-
toꝝ et hoīm retea patent usq; ī et
obstupuit ꝛ miratus fuit de tanto
statu symonis retea patet usq; ī re-
uersus ē aūt ad ea ꝛ ad regem eoꝝ
symon non responderat ei sdm̄ sua
uoluntatem ¶ Et tratus ē rex hic
cōtra ponitur ruptio fedeꝛis facto
Ruma rex precepit militi iudee
qđ subderet et constituit rex tende
beū olli castra mouit ꝛ acies arma-
toꝝ duxit et mandauit ei edificare
tedronam ꝛ fortalicium ſ nominatū
eo q̄ erat super torrete tadron-
sem ut per hoc posset medios im
pugnare iudeam et obsumere portas
ciuitatis ſ; ipm̄ hominibus armat⁹
Per autem persequebatur tryphone
qui dedoram latenter fugerat per-
nauem et peruenit tendebens
rammiam ad mandendū iudeā q̄
sequitur et cepit arritā plebē
q̄ exierāt egressi de tedrone exorsus
adeprehendendū ipm̄ q̄ ascendit
Et astendit Cap. xv.
Hic cōtra describit predi
ruptōis fedeis primo q̄m
quam primo ponitur dispositio q̄n
tus q̄ conflictus et sim exponit
Contra primū dicit Et astendit asha
nes de gazara hierusalem que
et malauit stare quam gaza et timuit
patri suo quia sine cuius licentia nole-
bat pugnare cū tendebeo sicut fuit
ordinatū supra xiii capitulo per sa-
cerdotes et ꝙplm̄ Et vocauit symon
duos filios suos seniores qui potent
ad bellū procedē retea patent usq; ī
Et elegit de regione cxxmti milia
virorū pditū et dormierunt mimo-
dum armatos ad pugnā ut essent ma-
gis expediti ad belli laborē ¶ Et
surrexerunt hic contra ponit belli
conflictus cū diuiditur et abierunt
mitrumpū parati ad prelium et
fluuius torrens erat inter medium
eorū et ipsi q̄ exercitū eduxerunt
castra stare prope adhannes et trans
fretauit primus ut daret aliis au-
datū transfretandi et dimisit ꝙplm̄
p aciem et equites in medio pe
dites ſ; posuit ne equi abadiertsa-
rios vulnerarent Et exclamauit
sanie tubis sdm̄ preceptū legis
Mili ꝙ Nesdui aut nimium tedij fu-
gerunt ſ; intrederunt Et vulnerātus
ē iudas Hoc exponitur ad denos-
tandū animositatem adhannis q̄
non dimisit aduersarios persequi
ppter vulnerationē fratris Dom
uenit tedronē ſ; tendebens q̄ pa-
ephor q̄ sequitur quam edificauit
et fugerunt usq; ad portas ſ; alij
quia fugientes a bello ſ; euadit
runt plures dispersi et sustenti-
dit eas ꝛgm̄ ſ; adhannes et eius
exercitus ¶ Et ptolomeus De

stipta supius vita simonis virtuo-
sa Hic consequenter describitur mores
eius qditiosa cura motuum fuit ambitio
que patuit cum dicit Et ptholomeus
filius abubi constitutus erat dux a
socero suo simone mirampo cenotaph
ium vna parte iudee et exaltatus et tor-
ens per superbiam et volebant obti-
nere regionem et totam iudeam per
ambitionem suam Et cogitabat
dolose Simon autem perambu-
lans ciuitates ut uideret qualiter
eas gubernate et contra aduer-
sarios munire Describit cenotaphium
gener suus erat abeo constitutus dux
Hic t mensis sebath debet scribi
sebeth et correspondet ianuario Et
suscepit eos filius simon s. tomme-
nter sacratus tribo et patri eo
mo logicedi quo dicit can v tomme-
dite et bibite et inebriamini karis-
sim terra patent Et compl
Hic tria ponuntur mendacia pto
lomei frustrato per iohannem qui
euadens eius dolo pugnauit fortit
postea contra eu et defendit et te-
nuit iudeam valde magnifice qz
patrem suu no dicitur Et misit
alios satellites suos mgazaram tol
le iohanne et eu capere et occide
et thimus exercitus iohannis amisit
epistolas r et principes sz sa-
tellites ptholomei missos ad pre-
dicta iara Iudam de pueris simo
nis qua ptolomeus no omnes
occiderat sed aliquos ex eis ut dem
t supra Nicanor iohanni ut cua-
deret dicta prelia Qz audiuit aut
vehementer expauit z admiratus
fuit de dolositate tanta et triphen-
dit viros qui venerant perdere
eu et eos mo precauit aliis prelijs
plerq et grade et fit ptolomeus
destructus fuit a sua pessima nece
tione Et reliqua simoni quibus de-
struit qplm et bellaro eius quibus de
fendit eu et bonaro virtutu quibz
fortiter gessit inter quas fuit vtq
notabilis quam huic de hyrcanis et
qua tagriomitis t hyrcana Et ch
stri ymnoro quas exstruxit in ie-
rusalem et in iudea ad tre sarasi-
tacone Et reliqua gestaro eius que
sunt admirabiles et multe Unde
dicit Iosephus libro xiii q ipe ha-
buit spem qpheticu Hic hec scripta
sunt i libro sacerdotij dicto eius
Hunc aut librum non hebraica sed
aliquos de quibus fit me-
cio in libris regu et paralipome-
non

Explicat postilla nicolai de hera
super primu librum machabeor

Incipit alia postilla super secundum librum
machabeor

Sequitur capitulum primum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Incipit Alia postilla super
scdm̄ librū machabeorū. etc.

Patribus qui sunt peregrinati iudeis
et liber iste scdm̄ machabeorū est
quidam abbremiator cuiusdam magni
voluminis a iosue iudicum regum constitu-
tionis quinq; libros particulares in quibus
facta iudē machabei et sociorū eius
diffuse tractantur. sed in hoc libro po-
nunt breuiter et succincte ut pateat
ex fine cū scdō ut qui gratis pauperta-
tem predicti voluminis magni hic
non possent uel gratis eius prolixi-
tatem attendiari contra legē istud com-
pendium possent isti de facili et sine
tedio pertinere legendo fuit autē
hoc compilatum factum tpe seniorū
ut magis indebitum in fra et omissa
iudeis habitantibus in egypto abil-
lis qui erant iudei. Qui cū hoc
in huius libri prefatā voluntate eos
aliquos solempnitates suspicere que
apud eos fuerūt rationabiliter in statuto
Legitur liber alle iudeas partes diui
ditur scdm̄ prologū et tractatū qui
incipit tertio capitulo Qui prima pars
pte primo ponunt mutatis adobser-
uantiam duplicis festi. Secdo breuis
tangitur materia huius libri tpe scdo
ubi denuda ves machabeo. Circa
primū pmo scribentes captant allo-
quibus scribunt benivolentia. Se-
cundo ostendunt eos ad festi duplicis obs
uantia ubi regnante demetrio 2o
fuam misserunt intentionē a accipi-
Legitur circa primū captant duplicē
eorū benivolentia scz eos amicabiliter
salutando et pro eis supplicter ora-
rando a bonefactae vobis. Circa pri-
mū dicit fratribus qui sunt nomē amica
bile nā frater dicit quasi forte ale
ape et notauit eos frēs eo q; essent
de eadem gente et subiecti legi qui
sunt per egyptū iudeis scz dispersi
Ptholomeus em lagi filius qui post
alexandrū magnū primus regnauit
in egypto fuit dictus a imperiis p
ui libri multos iudeos captiuauit
Quorū aliquos ptolomeus philadel
phus ei succedens relaxauit in fauo
rem septuaginta interpretum qui sibi
libros moysi et scdm̄ aliquos totū
vetus testamentū transtulerunt de hc-
breo in greecū aliqui tamē in egypto
remanserūt et protectore tpe acq;-
sierūt bona tpalia et gratiosa pro re-
uerentia nominis multiplicati sunt quibus iudei
manentes in iudea stipserūt Eo sub-
ditur salutem dicit frēs et pacem et pa-
tem bonam Nam bona guerra de-
gibilior e pace mala. Benefa-
ciat hic contra captant eorū be-
nivolentia pro eis exorando directe

Benefaciat nobis deus in spiritalibus
et temporalibus et meminerit testamenti
sui et firme promissionis q̄ fecit ad
abraham Genes xvii et ysaac gen xxvi
et iacob gen xxviii et sit in nobis
et qui simt de nobis seruorum suorum fide
iussit a nobis prosperis fidelibus factis
quod ad abraham ysaac et iacob lo
cutus est Primo tamquam ad pres alios
testamenti Vt det nobis cor omnibus
ut colatis eum fide spe et caritate q̄
huius voluerit deus cultu mitidi Vt
det dirigat tramites mentium nr et fa
cinorum eius voluntate per effectum
cultus optimi corde magno animo vo
luntati quia deo non placent sacrificia
coacta sed voluntaria Ad aperiat cor
vestrum in lege sua studenda et in
tellegenda et in precepto suis operis
adimplendis et faciat pacem in
diebus vestris in israel et redemptio
nem nobis et audita oratione vestra
nobis condescendendo et reconciliet
vobis deus patrum nr remittendo nos
vos desertos in tempore malo vos
in tribulationibus consolando et mi
hic a ierusalem et in iudea simul
orantes pro nobis quasi dicant ita
debetis orare pro nobis et acquiescere
petitionibus nris maxime de sole
nitatibus debitis Regnante
demetrio Hic tenere mihi uisum est
ad obseruantiam duplicis festi Cum
ponitur ibi ordinem regum Primam
tres quia primo ponitur cum in nitro
Qo dicti transmigratio a Anno tem
trissimo tertio autem Qo intenerato
diluuio a factum regnante Circa primum

dicitur narratur tempus in quo dicit
regnante demetrio &c Dicit hic
glosam rabam q̄ iste fuit demetrius
filius seleuci qui regnauit tempore
iude machabei Vt patet cap̄o
primi libri Sed huic dicto nam festi
nanter dicit q̄ sequitur anno centes
simo lxix Hic autem demetrius in
temporibus huius fuit mortuus Nam fi
lius eius mortuus regnum patris sui
anno centesimo lxv ut hic supra p̄o
libro et capitulo et in primo regna
uerat alexander nobilis annis q̄
interfecit primum suum ut patet
in principio eiusdē capitulis Demi
trius nicanor demetrius filius primi demetrii
regnauit usq; ad annum centesimum
lxvii in quo fuit captus et mortua
tus ut hic primo libro xviii tra o
Ex quo patet q̄ iste demetrius filius
primi demetrii adhuc regnabat
anno centesimo lxix et ideo q̄ dicit
hic Regnante demetrio anno cen
tesimo lxix intelligit de apo iste
uero in captus fuam cum simone
summo sacerdote et gente iudeo
rum renouauit amicitia et societate et
plures libertates et priuilegia q̄
ante contexerant tempore ro
manorum nec alij reges predecessores
sui ut hic xiii tra o primi libri Propter
ter hoc subdunt a Ablatis est
iugum gentium alnsit et fuit iste
cum magna letitia et in pace bona
toto tempore simonis et sic est
ueri simile Vt dicit super loca ista
dns hugo tardmalus q̄ illo tpe
strip serunt iudeis britannibus in

egypto de solempnitatibus aliis recipiendis licet cum tpe iude primū festū fuit ni statuit non tamē iudeis in egypto manentibus receptū ut patet ex eius epistola sequente Qn qua nulla fit meno dehoc festo licet scribat iudeis manentibus in egypto Nos in dei manentes in ierusalem a iudea scripsimus q̄bus de solempnitatibus hic tentis et de aliis in hoc libro scriptis Sed contra hoc obiicitur quia sicut scripsit adepta libertate tpe simonis et de metio regnante hoc autem fuit anno tentesimo septuagesimo ut hic cxiii capitulo primi lib

Sed hoc q̄t dici q̄ hoc negotiū fuit inchoatū anno tentesimo lxix et consumatū anno sequente hic autē ponitur data pro tpe inchoationis a vel q̄ tempe consumationis dicitur aut nos iudei et quandam q̄stitē fuit tpe iude et simonis et in hoc etiam persone iude in persona ut patet de iuda et simone qui finit scribens et contemporanei ut patet ij cap primi lib eandem cā de multis aliis Contribulatōe v detribulatōe et imperii Scribendo em de sic libertatis ad eccl̄m et festoꝝ receptionē ly admir tangit de predicti tribulatōe Siquis recessit a fide hic om ambitione sacerdotii iuit ad regem antiochū mutans ea de tra statōe iudeos ad gentilem ritū ut hic in fine capitis cap et aliud fuit principiū malorū que fecit antiochus epiphanes in ierusalem ut hic supra p̄o libro et eam in fine hic sto Qo subdit portam scinderet a portas ciuitatis et templi ut hic iiij cap primi libri et effunderet sanguinē in circuitu ut hic primo libro et in hoc Qo et oraui ad dñm magis pugnates cōtra eos armis et exaudiri sunt antiochi iniurias debellatis et obtenui sanctificia et similagnē in templo recuperato et purificato ut hic primo libro iiij cap Et dicit hic sacrificiū oblatio de animalibus similago farina et frumenti delicatissima decoquebant panes quoticis et sine requietate a singulis annis celebrate Diebus in scenopheg̃ie et priū fundatoris templi qui constituit iudas octo diebus celebrari axv die mensis casleu Septimo tentesimo hic consequenter ponit declaratio festi confirmatio dicti simple de tribulatōe que super venerat eis tpe antiochi et hoc fit per quandam epl̄am in egypto tpe iude missam cuius tenor recolitur cum dicit Anno tentesimo lxxxviii quibus qui e in ierosolymis ar sed hoc videtur falsū q̄ data epistole precedentis que fuit scripta post mortē iude fere viginti annis talis e Anno tentesimo lxix ut dictū e et sic iudas longo tpe scripsisset post mortem suam Dicendū q̄ incepta iude nō tamen consummata non incipit a principio regni grecorū sicut alia sed ante ut hic in multa glosa sed v incipit non dicit pot tamē dici rationabiliter q̄ incipit a duodecimo anno regni assueri

m quo mirabili mo libatus fuit qsq
aspr aperspicue aman hester iij
capitulo et hor apter duo p̄mo qz
liberato alla fuit valde mirabilis
et notabilis Quidei vero anticipiat
numeracoēb amiop astrictis mi
rabilibus in dicta e supra Quo
qua liberato illa fuit simili qsti
tribus antiochi Apter que epistola
inde loques de hac liberatōe incipt
abilla numeranda Assiruus vero sm
computatōē quam posui damel
ax regnauit annis triginta vel tri
ter et sic adnodecimo anno regni
eius mense quo fuit facta li
berato Apter aperspicue amantes
manent de regno eius xiv anni
tantū sedm hebreos quos in hac
scriptis sim antecedentibus scripsi
fit dariis apnis et hester regnante
filius qui regnauit vi annis usq
ad consummatōē templi sedi ut
patet primo esdre vi et inde qn
dem usq ad debellatoz eius per
alexandru magnu sedm hebreos
sicut dixi plenius super libru esdre
et damelis aquo incipit regnu grec
orum ut dictu e in principio primi li
bri Qui regni simul imperarunt centū
xlviii anni qn pusillanimis fuit tem
plū per iudam machabeu ut hr
supra primo libro cap iiij Demū
antiochi debellatis Qui ncō anni
simul iuncti fuerunt annos centum lx
xxviii in epistola inde numeratos
aristobulo magistro Ptolomei philo
metoris qui fuit nepos antiochi
epiphanis ut ostensū fuit damel
xi et adhuc ostendet in fra iiij

capitulo et per totū fuit tpe inde
machabei ut patet ex supradictis
libro primo Hmg aut ptholomei di
aristobulus magister quia scripsit p
tonetrias super libros moisi et
erat natione iudeus Adeo subditur
qui e dignē tristrag sacerdotes ex me
tor Christus em acrismate dicit
Defendit em ab aaron ti hnca
recta sacerdotalis Non pervenit
Qui adeu salutem sti aie et sanita
tem corpis Et subditur epistole narra
tio in quo primo tangit quasi sui
ipsius Secundo prostratio antiochi
ibi ad inperside Circa primu dicit
De magnis epiculis tpe antiochi
epiphanis adeo liberati sua gra
non virtute mea vel meritis magnifi
ce gratis agimus apti tam pia de be
neficiis suis gratiarum ut pote qui ad
veriste talem regem strie et per
sidis tunc regnū erat valde magne
potentie et virtutis dimicamus
debellatis eius duabus Que em
ebullire ex in magna multitudie
venire fecit de perside acs et patz
ex dictis primo libro Nam cum
perside Hic contigit fit narratio
de antiochi prostratione ti dicit terdo
intemplo nimes Et dicit aliqui q
hoc dicit de antiocho epiphane q
fuit centū pertinens inde machabeo
et sic inducit hoc exposito pretacte
tribus tam concordat Sed hmit obviat
q dictu e supra primo libro ma
cab q antiochus epiphanes mor
tuus fuit languore in lecto suo

non intemplo nec igladio statur
dicitur hic similiter ofta ax eas dr
q mortuus fuit in montibus miser
rime recuertendo deperside Ad ho
autem respondent doctores exposito
dicti q prestanto dicitur hic intemplo
nance tradisse eo q si mortui fuit
eius amici ut hic dicitur qui erat
robur sui exercitus statur dehomie cui
contingit magnu infortunium dr
committere q a mortuo liceat imper
sona sua sit cautus et sic dicit q
de illo templo cuasit antiochus Ex
hac responsione videtur obviarq
subdicitur Clauserut templu tu metas
set antiochus et sic non videtur q
cuaserit quia sacerdotes morte eius
magis quererent quam alioz Sto
subdicitur Pertransierut autem Primo
et principaliter et eos qui fuerunt eo erat
quiter et dimiserut membratim q
autem per ducem intelligat de ep an
tiochus patet expositio huius par
tis v dicitur Nam tu imperside cet
dux ipe v antiochus epiphanes ut
dicit asti ¶ Ogitur quiter astrdi
runt alii q striptia loquit hic de
morte antiochi magni qui fuit pr
antiochi epiphanis et quia pat
et filius simt quasi una persona
Nam pater quodamodo manet in
filio Un aliud est esse mortuu
et pater eius et qui non est mortuus
dereliquit eum filiu similem sibi qo
non est mirandu si striptia loquet
ut mediate de filio transit ad pres
frequenter cum in sacra striptia
fit talis transitus decima per

sona ad aliam quiter affinitatem
sicut ostendi in principio geneseos
loquendo demodis exponendi sacra
striptura ¶ Hic ogitur intelligendo
dicit Nam tu imperside cet dux
v antiochus magnus tradit intemplo
nance Nam fungatus debello a
scipione affricano redions ad tram
suam mortuus fuit in hoc templo
ut divi plemius damet ex Consilio
detemptus sacerdotu nance Nam ut
mittere ficent eum eo q cet predator
templorum indignum eum adid q sub
dicitur Ut cum tu ea v nanea hosti
tuus venit v sacrificiis ei resisti
am et ut accipet pecuniam int'
tas hoc cum sibi promiserant sac
dotes q facta divine debita resisten
tia tradent sibi pecuniam q erat
intemplo Deitis nomie v quibus
dotatu erat templu nec erant
necessarie ad sumptus templi uel sa
crificiorum Timuit quossulsent eis ut
magis allirent eum clausere templu
qi hostes ad eu negotiu secretu aq
to q occulto aditu templi Percrpie
intrioruit templu homines ad eius
mortem parati et dimisserut me
bratim ¶ Propter quod corpus eius
no fuit tumulatu nec honorifice regio
sepultu set dixi dam ex Per omnia
benedictus deus Hac dixerut no ze
lo commictte sed iustitie dine et an
hac timentur epte inde ¶ Effectum
hic ponitur conclusio inducto qui sup
servit inde is hostibus inegipto
ipe demetrij intendentes eos

induc̃ ad celebrac̃onẽ pũ̃ficac̃oĩb ꝛc-
pli ut dictu ꝛ supra Qpter quad sic
cõcludim̃ faciuri igit̃ ꝛ nos cele
bratum xxv die mensis casleu ꝛ
nouembribus purificac̃one templi sicut
statuer iudas ꝛ fratres eius iuxta
ꝓm libri necessariu ꝛ vtile duxim̃
significare uobis amicis ꝛ fratrib
nostrib ut ꝛ nos quoq agatis sicut
et nos diem scenophegie ꝛ pũficac̃o
seu dedicac̃oĩs dicte ¶ Et diem igne
hic cõter ponit̃ mutato ad festũ
sc̃ũm tm̃ta quad ꝓmo ponit̃ festi
tatis Qo eius celebratio ꝛ ordine alg
aut Qo eiusdem agbatis ꝛ vr vero
manifestata Cm̃ta ꝓmu dicit̃ ꝛ de
agnis qui datus ꝛ adeo de relo similit
celebrat ¶ Et subdit̃ datoĩb tpus
qn neemias ait ¶ Dehac tame nulla
sit mentio m̃ ebdra ꝛ neemia ¶ Et
subdit̃ datoĩb modus ꝛu dicit̃
Nam ꝛu imperitidem ducent̃ ꝙtos
m̃ iudei uero de regno decem tri-
buu sunt ducti captiui mregnida ꝓ-
fisiosp ꝛ perfidis ut hic iiij regis
xviii sed de illis no audiut hic
sceptra laqui sed de allis de regno
iuda m̃ quo erat templu ꝛ api ꝓfi-
lati sunt m̃ babilone Qpter quad di-
cim̃ aliqui quod nome perfidis
hic mtelligit totu regnũ nabucho
donosor regis sicut totu alius mtel
ligit̃ ꝙ partem Qd etiam aliter
dici ꝙtum nabuchodonor tenuerat
ut hic uenerit smilit de regno per-
fidis qui hab̃t partem suam de
captiuis ꝛ sic duxim̃ eos m̃ perfi-
dem Qrepit ignem de altari holocau-
stoꝛ absconderut̃ m̃ valle sic̃ ꝓpha
thaꝛ ut dicit̃ aliqui eoq ꝛ ignis
loco tẽpli Qbi erat puteus altꝰ
ꝛ profundus ꝛ sicus ꝛ aqua va
rens tetꝛa patent̃ m̃ luta ipsi ꝛ
Qttensis ꝛ agnis magno no hu-
manitus sed dñitus ¶ Et subdit̃
Qta ut omes mirarent̃ non em
ꝛ mirabile sic attensis fuisset
homine ¶ Oratione aut hic
tenet̃ pomp̃ festi celebrato quitu
ad eius manu ꝛu dr̃ Oratione aut
faciebant omes sacerdotes qui
sacrificiu ꝛ doctone legis agnis
ad eius tonsumptone sicut datus
fuat tpe helie per aspersone
aque iij regu xvii Qonathe ath-
oanite quia erat ꝓncipalis mon-
torum ꝛ tribulis ꝓtoribus ꝛ m
nistris iustis ꝛ misericors Nam
iustitia ꝛ misericordia ꝛ eluctent
in amicis dei qbus qui plus
ꝛb rex bonus per essontiam alij
uero quartiparonem tantu ꝙd
prestans sc̃z bnficia Nam alij no
prestant̃ misi oriunte dnia qui fecis
ti patres electos sc̃z abraham isaac
ꝛ iacob quos elegisti per tuam
misericordiam ꝛ sanctificasti eos
per tuã gram̃ ꝛ rustodi partẽ
tuam ꝛ qbus ostẽ qui impiis ver
bis ovetis testameti dr̃ pars ꝛ
hereditas dim̃ Congrega dispersione
nram̃ Non em omes redierant
de babilone ꝛ m̃ alijs regnis ml̃
ti erant dispersi Affligẽ ꝙpinctos
nos Hoc dixit neemias non

qdo vndicte sed ministerio Constitue
qđm fuit in loco sancto tuo A· m
ritum et iudea sicut dixit moises ꝺ
deutro xxv Qui ad tardmicos celi filiꝰ
dispatus inde retrahet te dñs
deus tuus ⁊c Cum aut consummatu
ee sanctificus peragne celitus data
erat eis oblatio in holocaustis qđ
mitendebatur totalit ad honore di-
vinū ex regdna aqua que no erat
aspersa super sacrificia et ignia
set maioꝛes lapides perfundi sꝛ la-
pides latorales altaris flamma ex
cis attenta similiter diuinitus sed
ex lumine quod crefulsit abaltari
consumptile qua maior flamma
consumpsit minorem Qui ideo
hic interponit dicte celebratonis
exhibitio fu dicit Qui ideo manifes
tata vob e A· dicta consumpto sanc-
ficio peragne celitus data Con-
siderans aut rex q hoc non erat
factū humanū sed diuinū et diligenꝰ
examinas ne forte fuisset ali
fictitiu fecit ei tornptiu Qi accipia
hic facto qđe iste rex fuit darius
nug anno sexto transmarie cepte-
plū templi dñi qnto esdre vi et hoc
consonat dictis hebreoꝝ quia inter
tyrid et hunc darium ponit tantū
duos reges sꝛ cambisem crassum
vt dictū fuit qnto esdre et ix
cto danielis Nec obmat q alibi di-
cit iste artaxerses quia secundū hebreos
illo tempe omes reges persaꝝ
nomine regni vocabant artaxer-
ses et fuit hoc habuant nomē qđd
persone ut tyrus cambises et hinc
sicut reges romanoꝝ dicūt cesares
nomine comūi et fuit hoc habuit nomen
personale Ut iulius augustus tiberius
⁊c Quia alios cū historiographos nec
mias fuit missus post templi consuma-
tionem et sedm hoc facto accipit hic
large ut dicitur Et fecit ei templū A·
factū decorauit et honorauit Non em
ꝓt dici q rex in perside fecerit templū
sacerdoti neemie Nam extra urbem no
erat licitū in dcis templū erigere sed
sanctificare qpter quod neemias qui
sanctus erat hoc no sustinuisset ut
ꝓbaret q factū fuit A· ut facto approbaret
tamquā cum dicti miraculū in urbem
factū Et ita probasset A· approbasset et
sacerdotibus donauit multa bona per-
ditem nomine aptus iudeam regente
et accipions manifestia tribuebat eis
non solum qđdictū ditem dedit eis mu-
nera sed etiam personaliā q tripliciꝰ
ꝓt intelligi Uno mo vendendo in
urbem ex denotōe Alio mo perscripti
disponendo in perside dona sacerdo-
tibus in urbem transmittendo Tꝛio
mo quia cuntibus redditis mee-
mias sacerdotes redire ad regem et
ita eo aliqui alii sacerdotes quibꝰ
manu qđa dona dedit Quibus autē
mee mias hunc locū A· festū
in hoc loco vocatū Nephthar qm
terpretat purificatos et ideo signat
nephi adem cum ydiomate variat
ti Cum diuersas partes tres sunt
ydioma gallicum parisius et impe-
rtardia aliter promiciat

INCIPIT CAP·II·

Posita in ymaginē ad obseruāciā duplicis festi et hor per uerba hic q̄rit̄ ponit̄ in uisionē ad idem q̄ ḡphal dicta et diuidit̄ in duas ptes in partem ps̄palem et in ꝯsidentalem que incipit et ut constituat̄ p̄ma in duas quā p̄mo in duas et adam festi ut continuent̄ dicta dicendis. Q̄o ad p̄mū ꝛ Similiter et salomon. Circa p̄mū p̄mo ponit̄ q̄ omne tēs dicitur q̄ mouent̄ aliq̄ de sanctis ꝯsuetis q̄ uisse aut̄ q̄ntis de scriptōnib⁹ nō hōm⁹ nec erāt hebreor mandauit transgredi⁹ nō hor hui⁹ hēm epistola que denominat̄ abacuth eo q̄ fuit eius scriptor et portitor ei⁹ tenet ꝯmūit̄ q̄ q̄ndas fuit eius auctor erat aut̄ mīpo scriptā s̄z descriptōm p̄dictaꝝ quas nō hēmꝰ quomō tabernaculū et archam que fecit beseleel in deserto Exodi xxxvi quisit̄ q̄phetā s̄z ieremias dño respōso ad̄e facto a⁹ exodimo mandato ꝯmitati fieri per aliquos qui portabant astaroth q̄ eo exist̄ in montem ꝑ uerbum uerissimum ꝑfecta cor hic deuit ultimo q̄mouet̄ loci ꝑdimet nō actu sed ex diuina ostensione sedm̄ scripturā asta et ostiū abstulit a⁹ mitroiā alius ꝑdimet in magnificabilem sua ꝺcōne reddidit q̄o subdit̄ et attestatur quid rex ḡnorius cū locis donec congregaret deus congregatōnē q̄ q̄ fuit et q̄rimus fiat. Hanc aut̄ congregationē et q̄ritatē exp̄ctant iudei fumeram mādatū messie et nos intelligim⁹ ee factam mad uictū xp̄m. Q̄m q̄ dicit̄ aggeus xi capo. Q̄ tanhab fuit ēt pontifex anno illo q̄phetauit q̄ uisus erat mortuus progente et sto tanto progente filiū filios dei qui erant dispersi congregaret in unū et tūc dns ostenderet hoc. Cum igitur ista non sint ostensa in aduentu xp̄i quia sedm̄ hebreos atq̄ captiuitatis babilonie usq̄ nr̄a nō fuit arcta dom̄ q̄ter quod totus iste dicitur ab aliquib⁹ uidentur falsus uel saltem dubius posset tamē ad hoc dici q̄ p̄dicta appellat̄ uisione uidere possent tamē ad hoc dici ꝺmissione uidere ad fidem q̄ hoc hor uidet ee contra dicta ieremie ibi tuo Et non dicent ultra arcta dom̄ ascendet super cor neq̄ fiet ultra q̄tum q̄ dicit̄ hic de abstensione arche et altaris nō tensi q̄ ieremiam nō hī magna auctoritā quia ieremias fuit missus ultra ianitus usq̄ ad diem captiuitatis ei⁹ per caldeos ut patet ieremie xx xvii et xxxviii et sic dm captiuitatis nr̄e nō fecit nec p̄post captionē quia capta ciuitate statim caldei omia p̄ciosa non solū aurea et argentea sed etiam erea confregerunt et totū rapuerūt et asportauerūt in regū xxv et ieremie ultimo Quare quod nō uidet̄ uisimile q̄ ieremie ministrauit archam dñi et altare incensi que erant deauratissimo ut hic nō exodo. Igitur q̄ asta et alia supra dicta de morte antiochi et tempe demetrij que nō.

difficultate magna possimꝰ ꝛ̄ aliqb
scripturis locis concordare ut patet exo
ppa dicit liber aste sedis et maxime
quid ad prefationis ꝛ̄ reputatur amb
multe aponiphis ¶ Istud tamē magnu
iudicio derelinquo ¶ Et sicut hic ꝯ
sequenter inducuntur dicta salomonis
et moysi ꝛ̄ dicit ꝛ̄ et ꝛ̄ salomon pe
cijt ut totus sanctificaretur magis o
deo ij pali vi ꝛ̄ iij regū viii ꝛ̄
sedo pali ꝛ̄ manifestabat hec s mi
bus implens domū dñi iij regū viii
et 2o pali v ꝛ̄ ut sapientia hijs
obtulit sanctuū dedicationis iij regū
viii Orauit et moises orauit dñm ꝛ̄
defendit agnis leuitici xv Hic ꝛ̄
salomon orauit ꝛ̄ defendit agnis de
cetu 2o pali vii Scriptū moisi ꝯ
q̄ non sit manducatū q̄ erat q̄rto
hoc hic leuitici q̄ Ubi dicit q̄ moises
mirepauit eleazar et athamar ꝯ q̄
hostiam q̄rto nō comederant sed m
uenit cam exustam et 2o ꝛ̄ dicit
hic Scrit q̄ moises sibi intelligendū
et increpationes contra aaron et fi-
lios eius ¶ Similiꝰ hic indicit ad
octauū festū dedicationis per iudam et
fres eius m spiritū perfectū salomonis
et dicta nehemie ꝛ̄ dicit similiter
et salomon nec mi ferebant aute
mulieres pronubis et comitatibus ne
mie quas nō habemꝰ nec etiā he-
brei ¶ Et ut constituce hic addi
mirdens deliris constriptis et con-
gregatis tempe nehemie Nam illo
tempe ezdras sacerdos reparauit li-
bros veteris testamenti qui fuant com-
busti per caldeos similiter aut et
iudas nec exquo iudetur q̄ eius tempe
et etiam auctoritate finit eius facta
et fratrū suoꝝ descripta ¶ Lecturi
atqꝫ Hic ultimo ponitur intentio
diuisionis mundi et habitantiū in
egipto ad celebrationē duoꝝ festoꝝ
predictoꝝ ꝛ̄ dicit Bene agitur fi
rictis si ꝛ̄ scribitur hos dies eos solep-
nizantes et ut hec libentius faciant
dant eis spem de diuinis beneficijs am-
plioribus obtinendis ꝛ̄ dicitur Deus
aut qui liberauit ꝓphm suū dabit ei
plenam libertatem ꝛ̄ de simonis
filij mathatie ut dictū ē supra 2o
libro xiii ꝛ̄ eo quo tempe asti iudee
scripsisse iudeis commorantibus in
egipto ut dictū ē eo 2o predicti Et
reddidit hec libertatem omnibus scz
habitantibus in iudea Nam hec pa-
ce quilibet poterant hinc ire in he-
reditate sua et regnū sacerdotiū a
latere regis qui ē an ierusalem Vel
per regnū intelligit ꝛ̄ regnante qui
quod hic erat successit fratres ma
thabei simul ꝛ̄ sacerdotio Non
enim pt dici q̄ habuerint regnū q̄e
Nam a captiuo regis sedechie nullo
fuit rex de iudeis usqꝫ aristo ada-
aristobuli nepotem simonis predicti
qui ꝑ captiuitatem babilonis ꝓmo
motus fuit sibi diadema regni ut dic
Iosephus libro xiii Et sanctificatoꝝ
ꝛ̄ templi et dei cultus sicut promisit
in lege deus xxv Hi ad cardines
teli filij dispersionis inde retrahet
te dicit deus tuus ad sperandū ex
hac promissione q̄ cito nri misebi
mabra bona tribuendo et congre-
gabo de sub celo ad locū sanctū

Vob et alios nidcos qui estis dispersi permūdum et hoc mpletū est per xpm qui stdm q dicit Johis xi Xpi⁹ passus e ut filios dei qui erat dispsi congregaret in vnū. a. mlta nam etiam tacitate vnitatem Ostitio mtellgebant de congregatione nidcoꝝ corporali in nlm et nidca. Finit et nidei moderni expectant hor fieri mi adventu messie Intentio tame legis et pphetaꝝ de congregatōe fidelium fienda per xpm est de spuali fidelium congregatōe que iam partim mpletur modo dicto et perfectius mplebitur circa finem mūdi qū omes gentes conuitentur ad fidem xp̄i Cepit em nos de magnis gestis ut patet ex processu pmi libri et loca purgauit ut hr pmo libro iiij cō

¶ Deinda vero qmissa mutatōe ad observantiā duplicis festi hic ordinandos ponitur processus hui⁹ lib⁹ stdi et dividitur totus liber quatuor quia pmo tangit eius materia breuit Qo scribendi ratio motiua 2 cōsiderates em Qo scribendi modus et forma 2 Veritatem quidem pma pars patz ex dictis pmi libri usq; et del lineatoribus a. reuelatoribus et apparatoribus que in hoc scdo libro magis explicant ut patebit locis suis prosequendo Cum pauci essent vindicarent malos punicndo et barbaram multitudinē fugarent Iudei vero barbaros reputabant omes qui no erant de lege sua Vt et leges que abolite erant per dictū regis antiochi ut patet pmo ca⁰ pmi libri restituerentur per iudam machabeū et fratres eius Domo ad suam tranquillitatē ppitio facto ollis. a. hec non finit facta Vnitate hui⁹ sed diua Qtemquā nasone tyrenco qui⁹ libros complexus qui scripsit diffuse inde et patrioꝝ eius facta tempꝝ traug nos exquo inditur q finit plures in hac tampilatōe Vno volumē breuiare stud hoc 2o libro qui e satis breuis ¶ Considerantes em hic tanter describitur scribentiū motiua ratio que vtilitas legentiū q gaudent brevitate Qo descripta breuiter legunt libentius et memorie cō mendat melius Propterquod isti si plures simul laborem abbreuiadi simpserunt et idem fuit motiuū si omnes tantū abbreuiauit et hijs dictis patet littera ¶ Veritatē qdē hic tanter describitur scribendi modus et forma ad dicit Veritatem autem de singulis actibus contendentes. a. contendūt Sed et que scripserunt alijs diffuse ppi autem a. nob stdm datam formā breuitati studentes qua breuitatis forma explicat per exemplū dicens Sic em nouit dominus architectū. a. principali artifici Secundū scripturā scribendi. s. de disposito fundamenti parietum et tecti Ut ideo q principale erat que apta sunt adornatui exquirenda sunt Nam ad eū non pertinet fieri domus sed cui⁹ ornatus Ita estimandū et et in nobis qui nan habemus historiam scribere

ſed nam ſtriptam ab aliis abbreuiat
et ro ſubdit opus hiſtoriographi eo
dicat et om̃ intellectu colligere p
et ſimiliꝫ officiu abbreuiantis hiſ-
toriographi dicta qꝫ dicat Breuiatur
uero dictionis ſeries a ſententia lon-
gam in breuiores verbis colligẽdo et
executoꝫ rep. ſ. geſtaq; ytare qꝫ
facit magnam digreſſionem apparẽ-
pali intentioe breuiari contendendo
et hic agitur narratiõe incipiẽq
ſ. in̄ principio ſequentis ut' De prefa-
tione dixiſſe ſufficiat ſtudiosꝫ et om̃
eſt et Videtur aut q; aſte uel aſti
ſi plures finit confitebimur ſtilum
tricam quia multa poſita ſunt hic
hic am̃ narratiõe reſpectu ſequentiu
Dicendo q; prefatio a pte dicitur
aliud q; narratio uel executio p̃mitti
permodu prologi in quo continetur
materia libri et hoc incipit a bello lo
co De iuda uico machabeo et Vbi
ſatis breuiter tangitur materia hui⁹
libri breuiandi cauſa et ſtribendi for
ma dicitur et Quaut am̃ paũt de m
utatoe dieꝝ feſtoꝝ obſeruantia
no ꝙſ ꝓtinet ad hui⁹ ſtat libri ꝙ
facienem ſed magis et aut̃ ad̃mictu
ut preambulu ne dictu et ſupra

Incipit ca. m.

Incipit ca. m.

Sancta ciuitas nr Incipit pax
exꝓdictis Nunc hoc libro
ſtudio tangitur breuiter libeat
mihi eam a afflictoꝝibus per
mudam machabeu et ſocios
eius inquo etiam aliqua paũt que
ſupius in̄me libro ſunt omiſſa ſtu-
diam q; hiſtoriographi cõmuniter in-
tipiũt ab aliquo p̃dicti hyſtoriam
quam intendit p̃cipaliꝫ ſcribẽ et
ro ꝛeſtimle et q; iaſon cyreneus q;
hyſtoriam inde et ſeriozꝝ eius ſtripſit
diffuſe incipit atempoe anye et eo-
dem modo liberaſte quia abbreuiato
alius hiſtoie ut dictu et incipit ſimi-
li modo Propter quod indias partes
dimidiatur Quia primo pomit quedam
liberato templi tempe ome Quo
ſubditur liberato templi et ꝙliꝫ ffa
tempe inde iiij ano a ſed pg ſeleuci
Circa p̃mi ſtribendi q; appoita inuota
ſe poita magis eluceſcunt et ro
primo pomitur templi Venerato q;
tedeꝫ Quo eius conſecratio ſequeꝫ
Symon aut Circa p̃mi dicit Agit
ad ſancta ciuitas ſc. hieruſalem q;
dicitur ſancta eo q; a Deo regebat cul-
tus d'ni⁹ Habitaret tm pace ſub
tributo tamen regum ſyrie legeꝫ
et ſ. date moyſi adhuc optime cuſ
todirentur Nam a dieu captiui-
tatis babilonice uſq; ad tempus an-
tiochi epiphanis non legunt inde ad
ydolatriam ſeu ritu gentiliu declina-
ſe Propter eius pontificis pietate
et diligentia mdme cultui Nam-
ſtam tuliꝫ pietas et ſoli deo debitꝫ
Qd aut in aliquibus libris p̃mitti
diſpoitone nec e de textu nec mi-
bris correcto et annos ſ. alio-
rũ ad honoꝝ fiebat ut ap̃i regeꝫ
et p̃ncipes loci et urbi ad d'ni
cultu electam ſummo honoe digni
ducent et templu in ea edificatu
maximis ac munerib⁹ illuſtra
rent Quod non ſolu honorabat
uerbo ſed etiam facto et pomt

exemplū ei dicit Qui ut seleucus
aste fuit filius antiochi magni et
ei successit in regno sicut ostensum
e in principio primi libri ¶ Simon
aut hic quitet describit a primis
templi constructo huius primo ponit
ostasio et secundo subdit expectato
ibi cum q retulisset Circa primū di
Symon aut de tribu beniamyn qui pri
mus templi constitutus quid ad res
pondres Cum non fuit sacerdos
ei cet de tribu beniamyn contende
bat ob assistente sibi principe sacerdotu
s omia in quib aliquid mutare
moliri a cum difficultate aliquid
attemptare et dicitur amodet modis
Unde etiam infra iiij cap dicit q a-
mnici huius simonis sub alis a primis
hominibus quibusdam Et ei amicc
oniam non posset q se et suos to
gitauit hoc facere per regiam pla
tea ad subditur Venit ad apollo-
nium qui gentilis erat ut sic per
ducem regem inducet ad templi
spoliationē et mitiauit et pecuniis
in innumerabilibus plenū ce erariū
locus erat que eram templi ma
custodiebantur depōita Valentiū
personaq et etiā bona q sisse
tacte pauperū tollerta et comitet
rapiāt in mensas ce. s. in allo
erario et dnitur hic comunes
capic bona situata p communitate
quib que non pertinent ad ratione
sacrificiorū Hoc addidit aste pro-
ditor quia stiebat q iste rex qui
q sacrificijs sumptus dabat ut pius
sim esset non libenter acquer bona pro
sacrificijs custodita Qd subdit ce

aut possibile sine offensa dei sub.
pte regis cadē omissa r. fisco regio
applicari pro bono regni ¶ Cum q
hic tenter ponere dicti tentiatoris
executio Circa quā primo ponitur qua-
dam dicti regis ei dicitur ei q retulisset
are et patet Qo obediens ita dicit ei
dicit Statim q heliodorus are Q primo
ponit cuius attemptio Qo quis trepi-
dacio a non modica Ved q attēptato
pertissio a heliodoro aut qo pertu
si senatoi a hoc quidam Circa p-
mū dicit statim q heliodorus ater
agressus e ad exequendū regis
mandatu specie quidem a simula-
toie quasi pertelestina et q habere
tuitatem ce pagraturus ad stiendū
casq dispositōe e tantū ne urbem se
munirent ad defendendū erariū
contra ap̄m reteta patent usq i
Q Ostendit de potentia ce hoc et
quitalia are Q ntribus em anis fie
bat quedam decima pauperib de-
stribuenda que aliquādo Q endebatur
et intemplū ad custodia mittebat
fiebant eria ei hoc aliquis alie col-
lectōnes admittibus que simlit ibi
seruabant quedam Vero hoium to-
tius a deposita abeo Uri valde e-
minentis in uirtute et fama Hoc
dicit ad ostendendū q abino replicabā
depōita malos hoim uel infidelium
Unde et neemias fecit grā nasa
thobie gentilis de gazophilacio domo
dñi Neemie xiii Dicpi ndū eos
qui tradidissent loco et templo a
comendassent depōita sua ubi sus

todienda et splendid e si porta-
rentur regi impossibile omnino ee
Hic e transmutee suspensia quiter
quod refertur ad interrogacone he-
liodori que similit si ee acta essent
que direxat simon s. q sine offe-
sa dei possent ad regem deportari
dee et quiter hoc omnia in sua re-
sponsione dixit hoc impossibile ee
quia hoc non solu e aliena rapee
sd eciam dei templo tantumelid in
ferre qui alle s heliodorus prohijb
que hebat in mandatis a rege eiu
volebat simplicit obedire Dicebat
enim grece a omnibus modis regi
ca ee deferenda q9 subditur con
stituta aliq die intrabat ad exqsic
dia regis mandata Quia modica
ves Hic notiter ponitur quia trepi
datio ne contemptus inferretur
dei templo sd quod cautandu subdi
tomius ero et yma sacerdotu eid e
Sacerdotes aut altare s holocaustoru
eid stolis sacerdotalibus vestamit
se in signu humiliacionis ut preces
eor magis essent exaudibiles Qm
aliud est exxv dro humiliantib
se mbes penetrabit et qui vocabant
dominu exaudirentur dominus eis
qui de depositis legem posuit exaudi
xxij ut hijs qui deposuerant ea
salua restitueret abominatione helio
dori Quam ueo qui audet summu sacerdote
voluit simple sibi comparari et sub-
ditur vere eu dixit monte volucaba
q venter declaratur p mutacone
faciei niqua magis quia in alijs plebq

corpib exhiberet dispaicio omni pro-
co q in contemptu loru et exitium
missi deus admitteret quiter eum aly-
ud super hoc implorabant Statim
te q milites eliciis precibus se mise-
rando pro subsidio dei impetrando hi
et virgines que conclusse erant ad de
domibus ventu non exibant cruce
Verumtamen et predicte virginales
tam alta turbate exibant per ter-
morem solicitu currentes ad portam
Aliqui tame hoc exponit dicentes
q aliquie virgines nobiles que tem-
plu custodiebantur inclusse ipsaq quo
mptui tradentur erat enim mistera
commixte multitudini ibi exeq eius
tiq status et sexus et magni sacer-
dotis magrane constituti ac uti am
xetate metib expectato q tantem
tu templi fuerit exta patent
Heliodorus hic conspiciet pon
exquietis pertissio eu dicit Heliodo
ri habet q derrenciat q fiebat ac q
fore intendebat Sed spus omipo
tentis dei ac eius virtus magna
fecit sic ostensionib euidentiam
comitendo heliodoru et suos satel
lites mirantes mentis formidine
et roboris dissolutone q no potu-
erut perfice allam quo eniteg et pdi
causa eu dicitur Apparuit alijs qui-
dam equus hns tribilem sessore
ac angelu bni defensore in spe
hominis equitis apparere heliodoro
priores caltes clusit ac pedes q
tes pedum et mde dicit talentrac
Alij autem appuerut duo iuuenes
ac angeli in specie iuuenu appa

rentes Ventruti deton ꝙ ꝓparebant cum fortes et pulcri et bñ ornati ad ꝓgnandū angelos fortitudinem et pulcritudinē natiē et ornatū glorie Cuidito aūt heliodorus tandiu intram ex corp pertuſſe cum ꝙ multa caligine circūfusū ad deſignandum tenebroſitatem metis ſue Rapiente ſ. ſacerdotes de loco ſancto cum amonentes eos qui debebatur mortuis uel morti ꝓximis ne eo tad aūt mortui grauiarent mſteriis retrā patent tunc uero hīr ⁊ inter deſtribuitur ꝓximis pertuſſi ſanatio et ſedo ꝓhibetur ſanatis in ſanatio ſūt rapiendi Circa ꝓmū ꝓmo ponitur pertuſſi ſanato ⁊i dicitur tuū uos eo amicis heliodori aſp Et patet littā Qo ꝑmt ſanati grauo attio ⁊i dicit teſtabat aūte et ꝓmo grauiter ⁊i ꝓhibt Ddmibus ea que ſuper ceruicē ſuā uidebat in ſua flagellatōe et admirabili ſanatōe Qo rotum rege ſpecialiter dicens Si quem habet hoſte aut regni tui in ſdiatorem deque tante uelis te expedire mitte illuc et flagellatū eū recipies hīr em erat expertus in ſe aſpo ſi tamē euaſerit ſtz mortem hoc aūt addidit quia firmiter tenebat ſe mortem non euaſiſſe niſi ꝓcēs amice retrā patent Cap. uu.

Symon aūt poſtquā de ſtipta e heliodori ſanato hīr ⁊ inter deſtribt ſanatis in ſanatio ⁊i dicit Symon aūt predictq de tribu beniamin Deq̄ fit mentio que principiū prudentie ⁊ pecuniaꝝ et patrie delator

r. accuſator ut hīr ibidem male loq̄batur de ſma mtis eius in ſanare et per hoc ꝙplo odioſus reddē tamquam ape ſ. onyas heliodorū inſtigaſſet ad hoc ſ. ſpoliandū eraū liret eytius fugeret tanq̄ in ꝓditorem ciuitatis arcis at defensōr gentis ſue ſtz uidere et omnia tore legis dei r. eius amatorem Vñ uersa emulor inflatur amatius udet ar mitatur Quid ebat in ſdiatore regni ſtz unde que lis tue ſic hīr regem tante erat vñi regni dicē mendacii ꝓhibet trime retorqueē in omniā Sed in mitine mtrā ꝙ crederent no ſolū verbis ſed etiā factis Vt etiam per quoſda ſmones mitios r familiares amicos et dilectē mentis nostris quā tales admitte conentur Hoc tridiū fletent Et debant em aliquos de amis amicos ſederaūs omaꝫ ꝓmiſit contrariū mtinſtere que periculoſior e alia ⁊ contra extraneos et appollonii in ſamie r ardenter et male tonāti Ad regem ſe contulit ſ. ſpeciē qui ad hoc uidebat aput que ſperabat gratiā et commodū in ꝓmere p̄heliodoro ꝙque ſuis precibus firmauerat Sed poſt ſpecia de ſtipta libatōe templi per onyam hīr inter deſtributur libatio ſpli et templi per udam Et ꝓmo tpe antiochi epiphanis Qo antiochi eupatoris ⁊ Nūc aūt de eupatore Qo tpe demetrij filii ſelencī xuii ⁊ ꝓma udiaꝫ quia ꝓo deſtibuit ſpli tribulatio Qo

tribulati liberatꝰ ꝙm eo ꝓma adhuc
indias qui ꝓmo ponunt mchaitꝰ tribula-
tiones p ambitionē sacerdocij Qo tribu
lationis consummatꝰ permissione regis
antiochi captiuꝰ quēo abi hiis ita ꝑgen-
tib ꝓma dividit indias qua ꝓmo
ponunt trib ambitꝰ Qo ꝙmis spa-
mis mysterijs terminatꝰ principio
quēi ea ꝓma dividit adhuc intres
sedm ambitionē trib principiū sacerdo-
cij sibi succedentiū Qui a et pg tremi
tempus Z a i qua de causam ꝓma ad
huc indias impartem principale et
meridionale ꝑ incipit a missa aut ꝑ
adhuc indias qui ꝓmo p ambitionē
iasonis ponunt gentilitatꝭ introductꝰ Qo
eisdem consummatꝰ i trib aut quinquenijs
Circumdant Sed post seleuci nicatoris
cessum a xpo mortuus trib sustepisset
regnū antiochus frater eius priuans re-
gno nepotem filiū ut declaratū fuit in
principio ꝓmi libri Ambitionē iasonis fr
eius xpo adhuc viuente summi sacerdo-
tij et quia no potuit hoc initio Qo ꝙ
fuit pernias illicitus obtinē sz per
pecuniam Qso subdit adito regē promit-
tens ii ꝙ et pertransiacꝰ aptē ad
ritum gentilem Qso subdit Cui ptāti
eius tradit gymnasium a stola
gentilitatis sicut dictū fuit ꝓmo
libro ea ꝓmo et ephebiam exstrue-
re pulchrimoꝝ iuuenū et eos qui erat
neapolim is antiochenos scribē a ꝙ ꝙ
fierent ꝑ gentiliter viuere Quod ad
rex annuisset tum ꝑpter ꝓmissa ti
ꝑpter dilatationē gentilitatis que
sibi placebat eo ꝙ gentilis erat et
adhuisset principatui sacerdocij
statim ad gentilem ritū contribu-
les suos transferre tepit Nam ci
tibentibus obediebant eo ꝙ de sua tri-
bu erant et persistebat tendebat
trahere alios Qo subdit eramus
hiis que humanitatꝭ causa iudeis
a regibus a re sic fuerat constitu-
ta periocham ea impetrante ꝓ-
trem impolemi qui ꝑ impolemus
apud romanos et ut hic supra
ꝓmo libro viii capitulo Precepta
eum iudeis fauorabilia auferebat ab
aliis qui nolebant recipe ritum gē
tilitatis et sic cogeret eos adre-
cipiendū Et eum ausus e subuꝝ a re
ge ꝙe templo dm gymnasium con-
struere et stolam gentili-
tatis et optimos quosq ephebo
q pulchrimos iuuenes in lupana
ribus ponere ut oporteret meis unum
contra naturā Unde eum ephebi
qui valde lucidus erat aut non
uerum tamen s sed nimis hoc mire
metu quoddam gentilitatis apud
nudos tota patent usq ꝙ festi-
nare partipes fuit palestre est
aut palestra locus u cū tenui lucta
sicut et gymnasium et utrique tra
hitur ad signandū stolam eo ꝙ i
disputant studentes admitti et
idem signatur hic nomine pale
tre ꝙ supra nomine gymnasij Et
prebiasmis eius ministrantibus
ramis sic pessime doctus et
dicit ꝑbrio a prebio ꝑbes et
in ea crisis dicit ndest in forti

in operibus talib3 dorme a patribz
quidem honores a dñis cultu magis
glosiabamur patres eoz gretas glas
arrius et modus viuendi in quibus
glosiabamur greci quo2 gratia pri
cos losa contentos hz aliquibus aspi
assentientibus aliis dissentientibus
et sic prima erat ap̃lo q̃ valde
grauiosum q̃ leges cũ suis impie
agere Scitur cũ pietas et cultus
dñis sit impietas contraria et dño cul
tui q̃pium non tedit quia non di
mittatur idcirco culpe sunt idcirco
ustice Hec sequens tpus declara
uit Q̃n sequentibus cõ exp̃mit
multa grauia que venit super q̃ndã
q̃pter ostas transgressiones ¶
Cimauit Postquam pontus et gen
tilitatis nitraduxit hic constituit
ponitur cuius transumacio saltem q̃n
tu ad aaronem sacerdotem qui mi
sit magnam pecuniã in sacrificijs
hercule expendendam Talento sanc
tius et generalius summi mali dis
ditur Sin aut q̃ quotidianis agan
oluera uel hostiarum uel aliquid
hui⁹modi q̃ solebat fieri magnis
annis et a stud de quo hic agitur
fiebat an veneratoe hercules et
ter presens esset S antiochus no
bilis misit iason frumentosius v
sacrificijs plenus Vñ versus ost
plena notat humanis similat ubi
lib aptat Omnes petentes de sua sen
ta Q̃pter quod de allis confidebat
tamen erant mimi mali quia spe
qua pecunia qua portabant pro
sanctissimis hercules exigamus eo
pendi in usibus alijs Q̃ sequit pos
tea Q̃pter parentes autem d̃ q̃d
pugnantes dictam pecuniã Date sunt
in galeam nauium triremium atq;
quatuor et tres et remis remi habebant
cum iste naues grandes remoti
a ciuitate autem hec et pars medietatis
magna ponitur quodam intidente alio
tempore ptholomeus cui philome
tor fuit adhuc puer successit pa
in regno egipti et quia neque eum
antiochi epiphanes ut pote filius sue
sororis scire ostendi plenius damel
et Q̃ accepit aliquas ciuitates de regno
egipti quasi ciuium genus de regno
nepotis sui Sed ciuitates nolle cui
crudele principes egipti mouit contra
ad libellum q̃clamantes pro suo rege et
sic sunt alienigenarum a suis negoti
jis nepotis sui et hoc et q̃ dicitur
missi aut in egiptum apollonius iste
fuit missus a rege antiocho q̃pter q
matres ptholomei nolentes quantum
se intromittet de negotijs regni egip
ti de hoc cum audiret antiochus cri
mocet et voluit pace ciuitate pers
tinn apollonii quod et fuit Ideo
subditur Cui cognouisset a q̃pijs
ciuitatibus transiret Videlicet ciui
tates quas primus sic acceperat tene
posset magnificentiã sui regni et ad
patent ¶ Et p̃ triennij tempus pro
ambitione iasonis hic q̃rit pone
ambitio menelai cui dicit missi
iason menelaum qui de sua mala
secta erat et sic in eo confidebat
supra dicti simonis de tribu beniamin

arthir tapinlo fratem fratrem q̄ m
malicia sibi parem ait exponit ali
qui sequentib dicta ioseph dicentib
q̄ iste menelaus et iason simile fiet
ame pontificib Et quia ꝓpter dm
ioseph Depio recte et q̄ dicat multa
falsa non videtur auctoritas huiusmo
bn obmittenda nec eius lra exister
te exponed q̄mapponit ni ad legendu
sit acceptus ab ecclia ꝓpter quod
salvo melio iudicio q̄ iste menelaꝰ
factus fuit ꝓpe dicit frater simonis
de tribu beniamin Hic nec tamen
hoc obviandum q̄ iste menelaus facty
fuit sūmꝰ sacerdos ut dicit in lra
q̄ retorsit in semetipm simile
sacerdotii q̄ debebant filiis aaron
tm dicendū q̄ hoc non valet nam
hoc sacerdotiū obtinuit per antioch
num regem ydolatram et gentilem
ꝓpter non curabat Depia tribu iu
deno pontifex ecc sed solid deuoti
tate tpali quam inde habet Ad ille
ramendandus regi q̄ ministrab assis
tentes sibi quibus minꝰ debebat me
nelaus cum magnifacisset fratrem
ꝓpheis eius per munꝰ que apportā
tuerat et nomine suo magis quā
iasonis obtulerat et alia multa de
sinis ꝓmisserat ut hūmsta insemet
ipm summi sacerdotii a rege sibi
tantissim tota patente usq; ubi
Et iason quidem qui ꝓpe fidem ꝑ
triam raptumodo ipo cum confuse
te mantisima offensu eius male im
petrabat ipe deceptus q̄ menelaus
profugus in gna privatis erat sa
cerdotio tū quia soluē non poterat
in pactum sibi simulq; menelaus

aut principatū quidem obtinuit sed
sacerdotij Deperemptis aūt regi p-
missis michil agebat et subdit causa
Cum exactore facti ꝑ stratus quem
ꝓmittebat q̄ de ornatu pecuniae se
intromittet menelaus Quia obtau
sam hic inter agitur de ambitione
lisimachi tunq; primo ponit in statuto
Quo cum destructo a multis aut sacri-
legisse ꝓma ad hoc inducat quia primo
ponetur in statuto lisimachi Quo mortuo
ame iusti q̄ et nil hoc agente Contra
primū dicit Quam ob causam cum q̄
sit menelaus et ꝑ stratus ad regem
simul euocati menelaus eo q̄ pecu-
niam promissam no mittebat ꝑ-
stratus vo quia menelai exactione
fieri non sinebat Quapter q̄ mene
laus opm arripiebat et menelaus
amotus e a sacerdotio succedente
sibi lisimacho fre suo hoc gravitate
per ꝑstratu et alios modos quibus
poterat per ambitionē suam simul
dictus e supra de iasone q̄ affinis su
fratris ome male gravauerat Dicut
tamē hoc exp̄itores aliqui sequentes
dicta ioseph q̄ iste lichimachus no
fuit frater menelai sed dicit hic
eius frater eo q̄ simul sibi similiter
malicia erant dicit q̄ michil et dimica
simul fratres Sed hoc exp̄itio vide
extorta maxime quido scribit his
toria simul et ingenito Quapter quod medio
videtur dici secundo tertiū libm q̄
isti tres. s. lisimachus menelaus et
symon templi q̄situs fratres simul
Sostrates aut prelatus e arcis sic
strenter amittentur balbini regis

Insula vō tripi time stibricta erat
antiocho regi ¶ Et tum her h
interpantur mōrs omīe Cuig ꝑmo
destribunr ortisio Qo vndicato i
Obqnam causam Cirta ꝑma ꝑmitti
tpīb apertinentab nī dicitur tontigit
tarsenses et mallotes. v. trues diuo
tiuitatid se dirione maie tontra re-
gem antiochum co qꝫ antiothi regis
tontubine midicto tam Dono cent
dati Dolebant cm qꝫ sub domino
talis multas cent poss Qtraptreo
Venit sedare allos ne manus ma
lis dirigetur tontra ipm sed qꝫ
que modo non dic ¶ Qz vei sile
c qꝫ domi allud retractauit et
tontubine sue aliter ꝙudit Pe
lucto siffecto r subsc facto lorum
cuib tonsecte Vno cꝫ tomitibus suis
andronico in antiochia tiuitate causa
dragmatis et dicitur accor rems me
nelaus acquisse se tpīb apertunit
ad mortem omīe prosiranduī in regis
absentia per andronicū tripidii retta
patent usqꝫ Qrguebat cum de fur-
to notabili rei facte Qnloco tuto se
tontines nqm millus sub pena mor-
tis audeat aliquem lede qꝫter quod
intebat asilum ab aqꝫ sine et tuta
sila qꝫ tantus retta patent ¶ Qdb
quam cam hir inter ponitur ornsiop
hete vndicato et patet litta usqꝫ
Defuncta sobnetate in protibus et
ribus et modestiam in ribus et in fac-
tis andronici purpud gentu tomisꝫ
de statu dignitatis depstit et degra-
datu Circumduci per totam ciuitate

uibet ut vndicta stelcis omnibus
opiaret et ni cod loco ref ut sic nil-
pe respondet pena Quibus cum
Postqua supra posita e lichymachi
in stituto hic ponitur cuis destructo
Qo menelai restituto i dehis
ergo Cirta ꝑmo dicitur multis aut
sacrilegijs in templo alysmacho g-
missis sic mdmi rubris dissipatis
et nasdrp aureos furtiua subtra-
tione menelai consilio Vt deanto
partem habet et ut qdo contra ly-
machi tonsilio apc sacerdotii reni-
parer sicut et factu fuit ut exspec-
tibus parebit ut divulgata fama
de dictis sacrilegijs alysmacho to-
missis congregata e vndicato sup
Qn aliquis manibus Vti cepit multi-
tudinem tumultum contra se mitter
ficiendo per iniquas quas arripuit
tecta patent Vsqꝫ i Domos vero
in figuram tomisit ꝑmit. s qui cum
tra lysmacho opm cram sacrilegi
s. sceleb eranu ymaginerit
Delhis ergo hic tonter destribi
menelai restituto qui nu predictis
debuisset ad mortē gdempnari per
petuas fuit restitutus ad ꝑmpa
tia sacerdotij Venit agitur Delhis
ergo de auro furtiue sublato de
templo cepit vndicto aduersus me
nelaū agitas qua sacrilegij fuit aut
tonsilio et qua ad hoc scelera fuit
plurium omissio et ni sporetur mene-
laus r tominet de dicto crimine
ꝑmisit ptolomeo regi familiari
ad suadendū regi ꝙ menelaus et
tontra adu ersarios suos et dedit

asententia quia cogitauerãt dare
contra menelaũ dare sententia p
contrariũ miserãt autẽ accusantes
menelaũ Cum examinaretur sententia qui
sunt barbari irrationabiles et crudo-
les apli Cito ergo a peripetanter
et male iniustam penã dederũt qui
prestantiare aplo sibi to qui subesse in
telligitur qui prestantiare artis et
aplo fidei et sacris uasis furtim sub
latis causa in presentiarũ sunt contra
menelaũ menelaus aũt apter eos
qui impotentia erant anagrea quia
apter domũ eius timebãt eũ apter
regem permanebat impetere summi
sacerdotis. Cap. V.

Eodem tempore postquã supius
destructa e iasonis ambitio
hic describitur eius miseria
bilis finis. Cum primo signum ponitur
Q signatio subditur i Sed ne sub
errore Contra simile datur Eodem tpe
antiochus epiphanes stadam p ferox
parauit in egiptũ Pugnam initiauc-
rat egiptus quasi turrim gentibus ne-
potis sui sed alienatus a negotiis
eius p phinicas egipti ut dictu e
capitulo precedenti Q parauit ex
citu ad intrandũ i contigit aũt illo
tempore per Iudeam terrosolimor
ciuitatem uideri diebus xl. asino
e perhor intelligendũ q singulis hebdo
mis fieri apparuit ista sed q missa
spatia xl dierum plures fuit missa
Sicut acta primo dicit q ypus pro
resurrectione suam p xl dies appa-
ruit discipulis suis et tamen no ap
paruit eis singulis diebus Annotas
stolas armatas que uidiũt super
arma addextrem et cum sub equoz per-
ordinem digestas a disparatas stadia ar-
tem militarem et congressiones fieri
tumultũ a apis et crebros motus q
aliquando in pugna leuantur sursu
aliis dextram alii ad sinistra mouet
et gallearoz a hastis gallearũ hinnitus mil-
tudine gladiis discursibus a diuersimode mo-
tibus mire ferendo prelium nisi eos in q
apter omnes exagitabant ni uoluit mostra-
re uobis a quod talia erant signa futuri
boni finis tamen signa in malis sic occulta
tamen ciuitatis primo per iasonem postea
per antiochũ epiphanem sicut ad sub
uersionem urbis per romanos aduenie-
erunt signa multa ut narrat iosephus
libro de iudaico bello que tamen hic apli
prolixitatem obmitto et quid aliqua
corpa ponuntur hic inglosa Q Sed nũ
falsus rumor hic tenter ponitur sig-
natio subditur ad iasonis impetit eũ ir
Sed nũ falsus rumor exorsus est de
morte antiochi assumptus iasonis no
uimus mille uiros cum magis pluri-
bus hostiliter repetit ciuitatem urbis
Unde fuit prestigiis perfectio mene-
lai ut dictu e ab predicti Credebat
enim iasonem regem mortuũ et fiebat
eius filius ad hunc et puenit et reddu-
bre tempus aptum ad rapiendũ
sacerdotiũ quo priuatus fuerat per
antiochũ reuera patent uasa i abiit
in amanitem Unde uenit urbem
ad altarium ni exercitu sui ad exter-
minium reuersus abarata arabi ti-
rano qui persequebatur eũ et ste
pater p non salua erat odiosus

iudeis sed etiam gentilibus exterminio ut refugia legum v. apostata alegre dna pegre fuit. v. in aliena tra lacedemonas profectus. ubi erant sparciate qui erant iudeis confederati ut dicta e supra primo libro eius qui potest quod credidit ibidem hire refugium sed in vanum contra. q. sparciate cognomen inda a fercide genti iudee. ipse subdit. qre allamentatus et in sepulcris abscondatur et sic iudetur. q. ubi fuit occisus et corpus eius projectum vestibus et armis denotandis. ¶ His ita q. gestis. Postquam descripta est mchoate tribulationis iudee. qualiter ambitiose fuerit deus hic consequenter ponitur eius consummatio per oppressionem regis antiochi. Circa quod primo ponitur vastatio plebis secundo subversio regis ibi primo. Vastatio plebis in regis primo quia primo vastatio plebis in regis primo. Quo in eius absentia. ¶ Igitur antiochus Circa primum primo ponitur Vastatio templi. Quo violato templi ea ubi Deus noster. Circa primum dicit. His ita q. gestis. si q. civitas urbium aliqua ne capta fuisset et q. menelaus abeo pontifex desiderius in artem tam fingisset ut predictum et suspicatus est antiochus pietatem desertorum iudeos. q. tributis subiugatorum et adhuc profectus egyptio. Unde reuertebatur demandato romanorum ferentis animis. tum propter repulsionem sui de egypto. tum quia credebat iudeos recessisse a suo dominio. Civitatem quidem urbium armis cepit. eo q. erat mitis se diuisa ut pax

pp dicta. Iussit aut militibus ne fieret. gnaliter ipse fecit. vel eius destructio. Erant autem toto triduo quo duraut alla occisio. lxxxta. milia interfecti. qui quercebantur in lacu occultis. ubi se abstenderant. qui dragmta. milia. Vinci. Ut dicit. interpretatem. Orion. omnibus venundati in seruos et ancillas. mercatibus qui ad hoc venerant. ¶ Sed nec ista hic penitus ponitur templi violatio dicit. duplex e. nutrix templi. Unus fuit sanctus. qui depraedatus erat. tulerat. dno. retenta. Vero tulerunt. ydolorum mendacio. auctore. quia contrarius debuisset. proeminentie templi. zelare. ipse sequit. qui legit. dnica. et pate. singule. iudee. fuit praditor. omnes sancta. vasa. que ab aliis regibus. ipse. tyro et dario. ut patet. supra esdre et esdre. supra dicto. contrectabat. indigne. ppter. nuptias. alienigenis et tentamiabat. applicando aliis. ipsius. Ita alienatus mente. a. hoc. non. quia. perdidisset. vsum. rationis. sed quia non considerabat. posteria. dei qui. eius. flagellauit. ppter. nuptiones. templi. supra. iij. capo. q. fuit. et. q. regnum assirie. notorium. ppter. quod. no. e. Verisimile. quam. ad notitia. antiochi deuenisset. Deo. dns. ppter. peccata. ppli. q. mittebat. loca. contempni. sic. dicat. dns. salomon. iij. regu. xi. etc. tera. patent. ¶ Igitur antiochus hic. inter. describitur. Vastatio. ppli. in regis. absentia. Et. diuiditur. in. duas. partes. sc. principale. et. nti

dentalem que incipit a iudas aut
Contra primū primo ponit recessiū
antiochi deinde a spoliato templo et
patet littera usq; ibi existimat se pre
superbia terram adaugendū aut
hyperbolicā et lacticē et ad exprimēdā
superbie sue magnitudinē Reliquit
autem q̄dāmodo ad affligenda gentē
iudaicā post quā recessit antiochus
nec quidem philippū genē frigem
a oriundū de frigia missum regē
est troya qui tribus tribulationem cō
antiocho pugnantem aut qui est
nūc in regione samarie qui gravius
quam ceteri aut quia samaritani ut
finit molesti iudeis ut patet in es
dra et nemia Cumq; appolonius cet
contra iudeos a finitimis supposito
nascendi eis misit odiosū principē
appollonium Decimus malitia et
morte habetur primo libro iij capo
patrem simulans ut hinc magnifi
cum mirificatorem Nonus q̄ qui ad
spectantia ad processum tuendum aut
exhortandum q̄ armatorē similacē
sic ad aliquem iudicā exercendū
ut hasaludum ethnicum mōi ad quod
videndū quenetur plurimi et alibi
primo ussit interficiā finem admoc
etatis perfecte septem ussum re
gib Quidas aut hec e patre mi
rideratus in qua ponitur figuratiue
ut plurimus alijs ad loca deserta eo
q̄ non paterant mala q̄ sibi ami
mitti impedire sic ergo dicit
Quidas aut machabeus qui decimus
fuit non minus strenuus fuit ad
magis quibus ut hi supra primo
libro capitulo sexto sed in nullo simonis
sacerdotis ut dictū glosa Tamen mi
tigando abarron quamvis multo plures
fuisse sed a principio regni grecorum quod
ut dictum aliqui incepit a seleuco qui
in serie successit alexandro magno
et tunc septimus sacerdos fuit omias
caddi filius qui septimus hoc dictum fuit
primus simon iustus septimus eleazarus
filius onie tertius qui tus manasse
eleazari annitulus quintus omias simo
nis iusti filius Sextus simon omye
filius Septimus omias huius simonis
filius que interfecit andronicus ut
dictū e tuo precedenti Octauus iason
nauis monelaus Decimus iudas
machabeus Hac accipitur de glosa
rabam super locū nostri q̄ accipitur
de dictis iosephi sed videtur minus bo
defici primo quia lisimachus successit
menelao secundum textum huius lib
supra iiij tuo qui malicie e auctor
quam dicta iosephi vel rabam et
sic eadem ratione qua mentiuntur hic
iason et menelaus numerari deber
lisimachus in anno loco et sic iudas
Qo defuit quia ponit regnante grecorum
incepe a seleuco quod tamen incepit
ab alexandro magno ut dictū e pe
tuo primi libri Propter quod videtur
m q̄ licet incepto incepe debeat atque
alexandri magni et tunc septimus oc
historiographos iadus erit septimus
sacerdos iudeorum si computetur
omias filius eius et alius consequet
nominatur usq; ad onyam qui inter
fecit andronicus ni venit q̄ iste
ultimus onias fuit nomine et
q̄ tonsuetudines iudas decimus quod

ad mtrantes legittime Qason aut
et menelaus et lisimachus fmt
ab hac mlō exeiendi tum quia ma-
le mtraūt tum quia cultu dīni
dissipamt ut patet ep̄o supradict
et sic nō fmt sūmi sacerdotes sm
rem sd tantū sedm nomē et v-
surpationē ¶ fom cibo ue stentes
a fre nastantibus que potant mde
sercto reperire quia solo fceno non po
terant sustentari Cap. vi
Sed non post multū tpis pg
quam destructe plebis nasta-
to hīr conter describitur re
gis obsequio et pmo mi regis ab se-
cta Qō mi cuius pncia cap vii pri-
ma mdias quia pmo introduxit
gentilitatis forma Qō rebellibus
mponitur pena d erat aut Circa pm
introducitur forma gentilitatis po
qntū ad modū vivendi ait dicit mist
rex senem quendam antiochenū a-
vum sacerdotem gentilem Qdom n-
signante seneca migreto et presbiter
mi latino Qui pmo deamina vbi tris-
lato nona hab Si senex haberet
ocultū iuuenis mdef utiq; ut iuuenis
Quantiqua tristicie hīr si ppter-
hret ocultū iuuenis ōp qui compellet
nudos Qmo uerbis p̄cipio affuis
ptea tormentis ut se transferret ad
patrios et dei legibus a legibus
datis mi monte sinai patribus Qo
qntū ad tantam ationē templi ait
dicit tantam mare erā qm mi pero-
plurimis erat templo dedicando qm
cultui domus olimpii q̄ quis erat dedi-
cata cultui dei et mi garizym ōp
Ad intellectū huius sciendū q̄ scribit
ioseph antiquitatis iudaice
libro xii° Sanabalach samaritanus
dedit filiam suam uxore manas-
se fratris sūmi sacerdotis iudeor
Nuc iuolone hīr honore sacerdo
talem cognouit petru ut edificaret
sibi mi monte garizim templū
qd nominauit templū sūmi dei et
hoc fuit tpe alexandri magni
Sed postea iudeus samaritanū q
antiochus rex habet iudeos cpo-
sed supplicauit antiocho se michi
hre comune cū iudeis petentes
q templū apud eos edificatum
monte garizim eom dedicaretur
et hoc ē q dicit et mi gazarum
qui erant supplices postulantes
hīs locis mi habitabant sc samarita-
mi cōmis hospitalis eidem erat cū
eone olimpio sed duplicit nomina-
batur q duobus locis mqbus p-
lemptis colebatur Circa aut
dicit sanctus michael de monte
garizino et de monte timna hīs
sūt alia multa loca mqbus scribit
michael vendens Pessima aut
et omnibus vere iudeis grauis
erat malorū mansio nam cibum
ta simul ostia rebant mala Nam
templū dei dedicatū luxuria et
meretricationibus erat plenū ipi
troferentes ea que no licebat
sc oblationes ydolatricis Altare
etiam holocaustorū qlemi erat
alienis a hostiis gentilium Mūdo
Nec aut hīr tertio ponitur
gentilitatis introductio mi viola-
toribus tpis pcti ni datur Nec
aut sabbata trasgredientur q

tamē erat ꝓceptū exodi xxxiꝯ
mmoriam bñficij creatōnis mūdi
dies solempnes pnij a ꝑpatribus
obseruati sicut dies paste in me-
moriam lxx̄ōnis ꝑpli de egipto et
pentecostes in memoriaꝫ dacōnis
legis in monte sinai et sic de aliis
ut plenius fuit dictū ꝫ exodo et le-
uitico Nec simpliciter a manifeste
se indē quispiam tonfitebat mor-
tis timōe aliqui tamē erant qui ho
tonstanter et manifeste tonfitebā
ur ex sequentibus apparebit quia ꝑ
erant pauci tompatiue ad eos pro
millis reputabantur Dicit dicit
tomunit⁹ millus ē in ecclesiā ꝙm sp
abi pauci respectu multitudinis q
debeb⁹ ee et ad ꝙd phr⁹ dr ꝙ alliud
ꝙ modicū ē quasi nichil computa⁹
Sustebamur aut hoc ꝙ pars
gentilitatis introducta in venera
tionē ydoli fuit dicit Sustebam⁹
aut iudei tm amara necessitate
nā hoc faciebant mortis timōe
die natalis regis antiochi ad
sanificia que tunc siebant solemp-
niter ad honore patris nā rex tre-
debat ea fuisse sue nativitatis et
fm liberi ꝙ patris Vñ versus li
ber ꝙ patris aū vir sue tempe-
de natus tagebant iudei eden
tornatu habentes serta martiri-
bus decreta eo ꝙ hec similitudo
fuisse et in nomine eorum dies om
tempe non sit autem crudelis et mag
spe natalis dicti regis libero fruc-
ture ꝙ ad honestate aut torizat
Decretū fuit quinto ponit introitus
ꝙ gentilitatis in ecclesiā facti
fuit nam multi no salū in ecclīa
et iudea sed etiam mercatoribꝫ frequen-
tabāt hierusalē dispersi et aliis ciuita-
tibus mandatū fuit per regis decre-
tū ut iudeos intrare ꝛ compellent ad
dimissionē sue legis et subiectionē ritꝫ
gentilis et hoc ē ꝙ dicit Decreti aut
existe⁹ et patet ex dictis hoc ex
tracto suggestionibus ptolomei ꝙ se-
quentibus ptholomei qui per falsam sug-
gestionē adepti⁹ est regem absentia
contra mendacia profunda sup illū ca⁹
Effectus autem introducta gentilis
tatis forma hic contexit remotis
in fugitiui pena et primo ponit tres
tisionis tenore Q⁹ ꝙ scribat hanc
ꝙ alij ueru Q⁹ ꝙ alliciat horrida ꝙ
eleazarus Circa primū dicit Erat
autem inde misticam que subdit in
dicit Que em multos delata sunt
ꝙ amisisse natos circumcisse ꝙ appare
bat ex preputij prestitione quas sic
hūt libri correcti ad ubera matrū
suspensis ꝙ erat valde mirabile si
ꝙ pauci suspendio necarent adhuc
quinos debent matres Propter quod ꝑ
tentū fuit exodi xxiii Non coquet
aedū in lacte matris sue videbatur
eum nimis duro et crudele ꝙ edus
coqueretur in lacte Vñ solebat
Unde sicut ibidem plenius fuit
dictū Alij uero hic contrarie
ponunt pena observantiū sabba-
ti et primo ponitur hec pena.
Q⁹ removet opinio falsa ꝙ obse-
tro aut Circa primū dicit Alij aūt
ad ꝙmas tacentes ꝙ tonsem
entes apelimas et latent sabbi

diem celebrantes ybidem meditantes
tam bris dnis et oronibus vacando
Cum iudicati essent philippo qui po-
stmis erat in ihrlm ad affligendū
iudeos grantem ut hr. capitulo p
cedenti flauius scribens sumit. f. fi-
nisse ut scribat Josephus quibus
metati sunt in speluncis eo q ve-
rebantur quid quid q matthatiam et alios sapie-
tes sicut fuit declaratum supra primo
libro capitulo sedo q licitu erat eis
se defendere undecumq salvatores
Observo hic consequenter oronione
premio sta qua posset aliquis edo
q deus q mitteret talia contigisse et
eius contigisse contra eos Ad quod
admonendū dicatur q talia non sue
signū odij dei sed dilectionis sicut
pius pater dilecti filii que diligit
prodefectibus per flagella corripit
non aut alienū que negligit et
exhijs patet tra pauos exceptis que
disperantur Me abhorrestant
gentes nrm sz iudaicū et cum mul-
to tempe non finis peccatoribus
ex sententia agere q quia sententie
dm patrem arronalem peccata
tantummodo sed statim vicios ad
hibet per flagella cohibentia magis
huiusmodi est iudicium q non finaliter
ad penam fluturam sed purgatoriam
adiutam beatam Non enim sicut
malijs natonibus ydola colentibus
Dns patienter expectat eos pe-
nitonē differendo ut sic appareat
dei misericordia maior expectando
eos penitentiam et q consequens
eius primitus iustior et talem exper-
tacionē Jo concludit Propter quod
monitum quidem a nobis manet
sua misericordia Nā ex amore
dnpit ut dicti e maduersis quam
sua mo dereliquit a nobis ad
domonitionē legentiū non sedan-
penas nobis minetas ex ado dei
protestasse Dicta sunt paucis
sz verbis q multo plura pos-
sunt induci ad ppositū ostendendū q
aut venundid e ad narrandū sz
penas quas electi prolegis obs
uantia pertulerūt Agitur hic
inter destribuitur pena prohor-
rēde alterius cibi in lucta Mame-
leazarus magis elegit moi qua
libo lege prohibito in quinquo no
solū ex cuius domestrone sed etiā
ex domestrone fictione Nam ex
hoc q habiliter videbat sequi
transgressionē amicos et hor-
te q sunt elezarus annus de primoris
sacerdotū de excellentioribus in sua
virtute et fama Aperto ore hi
anb per violentia carnis fiat com-
pellebat carnē porcina manducare
q e q phibitū in lege levitici de-
alle glosam nam mortem q glosē
meritorium expi tri tpe tende-
magis quod odibilem vitam q
uiciosam voluntarie pibat ad
supplicium inter species spinas q
trientes aut sentes cordis quem ad
modū oportet accedē ad bitudi

nem destinauit non admittē
re qpetrare qpter iuuē sp; qntis
amorem qam bonū virtutis maig
t gra bonū vite corpalis /mauis
aut bonū non t eponendū pro pal
uatōe mmois boni sed magis ep
hijs aut qui astrabant adepcandū
regis mandatū iniqua ministratōe
remoti ep Dicitur aut iniqua mi
strans eo qp mduxerat ad nupti
tatē licet cū comede carnes alias
de quibus suadebant comedē cle
ricis tot ei licitū absolute cū
malo tuū erat allicitū mā metali
ficatōe erat falsitas et mendacium
facto et alioꝝ sanctoꝝ exemplo qꝝ
doctor legis erat et ro per aliud
factū alijs tractis fuissent ad legē
transgrediendū ro sequit Astille
cogitatē cepit etatis ac senectu
tis sue eminentia dignam qpter
virtutis et stionis terminatam
et iugem nobilitatē famicem
Nobilitas enim gnis quem ep
genealogie nobilitas vō virtu-
tes ep opatas qntū ad virtutes
acquisitas et exopatas dīna qntū
ad dm fusas et aste vnitas creditur
tamtem nobilem Respondit ci
to Mamihabentibus hīoi non re
quirit longa deliberō Dicens
qnitti se nelle in fermi et pon-
us sistinē pena omez quod facē tlez
fictionem et subdit ad hoc rōnē
dicens Non em etati mee ap et
per hoc marisa gn fame qntū ad
homines atq opatoꝝ apud deū et
angelos sanctos /nec senectuti ac-

quiram et dīmd iudicat mutare ro
subdimur Ista et si an qnit tpe supplī
tijs hom eripiat per talem fictōnē
sed manu omipotentis ep ro concludit
qđ abrem fortē iuuam opterendaca
cam pro lege dei eponendo senectute
quidem dignus apparebo ad gloiam dei
et edificatōz gnem qp regrauissimis
a honestissimis sicut homo honestus
diutius grauis moribus retenū patent
usus per arrogantia plateos arbitrabā
sed qm non erat sed dixit hoc pcto
stantia metis ad dei gloiam et pxi
moꝝ edificatōz nō amorte possem li
bēr pcurietam fictionis Duras cor-
poris sustinco dolores stom parte
sensituam sed in nēo aīma /mtellec-
tiua libenter hec patior sicut sapiēs
pra sanitate tenendā libenter
accipit pacionē sensus gustus ama-
rum retenū patent Cap. vii.

Qđmigit autem septem fres
spostquam descripta t compid
sto ad gentilitatem an regis
absentia irr patet ex predicto Hic
transactū est. sit adem m cuius pncia
ut ex sequentibus apparebit et pmo
sit hoc in gnali Qđ in speciali dīc
aut Circa pmū dīm contigit aut
ar hoc no videtur contigisse in ultīm
uel nāda quia rex antiochus no legit
ubi rediisse Postquā inda recessat
facta strage xpi et spoliatae replī
ur hr supra tac quare Propter quod
uidetur hoc contigisse mantiorma
seu aliqua alia nūtate notabili ad
quā venerat dictū regē deo pul-
sione mdcoꝝ abidem hītantiū ad

rtium gentiliū ut hīr tāo p̄decēt
flagriſ & taureis cruciatos flagrīſ
fligūt & ſtrīgilat̄ unguilarū ligatarū
que facīt crepitū p̄cutiēdo &
p̄mittūt p̄cutiēdo & maſt tau-
rea taurea & ſt flagellū decimo tau-
ri factū ¶ Omnib⁹ autem hīr cōtor-
ponit̄ compulſo in ſpeciali & p̄mo
ſtatīs p̄magenti qui p̄ſe & alīſ
dixit quat ſtīng mōi magīs qua
patrias ac dei legeſ quaſcūq; legeſ
ades datas p̄tribus mīs in mogūt &
ſmai Quiſſit ei qui prior ſtidit am-
putāi lingūam q̄ter uſtatīs confeſſi-
onem iuſſit agnicm admoueri & adhibēi
ſm appōm que admodū p̄testatoz
tantū declarauit moſes Deut xxv
iij & m ſeruus ¶ Mortuo itaq;
hīr cōtor ponit̄ afflicto ſm &
pater lictā uſp̄i Patriā uocē dixit
& ſtm doctrīā ſanctoz patrū Tu-
quidem ſtoleſtiſſime & ām ſupremo
gradu ſtoleſis q̄ſtionis Poſt hunc
hīr ponit̄ tormētato tertiſ & hīr-
Quam poſtulatus cito protulit non
abhorrens eius p̄feſſionē q̄ter d̄-
ne legis obſeruantiā tota patent̄ Ho
rta deſiūcto hīr ponit̄ Vocatio
q̄rti & pater uſp̄i tibi cū reſur-
recto aduitam non erit licet cū
omēs in ſpūe mūdi reſurgant in
mortales quia tue ceſſabit gr̄ia
& corrupti in ſpūi bōm reſurgent
aduitam immortalem que erit per
gr̄iam animē redimēte & corpus
per dotem p̄p aſſūbilitatē Corpora iō
malox erunt immortalia ut ſemp
tricient ignē ethēme ut hīr mart
xxv que eſt mors ſēda apoc xxe

& cū admouiſſet quinto hīr ponē
tormētato quēr cū dicturē & cū
admouiſſent & applicabant quin
uexabant eū ſmili mo ſicut p̄-
dictos fratres quadrīs uoluntate
nequiſſima uoluit aūt p̄tare gra
rum adeo ſe derelictū eo q̄ p̄mitti
nos ate tribulāi quia hoc facit
ad augmētū meriti uri Patiens
ſuſtinet & modicū expectata ira q̄ li-
patienter non & hīr nota uirtu-
tis ſed breuitatis uite tpalis eo
ſubditur & uindictis cito magnā
p̄fert opus nū non p̄ reſiſti
qualiter te & ſeīa tuū & ſancta-
tores torquebit eternalis anichēa
¶ Poſt hunc hīr cōtor ponit̄
nepotes ſexti & patet uſp̄i Mul
cum q̄ter nosmetipos nō liceret
cum ſancti cōit & ministeres tame
tam ſitemur ſc pati q̄ter p̄tā im
putantes ſibi alios ſolicti eo q̄
cōit decad q̄lo & ſimiliter fecit
daniel ax cap Tu aūt ne p̄ romā
deū pugnare temptauiſti cui nul-
lū auſſeredo & eius q̄ſtū crudeli
ortendendo ¶ Supra mādi hēt
& parē ſeptima magna interpo-
matris cōſtantia cū dicit Sup
mādi mat̄ mirabilis Nam antea
nō legitur aliqua tante fuiſſe
conſtantie que per cunctos ſeptē
filios q̄ntū ad uitam p̄ntē ſed ſal-
uatos q̄ntū ad futurā eos ſubdi
bono ato ſeruerit q̄ter ſpem ſm
altius uite ſingulos alloq̄ hortā-
tur Vnde p̄tā & ſtoz patru

dotrine tanspna ꝯo subdituꝛ ꝓpleta stra ꝑ sanctoꝝ patꝝ et ꝓ-
phetice tagitatꝰ in que ē demolitꝰ
et remissione masculinit aim mi fetꝰ
qui tendit ad arduꝫ et difficilꝫ Sixt
ad cor magno feruoꝛ Nesciꝰ qualē
in vtꝝ meo appaniscꝰ Timꝛ em
apparet puer an utꝝ matris qm in
tripit se motꝰ aie et sensꝰ
sentꝛ in aia q̄ in puer ē permisi-
onem a nobis mi fissionis ē pli deo
tagnitꝰ ꝯo subdituꝛ Neq; em ego
spm a· aiam intellectiua sensitiuꝫ
q̄ est equis tōmuneꝫ et vtram a·
apationes vite et singulop membra
non ego apa tempegi quia naturꝰ
formatiua non ē anime sed apatꝰ
et alla ctra michil agit ñ in vtꝝ
pme tause Deo subdit̄ Et midi
trcator sēp et patet exdict̄ usq;
vbi sanct mihi Vos interpos desp-
ritꝰ qm̄ admitam tripalem
Antiochꝰ aut hec ē octaua pars
magna ponitur martiriu septimi
ꝓmittit tame cui⁹ persuasio ꝯo
ponitur cui⁹ uexatio ? Cum hec-
alla Circa ꝓmiū ꝓmo ponit̄ per
suasio arguit̄ ann dicit antiochꝰ
aut contempni se arbitrantꝰ per
dictos filios qui direbant eu sceles-
tꝫ et miserio achone reputarim
simil et exhibentiꝰ Vide desp-
qui⁹ videm dictos fratꝝ reputa-
bat desperatam et personas esse
desperabiles reputabat et sic di-
spliti ratione reputabat se contep-
tu sm̄ ratione verboꝝ et pers-
narꝫ desperabiliū Cum ad hui⁹
adolescentior super est ut patꝛ

aliꝫ suparet non solū uerbis horta-
bat ꝛ̄ꝑ et patet hꝛa usq; Et aute
multis Vbi ponit̄ persuasio mictis
ame que promisit se suaptꝛa filio suo
et sibi dicit quia promissio absoluta
stat̄ ē asta mtelligeda ē debeno ꝯo
subdit̄ ꝛndens midde tiranꝰ quia
persuasio sua erat aduntutis bonꝰ
et patet litta usq; Sed dignꝰ sibi
tuis effectꝰ ꝛ ꝯo tonsorꝰ qualia
martiriꝫ ut in alla misceatꝰ que fiet
sanctis in resurrectōe tu stamibus
tuis te ꝛcipiam ad augmentu glē
ore et mee ¶ Cum hec alla adhuc
diceꝰ hic tonter ponitur antiocha
ꝯo sic dicit tu hec alla adhuc dicēte
exomagno feruoꝛ no expectauit si
mem uerboꝝ matris tomplete que
sustinens a· differtis nepare subspe
rata p̄ adeam regi obedie Nec em
quitis mihi acꝛ exponatur sicut sup
de septo fic Dñs in midio tui⁹
et Nam simis prona in spiti medita
et respiri sutue Mali sinistri extolli
manus plebis sic huic libri ebrietꝫ q̄
dicta non p̄ tuigres ad id quod speret
dei iudicio impedimꝰ Nam fres mei
medicos mee dolose sustentatꝰ respui
dolose fuit subtestamito a· promis-
sione firma iuste etie efferti sunt
qua sme dubio tonsequit̄ Inuocatꝰ
dñs matutinus a· nid pondꝰ asserta te
q̄ tu verbis et tormēt tonfi-
tei Cum hec audit̄ apte ꝯo qui
qua fuit ampletꝰ de filiis iuxta pal
missa ex tuo teta patet Cap̄. viii.

Iudas vcō Destructa tribula-
te iudee hic ponit destructio-
nem liberate per iudam mach-
abeū Circa quā p̄mo ponit li-
berate ppli Ro pugnato te-
pli v trio p̄ma indiae quā p̄mo
ponit liberato ppli a regib⁹ duribus
Ro a persona eius trio ex p̄ma ad
hanc indiae quā p̄mo ponit pro
speratio Ro p̄ncipū antiochi debella-
ti Videns aut philippus Circa p̄mū
dicitur Iudas vcō machabeus et fra-
trum allo erant in troibant latenter
inter castella aduersarijs stupata no
cum habebant adhuc tantū ppli q
possessio patenter inire bellū et
manutenere tagmatas de quibus ma
gis confidebant et qui erant adhe-
rebant magis pati et eos qui manserant
in iudaismo assimilabat Nam adpug
nandū prolege erant vehementius
et in uocabant dīm Ro sine mag ano-
lus no portant resistere tanto aduer-
sario amso allegantes adhe exiuere
ex parte ppli tonsulcati et templi
contaminati et ruinatis dicte ad cul-
tū dei et sanguinis in nocentis ef-
fusi et nomen sui blasphemati et
pater lita usq; Intollerabilis ge
tibus efficiebatur quia no potuit ap-
imperatis sustinē et subdere causa
fu dicitur Ora eum dni in pristi-
diam remissa e et sic habebat auxi-
liū dei et super vemēs castellis
et ruinatibus impiis simile ad
aduersarijs qui non p̄uderant sibi
contra aduenit apūs maxie auctor
tibus quia hic hostes minis p̄ide
poterant Videns aut hic se-
quenter describitur p̄ncipiū aggr

debellato Ro p̄mo ponit belli
apparatus Secō conflictū adhe
etiam p̄ma indiae quia primo
describitur apparatus ex parte
gentiliū Ro ex parte iudeoꝝ iu-
das aut Circa p̄mū Videns aut
philippus quem rex antiochus
reliquerat aeropolomus adassi
gendū ppli iudeo ut hic sup
v trio et dicunt aliqui q iste e
ille philippus De quo dicit in
fine tā sequentib⁹ q transferebat
corpus antiochi defuncti Sed
hoc no videtur cum p̄mo q
iste erat in vrbe aliis aut in
perside cū antiocho rege quādo
fuit astud bellū Ro quia fuit
fugies gentē Ut hic supra v.
trio Alius vcō regis tollartanes
ut hic in fine tā sequentib⁹ tā
patent ipsi assit metuere
patrocli Sic sūt de p̄mabus
amicis sic hinc libri colecti cum
cū de p̄ncipalibus amicis sub
datis ei de permixtis gentibus
rel erant tollecti adiuersis locis
et ruinatibus constituit aut a-
fidelib⁹ p̄mīsit michanor regi
a loco regis in tenenti nam tri
erat imperside ut dicta e ut
tributū quod romanis erat da
dum Erat eū rex antiochus fuit
tributarius romanoꝝ De captiui-
tate iudeoꝝ subdit a depredatio-
deoꝝ quas in seruis et ancillas
Vendēt Deo subdit statim q
ad maritimas ptes sup primo libo

iij tal' Non dicit' q' misdit' tame
intelligitur p'hoc q' p' dicit' et
audientes mercatores ar' signa-
gnita mancipia talento st' vno
distractum. Dicit' aut' mancipiu' si
mal' captu' quia qui per bellu' capie-
bantur in seruos vendebant' sci'
myssiam seruitutem redigebantur.

¶ Judas autem hic tanter describit apparatus belli ex parte inde-
oru' et p'mo ponitur aliqualis pupil-
lanimitas fid' dicit' ex quibus quidam
tremidantes magnitudinem et for-
titudinem exercitus Veniente' cum
clamore et non credentes dei iuste
animus debito confidentes de auxi-
lio d'ni et pie no' credidit' iuste
d'nice quia non credidit' q' deus
facet iustitiam a' vindictam de ad
uersarios' corp' in fugam vertebant'
subtrahentes se de societate inde.

¶ Alij uero hic tanter ponit' aliqua
animositas et p'mo in generali Ex
quibus inde in speciali q' commotatq'
aut' Circa p'mu' dicitur Alij uero si
quidem de eis super erant arripie'
hic st' pro quia q' tu' judas tenuan-
semme septem milia ut et hi' mis'
Venirent cum juda ad p'lium nam
simul q' d'nm deprecabunt' magis
in miseros d'ne protector quam sic
Veritas qui eos prius quid tumul'
Veniret. a' prius quid ad vel audiu'
ejus quidet Venderat ut p'dm
e' et si non q'ter eos a' q'ter eos
mista ceperet eos a michanore sil-
lem hoc facet q'ter testamentu' q'
erat ad pres eos a' q'ter promi-

sione adeo factam patribus sanct'
de conseruatione dominis eor' metu' vl'
aliter q'ter testamentu' vel a' q'ter lege
data' patribus quid voluit totaliter de
sua antiochus ut patet ex sup' dict'
et similiter volebat hic facere diuer-
eis et q'ter ammoratione' sancti et magi-
stri nomine eius quia dicebant' pre-
gentibus retro dei q'libet.

¶ Comio-
tabis aut' hic tanter p'mit' ammositas
inde in speciali et p'mo suos animando
Ex exercitu ordinando a' constituit
atq' p'ma media quia p'mo inde
suos animat ratione inde Ex exemplis
a' ammonuit aut' Circa p'mu' dicit'
Comiotabis aut' machabeus o' ut ex
stentes q'e eis magis intelligent
eius Verba Ceptem milibus p'mo-
machar' iiij d' q' finit tm tu' milia di-
tendu' q' a' laquitur de sufficiet armat'
Unde ubidem subdit' quia tegume-
ta et gladios no' habebant st' ad armadu'
plures sufficient sed multi ex magno
desiderio mori ad p'lignandu' p patria et
lege dei finit abi quasi in ermos et
maria quia dixerat inde melius eo
rum quid inde mala gentis ut hic de
et p'mo allegat rone' sumptam exper-
te diuersarios tu' de et sanctor' sit mi
Unus finit septem milia ut hic di-
et p'mo allegat rone' sumpta exper
te ad salutem tu' dict'. Cogabat' nehos-
tibus reconciliare' reddendo se eis p'
aliquibus conditionibus nec' metuerent
iniquo vemente' sup' q' dicet mi sub
iniquitatibus capientur. Q' adduxit
erato de ex parte dei tu' dict' sed for-
titer contendere' animando ante
oculos inde habentes continuita

in locum sanctū ꝛc Unde supra p̄mo
libro iij capitulo Ubi tangit eā castra
maria Dicit audab melius ē nobis
mdi cū bello quam inde cū mala gentis
mē et sanctoꝝ Item q̄ ludibriosū-
te ciuitatis starlim ad dei cultū dec-
te Adhuc erāt uetera mi statuta o-
multa habebant cū iudei aliquas
ordinatōes extra legem moysi factas
asp̄moribus q̄ter bonū regimen q̄dā
Qo ponitur exēplo q̄arte anxietatis ei
dicitur Nam illi quidem armis cō
fidunt ꝛc ꝛ tamē in uirtute dñi
q̄ie ē de fortitudine nos aut in nomine
tantū dñi nri uirtus ē in finitra
¶ Ammonet hic quoq̄ iudab filios
animat exemplis ni dicit admonu-
it eos de anxietatibus dei q̄ facta sunt
ergā parentes in q̄ritus de egypto Exo.
xiiii et quod sub sennacherib tantū octo
ginta q̄tuor milia ex illis p̄cussa
dñi p̄cussa ut hȳ dicto regis xxv
et deprecatio quā eis audit aduersus
gal athas ac ꝗ Quod lectio nō hȳ-mi sa
cra scriptura nec alibi potuit reperire
Q̄ter quod non possum dicē mysti-
cū q̄ hic ē intelligi Ubi adxem crenti
ē ꝛ ad p̄gnandū actū machabeis
scripsit ꝛ mi cū exercitu exp̄tenaly ad
uidens hesitantibus ꝛ formidantibus
p̄gnare q̄s sepe mihi pli strui
perierunt ꝛc milia non quā arctu-
te sed diuina et manifesta prohisit pluribus
consentiri simt atq̄e Consequenter
p̄mittit animos eorū ad di-
hijs uerbis constanter effecti ꝛ
constituit atq̄ hic inter ponit
exercitus ordinato ei dicit Constitut
atq̄ fidē suis ducib⁹ quia de eoꝝ
fortitudine et fidelitate magis cō-
fidebat Utr̄ ordini sū equitū et pe-
ditū nam inqualibet acie erant
aliqui equites et aliqui pedites
et hoc sedm doctrinam vegetij libro d'
re militari potissime q̄n bellū cō-
mittitur in loco aspero q̄ equites
non p̄nt bñ ibi q̄ngi Symone et
Ioseph et Ionathan Supra ſo
libro iij ca⁹ Ubi ponitur fidē
iuda non nominatur ꝛ aliquis Io-
seph q̄pter quod dicunt aliqui q̄
iste non fuit frater carnalis iu-
de sed tantū legalis ut de eo legē
ud tñ hoc de eodem exp̄tenē ꝗ
nō ē ueristmile q̄ inter duos fidē
iude carnales sū symone et iona-
than ponat tanq̄ frater cum
alius qui tantū sit extraneus q̄pter
quod iudeus melius dicendū q̄
iste fuit frater carnalis iude
p̄mo libro nominatur eleazarus ꝗ
duodecimo libro antiquitatū dic⁹
q̄ iste eleazarus cognominabis ē
saphus et Uidetur eadem nomen-
q̄ Iosephus abbreuiatū ei stauro-
polaus per abbreuiatōē alius dic⁹
polaus Subiectis autē uniuersis mi-
lens et q̄nquaq̄ginta mil
nib⁹ in acie sua duo milia q̄n-
gentas ¶ Adhuc etiam Postq̄
descriptus ē belli apparatus hic
inter describitur conflictus et
p̄mo ponitur conflictus ei mecha-
nice Q̄o inter ponit conflictus ei
thimotheo et bachide ꝛ et exhijs
Q̄o reuertitur actor ad loquendū
de machabeis debellatis confusio

vbi facmorosissimus aut p̄ma
adhuc mdiae quia p̄mo pōnitur
michandis debellato Q̄ grauparato
s̄ arma aut Circa p̄mu dic̄t adho
eram s̄z adbellandū v̄ viriliter ab
egdra lecto sancto libro Vt spūp̄
deutro" qui qste esdras non fuit
alle qui legem reparauit Nam ille
mortuus fuit dñi an̄ sed fuit
qui de sacerdotibus eiusdem tri
nomē tpe iude erdato signo adu
torij dei non dic̄t hic quale fuit
sed probabilius p̄ dici q̄ fuit clan-
gor sarrano tubarū in aggressu belli
Cui p̄ma aiae apē dux s̄ iudas mach-
abeus interfecit s̄ nouem milia
Supra p̄mo libro ciij cap̄o q̄ extendit
ipse ad tā milia Dicendū q̄ istā
milia extenderit in p̄mo congressu
cum michamoē sed in processu belli
et persecutōe fugientiū tot alij ex-
tēdere q̄ in omnib⁹ simul nouē
milia et amplius ut hic dicitur extā
patent ipsi Sed reuersi sunt hoā
concluse a represse nā in immicbat
hora x aqua minuebat hora sabbi
observande sed hoc non iudebatur im-
pedire quia supra p̄mo libro sedo
capitulo eam erat declaratū q̄ licit
fuit eis in sabbato bellare Licet
dū q̄ vitā e s̄z defendendo nam
hoc e necessitatis no aut in iuste
do seu persequēdo Q̄ma aut
hic obiectū sibi tur grauparato
cui dic̄t Gabaā agebant ab sabbi
seruilibus quiescendo et dimittendo
dibus vacando Deo subiacere vñ
dicentes dñm ire post sabbatū

ter quia partem prede debilibus q̄
paruulis dederunt cetera patent
Et exhijs hic consequit inter p̄mi
de conflictu cū thymotheo et bachide q̄
plenius hic p̄mo libro Vnde videtur hic
q̄ iste bachides sit alius ab illo quem
misit demetrius cum alchimo contra
iudeos ut hic supra p̄mo libro Vicesimo
Nam plures erant p̄ncipes et p̄ncipes
eiusdem nomis sic et modo cetera
patent ipsi Et ni aliqua ambigua ageret
in recapitulatiōe solempnitates demi
tuisse contra thymotheū et bachidem
obtentis ab eis q̄ supra et inde hab
q̄ auctorā Unde alia translatio hic
dies Anthole Vt dic̄t inglosa eos q̄
sacrificia animab⁹ templi incenderant
et crudelitatem inter astas principalem
tum in quadā domicilio forte re-
fugissent pro sui tutione incendere
et sic pena correspondet culpe
Facmorosissimus aut hic inter reliq̄
actor ad aliquanda de supradicti macha-
beis constitutione cui dic̄t qui mille ne-
gotiantes ascenderunt ea q̄ p̄mit
hic miles de tribus pro uno indefato
sicut alcimus fit in simplici pro ut
ostensū fuit in appositionibus Humiliato
autem dñm ab his s̄z iudeis quos nulla
expremunde a malitiis et virtutis
depositi ueste gloie ne cognosceret
per mediterranea fugiens et per loca
asperta solus ad emit antiochiā et ibi
valde pauef hoc in animo dic̄t princeps
solus sed hec pauetas seu p̄dicebat
mihi protectorē deū hic iudeos ho
diebat magis ad extirpatōē sui desiu
deratōne et exercitū debellatōne

qm̄ ad exaltacōē dñi nomīs et co-
mendacōē dñe legis et observa-
toris ꝑpīs Cap. 12.

Eadem tempōe Destructa libatōe
ꝑpīe ab antiochi duobus Hie-
rosolimis destribitur liber cuius ꝑpīs
a persona ꝑpīs et hoc per dñam p-
fessionem Circa quam ꝑmo ponitur
huius pertissio mbratio Qo apā per-
tisso à Deo quā vniuersa Qo pertis-
simulato à hinc agitur Qrto hmmi-
liati exterminādo à Qgitur hamicida
Qrto uero pertissionis antiochi fuit
quia nō sufficiebant sibi mala que
iudeis fecerat ut pater ex supra-
dictis sed tum hoc anhelabat ad gen-
tem iudeoꝝ totaliter destruendam et
ciuitatem earū funditus subuertendā
Vt ser repulsionem suam perside
et debellatōe dñi sui ꝓ iudeis
vindicaret et hijs dictis pater ira
pauꝝ exceptis que distringuntur que
dicitur- per spolijs hec e alla ciuitas
a ꝑmo libro vi cap dicit chymanda
et hoc ꝙs nomīe et hic perspolijs
eo q erat metropolis persidis circa
echbatanam Hec e ciuitas que vo-
catur echarcha echbatane ꝑmo es-
dre vj et iudith ꝑmo relegi cum iude
purgente et impellente Ad cuius
telligentiam sciendū q in hac festi-
natōe dñi erant sex mentes antiochi
peruersa ad ꝙs ddctōē et ciuit ꝑ
subuersionem et hoc nō erat ad eo
impellente qui non e actor mali rī-
pe sed erat ab antiochi malicia Aliud
erat uoluntas nominis ad quā sentē
fuit rapsus antiochi et eius quassatio
grauis et hoc fuit adeo impellente
qui e actor mali pene Sexto de

Amos tertio Non est malū in ciui-
tate quod fecit dñs Sed qui hic
contēter panitur antiochi pertissio
ꝓ dicitur Pertissit eū in sanabili
et insidibili plaga Nam erat mis-
tera et mortuus fuit epoca qui
multis et nouis cruciatibus ut sup
patuit in septem fratribus luce-
alle mallo nīo a sua malicia cessare
ꝓpter dictam plagam Qo dñs addi-
dit sedam tu subdit Contigit illū
impetu cum te deiecisti trade ꝑ
uersationē terribus extuli festinacōe
ab qui sibi iudebatur fluctibus mal
imperabā Hyperbole e ad designā
dū superbie sue magnitudinē ma-
nifestum dei in semetipso uirtute
contestans sic facto ex diuersi per-
tissione acta ut de corpe impij ver-
mes scaturirent ex putrefactōne
interiorū ac uiuentes dolōibus
tortus cius effluerent ꝑ sanies
apostomatis Et qui paulo ante si-
dera teli tangere ex Hyperbole
e ad exprimendam eius superbia
hinc agitur hic contēter describit
pertissi humiliato et primo coram
deo Qo coram hominibus à Deo nō
cessantibus Circa ꝑmū dicit hinc
agitur repit ex gram superbia de
ductus abalto ad infimū ad agnitō
sui venire qui vocato dat intellec-
tu Isaie xxviii cera patent ista
Drabat aut scelestus dñm aqm
non est mi sericordiam consequi-
turus q dupliciter pt intelligi vo
mo q̄tū ad relaxatōē pene cor-
palis que nō semper remittit

orantibus etiam vō penitentibus
Nam aliquando non expedit eis
et sic licet forsitan vere penituit
tis quod ad evasionē mortis inferior
diam non fuit consecutus sed tantū
quod adveniam petitis Alio modo etiā
quod ad remissionē petitis q̄ tenē
tomunitē dicendo q̄ eius quia fuit
vera quia non fuit propter offensam
dei sed tantū propter evasionē cor
poralis flagelli et sic non fuit mise
ricordiam consecutus quod ad remissi
onē culpe nec pene eundem tenorē
patent ipsi ī Equales nec athenē
sibus r. qui multas libertates hic
bant propter sapientie studiū quod
vigebat abidem et predicationē dei
prātem Quia hec adeuasionē pe
ne promittebat studiū quoq; appri
monem Sed non recessimus hic
tanter describimus humiliatis tota
hyanibus sz iudeis quos ante sup
modū contemplebat scribens eis
epistolam deprecatoriam et patet ibi
ipsi ī et ex sententia Vobis nulla
sunt r. ad voluntatem vrā nō
bis eiusmodi nam desperans nec
quicquam de misericordia nostri Quo
niam manifeste sentiat mentiri
et supra dictum q̄ non recessimus
dolosus desperans scripsit adiu
deas r. Et hec nō audentes vi
q̄ supra dictū ē q̄ eius penitentia
non fuit vera Reprimentibus ante
q̄ per patres nros adhuc grues
ordinauit de suo successore ut in
rasibus magnis et dubijs strict
homēs regni ad quem debent de
terminate reuerte Ad hec considerans
r. mota hec tacitanis Sic primo po
tentes quoq; r. q̄ principes potentes
nostri regni nrm cognoscentes diligent
attendite opportunitatem temporis magno
posse nocē regno nro q̄ possime
contingit q̄n homēs regni simul medi
bio ad quem debeant reuertē p regni
defensione Designam filiū nrm an
tiochū regem qui adhuc iuuenis erat
quem sepe reuerentes in supra rex
sz medie et perfidie multis vitio
mendatum Talimō loquitur ne men
dacii eius priuat quia si dictum
se scripsisse comunitas vel aliquis
personis nominando eis statum posset
pripi fulsitas dicti sui Quia die
multis multū nominando non potuit
sic pernici quia potuit quilibet api
nāi talem tamē dictos scripsisse aliquis
in secreto et hoc uerbo facto ni sepe
et scripsi adeū que subiecta sunt sz
de subtractione apud ni regnū et de
eius recomendatione agemoreb bene
ficiorū tamē ex supradictis no apparet
aliquid in scriptis iudeis alios prestiti
ni vinū sz de eundem morte eius
supra posita ca iiij Et quod ad hoc
subdit publice Hoc cum fuit publi
cū et priuati licet hoc iudeatur sim
pter magna mala q̄ fecit iudeis
ut patet ex supradicto tamē no po
terat in hoc pernici suū mendacium
nam in secreta facta priuatis non sic
cuiusmodi ad notitiā aliorū et sequitur
quoniam mea r. voluntatem mea
erga vos bona tamē r. gdeste. ꝛc.

robas fore ¶ Ygitur Hic vltimo
ponitur cum exterminato eti dicit
Ygitur hominida et blasphemus ut
pater supradicto ni multis rasibus
pessime pertissis Nam ex hor
non fiut per veram pniam enim
datus To subditur miserabili obi
tu tuta finctus est Qi cum fuisset
omnibatus cum obitus miserabilis
non diceret Transferebat autē
corpibus eius ad locū sepulture patrū
suor Philippus collactaneus eius
a decedem lacte nutritus hic e
Philippus tui tradidit dyadema
et stolam suam et amnullo ut
in sustineret regem filiū suū vt
hic primo libro capitulo Xl
metuens filiū antiochi eti qui a
lisias qui filiū antiochi amtricrat
exterminat cū tanta pfidia ne
pter cū ancgociis regni elongi
retur Et quia philippus tunitate
regiam accupauerat ut hic ibid
et infra capitulo xiiii qua non
potens defendē contra regem fu
git ad ptolomeū regem egipti
athabens due Cap. x.
Descripta liberatione apti
hic cauter Describitur pur
gatio templi que diffusius descri
bitur supra primo libro cap iiij et
ibidem exposita e Ppterquad an
hac parte non restat nisi breuit
aliqua verabula distincte Et de
agnitis lapidibus a templo ad hoc
p inde extruat agnus Postmen
sem Interim anno a pollutōe eiq
eadem die qua fercbat an pollutiō
ut hic primo libro cap iiij et an sta
parte asta et sic hoc fuit me
pleto triennio sed non post bi
ennium Ppter tamē aliter dicit post
biennium non intrpiendo apollinee
templi sed a principio bellorum inde
machabei quibus post regis re
tessim debellauit aduersarios inde
Ppterquad tripos Est aue tripos
struct medius quadrangulus herbus
Unde procedunt ramusculi et
inde et e nomine compositū atra
et sinsi eo q per terra sursū ex
stendit Nunc aue Descripta
liberatōe agit per indam tempe
antiochi nobilis hic cōiter pōit
eiusdem liberato tempe antiochi
eupatoris Et diuidit in duas ptes
quia primo pmittit duplex pambu
tū Do accedit adpositū a gorgias
aue Primū pambulū e de modo
scribendi ea que scribit Cum de
Narrabimq breuiantes mala q
in bellis gesta sunt perhoc pot
glosatabam animaduit q bellū hui
antiochi contra iudeos q primo li
bro tm diffuse describitur hic
ab ordine historie pmittitur Si
sic tabamus intelligat q in hac
sto libro pt mittit simpliciter
non undecim viii Nam in sta xiii
tus panit ut alibi dem plenius in
uehitur dno concedente Sic ad
intelligat q pt amittat ordi
nem historie tantū si sic appa
rentia dicti sūt Nam hac bel
lū iudeum fuisse impiū pro re
gem sui q hic ponitur hic in fine
Hic enim Hic ponitur

stdum pambulid qd' ē deregni or
dmatōne nam pīncipes a rege or-
dmati mmīe bella tontra eōs iudāe
ut exsequentibus apparebit sic ergo
dicitur hic em s. antiochus emptor
tonstituit super negotia regni lisiaz
pmus em apēt eius frāt tonstituta
super negotia regni in parte s. aflu-
mīe eufrate usq; ad flumē egipti ut
hic in iij capitulo pmo libro sed iste
tonstituit cum procuratore studi su
per negotia regni qualiter ꝯ
stabilitur causa hmoi ministrōm
ut dicitur Nam ptholameus arhyte
em iudeor fuisse in eod officio ꝑ
fuit depōitus dupliti crudē. pma
ē quia habebat se modeste erga
iudeos tontra intentionē antiochi
epiphanis Q'vo ē quia notabat
animū regem de pditione ei' ad
ei' regē egipti. vehementio cupiti
si tradituꝝ ad custodiam et pcauti
ones ad antiochū regem non se
fideliter hīsset et sic data sibi ve
nena bibit et loco eius lisias mini-
strus fuit et hoc ē qd dicit hic Pa
ptolomeus scz quasi diceret Lisias
fuit in stitutꝰ quia ptholomeus fuit
destitutus et venene interfectꝰ
et quia her ēa intricatus ē et ma-
lignus determinatꝰ dō nigrus sic Pa
ptolomeus qui dicebatur mator a-
sit cognominatus ad differētiā illig
ptolomei qui supra iiij cap mduxit
antiochū epiphanē ad danda sente
tiam iniquam iusti tenax expauen-
dens a firmis seruator iustic
adeos et subditum causa tū dicit
et pīncipue ꝑpter iniquitatē que fuit
cōtra eos ꝑ antiochū epiphanem
ut patet per supradicta et institut
sic tum iudeis iuste et modeste et
pacifice agē cū eis ni aliqua recom-
pensatione dicte malicie contra eos fec
Sed ob hoc artificialis ab amicis aput
cupatorē sic ab amicis cupatōis cum
strategus prodītor audiret a cui strat
dicebat cupatōi hic ptholomeus e
omnis prodītor eo q ciprum tradi
sic tradituꝝ sue custodie a philome-
tore egipti rege desciuisset cum ni
fideliter custodiendo et ad antiochum no-
bilem translatus et de familia sua sue
etiam ab eo recessisset nō ex equo
tirca iudeos eius intentionē Veneno
pīit sic ni iuste q̄rit ad causam de-
iudeis quare sic dicit Gorgias
aut hic tenter hic tenter accedit
ad q̄rendū sic ad destruendū conflictū
iude ꝑ libertate ꝙ cupatorē tpe
et diuidit in duas partes quia pmo de-
scribitur hic conflictus de regibus iu-
deis Q'o cū persona aptis Q'nio ca°
pma diuiditur in q̄tuor partes Q'm
ummeru diuisionis et genera cū quibus
iudas et eius socii pugnauit q̄rit
pmo ponit eius conflictus cū gorgia
et adherentibus s. cū dicit Gorgias
aut cū et duo loca ꝙ pūcipia
iudee sic ydumee ut macbitis ꝙ
samaritis et hic expresse ca° xij Q'di
cit qui tenebant optimas munitiones
inter iudeam et iudeam fugatas
gentiles ubicumq; pernudeos
ibidem consistentes subscripebant
eis viriliter repugnando quousq;

ſcerenint/ mmmitocb̄ iudeop mati
ꝑter mi uiras eop tecta patent-
vſq; attigauit ꝙ pcuma ſtatres
vidiſſent dmittendo efflictꝫ ad
uerſarios iudeop quia pca plures
de iudeis inter ſecerut et plures cap-
tiuauerut Hor agitur proditores
factos ſz iudeos de tra proditoꝝ con
uictas interfecit- ſicut meuerant-
¶ Et thimotheus her eſt ſtra pe
mqua agitur de tonflictu iude cū
thimotheo cū dicitur et thimotheus
qui primus fuit anideis ſuperatus ut-
dictum ē ſupra viii cap̄o tonmotato
experitu q̄ egre multitudmis a-
gentiliū exercitum eop et congregato
aſiano equitatu a equitibus deaſia
machabeus veo et qui cū ipo erat
videbat videntes ꝙ virtute ipſa re
ſiſtere non potant apparente illo de
precabantur dnm ut ſicut eis aue-
lliū tapiut tra aſpergentes ore ſn
ſignū humiliacōis quia ſtatur dr
ecc xxxv Draco humiliauit ſe
nubes penetrabit ad altaria ſz
holocauſti crepidinem proinde ut
eap̄ oro ecc magis ep̄o audibil
ſicut dicit leo ¶ Daiel vii Vbi
dicit tradet ꝙ reges eop̄ mmag
tuas mittus ꝓ ſtetur resiſte tibi
a ſanguis detuitate ſz ſcripſale
ꝙ credentes nō ꝓ mittentes adver-
ſarios mtrae terra repedermit
aliquitulū quieſcendū et adbella-
tores ordinandū Iſti quidem mi-
tone rep̄a iudei confidebant de
virtute dnā gentiles uō debue-
ſtu animo ſtare et ſe de ꝑtate
hna Qpariente aduerſarijs vi
rigiꝫ decelo rangeli miſſere
viroꝝ tecta patent ueſp̄r tui
perat tecta frater thimothei ut
pater eo hitta ſequeri Supra mala
maledicebant inde et ꝑcuſſis eius
et ſimones nephandos a blaſphe-
mias contra deū iactabant a
ſuperbie pronunciabant atti ſi
animis ꝙpter blaſphemias cōn
deū qua magis abhorrebat qua
qpiam mortem quibus geſtis ſor-
titor mympnis et confeſſionibꝫ
benedicebant dnm attribuendo ſibi
totaliter victoriam Cap̄. xi.

Sed parvo post tempe h
tertia pars mqui pugnat
tonflictus inde contra li-
ſiam et diuiditur in duas partes
quia primo pugnat lyſie debellato
Qo opimus fit iudeis confidentibꝫ i
etquia no ſenſatus Circa primi di-
ſpias protractor regis ſalutem in
regni negocijs vt hr eius pote
et ꝙpinquus Nam erat de ſtirpe re-
gali ut hr primo libro tra eius gra-
uiter ferens dehijs que acciderant
ſz dedebdlatione diuini regis eo
aſtimas ſe militarem quidem cap-
tam ſz rebus grenabus hitacuiū
ſtarium iudeis interfectis uel in
ciectis templū ueſ in patrie que-
ſtu nam oblacoes et omes ꝓuicia
mtendebat tonſitere an regis luctu
niſiquam recognitus dei ꝓtate
ſed ſolid humana ¶ mēte effrena
tus a ſnie freno rationis inſuper-
biam eleuatus Interualls quiꝫ

stradorp que facit dimidiu miliar
et grtam ptem vltra Nam octo
stadia faciut miliar tertia patent-
usp ad Apparauit preteritis eis aplis
angelus in specie hominis equitis per
hastre vibratione Desiguabat eis nec-
tangam affinitra Sed et minores freos
pati penetrat Vpertole e ad ep
pmonitio magnitudine constantie q
contrepetiit ep dicta appatione Plures
vero ex eis Vulnerati midi cuaste
runt proicientes arma sua ut sic
velocius currerent Et quia hec
consequens destituerit apus lisie
reconciliatio cum iudeis Et dimidi
undias ptes qua pmo ponebat
hec reconciliatio Qo eius confirmatio
ad lisias Certa pmittitur Et quia
non intenebatur erat unus ido
plus signat s. q iste lisias fuit
valde sensatus seu wise reputatus
a. in animo suo considerans facta
erga se diminutoz sui ep critius in
bellatoribus armis tentoriis et si
milibus qui fugientes solent per
de et intelligens minctos et hebe
no virtute usa sed dia misit ad
eos quare reformando nolens pug-
nare contra deu et regem compul-
sus no vi sed precibus et con-
silio nam erat eius nutritius ut hr
pmo libro dis capitulo et eius p
curator gnalis ut dictu e capitulo
preteri et ata facta fuit Ideo
sequitur ca rex cessit q in
decens erat contradi p tempe ut
patet ep litta sequenti Lisias
hic inter ponit reconciliatois
confirmato et hoc per littas Et
dividitur in quatuor partes stdm
littas quadruplices que prebent pose
quendo Pmo igitur ponit tenor
littaz lisie ad iudeos et patet usq
Quintuz agit regi potuit prasti
bono mo exposui per littas uel nuntiu
q patet ep rescripto regis adlisiam
q hr in parte sequeti et sic respon-
dit sibi sicut absenti et que rex q
mittebat a. q decens et iustu erat
contessit s rex Dic em hr in libo
directis Si igitur in negotiis reg
fidem conservauteritis a. fidelitate
honoz vobis causa ce tomptabo
apud regem pro nobis interpellede
De rebus vero que rex non contessit
mandauit erastis quod ad me sic mi-
stris et his qui ame missi sunt ad
vos colloqui voluistis apud quez bonu
Et subdit Data epistola ui dicit an-
no trentesimo quadragesimo octauo reg
graecoz diostori a. mense qui sic no-
minatur eo q sol in illo mse mira-
culosa gemmoz qui greci diostori no-
cantur et arabes mense primi diosco-
rus appellatur Sed contra dicta aude
ce q dicit pmo libro tra ca q antiochy
epiphanes mortuus fuit anno trente
simo quadragesimo vi Hec alie scta
data fuit pq eius morte Unde in re
sponsoe sui filij subditur pre mo
nitor desos translato ce Similiter scta
eius ad iudeos data fuit anno trente-
simo quadragesimo viii ut hr mssa
cod tra Dum q eodem anno fuit qui
pmo libro dicitur trentesimo quadrage-
simo nonus et hic trentesimo quad-
gesimo octauus Nam anus aliter
incipit apud diuersos quia patet
q trenonato date anni incipit in

ytalia a nativitate dñi Cristiana ara
ab eius resurrectione quia quod aliud quo
fit tempore inter medio anno dñi cclo
xxo xo sedm̃ mutationē Francie dicte
ecclie finis dñi mille cc xxx
xxx sedm̃ mutationē ytalie et sic reno-
uacio date retardaretur usq; ad festū
dñi sanctoꝝ tanū tempus intermedium
est huic rationi Si aut fiat in
quisitio Nam mortuo antiocho epi-
phane filius eius antiochus cognomi
natus eupator
fratrem regnare cepit et sedm di-
uersas incepcōes anni alle anni re-
pperiūg clxx et centesimg octo dicī
et eo dom̃o misericordias salvatur

Regis aut epistola Hoc
modo pro
mia qua ponitur responsio regis Iuste
de negotio predicto cum dicit Iuste
fratri salutem Erat em de cognatione
eius ut predictū est quia uo
cat eū fratrem Patre uno interueniente
translato erat em optimo genere q
pred carp in morte transferebantur
ad consortia dcorū Unde dicit omis
quia mō dicimꝰ q transferunt ad con-
sortia angelorū sine turmis agē a-
mpare amicē et regnis suis adhuc di
ligenter q no quit inuenire patrem
audiuimꝰ iudeos non consensisse pre
cepto ut transferentur ad ritū grecorū
sed magis uolebant sustinere martiriū
ut patet in predicta capitulo vi et
xii iudicatuꝰ templū restituit allis ri-
tuiq templi libere nā ante templū
hebant retenā patem Iudeos
Vero Hoc e tertia pars in qua po
tenor littē regis ad iudeos addicit
rex antiochus senatui iudeorū et col
legio seni orū quum regentur et di-
senatus absencio et natus quum senes
etate et morbis ad hoc elegebant
si valetis sit esse ut volumꝰ et uo-
luntas nra et ut bene sit uobis et
dixit nos mendacij arguebis missus et
ethicalmus amenclas qui usurpauit
sibi sacerdotiū qui dicta et supradicto
iij Sicuti uos destendo adhuc / uelle
qui sumere apud nos Dicut em dicti
et supra primo capitulo per regnū e-
gipti et syrie multi iudei erant
dispersi extra iudeam inter ydola-
tras habitantes habitantes in iudea uo-
lebant eos uisitare ad confinandū
eos in legis obseruatia petentes ad
hoc seruitutem a rege qua re con-
cessit eis ad tpus Dehinc ex per
ignorancia gesta sunt hoc dicit que
bella contra ducē suos gesta et
subdit huiq littē data est die tricē
centesimo octuagesimo octauo mensis
qui correspondet aprili xv die
ap̃ferunt etiam hic cōe pon
tenor littē romanaꝝ ad iudeos et
patet littā et eiusdem date cum
littā regis precedente Quisquis pur
gatus istas regis ad et romanas
adiudeos grauiuit et pgea scripsit
iudeis littam suam supra positam
que data fuit eadē anno cxviii die me-
sis quinti et sic pg alios xii.

Hyc incipit quartus liber

Hoc e quita pars in q
describitur conflictus iu
thimothei et scripsit eius et diuidi
tur tres partes quia primo huius con-
flictus causa ponit Secundo narratio inter-
ponitur Tertio refert eius Quarto

reſumitur à Quide diſtreſſerũt Cra
pmũ pmo panitur contumacia ad
rapinitid pcedẽ ad dicit hijs fitis
pactionibus ſtriptis rapinalo prece-
dẽti Quidei aũt agricolarũ operam
dabant datis treugis et pactionibꝫ
predictis quaſi dicẽt antenõ potant
pacẽ ꝙter ꝙrgeneta bella cõm
ſubdit ortiſio conflictus inde cum
thimotheo ũ dicit Hijs qui reſi
derant ⁊ remanſerant in locis
tuta iudeam ꝙ tetrarchinn lyſie thi
motheus t alius abullo qui ſupra
⁊ cꝛo legitur ortiſius multi cũ du-
cibꝰ et militibꝰ erant cuſdẽ nomiñ
ſtrue et modo Semophon ſuper
bus cognomen cuꝫ t et in tha-
nor ciuitatarchꝰ ⁊ princeps cypri
non ſyncbat eos in ſolenitatibus agẽ
tia in ſulcis faciebant ꝙſto mey
tremitatibus inde in abſentia liſie
ꝙpter quod iudas detreuit debel-
lãe apm Quapter ꝛcõs hic tem-
pantur dilacio conflictꝰ inde cũ
thimotheo ꝙpter quedã in ſur-
gentia in quibus iudas fuit ortu-
patus et ꝑmũ fuit flagitiũ gen-
tiliũ in ioppe habitantiũ cũ quibus
habitabant multi iudei quos capte
te plures ſubmerſerũt predicioſe
ſperates eos aſtendẽ nauiculas
ſub ſpecie pacis et amicitie ad
iudeam qui deberant in-
mas exercere ꝙ flagitiũ ꝛſolut
iudas in armis ꝛdictis et patet
litta pauris exceptis Aſtendere
ſtaphas ⁊ ꝑnas nauiculas quas
parauerant apte ũ poſſibꝰ
et filijs iudeorꝰ ſtrum tẽmiñ ꝛtrag
detrectũ Detenuerant oẽm capite
latenti dolo iudeos ſic ſubmergẽ
Sed ũ cognouiſſet hic tenter punit
ꝛdicta de rammit qui ſimile dolũ cha-
bant facẽ et patet litta uſq; Abſtadiſe
duorum ꝙl ſtadia ꝛdicũ
miliare et ſedecim ynam leucam
Quide ũ abiſſet hic tenter punit aliud
impedimentũ ſui dilacõis conflictus
inde ũ thimotheo peparabat monetes
in ma bellũ contra iudam et ſtros ei
et patet uſq; ꝙmittentes paſtua
datiuos Terra em allop erat multa
paſtualis et iudei ꝙ illam tram hi-
tantes habebant animalia plura et ſic
pace tum aliis ꝛtilis erat iudeis Dis
treſſere ad tabernacula ſua ſ. arabes
qui non hitant meniitatibus ſed in ten-
toriis Aggreſſus t hic ponitur alia
dilacõis causa ex obſidione eiuſdem
ciuitatis Morinc iudeis inimicꝰ erat
thaſphyn et patet uſq; remiſſius ce-
miſſis agebant quaſi pacẽ petentes
ꝛ obſidione reputantes ꝛ expugnabile
ciuitatem et loquentes que phas non
ſt blaſphemias contra deũ iudeos
temporibus ahid ⁊ roſtic qui alio rndie
dictus t nunc ꝓcepit tenere ut
hr Roſtic ꝛdicta patent Q Unde
diſtreſſerunt hic reſumit ꝙ ſup quo
rũ fuit ꝛ deconflictu inde ad thimo-
theo et ꝙmo ponitur conflictus con
thimotheũ Qo debellato cuſdẽ inimica
ciuitatis aduerſarie iudeorũ ſi ꝙ horꝰ
fugam Cirta ꝑnam ponit thimotheꝰ
ſeruio ũ dicitur Unde diſtreſſerunt
ſi iudas et eius ꝛcurrus Venit in
carathca tredentes in uomere thimothe-
um in locis aliis adeos qui dicuntur

tibi amici iudeos ꝑdm glosam erant
quidam qui cum iudeis fœderati et
m de dicebant iudei tibi amici qui si
aliena tuba uocati seu conducti ue
gressus est ꝓ thimotheus relictor
quoddam loco firmissimo presidier
multitudine armatorum ad resistendu
iudeis recta patenti usq; thimo
theus ꝓmisit mulieres et filios qui
de facili ab aduersariis capiunt et ti
mor hostibus melius e ex presen
tia dei non ex magnitudine uel for
titudine exercituum iude machabei
ita ut magis a suis deiterentur ꝙ
dicitur contigit in exercitu ydroe et
salmana quidem xvii et in strictis
philistinorum ꝓmo regis viii quidam
aut uehementer instabat fugientes
persequendo ipe ueo thimotheus
audit impartes dosithei et sosipa
tris q; nullam partem exercitus qui
regebant et reperit eis ymnu et mul
tis precibus postulabat ꝙ allegans
q; subditur · eo q; multorum ex iudeis
parentes iuret ac fratres in omnibus
suis detentas quos morte esse eius
dem audiret ac offendi nouam
dictam mortis eius recti patent
Hic tenor destribuit capto tuqdd
ciuitatis que multa fecerat iudeis q
robusti iuuenes de ciuitate gymnis
defendendis consistentes fortiter re
pugnabant exercitui et subdit re
pugnandi facultas fuit dicit Arthar
aut marhime multe res quibus patrie
nuadentes repelld Et cui omi parcet
m narassent re q; quo patet q; ciui
tas alla capta non fuit ista uirtute
sd dna Inde ad ciuitatem statis

tuq; ciuitates erant benuoli iu
deis licet conr gentiles qui ter qd'
iudas eis regnando pertransiit
Postquando ut conr benuoli defi
cio stant finit depicta et sic patet
littera usq; Die solempni septimano
m stante a die pentecostes que
eniatis septem ebdomadibus pleis
precipitur celebrari legit xxiii
Et ꝙ pentecosten hec e pars qm
ta qm qua describitur bellu contra
gorgiam Et primo ponit hec pugn'
Co deindeis mortuis cura f' et
sepeliri dic Circa primu patet littd
usq; Contigit patres tue iudeos
tuq; causa ponitur in ista cod capro
Dositheus uero quida byzate nois
Dicit aliqui q; byzatem erant ge
tiles confederati iude uel abes con
ducti sd melius iudeum q; finit
iudei ciuitate qui erant sic nouā
ti Intꝛa ista gorgias fugit in marcs
sam nomine Et soreatici Et alius ꝙ
esdrum erant Iste esdrum fuit de
ceisis gorgie et remansit in bello
apo fugiete · et fatigatis ſ. soris
esdrum ut dicit aliqui sd melius
uidetur dici de ceisis inde quter ꝙ'
amoramur auxilium dne potentie
Insipiens uoce patria sdm doctri
nam sanctorum patrum et sic alla nic
tola finit magis orde quia gladio
stant capi xvii ad tribus moysi
uictus fuit amaleth Et cui septima
dies super ueniret · a sabbatis qm
consuetudine purificati aqua lus
trationis quter contractu impie
tis mortuos ut ꝓpitiet Nisi

xpx ꝯn cad loco ſalbatꝝ egenit
dmiſſ laudibꝫ ꝙrando ¶ Eſt ſe
quenti die hĩr ĩtĕr ponitur cura
deuideis in bello mortuoꝝ et ꝓmo
crone corpoꝝ Qo crone aiaꝝ ꝺ atq;
ata ꝓma ꝙd cura finit de sepelie-
dis corpalibꝫ imperatorũ sepulcꝛ
Qm morem iudeoꝝ ꝯnenerit ac
ſubtumiris intĕfectoꝝ dedĩſſe ꝙ-
ddoꝝ et decubꝫ pretioſis tulerit
corp dedicatis aquibꝫ lex ꝓhiber
dolꝫ xvii cetera patent ¶ Atq;
ata hĩr ĩtĕr ponitur cura de ani-
malibꝫ et hoc dupliciter ſz oꝛando
ut id quod factũ fuãt delectꝫ ob
liuiõi traderetur et ut ad primoꝝ
no reſignaretur Vltra tra deꝰ in
quo tamẽ milla tradit oblĩuio et
mittendo pecuniã in ieruſalez
ut offerretur ſacrificiũ ꝓ tremiſ-
ſione pecoꝝ mortuoꝝ et paret
tra Deꝰ forte iudoretur alicui ꝙ
illud factũ fuit ſtra coꝙ iuden
mortui fuiſſe in pcto mortali hĩ-
tes ſcta donala ꝙ dolꝫ dicendũ
ꝙ iudas et ſoĩs eius deliebant ꝙ-
babiliꝫ indicare ꝙ illi peniti-
ſent in morte et ſic ſacrificia et
oꝛões valebant eis coꝙ mor-
tui erant in ſtatu ſalutis

Anno centeſimo Capitulum
quadrageſimo nono De
ſcripto ꝯflictu iude cũ re-
gib̃ ſuriibꝫ hĩr ĩtĕr ponitur
ꝯflictus eaꝺem cũ perſona
ꝑpria Et dicitur inter partes
quia ꝓmo ponit̃ belli apparatꝰ
Qo ꝯflictꝰ Et data ſigno Qo
regis egreſſus ibi Vt acie coꝙ-

nonit ꝓma midias quia ꝓmo
ponitur apparatus belli ex parte re-
gis antiochi Qo ex parte iude macha-
bei ubi quibꝫ iudas cognitus ꝓma
midias quia ꝓmo ponitur regis ap
paratus Qo menelai mittitur ĩ ꝺo-
miſtuit que Circa ꝓmiũ ſtiendũ ꝙ
iſte belli apparatus et etiam ꝯflic-
tus magis diffuſe ponitur ꝓmo li
ſexto tñ tamen hic aliqua ponũt
que videntur ubidem dictis diſſonare
ꝓmo ꝙ dicitur pedites centũ decẽ
milia et equites quinq; milia et eleph
antes xx duos nam ubi hĩr centũ
milia pedites et xx milia equites
et elephanti xxxii Pot dici ꝙ ꝓmo
finit centũ milia pedites tantũ ut-
ꝺ ꝓmo libro et pgit finit addit decẽ
milia que tñ ꝓmis hic nominantur
De equitibꝫ vẽ dicendũ ꝙ finit
in mimiſo Viginti milia tamẽ cum
quinq; milia electi ꝓtectis existentes
in acie regis et alli ſoli hic manent
et alij tacentur Quibus cum ſtegi-
ter De elephantis pt dici eadem mo
ꝙ viginti duo erant protectis for-
tioꝛes qui manent hic et reſidui
domum tacent Quibus cum ſtegi-
ter milia duũ ſimoꝺ accipitur Circa
hũ ſcribibꝫ trecentos tribus enim
antiquitus ꝓpterea vtebant Ut
hĩr in libris Joſue et iudicũ impluby
locis tamẽ de aſtis cantabꝫ nõ ſtĩ-me-
tis in ꝓmo libro ſcribꝫ etiam in euã-
geliſtis ꝙ nonnullis euangeliſta tacet
alius exꝑimit ¶ Commiſtus autẽ hĩr
ĩtĕr deſcribitur menelai interitus
qui retroriſit in ſe ſimul ſacerdotii

supra qrto rapitulo Dequo inde
hic tomittur alie se illis r. inde ro
adiersatiis Deprecabatur antiochu
pugnare fortiter contra iudam ma-
thabeu Qdo subdit Non ppatric
saluere sed pro tonfirmdo ro subdit
speraus se tonfortatii impiu patrum
ri simu sacerdocii per meteoram an-
tiochi aqua fuat emotus ppatres
eius supra qrto rapitulo Oz rex
regiu qui iudex e eordiu sustitauit
annos antiochi qui pcessatore me-
nelai et suggerentem hystia hymr
ee causa mli malor Nam quter eius
ambitione et sacrilegia mtompli to-
mssa per eius tonsiliu ut hic sup
rapitulo qrto seruta e rebellio iudeo
contra regem tctai patent Vsq;
Qd rex Nam eo morte menelai
posset aliquis tredc regem iudeis
pacifid ro remouet hoc tidr
Qd rex mete effrenatus r sme
freno rationis in superbia clarus
veniebat contra iudeam nequiore
se patre suo iudeis ostensuris f
per tumolos tonstratos ad hoc fuit
impchtus ut hic in sta cod rapitulo
Q Tribus iudas cognitis hic
quter describuntur apparatus inde
machabei et primo per oronos de
notat dequibus magis qrta de ar-
mis tonfidebat et pater ipsi
Ar quitm qui nuper paululu re
spirasset per timoratos et templi
recuperatone et aduersarios plurimi-
plicem repressionem ut pater
eo predicto per triduu tontemnu
dstratis hostis sz ad hoc aptis
sit adhuc a qua in allo triduo
oportuit eos refectione accipere
et sompnii tpe competenti Co
ponitur apparatus per arma et
tonsilia tui dicit Hortatus e eos
iudas ut se ppararent per arma
et metualia Ppe uicos tui semoi
hus cogitauit accurrere regi an-
quam vastasset tram Qd pone
apparatus per eo hortatione aptis-
mas ad tonfortandu aios bel-
latoz ad fortiter dimicandu et
patet hra Et dato signo hic
tonfert ponitur tonflictus Adnuc
intellectu tendit q iudas tui re-
ge interupto hinc duplicem tonflic-
tu uidit hra finem mortis dequo ta-
tetur in primo libro Illud declara dic
et sole refulgente melipheas au-
reas et ereas qui diffuse describi
primo libro qrto rao hic aiit de
utroq; tonflictu breuit et co-
mpletum fit metio Nam hic liber
stones e quada abreuiato ut dictu
e supra rao ij Agitur De primo co
flictu dicit et dato signo suus Ri
Virtute a uirtute adeo tonde qd
ait finit hoc signu no dicit hic
sed indicitur fuisse reuelato facta
inde que no explicantur quter bre-
uitatem sectandam Quibusdam for-
tissimis electo eo hoc iudee qui
isto primo tonflictu non fuit occi
inde satis sed aliqui ad hoc speci-
aliter electi Insto uero tonflictu
finit amicos inde bellatores ut
hic supra primo libro in rao Hoc

te aggressus & aulam regiam
& partem oppidi in qua erant
regis tentoria & maximu elepha
torum. Quod fuit factu in secundo con
flictu qui fuit clara die ut scribitur
primo libro vi cap̃o satis diffuse. Ho
autem factu & die illustrante ꝓ
hoc fuit completu in fine mortis
sue quod ad interpretationem aliorum
de hostibus. Aliqui tamen libri habent
duodecim milia. et quod ad pcus
tum vacationem castrorum non aut
fuit ad elephantis interfectoris ut
dictu & Sed rex accepto gressu an
dare iudeos. Nam predicta mira
tionem habuit experientia alicuius de
audacia eorum arte & prudentia et
cautela difficultatem locorum & fortalic
cia tentabat supple capere quos
subdere. Bethsure que erat iudeorum
presidium munitu iudeis armatis
castra admouebat & applicabat ad
opus capiendu. Qui fugabantur & na
vibus egressos. Alios equites
libros repellebant. Quos pedites
tes & aliquos occidebant et redi
bant ad fortalicia. Ampliu tame
equites posse arma. Emittebant
aut missila & sagittas inde et eos
qui erant bethsure traducebant. Q̃d
de iudaicis equitibus qui captus ab
aduersarijs. per tormenta ad hoc
fuit compulsus. Quem rex pmo
tionem habuit ad eos qui erant in
bethsura de fortalitio tradendo
salutis sue eligibus qui consen
serunt eo q̃ victualia eis deficie
bant. Ut hꝫ primo libro ca o

vi habuit. Q̃z rex in bethsura rec
lecta & suorum custodia ut hꝫ primo lio
vi tangitur. Quod pugnatum est inde
tangitur. Quis conflictus qui fuit de
inde clara. In alia die ut videt. Quia
primus Lysias & Judas et eius equi
tatus. Nam videntes Judee regis et
imperii equitatus eius dimicterunt
se ab eis ut hꝫ primo libro ca o sexto
¶ Ut autem cognouit hic tam
de tributum regis recessisse de inde
ausus erat contra philippum qui occupa
uerat antiochiam ex quo patet q̃ istud
bellum antiochi contra iudam & idem
iudeo quod scribit primo libro vi
ca o. Nam ibidem ponitur recessus
regis quem eundem causam aliqua
tame hic ponit que & tacent et
omisso. Nam hic tacet statuis in
tra regis & aliud opponit de
structo munitione et reconciliatu
obtulit sanctum & sacerdotes hic te
cta ne ea que sine huius capitis tacet
primo libro machabeorum implexa ne
& in signum reconciliationis recta pa
tent usq̃ ne forte fedus irrumpe
ret Judas et eos gravaret. Q̃ tame
non fecit sed rex magis fedus ru
pit ut dictu & fuit. Astendit Lysias
tribunal & locu eminente ad per
suadendu gente et q̃ posset facto
rem ostendo q̃ pter bonu facta & con
uentu regis et inde regressus q̃
& antiochiam hic tame dimittit
qualit & de fugam philippi quod
supra ex ca o q̃ anticipatoꝫ potest
fuit.

Capi. xiiii.

Eo tp̃e triennij tempꝫ De
scripto inde conflictu tpe

antiochi nobilis et cupacois cuius filij
hic tercia ponitur cuius constitutio tempe
demetrij et diuiditur metes partes quar
primo ponitur demetrij stabilimentu Deinde
sortes eius et cuius accusatio alchimi cuius Deo
cetera exterminij usque ad qui statim ibi
primi datur Sed post triennij tempus et
dimidium accipitur amaccreantio-
chi epiphanis et nutritura filij
sui cupatois et sermonis actione in hoc
libro posito contigit anno centesimo
xlmo viii° ut dictu est supra xi cao de-
metrius cui obtinuit anno centesimo
quinquagesimo qui idem est annus tri
centesimo quinquagesimo primo et de
demetrius metuisse regnum Cum compu-
tatione posita primo libro vii cao
et sic triennium non fuit completum sed
mediocriter per primo dochen statur
dicitur fuisse et triduum in sepulcro
astendisse ad loca oportuna et fortia
et munita et tenuisse regiones ad
versus antiochum et eius iudeam ipsaz
quas ad mandatu demetrij expectatq
interficit ut hic primo libro vii cao
Alchimus autem hic comm describi-
bitur unde sortitus et eius accusato
tu dicit alchimus autem quidam qui
summus sacerdos fuit non de uire
sed de facto inferius primo per anna-
chim epiphanem qua hora est de
gente aaron non tamen descendere
abeo per lineam sacerdotale ut dum
fuit sup primo libro capitulo vii et
uolumtate cum quinatus et abis et
sacrificijs generalium temporum com-
tionis .x. qui antiochus illustris cogno-
bat iudeos ad superstitiones gentilem
ritu Ita ut inter iudeas et gentiles
nulla esset distantia Considerans ut

lo mo sibi et saluetem corpis ne-
cessitm ad alterce quam sui iudaei
starent ni prius Venit ad regem
demetrium centesimo quinquagesimo
anno et sit ni regni sui principio
offerens ei coronam auream et
palma in signu victorie et dignit
regie super hoc et tallos a nasa
offertoria templi facta quibus re-
tinantur sacerdotes in solempni-
tatibus magnis et apta quida hic
silui ut domus sue regi magis
est gratissim tercia patent usqi
Qui dicit assideri .r. assidue
vacantes dno ceteris temporibus in
ad hoc aptis Primo quidem et
tilitatibus regibus rep monstr
sicut homo fallax quia veneratr
ad obtinendu primu sacerdotiu Qm
puulgatam hilaritate .r. stabilim
he mgnitate sua Vnde famosam
et alchimi cuius amici cuius st alch
mus Qui statim hic tenet po
nisso regis de exterminio iudaice
gentis et diuidit metes partes
nam ad hoc agendu quia mecha-
nor mittit Qo ed inda fede in-
gitur i mechanor tamen Zo sedis
hmo mei trimphat .i. alchimus aut
primu patet usqi i time gentes
que de iudea fugerant iudam eo
q erant prolocutores legis cetera
patent usqi i conspersi terra co-
gebant Nam impressibus deuo-
tis magis qua in armis confide-
bant qui quidem simul constituit in
eternum sacerdotium Nam leuite-
tus no e annota per xpm sed
magis perfecta machi v Non

vem legem pluc̃ sed adimplere
nec per consequens aplus nō est
amator sed perfector factus sicut
frequenter ostendi in libris nris
et veteris testamenti quibꝫ portione
sciam signis euidentibꝫ protegit
sicut dictū et plenius in hoc libro
cetera patent ¶ Machanor en
hic consequenter ponitur confede-
rato machanoīb et inde et patet
lictā pauis exceptis sanguinis in-
dictū facē metuebat a per effusionē
sanguinū iudeoꝝ quater quod de-
patem face cum eis et patet lictā
ipse ibi Gregeb q turbato a bellato
ab qui congregati fuerāt ad bellandū
contra iudam et socios suos dimisit
ire ad loca sua eo q pax cēt facta
Alchimmus autem hic contra pomi-
nipotēs dicti federis et pīmo pomi-
hui triptōnis q patrato Do cui ma-
nifestato abi ar machabeus Circa
pīmū dicitur Alchimus aut videns
caritatem allos quesiuit eam ripe
eo q iudam hēbat adiutū et dicebat
machanorem rebus alienis s ab
utilitate regni assentire iudam q
regni insidiatore falso notans eū
detrimē asserebat suū tesaurum ibi
destinasse q similiter erat falsi
cetera patent ¶ At machabeus
hic contra describitur fedeis violā-
ti manifestatio et pīmo signis cū
dicitur Videns austerus sciī agē
machanorem ꝛc quia dispōies cor-
dis vsq potuit celari quum appa-
reat in exteriorib signis ut mgesta-
tu vultu et aspectu Patris sinoga
congregatis quibus dixit conceptū
sui animi Detestauit se amicha-
nore ne subito capetur ab xpo Do
manifestatur verbis eū dicitur Quod
cum esse cognouit ne sequatur insidi-
abi tradi Quid sta iudam et templū
hoc libero patri consecrabo a bacho
sicut dictum e supra cap sexto Et
hijs dictis abiit cū indignatione De
templo conserua impollutam domi
nostram contra machanoīb comminato-
que imperauit data e asperibus lapidē
et ydolatrie ut hē supra ꝛc ¶
Pausab autem hic contra pomini-
fedeis violati manifestatio finitis
pīmo in inuasione vastie Do immpūg
natoe inde cap xv Circa pīmū dicit
Pausab autem de semoibus etate stra
et moribus delatus e machanoi a ac-
cusatus p cet amicis et fautor inde
Vir amator ciuitatis a bonis omniib
et bñ audiens pauper sicut ordinā
teb ad eos in struendū et dirigendū
hic multis templis continente ppo-
situ temuit Ego quo pater p contine
tia carnis spe veteris testamti fuit
laudabilis Putabat eum si illud acce-
pisset pertrahendo ad gentilem ritū
secte eadem maxima iuuenib allatura
Nam eius exemplo multi fuissent
ad hoc pertracti Cum autem comphe
deretur a cet q̃ pe comprehensionē
gladio se peiit pertinendo ehgeb
nobiliter mori potius ꝛc Cuius duplex
erat causa Vna ne forte in tormēto
inficiando retur ad gentilem ritū q̄ erat
maximū Ro subditur Quam subditis
fici peccatoribus apīm ad ydolatrā
trahē querentibus Alia ne incontē-
tū dei teli eius nuta in ludibrio habe
sicut sumpsan se interfecit Iudeis

xxvi Et saul primo regni Anno ut dicit
finit ibidem Et in hijs duobus capitibus
dicit hebreus q non solu licitu e sed etiam
meritoriu interficere se ipm quia talis in
terfectio ordinatur in deu Si aut aliquis
hoc faciat ex ptemptu ut pote ad
euadendu longu uel grauem truncatu uel in
famiam sui uel suoru si moriatur Ultimo
te hoc semper est illicitu Et ut dicit
aliqui hoc modo intelligendu e dictu au
gustini ut hic hic in glosa que talis est
hijs exceptis quos deus iussit generaliter
uel ape fonte iustie deus specialiter arridi
ubet Unde quib hoim uel se ipm uel alii
arridet homicidij crimine an meretur
Unde et scriptu libri huius que retrac
tat e ab etna ad legendu q in formatoe
mor non uidetur hic rapiam arguie
sed magis commendae de sui optibz
terfectione Si autem predicti non
sustinuit ad eius exhortatoem spt dici
q hoc fecit ex spe ecclam q instinctu spus
sancti Omnes enim homines sunt deo
mortis debitores quod debitu deus pt
cuncte quotiq; uult et quomodoq; ut
patet per manu ipiam siue per ali
enam retra patent in littra
Sichanor autem
hic contra ponitur manifesta
to uiolati federis in impugna
tione iude Circa quod primo ponitur
belli apparatus Secundo congressio ibi
Nichanor autem Tertio laudabilis finis ibi
repressum Prima in duas quia primo
ponitur apparatus ex parte nichanoris
Secundo ex parte iude machabei ibi machabeus
Circa primu dicitur egressus die
sabbati cu omi impetu a ciuitate sua Ie
rusalem subito exercitu grauda et pcij eius
minime se defendentes inter quietes
die sabbati Iudeis ita qui aliud
per necessitatem sequebantur Nam
ad hoc sub pena mortis cogebant
dicentibus ip Sequitur Et dnus
Uincens ape nicolo qui missus agi
septimam diem sibi celebrem et qui
etis ut hic ex adi qx tamen no ob
tinuit ut consiliu perficeret de s de
traditione iude et sociorum suoru dissi
mone stdm regis mandatu tripticilo
precedenti Machabeus aut h
consequenter ponitur apparatus
ex parte iude et primo per bonam
exhortationem Secundo per deuotam o
rationem ibi Et cum iam omnes Pri
ma in duas quia primo ponit exhor
tationis actus Secundo effectus ibi ex
hortati atq; Prima in duas quia
primo ponitur exhortatio generalis
cui dicit confidebat spe cui omis spe
victorie assistit non uirtute hui
us sed diuina Secundo subditur Et hortati
batur suos ne formidarent alle
gans q manus auxilii brevi spe
diuina Ad hoc in mente brevi ad
iuuia sibi facta decreto Et sic ex
hortationis spiritus spectantes de
prestando Et allocutus est de
lege et profetis admonens pugna
re pro ea et legibus simul admo
nens etiam certamina q fecerant
pro quoru perdent laudem et
metum si figerent effeminati
simul ostendens gentem fallacem
et nichanoris et suoru qui fidem fre
gerant in uitimo firmatu
Singulos autem hic contra

ponitur specialis exhortacio per
exposicionem cuiusdam visionis facte
iude cuiusdam viri dicitur
Erat alie huius modi visio cuiusdam
pompam iude ostensa quam qui
fuerat spiritus sanctus docebat sic hic supra
iij capitulo virtus bonum quidem ad me-
tis virtutem et benignum erga
pauperes verecundia visui et horre-
tem animi temperantiam modestiam
moribus sic in omni actu et gestu
animus protendentem orare suppli-
dum et hoc iudebat iudam in visione
Post hec apparuisse quendam iude et
alium virum etate et gloie admirabile
quem iude pauper hanc admiracionem
subditur correspondente sibi omnia
dixisse quem iude hic est frater a-
mator et iudeorum et subditur nomen
suum cui dicitur Domine quomodo quidam
frater cum omnibus de magnis quibusdam
extendisse autem semnam quam vide-
batur cum iude quidam semnas traderet
sibi gladium quem mittens quidam aduersarios
devinceret per quem et perfecta
visionem intellexit iudas assistere
sibi victoriam et sic eo posset bel-
latoribus suis ut promittitur Expositio
digno fide somnium et reuelacione
dei in somniis facta Quod tacet
primo libro capitulo septimo ubi de
scribitur apud bellum Exhortatio a-
tque hic tamen ponitur exhortacio
effectus cui dicitur Exhortati atque
iude sermonibus bonis valde de-
siderat fuisset dimicare constan-
ter et strenue ut victor de gentibus
victoriam et fortitudo bellantium
litem miter eos et aduersarios diuinet
Erat cum pro iuuenibus et filiis ammoniis
cum truncabant demortuos et quod
deiuolacione templi in contemptu dei
Et tum nam hic tamen ponit appa-
ratus per ordinem deuotam et primo po
orandi necessitas cui dicit et cui nam omnes
sperarent iudicium fieri et prelium tam
tentionis determinari iude aduersarios
Hostes qui adec de primo atque exer
citus methanorum ordinatus stipendiis militia
rem disciplinam Considerans martha-
beus adiutum multitudinis et videt
se non posse resistere virtute humana
extendans manum medium multorum di-
uinum auxilium tui dne qui misisti angelum
tuum sibezethia rege iuda et Hec hystoria
hic iiij regum xix Timanor autem
premissis apparatis hic tamen ponit
conflictus ex parte methanorum proteruos
et pompositas adeo subditur cui tubis
et tympanis admonebant et applicabat
ad congressum ita letanter ac si iudaz
et eius sortes iam tenerent triumphen-
tes Ex parte uero iude humilis et de-
uotus Et ideo subditur nam quidem
pugnantes sed cordibus deum orantes
prostrauerunt et pugnando mi erat
dei dextera Quo subditur et presentia
dei et Cum igitur transissent hic ten-
ter ponitur laudabilis animus primo
migrandi atque Quod meditabatur
actione ministrandi ubi atque omnes Cir
cumspicit primo ponitur laus diuina libro
et patet Quo facto cum dicit pre-
cepit ante iudas qui et omnia corpore
et animo suis primitibus paratus erat
motus cum animi fortis redimdat

ad membra corpis Capit methanois
et manus abscisum eli humero ictos
linam perfert. Quid dauid ad dei lau-
dem ibi portauit caput goliath philis-
tei Vt hic primo regu xviii ad altare
ad offerendu deo sacrificiu Alterius
eos qui in arte erant ecc ad eos deter-
rendum et lingua etiam onthanois
impij prescisam ecc Quiter blasphemia
ibi prolatam retetq patent Quia
tenter pomerie celebritate ministeriu pre-
dicta uictoria et pater litta Montandu
tamen q hic non sit aliqua mentio de
m nutritoe nidcorum in egypto habitantiu
ad hmg solempnitatis obseruantia simi-
liter nec primo libro capitulo sui Ubi
dehac solempnitate fit mentio Quiter
quia nō videntur hi diee qm datur
q totu q postrum e agnitione torris
capituli hmg sedi libri Vsq hue potiu
e principalie ad mentandu nidcos in
egipto habitantes ad obseruatione hmg
solempnitatis Quiter quia processu
quem tenui videtur in magis conuenig
litte hmg libri Igitur hic in fine
ponitur breuis epilogatio eorum predicto
et hec patet patet usq ibi Quia legen-
tibus si semper exactius sit sermo a diff-
quisitiuis usq ad partes singulas qualib
e finis historiaris cui competit partes
singulas diligenter inquirere ut dictum
e supra capitulo sedo Non die gratis
Quiter prolixitatem scripture et com-
tatem materie que solent fastidiu ge-
nerare Sed sermo abbreuiatior qua
libet in hac sedo libro qui e quedam
historiarum abbreuiatio ut ibidem dicti
fuit magis delectabilis Quiter quia

ibidem dicitur Vt legentibus sit
animus oblectatio nec hic ergo cir
constinatus Secundo aliud ysaie
ex Consummatione et abbreuiatione
dns deus exercituu faciet in medio
omnis terre q ferit ex impletione
misteris Verbi incarnati Qui cum
patre et spiritu sancto sit honor et
gloria in secula seculorum amen

Explicit liber machabeorum primus editus
per venerabilem doctorem sacre the-
ologie et magistrum nicolaum de lyra
de ordine fratrum minorum

Incipit prologus eiusdem magis
tri nicolai de lyra super libros sa-
pientie et ecclesiastici de ordine
fratrum minorum sacre theologie
venerabilis doctoris

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Incipit prologus cuiusdam magistri Nycolai de lyra sup libros sapiē et ecclīastici de ordine fratrum minorum sacre theologie venerabili doctore.

Ost libros historiales non immerito expenenda sunt dicta que sunt scripturales morales ut liber sapiencie et liber ecclesiasticus inter quos premittendus est liber sapie tri tractat auctoris nam auctor mane facto primo et quia iuxta philosophum dissertissimorum hunc librum grece scripsisse ut quidam dicunt doctores historiographi fuisse compilauit ex sententiis salomonis quibus quod salomon et eius auctor principalis loquendo tamen de auctoribus huius libri sic patet Nam in fine viii et nono capitulo expresse loquitur auctor in persona salomonis Jesus autem filius syrach scripsit librum ecclesiasticum tempore ptolomei euergetis ut patet in prologo alterius libri qui fuit post alexandrum magnum et scripsit posterior salomone tempore et auctor Patet iste secundo et quia uterque liber partim protrahit sermonatiue et partim exemplariue ut in persona sue indebite inducendo concedente Exemplaueto patet in libro sapiencie inducit aplicat f

alvadam ut hic in fine capitulo exterminantur impatribus ex civitatibus de egipto Exemplificatio potest in libro ecclesiastico inducit abenoth et protrahit usque ad symone filium onie ut patet etc. qui fuit patri in tempore machabeorum et sic patet ratio secunde hiis igitur premissis qui nomine scripturarie in traditur inducias partes dividimus Nam primo inducit auctor ad sapiam desiderandam et habendam et hortationando Secundo ad idem inducit exemplum exemplificando in fine quarte Circa primum autem utilissime considerandum est in hoc libro ut scripsimus sapientia et iustitia procedem accipiuntur Accipiuntur iustitia hic cum legalibus que sunt dicitur quinto ethicorum et omnes virtutes Nam lex precepit de actibus omnium virtutum Et cum in tantis legis cultus sacre bonos et ethicos que bonitas sit et virtutes Similiter sapientia pro ut hic accipitur includit omnes virtutem Nam ad sapientem pertinet determinare aliud quod formaliter in qualibet virtute Propter quod solus ethicus assimilatur virtuosus Virtuosus hominis electionem in media constituens pro ut sapiens determinabit et ita sapia que est cuiuslibet virtutis dicto modo determinantia includit omnes virtutem Et sic patet quod iustitia et sapia et qualiter procedunt propter accipiuntur in hoc libro Tertio ergo sapia uel iustitia hoc modo dicta dupliciter dicta hic Uno

194

mo pro ut partis hmanes
acquirant Alio mo pro ut adeo
in finem et licet de utraq; mlo
libro tangatur tame de alla q
o per inistione specialiter agit

Agitur ad nistria vel sapiam
sit intellectam autor primo mob m
dnat Qo circa hoc errões exclud
a Nolite zelare morte in errõe
vestro Qo prosequendo qđ oportuit
mittere circa Circa philozophus
in pncipio libri de anima primo adno
tiam habendam de anima mdurit
et istos errões tm cam excludit
in prosecutione primi libri et pgen
ad tractandu de aia et cuis potentijs
procedit Qo libro et tm
primam partem suendit q sicut
in inovente requir debita virtus
ad regulariter inovendu sic immo
bili debita dispões ut obediat mo-
venti Et sic est in hominibus Ma
imprelatis et pncipibus requir
sapia sine qua nihil mo dicto nichil
recta ad hoc q bn regat optima a
in quos oportunaliter requirit
sapientia ut
bn
subdatur et obediat regimine ipsius
q primo ostendit imprelato Qo
in subditis; circa primu dicit

Incipit liber sapie

Incipit liber sapie · Diligite
iustitiam q
mdudit omnes
qui vivunt qui
iudicatis tra
ra hitantes
intra mi fo-
ro seculi
et cetera ne
to et quia
ni hoc sint
amici ri q
veritatis dei
a quo procedit omnis ptas recte mdi
candi Qo subdit ostendit mdonna
in bonitate a confortatam illi quia
sicut omnia ordinat in se ipsi tamq; ad
finem Ultimu et optimu Ita q
nos actus nros ordinare ad rationē hz
et ad honore dei debemus Et in sim
plicitate cordis a mundicia mentis quia
secdm augustinu hoc e simplico cor
q e mundu cor quoniā illud a habet
notitia eius per sapientie donū qui
nes virtutem mcludit Et subdit
modus inquirendi ti dicit Quoniā
in veniet abhijs qui non temptat
illu Temptat aut deu qui hns mali
quo negocio q facias cui hui et ra-
tionabiliter obmittit illud effectui ex
pertas exprouisione dina Quia ter qui
arguit sedē sapie obmittendo q pertt
age ut pote studijs experiri expertas
cam hre ados e queda aplis dei
temptare quia ter quod mito sibi dene
gatur sed faciendus q in se e per
opa optima experiri studijs et otijs

contrediuntur Qo bene dicitur Auoma
mouentur ab hijs qui non temptant
aliud et qua tales quantu adad q non
possint attingere comittit dne proui-
dentie Qo subditur apparuit autem hijs
qui fidem dnt mallid q. intendete
mpm per amore talibus em ostra re-
muneratiõ modo aliquo manifestantur
secreta dna Qperuerse em cogitatoes
seperat adeo qua stult bone sint
tausa omi omib ad apm ut dictu e
ata male separatoes ab apo Qo conclu-
ditur Probata aut virtus a. approba-
ta adeo existens in sapientibus redun-
nt sipientes cogitationa pecantes
Nam per corpm structõne dicit
ad corruptem Non sic aut sit de
pcantibus exterta malicia Qdeo
subditur qm in malinola anima dr
aut aia malinola cuplacet apa ma-
licia gutur hitum curiosum Qm
q dicit q hijs qui letant cu male
fecerint exultent in rebus pessimis
non inuenit sapia per sipionem re-
rectõne nec per dnam illustratoz
nec hitabit corpe subdito pcatis
a. homine subdito rationalibus quib
que tausant eternaliter mentis Nam
quia talia est brutalis sicut dicit Pi-
thagoras q Quos sanctus hic tan
mdum subiectat ad sapiam sine q
non sunt rationales regabiles regie
corpe Et diuidit in duas partes q
primo pponit intentu Qo probat ppor
tu sub pãtesi a Quarta sunt duo
primu scendu q sunt dicit phus iij
philosophoz adem sunt doctia et disciplia
Nam sicut ibidem dicitur adem et

actus mouentes et motu diuinitus
tamen nominatus Nam ut egredit
amouente dicitur motu actiua ut
sit operatio in motu dr motu pas
siua et cod mõ doctois q discipuli
adem tactus dictus doctia ut est a-
docente et disciplina ut efficitur in
discipulo et sic eadem sapia e in
spe in discipulo et doctoe quia per fi
ctionem e facere alteru sibi simile q to
methcos Qpter quod sicut recte et
indigent sapia ut bñ regant sic
subditi ut bñ obediant Qo dicit spe
sanctus discipline a. auctor sapie
in discipulo effugiet fictu aliud qui
in coruptibus non querit rem sed ap-
parentiam tantu q auffert quitum
ad finem effectu non quid ad persona
necessaria e Quinq cogitationibus q
sunt sine intellectu a. sine ratoe
quales sunt cogitationes pcantiu
qui sequuntur impetu sensualitatis q
corripiuntur a. principatu a superemete
iniquitate Nam pcatis sequit
e pena predicta per accidens in ea
quo pcatis predone tollitur iuste gra
tuita subtracto e pena et per tõne
alia q dr sequuntur ad
hoc sunt penalia exposita sunt
pcata sequentia in quibus libet
homo ad subtractõne gre q homines
impedicbat accidentali lapsu et hoc
e q dicit aplus Ro primo quod
quod tradidit illos deus in pas-
siones ignominie a. dnis sicut
tade in ignominiosa pcta s. quod
alia in mora pcedentia Benigne
e cum spus sapientie a. datur

sapie

sapie quia non solum dat eam sup-
abus et magnis sed etiam mitibus
et sibtilibus dum tamen ad hoc debi-
te se disponant qd aliter excludendo
subtrahit Ner liberabit maledictu
ac hominē impetratis obstinatis a-
labijs sinū ac a blasphemijs et alijs
labioz motū ꝓpetratis quonam ac
nūd alterius ac affectionis malaz testis
et deus et cordis alterius ac cogitatoz
et intentionis ꝓpijs scrutator est
Verius qm michil eum latere ꝓt
et sermonū alterius auditor et mul-
to seruius operū eius inspector
Cum spūs dñi hic conter tempe-
bar dicta sua sc qz assertores et co-
gitatores et locutiones ꝓpetratoꝝ no
latent deū Quia spūs eius et vbi-
qz per essentiam et psentiam
et hoc et qz dicitur Cum spūs dñi
qui omia scrutatur etiam qz finis
dei plena est ro ij Replenit orbem
finis Nam omia creata sunt et pro
dicta peraptio gen ꝯ pmo Spūs dñi
ferebatur sup aquas ac sup matiaz
informem sicut ibidem ac
hoc qz continet omia ac spūs sanc
omia conseruans inde sicut pater
et filius Nam indiuisa sunt opera
trinitatis scientiam hr vocis ac no-
tionem cuilibet dicti publice uel or
culte Ideo concludit qualiter hoc
qui loquitur iniqua quantumcūqz no
ꝓfecte spm dñi aut ꝓtei et alia di
mittendo impunitū torquiens iu
dicii ac dñi iudicium puniens omia
mala Quicogitationibus cum impij
interrogatus est ac districto iudici
dño sermonū aut aptius ac Repe-
titio eiusdem sententie ad maiorem
assertionem quoniam amicus zeli ac
dei qui non solum zelatoꝝ sed etiam
zelus in abstracto ꝓt dici qualiter sin
gularem excellentie animaz zelum
custodite ergo vos a murmuratione
que michil prodest immo detrendo plg
significat quia multū obest et detrac
tione ꝓtite lingue Nam lingue
minatur cum ad detractionem qz
ferendam applicatur quia pcthor pe-
nam meretur Vnde luce xvi de
Dic mihi epilogo qz grauius ar-
debat in lingua eo qz inter epulas
positus detrahebat de pauperibus qz
sermo obscenus ac pallatius appen-
dia sanctitatis eius inimicis hoīb ve-
nenū inquinatis in quantū nanabit
ac impmitū non transibit Ideo aut
quod monetur arridet alaz qz e intel-
ligendū de mendacio pniciosō no aut
de iocoso uel officioso Qz stolite zelare
hic tecta appetitu sapie cremonet
triplex error precedens exordia ta-
dio Deperemit cum multi vald'
et adhuc dicitur aliqui anima hoīs
ee mortalem sicut brutoz animaliū
Eoquoz persona dicitur et ibi o
Vnus et eim interius homo et iuste-
toz et equa Virtutis condicio et
et hoc aliqui angustijs depressi qz
redebant ad interfectionē sui ad eli-
dendū alia mala precedentes nulla ad
post mortem ee Alij uero qz oppositū
querebant delicijs carnalibus affluē
sine freno rationis sicut et bestie
equitantes operi humanoz et

cxhor terni; dicebant q̄ omnib⁹ pē
nite pñtib⁹ erat pro aliqua culpa
precedenti aplīs afflicti cuj errōis
simt treb amici qb⁹ ut abidem dif
fusius declarauj Hec autem tā con
tribuantur appetitui et acquisitōe sa
pie que regebat sui pñtib⁹ interfec
tōis et bone vite finis preferr
uanis vite pñtib⁹ et mpñti vite
preferr bania virtut⁹ diuitijs ho
noribus et delicijs Sit ergo pro
ceditur qua p̄mo remouet⁹ primū
Qo stdm eas ij Qo tertiū capitulo
terno Circa primū dicitur Nolite ex
timere mortem a. appetere eam in er
rore vie vre a. perhor omnj pe
nalitatem credentes euadō hor
em e errorem Nam maior primo
sequitur in anīa septa Qo stbdi
Nec acquirentib⁹ pdictionem sacre
me om̄ipotib⁹ manum vras a. per
manus vras vos interimendo qm
deus non fecit mortem sz homīe
quem creauit potentem non mō
per dona originalis iustic q. ip̄s
uasset sine morte media ad gloriā
anime et corpis transisset Nec
letatur imperditione vinoz⁹ per mor
tale peccatū creauit em ut eter
nā a. ad hoc em creauit vt rebus
p̄manerent in te indeficibiles
perseuīas ut angelos aīas hūas
corpa celestia et etiam elementa
quintam ad totalitatem licet in
aliquibus eoz⁹ partibus sit grīs
et corrupcō res ita corruptibiles
conseruat in te stdm eoz⁹ species
q. continuam generāte Et sīa
tales fecit macdes orbis tuus a
diuersab⁹ macdes hom̄ Quia lic
humana natia tradeit ꝑ peccatū in
mō e irremediabile sicut permitti
angelice natie Similiter licet
homo ꝑ pcm̄ meruit necessitē
moriendi non in statu sed dedit
sibi remedia medicinaz⁹ contra in
firmitates in firmitatū in surge
tiū vsq⁹ ad humane vite debita
quod ¶ Non em̄ Hic tenet de
clarat dictū suū et p̄mo quātū ad
remedia contra morbos corporales
ut dicitur Non em̄ e animalib⁹ a.
hominib⁹ medicamenta exterminij
a. remedia contra calamitates corpo
rales per extimatōe ap̄le ut
sicut facit alli qui se interimut
a calamitatibus huius vite sicut p̄
dictū e Secdo quātū ad penas spūa
les ut dicitur Nec in seculo regnū
interna a. in p̄na ut ¶ autem
hoc regnū q. nullus à pena et
culpa qd regredi sed semper in
p̄na anīa p̄ter homines culpa per
penitentia sanā et peruenīcies
nade penam in seculo per gratiā iusti
ficantem et ad in mortalitatem glē
dicentem ꝙ subdit Iustificā em̄ que
per gratiam e penā e et in mor
tales s. effectus quia fecit homines
digned in mortalitate glē Iu iusta
autem qui e p̄tm̄ mortale morte
acquisita Nam p̄ p̄tm̄ meruerūt
more eternē Impij aut manibus
a. opibus et vbis aperiemini alla
sz in iustia et estimantes alla amicta
a. ubi tomiemini Inter hec mirabi

m elmantam admalech Unde di-
Qo ethicorū Cruelis t omnib⁹ quiscz ta-
lib⁹ finē sibi ordetur ¶ Deflupmit
per diuersa uitia et sponsiones po-
nit adillam adhēntes ei in sepabi-
liter sint sponsus sponse quoniā
morte sc̄z vehemne digni sint qui
sint exparte illius sint alli qui sit
exparte ustine digni sint imor-
talitate gloie Capt. 11

Qxerunt impij hic quitere
monet error pdns s. alios
qui qpter ale mortalitatem
ale sdm sūm errorem admitta car-
nalia ~~diebant~~ errore ~~mitta~~ ~~et~~ mittendi
diebant et mittendu sine finem
admitta carnalia et primo hic error
ponitur Deus tollitur i hac rogi
tamit pma mdiab quia primo
ponitur error in intellectu Qo
in effectu à vomite ergo Circa p-
mu dicitur Qxerunt enim impij
cogitantes apud se non recte lic
cm impiis principijs non sit er-
ror tame in deductione conclusionis
exalijs contingit errare qm minor
qpositio non accipit recte sibmale
Cingulū et in tedio et temptib⁹ in
terre Circa solum ponebant in
ultam pitem que cito transit So
sibdunie Mors e refugerūt in sic
homib⁹ quia negligebant pg ultam
astam pmiū boni apis et non e
qui agnitus sit reuersus abinfeis
r amortuis Ez hoc patet falsi
iij regū xvii de filio mulieis sarap
tane quem sustranit helias Et
de filio sunamitis que sustentauit he-
liseus Quarto regū iiij cto Et deplu-
rimis alijs in nouo testamēto Anima
ex michilo nati sunt Nam materia
corpis humani ex michilo fuit pro
ducta in prima rerū creatione et anima
in singulis p creatione Et post hec
errant taniquā non fidem hoc nō
sequitur Nam anima hominis est
immortalis supposito tamē in flux⁹
generali aquib⁹ dei spiritus mitta-
tur pe et qm simul et statim e
in membris mis Quilibet cū per
in spiratione et respiratione aeris
et pmo subtile aer et pdict
subtilia sc̄z calor naturalis qui qdē
sui parūitate subtilia pdicti ad re-
mouendū cor nim quam dii cū
calor naturalis e in corpe cor in
fluit motū impartibus alijs et
pmo uuit et ultimo moritur Qz
extremis timis est corpus nim de
fincte naturali calore statim cū
in frigidat et tandem minime re-
solui⁹ et spūs r aia diffundit
r euanescet sunt et aia brutoz
et transit vita nra sunt vest
tigia mihi que totaliter dissolui
per radiū solis et nome nim
obliuionis accipiet et qnib⁹ r per
lapsum tpis Nam sunt post
mortem hominis remanent nome
ones aliqualiter tame per lon-
gitudinem euanescit et nemo
pteris uite habet memoriaz operis
nroz Deus tame habet me-
moriam ad premiū bona ad
pmandū mala Et non est

reuersio fiet nr quia post mo-
tem nullus reuertitur ad uitam de
nuo naturali per miraculu tame
aliqui fiet reuersi ut predictu e
omes reuertentur in iudicio finali qm
consignati e per lapidem pcussi
torpus defuncti sepulti Venite
ergo Hic consequenr ponitur ef-
fectus dicti erroris Nam si de hac
mihil remaneret post mortem nec
expectetur aliquod pmiu probis
uel pena pmalis non restat nisi q
homes sine freno uiuant ad omnes
pisibilia mundi et delectabilia carnis
Et hoc e q dicit primo de delectabi-
libus carnis Venite ergo et fruam
bona constituendo ibi finem uitae
et utamur creatura tamq in multe-
tudine x. etatis cito sicut potuimus eterna
patent usq Nemo uestrum exponat
sibi x. exclusis aliquam uitam etatis
sit omnibus hominibus qm hec est
pars nra x. michil plus possimus
portare de bonis huius uite Et
pmamus Hic tenter exemplificat
de contemptibilibus mundi per op-
pressione iustorum et dicit adfligamus
pauperem iustum etc quia tales non
pnt se et opa contra oppressores
defendere nec reuerentiam contra ta-
nos x. homines antiquos sed eorum
cos destruit honoris Hic due fortis
tudo hereditas iustis x. quid q possit
nobis beatu acquiremus Quod cum
in firmitate mentis ac ueritate cu
iudicandum est Circumueniamus ergo
iustum x. deprimamus opm quoniam in
utilis et nobis quia nonnulle con-
uincere operibus nris et improp-
erat nobis peccata legis Semper
om aput homines fuit lex naturalis
cuius transgressione improperabant
iusti peccatoribus Et loquitur hic
scripturia de tota multitudine iustorum
sicut de uno homine eodem modo
loquendi quo dicit exodi mi filius
meus primogenitus israhel Pro
mittit se scientiam dei hre Illud
qd referri ad quosdam iudaeos qui huic
legem dimittis datam Quodi qui fi-
lium dei se nominat quia sic nominat
abeo sicut dictis et factis et nobis
intradictionem cogitationum nrarum eas
arguendo sicut ferunt multi spiritu
aphetico grauis et nobis et aduersa-
rius et subditur causa qm dissimilis
aliis uita illius fuit eum uideri ab
aliis generibus distincti mi habitu
cogitatu nec tantebant gentilibus
et no grauis erant eis aduersus
Potest quod antiochus epyphanes
cogebat iudeos ut transferrent se
ad ritu gentilium ut hi primo et 2o
machabeorum et idem uoluit facere
aman que et similia prudens in
spiritu salomon dixit asta tamquia
diuinatores x. mulieres ueritatis hanc
estimari summo abillo Nam gentiles
erant ydolatre Vt et anathema
fulsitas et abstinere se aliis mis
tamquia immundicijs Nam modi
uiuendi gentilium erant mixtionis
tione ydolatrorum et aliorum legge
prohibitorum Et prefert nouissima
iustorum x. bona aliis expectata

preferr omnibus bonis Vite prius
Videamus ergo si per afflictiones
expectamur iuxta uerbum eius
si em uerus t filius dei per gram
iustificemur an sustinet alius liberando
de oppressionibus nos et si sim
t frequenter tempe Vetus testamen
sicut pater in persecutione aman
tempe mardochei et tempe mach
abeor de persecutione antiochi co-
tumelia et tormento interrogemq
eum sicut pater de septem fratribq
qui cu mire contumeliose et tor-
mentis magnis fuit interrogati
si uellent obedire regi Ro mach 2o
vii ¶ Aliter autem exponitur pe
sta de xpo nro passionem prudet
salomon hic descripsit eam cu di-
Circumuenamus ergo iustu aperue-
stianum eum iudei plures xpm ca-
pere in sermone ut pater exp de
cursu euangelij Et imperat mul
peccata regis Nupserabat em
cu ayath vii Quod arrita face-
bant mandata dei Aiter traditores
suas Permittit se stram dei hre
Johis vii Est Verus qui misit
quem nos nostis sed ego sno eu
Fructus e nobis intraduxerunt regi-
tationi nre Xpus em cor re-
darguens cogitationes eor qualem
ayrax Et cu vidisset alius regi-
tatores eor Rex grauius t nobis
animam admendio Aiter odio q
contexerunt contra eu tera pater
usq; ¶ Si em t Verus filius dei
Dorumdetur cc pasta expo-
nis Nam vera dei filiacio competit
pli xpo qui t solus dei filius natura-
lis Alij uero sunt eius filij adopti-
ui Contumelia et tormento interro-
gemus eum Xpo em pendenti in
cruce dicebant ayath xxvii Si filij
dei es descende de cruce nec nostre tur-
pissima condempnemq ed Nam inc
lamones respondentes ei ayath xx
vii Sic em respectus in sermonibq
illius Credebant em iudei q xpo
mortuo sermones apius predictos
reputarentur falsi Sed contrariu
contigit Nam xpo resurgente et
miracula astendente fuit nome eius
exaltatu et doctrina p uniuersu orbe
¶ Her cogitamus Quinto errore
tra immortalitatem anime hic ponit
h'eretor removetur cu dicit her co-
gitamus que dicta sunt et certainus
Et subditur erroris causa cu dicitur
Et certainus em alios malicia cor
p si referatur ad iudeos specialiter
sedm expone sedam dicendo q
licet pati iudeos hi fuerint notula
de xpo sicut plenius dixi superius
Si aut referatur ad impios
generaliter sic similiter t Verum q
malicia affectus operatur notanda
intellectus maxime in moralibq
quia qualis t unus quisq; talis
finis sibi videtur ita etiam co Et

nescierunt sacramenta dei . et occul-
ta bona que preparauit diligentibus se
quod ideo subditur neque mercedem spera-
uerunt diuine iustitie nullam retributionem
expectantes nec iudicauerunt honorem
animarum sanctarum quo transferende
sunt ad consortium angelorum Cum
deus creauit hominem inextermi-
nabilem . et immortalem ex parte
anime et contra corruptionem corporis
eo quod est compositum ex contrariis ele-
mentis Dedit donum originalis
iustitie quo poterat anima corpus suum
a corruptione preseruare Et ad ymagi-
nem similitudinis sue fecit illud
quia fecit eum capacem dei per cog-
nitionem et amorem Inuidia
autem dyaboli mors introiuit in or-
bem terrarum quia per temptationem
eius primi parentes mandata dei
transgredientes perdiderunt originalem
iustitiam et sic incurrerunt morien-
di necessitatem Gen. iij Imitantur
autem illud . et dyabolum qui sunt
ex parte illius . et omnes impij de
quibus dicitur Johannis viij Vos
ex parte dyaboli estis Cap. iij.

Istorum anime

Hic remouetur tertius error
qui est circa mortem iustorum
quam multi ignominiosam
reputabant quando erant
in afflictionibus et tormentis
nam cuncta talia credebant esse
penas alicuius peccati precedentis ut
supra dictum est Primo agitur
ponitur huius erroris remotio Secundo
cuiusdam dicti declaratio tertio ibi
Circa primum primo ostendit mors

iustorum quamuis sit penalis esse
gloriosam Secundo mors iniquorum igno-
miniosa ibi impij autem Circa primum
dicit Justorum autem anime in manu dei
sunt Sunt enim immortales ut
dictum est et adeo separate a corpo-
ribus per mortem sunt in manu
diuine misericordie per securitatem
glorie concedende Nam a tempore pas-
sionis Christi per quam aperta est
ianua glorie si non habent aliquid
purgandum statim euolant ad glo-
riam Si autem habent aliquid purga-
dum detinentur in manu diuine iu-
stitie in pena purgatorij ad tempus
sunt tamen secure de sua beatitudine
capienda Tempore quod fuit ante
passionem quamuis essent purgate
non recipiebantur ad gloriam erant
tamen secure de gloria concedenda
remoto impedimento nature per
Christum redemptorem et non tanget
illos tormentum mortis Si autem
loquamur de tormento quod est per
separationem anime a corpore hoc est
commune bonis et malis Sed tor-
mentum mortis hic dicitur illud ad
quod per mortem deuenitur et hoc
est tormentum gehenne quod non tan-
get iustos licet tormentum purga-
torij eos tangat qui non purgantur
totaliter in uita presenti Veruntamen
non tangit eos sicut iniustos sed
ut peccatores Non tamen peccatis
adhuc remanentibus sed penis
pro quibus remanserunt ad penam
temporalem obligati Visi sunt
oculis insipientium mori tota .

liter mcorpe et mala ut patet
ex predictis. et estimata e afflicto
exitus illoz. a exitus illoz deho
mudo reputatus e mera afflicto
ab illis qui nullam curam hominis ac-
dunt postea et ubique iusto ani
ma iustitie quam temere qm hoc mũdo
sum iniquitatem habuerit in exterminio qm
insipientiu errorem et q a nobis est
ater extremum sum dicit errorem
qui dicit recedentes a nobis permorte
tali exterminari. Illi autem a iusti
ti qui sic errore recedunt exterminã-
ti sunt impie. Anima em remanens
corpe principalior pars hominis hic
accipitur protato. Spes alloz in mi-
talitate plena e quia per amit-
ti qm mortalitas nec ade nostra fuit
plena nã amitti patet. et fuit a-
missa. Qm pauris nepati sic in illis
que sunt hom communia et unus
qm multis hñ disponentur per gla-
die et corpalib qm deus temptauit
illas. Est autem temptãs atque ex
primens de ignorancia. Unde et
illa pars legis que ad hoc ordinatur
dicitur temptatiua. Deus aut
nichil ignorat et sic non tentat
sanctos per afflictionẽ corpis ut
accipiat inde aliqua notitia sed ut
magis virtus patientie corpis nota
fiat aliis ad exemplũ imitationis
et ppter augmentũ sue retributionis
Quos subtrahit tanquã amicos sanã
te q ubi non deteriorantur sed me-
liorantur et in tempe retributionis cit
respectus. Alloquitur non solum quid
ad animam sed etiam quid ad
corpus quod resurget gloriosum
ad subditur fulgebunt. iusti. Per do-
tem claritatis et tanquã scintille
in arundineto discurrent. Per dotẽ
agilitatis quia corpus obediet ad
nutum anime quocũq ad locum motũ
quantumcumq natum. Nam per fru
entur deo xpo in finali iudicio
Qui confidunt in illo intelliget
veritatem. Et hi sunt qui desen
sibile non presumunt que presumpse
homines in uoluit tenebris ignoran-
tie sed in diuinis confidentes
ad deum recurrunt et sic datur eis
lumen intelligentie. Et q. talis
cognitio hec veritatem animam sic
subditur. Et fideles in dilectione atq;
esse nt illi capiuantes intellectũ
suum in obsequium. Quia domine gre
ditur et pax glie in finibus e eius
eius. Nam ubi quietatur totaliter
corpus appetitus. Impius autem
hic tantum audit mortem improp
rationis iosam. Et sed mulier corpus
et prolem. Mulier. Hirta primum
dixit. Impius autem secundum quem co
gitauerunt. i. sedm demita errois
apostolice doctrinã habuit. i. puni-
tionem eternam tum varias subdi
qui neglexerunt iustum. a postea iustum
noluit fare et adhuc recessurus
qui e bonitatis in finite qui ter q
corpus primum e in finita non inte-
sisse quia hoc est impossibile sed
extensisse. Sic subditur. Sapientia
autem et disciplinam qui abiecit in
felix e quia per hoc venit ad
hanc punitionem et varia

t spes allor⁹ licet spes sit q̄nē de
fructib⁹ bono tamen large arripiendo
arripitur decasione mali fructꝰ m
quantū casio mali apprehenditur
ut quadā bonū Impij ūcō dequib⁹
hic loquitur sp̄tura multa p̄ penam
uel p̄miacōne credebant ee pg morte
et ꝙ dicitur q̄ pacta t spes alloni
qua credimt euadere simēz penam
post mortē et labores allor⁹ sine
fructꝰ quia licet frequenter pluēs
laborent m hoc mundo qa nisi tm
de suis labōribus non reportant fruc-
tū gloiē sed miseriam pene ¶ Hm
lieres hic tenet ostendit corp aggno-
mina in p̄sona romulꝰ t p̄mo
fecit q̄situ Ro misert duplex cor-
relatū q̄m felix streilꝰ Circa
p̄mū dicit mulier corp in sensate
simt sequetes mores uiroꝝ suoꝝ
et maxīm filij corp sequetes
uitam et doctrinam parentū ma-
ledicta creatrix corp a. p̄ motū per
eos qui dicūt corp creatrix et con
formant se alijs ¶ Cum felix
hit ex predicto misert duplex cor-
relatū Cm ponitur a filij aute
qua dixit q̄ filij miores parentū
edunt magnominiam ap̄oz Ro
misert q̄m felix streilꝰ quia licet
sit in matrimonio non tamē he
filios in eius agnominia cadentes
et tenquinata quasi cor streilis q
adultera non cet felix sed misera
habebit fructū p̄pria contumelia
coniugali maiꝰ sibi qua cet filij
et spado a. in potentes gr̄ecare
qui tamē t sancte vite Ro subdit

qui non maculatis t q̄ntū ad p̄tm
op⁹ nec cogitauit aduersus deū
q̄ntū ad p̄petratū cordis Dabit
eis fidei dom⁹ a. dom⁹ gloiē q̄
data pro fide formata tribulatōe Ro
subdit Honor⁹ eis labor⁹ gloio-
sus t fructus et q̄s eternus est
subditur et que non contradat ap
Detali cū spadone dicitur ysaie
lvi Non dicat eunuchus ecce ego
lign⁹ arridi quia hec dicit dns
eunuchis qui custodierint sabbata
mea et elegerint que ego volui
et tenuerint fedus meū Dabo
eis in domo mea et in muris meis
locum nomen melius a filijs et
filiabus nomē sempiternū dabo eis
q̄ non p̄ibit ¶ Filij aute Hic
consequenter misert sedm torre-
larium de filijs nequor dicēs
filij aute adulteraꝝ a potissime
adultio spūali quia t ydolatri a
consummatōe exurit a. m ep⁹ tri-
nationē et siquide dāge in te
exurit impetri in methilo com-
putabuntur Nam uita p̄ria nullig
t monēti accepta fructꝰ et sine
honore Vere cit nouissima se
nectus alloꝝ Nam honor t
p̄mus virtutis iiij ethicoꝝ qui
quod alle solide t honor Verus
qui deferitur alicui mte formam
sue virtutis Propter q̄ senectꝰ
tarone virute pertons ueo tact
honor et sic celerius fuerint
defineti dicte senectus No habue
spem vite future Nec medic
agnitoris a. iudicij gr̄alis aq̄

amiã cognoscentur etiam actuletra re-
diã Allocutionem r. desuis malis exa-
sperationem Machabeis cũ nuque dixe sue
consummatoẽ r. dure condempnatois
que t ad penam egrẽ rchemalis mi

Quam pulchra t Cap..

Obroc amoto circa mortem
iustoꝝ hic ꝗter declarat
quoddam dictũ. s. q iusti semper sunt
in malis quam in iusti. Et hoc ꝓmod'
declaratur sedm statu pnãm vite Q
sedm statu vite future capitulo v. ꝓ
mo diab quia ꝓmo declaratur qualiter
in iustis vite longioꝝ Q. in malis
qui sunt in vite brevioꝝ r. iustis aut
si morte Iusta tamẽ diuisio no est
sic precisa qui de matia omnib par-
tib aliquid ponatur malia et cedi-
so ꝗter tonectionẽ Circa ꝓmiũ ꝓmo
ponit in iustoꝝ commenda tiõ dicẽ

O quam pulcra t casta generatio
r iustoꝝ multitudo que t tasta tor-
pe recedendo alliata carnis et
etiam mẽte ꝓtinendo vitiũ infide-
litatis et ydolatrẽ cum claritate s.
sapiẽtie que datur iustis qñ mor-
talis t cũ memoia alliꝰ et
sibditur in mortalitatẽ modis qñ
aplꝰ deũ nota t noticia ggregatis
Quideo ideo nulla tedit obliuio et
sic eius memoia t in mortalis simi-
pliciter et aplꝰ hominib et sic t
in mortalis saltem sedm quid Ma
memoia iustoꝝ sit in etia que aplmo
abel iusto incepit sedm gregoriũ cũ
vii Grauiter loquiẽ de hominibus
sanctis qui sunt in patia sic talis
memoia etiam t in mortalis sit

Cum quib fiũt. r. in ꝓmiti vita existes
imitantur illam quia multi etiã in so-
lentes ꝓ exemplã iuste sanctoꝝ emen-
dant uitam suam et desiderant cam
cũ se adiuit Cum cũ iusti de mundo to-
to transeũt ad aliũ ad habitandũ illi cũ
quibus habitabant communit desiderii
corp r. editi Aliter tamẽ exponit de
aditione aplmi vita a sonũ quia tal'
mors dicitur quasi naturalis et sic
tales dicũt se quodãmõ aditũ depti-
ti vita quia solũt a principio mens e-
to Post mortẽ uero talium creden-
datur bona vita vtpote tamquam
desiderata credere si posset et ꝗ
hinc exponi videtur litta sequens
tanquã dare cũ dicitur et mittetur
coronata et pugnatur sic littera et
vincens carnem mundi et diabo-
lũ qui perfecte amant a iustis in
morte vtpote triumphat r. acquirit
ꝓmiũ in tonquinatoꝝ certaminu
r ꝓmiũ quod reddetur ꝓtertamibꝰ
in tonquinatis contra dictos hostes
inuictissimũ coronata singule t pro
dicta victoia q Multigena autem
hic sedo declaratur iniquoꝝ defi-
cientia cũ dicit multigena aute
impioꝝ multitudo que dicit mul-
tigena ꝗter eius magnitudinẽ
certastes ꝓmos Stultoꝝ in finitꝰ
t inis et non est utilis quia no
valet ad finem intentũ sicut
moderna dicitur in utilis que no
indicit sanctate Omnis aute ho-
mines mpiti sunt ad ymaginẽ
dei facti sunt ad beatitudinẽ ordi-
nati Ꝑter quod impij abei

deficientes dicuntur ꝯ vtiles ꝙ
subdunt & adulterine plantatiões .a.
omes impij qui sic nominantur eo
q̃ per adulteriu spuale fiut filij
diaboli Nam dabunt radices altas
Nam non pñt astendẽ ad bona spũ
celestia nec stabile fundamẽtu col
locabunt quia totam fiduciam sua
ꝯ bonis mundanis et tui nosis po-
nunt et si in ramis interim ger
minauerint .a. ꝯ bonis tp̃alibꝫ
prosperati fuerint ꝯ firmiter po
site .a. inconfidencia pñtis vite t
labilis & cuento cõmouebunt
a. adei sententia super eos irruente
eradicabuntur a bonis pñtis vite
in quibus fixerant radicem Con-
stringentur cũ rami inconsummati
quia frequẽs talium mors accelera
& structus corp inutiles arẽ Nã
ex corp ipiis non huntur exempla
bona sed mala & iniquis cũ
omes filij ore ex hoc cũ q̃ sunt
imitatores patrum suoꝝ sceleru tes-
tificantur malicia aporo Quitro-
gatione sua tũ cũ increpant
rug sunt filij respondent se ee
filios alloꝝ sequibus notũ e q̃
sunt iniqui ¶ Justis autem
sit giter ostendit pmmia
iustoꝝ bremoib vite et diuidit
in duas partes quia primo facit
gloriã Secundo deprecatiõem
primoꝝ ibi q̃ sũt autẽ Circa pmũ
dicit Justis autẽ si morte pre
occupatus fuit antequa veniat
ad senectutem ꝯ refrigerio erit
a. inquietet amissis pñtis mite
et sic melioꝝ conditionis quã
iniquus dñs veniens qui frequẽ
meretur tribulatiões corpis et
anime Sed quia posset obiici q̃
saltem premiatus et statim senectus
venerabilis ꝙ hoc admoneat dicẽs
Senectus cũ venerabilis e nec
a. veneranda digna non e in multi
tudine annoꝝ sed in maturitate
morũ quam assecutus e iustus li-
bet sit iuuenis etate ꝙ subdit
Nam sunt sensus hominis sc̃i iusti
quia sunt honestate maturi et
etas senectutis venerabilis Vita
in maculata sine bremis finis si
longa Consequẽter ponitur alia
conditio iusti cito morientis quia
per hoc eripitur de transitu ma-
liorũ aquo posset peiorari ꝓpter
liberi arbitrii variabilitatem ꝓpter
quod accelerato sue mortis vide
sigmt dñe dilectionis et hoc e
q̃ dicit placens deo nec et pater
lita paucis exceptis & disturbet
ne malicia .s. a parte mali muta-
rent eũ violentia tormentoꝝ
et ne fictio a. ypocrite deciperet
eũ ꝙ apparentia boni festinato
cũ enim aliquẽ festinato q̃e alluso
sensum sed tractatu e hoc nome
ad signandũ omẽ deceptionẽ muga-
citatis a. verbositatis ornate ab-
stinat bona quia frequẽter facit ea
apparere mala et in quantũ tamen
sustentatio inspirat sensum quia ne-
hementia passionis ꝙ iuste iudicia

rationis et maxie in simplicibus
inquibus minus vrget racio to
subditur sue malicia ¶ Impii
autem hic tanter ponit defectu
impiorum et primo quid ad intellectu
dictoꝝ impiorum aut mi spiritus quorum
et maior multitudo ut predicti et
videntes iustu morte participati
et non intelligentes q̄ sit recep-
tus misericordia ut predictu est
quia non credunt aliam vitam q̄
astam vide ponentes impreordisse
a deo mitibus animis taliā s. q̄m
gratia dei et vita et misericordia suis
impiis vita et respectus domine
dilectis et electis suis iniquitā
condempnat autem iustus et stat
recordatio sue iustie ostendit in
aquas condempnabiles videbunt
eum finem sapientes morte pecti
et non intelligent quid de illo co-
gitauit deus quia non credunt
beatitudinem futuram quam deus di
sposuit ei dare ¶ quare minuet
illud dog breuiando vitam eius
cuius tractus sunt superius tacte Vi-
debunt eum et contemnet requi-
tauit eum sanctos et in sanctos exis
ponentes se morti propria dei
autem irridebit illos ridentibus
ostendet in morte Et erunt p̄
hec s. p̄ delicias et honores huius
vite et inde in medio inter mor-
tuos proiectui Luce xvi Mortuus
est autem diues et sepultus est in
ferno Et sic priuant honore iu-
storum quorum anime ad requiem de-
feruntur per obsequiū angelorum
ut alibi dictum est facit de aliis ut mo-
rentur mendicis et portare euangeliū
in sinum abrahe quorum disrum-
pet illos animas a corporibus separando
Inflatos superba sue vocis quia non
poterunt se defendere uel excusare et
commouebit illos a fundamento a ab a-
micis carnalibus et bonis temporalibus quos
habebant sicut dominus fundamento ve-
niens increpauit petrum stare ti-
midi sicut dicit de antiocho epiphane
libro machabeorum xv et tradicent
illos ex adipso a felicitate tpali
in miseriam sempiternam Explicit

Quare stabunt iusti V.

Declarata permicie impiorum
et defectu impiorum quid
ad statu p̄sentis vite hic tanter hoc
facit quid ad statu futuri Et primo
facit hec quietum Deinde seu
separatim alibi erraui Circa p̄-
mu dicitur tunc .s. tempore iudicii
et tentabunt mortui iustorum et in
iquorum de quia fructus et finis iij exo
mi mediate p̄denti de qualis mi
morte quis moriatur talis in iudi-
cio presentabitur Stabunt iusti in
magna constantia quia perfecti cui
apd iudicabunt aduersus eos qui
se angustiauit in fundo cordis nostri
intellectu in persona et qui abstulerut
labores eorum eis nocendo in corpo
possessis Videntes turbabuntur
dum quia videbunt iustos gloriosos
in corpe et anima q̄ in illo mo e-
diderant finium Intra se poni
tentia agentes in fructuosam
tamen tm quia cito optata statu

meritr et demeriti tum quia non est qui
offensam dei sed quoter diuina flagelli
His simr quib habuimg aliqn mderi
simi sz mi iusta pnie et similiudine mg
ueriij quia supplicantes aliquibus po
nebant fideles p exemplo dicentes
Vsq mquo fiat sicut talis qo pauimus il'
iustus Nos mi sensati p ignorancia
futuroz bonoz Veritam alioz estima
bamg mi pauiam eo q contempne
bant' felicitatem' tpalem et finem
alioz sine hamde quia noiebant
m contemptu pnaz Vite qm com
putati simr inter filios dei a' inter
angelos adquoz conspectu ermr
tuc assumpti ¶ Ego errauimg q'
gnter pomitur iustoz eminencia et
iniquoz miseria seqatim et primo
ponitur iniquoz iniquoz miseria Qo
iustoz eminencia i Quisti aut Virta
primd mparsona dampnatoz aut te
redargutoz Ergo erraumg quia ui
tantib mi mundo et iustie lume no illuz
nobis licet aut luceat omnibus qn
tide et exparte sui ra dni mi sentet
adbomi tmittr sicut omnibus sed
aliqui eoz recipiut et scientur
Alij uco repellut et sic non fuit
eis a' ad corp utilitatem sed magis
addampnacone ¶ Et cog mo intel
ligendum e qd subditur ¶ Et pl m
telligentie nos lassati simg muia
miquitatib oz Nam frequenter plq
laborat homines ad perficiendu
sua pcta quam iusti ad iustie apti
situr de formicatoe uel adulteri q'
maioribus labozibus et pcliis

se exponit adhuc meretr licet
frequr deficiat quia uanis religio
sis in surgendo admaturimi plu
rimis noctibus ad deu laudandu
Quid nobis prodest superbia nr
quasi dicte michi dnio mihi dno
uit transierunt omia tanq
umbra que statim defecit et
tanquia amicis pcurrete qui sta
tim datur obliuioni et tanquaz
nauis cui sequitur nequ semita
alicuius' cuius ¶ Et aut carina me
dia pars nauis que latior est
et grossior sup ter quod cuius qui
gui deberet apparere et tamen sta
tim disparet pg nauis transitu
Aut auis cui sequitur Verberat
leuis uentu a' aerem et patent
tetra ubi fuit et nos nati de
sinimg ee Nam ex tam pauicis
ex contrariis clemet' homo natg
statim tendit ad cumptionem mor
tis Nam calor naturalis con
tinue consumit humidu radicale
nquo consistat uita q' sedm me
dicos p nutrimentu non restauret
sm uos phos naturaleo restaurat
p non seruandu equmaloneam
uelle ij degnacone et sic necs
sario tandem sequitur corruptio
sicut ymi aut arispne modici aq
uolut allam in seipm tame efficac
ximg fuerit et si continue apponat
tandem ab omni corrupcione et effica
acia ¶ Veteris a' stabilitate mul
tid quidem signu valuimg ostende
sed tantu defectus ideo subdi

In malignitate mea autem consis-
ti sunt. Siant autem malignitate
quasi mala ignientia que consistent
in ardore concupiscentie in qua con-
sumitur iniqui. Nam luxurioso con-
sumitur igne carnalis concupisce-
tie. Cupidi igne auaritie. Superbi
igne ambitionis mundane. Taliadic
erūt in inferno. q. Nam mi cū
remanet remorsus consciencie q'
t pena ualde magna. qm spes im-
pij que figitur in bonis tpalibus
quasi lanugo t. v. flos tribuli q'
statim aliento tollitur. Et adidez
ponit exemplū de spuma aque et
fumo et hospite vnius diei que
statim dissipantur et dantur obli-
oni et sic apparet defectibilitas pri-
or. Justi autem hic com-
ponuntur segregatim stabilitas
iustoz cum dicitur. Justi autem
in perpetuū viuent. Vita gloie et
apud dm t mites cor. aquis sp-
erant p̄miari no amittdo et co
gitatio cor. apud altissimū ad
aug honorem ordinant. Iuxta hoc
Qd accipient regnū decoris. t co-
ronā gloie ubi michi t turpe
diadema spei de manu dni
Repetitio t eiusdem sententie ad
maiorem expressionē qm deuoti
sua pregen. cob. reponendo cob in
beatitudine que per dexteram
intelligitur. Ut hic in. xxv. Et
brachio sancto suo defendet alios
minor designatur securitas beati-
dinis que amittō p̄ offerri

Qd accipiet. Hic queritur add'
scribendū miseriam in iquos segrega-
tim cum dicitur. Et accipiet arma
iram zelus illius. Nam ex zelo
iustie procedet ad puniciō malor
et armabit creatura ad vltionem
inimicor. Nam omīs creatura in
seruit regibus nostrīs. Induet
ythoracem iustitiā aqua non potit
deflecti cum apte sit regula iuste
t prouida iudicii terni. Nam iu
dicando non pt deficere. Galeam
iudicii inexpugnabilis equitatis
qua ira eius eludere q. nullus ea
potit impugnare. Accipiet autem ira
dram t vindictam sicam ministre
potit resistere et pugnabit cū illo
orbis totus contra insensatos. Ma
omnibus creaturis vltionē ad afflictio-
nem reproboz. Fient ergo missa omēs
creature ardent ad gloriam electoz
Qbime diuerse emissiones fulgur
ad afflictionē malor et tam qua
habone circuato arcu. Circuato
em plus arcus t circuatio tanto
grauius ferit et plior designat
p̄ punitō malor et grauissima
et aperosa ira. Habira. q. d. i
pena p̄ma Qlor t petra aute
erat xp̄us. Sed hec exposito vi
magis mistica quam litteralis
Qd subdit et a petrosa ora a-
abira dei que dicit petrosa no
formaliter sed effective magnet
amittit lapides grandes. Qd subdit
Qlene mittent grandines a-
perfecte et candescet in illos

aqua mãb que candens apparet
ſm mãb eſt turbata Contra illos
ſtabit uarritis ſpiritus a uentis ue-
hemẽs et adhẽmit a mirabilem lo-
tum Perdiscat omnes terram iniquitas
illoꝝ Nam ignis conflagrantibus piu-
gabimtur clementa quater iniquita-
tes factas in illis et malignitas e-
uertet ſedes potentu quater ſuperbi-
am oꝝ

Cap. vi.

Melior eſt ſapia Poſt quam aue-
tat impius capitulo inducit ad
amorem ſapie et pgea admonet er-
rores circa hoc contingentes et alia de
ſua declarauit Hic conter reſtituit
ad ppoſitũ ad appetendã ſapiã inducendo
et primo adhortatur Qo qualiter
acquiratur oſtendit a quid ſit aute
ſapientia Poſtea inducit manifeſ-
tat ad ſapiã quater curioſitatem
mali Qo quater conſequitur bonũ ubi
adhuc ergo reges Circa primũ indu
principaliter reges et principes ad ſa
pientiam et alios conſequendã Qz
ſtatim dictũ eſt ſupra primo libro De
ſapientia neceſſaria et in ſuperioribus
ut bñ regant Sta ſic nos correſpon-
dent in inferioribus ut bñ obediant

Audite ergo reges

Audite ergo reges Cap. vi

Audite ergo reges intelligere
mentes diſcite iudices quia no
poteſtas data eſt niſi prius diſcu-
tiat Corrigatur aures adiolumtate au-
diendi Vos qui continetis multi-
tudines et cas regendo et placetis
uobis in turbis nationũ a delectati-
ſmi in regnimine calo quia data eſt
potestas a dño uobis et ab altiſſi-
mo qui interrogabit opa
ra ura et a cogitationes ueſtras ad
minima quia cum ſitis ministri regni illius non recte iudicaſ-
tis ſed legem eius non custodiſtis neq; iudicando
et ambulando ꝙdo ſplendor horrenda
et cito apparebit uobis quia iudicium durissimum
a penã ſanissima his qui preſunt
fiet quia ſancto ſanctus erit tanto
ualidius grauior et potentes maiori
pena digniora Georgius cum a ho-
mine pauli ſentiat et patiet ſtes
contendetur misericordia quia tali
ut quis potest exigenter potentes
autem ſtatim dignitate et ſa-
pientie magnitudine potenter tor-
menta patientur a ſuſtinebunt
grauiſſima tormenta creatore iam
dicta Non enim ſubtrahet perſo
cuiuſquam a quantuluſcumq; ſit pauper
dñs alicuius ſibi debitũ Non ue-
rebitur a timebit magnitudinem
cuiuſquia quia dñus potentiũ
qm pusillũ et magnũ aque fecit
curam habet Autem ſuperis gradibus
potentes potenter reſidebunt Sapientia
Omniſi ſit ſuperis gradibus
hominũ reſplendet pulchritudo ueri
publice et equaliter a ei cura de
omnibus eſt cura ademte q eius
prudentia Si ergo affectatis actũ
dine prudentie quare in mete
dina ſit non ei aliqua diſtinctio
Nam unico actu prudens omnibus

ereatus Si aut accipia effectus
exterior sit et ibi distincte tamē sit
ubi equalitas apparebit Nam omnium
q rei prouidet sdm totum et sua
natura ereatus autē intelligibilibus
que mēti possint et demēti prouidz
superhor penam et gloiam sdm mi-
tiorē et demitiorē exigentia ꝯ subdi-
forior autem forensibus nr status cri-
minibus Nam castus corp grauior e
et par consequentibus grauiori termē-
to dignius ¶ Quinos ergo hic com
mdiat sapiam apter consecutionē
boni & primo ponit sam mductionē
Qo removet quidam obiectionē ubi
clara et Qo infert intentū conclu-
sionem ubi congitare ergo Circa p-
mū dicit Quinos ergo reges sue
hui sermones mei sz principalit et
consentanee ad subditos Ut dictū e
mpiciis huiꝰ ca et ne exordat
inquirentes curiose diuina circa
apte que e apte sapia apter quod
dr Ro. xij Non plus sape quam o-
portet sd sape ad sobrietatem vel
aliter et ne exordatis duriis debi-
to pactes tractando apter quod
subditur Qui enī custodierint iusti-
tiam tenendo debitam mensuram
iuste iudicabit adhuc qui iudex est
ornat et qui docuerint iusta sdm le-
ges diuas et humanas Quemadmodū
quid respondeant cū interrogant
de iusta Homines enī creantur ad
iudicium sicut ad iustū animatū Ut
dicitur Ethicorum cetera patent
Clara e hic consequenter removet
quidam obiectionē scz q
posset aliquis dicē q acquisito sapie

e nimis difficilis apter quod homines
ase retrahūt apter hoc a studio removet
dicens Clara e et que magis manifestat
sapia apter quod nubilis e oculis me
talibus sicut sol oculis corporalibus et ho
e quod ad p̄ma principia similius pos-
nota sicut dicit Philosophus ij methaꝝ Qo
vitatis cognitio partim e facilis ꝯ
subdit et facile videtur ab hijs qui di-
ligunt eam Nam affectus trahit
intellectū ad interiora sapie et mo-
uetur ab hijs qui querit illam per
exercitū lectionis et studii diuine pre
optat qui se contemplatiue apte Sperho
intelligitur q querentes dicto mō sa-
piam in alia perficiunt minus plus
quam credebant ¶ Cogitate ergo h'
gnter infert intentā conclusionem
scz q querē diligenter sapiaz et optimi
dicit Cogitate ergo de illa pfectas co-
gitatoēs sensus et consummatus a per-
fectus et qui vigilanciē apter alia
mda rito et veritatis de possessoe
eius Nam perfecte intelligitur vidaꝰ
qm dignos sapia ornat Et Repero
e sententie premisse per alia verba
admatoē expressionē Ita perfecte
intelligitur videre profecto omnibus
qui querut sapiaz ferventer et debito
mō et ni omi prudentia a mi imbu
agilibus humanis amouet alios
ab ingendo Primū enī illius s
sapie Vissima e disciplina contemplati-
ua qua quis desiderat datē ad
eternitatis Sunt Circa exp dis-
ciplina a eius cognitiua dilecto
e a sapie et dilecto sapie sine

tristodia legis allius est Propter quod
concludit aplūs Ro xiii Qui enim diligit
legis & dilectio Custodia aut legis con-
summato mcorruptōm & s. spiritualib
pfi Quia sedm̄ aug^m Peccatū est
trangressio legis d'me autcorrupte aut
c pritate apcctato fiunt & p̄mii
deo Propter similitudinem ad ap̄m qui
est sanctis sanctorū & sic ceteris a
primo adulterii concludit Conspicit
cia vtaq; sapiencie dederet ad regni
gubernū quia fuerat c regnāc cū deo
tuq regni non erit finis & conclu-
sionem suam applicat ad quoddam dicēs
Si ergo delectamini in sedibus vidi-
tatum & sceptris & mandauit diligite
sapiam populi regnicis aut a-
tpali regno ad eterni transeat Dili-
gite lumē sapie sine qua in facti
ōnib dirigi non potestis Quid
& ergo sapia Postquam auctor ad
sapientiam acquirendam mdiuxit
hic conter ondit qualiter habeī pos-
sit tame ad intelligenda dicendorū
aliqua sunt hic p̄notanda Primo
& q auctor hic loquitur in persona
salomonis ut patebit eo ex eo tū
contingit tota ab hoc loco In
salomone ides duplex fuit sapia
in fusa Prima fuit cognitio creā-
turaq; huius mūdi que licet p̄ inues-
tigationē rationis & experimēti studij
possit acquiri hoc tamē & parua-
liter & diminute Nā vnq; homo
nō p̄ omēs scias sic acquirē sed
vix cuius vita sufficeret ad vnā fus
cienter acquirendam Item ad hoc
requirit magnis tractib tempis
vt patet acquirunt & cia hoc mo
ta multis erroribus q patet cia
per aristotilem qui inter alios philo-
sophos & famosior & tamē in plu-
ribus erravit Vt de mundi eternitate
de mīa intelligentiaq; & de q̄ felicitate
ut patet d'no methaf Salom
aut hanc sapiam habuit p̄ infu-
sionē ut patet 3^io regū iii Quod
quod nō huit eam diminute sed
integraliter quia dei perfecta sunt
opera deut^o xxxij & per tractu
tempis sed in instanti in quo fit in
fusio dei per tū adnexe & erroq
qui adeo nō ponit & Hec tamen
sapia salomonis fuit eiusde ra-
tōnis cū illa que per acquisitionē
p̄ & studiū oculis formatis per
natura & datis p miraculū sunt
eiusdem rationis nec obstat q ma-
lijs acquiritur cū admixtione erroq
ut dictū & ita hoc contingit per
accidens ex indebita dedictione p̄n-
cipioq ad conclusiones & materie
remotas quod aliter & per accidēs
non valet spēm nec tradit sīa
arte Alia uero fuit in salomone
sapia in fusa ad quam nō attingit
facultas rationis que p̄tinet ad
cognitionē sphericam Vnā aliquas
psalmos spheticē composuit Ut
dicit Hōnimq; in glogo psalmorū
super librū ecclām centricoq; sphēre
scripsit ut dictū fuit ubidem scdm
expositores hebraicos & latinos Cū
agitur salomon loquatur ut dictū
& & p tanē videtur q loquatur

de sapia pro sit finit mihi Item studio
q omnib sapiā tractā et mapome alla q
t adeo per infusione t quadam impressio
sapie dne quiter quid t quedam relatio
omnib ad altem sicut effectus ad causam a
comisd quiter quod salomon loquendo de
qua transit transiit ad aliam et eqsd
His igitur pmissis respectu sequentiu
pmo premittit breuis prologus q subdit
tractatus tres vii Circa pmii dicit salo
mon uel philo in persona salomonis
Quid est autem sapia scām qfectus
sic natie et quem admodū facta sit
in me referam Unde in sequentibus
dicit se q dono dei eam habuisse et
non abstandam audiis sacramenta di
e cuius secreta mihi revelata sed abmitto
natiuitatis mee mineshgabo Undem
qnq; no sequentis capituli tractat de pria
conceptione et natiuitate et ponit in
lucem v in eundem scām alius studio
sis tame et non negligentibus et no
pretibo nitatem obmittendo de contin
gentibus neq; eu immoda trabeste
ter hebo talentu ades mihi traditu ab
scondendo quoniā talis homo nisi sit
particeps sit sapie dne Ma cuius
imi non t mathi Unde a metha
qualitando autem sapientiā scām tas
t orbis trāso Nam sicut per scām
bm disponitur corpus ad exercendū opa
sibi conuenientia Sic t sapia bm di
sponibit orbis ad operandū ea que
sunt hadno gm conuenientia Et
rex sapiens qui stabilimentū est
in bono Nam sicut capite bm disponit
influit membris sensū et motū
bm ordinem Sic rex sapiens subdi
tos suos dirigit ad dnm bonū et
finaliter sic concludit ergo accipite
disciplinam re et patet litta

VII A

Solum quidem et ego hic con
sequenter accedit ad tractatū q
hic in sequentibus plura dicturus
t de sapia sua ad tremoiendū notam su
perbie Ideo pmo declarat humilitatem
natiuitatis sue Qo excellentia eiusdem qui
sitionem sapie sicut pmiserat capitulo
precedenti dicens quid t sapia ipse Qo
quiter hoc optauit Circa pmii dicit Ego
quidem et ego homo mortalis Licet si
cut adam steriisset in originali iustitia
genera sset filios similes sibi sic pote
rat non modi Sed quia per peccatū
factus fuit necesse modi et sic homines
ab eo descendentes hinc necessitate
moiendi et in ventre matris figura
tis sunt caro per infusionem formatura
Decem mensiū tempe Aliqui enim
pueri nascuntur tempe septimo et alii
in nono et aliqui in decimo Et ista
magis ordinales de quibus fuit salomo
eoagulatus sum in sanguine Mensis
trius mihi ego femine homis Virgula
rede cum mas habet cerniculum ac
tiuam et femina passiuam Unde
philus libro de generatione animaliu
et ro m semine Viri derivatur vis
activa et formatiua fetus de matia a
matre ministrata que t sanguis me
struus et delectamento sempm remic
mētis Puer enim animatus adhuc
in utero matris existens t quasi dormi
ens Et ego natus rotundē incepi aere
Tunc enim puer incipit Unde per
quam respirationem et similiter de
ndi in facie tria Puer enim nascens
matrem radet unde incipit abstrahere
Vel ab alia persona Vitem aut
supplente et primam notem similem
omnibus emisi plorans Mastilus
enim nascens lactando profert

a femina uero e quasi conquerere-
tes de primero ponti transgressione
quam nascimur filij et filie
are et miserie Vn ois e omib⁹ mas
culis a nascens e femina profert
Adat adam genitor e dedit cui por
ri valumenis amictus sim qua
pnē nati in nuditē pannis et pel-
libus et pter indimet qua natia
non dat cib tegimentū sicut dat
auibus pluniam et lanam ouibus
et cetis prouidet desufficiēti tegu-
mento et cornib magnis Cetera ñra
animalia paruo tempe ministrat
aparentibus Nam denicti sibi p
nide pnt in sra breue tempus
Dic aut no e possibile in natia
humana que longo tractu tempis
indiget mitritoe penā antequaz
necessaria possit sibi acquirē tum
quter impotencia corpis tum quter
agnoranā mentis Nemo em corpe
gabis qui sunt excellentioes ceteris
aliud habuit natiuitatis initiū qua
nascimur corpe et ignorantes mē-
te sicut et cet Anima em in sua e-
ritoe e sicut tabula rasa in qua nichil
actu scripta Q⁹ de aia Omnis ergo
nitentib⁹ oibus ad uitam qnd ad
impatenā et agnoranā et similib⁹
exitis qnd ad angustia et sim
tyalis expoliatōnē Quter hoc
ostenso quid salomon habuerit exp̄a
Hic cōiter ondit quid hūerit exdi
na sapia diuinus sibi data Et diuī
in duas partes Nam pmo ostendit
quid sibi ualuit Q⁹ panit ordinē
quam q̄ ipa habenda ad deū effidit
ortatus capitulo ubi prius erant pma

in duas quas pmo ostendit qualiē
sapia direxit eū in uita contempla-
tiua Q⁹ in uita actiua Viii capⁱ⁹
Pma adhuc in duas quia pmo de-
scribit prenostratem sapientie Q⁹
qualiter dirigit in actibus uite con-
templatiue ibi ipe em Circa pmū
dicit Quter hoc a q̄ natus fuit to-
taliter agnoranā q̄ dicitur adepta
ui sapientie dom et datus e m
sensus a dono sapientie et intel-
lectus q̄ aliquado per sensū intelli⁹
sicut commūiter de talib⁹ bn sentit
de tali questione a bn sapit et
intelligit et mirotam peroz
deuotam et Vonit in me spūs
sapie a spūs sanctus qui dat sa
pientia et quosm alias regnis
et sedibus et Nam excellencie hu-
les et diuicie naturales et artifi-
tiales et nimice simt homib⁹ et ma
lis et sequentib⁹ contrarie naliē
de homib⁹ ut patet ad sensū Quter
q̄ non simt bona homib⁹ qui sic con-
tra[illegible] salis homib⁹ Vn diffuse de
duxit Boetius libro de consolacōe
Sapientia uera de qua fit hic primo plus
homib⁹ pficit contradicitur perficit ho-
minem scdm excellentiorem sui pte
Quter quia bona exteriora respectu spūs
nullius momenti simt reputanda
Super salutem et speciem a super
sanitatem corpis et eius pulcri-
tudinem dilexi eam quia sani-
tas et pulchritudo simt per fectiones
corpis Sapia uera melior et ad
quito aia e melior corpe tanto
sapientia e altis pferenda q̄ho-

sui proluce hre allam quia sanit
imo corpalis dirigit incorpalibus
sic sapia in spialibus qm in extrinse-
bile e hmoi allius Si loquamur
de sapienia mreata hmoi eius e
simplitis et per omes modi incor-
ruptibile nam e qdam necesse ee
r cum sit q apte deus Si aut de
sapia creata sit non e incorruptibilis
p omes modi ma omib creatis
pt no ee per subtractionem conser-
uationis apis dei Sit aut desinit
ee asta sapienia per horq hmoi
cam demerem hmoi conseruationis
subtractionem tri eius natui e incor-
ruptibilis Quia forma corrumpitur
dupliciter Uno mo per corruptem
subiecti Alio mo par sui contrarii
Ut dicit philus libro de morte et
uita Sapia ues creata dequa loqmur
non e corruptibilis per corruptionem
subiecti cu sit in anima intellectiua
que e incorruptibilis abi nagi per
sui contrariu quia non hr Nam
hec sapia non consideratur in tra
hmoi naturale intellectui et hmoi
dmi super in sisti ac species intelli-
gibiles hmoi ues naturale intellec-
tui non hr contrariu multo mg
dim Similiter dico species intelligi-
biles quia species contrarioz intel-
lectui non sunt contrarie et hoc
modo hmoi sapie create pt dici
in extinguibile sicut et incorrup-
tibile Venit aut an omia pter
tum illa Quod patet rema-
regis iij Ubi dicitur q filius

petendo sapiam adhuc non solu allam
obtinuit sed etia cu illa diuicias et ho-
nores super omes reges et in mira-
biles hanestas per nam illius r q
apea apiis que p manus desigrat
eo q manus e organu organoz
uy de anima et letatus sum Dun-
gatur sic lita qm asta sapienia
anteredebat me in omibus osten-
dendo qualiter debere age et regno
eralam [illegible] te quam opam habem
qm cum honore mater e Sed ipa
lita hoc cognoui eo p mittit Ve
nit aut in omia bona piter cu
illa Sicut filie cu mre qua sine
fictione adeo aquo opam denate pos
tilam 3o regis in et amathan qpha
tui filii traditus ad erudiendu sedo
regu xij et sine inuidia tribuit
to uerbo et sapto Nam omes re
ges et sapietes desiderabant audire
sapienia salomonis scripsit cum ml'
ta ad mram in scriptione Unde et
aliqui eius libri scripti inuenione
completi Insimitus cum thesauri
e r in appeabilis sit predicti e
quo qui usi sunt opera sapien
exercendo qpter apes facti sunt a
amicicie dei tamquia conformes ei
in opibus suis que conformitas tan-
ta est dilectionis ei qui Domeal'
diligit sibi simile ac qpter discipli
dona commendati sic deo ming sunt
ut discipuli ap'aut dedit dns dicit
ex sententia 1e r laqui ad honore
dei et edificatione ecclie studui ppt
ads in datum quoniam aptus sapi
entie dns e r actor eius et sapi

entiu emendator dona sua mirifice
Propter assimbomi augmentando In-
manii cum alluis Quos et finaliter
mri of quia multu bom fine eo age
possimus nec etiam lapii nec cogita-
re ¶ Que cum dedit Declarata sa-
pientie prerogatiue hic contra salom
ostendit qualiter eu direxit machis
ante contemplatiue et primo quitu ad
templatiue rerum naturaliu Qo super
naturaliu i te cum in alla Circa primu
dicit Que cum dedit in homi que sit
in natura scientia veram sine ad
mixtione falsitatis que adeo non pt
te Scientia ueo detalibus acquisita
frequenter hic aliqua falsa admixta
ut dictu e supra Ut scientia dispo-
sitione orbis terrar quitu ad situ cor-
porii celestiu et elementariu et ad-
tuitem elementar quitu ad ea que fi
unt per uirtutes eor Quitu et con
iunctione et medietatem temporis
Diuiditur aut animis mquatuor hra
s ver estatem autumpni et hyeme
et quodliber astror hic tertiu primu
medium et finem ubi strictime per
mutationes sic detalibus in frigus et
egritud et dehie in nocte et hmq
modi et conservatione temporis q-
libet eum res generabilis hic tertiu
periodu temporis mqua augmentatur
decrescit et tandem corrumpitur an-
mi rursus per menses ebdomadas
et dies et stellaru disposiciones qui-
tum ad situm planetaru mqua sunt
stelle fixe Naturas dicitur quoniam spe-
cies et mores sunt valde diuersi
Et arab bestiaru Nam alique sunt
alijs fortiores Unus ventus Na

aliqui sunt serem aliqui protelosi
et aliqui equestrium et aliqui sanatmi
cogitationes hominu que sunt cogitos
ti duplices Uno modo per cerebri-
nem et hoc modo cogitosi no pnt
nisi d'na revelatione Propter quod
hec cognites non ptinet ad contem-
platione que e circa naturalem Alio
modo pnt cogitosi per conjecturas
et signis existibus et sic sapientes
hominis de cogitationibus aliorum scripse
conjecturant de tali cognitione lege-
tur hic salomon Differentias vir-
gultaru et arboru quarum sunt mul-
te species et vare virtutes et ali-
que reperiuntur in regionibus caldis
alie in frigidis et virtutes radicu
diuersaru herbaru et quecunq; abstra
cta sicut virtus perquam magnes
trahit ferru et abstracta hominibus li
videantur effectu Notanda autem et
supradictum saltem pro magna pte
data fuit salomoni per illustratione
ut dictu e supra qo subdit dicit
eum artifex docuit me sapia Ideo
potuit me docere salomone effectu suo
do naturali ¶ Et cum in alla hic
ginter salomon ostendit qualiter
sapia direxit eu in supernaturali
contemplatione Et diuiditur in
duas partes Nam primo declara-
rat virtute mercate sapientie
Qo qualiter dirigit in supernatu-
rali contemplatione et per
machinas Circa primu dicit Et
cum in illa s. sapientia mercata-
de qua in mediate ante dixit dom-
nus cum artifex res et principia intel
ligentie sancti sic formaliter

in se effectiue alia sanctificatis
multiplicandis Unitiue in se
Propter quod aplus p̄ma cor xii
Enumeratis variis spūs sancti do-
nis subdit hec aut omia operatur u-
nus atq; eadem spūs dividens singlis
pro ut vult subtilis ac penetrabs
dna sua virtute Un p̄ma cor
ij Spūs omia scrutatur etia pro
fundа dei Defectus effectiue Ad
huc dicere loqui etiam in om̄ y-
deomate ut patet actu sed de aplis
mobilib similit effectiue Quam homes
sunt mobiles et agiles ad sequendu
in statutis suis Ps. viii Qui spūs
dei agunt hij filij dei sunt Un
tomquinatis formaliter et effec-
tiue quia nulla tomquinatio possi-
bilis e in eo nec abeo causari certū
similiter formaliter et effectiue
quia de nullo p̄t dubitari et quod re-
uelat in simul absq; ambiguitate
Propter quod apli sancti ch̄i tatem
sibi revelatam dentiebant sine
hesitatione Ps xxvi Unū petii a dño
hoc requiram ut inhabitem in
domo dni omnibus diebus vite mee
ut videam voluntatem dni et
visitem templum eius Quia e
omnia bona et nihil malum Quam
quia sapia vanitas percipitur
qui nihil videt Un sacre nihil
dicendo plus significat sc̄z quod ad omne
bonū quantitatem excedit hominem
nisi defectibus comparando Uenite
nus ut uidi ignem ad amorem dei
nas in flammando stabilius contra ma-
la p̄sentia nos firmando securius
de futuris malis imminentibus timo-
rem auferendo omnes huius vitam
moperando omnia prospi-
ciens cognoscendo et qui rapiat
omnes spūs intelligibiles quia quid q̄
perfectionis e uel est p̄t in spiritibus exce-
ptis multipliciter et diuinissime totū e in
eo simpliciter et Uniuersim mundus sub
tilis exponit e supra ut ubi dictū e
subtilis in tomquinatis Omnibus cum
mobilibus mobilior et sapia motio ve
ra similitudinaliter dicit inquietu dna
sapia ad omnes effectus dei disponendos
pertingit usq; ad ima Attingit
autem ubique propter sua munditia et puri-
tatem eo om̄ q̄ nichil hz extraneu
admixtu nam hz aliquid crassitudinis
ad unū latet Vapor e om̄ utut di
Vapor autem e q̄ elementu predens
ab aqua et nubila existens Hic filiq
mdms qui dicitur sapia p̄ris praece-
dit abeo et e eiusdem nature cui spo
et emanatio quedam e claritas om-
potentis etc Hic cum loquitur aplus
hebr p̄mo Qui cū sit splendor et
figura substantie eius etc dicens mdi
niquinatu hoc exponit e supra Can-
dor enim e lux etiā quia filius in
diuinis e lux mdebite et speculu in
quo omia reducens clarissime et y-
mago bonitatis alius Spūs em
e filij dei q̄ste ymago patris An-
geli em et homines ad ymaginē dei
eius ee dicit et ad sic una simpli
cissima Omnia p̄t quia in finita
et ymanes mse omnino immu-
tabilis Omnia innouat faciens
omnes mutabilitate et hoc modo
philus Viii phus Omnia mobilia
reducit reducit ad unā causa
p̄mam omnino in mobilem

Et per naciones ostensa sapie Vnite
increate hic conter ostendit qualis
dungit in speculatiue contemplatione
cum dicit Et per naciones diuersas
siue personarum attemptione in alias stas
a per contacta laci arbitrij in bonu di
spositas ad sapie domu se transferre
hor domu conferendo et amicos dei p
fidem caritate formatam et quibus per
cognitione superne naturalem constituit sic
patet in ueteri testamento q multi fuere
quib non solu de hebreis sed etia de
gentilibus stetit patet de beato Job
qui fuit gentilis Biblia etia est testa
habuit spiritu prophetie Verdicit augs
Omnibus in historijs romanoru legi
q tpe constantini et helene matris eius
in ueteri fuit quida sepulcru in quo ra-
debat homo lamina aurea hijs impe-
tore suo Quicqua scripti erat a prisis
magistris exponere et credo in ea de
sol helene et constantini tpibus atm
me iudebis .v. faciem iudei me Ne-
minem enim diligit deus nisi eu
qui in ea sapia inhabitat q per intelli-
gi de sapia increata in qua habitat
habitat homo per caritatem Prima
questio iiij Qui manet in caritate in
deo manet et deus in eo Vt
etia intelligi de sapia creata in q ha-
bitat homo hijs cum aliquis reflec-
titur intellectus super se ad cognos-
cendu et amandu sapie domu et
hinc diligit deus Nam sapia qui
e domus spus sancti e per qua homo
bn indicat de rebus per quida con
naturalitatem ad ipsa quemadmodu non
habet notitia scripturarum Hic uir-
tuosus bn indicat de pertinentibus
ad uirtutem quamuis no habeat notitia
libri ethicorum Connaturalitas aute
ad diuina e per caritatem q Omnis
homines deo Et sic sapia de qua
loquitur hic scriptura supponit ca-
ritatem ut ei antecedaneam Memi
nem autem deus diligit nisi sit in
caritate Est enim hec speciosissi-
mole Hoc patet cum in solis de
sapia increata sed etiam de creata
quia speciositas solis e corporalis
qua excellit speciositas spualis et
super omnem dispositionem stellarum tm
tendit speciositas sapie cuius radius
Luci sensibili equata mouetur p
or Si intelligatur de sapia increata
sic por e dignitate et duratione Ma
e eterna lux aut corporalis facta
e intempe Genesis primo fiat lux
et facta e lux etc de ista loquat
hic patet per hoc q subdit Quam
cum distinxit nox Et Genesis primo
dicitur appellauit q lucem diem
et tenebras noctem Si aute intel-
ligatur de sapia creata pro ut do-
nu spus sancti datu hominibus sic
por e lucis dignitate no tame du-
ratione Nam lux ista facta fuit
prima die Materia uero humana die
sexto Genesis primo Sapientiam au
non omnis malicia Et patet
uerum de sapientia increata et si-
militer de creata quantu ad hoc q ad
malicia culpe no extenditur effec-
tiue sed tantum de meritorie magnum
homo peccando demeretur ut sibi
donu sapie adeo subtrahat Vi-
detur tame hic scriptura loqui

viij

de sapia mercata Perhoc q sub
ditus attingit ergo a fine usq ad
finem fortiter omnia creata sp ene-
trando sua virtute usq ad ultima
et disponit omnia suauit quia dat
omnibus creaturis formas et medi-
nationes per quas moniet naturali-
ter ad actus et fines suos sicut
lapidi granitatem per quam natu-
raliter tendit deorsum

Hanc amaui Capitulum viij.
Ostenso qualiter sapia
dirigit in vita contempla-
tiua hic tenet ondere qualiter
dirigit in vita activa et dividi-
mus partes quia primo ostendi-
q sapia e summe diligenda Secundo
circa agenda Ibi si autem ultra-
ea Circa primu dicit salomon
hanc amaui singulariter et exquisiui
a iuuentute mea dispono anathe
quia et petebo ea deuote ades
m dei iuxta dicta e supra et sic pa-
tet q loquitur hic de sapia crea-
ta sub eodem nomine contexitur
litte frequenter transit de increata
ad creatam et ex isto tactu dicta
supra capitulo vi et quesiui spo-
sam michi eam assumere a ceteris
dilectoribus in separabiliter adhere et
amator factus sum forme illius
Est em decor anime assimilans
eam deo creatis creatoris generositate
alius gloriatur contubernio hui
dei a homo huius contubernii
dei per caritatem quia homo
manet modo et deus in ipso glo-
riatur a gloriosum constituit et
laudat generositatem alius sapie
create quia ex ipsius et quidam imitas
sionem et emanatione a sapia dna
Sed et om deus dilexit eam m quia
illa facit homines deo diligibiles ut
predictu e Doctrix e om disciplie
dei Nam domi sapie facit hominem
subdere mandatis dnis et electrix
operum alius Nam q ipam eligit ho
opera deo placita Consequiter arguit
opam et diligibilem per locu a minori
diues Et si diuitie appetende minis
et arripiuntur hic si pro quia sic e
ut appareat Quia sapia complemis
que optatur omia quas dicet sapia
hac ratione diligibilior e quia
multo pluria maiora et meliora pmit
tere quam per diuitias tales Unde
pribus q vii Quid prodest stulto
hic diuitias cui sapiam eme non
possit Et aut sensibus a mundana
humana optatur in agilibus huma-
nis quid horu que sunt a operi
humanoq magis quia illa e artifex
q dicet in operibus humanis multo
magis optatur domi sapie quia vtq
naturalis industrie optet quod est
magis diligendu Et si industria
ostenso q sapia sit summe appetenda
hic tenet ostendere qualiter di-
rigit in vita activa et primo quid
ad partem active que notatur monasti-
tica que respicit boni regimen vnius
persone Secundo quid ad aliam partem
que dicitur politica que respicit
boni regimen multitudinis ubi
habeo optare hoc claritate monasti-
tica Vero consistit in acquisitione et
exercitio moraliu actuu que

reducuntur ad quatuor virtutes cardi-
nales a philosophis. De quibus dicit
hic et sic in ista quis diligit. Accipit
hic in ista legalis que includit hoc
virtutem sicut dictu fuit supra ca-
pitulo primo labores huius a sapientia
sapie magnas huius virtutes sibi
amicabat quas explicat dicens So-
brietatem enim a temperantia et
castitatem a prudentia docet que est
sapia circa agibilia humana et mul-
tiplicia que est virtus specialis et vir-
tutem a fortitudinem. Iste septem
tuor virtutes cardinales adquas alie
virtutes reducuntur morales non subdit
Quibus itaque michil minus pueri
hominibus. Quia per virtutes morales
les efficitur homo bonus simpliciter
per virtutes autem intellectuales que
sunt artes et scientie speculative non
efficitur homo bonus simpliciter sed
secundum quid ut bonus artifex bonus
physicus et huiusmodi. Et si multitudi
scientie simple practice deficerent
quia hoc simple hec per sapiam non
subdit sunt practica a facit scire co
modo loquendi quo grammatica facit
congrue loqui. Videtur enim hic sep-
tima loqui de sapia in salomone que
fuit ut supra dictu est capitulo pre-
cedenti. Salomon habet per sapiam sibi data
multa cognouit de preteritis et per
potest coniecturare de futuris non
subdunt. De futuris estimat Sa-
lomon etiam per spm quibus plura
cognouit de futuris per certitudinem
sunt uerissimas a fallacias sermonum
quas sapia facit aperte quas et
dissolutiones argumentorum que fiunt
comma ultra rem specialiter animo-

ralibus. Signa et monstra sunt
antequam hoc patet. Vetus de sa-
pia macerata quam michil latet
Similiter de creatis per que fuit in
salomone. Ma ipse cognouit dispo-
sitionem poli et stellarum ut dictu est
capitulo precedenti et sic presagiuit
ortus signorum et constellationum que
monstra aliqua futura ut sterilitates
fertilitates futura uel fertilitates et huius
quoniam quod dicuntur monstra ostendo
Quoniam ergo quoniam sed
bona hanc addunt in ad communicandum
per frequentes meditationes sapie
magnificas et delectabiles vita fe-
lix quam merito commendabit de
bonis per frequentes eam medi-
tationes sapie augmentat semper
bonum in homine. Et ait allonicus
cogitationibus quia tales meditationes
sunt uerba mentis et tedij mei
ex cludendi. Habebis hic
quoniam ostenditur ostendimus qua-
liter sapia dirigit in politicis a
diuinis. Nunc primo
ostenditur qualiter per eam politis
gubernatur. Do qualiter priuer-
tus quis consolatur a quorumdam ad
domum meam. Circa primum dicit hec
quia hanc claritatem ad turbas audi-
tes sententias meas veras et ad
quas tranquillitate ordinatas et
honorate apud seniores et hor-
fuit enim ad litteram de salomone q
quidem gubernauit pacifice et qui
sapia precellebat alias sapientes et
semodes tpo regni iiij. Quinimo a
actuum an nominar an iudicium. Quine-
mus enim adhuc coristens valde

solerter q̄ndicauit filiū roboā ne
mīt terrā regī iij Cū conspectu
potentū admirabilis ero dūmodo
ōm reges mirabant de sapiētia
salomonis et principes principū mira
bantur me Cūq; iij regū y diat
Et regnia saba q̄ erat sapientissīa
videns sapiētiā magnificētiā salo
monis nō hēbat vltra spīm Ta
rentum me sustinebunt a. reuerēd
expectabunt quousq; uerbū a. re
simā uel dem cāb loquēdi licētiā
Et loquutem me respicient atto
niti de mea eloquētiā sermoci
nante me plura manib oī silo
mponet a. q̄ñiūq; protraha
sermonē reuēnd aspultabunt q̄
terea hēbo per hanc īmortali
tatem apud deū et memoiam
etīam ap hoīnes Disponā
q̄tos ad bonū trāmīte et mateos
mī erue silbrecte multi nacy gē
tiles fuīt silbrecti salomonī ti
mebat me audītes reges hor
rendi aliti cū reges hōredi
alijs audientes sapiētiā et potētiā
salomonis timebant eū et reddebat
ei tributū Et īmultitudine silbdi
torū meoꝝ videbor bonis eis be
nefaciendo et in bello fortis contra
aduersarios eos Intrans h
gnter ostendimus qualiter sapia sil
brecti q̄ñi consolatur ei dicit
Intrans mdomū mea a. q̄ā con
sideratā Nam intellectus et solicitas
sunt potētie reflexiue super se apas
tenquiescam tū illa homo ām p
dam sapie hīc meditatos valde
delectabiles apud se ideo subdi

Non hē cū amaritudīne aīe Dicit
autem comitū sapie et eius conuictus
meditatos que ex intellectū et hītu sapie
p̄cedit Et subdit causa huius delecta
tōnis cū dicit q̄n in mortalis et meo
gitatōe sapia a. q̄pter hec delecta
bilis quia facit cogitare de īmortalibus
et dīuīs Dicit sapientia animalis
et terrena sunt cogitare de carnalibus
et terrenis quarū cogitatos anxietate
mdicat et in amicitia alīus delec
tatos bona Nam hec delectatio con
uenit cū angelis sanctis hoīm sēdm
aliam partem aīme in qua comicat
cū angelis sanctis et in opibus ma
nuū alīus a. moribus a sapia pro
cedentibus honestas sīne defectōne
Nam alia mihil in honestū ipe
procedē et interdūm loquele alīus
a. intellectōne sapientē adīuuāte quia
non conferunt de vanis et in hones
tis sed de caelestibus et honestis Et p
claritas in cōmunicatōe sīnonīe alīus
a. intellectōne sapientē Nam sīnonīe
quibus sapies cōmunicat alijs doctō
nam suam clāi sūnt et intelligibi
les quia que melius stuntur clarius
promittuntur Circuibam querens ut
illam mihi assumerem In veniens
cū sapia perdiligentem tractōnib in
uestigatōnem Puer eram p̄p
quam salō ostendit qualiter sapia
perficit in mīta contemplatiā et ac
tiua hīr gnter ponit ordīnē quam
sequit q̄p habenda Et p̄mo ponit
orandi motum Qo ordīnē sic mo
dū capitulo ix Circa p̄mū dicit
puer eram in ingeniosis Per in
tellectus subtilitatem et fortius
sum aliq̄ bona per affectus puri

tatem Her enim habuit salomon a
muentate qm fuit sub disciplina gathd
ephete qpter quod vocatur nome e
amabilis dns sedo regni xii et cum
essem magis a prosistens in virtuti-
bus q̄uem ad corpis iniquitatem ho
mon pt intelligi de continentia virgi
nali quia salomon valde inuenis con
traxit matrimonium cu filia pharao
onis qpter quod intelligendu e de
continentia coniugali et etiā alijs vi
tijs contrahibilibus quam seruauit per
longū tempus Vnde dicitur terto
regū xi deos Cumq; iam ect senex
depravata e cor eius per mulieres et
ut scriptū qm mlr non possit gtiam ce
te amittis et timbus mis deus dei
scie cui dono homo no pt pfici
erat in bono et hoc apm erat sa
pia scr scire q hoc continentia est
dei dom Nam sapientia e cognitio dnor
to dnor qdij dmm attente et de
precatus sm alid deinde et dixi
ex toris precordijs meis a ep toto
intellectu meo et affectu Cetera.

Quia patrē meū hic ponit salom sic
ordinis forma et modū et
dividitur in tres partes Ad primo di
benivolentia captat Qo petitionē
suam formal a dabo in Qo ad hoc
ronē allegat a tu aut Circa primū
captat dei benivolentiā cum cte
mentia confitendo dicit Deus pa
tris mei qui clemens elegisti ut
abraham ysaac et iacob et genitali
david patrem meū ad regnū Dne
misericordie qui custodisti pact mecū
pmittendo de morte vnici qui seruis
tuis verbo tuo Nam dicit deus e

facie et in hoc confitet dei po-
tentia et tuo cui sapiam tu dicit
et sapia tua constituisti hominē
ut dnaretur ei Si cum stetisset
in statu natiue condicionis habuisset
plenū dominiū super creaturas
in seipso se Ne disponet orbem
tre in equitate disponendo creaturas
ad id ad quod sunt facte et in uer-
tate cordis sedm dictamē recte ra
tionis iudicet iudicium et hoc ipse
pertinet ad sapientē qui tunc de
in seipso iudicat q Da mihi
hic inter somnia sua petitio dicit
domine sedis tue assistricē sa-
piam loquitur deo sicut deinde
sequitur cui assistrix sapientia et ag
sapia dominatur adiudicet in seipso
et hoc ino salom ut iudex in seipso
petit ades sapientia sibi dari pt
etiam aliter exponi ut sedes di
dicat sedes regni ipsi sunt psal
psalmo xxix dicit de salomone
q sedit super solio dni et hoc se-
des nomat sedes implicati eo q ad
plures actus se extendit et sedm
hoc petit salomon q dei sapia
assistat regni sedi sui ut sue ec-
tie gubernetur deos subdit et
nolime gubernat reprobat dene-
gando in domo sapientie quin se-
cum suos sum ego ac Salomon
cum et cum mr ex receptis legis
mosaice erant obligati scripturi
dicit Homo in somnis et exigui tpis
est cum brevis Vita humana a
multis infirmitatibus sibi certa-
qpter quod pariter scire pt ex
acquisitione qua etiam ad acqui

sciēc sciencie ꝛequiritur longi-
tudo temporis et experientie ꝯo subdi-
tur et minor ꝙ sufficies ad mitel-
lectū iudicij et legis sc̄i dīne et hinc ad
sedm quas debet iudiciū dari Et si
quis esset consummatus a perfectus in
sapia hūna sc̄ab illo fugeret sapia tua
a ate in fisa in michilo computa
bitur quia sua sapia statutas compri-
mebatur ꝓma cā iij Sapia hūng
mudi stulticia ē apud deū q dī
aut postquā salomon petiuit di
uīna sapiam hic contra allegat
ad hoc multiplex ratiōe Et primo
ratiōe sumpta ex parte sui specia-
liter Qo ex parte gñis humanī
generalie ꝛ Quis om̄ hominū ē
ta ꝓmū dicit tu aut elegisti me
regem populo meo ꝙuius pre mee
et dixisti me edificare templū nō
Hec dicit sc̄t primo paliꝑ xxviii
hoc veraciter non pt de ꝓmisone
quia rex non fuit nec templū e-
dificauit similitudine tabernaculi
sancti tui quod fecit moyses domā-
dato dñi quod ꝑparasti abinicio
sc̄ exitus de egipto ut hr̄ qoodi xx
v Et terciū sapia tua Si accipia
hic sapia genita siue verbum q
filius dñi qui semper ē cū
pre distinctus tamen ꝑsona et
cū eo una deitate Si hic accī-
piatur sapia dīna absolute sic
distinguitur abeo sola ratiōe et
de utraq; ueraciter hec littā tūc
subditur que et assistrix tua et quī
ad dīnū predicta sc̄ regimē populi et
edificationē templi requirebat
ni salomōē sapia in fisa que est
quedam impressio sapientie dīne
ꝯo subdit mitte illā de celis per ef-
fectū suū ni me et mecū sit me ui sti-
ficando et mecū laboret ni operibus
me dirigendo sit cū illa omnia simpli
ter ad unū Si accipiatur sapia pro
ut ē modo Si aut accipiatur sapia in
fisa sit sit anima a. forte sine forma-
liter non omnia absolute sed omnino
tessalia hoīm cui datur et deducet me
moribus meis sobrie a. sue ex eccesi
asticis et legis dīne recta parte
Quis om̄ hominū hic consequenter
allegatur exacto ex parte gñis hūane
specialiter q patitur defectū necessa-
rendo maxie circa dīna ad que spe
mitellectus nr̄ sicut oculus nocte
ad lucem solis Hinc dicit Quis om̄
hominū potest sine consilio dei q
quasi dicat nisi per sapiam dīnitus
sibi datam Cogitationes hic ponit
secunda ratio que accipitur ex defec
tu gressibus mē circa agibilia hūna
que saltem ut in plurib⁹ talia sunt
q autem non hr̄ demonstratio sed solū
probabilis ratio que nō facit mitel-
lectū assentire simpliciter uni pte
sed tū secundum dīne altius et hoc ē q
dicit Cogitationes om̄ mortaliū ti-
mide quia tūc apposita secundum ue-
ritatē ē et per consequens incerte
prudentie sine dirigantur dono sa-
pie dīne Corpus om̄ hic ponit
tertia ratio que accipitur ex debili-
tabilitate corporis intellectū impe-
diente in suo ope Qo dicit corpus
om̄ quod corrumpitur aggrauat animā
q dicat hoc nō facit corpus in
quantū corpus quia non impediebat
in statu innocentie sed inquantū
corruptibile quale factū ē et pa-

pfectum ade et trena in habitato de
pmit sensum r. intellectu multa tagi
tantem Nam ppter hanc in hitatoz
hr homo cogitat de necessariis mlp
ex parte corpis et difficile hic ponit
qta ratio que accipitur ex defectu cog
mentis inre cta natura sensibiliu qo
ppietates non possimg scire perfecte
sicut patet pare 4 qtetalitb animi so
lij arboris qntu ad minutam figuraz
et colorem et hmoi sed ad plenam
rationem non possimg in ne cognoscere
cetera pmo Cimnte res difficiles nor
t qui posset eas explicare simone
Qdo dicit et difficile estimamg r.
cognitione debilem hemg et cu dif
ficultate et que in aspectu sunt r.
subtracta sensibus humanis Qm ve
nimg ad laborem r. rationes corp ag
mpenimg ad lawibus multis et
frequenter ad admptione errois
ut patet de philosophis qui tamen cta
talia in nomeda sunt valde laboriosi
et tamen in multis errauit sicut dm
t supra Vi ca de aristole Que in
celis sunt autem quis an vestigabit
si dicet mllus n per sapiecia ate
dataz et sic ex racionibus ppositis
arguitur q sapiencia dmitus in fusa
necessaria t homi et maxie ppter re
gnme hmoi Unde subdit sonsio
autem tuu r. consiliu dmi quis
sciet nisi r. nisi per sapiam et spm
tuu reuelante ecclastes xl Nemo
scit utrum amor vel odio dignus sit
Nam per sapientiam dinam sa
nati sanati sunt omnes qui placu
erunt tibi Post lapsum pare
tib pmi Cap. x.

Qd aliu Imprecedentiu
induxit auctor ad appetitu
sapiecie racionado dicit com
mendare ad idem exemplificando po
nendo cor exempla qui per sapiaz
dinam vii habuit et per oppositum
alios qui per defectu sapie malecha
buerunt Nam oppositu iuxta se
posita magis elucescit Et dividit
in duas partes quia primo ponit
aliquaz personaz exempla spe
cialiter Qo totius ppli iste gene
raliter tac ci Prima diuiditur in
septem partes secundu septem pers
nas notabiles ptes ptebit pu
sequendo Qd prima persona t iste
adam qui per sapiencia dina pe
ccatu saluatis fuit et econtrio
cayn qui per insipiencia pit et
hoc t q dicitur hoc r. sapia dmi
aliu qui primo formatus t adco s.
adam genes primo qpater orbis
terraz r. omn homi tu plus cet
creaturis qua postea formata e
mulier de costa eius gr vi cristo
dicit quam diu in statu in mate
rie fuit et adiuuit aliu adelicto
suo posteria pertauit et adiuuit
aliu de limo corpis eius inde
formando genes primo et hoc
fuit an pertatu eius Et dedit
alli virtute continendi omnia qua
dedit alli dominiu super omnia
in gloria genes primo abhac sz
sapiencia ut recessit in instis
r. cayn in ira sua cogt deuiad
munera fris sui respicere et
ad sua perueram homicidij
r. q ecclesiastes fratricidij fruter
mitas depsit r. amicicia fratna

Hyter quod hic ponitur scdm
exemplū de noe qui per sapiam
adeo sibi datam cū domo sua fuit
saluatus meritoꝛ alijs mdiuuio
perituris et hoc t̄ q̄ dicitur quia
quod a. hyter sapiētie domū sibi aꝺ
deleret tria gen̄a hoīm sanauit
cum sapia per contemptibile hyē
a. per artham deligni factam q̄
contempnebant homines illius
temꝑis reputantes patres noe
et eius filios qui primum gubernans
s. sapia gubernab noe ut sibi et
sua familia ¶ Hoc mentis sensu
superbie hic ponitur triū exem-
plū de abraha qui per dīnā sapi-
entiam fuit liberatus de ur cal-
deoꝝ ut dictū fuit plenius gen̄ xi
et hic breuit repetit hoc sz
sapia dīna et in sequentibus simi-
liter intelligā mentis sensu super
bie tres patres qui tulissent vo-
lentes edificare turrim usq; ad ce
lū ad magnificandū nomē suū
gen̄ xi fuit ut sz abraha
quem stim ferit p appbatoꝝ et
confirmauit sine querela a cuncta-
bili culpa et in filijs abrahe mi
sericordia fortem tribuit sua
hostes cor fortiꝰ debellauit ut
pater in quo et a sic libro
¶ Hoc ut sibi hic ponitur quod ex
emplū de loth cū dicit hoc ut sz
tū sz loth a peremptibus impijs
liberauit fugiendo de ciuitate
sodomoꝝ ut hic gen̄ xix De-
stendere agrie sulphureo in
penthapolym sic vocatur illa
regio eo p erant ubi quinq;
ciuitates que fuit sibi uersa dicens quilx
in testimoniū nequicie a. uicij contra na-
turā que erant in secti fumigabūda con-
stat deserta terra Nam facta t in hor-
tabilis et inde surgit fumus et fetor in
intollerabilis in testimoniū damnatoꝝ
in hīnāciū et mēto tpe fructus hītes
arboꝛes a. preter pleriq; cursū natie
in testimoniū q̄ hītatoꝛes illius tre
pereuntes contra naturā Scripturaliter
q̄ i sunt arbores pulcre fructu hītes
exteriꝰ qui cū manū tangit minime
tangit et fetor exalat exercitus mes-
timoniū dicti a. uicij et damnatoꝝ
et incredibilis anime a. uxoris loth
que fuit incredibilis angelo premitenti
ne respiceret post tergū suū et erat
hic anima pro tato quātō dicit
exodi primo omnes anime que egres
se sunt de femore iacob ad inuicem
una strauis figmenti salis Uersa
em fuit uxor loth in statuā salis
genesi xix ut postea memoꝝ cōtra
sue incredulitatis ad emendandū eam
Unde dicit saluator luce xvii ale-
mones estote uxoris loth Conspicue
ostendit malū allorū qui dīna pa-
tientia tantiem cū dicit Sapie-
tiam eius q̄ cuncta a. ipam hic
negligentes manifestē in hoc lap
si sunt ut ignorarent bona sz
uirtutū que sunt ut homīs bona
quia facit homine simpliciter bō
Deo et in sapientie sue reliquie
runt hominibus memoriam per sua
primoꝝ scriptura dicti ut de sodomis
et uxoꝛe loth Ut in his q̄ peccā
runt ut Uhoc cū ferit deus p
primoꝝ corp pena manifesta ut

alij terrore pone atalibus arceret
Sapia aut hoc qui se observant p
sanctam visi sacõne et deuota orõne
adolebus liberauit ut patet in eo
emplio dicto. et etiam dicendis
Her aut profugit hic ponitur quid
exemplid de iacob Her aut profugit
ire frib suis dicit sc iacob qui usurbit
et in mesopotamiam uult fugiens
iram esau fris sui genes xxvii De-
duxit per uias rectas unor et os-
tendit alli regni dei qm uidit scala
tuq summitas tangebat celum et
dnm innixum scale genes xxviii.
Time cm habuit reuelacõne de si-
perna qlm Qpter p angelum dixt
non hic aliud nisi domus dei q
porta celi qo dicitur Et dedit alli
sciencia sanctorum et notitia de sanctis
angelis quos uidit ascendentes et
descendentes p allam scalam hones-
tauit alid in labibus et reddit
ei diuitem et mdicid prolabibus
suis custodiendis audus laban gn
xx dicatus p e homo ultra mo-
dum op et completur labores alius
qm deo protegente recessit de mos-
potentia ei uxoribus et liberis et di-
uicijs suis Qm fraude arrumpentium
a laban et filiorum suorum qui meabant
eid deripe minitando frequent mercede
sua gene xxxi alli affluit multiplic-
tando greges que sdm pactu debe-
bant redde in mercedem iacob et ho-
nestid fecit alid dicendo angelibus
et spualibus diuicijs Custodiuit eid
dum mittit op a laban et eius filijs
in sequentibus iacob redeunte ad
ad poliandu genes xxxi Et tenta
tame forte dedit alli cu angelo luc-
tanti genes xxxii Ut ymteret s
esau sibi aduersantes Ad hoc cm fuit
illa luctu ut iacob assumeret de sau-
guine nmis tundat Qpter quod dicit
sibi angelus Si contra deu fortis fu
isti multo magis contra homines
prenalebis Her dicitur hic
ponitur sexti exempli de ioseph ei
dicitur Her dicitur uisio ysmahe
litis aromatibus suis genes xxxvii s
a peregrinis libauit ei a. assirijs
suis cm volentibus comdo Descendit
q ei ad illo in egiptu a. pharaone
regis egipti gn xxxix Qm dicitur
ibidem fuit dns ioseph Dedit
q ei gratiam in conspectu principis
carcris et in omnibus non derele-
quit alid donec afferret alli scep-
tri regni a. dnatõne mi regno e
gypti p9 regem in mediate gn
ali et potentia aduersus eos qui
ei deprimebant sc putifar et uxore
eius quibus superior factus fuit et
mendacio ostendit qui mandauit
alid imponendo sibi adulteriu ma
malicia mulieris fuit detenta et
dedit alli claritate etna sc bone fa-
me que manet adhuc et manebit
Her qrtm Hic ponitur
septimi exempli de moyse qui p
sapiencia dnica sibi data liberau-
uit qrtm ysrl de egipti seruitute ei
dicitur Her qrtm uisio et sc qrtm
astabulauit colente dnm liberauit
amatoribus egiptior que alid opi-
mebant minis grauib intentis

¶ Cap xxi

p perdurabant adamaritudmez
aritam cor Vt hr exodi pmo Et
subditur modus liberandi tri dicr
intrauit sz dna sapia in anima
serui dei sc moysi et stetit cont
reges horrendos s pharaonem et
principes suos in portentis et signis
flagellando egyptu decem plagis
et reddidit iustis mercedē laborū
suoz Nam demandato dm filij
astl accedentes spoliauit egyptu
petentes mutuo aurum in nasa-
direa et argentea exo xij et hoc
in recompensatōne laborū quibz
in iuste defraudauerant eos egyp-
tij et deduxit eos in uia mirabi
li Nam columpna nubis prece-
debat per diem et columpna ignis
per noctem exodi xiij Et trans
tulit illos per mare rubrū Vel
hoc hr exodi xiij et abalntudie
in fetoz desimdo malis Vo iusti
tiaerunt spolia impioz Vidmus
cm egyptios mortuos sup litus
maris exo xiiij et spoliauit eos
armis et omnibus preciosis et Cm
hebreos asta sera preda fuit ma-
ior quam alia qua prius spolia-
uit egyptu Vasis aureis et argē-
teis Et detexit dne nome
sancti tui dicentes cantemus dno
gloriose vel exodi xv et mutate
manu tua. a potentia tua egyp-
tios submergente Cm sapientia
aperuit os mutoz vel a hebreo-
rum qui primus existentes in egypto
non audebant mittere nec aliq
fas contra aduersarios se nequiter
et in iuste Vz quia hec omnia
attribuit meritis moysi Vo subtrahit
Et precepit opera eoz in manibus ppe
sancti sui moysi Deq dicit deut
vltimo Et non surrexit ppha vl
in isl sicut moyses qne nosset dns
facie ad faciem retra patet Cap.

INterfecerunt Postq
poterā sunt exempla spetialia
hic consequitur ponit genalia
declaranda beneficia dna arta
ppli in isl per sapiētia et eqtis mala
ppli aliis inflicta ppter in sipientia
et diuiditur in sex partes primā sex be-
neficia a isl tollata que pterbunt prose
quendo Prima pars ido continet be
neficia collata in exitu de egypto sz
aque collate ppto sitienti antequa
venirent ad montem sinai exodi
xvii et continet in hoc capitulo
Et diuidi in duas partes Nam po
nuntiat hoc beneficium Vo contra egi
ptios in flictū Et per que om Cta
primi aque beneficio duo premittunt
sz protestatiōs a isl pg exitu demara
rubro vel dicit interfecerunt per deser-
ta que non in habitabant et ao no
invenichantur alibi victualia ppter
quod inpit applis dehijs q portā-
uit ex egypto usq ad tempus quo
data fuit manna dicit exo xvi Et
in locis deserti ubi erant tabe a ten-
tola et tugurijs de ramis facta Cm
de debellatis hostibus vel dicit pterierunt
contra hostes vel sz contra regem
amaleth et populos eius contra qs
pugnauit ao sic armis et moyses
precibz denotat exodi xvii Et sub-
dit beneficium aque vel dicit steterunt
et in nocauimus te moyses cum pro
applo clamauit ad dnm Exodi xvii

et data ē eis aqua de petra altissima
ſa de petra orēb ut ibidem dicitur q for-
te erat in loco alto et ſicco ad mai
orem declaratiōnē miraculi et requies
ſtus de lapide duro Nam potata aq
ipſius requiescit Perque om hic
tentat addit contrariū egiptior afflic-
tionē ſ. per commissionē fluminis in
ſanguinē Vt hic exodi vii Ephen-
dii autem q hic loquitur tamen ixtm
de pena egiptior et beneficio hebre-
or et malis illor et bonis ipsor
Q ſilvino contrapotii licet transi-
at ab egiptijs ad hebreos et ecōtra ſt
diuidatur in tres partes quia primo
ponitur hec egiptior afflictio Q
ſoluitur quedam tacita questio a rem
cū tranſitū Q ſubditur dicti ra
a protogitatoribus autē Circa primū
dicitur Perque cum pena passi ſt
inimici illor a egiptij oppressos
hebreor a defectione potus ſui q
commissionē fluminis potabilis an sag-
uinem quem in potarunt egiptij
vbi et in eis a magnis fluminis
tid habundarent filij iſrl letati ſunt
quia ſicut dictū fuit exo. vii q
hebrei habundabant de dicto fluminis
ſtatim q hausta erat reuertebat ad
naturā potabilis aque et ſic leta-
bant filij iſrl de vno bñficio Ad
exodū fluminis egiptij affligebant
filij iſrl reficiebantur Ideo ſubdi-
tur Perhec a. per aquas pota-
biles eis in illis deſſent a egiptijs
bñficium illis actribuit a ad hebreis
ins dicto Nam presente a aqua
potabili ſempiterni fluis a mi q
dicitur ſempiternus eo q e principio
mundi eſt cum vnus de quatuor flu-
minibus paradiſi et vocatur alio-
nomine gyon grece ij eis humanū
ſanguinē dediſti in vsus quibus
aqua fluis erat ſanguis et dicit
humanus quia ſimilis erat humo
ſanguini Consequitur loquit debe-
brels Qui cū immerito mi mihi in
tradituro ſtatutū actribuo quod
pharao fecit mi fluminē ſibi in egi
exodi primo Qui cruciasset mag
fuiſſet nisi filior iſrl Dediſti em
illis a hebreis habundante aqua
in ſpatio per refectionē ſanguinis
hausti ad naturā potabilis aq Vt
predictū e Vel per aqua fluente
de petra orēb miraculose oſtendit p
ſitim que tūc fuit in egiptijs et
hebreis que ad admodū tui exal-
tareb a hebreos aqua potabile
eis dando et aduersabit illor me-
ritis prius aqua ſanguinis eis gui-
nando ¶ Circa cum hic tenitur pluri
tacita questio exprimitur ortu hinc
dicitur enim q afflicti ſunt egiptij
ſiti gutur tamen ſionem aque in ſa
nguinē in egipto et q ſimiliter
filij iſrl ſunt afflicti ſiti gutur
defectū aque in deſerto Qualiter
ergo deus fuit magis fauorabilis
a ſtis qua illis Ad hoc respondet
q pena ſtis in iniſit hebreis ad
eor probationē egiptijs aut ad eor
damnationē ſicut inde aliter pu-
niri filiū q ſ. ad eius emen-
dationē et aliter latronē extraneū
-ſ ad eius mortem et hoc eſt

q̄ dicitur Cum enī temptati ſūt
ſū hebrei q̄ paſſione ſtib et quidem a
terre nō miſericordia diſciplinā acti
pientes q̄ p̄ ſtas afflictōnē perdi
miſericordiā conſecuti ſūt aq̄ re
creationem ſūt̄ perhoc ſcriptū
perhor quem admodū ni ira dīna
iudicati ānpiſ a egyptiſ condemp
nati tormenta patent ſ. ſūm dī
dei miſericordia ſibſequti q̄ter
quod ſūdicitur hoc quidem ſū he
breos tamquā pater mouens
q̄baſti per afflictōnē ad eoꝝ cōuer
tionē illos aūt a egyptios tāquā
rex dūnus mitrogans a tormēt
ſubiciens Vnde et nomiū ſūmoē
talia cōnexta quēſtiones dicit eo
dēpnaſti non ſolū pena tpali ſ
cta etna abſentes enī et p̄ntes
ſimiliter torquebant egyptiſ enī
aſſiſtentes pharaoni et cta abſen
tes ab eius p̄ntia ſimilit affligē
bane ſū veſtib tingentibus et
plagis ſimilibus laq̄ cōſpicue
de hebreis dicens duplex enī illos
amplect tedit et q̄ fuit illud du
tediū ſubdit et gemitus z p̄ a
gemitib q̄ntibus afflictōnib ſic
dicitur exo ij et ingemiſcentes fi
lij iſt̄ q̄ter apā ar eū memoriā
pretitoꝝ ſ. banoꝝ habitoꝝ tēpe
ioſeph her enī memoriā ualde e
todioſa et afflictiua tempe ni for
tunij ſubſequtē Vnde et dicit
boenub li de cōſolatōe Infelicis
ſimū in fortunij genꝰ e fuiſſe feli
cem Cum enī audiſſent a mtel
ligent per tormenta ſua a per afflic
tōnes in egipto ſibi illatas cū ſeriꝰ agi
in liberatōe ſua mirabili q̄ſia meme
rant per tribulatōnē ſufferentia eo
odi ij oſtendit q̄ clamor eoꝝ ad dīn
ab oppib a cōmemorati ſūt dīm
de ſua clemēti prudentia admiratos
eam in fine capitis ſ. ſui de egipto
quem enī mergōnē prava gnatu
ſū moyſen qui fuit expoſitus in flu
mine in mutos uase deriſerunt di
tendo Quib te conſtituit ſuper nos
ſed exodi ij et v Dicentes maiſi
et aaron fetē feriſtis odore nim eo
ram pharaōe et ſeruis eius Qui
fine cuctus mirati ſūt q̄ter
mirabilia q̄ per moyſen fecit
deus non ſimiliter uſus faciens
Hic hnē libri cōuerti et dicunt hic
hic uſti q̄ hebrei quibus no ſi
militer fecit dns Via egipcios poſt
flagella plagarū in mari ſubmerſit
hebreos aūt p̄ afflictōnē labōd
mirabiliter liberauit Protegi
tatōnibus hic cōuiter reddit cau
ſam dicti ſui ſ. quāe ſe deus ha
buit ad hebreos tamquā pater
mouens Ad egipcios aūt tamquā
rex dūnus et condēpnas et p̄o
facit q̄ſitu Qo proſequit in
tentu a multū enī Poſitiuꝰ
cauſa e quia licet hebrei in mlt
peccauerit deū tamē cū colle
bant et ad ipam q̄ manū re
tinebant egipciſ uero in gydda
ta obſtinati erant et hoc e
q̄ dicitur Protegitatōnib aūt

in sensatis egyptior minquiratis allios
a· opea nequissima exp allis cogitatibz
protedonia & que sint opea alla sub-
ditur Quod quidem ertates tollebat
multas serpentes tamquia deos et
bestias super riacias a· in utiles ut
talpas et nespertiliones sdm gr dr
ops ij Qm misisti allis multitudinem
muscaz animaliu volum et in
utilia ramaru supple et timsticum
Ut hz exodi viii Qm vindictam y
dolate qia tolebant animalia vilia
Ut stirent ar sz q peccato edtresso-
det pena Non em impossibile aut
ar sequitur exomatia missa Ma
materia pma perse no t cognoscibi
lis cum sit potentia pura Qmmit
te allis multitudinem vsoz ar qz
sequit Quare non solu lesat per
morsus id in topicatoes et simi
lia potest allos exterminare subito
Sed et aspectus carp tribilis extin-
mod oriri timor em vehemes
aligm interficit hominem nam et
sme hijs animalibus tribilibus
Uno spiritu a· uno tuo nusqz potasti
arridi uste Qo subdunt persecu-
tonem passi a· mortem ab apis fac
tis sub a· q sub enomibus per-
tatis Qz omia in mesura ar
a· ordmatissime eas primisit per
animalia vilia sciat in utilibus
animalibus pertinant ut predic
tu t Quinto em hic declara-
vat quoddam dictu sz q deus im
misit animalia utilia egyptijs no
quter impotetia Nam alie potat
punire sedm suam voluntatem
et hoc t q dicat Quinto em male
a· posse tibi soli super erat semper
qui ab eterno virtutis es in simi-
te Qo subdunt et virtuti brachij
tui quis resistit quasi dicat nulle
et subdunt rato qm tamquia mo-
mento strate sic t aute orbis terr
qui subtracta consuetudine dina stati
redigerent in nichilu et tamquia
gutta roris que tadens mitra stati
cuanescit et stratur et in sercio
oim conseruando ea in esse et
dissimulans ar q dupliciter qs
intelligi Uno mo sic Quia dissi
mulans peccata a· dimittis pu-
nire pena etia cum mutando illa
in tempale quter penitetia verd
super vemetem Alio mo sic dissi
mulas peta ar a· differes ea pu-
nire quter penitetia a· ut deb
hominibus penitendi tpus et subdi
tur causa Diligis em oma q
sunt conseruando ea in te ni
odisti eorp que fecisti Deus em di-
ligit naturale quia fecit vulpam ad
odit quia no fecit quia no t auctor
mali vulpe Qo subdunt Nec
em odiens ar quio aliq posset ar
si diceret nullo mo quia oma red-
gerentur in nichilu tessante sua
in fluentia Qparcis aliq omnibus
conseruando ea in te tua mera
benignitate quia amas animas spe-
tuali mo et loquit de animabus
racionalibus quas diligit Voluedo
eis homi non solu nature sed etia
gracie impiri et placide in fidei

ta. VII

Quam suauis post col
lata beneficia ppls isr'
in exitu de egipto hic pmi
bus ficia si collata in introitu tre pro
missionis a qua eicit cananeas ppl'
ydolatram et facit hitas hebreos ppl
lacam et diuidit eam in duas partes sz
in meridionale q incipit
decimo tertio capitulo Prima in duas
quia primo ostendit ppositu Qo decla
rat sui dicti ibi non quia potes
Circa primi dicitur Quam bonus
et suauis t dns spus tuus in omnib
sic hmd libri dirigit Spus em dni
attingit a fine usq ad finem fortiter
et disponit omia suauit ut hic sup
capitulo viii Deus qz a. ppter bonita
tem tuam hos qui exterminat perdi
uersi pcta comp partibus compis
a. partialiter primo et sic similit cos
offerendo deinde ut hic ait tpus pe
nitendi Et sic subditur et de quibus
pcerant demones et allogines alien
nistrii animi aliqs peruersaz
corpis que dat intellectu et mouet
ad hoc exemplu de cananeis qd
subditur Illos em antiquos habi
tatores terre sancte tue a. iudee q
dicit sancta eo qz ibi colunt cultu
dei spe uetes testamti et adimple
tu ppl mistu spe nouu quos expo
uisti im abhilia t opeb fariebat
a. enormia pcta qz modicamita a.
sortilegia et augiuia et sanificia
uista quia demonib oblata et filios
suos necromanticos eos ydolis sanifica
tes et domestices uestros hom t
terra Non in dicantur in uetu tes
tamto qz cananei hitatores iude

ante filios isr'l' tm odere carnes
humanas et biberent sanguinem qo
uidetur qz hic sit methaphora ionico
Sitiit de predano uel de uenatu dicit
qz comedit homines quia rapit substa
tiam eoz et hac mdo diu psalmo lx
xviii Comederut iacob et locu eius
desolauit Isti ues cananei erant
predones et raptores et sic dicit
homines comestores Et auctores pec
tos animaz in auxiliataz Patres
em tenent filios auxiliari Cananei
ues filios suos ydolis immolabant
ut dictu t et sic eis auxiliu debitu
subtrahebant Igitur inimica et
pcutes sz cananeos auctores aiaz a
filioz suoz qui scripta em sequeter
alia prototo compositu ut dictu t sup
in auxiliatam a auxilio debito destru
taz parcere a. destruit Eduisti ameo
sacramento tuo a. iudea qui dicit sacra
rato pdicta et t in medio climate
habitabili tre promissionis pcenti mdo
tempe eo sic ut digna pcipiant s.
eo sic et qui tu eo erant pegrinaz
pcoz dei s. abrahe ysaac et iacob
qui intra illa erant pegrini et exhor
sunt promissa terra eoz semini ut
hr impluibus laus mgenesi que t
omni tuor t tra rationi supradicta
Sed et his a. cananeis tamquia ho
minibus peccatis non sic autem an
gelis peccantibus et missis interces
res exitus tui vespas Dicunt
em expositores aliqui qz an ingressu
filioz isr'l' ad tram promissionis dns
ad littam misit vespas hostes anteas
venenatos que plures cananeoz

interfecerunt et per hoc alij occasionem
penitendi de peccatis suis habuerunt Alij
uero dicūt q̄ vespe iste diuinant timēdo
quos ānē in misit tananeis per quos
aliqui necessitat dei ante ingressum
filiorū israel' sic enim et aliqui ad fidem ve-
nirent dei fm̄ promissi et q̄to israel' con-
uictu ut pater deuteron et eius cognatos
Josue vi et de gabaonitis Josue ix
Non quia hic consequenter declinat dem
sui s. q̄ dñs ex sua bonitate tananeos
paulatim puniuit dans eis locū pe-
nitentie et hoc dupliciter p̄mo negati-
ue Do affirmatiue ibi ei ergo sic
iustis Prima mdiuis quia p̄mo osten
ditur q̄ deus hoc nō fecit ex defectu
potentie Do q̄ nec extimēt ibi nec
timens aliquem Circa p̄mi Non
quia impotens erat in bello subitis im-
pios iustis ut tananeos hebreis quos
non omnes per hebreos delellauit quia
multi aliorū inter filios israel' remanse-
runt ut hic in libro iosue impiis bus
lons aut bestijs semis que statim ab
ingressu lassent aut uerbo dure statim sil'
extimare sic tananeos et subplendi
t q̄ isti nō fecisti eis non sint ex
potentia tua sed ex misericordia Do
subditur Dabis locū penitentie licet
etiam spes eos pro maiori parte in
malicia perseuerare Do subditur Non
ignorans ad et naturalis malicia
ipsius a longa conseruetudine indura-
ta que quidem consideranda est quia
natura ut dicitur libro de cemo et
quando non potest mutari ad aliud
non posse non t simplex et absolutū
Nam quam diu uult pt reddi ad
bonū sed t scitum quid quia tales ad

difficultate p̄nt redire ppter con
suetudinē peccandi inclinantem
per modū nature Vm q̄to melius
p̄ possibile dicitur Primus q̄t difficile
Sicut etiam communi p̄uerse de
homine male audenti dicitur q̄ non
pt uidē Demon erat maledictus
ab initio Sitar maledictus tanaan
seruus seruorū erit Ner timens
Hic tertio ostendit q̄ deus no pu-
niuit tananeos partialiter ostē-
dit aliquos supplicia qui possent
facta sua cōgere quia hoc t impos-
sibile et hoc t q̄ dicit ner timēs
aliquem q̄ et pater littera respondet ibi
Aut quis tibi imputabit ad culpā
si peremit nacōes quas tu feristi
q̄ dicit millus quia sicut meritō
iuste predixit eas in esse ita
libē pt eas in michtid redigit Ner
t em alius deus quam tu Nam et
Cum philosophus necesse t ee ama
p̄ma causam omn̄ Cui ratio t desumpta
Nam diuina prouidentia ad ima se ex
tendit quantūcūq̄ minima terrena pa-
tent ¶ Cum ergo hic tertio de
clarat dictū suū affirmatiue et
diuidit mdiuā partes quia p̄mo
facit q̄situm Do ex hoc insert
triplex conclusio 1a Ioniste aut de-
clarat aut q̄ supra dictū t de pri-
mitone tananeorū ex hoc q̄ deus t
iustus et bonitas per essentiā q̄t
quod non pt aliquid facere nisi pie t
iuste Do dicit Cum ergo sit iustus
per ceūa a p̄mi quoq̄ quis debet
puniri considerando sciam in mi-
tenciam q̄ dempnas h. primus alm

adpane

ad pacē sic ꝙ uacuos sint patet
de sancto rob et exterminii a terra
estimans amittē tua a estimāde pu-
nitis Vnde amici rob estimabat
apm petrū a deo alienū eoq nide-
bant eū sic flagellatū ut in libro rob
sunt plenius declarata Virtus em
tua a potentia tua iustos in fine
Nam per impatientia suam iustificat
impiū Nam sicut dicit augs a iustus
et iustificare impiū qz reddit reddi
et etiam et quia iustitia dei semper
comitatur misericordia deo subdi
et ob hoc q sine dīm et imbutis
parcē facit Nam semper punit
citra condignū etiam indampnat
Virtutes em ostendit a potentia tua
infinitam tu qui no credentib ab
ydolatris et impietate consummatis
a simpliciter perfectis fidelem
em a ydolatre negantes deū non
non credebant eū simplicit et
perfecte Et hoc qui nescit a im
fideles mandata tradit a tradi-
ti permittit deceptō impetratu et
hoc em q deū ignorant
aliqualiter peccant Tu aut dnator
es virtutis a in virtute perfecta
et tranquillitate iudicas a modes
te punis tu magna reuerenter di-
sponis nos non stratim peccata pu-
niendo sed ad penitentiā expectando
et subditur causa Subest em tē
ti voluisse posse sic pecta punire
¶ Docuisti autem hic quod et
infert triplex conclusio prima et
q per hoc q deus in puniendo semp
se humiliste et pie Docte exemplū
iudicibus huius mundi ut sic se huic
subditos puniendo Et hoc et q
dicatur Docuisti aut ipm tuū per tra-
lia apta iusta et pia qm oportet iu-
stū esse et humanū a benignū iudicē
seculare ¶ Et bene spes Hic ponit
fiducia per hoc em q misericordia pu-
nitis tuam dedit spem filiis
aptā volentibus apm conuertendi ab
eo mane vanis et hoc et q dicit
Et bene spes fecisti filios tuos a he
breos Vim erudi iuy filium meum
pmagnanimis aptā qm iudicans a pu-
niens das locū impetratis penitentie
tuam dicit expredict et ex
hoc arguit dicens Si em inimicos
seruos tuos a tuam ab et egip-
tios et debitos morti a obligatos mor
ti quos pena sua enormia iudicii
et supra et liberasti pena impartē
differens ut hrent tpus penitendi
Cum quanta diligentia iudicasti fi
lios tuos a punisti hebreos iuste a
pie eos primitus ordinans ad eos e-
mendandos Quos parentibus et a
brahe ysaac et iacob quibus facti
sunt dei promissa ¶ Cum ergo
ponitur terram conclusio et 2o decla-
ratio quedam dicit vnde et alis
Circa primi concludit expredict tm
hebreos et eos adiuuatos diuersis
dīne punitionis modis Nam omnis
et modus medicinalis alter non qm
ad obstinatos impetro et hoc et
q dicitur Cum ergo das nobis disci-
plinam a flagellas ad mam correc-
tionē Sic em liberat magister
discipulū et pr filiū in minimis
vnde in malo obstinatos multipli
citer flagellas Primo pena tpali
ut per hoc si vellent possent
amicitia amittat ut predictū et

Sed quia adhuc sunt perobstinatos
Et flagellari sunt oportuna eterna
ut benignitatem tuam cognitam indignantes
& ut eis alias punitus hos famulos
modeste exemplo bonitatis tue et eis
de nobis iudicium & eis pena nobis
inferetur Ignoscens misericordia tua
reuertentes ad te quemadmodum Vm
et alibi hic consequenter declarat
quoddam dictum sug pena talis ob
stinatos nostre modernalis qua p
hoc nos erudiunt etiam antecessit Et
primo ponit suam declarationem Et
commouet quidam falsam responsionem
ubi per hoc que precabant Circa p-
mum dicunt Unde et alibi qui minutis
sua insensate quod ad deos et multe
quod ad promissa vocauit usq; ad
mortem per hoc que colunt & quoniam
milites & dolosi que insensate ceteris
etiam creaturis exhibuit Et hic
misit Sodisti summa tormenta &c-
na et tanc in errore sua diuertit
errauit & per totam vitam Deos
estimantes hoc quod in armis alibi
sunt super vacua & hominibus in
utilia sed magis nociua ut species
talpas et vespertiliones ut dictum
& supra Insanum insensatos mac
huentes & bonum amalo non distig-
uentes Propter hoc tamquam prudes
insensatos iudicauit iudicium Sodisti
indifferendo eis pena perquam deni-
biles reddebantur Ut in egyptiis ca-
nis emissionis grauiter afflixerunt
et canaanei vespis primentibus uul-
nerabant Cum aut hebreis et in
circumcisionibus aspis non sunt exercti
sed magis obstinati digne dei iudi-
cium & pena etiam experti sunt
Et subdit huius causam dicens In

hijs que patiebantur ne aramis et
uespis et huius modi molesti fuerunt
& in patienter ingratis patientes
non apatientia sed a passione ut
sit sensus Ingratis passionibus
et plagis indignabantur contra dm
blasphemantes apm Simile dictum
apoc xvi Et blasphemauerunt nomen
dei huius potestatem super has plagas

Per hoc hic contra commouet
quandam responsionem falsam qua
posset aliquis dicere q; quia hos dei
punitione ferebant indigna-
et molestie quia noticia eius non
habebant hos commouet per hoc q;
uidetes deos suos manere destrui
exodi xxxiiii Cognouit q; deus he-
brayo erat potentior dijs suis et
sic eis cognouit non tamen adorauit
Dicit Ro primo dicte de philosophis
Quia cu deu cognouissent non sicut
deum glorificauerunt aut gratias egerunt
et hoc e q; dr Per hec quos puta-
bant deos minus & inter eos eis
extimabantur a filijs astri Videtes
& aliquando cognoscentes illum
quem olim negabant se ne-
nosse sic deu hebreum Cum deu
agnouit per effectu ut dm de
e non tamen sicut deu glorificauit
Deo subditur Propter quod et simus
redempnatores & pena eternaliter
met super illos sic in finali iudi-
cio qui cruciabuntur in anima et
corpe pena ignis eterne

XVIII

Quam que sunt hec que
madentalis magna ostendit
ydolatrie canaanee tractat
gencaliter de ydolatria omni genere
et dicit in duas partes Nam po

rcgbatur ydolatia generaliter Quo
comendatur tacta in decimo capitulo xv
phia inicias quia primo rcgbatur
ydolatia exhibita mirabilis creaturis
Quo exhibita ymaginibus fabricatis
ab infelicibus aut simr phia admir
inicias quia primo ydolatia dicta declara
tur Quo rcgbatur a quinto sexto
Circa primu dicitur Vani aut simr
a rcritate quatui omnes homines in
quibus no subest scientia dei et nisi
simr ydolatre carentes notitia dei
et de his que videntur bona per
participatione sicut erat sol et luna
et huiusmodi exquibus in scientia pro
nomine nobis bona non potuit in
telligi eu qui est sc bonus p contra
riaz aptibus dimis attendentes cognouit
quis eet artifex sc deus nobis
qui licet apli no posset cognosci et
tame cognoscibilis apostoli s. ab
effectibus Quod aut ignem quem
quidam dicebant aut spiritu rc
piuu et therem quem vocabant
aquem aut citatis aerem rc mobi
lem quem dicebant ymmense aut
girum stellaz rc signia in zodiaco
reuoluta que deos dicebant Vel
desigio gesimdaz dicebant q erat
castor et polux iudeis translatos
et sic de similibus Aut minima a
quam quam etherim vocabant a
solem et luna quos vocabant phe
bum et dyanam rectores orbis et
raz deos p inteligit rc reddidit
et deos inmundi regentes
Quinto hic consequenter dictus
error removet et primo roma
uetur erronea opinio Quo quedam
in sufficiens excusatio Sed in

Circa primu dicit Quinto rc solicita
hunc et huiusmodi si species rc pulch
tudine delectati deos putauit esse
et ut dicti et stulti qui dicent hoc
debuit stultum sive quito hijs dnator
corp rc deus qui e causa prima omi spe
ciosior e Nam cuius pulchitudo ex
cedit in infinitu q probatur cum
dicitur Species enim generator et
per transitus corp pulchitudo et ipo
excellentius in infinitu q existit
Aut si virtute et opa corp et fortitu
dinis mutatione creaturaz admirati
sunt tanquia quedam excedentia
intellectu mm intelligant abillis
rc intelligere debent abistis quis
fecerit s. deus qui ab omnibus dicit
prima causa fortior et allis Nam
omnibus continet omia creata
quo subdit magnitudine enim spe
ciei et creatie rc pulchitudinibus
minus cognoscibilis potest creato
cor videri Nam per effectus pe
r cognitione cause descenditur Si
tame hic remouet quedam excu
sato quia posset aliquis dicere q la
borantes magnitudei creaturaz
possent excusari si non cognouit
deu qui excedit creaturas in infinitu
q excludit per hoc q licet per
creaturas no possit cognosci deus
quid substantia personaz di
naz per tame per eas cognosci
quid ad essentialia attributa sc
sapientia potentia et huiq mo
dis quotionabilis omes creaturas
transcendit et hoc e q dicit
Sed tamen ad hoc in hijs quito
luntur creaturis excellentes cog

deos ut solem et luna et hmõi mõr
minor est quercula quam mallies qui
colunt serpentes et uilia animalia et
his cũ fortasse errant deũ quietes
et ro creaturis eminentibus debitam
falso attribuentes et cũ eis mopibus
alijs cõmisceantur ordine creaturaꝝ
meditando et inquirere et perspi-
cuum hmõi r· pro uero tenere qm
bona sunt que uidentur s· sol et
luna et alie notabiles creature Qi
per hoc cor creatorem nolunt ag-
nosce ao subdi Qui aũt ne his
debet agnosci quia nec sunt cul-
pabiles cuius causa subdatur cum
dicat Qi cũ tanta potuit fuit
peruersionem naturaꝝ ut pos
sent estimare deitatem r· cognoscere
creaturaꝝ ordinem quanto hmõi
dcm̃ sz facilius mi ne-
mesius quasi dicat debuit crea-
ri Venus Mamonia mirabilis
oportet ad uitã p̃mã principiũ im
mutabile reduce aliter ecce pro
cessus in infinitũ q̃ t̃ impossibile
Quinq; agitur omes creaturas visibi-
les sunt mutabiles alio mo potuit
Venire ex allis ad cognitionẽ p̃mi
motoris omino immobilis ut de
ducit phus viii phi?p Infeli
ces hic consequenter regnabant y
dolatra ymaginibus exhibita et
diuidit mirces partes quia p̃mo
regnauit ymaginũ fabricator Se
cũd adoratio i· et de substantia Se
adoratõis mihaeas i· quietũ eni
Circa p̃mũ dicũ Infelices aũt
sunt r· priuati uera felicitate et
interiorũ spes illoꝝ e q̃z
nulla e spes de cetis salutis qua

diu sunt tales qui appellantur
deos opa manuũ hominũ Ydo
la uenia quantũ ad figuram fiunt
per artem materia uero et rex ne
ut aurum et argentum et reliqua de
quibus fiunt ydola Corpus manus
antique hoc additur nam ydola ab
antiquis facta in maiori reuerentia ha-
bebantur Vnde et aliqui simplices
Cypriani aliquas ymagines antiq
crucifixi que dicũt facte a quodã
magno reuerentur Quare si quis
artifex faber s· lignarius de stipa
ligni erecti secuerit et hmõi de
te erradat r· perfecte radat fa
bricet uas mundũ Qui e mi libet
directis r· valde utile ut dicit ap
et addit et simili dicit Virgilius
Nunquã imprudentibus nocuit gra
ber r· valde prudentibus possit cera
aliter dici s· q̃ sunt que dicuntur
uas in uasẽ r· facta ad utilitatem
humanã q̃ deus subdit meministi ne
ute m̃ quia necessaria sunt multa
uasa lignea Reliquũ aũt hmõi
operis r· dolatorius ad q̃ dicit esse
r· ad coquendũ escas et reliqui
horũ r· residuũ ligni quod adhuc
lud ostendi facit r· quia no e aptũ
ad uas aliquod faciendũ ligni aliud
et uerticalibus r· nodis plenum De
tali aũt ligno aliqm fit ymago eo
q̃ magis durum e Palpat diligẽ-
ter per uacuitatem suam r· abeo
factam Nam sculpendo facit eã
uacuitates in ligno extra patent-
ioraz? Aliud compacte r· adaptet
ut assimilet Colores nubrica r·
color rubeus et rubricando facies

fluc̃ a pictiã et omẽs maculam
que in illo et per limites colubnis ad
hoc aptis Aliqui libri hmt hic tra
sed nõ et in libris directe et facit ei
dignam intitulationẽ a loco vbi regula
tetigã patent. Et de substantia hic
tenet reprobatur ydolum magnifice ado[ra]ri
et primo pro negocio in rebus ferendis
Q. de negocijs maximis capitulo x
iiij Circa primũ dicatur et de substan-
tia a de iudicijs Votũ faciet ydolo
ut exaudiat cũ inquirit a petat
ab eo diuitias filios et inimicorũ filio-
rũ exhibeatur lapsu q̃ dicit debet
exhiberi Et prosamtate quidem ob
tinenda uel confirmanda in firmi de
precatur hic accipitur in finitas
large pro impotentia Sed ydolum no
pt se iuuare In finitas em que et
in animalibus tamen sunt et sanc-
tas et prudentia confirmanda rogat
mortuos a extremis iuta Nam que
loquendo mortuis non dicã ansq
uixit tetigã patent. Capitulum.

Iterum alius hic tenet regnat
veneratione ydoli pro negoci-
jis maximis Et primo ponit
hoc regnare Q. declaratum
adquid valet naugare si
ut non essent tecta primi di-
Iterum alius naugare cogitans et
a nauí ligna portantes Sed flagellum ligni
a ydolo lignea q̃ ad metrum tunc
minorat ut naugatoꝝ suam di-
rigat illud em a ydolum cupidi
tas acquirendi peccunia excogitati-
uit Vñ actu xix dicit q̃ demetrius
faciens sedes argenteas diane pre-
bebat artificibus magnũ questum
Tu autem pr celestis gubernas pro

uidentia hominũ naugantes et no
apm ydolũ q̃ probatur per hoc q̃ tecta
sine naui dedit filijs israhel quam ni mã
exodi xiiij Et hoc et q̃ dicit Cum dedis-
ti in mari viam et ut patet ex dicto
lutta. Sed ne non esset hic tenor
ostenditur naugantibus veritas et primo
facit quoniam Q. concludit salubriter et
ydoli malũ a per manus primam
duas scdm duplicem utilitatem Vñ a
Sed ab initio Utilitas ut̃ prima et
q̃ per naugantes homines deferunt a
que habundant in terra ad alias
ubi et caluã penuria et sic fiat recle-
uans indigentie et hoc et q̃ dicitur
Sed ut non esset varia sapiẽs tue operã
Creaturas em in principio fecit deus que
homini et rebus sibi deseruirent cum
necessitatibus ordine et varie qui
quid ad hoc in suis utilitatibus q̃
naugantes uero fuit iste utilita-
tes ad subsidium Propter hoc etiam
et exiguus a nauí que et valde parua
a respectu magnitudinis maris traduit
homines animas suas a exponit ui-
tas suas et transeuntes mare ut per
mercatores relenentur necessitates
humane peccate libati sunt. ¶
Sed ab initio Hic ponitur Q. ut-
litas que fuit tpe noe qui eã ingrẽs
et filijs et exp a ligneis q̃ naues
liberatus pg multiplicauit post
diluuiũ genus humanũ et hoc
t̃ q̃ dicitur Sed ab initio a prima
mundi etate que ab adam duravit
usq̃ ad diluuiũ eã pirene superbi
bi gygantes Propter quos peccata pri-
cipaliter in inducit diluuiũ Ad
quod denotandũ dicit genes Vi
gygantes erant super terrã
in diebus illis spes orbis tranq̃

ꝛ noe cum personis dictis adra-
tum confugiens ꝛ ad archam exemplar
seculo futuri naufragantis quia per
aquam et eius filios multiplicandi fuit
pg diluuium genus humanum quemadmo-
dum arca erat gubernata sic dicta archa
benedicti et omne lignum ꝛ archa illa de
lignis facta per quod figura nostra
impijs perituris per ea iustificandis
saluandi q erat iustus ¶ Germanus
hic consequenter concludendum erat de
ydoli malum cui dicitur per manum
aurifabri quod fit ydolum manu facta ma-
ledictum et apm et qui facit illud ꝛ
subditur causa cur dicit Similiter
autem odio sunt deo impius et eius
impietas ꝛ fabricator ydoli et y-
dolum alios facit nam utrique ē causa
ydolatrie Et enim quod factum ē cui
ydolo qui facit tormenta patiuntur
Horum pro intelligi de ydolo abso-
lute enim sensum non habet per quod
possit tormentum sentire Propter qd
intelligit de demonio qui colebat
in ydolo et ubi responsa dabat dum
Propter quod matthei xxv Discedite
a me maledicti in ignem eternum q
paratus ē diabolo et angelis eius
Propter hoc in ydolis nationum
et in domonibus habitantibus no
cit respectus pulcer misericordie
dum enim peccatum demonis est
irremissibile quia creatus dei ꝛ
demones adeo creati quod ad natu-
ram malum facti sunt per eorum
culpam quia non ē adeo creatus ex
libero arbitrij defectibilitate et
intemptate animi hominis Ad
desertu deserti studentes homines im-
podice a sua salute et in multiplaz
pudibus in sipientia qui vinum
temptationibus demonum Sapientibus
autem qui viriliter resistunt huius
temptationes non sunt in multipli-
am sed magis nutritiaz et corona
Quando enim hic conterit ponit ydola-
re michoacen cuius primo ponit micium
deo precedens inde malum ꝛ et no
sufficerebat prima nidias sm du-
plicem michoacanis causam Et alii
Deinde interiungitur prima uero
causa fabricationis ydolorum et ydola-
tre fuit affectus mordinatus hominis
ad propinquos suos defunctos quibus
fecerunt ymagines ad sua consola-
tionem ut sit in aspectu ymaginis de
functorum consolationem Unde demi-
no rege assiriorum scribitur q mortuo
belo patre suo ymaginem sua fecit
cui tanta reuerentia exhibuit ut
suus delinquentibus propter refugiu
ad ymaginem patris parent propter
q homines illi ymaginem impendebant
reperiebat deos honores et huius ex
emplo alij potentes reperiunt fa-
cere suis cari defunctorum ymagines
quibus similem reuerentia exhibe-
bant et sicut abelo michoacan e
fabricato ydolorum sic et ab eius
nomine dominato aliorum propter qd
alij ydolis sua nomina dant bel et
alij baal alij belzebub sedem male
dictae ydomatis orum et sacerdotum
ad sui consolationem facit ydolum pa-
tri suo ita patres aliqui pmagne-
mibus suis ante eos mortuis fe
cerunt ydola et ex eis multa sic
ergo dicit Quicquid cum fornicatione

ꝛ ydolatre que ꝫ formatꝰ spūalib
est exquisitꝰ ydoloꝝ ꝛ fabricatꝰ corp
et adinuencionū illoꝝ cōpositꝰ ꝫ iuxte
spūalis que consistit in ymde ad deū q̄
intēdit ydolatra Non em erant ab
initio nam accessit inuidi usꝫ addu-
cens etcia post per magnū tempus
non legitur fuisse aliquod ydolū nec
erue mysteriū Nam em cessante ydo-
la quasi per tacitū inuidū superuacuas
hominū ꝛ defectus sapientie cor
hec adinuenit et subdit modis
ei dicens Retro vo em luctu ꝛ irrepa-
bili dolens pater rito sibi rapti filij
stante mortem patris fecit ymaginē
ad suam complacentiā et constituit in
filios suos sacra et sacrificia illi ymā-
gini exhibenda ¶ De inde hic pō
causa stulta innecessitas ymaginū Nā
aliqui parentes et tyrānī uolentes ho
nori non solū inpensa sed etiā in sua
absentia fecerūt sibi ymagine intu-
entes eam ad loca remota ut uene-
rarentur mica stat refert iosephus
libro antiquitatū iudaice xviii et mil-
lio de iudaico bello degayo cesare q̄ y
maginē suam misit per imperiū
romanū ut adorarentur mca et hoc
ē q̄ dicit Deinde q̄ et patres eorū dicit
pauci q̄ceptis colebantur figmenta
ymagines tyrannorū et subditur
causa Hec quas mipalam q̄ et pau
ci ꝓ precepit aut ꝑ paucā alia
concausa que ē adulatio artificii et
cupiditas Nam uolentes placere re-
gibus et tyrannis fecerūt ei ymā-
gines pulciores quam esset corp
persone et ex tali pulchitudine simil
magē inducti ad colendū tales y-
magines et hoc ē q̄ dicitur q̄

cepit autem ꝛ induxit adhorū ty
tiram ꝛ regū et tyrannorū in suis y-
maginibus et hoc qui ignorabant ꝛ
simplices artificis eximia diligentia cū
pulchitudine ymaginū Ille em artifex
uolens plus placere alii qui se assimilat
ꝛ regi qui eū ad faciendū sibi ymaginē
elegit elaborauit ꝛ perfecte laborauit
ut similitudine ꝛ ymagine mimi me-
lius figuraret eū faciendo regē pulc'
orem multitudo aut hominū q̄ communi
et simplicia abducta per speciē opis
ꝛ seducta per pulchitudinē ymaginis
dū qui ām tempus aliud tamquā ho
nurus et mortalis honoratus fuit
ratione sue potestatis nec deū existi
mauit flo. expredictis concludit et
hoc fuit uite humane deceptio trahens
ad ydolatriam q̄m aut effectui parentū
ad defunctos filios uel alios amicos
qui fugientibus ad eos ymagines
parebant Aut regibus defuncte
homines predicto mō meditabile no
men deitatis lignis et lapidibus im-
posuit apōs deos nominatos hoc
em nomine deus signat naturā ūsa
que nullo mō ē multiplicabilis pter
quod hoc nomē deus ē incommunicabile
secūm rem ē tamē communicabile per
similitudinē sicut hoc nō alexander
q̄ ē incommunicabile secūm rem eo q̄
ē omnis singulatis persone nomē
communicat tamē per similitudinē ho
minibus liberalibus liberalitate alios
andri partinpanibus et sic hoc
participātes aliquid sibi dy no-
minat ¶ Sicut exodi vii Dema-
vse dicitur ego constitui te deū
pharaonis et ps lxxi primo ego

dixi dij estis nr̄ et non sustenerat
hic consequenter declaratur malū mul
tiplex ex ydolatrā procedens cū dicit
et non sustenerāt ydolatris errassē
eos retta dei sapientia cuius scientie
lignis et lapidibus attribuentes sed
in magno quidē iuste bello nā
bellant contra dīm et contra virtutē
bonū ex defectu scientie dei tot et
tam magna mala que contra expo
nuntur cū dicitur Aut cum filios suos
sacrificantes vel ydolis vaticinia et
sinistra aut observantes sacrificia facientes
vel somnorum ea q̄ apud suos turpitudinē
non fiebant Sed die aut in sancte ple
nas vigilias luminū Non in aliquibus
sacrificiis fiebant sacerdotes arreptī
tiī in quibus demones loquebantur
neq; certam vel iuste honestatis integ
nitatis mundas nam cristaduc p
peradulterū polluunt sed et alius
alii p̄ in uidia detrahit sicut tam
abel fratrem suū aut adulteras
contristat polluendo eius uxorem
et omnia quecunq; sint transisa
onis exactor ordinis destruit sag
ittis nyxemi vulnerator hominū
vel in eius occisione fortitudo vel in sic
rei subtractor et fictio in vultum
sibi similator corruptor virginū de
floratorē in fidelitas nyxemi decep
torē q̄ unum in falsa uiator trium
tuum in seditionis motor et bonorū
din in memoratorē in gratitudine
animarū ingratorē q̄ uicia grile
et luxurie naturalis in mutatorē
q̄ uicia sodomitica extali comu
bitii non nascitur fetus impraui
in constantia qua aliqui quasi uxo
ores grauitabat admittere infandorū
vel mephandorū cum ydolorū cultrix
cum mali causa est. Nā per ea homo
directe adeo auertit et sic de pcto
in peccatū ruit et labitur et finis
vel confirmatus Nā ydolatria est malū
maximum de genere suo Vñ leuitici
xx dicit glosa odisse peccatrix est
in medicina animę sed ydolatria mag
Aut cum diu letantur in festis ydo
lorū in sanitate quia sine arreptī
tii aut forte vaticinantur falsa de
corde suo fingentes ea sicut facie
bant aliqui sacerdotes ydolorū de
mirantes hominibus q̄ spectu q̄ter
questu aut vitium in iuste in fen
tes proximis nocumenta aut perui
tatem q̄ter malicia sua duplicet
q̄ter quod subditur Sum omn
confidunt in ydolis que sunt spūs
immūa et per eos sine voluntate
et intellectu male iurantes vel sim
per ydolum iurantes nocere non
sperant quia deinceps puniri no
timent Quare nec mali expiam
punitores q̄ntum ad ¶ Ideo re
linquitur corpus punitos in dīo Vin
dex ergo illis aliquem digne vl
tus et ut puniantur q̄ utroq;
uitio scz ydolatrie et puitio Ideo
subditur Qui male sentiunt de do
no per ydolatriam et iurando in iuste
p̄iurando ad proximi de fundacione
alicuius iuramenti et virtute vel iura
menta non est appetenda tamq;

perse bomi sed in necessitate tantu
co te extendu ad necitatis et fidelitatis inter homines sinamentu sed
pertanciu pona per ambulat sempere
crescit a augmentatur in iustone
pciacone a mitransgressione mandatoz dei que sunt iusta ma adeo
non pt aliquid prestare nisi iustic

Cap. xv

Q autem deus
im reprobata ydolatra gentiu hic conter tomenda tacta
uideoz et diuidit in tres partes
Nam primo ponit qd detat confessio Qo ydolatre reiecto
Qo contra ydolatras in uetris abi et figulus Contra primu dicit philo
prose et toto uideoz qdo Dic aut
deus omn p creacone nostet per
nulta speciale signis per tua
ergo nos confessione et penis
eo contra ydolaz falsitate patiet
per penitentie mic expectatone so
lubitur et cm si pectamine tui si
mus quia te deu nm confitem3
sicteo magnitudine tua cuncto
e fines et sic no pertinging pcto
mortali ma veniale no pt taliz
euitari sting qm aput te sting co
pitari nisi et nuto in electis per
catu cm venale no tollit qm
Nostre im te fide formata caritate
consumata t iustitia nit digne facit
vita etna et sine iustitia et tribute
tua sciencia practica nichil est
in mortalitate Nam per opa
iuste pertingit ad im mortalitate
gloie Manem hic conter
ponit ydolatre reiecto in di-

Non cim in errorem ydolatre indixit
nas hominu male arte excogitaco
a fructu ydolaz stulc q ad malu in
ducit ner umbra pietic decorem
ydoloz Sciendu q philo loquit hic
pro tempe suo Nam ante captiuita
tem babilonica pulus iudeoz fuit in
aretinis multis ydolatris ut patet
iiij regu et pq captiuitate babilonis
tempe antiochi epiphanis ut hic
primo macha2 iij Et tempe philo
nis gayus imperator misit statua
sua per orbem ut adoraret in ea q
doli iudei no adorarent ut dicit io
sephus li antiquitat iudaice xviii
et sub nomine iudeoz intelligit xpi
anos qui tunc ad huc legalia in
multis seruabant Deterq quid phi
lo in cor laudem libru scripsit
ut dicit Hiron in libro illustriu
virou Labor sine fructu Mitali
bus cim magnis et labor et multa
fructus ymo finis pessimo quia huic
aspectus in sensato dat concupiscen
tiam attrahens eius am ad ydola
tria et diligit mortis ymagi
nes a vita cauent effigiem et
subdit huic pena dicens malos
a ydoloz amatoes digna sunt
morte temporali et etna Ad
et figulus Hic conter ponit
contra ydolatras in uetris et
primo contra ydoloz fictores Qo
contra cor cultores Omnes em
in sapientes Contra primu studio q
fingi dic dicit q dextra forma
et inde figulus appellatur et
nasatica fictilia dicit et qua

pauper ydola aurea et argentea
hre non potant Qdeo figuli reperiut
ydola facere que quilibet poterat
hre de eodem luto faciebant figuli
aurea vasa ad vsus apta et
hor e qd dicitur Sed et figulus
paret litta vsui Decodem luto fin-
git que mda sunt sz vasa hones
tis vsibus applicabilia et similiter
que his contria sunt vt applica-
bilia vsibus vt hones hoc aut
vasor que sit vsus a debeat de
iudeo e figulus quia vasa formal
secdm vsum ad quem debent appli-
cari et tu labore vano deu fingit
de eodem luto labor om in fingen-
do vasa no e vanus quia defluit
humanis vtilitatibus Sz labor
fictoris ydoli e vanus quia ydo-
lu no valet alicui vsui Ille qui
paulo ante dctis factus fuat
figulus Nam corpus humanu adi-
no e treu et pg pusillus quia
brevis e homis vita dicit se
Undo acceptus fuat s. ad terra
ad quod dicit multa clemeto
contra dop actio que sunt ni
tonpe huad Repentius ados die
debitu qua deus repetit mdo-
te sicut eam tradidedit mm fi-
one Sed turci e alli s. figulo.
non quia laboratiny e vt no
solid e pficitus de labore et vite
brevitate sed eia concertat ar-
rifticibus vsta no arguendo q
apus e ang pcessim Sed quod
sit vtile pluribus quia pt habi
parvo pcio et pertone abomby
Sed et errabos imitatur fingendo
ydola deere factis similia et gtz
artis sic prefert quia multitudo
hoim pro ydolis habendis rec-
rit adeu qm res super vacuas x.
millus aut parui pcij respec
tuz fingit quas quilibet pt
hre Cunis e eni tor eius per
affectionem Dicit enim augustin
Si diligis tram tra es Iste ideo
totam attentone suam p omit ad
hec figuratone que mysterio ap
prulata redigetur mpiu hoim ad
timem Propter quas figuli dicit
timis et terra superna tua om
fingit ydola Spes alius quia
de hor sperat omne Qdeo subdit
et luto vilior vita alius que
ordinatur ad lucrum ex luto sicut
ad sme et smis prestantior e
hijs que sunt ad smem Et vacuo
huic errois subdit Cui ignoran-
tiu eu qui se finxit s. deu qui
in formatone corpis e actor prin-
palis et qui in spiravit alli alaz
plus in fingendo eam q creatoz
et amat q patris e sz ydola
et qui in sufflavit ei spiritu vita
lem sz deu ignorauit Et est
repetitio eius q dixit Et qui in
spiravit alli animam peralia in
lerba quia dicitur aia ingnatu
corpis administrat spus ito mi-
nus supius vacat Sed estimantes
ydolatri dicti luxum ee x. carna-
lem delectatone vitam meam

Unde in persona talium dicit Sup
stdo capitulo Ubiq relinquamo sg
letitie qm hec pars mra et con-
uersacois vite hilae tamposita adlu-
nit Unde supra stdo capitulo sub-
dit in persona talium apprimamo pau-
pem iustu nec pcamo vidue rapi-
ondo bona coq do subdit et opor-
te videtiq etiam cpmala acquirē
Hec dicebant homēs demita alia
non sperantes Cui erudite sint
symonides pacta dicēs q decet
mortale mortalia sapē Deq
reprehendit eū philo & ethnicos
eo q homo stām intellectū & quid
in mortale et dīm cpqm concludi-
dit philo q homo debet se ad
in mortalia etnia trahē quitid pt
per cognitoēz et amore et con
cludit philo de figulo dicēs hic
cum sit a stire debet se superoēs
ydolos factoēs delinquē qui q
tēc matia rp Nam tam vilis &
q milius debet ignorare q deus no
pt fieri q ea ¶ Omnes em pg
in uectone contra ydolos fictoēs
hic ponitur in uectio cōt cos cul-
tores et diuidit in duas partes
quia pmo ponit in uectio contra d'
tores ymagini Do contra cultoēs
animaliū ibi Sed et animalia
Circa pmū dicit Omnes em in sa-
pientes et infelices a deoo male
sentientes. s. ydolatre et a felicitate
vel deuiantes supra modū anime
sue a plus quam valeant pstimentes
superbi sint de se presumentes in
imici qui tui oppugnando cultores
dei et impugnantes illi Tempe
rantiq philonis grauis erat impe-
rator romanus et misit statua sua
per orbem ut adoraret in ea tanq
deus ut dicti e supra xiiii et mulcti
dei cultoēs multa grauia Cum omnia
ydola diuersaq nationū deos estima-
uerit sc romani Unde dicit leo ppa
in sermone de beatis apīs petro et
paulo q roma credebat magna fe-
risse religione ni nullius gentis
respuisset falsitate retenta patent us
q i Sed et pedes eoq prigri ad am-
bulandū quia non pne se mouē et
subdit tacet ni dicit homo em se-
cit alios qui per arte non pne facē
aliquid unū et qui spm animatq
t adeo ab fingit alios et quia
causa efficiua patior t sno effectui
q subdit Nemo em ponit sibi
similem deū fingē qui superior e
t homine ni sit em mortalis
sc homo mortuū fingit sc ydolū
vita carens manibus imquis ma
ad impietate opus cui ordinatur
melior t em ape rp Sed et
animalia Hic ponitur in uectio
contra cultores brutoq animaliū
ni dicit Sed et animalia bruta mi-
serimi ydolatre colit qui dicit
miserimi eo q in seriore se colit
tamquā in superiore q subdi²
Quis pata em a. animalia bruta
comparata hijs a. hominibus alijs sunt
deteriora quia carent intellectu Sed
nec apparet rp ep hijs q videbat
indicet animalibus non patant
aliquod bonū arguit Preterquod
debent ea role effugerunt aut

dei laudem bruta animalibus impe-
dientes aperiam et percutiam vindicte
eius a. grece sic dicit dñs et precipies in pha-
rao vindicte nominatur eo mo loquitur
quo dicitur primo regum xxv Et ripe vin-
dicte hanc quia obtulit amallatica

Postquam hec et Capitulum xvi.
hec tertia pha in qua recolit
tertium dei beneficium collatum hebris
et contrarium tormentum in afflictu egip-
tijs Et est aptum beneficium de eis col
lato iudeis in deserto principaliter tamen
Nam et alia quedam beneficia secunda-
rio in hoc capitulo recolumntur Quo-
rum capitulum in duas partes diuidit
quia primo recolitur tormentum esta
Secunda manna celitus datum Prosequitur
angelus esta. Secunda in duas Quia
primo beneficium dictum recolitur Secun-
dam obiecto removetur ibi Et cum ei
illis Circa primum continuando se ad
precedentia in mediate dicit Quod
hec et similia s. ydolatris predic-
tas passi sunt digne tormenta sc
egyptij ydolatre et q multitudine
bestiarum extimati sunt scz ranarum
et muscarum exodi viii Secundo
tamen q vbi translata mira hec de
genere muscarum exodi viii In hebs
hr qmxeiomi et dicit glosa he-
braica q venit animalia diuersa
genera ad afflictionem egiptiorum pro
quibus tormentis a loco tormentorum e-
gyptijs in afflictorum contrario Cum
dispositum sit in tuo aptl' quibus de
dixi contrarium delectamenti siue
a. tibi delectabile abeis contrarium
Nili xi Rosis sapore Mannam

na descripsit eis Quarto quod con
tinuerit estam caruit estam paras
eis ortygometria a. coturnicem et
ponitur hic singulariter applicatur sic
exodi xvii Venit multitudo
a. multitudo multorum et sic ex in
quisito quia tunc venit coturnicum
maxima multitudo Vt alli quidem
s. egyptij concupiscentes estam ad
huc intermedii querere allis of-
tensa et missa sunt. s. ranas et
muscas venenatas cibos egyptiorum
offendantes et venenatos etiam
ancessalia concupiscentia a. acon
cupiscentia cibi necessaria crucia-
rentur horrentes cibos comedi fe-
datos et venenatos Hinc ait a.
hebreis nimirum mopes fricti a
breui tempe gustauerunt manna
estam scz ortygometram et subdi
Ostriuscipi causam cum dicitur Q.
portebat ap et migratur sic lucta
Quportebat eum illis s. egyptijs
exercitibus tandem in hebreis
quos affligebant omnibus exodi p-
mo super vomer mutata sine eo
tu facte a. sine remedio Isis autem
a. hebreis tantum ostendit ad eorum
translationem qui ad modum inimici
eorum egyptij extimabant Et
eum hic inter. removet quod
obiecto Et Q misereatur dne pla-
tis confessio i tu es dne Circa p-
mum scriptum q nili xvi dicit
q dns misit serpentes quorum usti
s murmurantes afflictores et
eyhor posset obici hebreos non
fuisse melioris conditionis qua e

gipcij morsibus ammatū afflicti
q̄ remouetur per hoc q̄ dns statim de
dit remediū hebreis pnitentibus dicēs
moysi fac serpēte eneū et pone eū
pro signo et qui aspexit eū viuet
et hoc ē q̄ dicitur et ēm cū alijs
s̄ hebreis et patet ex dicto s̄d nō
impetrauit ora tua permansit q̄a
dedisti eis remediū ut dictū ē q̄o
subdit ne s̄d ad celebrationē mbrōm tpe
turbati simt morsibus serpentū s̄g
sm hebreos salutis serpente eneū ad
cōmemoratōne ei⁹ ut permansit et
sanati memores ēent mandatoꝝ
suoꝝ ad implendū apa q̄ cū ēm
cōmissū ē s̄ de hebreis q̄ memoria
non per hoc q̄ iudicabat sanabat
s̄ per serpēte eneū qui illam
virtutem habebat sanandi s̄d pte
ssm saluatorē sigle sanabatur
Qui hoc ostendisti manifeste quia
tu es qui liberas clamantes ad te
Illos ēm s̄z egiptios lacustaꝝ et
missaꝝ occidenti morsibus ut pre
dictū ē et nō ē mirēta sanitas
r̄nam ē datū remedium s̄ed cōt
hac iudicatur quia exodi viii dr
q̄ dns illa plagam removit ad
quod dicendū q̄ hoc nō fuit ad
pīes egiptioꝝ s̄d ad pīes moyst
Propter quod remedium non fuit
datū egiptijs sicut hebreis q̄o
subditur filios aut tuos r̄ ybās
nec dulcium nec venatoꝝ vi-
tanip dentes Nam sanati fuit
penitentes q̄o subditur sm cordā
ēm tuā et q̄ memoriā ēm r̄
ut ēent memores mandatoꝝ
suoꝝ ex timuabantur r̄ afflī-
gebantur et vexabantur sanabantur
per tuā misericordiā ne in altam
r̄ profundam mitt̄ entes oblīuiscī
dei non possent tuo uti adiutorio q̄
contemptū tui s̄dm q̄ dr̄ q̄u xviii
Impius in impietate peccatoꝝ con
tempnit tue repentina venie
ei⁹ mitis et ēm nec herba me-
dicinalis nec malagma r̄ empla
stra sanauit illos s̄d tuus dns
Ipse quia dicēdo et facēdo q̄ecūq
voluit et facta sunt ¶ Tu
es dns exoditoꝝ inferni dns vir-
tutis confessio ad dicit tu es dns
qui mitte consumende et mortificā
rende hēs potestatē tua volūtate
et deducis ad portas mortis corpalis
et reducis sanando ad portas ei⁹
mortis spīalis nō dedicit quia no
est actor pcti s̄d homo p defectū
libertatem libēi arbitrij q̄o subdit
Homo aūt quidē occidit per ma-
liciā mortalis pcti animā suam
que immortalis ē morte mortis et
tīd expiet spīalis atrocē non re
cuperatur ita mortis ei⁹ nec reuocabit
s̄ anima s̄a oīm corporis q̄ recep-
tacē r̄ separata abeo s̄d tua ma-
nū effigiē impossibile ē ¶ Ad
hanc ultra accipit in mise
dine misericordie q̄ntop ndī in
mali sic iustū q̄o subdit negatēs
ēm te posse impijs egiptijs aquas
et grandinibus et hor-
ribilē crudē or Ubi dicitur q̄ super
terram egipti grando et ignis
mixta pariter ferebantur et
alle ignis fortius comburebant
quam si esset solus Deus subdit

Quid ergo mirabile erat et subdit causa Unde et cum orbis a creatura orbis universorum hebreorum ab egyptijs in iuste afflictarum Propter quod creatura obediens creatori mirabilibus modis egyptijs missa erat animalia affligebat Unde et adhuc subditur Quoddam enim tempus transvertebatur ignis preter dictus ne combureretur que ad impios egyptios missa erant animalia ad eorum afflictionem ut dictum est supra impietatis huius capitalis Sed ut ipsi egyptij videntes quod animalia eis nocua non combure bantur et eis utilia ut boues et iumenta eodem igne consumerentur stirone Propter hoc cum deus iudicio cui creatura obedit admitti passus est persecutionem Quandoquidem tempus in aqua supra naturam naturalem ignis exardebat ut Propterea et admaiorem expressionem eius quod dictum est supra quod erat mirabile erat ut Proquibus sicut contra agit demanna collata et primo exponitur hebreorum consolatio Quod egyptiorum afflictio Mixtum autem Circa primum dicit Proquibus autem afflictionibus egyptiorum dicit angelorum esca nomina et de esca angelorum eo quod destendebat ministerio eorum Nam cibo corporali non nutriuntur thobie xiij Nutristi populum tuum exodi xvi et quia erant panem de celo acquisita tui rore destendebat Nisi quia prestitisti illis sine labore suo

Quibus delectamentum in se habuit ac Nam bonis sapiebat pro ut volebant Et hoc commutet sit subdit Substantia cum tua dulcedinis tue bonitatis ostendebas in cibo manne et deseruiens ministrans quibus voluntati existentibus demum bonorum Nam malis in spiritibus erat tibus Unde dicebant nisi quibus Manducat anima mea super cibo asto leuissimo Ad quod quisquis bonus volebat cognoscebat sapiendo sibi volebat et hoc non erat ex natura manne sed ex ipsa virtute Flux auct Hic recitat ad egyptiorum afflictionem dicens Mixta autem et glacies sustinebant ignis et non tabescebant a frigore quia mixta pauci ferebantur ut predicta et ut strictius quam strictius in minorum sua egyptiorum exterminabat ignis ardentem grandine sine grandine dissolutione et plurima thonistrans fulgurationem exodi ix Consequenter ostendit effectu oppositum ignis ad consolationem hebreorum dicens Hoc autem ideo fuit mirabile ut nutrirentur ac ut uiueret etiam sine virtute oblitus est Ignis in camino trium puerorum Danielis tertio et etiam in egypto Nam animalia hebreorum quibus nutricabat ignem et grandinem non fuit lesa licet eum intra ingressum in quo erant filij israel non fuit ista pestilentia grandinis et ignis Verdicitur exodi ix tamen fuit in

cruciu alliuꝰ tꝛc non legit sicut
aliaꝝ in cruciu existentiu et quiu
ad hoc dicitur qꝫ nis obliuis sic
cuꝛꝛituꝛ in quiu animalia alijue
tꝛc non legit sicut aliaꝝ in cruciu
existentiu et subdit talisq; hmoi
differetie cum dicit Creatiꝛa enim
tibi factꝛi ds et pater luctꝛa ussq;
adhuc Propter hoc et tuc anima tꝛans-
figuꝛata .i. transmutata ꝑpetuꝝ
sic natale sꝝm mutat voluntates tue
cum mutat gꝛatie tue defluebat
ut dicit et dꝛagme et manna de-
scꝛeuit filij tui qꝫ hebꝛei usti
quos dilexisti dne amice ꝑpetuali-
Propter quod data fuit eis lex
effecte et alia iustitia dei ꝗsalo
et ul vii Salomon fecit taliteꝛ omnia
tum et iudicia sua nis manifestui-
uit eis Quoniam non naturaliteꝝ
fructus ꝛd est nati de tꝛa ꝗpastue
hominis supple sed sꝝmo tuus
ꝛ ꝗ Deuteꝛ viii Non in solo pa-
ne vuit homo sed in omi uerbo
quod egꝛeditur ex oꝛe dei Qz
cum ab igne nis potuit extimaꝛi
.s. manna que ad ignem indura-
batur et ad solem liquefiebat so
subdit. Gꝛatiaꝝ ab exiguo ꝗpue-
uotu est omnibus qz hebꝛeis qui
oꝑtet pluere solem .i. ortu so-
lis ad confitendu tibi .i. ad colligen-
dū mannā q confitetur dei dicitur
eo q gꝛatis ab eo dabat et ad gꝛatia
ciendas .i. solis te adoꝛare .i. delin
quisse tui collaudet et subditur causa
ꝛd dicit Quoniam ingꝛati cum .i. cuius qui
dei iustitia nis recognouit spes
tamquā hyemalis glacies tabe-
scit subito ꝓbit Hic exponitur tꝛimes

Sed exadꝛ qui dicitur Lumaꝝ mu-
tatus esset sol liquefiebat q; quare fit in
mendie Et adeo dicti sunt abundanter
doctoꝛes hebꝛeoꝝ q; tpus colligendi ma-
nnam erat pg ortu solis usq; ad horā
sextam et sedm hoc alios et ex pmissa
lectꝛa oꝛtebat pluere solem .i.
seruoꝛe solis ad colligendū manna
que hic dicit confitebꝛ dei et ad ortu luce
solis te adoꝛare in pncipio colleꝛe-
dum beneficiis Sed contra hoc uidet
q; hic primitꝛ statim ab exiguo ꝗ
.i. hora sexta no est exiguus in uirtute
solis .i. radius sed fortissimus Sicut id
q; est exiguus comparatus ad calore
ignis tui hic comparatur liber-mate
exadus tamen et non aliter liber
sapientie ꝗpter quod hec luctꝛa ma-
gꝛis et tꝛahenda ad tꝛopicū exadꝛi q;
ecclus

Cap. xvii.

Magna alit sunt ꝗ hec et pe
quanta magnia ꝛdoluere uisceꝛa
hominis collatu hebꝛeis et per oppoꝛ-
tu afflictis tenebꝛaꝝ industriaꝝ egꝛeginis
et primo ponitur hic sedm Lo ꝓmissi
Quantus aut eius capitulo xviii. ꝓma
iudias quia primo ponitur obtenebꝛatio
egꝛetaꝝ Lo derisio magoꝝ i et ima-
gice artis Lo communis afflictio om-
noꝝ illa aut Area primi de mag
eum sunt iudicia tua dne quia sic
intꝛomphonibilia Lo xi Qz in com-
phensibilia sunt iudicia eius et in
enarrabilia uerba tua .i. apta uerbo
tuo facta Propter indisciplinate dic
.i. homines ꝗitatem intelligere note-
tes eius nisi sunt egꝛetis qui inde
tes tur dei omnabilia remanseꝛut
obstinati Quo subditur Dum
enim pꝛsuasum habet .i. ꝗfecto tenet

posse dnam nam̃ sancte redebat
em̃ q deus non posset hebreos de
seruitute corp liberare vmalis pal
pitim exodi. Et longe nostr̃ com
pediri quia tribus dictis nemo se
mouit de loco in quo erat vt de
ridem q̃dusi subtertę fugitiui ꝛ
em̃ fugerant aliqui timide perus
somis inferendo q̃etie prouide
t dine qui deus ab eterno p̃uidit
omia nascietur de locis in quibus
erant seno moniteb ut dictu est
Et dim putant hic conter po
dicitur ab tenebrarem̃is ratio e
rant em̃ egptij tenebris spiritu
bus q̃etoꝝ m̃ uolui. Propter quod
iussit erat ut tenebris corp aliby
m̃ uolucrentur ut pena correspon
deꝛ pcto et hoc e q dicit Et du
putant se lace a conspectu dni
m̃ obscuris peratis que dicit ob
scura eo q̃ sint maculeo Job iij
Qui male agit odit lucem tene
bros oblionis exclamato dispe
si sunt nam aliqui erant m̃
tempis aliqui mdonibus et aq
m̃ uillaꝝ plateis et superficie
tribus subito palpabilibus tenebꝛ
anillus made se poterat nec p
tes nel aliud conspicari Propterq
dicitur hic tenebros oblionis ex
clamato dispersi q̃uentes hoc
rende ex ~~ob~~tenebracoe subita
nec em̃ que contingebat illos spe
lunca. r. tenebraꝝ dicit spelunca
eo q̃ in speluncis profundis sunt
tenebre dense sine timore cito
diebat Et subdit rato dim
pontus destendens a. stagor

acies per modi tonitrui perturba
bat illos et persone tristes alios ap
parentes fit in pompis r. fantas
mata tribuli sicut aliquido fit in so
pnis et signis quidem nulla uis po
tat illis lumie prebe Propter densi
tatem tenebre q̃parebat aute illis
subitaneis ignis et r. mimomi
to apparens na adeoꝝ tonplacꝫ
sed magis ad displacꝫ quia grauio
ra formidabant euenire ¶ Et
magice artis hic conter describi
derisio magoꝝ qui a principio per
cussionis egpti tonati sunt similia
facere opibus moisi vt hic exodi
vii et viii sed de terrie ontento
signo Propter quod nisto facti sunt
mderissim Et hoc e q dicit et
magice arti apparet erant derisui
r. predicti malis accessit derisus
magoꝝ pharaonis et sapientie glo
rietio tu contumelia. r. sapia de
qua magis glabantur correcta si
unt contumeliose nam sine per
cussi ad alios acta q̃ no potant se
nel alios iuuare Sic subdunt Qlle
em̃ ap Q patet (Nam et si mth'
eos q̃ monstris perturbabat eo
q erant talibus assueti sicut dicu
laam magus dicit glosa Nisi q̃ii
Baalam assuetus monstris adto
rom asine no expauit transiti
ummalid et Nam timor ex mo
dico fermenti sunt formidat ymagi
natoe fictitiu Dicit multa
timeb trahit adee hospes ex spon
tu foliaꝝ nel aliquo huiusmodi Et
aerem quem ratione milla quis

effugere posset quia nullus pt omne
sine aere respirare Meminentes se
deinde ex tenebrarum densitate fieri
cum presumpserint pessima a tredebat
ad ee estimarent sta redargutione con
scientia erant cum conscij malorum
suorum pro quibus sciebant se dignos
punitione dira et ex hoc estimabat
sibi evenire peiora Cum sit enim ti
mida nequam quia facit timidos
Inter quos latrones sunt timidi da
ta e in eos condempnatorem a m
punitionem Timor enim quem si
mentur homines mali est quedam
pena apud semper eos presumit
sua a pre estimat magna mala
super se eventa perturbata con
scientia timore pene expectatorum
recordatione Michil enim timor in
presumptionis adiutorium a augmen
ti estimationis in minuet pene
quam facit tredere maiorem predicto
cogitationis angustiorem Nam timor
facit pallorem in facie predicto co
gitationem anxietij quia demonstrat
q timens anxiatur desiderat et
fu admi a in mente timentis
minor et expectatio a spes anxietij
maiorem putat of quia tredit
maiora ad ee mala Et et repetitio
eiusdem sententie que predicta et
Auctor em huius libri frequenter
eandem sententiam repetit per ea
uerba . Illi aute hic conter po
afflicto egypto omnino ex ob te
nebratione eum dicat Illi aute q
impotentem venere nocte a tene
bras densas que dicatur nox po
tens ex longa duratione sic trid
dicto et ex densitate qui ter qua
deloco suo non potuit se mouere

et ab humidis a aterra et aqua ex
quibus ascenderunt fumi aerem in
grossantes et ab altissimis a ex con
densatione nubium alluuatione aeris
impedientis Eundem sompnid dorm
entes egyptij qui in illo triduo simi
aliquamdiu oppressi sompno statim
terribilia somnia patiebantur in
tantum q aliqui mobiebantur Ro subi
duntur aliquando animo deficiebant tra
ductione am a separatione anime a cor
pe subitaneus em ap et per eam mag
notuit Eemde si quis exillis de
tridisset interram optime custodie
batur in terre quia non paterat
se mouere Si em ciuibus quis erat
ap Nam arbitrio erat aliquis octu
patus magro uel in domo tenebris
superuenientibus a manesit tribus
diebus Ideo subditur Una cui rathe
na ap et patet sine spiritibus subitaneis
a uentis flans aut interspisse
ap aut exalationes de altissimis monti
bus echo a somnis reflexus deficie
tes faciebant illos pretimere Re
petitio t sententie supra posite s
q timor faciebat eos estimare mag
grauia ex occasione modica Conse
quenter ostenditur quare ad alios
differica cum dicatur Omnes em
orbis terre extra egyptum locum
lucidus illuminabat a mirantur q
nullus aspectibus suis impediebat
solis autem illis s egyptijs sup
posita erat grauis nox diuturnis
inflicta quasi imago tenebrarum a
Nam prefigurabat tenebras
achomie quas meruerant
Ideo subditur Qui ergo sibi erant
grauiores tenebre a causa magis
grauium tenebrarum sychemme qui

mercbantur per sua petrata Cap

Sanctis autē tuis De XVIII

Stricta ab tenebratōe egyptiōp
hic contra describunt illustra-
tō hebreop cum dicit Sanctis autē
tuis a hebreis marina erat-huo
vm exodi q̄ vbi nimiq̄ autē habita
bant filij israēl huo erat et horo
quidem a hebreop vocem audiebāt
egyptij q̄ quia ut sepi⁹ hebrei ea-
dem passi erant s. tenebras magi-
nificabāt deū sciūt grati et quia
ante lesi erant s. ab egyptijs labo-
ribus duris exodi p̄mo et quasi
ledebantur a plagis sciūt egyptij
gratias agebant debeneficijs dei
et ut esset differentia inter ipōs et
egyptōs te deū petebant in sua
necessitate Egyptij uō plures deos
inuocabant et quia gratitudo de
beneficio prestito meretur aliud pre-
tandid q̄ subditur Propter q̄ ignis
ardentem autem habuerunt denote
et eadem sue lectura per columnam
nubis docte et sic dabat homi ho-
spitiū Digni quidem alii s. egyp-
tij tale lucē per tenebras dirtas
qui meruerāt custodiebant nec mp
tum legis lumē seculo dari filiis
tuis non permittentes eos de ae-
gipto exire ad sacrificandum dño
Perquos increpabat nec mp tu le-
gis lumē seculo dāt Nonagesima
namq; die exitus illop data fuit
lex in mōte sinai Cumq; tagi
tarent Hec t̄ps quinta in qua p̄o
quitū beneficiū de transitu he-
breop et contrario de interfectōe
p̄mogenitop egipti et diuiditur
in duas partes quia p̄mo destri-

buitur hoc beneficiū Qo soluitur
obiectio contrariū a tangit aut p̄
mia adhuc in duas quia p̄mo dicti
beneficiū describitur Qo temptus et
hora subditur a Cum enī quietā
Circa p̄mū dicit Qui cogitaret
egyptijs iustop accidē in fratres ex
odi p̄mo et vno exposito filius s.
moyse qui in fiscella positus fuit
in fluuiū Introductōe illop et
liberatōe per filiā pharaonis ex
odi ij introductōe illop a in educto
nem hebreop de egipto multitu-
dinē filiop a p̄mogentop egipti
abstulisti de nocte p̄mi exodi xij et
pariter illos a patres eop egyptōs
perdidisti magna valida nubi
mabis exodi xiiij Illa enī nox a
qua interfecti sunt egyptiop p̄mo-
genti a tagunta ante apatribus
nris s. moyse et aaron exodi xi
Vr ue frientes quibus uranie
tradiderut a dñs aduersarijs
opis et patribus facte accepores
cent respectu futuroꝝ p̄missop
Susceptā t autem aplō tuo ut
quasi dicat saluasti nostos et destru
xisti inimicos Sciuit enī lesisti adui
sarios nros egyptos sic et nos pro
uocans ad gratiā actiones glorificāt
tuis magnificasti preclie aplis
abstrusa enī sanctificabant agnū
paschalem puer nri banop a he-
brei filij patriarcharū et misticā le
gem in monte sinai datam mēn
tordiam disposuit a concorditer
acceperut dicentes exodi xxiiij
Omnia uerba dñi que locutus t fa-
ciemus similiter bona et mala re

ceptuos uisos ꝛ prosperꝫ et adu
sa cpulsionē dei missa et mittēda
disposuit equanimiter recipe pro
dei amore ¶ Consequenter cpisso pō
egyptioꝝ uox lamentabilis cum diti
Regionabat audite ꝛ plangitus plora-
tum audiuit ꝛ qui flebat pro p̄
mogenitis interfectis ꝛ Quodā
uel pertussit dñs omē p̄mogenitū
terra egipti ꝛ p̄mogenitū pharaō
nē qui sedebat in solio cum usq; ad
p̄mogenitū captiue que erat in
carcere ꝛ qui molens molendo que
erat prelator nato cotinuata est
quia tunc p̄mogenitus regis mor-
tuus ē ¶ De omnibus cum egyptijs no
credentes deo et moysi ꝓpter diuina
mansuetē plagaꝝ eis collatā quia
remotis plagis reuertebantur ad
obstinationē suam tūc p̄mi fuit
extermini p̄mogenitoꝝ sposponderūt
ꝛ confessi sunt q̄ dei fē esse
et referēt ly se. admonsen et he-
breos Tūc cum dimisserūt eos abire
tanquam dei seruos exodi xii ꝙ
etiam ly se referam ad egyptios per
hoc cum q̄ obedierūt dei mandato
de emissione hebreoꝝ licet horre-
rent timore q̄nē dixi quādō mo
q̄libz dei dicit obedientes regi ce-
reno solo dicit dñs q̄ubo ¶ Cū
cum hic tenet describitur tpūs
et hora percussionis p̄mogenitoꝝ
egipti ꝛ dicunt Cum enim quietū
silentiū tenuisset omnia ꝛ tenebre
horamq; rotasset sermo tuus
uir omnipotens medius ille ueniet
Nam hec permissio fuit inter p̄i
apud inferos et finem ¶ Omnipo

simo tuus dñe ꝛ precepit de inter
fectione p̄magenitoꝝ egyptiorū dicens dextra
tua dñe ꝛ hoc argumē aliqui q̄ interfec
to p̄magenitoꝝ egipti facta fuit
per angelū bonū sed nō ē efficax argu-
mentū tū quia liber iste nonē dicta
tione tum quia demones frequēter
leguntur exercitores dñi iussit et
p̄ hec interfectio facta fuit sed per
angelū malū videtur magis probabile
quia magis tangebat ignitū tangentē
Dicitur cum ps lxxvii Immisit in
eos iram indignationis suē indigna-
tionē et iram tribulationē immis
siones per angelos malos Et correp
tio q̄ loquitur de percussione egyptioꝝ
sicut dixi plenius exodi xii Ubi q̄ue
ipse dicit hec quēstio ¶ Iurius achella
tor qui p̄magenitoꝝ interfectorē in
mediam extimuit tūc ꝛ extimuit
dignam gladius acutus Nam ei
non potuit resisti in familiaritate ꝛ
non fictus sed cum amicus tuus por
tans ꝛ exequens et stans replebit
omnia morte quia nō erat domus
egyptioꝝ in qua nō esset mortuus
exodi xii ¶ Et usq; ad celū attingebat
strues mira Hoc dicit ad exprimendū
q̄ p̄magenitoꝝ multitudo euidēter patuit
Timor tantus et tremor ꝛante immediate
Visis tam prosperos malos turbabant
alios ad prefigurandū dictam per-
cussionē et alios alibi seminimus
Nam variis modis tribulibus
uisebantur ut per hoc causa alicui
mortis monstraretur et non solū
alijs remanentibus sed etiam ꝛpse
molentibus Ideo sequit Semsti-
ar ¶ tenuit aut Hic tenet

remouetur obiectio contra predicta
et primo ponitur cū dicitur retrogra-
diuit tumor et uisitabit s. hebreos tenta-
tio mortis a. punita morte et que
fuit alia subditur et remouetur et
prouidet a. remouet sedritionis exo
ritata per thore et completes cuius
modi certo ut hic mu xvi tuq oratio-
ne multi de istl' finit mortui qui
quod uidetur alicui q. quibus istl'mo
finit ancisois rendritionis qua egyp-
tij Sed nam dns hic remouetur
dicta obiectio per hoc q. statim fuit
apposita remediu et hoc e q. dicit
Sed non dns permansit ira tua
et subditur causa querens cur ho
sine querela a. aaron prauitates
erga dnm et uiste adq. ponit De-
precati pro quibus monentibus
a. desinat ire dm placando sua depre-
catione et finem imposuit necessi-
tate a. morti ostendens qm tuis
et familiis per hoc q. te placauit
suis precibus Unde alie turbas
a. pestes quam turbantes nondum
de corpis aut Sed uerbo eorum
deuote aliud qui se uerabat sz in
rendid combureris quam Deuq eo
blasphemie uerabantur aaron subiecit
aliud extinguendo uirametra pa
rentu aut Ut dm oratio sua et
magis exaudabilis m ca fecit me-
mone dei ramito dei abrahe facto
et testamito in monte synay iam
dato Cum em aut interstet a. in
tremortuos et uiuentes stetit
et cam putauit impetu medij et
diuisit allam que adhuc du-

rebat uiam Nam ignem proce-
dentem ad consumendu ad huc vi-
uentes interdixit ut dictu e et
quia aaron tue fungebatur sum
pontifice officio qo subditur Deipsq
ornamento dicens Quueste em po
deis aut et dixit a pos q. e pena
tumica cius varietatis attingebat
usq. ad pedes totus erat orbis ter-
q. reputantur tumica em hinc
figurabat terra quia lam magis
detra balteus cingens allam tuni-
cam orteami tam cingente tuni-
ca uarietatis aereo colois aere
balteus aue cingens tunica uarie-
tatem figurabat ignem qui am-
bit aerem super humerale ratio-
nali sibi connexto exuaietate la-
pidu pretiosoru et diuersoq. colorq
figurabat celu sydereu stellis or-
natu Duo lapides onichini in sup
humeali significabant duo magni
hemisphia solem et lunam duodecim
gemme rationalis duodecim sig
Zodiaci mitra q. erat mitre sui-
periorem partem mundi sz celum
cristallinu et empireu lamina sed
pendens in fronte representabat
deu omnibus presidente quapter q.
in alla scripta erat nomen dm the-
tragramathon q. t. ppid altissimi
creatois omm seruus et perhoc
ornamenta significabat q. pontifex
sco huius ornatus erat creatois
dm seruus sanctificatus fuit ple-
nius exodi xxviii et pendu magni-
talia inquatuor ordinibus lapi-
dum erant sculpta Nam in
rationali erant quatuor ordi

nes lapidi distincti p trimatu et
millis duodecim lapidibus erant
sculpta nomina xii tribuu Et magi
ficentia tua r. nomine tetragra-
maton tibi qsid mdyademate r.
m lamina aurea que erat facta
m modu semicirculi abaure usq ad
aurem attingens per frontem ut
plenius dictu fuit in exodo Qs aut
cessit qui exterminabat signis qui
cessauit ut dictu e et her extermi
r. apm dei tui her erunt signa
eo mo loquendi quo creatura irra-
nalis obedire dicitur creatori erat
em sola temptacio sed ritibus re
mote Ne sufficies r. causa suffi-
ciens q̃ mdicte dei contra totu
qd in nisi pontifex placasset eid

In mpis autem Cap. xix.
her e sexta pars m qua
retolitur sextu bnficiu qd
e detradicetur per mare ri-
bru et sibmersione egiptor
Et dnuditur mdias partes qui a
pmo pontur hug bnficij recordacio
Qo subdit intenta conclusio a q̃ omi-
nibus qm mdias quia pmo recedit
egiptus sibmersio Qo hebreus sal-
uatus a omis em Circa pmu dicit
contumacio predicti sc̃i q̃ hebrei m
mortalitate aserpentibus habuit
remediu no aut pmogeniti egip-
tor Qdeo dicitur impijs autem
usq m nouissimu r. usq ad sibmer
sionem corp sine mi cordia r. sine
remedio Nam multu dei apud tact
m misericordia ira superuenit r. pu-
nitio Prestiebat em et sitiu

illoru s. xpc deus quia tri promisserat
r. procordmassent ut se ediscerent
r. filios israel emittebat de egipto ita
q̃ ipse non referet ad egiptios sed he-
breos et tu magna pollicitudine p
misisset illos Nam egiptij cogebant hebreos festinanter egredi ex
odi xii Consequebantur eum illos
penitencie actus De quit israel omissi-
one exodi xiiii Qd huic em mic mag
r. m pmit hmites luctu demorte pri-
mogenitor Quam sibi assimi posset
cogitatoes m scientie dei hebreor
reductor Ducebat em illos ad ultim
finem signa necessitas mors et
iuste m fenda m mari rubeo et
horu que amiserant se plagarum p-
titia commemoratione amittebant
abiectos ase timore dm Et que
de erant tormenta sedm iustie adui-
tii repleuit primo sibmersione
corp et quidem tutus mirabi-
liter transiret mare nibil qui at
nona mortem m veniret per sub
mersionem que dicitur nona mors
respectu mortis pmogenitor que
pcessit Omnis em hic contem
pontur saluatus hebreus et diuidi
mdias partes quia pmo panis
her saluatus Qo grauo actio a tan-
quam em Circa pmu dicit omis
em creatia ad suu gnis abnitio
prefigurabatur r. ad obediendu
deo aquo originatur omis creatu
Defluens preceptis tuis q̃ pa-
tiu mdulsione maid et meliupina
ignis et nubis Qo subdit Nam
nubes tegmen corp obumbrabat

Angelus eius qui precedebat castra hebreorum abiit post eos ita q egyptij non poterant ad hebreos accedere exodi xiiii et exaqua que ante erant tra apparuit arida mediisone maris et tamquis germinas a maris fundo desiccatis ad modu campi germinantis Perquem omis natio hebr transiuit que tegebatur tua manu a potentia tua Videntes tua mirabilia mdesiccatoe fundi maris et mundatoe aquaru que erant eis pro muro adextris et asinistris Tamquia eim hic tenetur pugnare actio hebreoru Et primo de ssia saluatoe tu dicitur tamquia eim equi depauerunt a armis egyptioru acceperunt quos viderunt mortuos super littus maris exodi xiiii et tamquia agni exultauit de hiis filijs sibi collatis magnificantes te dne dicentes Cantemus dno gloriose ap an Memores eim hic tenetur ponitur alia causa gratiaru actois uindicta dei de suis aduersarijs et diuidit mdias partes quia ponitur pertussionis actus Qo nunquabilis modus i mare eim pma adhuc mdias sedm duas egyptioru primoes Quemsistent in hebreoru aliquo tonsolacoes ut opposita muris se ponta magis eluceant Dicit eim qphilo memoes eim erat adhuc a dium gratias agerent dicentes Cantemus dno gloriose ap memores erant eoru que in molatu corpis facta fuant contra egyptios cum adhuc hebrei manerent in egipto quem admodu pnatoe animalium. s. utilitas eduxit tra amissis ap exodi xviii et per oppositu subditur hebreoru tonsolatio cum dicit Nouissime autem a pg exitus de egypto Videtur nouam treatum audire Nisi qs Qm allocutione eius desiderij a ad petitionem corpis sedm sui desiderium astendit illis de mari ormgonectra a tonitruis et ponitur hic singulare pluralis qa erat ibi tonitruu multitudo magna Si aut arguatur q dato tonitrui non fuit ad bonu apis quia i mortuis et pluis qui desiderauit carnes Nisi qs Dicendu q mors non fuit eius sed paucoru a respectu eius egyptioru qui ei filijs israel exierant de egypto unde aliquibus de filijs israel ut abidom dicit qui male tanquierat carnes attendi ati de manna sed retento tonitrui fuit omnibus eternalis et sic in tonsolationem bonoru et veratoes Hic ponitur seda pena egyptioru ut dicit et veratoes petroibus super venerut egyptijs Non sine aliis q ante facta fiant argumentu a corpe reprehensionibus per flagella et q fiant alia subdunt Per vim flumini fuit eim pma plaga tonuersio aquaru in sanguine exodi vii Quare eim patiebant egyptij sedm suas nequitias Qo subdit et eim detestabiliore in hospitalitate insteterut contra bonu hospitalitatis institutu patetes alij quidem agnotes a extraneis

nō recipiebant adiuenas ⁊ admanendū sēm in egipto Alij autē banos hospites sicut filios ipsū in seruitutem redigebant pg mortem ioseph et fratrū suoꝝ exō primo et nō solū hec mala Sed et alius quidem respectus alloꝝ erat contra bonū hospitalitatē qm mitti ⁊ cū dimittā Vultus et illoꝝ recipiebant extraneos ad hospitiū sicut aliqñ contingit q̄ danteꝰ cū ignoscā tot iniuriā dñr petentibꝰ q̄ minus tale vendit eis Cui autē cū letitia occurrit sic fra Cui eisdem ipsi erant in seruitute egipti qui utebantur in seruitute contra bonū hospitalitatē uerū tū hos qui cū letitia receperūt ⁊ hebreos hylarē recipientes extra nos sanissimis afflixerūt dolorib⁹ intentū q̄ ad amaritudinē perdu-rebant Vitam alloꝝ exodi primo. sed nō mirū Deo subditur Pertransit sine aliq̄ tenebre tribus diebus intenebris palpabilibus existentes exodi x Dicit alli ⁊ sodomite in foribus iusti ⁊ loth cū subitaneis cooperti sunt tenebr⁹ per ignē ab angelo tentate Vnus quisq̄ transitū hostiū sui ⁊ loth querebat nec tamē in domū intrare poterat Ver dicitur ibidem Pn se om hic inter ponitur primitiuis egipti⁊ mirabilis modus clementie deo obedientibus So dicitur Ipse om dū clementia commutatur mutando modū sui agendi ex precepto dei Dicit in organo ⁊ in instrumento musico q̄litatis sonū ⁊ mutatur sedm uoluntatem modulantis qui modo pertinet Cōma modum aliam et eandē nō fortius nō remissius et omne sonū sui custodit sedm dispositū modulantis Ita simile mutabat aere creatur in egipto⁊ quū sedm dispositū creatoris Vnde estimari ex ipso certo ipsi ⁊ hoc apparebat sensibiliter ⁊ grestia cū ⁊ animalia in agris habitantia et boues et iumenta in aquatica conuertebantur non sedm substantia sed sedm ambulatorie ⁊ per simile de aquis in quas ⁊ putatū pisces Hebrei namq̄ sua animalia secū educerent de egipto exodi viii Cuncti greges peribunt Volūtū autē Et q̄ sic intelligā conuersio egrestiū patet ex hac q̄ subditur Quecūq̄ erant natantia mutata sūt gradiendo ut pater de ranis gradie intrantibus domos egiptoꝝ exodi viii Ignis maḡ valebat ⁊ fortiter comburebat supra sua Virtutem naturalem nam grādo et agnis pluuie et fulgura distur-rebant per egiptū exodi ix Et Vnde contrariū nō impedichat aliud sed magis actuebat in sua actōe flamme ecotrario corruptibilium animalium ⁊ serpentū et draconū ignem spirantiū quoꝝ Veramē carnes coagulantur ⁊ filioꝝ aspi⁹ simul ambulantiū per desertū magno erat serpens flatu adurens deū viii et ponitur singulare pluraliter Nam ibi erant tales serpentes mul-ti simul dicit exodi viii Venit

miſtri grauiſſima . v. multitudo miſtrop
Nec diſſoluebant illam ſtr mamma q
frigide diſſoluebant ſicut glacies ad
calorem ſolis ¶ In omnibus hic q̄m
Ultimo q̄ntum in tenta concluſo to-
tius libri ex cuius proceſſu patet ap-
paret q̄ intentio philonis ē declara-
re condescensiones diuinas hebreis
factas Ideo dicit q̄ in omnibus enim
magnificasti quidem eum dñe eius
aduersarios affligendo et submergendo
et honorasti eum deserendo egipti
liberando et non deseruisti p̄ces
eius denegando in omni tempe et
in omni loco assistens eis ut patuit
in mari rubro in deserto et in certe-
ris: ad laudem nominis tui quod
ē in secula seculoꝝ amē

Explicit postilla mḡri nicolai de
lira super librū sapiencie

Incipit postilla venerabilis doc-
toris super ecclesiasticum
Et sequitur capitulū p̄mū

Incipit postilla venerabilis doctoris fratris Nicolai de Lyra super ecclesiasticum. Capitulum primum.

Omnis sapientia a domino deo et cum illo fuit semper et ante tempora creata sicut scriptum est in libro ecclesiastici. Et primo fuit hebraice scriptus ut patet per Hieronymum in eius prologo super parabolas Salomonis. Et dicit aliqui quod iste scriptor fuit Iesus filius Sirach qui composuit translatus in hebreos ingenii. Sed hoc non videtur. Nam scriptor huius libri in fine quinquagesimo capitulo facit mentionem de Symone filio Onye sacerdote qui fuit summus sacerdos post mortem Iesu filii Sirach per magnum tempus. Nam inter eos fuerunt quidam summi sacerdotes sicut Eliasib Iudas Ioiada Onyas et Iadeo dicendum quod primus scriptor fuit Iesus filius Sirach et nepos eius qui similiter fuit nomine Iesus qui scripsit graece et transtulit de hebreo in graecum ut patet in prologo huius libri et in fine eiusdem. Nam scriptor huius libri in fine quinquagesimo capitulo facit mentionem de Symone filio Onye sacerdote qui fuit summus sacerdos post mortem Iesu filii Sirach per magnum tempus. Nam inter eos fuerunt quidam summi sacerdotes sicut Eliasib Iudas Ioiada Onyas et Iadeo dicendum quod primus scriptor fuit Iesus filius Sirach et nepos eius qui similiter fuit nomine Iesus qui scripsit graece et transtulit de hebreo in graecum ut patet in prologo huius libri et etiam infra quinquagesimo capitulo in quo nos inducit ad amorem inducit sapientie et accipit sapientiam que inducit omnes ad virtutem sicut accipitur in libro sapientie. Dividitur autem iste liber in duas partes principales. In prima inducit ad amorem sapientie informando in ista exemplificando capitulo xliiii. Prima ad hoc inducit. Nam primo auctor declarat sapientie principium. Secundo inducit ad eius exercitium capitulo iii. Circa primum sciendum quod duplex est principium sapientie. Unum effectivum quod est tenere exemplum dei. Aliud dispositivum quod est tenere exemplum hominis. Nam ad sapientiam requiritur actus liberi arbitrii. Igitur primo ponitur primum. Secundo secundum. Tertio timor dei. Quod ad evidentiam primi et etiam aliorum in fine dicendorum sciendum quod sapientia dupliciter accipitur. Quia quod spectat ad appetitum divina et humana divina iterum accipitur dupliciter. Scilicet aliter et personaliter. Que quidem sapientia genita dicitur et est idem quod unus deus et per consequens est filius patris. Nobis igitur dubitandum de qua sapientia loquitur hic auctor et infra xxiiii et dicit aliqui quod de sapientia divina eo quod subditur in hac parte. Honor omnis creatura et sapientia creata. Ideo non videtur in deo

Sed contra hoc apparet q̄ in textu
dicitur Omnis sapiēcia a dño t cum
illo fuit semper et tante cui q̄t
mensura te incōmutabilitas Quare eq̄
ante aplm non talia mensura nisi
eternitas et per cōsq̄ns loquitur de
sapia dīna que sola t eterna Quare
quod dicunt alij q̄ loquitur de sapia
dei essencialiter dicta Sed contra ho
nidetur textus Omnis sapia a dño
deo t et uere ab aliquo nō repetit
dme scientie sed tantū procedentib
q̄sone Item infra xxiiii dicit auc-
tor loquēs in persona hui⁹ sapie
dicit ego eque altissimi primoge
nita ante omēm creaturā p̄dice nō
ex de altissimi et q̄ modo gemi
uel nati t ipsum filij qui t sapia ge-
nita Quare q̄ communiter dr q̄ auctor
loquitur hic de sapia genita cuius po
describitur emanatio uidelicet Q̄d
extēdr t sone sapie Prima diuidit
in tres partes quia primo ponit e-
manationis tonis substancialitas et et
nitas Secunda in comprehensibilitas
ibi arenam Tertio p̄mittit a p̄cedēm
Circa p̄mū dicitur omnis sapia a-
filius aug primū t sapia dei genita
et eius attributis seu attributum app
ati sapia essencialiter dicta sicut
attributū patris t sapia dicit ecce
rum hoc omne sapia quia continet
super omnem omnes modos sapie
create dño deo t a precedēs adeo
patet distinctius in persona et ut
illo distinctius in cōcta semp t
et ante eius magis ostenditur huius
emanatio eternitas Arenam mari
hic tertio ostenditur sapientie ge-
nite in comprehensibilitas manifesto
et cognoscibilis audientibus imprimi per
effectus qui inuestigabiliter dis-
tant a perfecte a plus et ideo si co-
prehendentur non tamen per hoc
hec sapia attingeretur perfecte
et tamen eius effectus sunt audientibus
incomphensibiles sicut plenius
fuit ostensum super illud eccli xxiiii
primo circa res difficiles nec t
qui possit ea explicare sufficiente et
multo minus dei sapiam Sed quia
posset aliquis credere q̄ saltem aliq
creature cent ab hominibus incōphe-
se Ideo ponit exemplū de aliquibus
sequitur incomphensibe nature t
omnibus Dicit arena maris et
pluuie guttas et dies seculi quis
dinumerauit Quasi dicat multitudo ho-
minum et de diuinis primis t mani-
festis Hec tria uere possent dubi-
tari Nam anni a principio mundi s
mutati tertiadecimali et primo
patet primo quia septuaginta in
terpretes multos plures annos co
putauerunt ab initio mundi quia mul-
tis hebreis habentur Item in
libris hebraicis computantur anni
sedm uitas patrū ut hic genes
v. et retenti sedm tempa regū ut
patet in libris regū et paralip
Centesimali uice computatione secunda
omnis annus predictorum comput-
tatur et eius ut secunda ostendi-
sic t in supradictis libris Item
a reditu captiuitatis babilonice

usq; ad ppm̃ no hr aliqua mia
persacra scriptura & no quter tam
tam valetatem bñ dicunt q dies
seculi non sunt ab aliqo homine
nisi tm̃ tm̃tudmaliter et precise
altitudine celi et latitudine terre
et profundi abissi vocetam q̃b
dimensis & quasi dicit nullus ho
minum & de duobus ꝑmis manife
stu & Deterius ideo dicendu q
licet profundu abissi sit mensu-
rabil amanet maliquibus locis
arida quinquies non tamen in omnib
sed in paucis respectiue ad quibus
& mare navigabile ideo concludit
Sapientiam dei genitam prece-
dentem omnia quia per ubiq; q
idem tu supa Omnia facta sunt
Johis ꝑmo Causa uero effectiua
precedit suos effectus & ꝓpter
eam hic conter ostenditur sapie
poritas Dicendu tamen q aliqui
littam ostam exponunt de sapie ge-
nite incarnacõe eo q dicit hic
ꝓpter eam creata & sapia creat uel
sibi non competit nisi ratõe nate
humane que creatura & Sed cont
hoc arguitur quia licet sapia ge-
nita ratõe humanitatis assumpte
posset dici creata Sicut dicitur
Johis ꝑmo Verbum caro factum & ꝓ
Tamen non pt dici hoc modo prior
creatura uel prior creata Nam
ante incarnacõem multa sunt
creata Ad quod respondent q̃d
accipitur hic positas duracõnis &
auctoritatis et dignitatis Nam hu-
manitas & quter ymaginem adum-
bri et plenitudinem gre facta &
digniores omnibus creaturis et hoc modo
loquit̃ beatus Johes bãpta De xpo io
his ꝑmo Post me venit vir. s. xps
qui ante me factus & non tempe &
dignitate quia factus & superior et
prelatus meis ut exponit sancti Di
licet hoc dicta heat bonã intellectu
tamen no videtur procedere secm̃ me
tam auctoris huius libri Nam in cra.
xxiiii dicente loquens in persona hui
sapie dicit Ab initio et ante secula cre-
atam sum Ex quo patet q creatõne
huius sapie no vocat incarnatõem que
facta est in tempe sed emanatõem
eterna a qua dicit creato in principio filius accipit & a qua
sicut pcedit accipitur & non ad
quem ad hoc q creato & de nichilo et
q per ea accipitur & in diuersitate
entie Nam filius in diuinis &
de sua patre et accipit eadem & cu
patre & & aliqualiter similis modo
loquendi sicut cum dicit imperator ille
rex creat que creato no & de nichilo nr
per hoc accipitur aliquid & motu ab-
soluti ut communius dicit Sed tantu
relatõnis nouam dominij ad subdi-
tos et per hoc pater ad argumentu
quod fiebat supius ex hac auctõte
Dicendu igitur sicut predictu &
hic patitur emanatõis sapie genite
quedam ꝑmitas respectu omnis aliis
emanatõis non solu creaturas sed
etiam spiritus sancti eo mõ loquendi
quo emanatio filii dicitur ꝓpria et
spiritus sancti secunda sic et spiritus sancti
dicit̃ mentalitate tria persona licet cum
omnibus personis et cum emanatõibus
non sit pius et postius duratõe uel
natura tamen & ubi secm̃ aliquas

priorit⁹ et posteriorit⁹ sed non mod⁹ intelligendi origines quia una
et persona ab alia et non ex ipsa et una
omnes et ibi priorit⁹ et posteriorit⁹
sed non mod⁹ intelligendi Nam
emanatio verbi p̄ intelligitur ema-
nationem amabilis Sic igitur dicitur
p̄or omn̄ creatur et sapientia a p̄ ea
generatione producta Et q̄ iste sit
intellectus auctoris ostenditur exhor-
tando ministra xxiiii antequam in persona
huius sapie loquens dicat Ab initio
et ante secula creata sum Premisit
dictionis imperson⁹ eiusdem sapie
ego ex ore altissimi prodij primoge-
nita ante omnem creaturam per hoc
in similitudine q̄ sapie creato nō est
aliud quam eius etia processio lo-
quitur et tenet iste et consimiles no
sunt exercende sed magis cauende
a fidelibus quia fuit credentium er-
rori arrij qui dixit dei filium et primā
creaturā Si tamen in veniant in
libris sanctor⁹ vel libris sacre scrip-
ture canonicis vel non canonicis re-
ceptis tamen ab ecclia ad legendum q̄-
libet et aste iudicat Omnino mystagogo
galeato pie sunt exponende et
intellectus prudentie ab eius
aut intellectus huius principior⁹ et
omnes morales virtutes connectit
prudentie et ideo principia alterius
moralis dicuntur principia prudentie
Agitur quia historia horū principior⁹
super omnes et in sapia genita
Ideo dicitur Intellectus prudentie
abyssus a ab etis Vult enim et quasi
medium inter eternitatem et tps

Propter quod aliquando ponit̄ pro
tpe aliqn̄ q̄ eternitate eo q̄ medium
principat tm̄ extremaq; spe
cia dicit ab eius quinto dicto eo q̄ eter-
tas quiete sui simplicitatem assistit
eius et tempi et nihil iber corp⁹ parti
Fons sapientie Hic quiete agit
de emanatione sapie exhibi per hoc
q̄ eius effectus creaturis communicat
et hoc est q̄ dicit Fons sapie a quo
defluantur effectus sapie tanquam
quidem riuuli simplices verbum dei q̄
idem est tm̄ sapia genita in ecclesiis
Nam primo influit angelis
sanctis et inter alijs creaturis et
ingressibus omnibus mandata eterna
Dicuntur aut ingressibus sapie ad
homines eius reuelationes et magne
notabiles Illa uero fuit valde nota
bilis qua descendit in monte sinai
legem dando audiente tuto pto
lit hui⁹ exodi xx Ideo subditur
mandata eterna Timor enim decali
decalogi precepta q̄ dicit etia eo
q̄ sunt ita demonstrandi admitta etia
math xv Quibus admitta ingredi
penia mandata Et quia posset
aliquis credere q̄ per tales reuela-
tiones sapia dei perfecte cognosci
posset ideo hoc removet dicens
Radix sapie tui reuelatione quasi
dicat nulli Tue enim radix alicui
reuelari dicitur q̄n perfecte cognos
citur et a scientia alterius a subtilita-
tes contra mala quibus agnoscit si
dicat multis tenta enim et q̄ de
malis elicit bona Et dicit diuq̄

in enchiridion Disciplina sapie
cui revelata et manifestata est. per
fecte hoc cum importat manifesta-
re quasi dicat mihi quia milla trea-
tura tapax et talis notitie tui sit in
finita et multiplicatione progressus
alius a effectus eius quos intelleg
quasi diceret milla creatura licet
cum homo capiat hanc notitiam trea-
turam omni effectui dei qui facti sunt
et fient non tamen hec notitia pos-
sibilis omni adeo fieri et quia talis
notitia et dei propria ideo subditur homo
et altissimo Nam et apa bonitas per
essentiam et creator omnium per sua potes-
tiam ideo subditur omnibus et quia non
solum omni rerum creatori sed etiam gu
bernatori subditur et patens apse-
dens super tronum alicuius sic sapie p
quod designatur quales iudiciaria que
attribuitur filia qui et sapia genita
Johis vo pater amen iudicium dedit
filio apte sic pr evenit illa modo
supradicto in spu sancto no principa-
liter quia spus sanctus non est principium
filijs sed contemitatiue quia tres per-
sone sunt coequales et coeterne Et
iudit ap a. perfecte cognouit patrem
cum perfecte cognoscit filium et effun-
dit illam super omnia opera sua et
sapia dei que est attributa filij relucet
in operibus dei et quia natura hu-
mana in christo intellectus super alia corpa
lia capax et effectus divine sapie ideo
subditur super omnem carnem et super
omnem hominem que illuminat naturali
lumine intellectus Johis primo
Illuminat omnem hominem venientem
in hunc mundum Sed quia super hoc dat
ustis lumen gratie ideo subditur super-
dicti sunt. s. lumen naturalis prebuit
illam diligentibus se Timor dni
Postquam auctor declaravit principium ef
fectivum sapie hic tenter declarat aliud
principium dispositivum quod dicit timor dni
dicit prior ad sapientiam humanam dispo-
nente et in ea proficit timendo in gremio
sic homo se habet ad divinam sapientiam ti-
mendo deum Ad evidentiam intendendo sciendu
q timor adortribus adiuvatur in timore
mundani servilem initialem et filiale
obiectum cum timoribus et malum q et duplex
est pene et culpe Si igitur quis per ma
lum culpe pene q timet quietatur cul-
pe pene q aliquis timet autem
adeo quidem mortale Oratur timor
mundanus vel humanus Si aut quis per
malum pene q timet quietatur adeum
ei in hendo et hoc principaliter quia per
tuitionem huius mali hoc non est nisi
per amorem boni quia ubi quis timet
primum et ex q diligit principaliter ideo
sine constituendo et talis dicit timor
servilis non stat in caritate Et principa-
liter stat diligere bonum divinum Si
aut aliquis deum in hereat quia per ma-
lum culpe q timet sic dicitur filialis
quia timet cum et filios timet offensam
patris Si autem quis per utrumque ma-
lum deum inhereat principaliter ti
quia per malum culpe ne deum offendat
sic dicitur timor initialis differens
a filiali stat imperfectum a perfecto
et sic stat in caritate minime tamen
perfecta Ideo quia auctor alleg
determinat quid stat in caritate ut
patet ex suo processu Deus loquit

tantu hic ſcdi ſpiali ſpiali detmōe et ſmi-
tiali Hic ergo procedit quia ꝓmo de-
clarat tmoīs dei ſanctū Qo nititat ad
aſpm tmendi a filī concipistens ſapiaꝫ
ꝓma adhuc mduas quia ꝓmo oſtendit
ſanctū tmoīs mi adeptōe bōi Qo mu-
tatōne mali a tmore dm expellit pctm
ꝓma adhuc mduas Nam ꝓmo agit
de tmore filiali Qo de mitiali a ſpu-
actu ſapie Circa ꝓmū ꝓmo ponitur
ſanctus tmoīs filialis pro ſtatu prie
tum dicitur tmor dm pro gloīa quia
per aſpm moretur quis gloīam et
dicitur hic gloīa ꝙ glie lytu et glō
pro anīe actu et letitia pro eius diſ-
poſitōe ad ſpōſores xpi ꝙ amme ꝙ
cit in reſurrectōe tūc em amme gla
redundabit ad corpus et per tōm
adunitas ſenſitiuas que ſunt totius
cōmitti et talis diffuſio vocatur le-
titia alatitudme dicta quaſi quada
latitia et corona exultatōnis ꝙtter
triumphū perfectū de aduſarijs tmor
dm delebit cor mestoſe quia mere-
ſimilitudē vtam que ꝙſi nutritur de
lactato quaſi de alio lactato Nam
beati lactantur ubertatibus dme conſo-
latōnis et habit letitiā et gaudiū
Dicit gaudiū ꝙtter gloīam amme
et letitiam ꝙtter redundantiā eius
ad corpus ut dictū e in longitudi-
dieꝝ a ſme ſme Conſequenter po-
ſanctus tmoīs filialis pro ſtatu
uie cum dicatur timenti deū bn et
m extremis Ante ſpōſas quia talis
tmor facit cauere dei offenſam
et ſic excludit demond ptatem
et meretur ſanctoꝝ angelorū aſſi-
tentiam Luce xxi Factū e aut ut
morētur mendicus et portaretur
ab angelis in ſmu abrahe Et midie
definentibus ſue bndicatur ades et
hominibus ſibi bona imprecantibus
quibus aut apparuit imissi per
reuelatōne ꝙphetam Diligentia-
cam in uisione ſ ꝙphetia ꝙ de do-
mum dei et magnitudē magnaliū
ſuoꝝ quoꝝ notitia e delectabilis
Et quia expredicta poſſet aliqs
credere ꝙ predictoꝝ ſanctus tmor
est magis causa quam caritas ſo
hoc removet dicens Dilecti dei
honorabilis ſapia a excellentior
e magnificētie ſapientie ꝙ accipit
hic ꝙtuor mdudit omeꝫ Vtute ut
dictū e ſupra ¶ Quintū ſapientie
hic ponit agit de tmōe filiali ꝙ
de ꝑfecto procedit ad perfectū
ut predictū e qo dicit Quintū ſa-
pientie licet cū tmor ſeruilis
diſponat aliqualiter ad ſapiam
mgiſtrū retrahit aperte ꝙtter
penam et pcthor habitatur ho
ꝙtter ut tandem a retrahat aptō ꝙ
offensam et ſic aliquo mō ꝑtici-
pat ſapientie tamē aſtrictē ꝙ hāpat
e extrinſecus a ſapia ſtatu et a-
ritate Sed tmor mitialis eſt
principiū mtiſterii ſicut fundam-
tū domus e principiū mtiſterii
et ſimiliter dm tmoīs e ꝑ
cipiū mtiſterii ſpūalis edificatōis
Et ōn fidelibus r in ordine to
creatus e r in baptiſmo qui
e ſpūalis gnāc in quo datur
gra ſpūs ſancti ꝙ etiā accipi

ad luctas de sanctificatis m utero
matris qđ etiam exponi de aliis
in quantū puer animatus ad hūc
existens in utero matris hac quidā
dispōne quātus longinqua ad
gre receptōne et tū electis femine
graditur deducendo eas ad virtutis
augmentū et tū iustis et fidelibus
agnoscitur simple ee per opera
exteriora virtutū qđa tamē tri-
ngnito e tamē connectuntur alis
quia timor qui e connexus e cari-
que nō cognoscitur per certitudinē
ab hūte et multo minus ab aliis
timor dñi scientie v religiosis ab
v religiosis scientie virtutū dei ne
effluat ad inquirendū curiosa
religiosis cōstadiet et iustificabit eos ne effluat ad diligendū
indebite mundi delectabilia qđ cū-
ditatem impleri ex puritate con-
scientie atq; gaudiū in futuro
per adeptōne glorie eo subdit
timendi dei hic est Nam impa-
tia multū erue malū indebitus
consolationis alius a fructibus
vite hūditetur adeo et angelis ple-
nitudo sapie timē dei qua dicit
ad glām in qua e plenitudo sapie
in visione vita et plenitudo aspec-
tibus alius quia fructus vita inse-
parabilis e in visione Qui me dom
alius implebit a generationibus
qua dona dei complentur in patria
ad quam dicit timor ut dictū e
et vere quietula v vices animē q
replebuntur in patria ex tima per-
fectōne (Corona sapietie timor
dñi qua merentur corona glorie
plis sapientibus dñtam replens
patrem et salutis fructū qua gla
qua merentur timor faciat tacaliter
affectum Qui dixit et dimisit eam
stapaam sapiam et qua p fecte pe-
tingēt facit timor Ut trahi alii s.
sapia et timor sunt dona dei Ho
dixit Ne credēt aliquis q plus
timor sit dei donū et non sapia
scientiam v notitia moralium ne-
cessariam ad salutē specialibilium ne
cessariam ad salutem et intellectu
prudentie v notitia moraliū ne-
cessariā ad salutem sapientia com
paratē v dimidet non tamē sic
intelligendo q hec duo sequentur ab
invicem qua sunt connexa tacita-
ti Sed qua hec duo dantē multo
hominibus et distinctis Et qua se
qui hec dona tanquā completiū apt
deum plus merent ideo subdit
Et gloriam tenena in se exaltat
radix sapie e timē dei Nam
timor initialis e principiū inchoa-
tiuū sapie ut dictū e supra sic
radix e principiū inchoatiuū arboris
et tam cum sapientes q pro-
cedunt a sapientia longeui qua
permanet impatia in cum illos
artus connectentes statui glorie
Thesaurus sapie v inter pciosa
cum dona intellectus qui e hitq
timor principiorum in speculabilibus
et scientie religiosis v religa-
tio notitie erga deū qua restringi
animo ne vana et curiosa cui-
gentur exercitato duc pctoribus sa-
pia quasi dicat quātus sit inl'-

tum preciosa tamē ab hominabilib
& pcratoribus quor hītī qmosim
sciūt cibus sapiēs ab hominabilis &
hītī iustē in secūd Timor dñi hic
cōsequēs ponitur fructus timoīs
in cultu dē malī cū dicitur timor
dñi mundus et castus expellit
pcatū tanquam sibi contrariū co
q & annexus caritati Hoc & em lex
contraria q in eodem suscepti bili
mutuo se expellunt Nam qui ha
timōē &-s dei non potest iustificari
Nam p̄mū q̄ p̄mit administrā &
de subditū deo scit superbi Qra-
tiendū em animositatē alīus a-
superbia cuius quia deo rebellat
subiectio alīus & abomi bono et
quia superbus nō tantū resistat
deo sed etiā molestias in ferat fi-
delibus qui sunt membra eius Qdeo
subdatur usq; ad tempus sustinebit
patiens molestias superbi et pter
rabias adamantis quia patienti
acquirit primū gloie et superbo
penā gehenne Bonus sensus a-
bamo bone in dustrie usq; ad tps
tamen ab stinet uerba alīus
scit pater de dauid tang sensi-
multi comendant eo q̄ patient
audiūt uerba semei q̄ tm̄ōtib
ij regū xvi Qnthesaurus sapie
a-inter eius pciosa significato
disciplīe quia aliquis patienter
tollerat molestias tamquā flagel-
la dei scit patris cōpiens Hz.
quia pcratores obstinati ex tali-
bus nō emendantur sed ad dāna
gis dongantur Qo subdit ex e-

cratio autem pcatōrib cultus
dei qui colitur fide spē et caīta-
tate Vt dicit augs in enchiridi-
an ¶ Filī concipiscētia Post
quam auctor ostendit timoīs fi-
ctus hic cōsequēs mducit
ad timōrē et p̄mo ex cōsideratōe
mali Qo ex cōsideratōe
boni ibi Qui timetis dñm ēta
medium caritatis Q̄ p̄mo mducit
ad timōrē ex cōsideratōne duplicis mali
scz culpe et pene Q̄ incipit imp̄
cipio Q̄ caritatis p̄mo agit mi
ducit ad timōrē hūdi ex cōsi-
deratōe mali culpe q̄ p timōrē
emendatur Dicens fili concipis
cētē sapiaz tuā in timōrē et ti-
morē ut dictū & cōsona iustaz
nemi nocendo et deo reuerentia
exhibendo et deus prebebit
allam & qui dat cam similibus
se dispōnētibus affluēt Qdo
p̄mo Sapia em et disciplina
timor dñi simule & inicialiter
& dicitur sapia quātū ad noti-
tiā dōnis et disciplina ad
mores et quod implacitū & alli
s. fides et mansuetudo simule
& spē timor inicialiter quia
facit acquiescē articulis fidei z
reprimē motus iracundie et ad
implebit s. deus thezauros
bonor spūalīū alīus qui timet
eū Non sīt mercēdulus timore
dñi a-alīus qui meretur timo
rem eius scit & iudicia ex
tremū et diuina primitō & ne
attendens ad eū in certa dñ

phi corde a. ptendens ex tue
bonitate mihi hmi misericordie
et quoniam hoc facium hypocrite
deo subditur Ne scandalizeris in labijs
tuis quasi dicat Si detegatur
iustus mendax apparebis deo subdi-
te attende in illis. ꝙ labijs tuis
non plus dicendo de tua bonita-
te quam sit amicitie nec tradas
silentio manifestu et addiras
animę tuę a. tibi xpi accipiendo q
toto partem nobiliore et reuelet-
tibi abstrondita tua a. occulta pria
et in medio synagoge a. congre
gatoꝝ fidelium eludat te grauiꝰ
puniendo eo ꝙ maligne et tepide
sicut patet actu v Deceptio
et zaphira quos in commissi fide-
lium interfecit subito eo ꝙ ine-
ti stant- standando de agri prio

Fili attendens xp ii Cap
Postquam auctor indixit
ad timendu dei ex consi
deratoe mali culpe ꝙ pendei timo
rem timoꝝ euitare sit inter
ad idem inducit ex consideratoe
mali pene qꝰ per timoꝝ dei le-
uius tolleratur Dicens fili atte-
dens ad sanctitatem dei per contep-
tum indebite quidam sta in iustitia
erga proximu et timoꝝ erga dm
et quara aiaꝫ tua ad contempta
tone contra dyabolum qui ta-
libus aduersa mittit primitꝰ ꝙ
thi ij Omnes qui pie volunt-
Vnde impiisto persecutoe

patiente Deprime cor tuu motus
in patie repmendo et sustine pacter
adisa tollerando Spiritus aure tua
et cetera libera intellectu a. uerba
ad patientiam audientia ut de
passione xpi et hmoi et ne pes-
times in tempe aduersitatis a. elau-
sione sonsum ꝙ sit tpe mortis qi
dicat non desideres mortem fini-
tus aliter aduersitatꝫ prolixita-
tem Sustine sustentatoem dei
a. aduersa patientes in quibus deꝰ
sustentabit te ꝙma corp ꝙ Deꝰ
qui non patiet tuas temptari super
illud quod pteris sed faciet cu
temptatoe proueniet ut possitis
sustinere aduersa patiendo Vt
trestat in nouissimo uita tua a.
denita corruptibili ad etna tran-
seudo Dome quod te applicatu fuit
prosperu uel aduersu accipe cu
grauo actu et mdore corpis
in flicto et sustine patientes sedm
animu exemplo eleazari dicte
Q. mach vi tu scis dme ꝙ cu
morte possim liberari graues
corpis sustinco dolores sedm aiaꝫ
aut ꝙter timoꝝ tuu libenter
hec patior et in humilitate tua
a. deceptoe tpali patientia habe et
subdite tuto qm magne probat
aurum a. ygnis aurum quia purgatur
et melioratꝫ et homines recepti
tales disciplinę dei mansuetos hu-
miliatoꝝ purgant gradus ygnis
tede deo promittendi premiu

Qfiter patientie exhibu et recuperabit
te de tpe afflictõe ad eterna consolatõ
Sed quia fides sine operibus mortua
t Qdeo subdatur et dirige viam tua
r. spẽa tua in deũ et spera in illũ s.
ctũm qui cauet offensam dei et mal-
lo incurrere quasi dicat non timeat
tantũ deũ horrore sturi alli q audiut
timentẽ uel timere ponendo quo
cessante recedent a dõi timõe Qo
concludit metuẽtes dñm sustinere mi
sericordiam eius r. patienter expecta-
te et ne deflectat ab illo per im
patiam et cadat in achenniam
Qui timet dñm Postqua mdiuit
ad timorẽ dei Qo consideratõe mali
hic conterendem mdicit Qo con
sideratõe hoĩs Circa quod primo fa-
cit oppositu Qo concludit mitentes
q qui timent dñm Prima mdiuit
quia primo facit oppositu promit-
tendo Qo cõminando q Ve duplici
ti corde Circa primũ ad dei timorẽ
mdicit Primo qo consideratõne
bonorũ mde sequentiũ que sunt
fidei spei et caritatis augmẽtu Ma
timor castus e aptus amicus ad
custod apõ presente et futuru ad
hoc primũ dicit Qui timet dñm
credite illi quasi dicat Consequet
ur fideles mi nobis magis crescet
et non euacuabit merces ora
tõis sed magis augmẽtabitur
Circa ad secũm subdit Qui ti-
mentes deũ sperate mi illud quasi
dicat consequẽs e ut terminus ex
pectetis primũ Est enim spes certa
expectatõ finis beatitudinis ex
gra et meritis precedẽs Qdeo sub-
dunt et in oblatõne r. dñm-
ti ad tertiũ subdit Qui timetis
dñm diligite illud feruentius a-
mando et illuminabit corda
ora claues cognoscendo Nam amõ
penetrãs facit intima aptis ama-
ti ¶ Respicite filij hic consequẽs
adoptiu mdicit exemplũ dicẽs
Respicite filij nationes hoĩm per
aspectũ librorũ sanctorũ in quibus
scribunt facta patrũ abraha ysaac
et recabi et scitote quia nullus
speranit in dño veraciter et con-
fusus e frustraliter sed portauit
gloriam in nulla pte ut fecisset
et mala semper permansit in
mandatis eius ea custodiendo z
derelictis e r. priuatus auxilio
dñi Quicquid minorauit r. q
dicẽs nullus e subdit racio dicẽs
primus et ministrorũ e deus q. et
pater luctã ¶ Ve duplici corde
hic consequenter mdicit ad timorẽ
dei contrariando pena et pernici
uani amissõne carentibus dei ti-
more Dicens Ve duplici corde
r. pretendẽti bonũ et timenti malũ
metibus et labiis scelestis r. con
dẽs blasphemus et manibus ma-
lefactoribus s. homicidio rapina
et consimilibus Et sic tangitur
hic triplex pctm scz cordis oris
et operis protendens execrabili di-
mi timoris Ve displuit corde et
quoq cor e soluit r. separat p
infidelitatem adeo et adeo non

ptegentur abeo ſamalo tulpe in
ymi et amalo pone miſtinio Nehijſ
qui perdidere ſuſtinencia a parte
ouetite qui derelinquerunt viaſ
rectas ⁊ ſimit eos derlinare a
malo et facē bonū ſmt due ptes
uſtae ſic per oppoſitū deſerē bonū
et facē malū ſmt due partes in
uſtae Et quid faciens ſti miſpice
a punire repeit one hoc eos ama
nida et aperta ſmt oculis eius
heb'iii ſti dicit inſpice pectora
ſa punit ea Qui timent hic
conſequēt concludit intentū ſ
q extimōe dei procedit multiplex
bonū dicens qui timet dīm non
ermit mirabiles uerbo alius ſd
magis credibiles Et qui diligit
illū re quia uera fides per dilec-
tionē operatur Qui timent dīm
inquirent que implanta ſmt ei
Nam deuotionitate eius impleti-
da ſmt ſolliciti Et qui diligit alīa
replebunt legem quia plenitu-
do legis ē dilectio Po xiii Qui
timent dīm ꝓparabūt corda ſua
⁊ in̄dicia in terrore et in conſpec
illius ſanctificabunt animas ſuas
non in conſpectu hoīm tantū q
⁊ apud oppoſitas Qui timet
dīm cuſtodiet mandata eius cor-
de retinēdo et ope adimplendo
et patiēdo hēbunt manerēſib
uſq; ad inſpectionē amine illius
Et accipitur hic anima pro uita
te dīna que tunc aſpicit pactos
ꝑ eos liberando reddit gaudē-
tes Si penitētia non egerint

apectatis aquilis homo nō pt in
pīti et totaliter in imimis ꝓmaſdh
ꝓmo Si dixīm quia peccata nōſtra
apt nos ſedicim in videm in mag
dīm ⁊ in diuina pietate valde gra
dem hebre ⁊ horrendū et in videre
in manus dei viuentis ſtdm em
magnitudine aplis ⁊ poteſtatem
puniendi Hic a miſericordia illius / obſtinatos
parcendo tum ꝓpō ē nam vtraq
eadem ti eſſentia dīna

Cap. iii.

Hic ſapientie Poſtqua auctor
tractauit de origine et uitu
Hic uniuerſ agit de exitu eor
Et diuidit in duas partes quia po
tractat de hmōi exitu Qo de ſtatibꝫ
in quibus ſit hec exitus xxiiii ca
ꝓma adhuc in duas quia ꝓmo trac-
tat de ſimili exitu ordine ad proxi-
mū Qo in ordine ad deū xiiii capio
ꝓma ad huc in duas ſtdm q proxima
⁊ ſuperior in ferior uel equalis Quia
ꝓmo tractat de uirtute exitus ad ſu-
periores Qo ad in feriores i agit ar-
dentem Qo in ordine ad partes vi
capituli Non agnoſcatur amicis
Parentes aut ſunt ſuperiores qui
ſunt honorandi Qeo tracta hic de
honore Et diuidit in duas partes
ſm principalem et incidentale q incipit
⁊ ſili in manſuetudine Circa ꝓmū in
q aſte diuiſiones et ſupra poſite et
ſubſequētes uſq; ad capitulū Alia ex
diuiſiue non ſunt ata precipue qui de
pertinentibus ad partes aliquas trac-
tet / in alijs partibus et eiuſ et hor- / aliqꝫ
ter quęſtionem uirtutis de quibus
agitur in hac libro Pars aut ꝓma
in duas ptes diuiſ ⁊ ꝓmo probatur
q pentes ſunt honorandi Qo ſi

lnus exaltatur ad execucionē hui⁹ ob
sequij̄ alij alij honora patrem ¶ Quod
aliq̄ ponēt ꝑsonā honorandi ꝑmo
ꝓbatur auctōte dñi ꝓcepti qđ dr
xx· Inter parentes nō debet ꝑma
exquo omīb⁹ pfectas medio et media
nominatur ephe iij· Sđ dicat filij sapie
a· dei qui tanta sapiencia percepta
etiā ministro qui ſmit dei filij per
adoptionē gr̄ām et gratō alloq⁹ di
lecto et obedia ſtare debonne no
tabilit liberali non solū dicat q̄ ſit
liberalis mercenario sed etiā libera
litas ni abstracto ꝙpter quod ſibi
mdatū patris a· decretū dei qui
pater principalis ut dictū ē ¶ Audite
filij audite me et corpōis et ſan
te salui ſtis qui non auditores legis
ſtm sd factores iustificabunt Vo is deo
em honorificatis patre a· honorati pres
in filijs q· per filios et mdatū matris a·
decretū ſuū dehonore vris exquirens
firmauit ni filios quia firmit⁹ exquirit
obſeruatores adꝑmandū et transgressores
adꝑmiendū Et quid honor parentū tāt
et meritis uite etne qui sit et tantus qđ
ſibitur Rui obligit sed exorabit ꝙpter
ſtus et commendat se abillis a· cunctis
meridius et mercationedies a· quam
ſanit pro adeptā vite etne que per
dies ſignificatur ꝙ iij· longitudo dex
mdextra eius a· exaudietur ¶ Oratio
em semper a· exaudibilis q· et pia
perse et perseueras ſicut em ꝓposito
¶ Et ſicut hic tanter patientes et
ratos q· ponēt accipiūt ex parte
bom et honore ponū tandē mdicī
et ſicut qui thezaurisat aggregat ꝑ
ꝓfossa ita et qui honorificat matrem
suam ſupple congregat sibi
mita precepta Rui honorat prem
ſui ascendabitur ni filius Nam he
bit filios suos sibi obedientes et se
honorates q· tantingit ut impleti⁹
q̄m filij ſmt patri imitatores et
mdie oronē suā a· facte ꝑce exau
dietur her e· am Qui da de condicōib⁹
que facit oronē semper exaudibilem
Rui honorat patrem suū vita quet
longiore Dic em ꝙmittit in ꝓcep
to dei Quo xx honora prem tuū q·
mitem ut sis longeuus super tram et
qui obedit ꝑn affligetur mitra
consolabitur cum qui timet dñm
honorat ponēs ne sit transgressor
dñm precepti et q· dñm seruet
his⁹ qui se genuerunt que et ſmde
a· veracit⁹ et ſnie fande et dñi ꝓ
nonna bonis em filius hic patientia
etiā si pater eū mercet ſnie nil
pa ¶ Honora prem tuū ſmt tanter
mdunt adexecucionē hui⁹ mdie ponēs
et ꝑmo dmittit generalit Quo ꝓ
fectus ꝑticularit pli ſuspe ꝑ
mandat quia ꝑmo mdiat ad
honore parentū Quo retrahit eos
a contumelia eos ꝑ ne gloriens Cū
ꝑmi dicat Honora prem tuū ut
vemat et benedicat a· multiplicet
ni bonis tribulus et ſpinabit et
benedictus illius in nouissimo manet
in consumacōe vite bone bñt hinc
ꝓnt ſmdat domos filios ſicut pa
ter debūdat vsque generōs xxvii
azalechiel aut unit⁹ eradicat fundā
menta domus filios ſui reuellantur
¶ Ne gloriet hic tanter retrahit
filios a contumelia ꝑentū dicēs Ne
gloriet in contumelia ꝓnt tui et
ſuibonne ratus ¶ Non em ē gla

tibi sd tm fiſio quia pater manet
quodam modo in filio ex hoc em q
mdmodica cōruptibilia sic pñt per
manere in scripīs alio mō scribent
deus cōs permanentia sc. per gra-
tiam sedm qđm 2o de aut qđ subdit
filioꝝ em homīe dñe et pater luta
exdutis ffili scripse hic mter
exortat filios ad honore pentiū pe
senectutis sp̄ialiter cum dicit fili
scripse senecta patris Tuc em non
solū indiget reuerētia filioꝝ sd etia
subsidio ipsoꝝ et si defecerit sensibe
miam da quia morte culpa sua sd
naturalis defectus ex quib no solū fi-
lij tenentur p̄tribus cunctis sd etia
defunctis qđ subdit cum fima em
patris a. q. amma patris data no est
oblitterāe coram deo mon ꝓpter
mīe r. pro cum fima ad remissionē
sui pcti data respicit et bona mei-
tuū et mdie tribulationis a. mortē
remorabitur tui ad remissionē tui
pcti qđ subdit et sicut in sereno
et patet et in fine concludit qm
male fame e. r. uia de male qui de
reliquit patrem et Nam hoc e
contra naturā ad meritū abominā
diffamatur ¶ fili mmansuetudie
hoc e pars mitigationalis ex hoc em
q. cepit de mitibus tractāe et pga
prosequitur Venit hic mitt qđ
e. que cum et tenui sp̄ debuit mod
de quo tractat p̄mo quia debet ee
magnibilibus Qo in specialibus
i altora te Zo in meritis motib
i cordiuo Circa p̄mū dicit fili
in mansuetudie a. mitigationis
et detenti modo Opera tua per-
fice Nam opera vana de quib fre-
quenter detrimpantur ex detenti modo
et super gladium hoīm cōmittit diligēs
Quia pauci sunt qui bona opera hoīe
et boni modi respectue stultoꝝ cum in
finitus e mūs cautos primo Ut qua ad
debitū habendū valde facit humilitas
ades subditur Quo magnus es inpti
te fortia uel mite humilia te multo
gregosius omelia xxxi a tanto esse
humilior ad fruiendū deo q̄ prior qui
q̄ debet ee ex munē quo obligatore
se ee conspicit in reddenda ratōe et
coram deo in omnes gram Grauiuo
em de beneficiis iam accepto reddit
hoīm aptoneū ad aliud adipiendū
quoniam magna potentia dei soluꝫ
ꝓpter quod semper dare gratis ꝓ
ampliuꝫ et ab humilibus honoratur
ꝙ dei dona eis multiplicant Q
Altora te Hic mter mdicit ad de-
bitū modū in specialibus dicēs
altora te ne quesieris aut sicut sunt
diuinitus secreta Quod ꝓcipit e
deus tegita alia semper quia sp
ad salutem necessaria Unde legitur
in vita patrū q̄ quidem sanctus p
spūm inter nomīe rogabat Melchisedech qui fuisset tum de-
hoc repisset tacitae pertussit os
suū dicens Ne d rogabat quia q̄
d mandauit deus facere dereliquisti
et que are no acquirit alia scrutari
presumis Qo subdit et mphibo
cus aptis ne fiūs nimis Nam
mitabilibus magis d̄ amitas quia ve-
litas recta patent opanti ipsi ibi
Plūma em super sensū hoīm
extensa sunt d sz alia q̄ sanct
applicatis sunt reuelata ad salute
hoīm Multos em supplantauit
supplicio eoꝝ quia presumentes

desiu nigemo suspicant adquicq
ardua cognostenda se posse pertnge
et in vanitate demmit sensu cogna
per hoc in errores et hereses erudime
ordinu Hic cuiter inducat ad
debitu modu in ministeriis manbg
mera quod primo maliciam erebat Qo
bnitatem comendat i cor sapientes
Circa primu dicit cordiu q resistit
instructo dno ad bonu sicut mor paldo
dicit dicitur q non credit tangenti in
methe2o male habit in nouissimo Ma
sicut dicit aug9 in pmone de mores
tibus hanc in aduersione pertuetis
petor ne moriene obliuiscatur su
qui sic uiuet oblitus e dei Et qui amat
periculu a occasionis petor in illo pibit
sicut auricula volutans eta laqueu cor
ingrediens duas uias a hijs noticia
bani in meditu et malicia in affectu
Non habit sinceritas q speras s. adu
sab et grauu cor a hijs tale cor in
alijs scandalizabitur Grauis e em sba
dalu de casu hominis luctari qua simu
plex Cor nequam a nequa gratia
bitur malabitis miserm et petor
admet ad petendu a talis su amit
de malo pemis praedit et sicut de
singulat persona sic de congregatoe
nulla q̃pter quod Synagoga super
bor non est sanitas spualis que in
sistit in bona dispatoe mor sicut
sanitas corpis in bona dispatoe
hidis fructor em pti a omib extu
patoe pallias pertendet indicabitur
alijs Nam omia nuda sunt ad oculis
et non intelliget sa apertibus qui
nolunt diuina uidere cogitatoe Cor
sapiens Hic cuiter bonitatis appeti
tum emendat docens cor sapiens
intelligere a cognoscere in sapia
a mitibus et mapulis sapie per
que cognoscunt hijs latens in
mete certu patet Ignem ar
dentem Postquam auctor tracta
uit de exterino uirtutu erga pu
pores et interposuit cum quod
e tunc dim uirtutu Hic inter
agit de uirtutu exteriis erga infe
riores et primo erga in fiores in
substantia Qo erga in fiores ma
pionia iiij capitulo a sapientia fi
lijs suis Qo erga in fiores impo
tentia vij capitulo Infiores i
substantia sunt pauper erga q̃
uirtus se agitem ut eis p elmosi
nam subueniatur Ideo primo dmo
hanc uirtutem ostendit Qo ad fa
tiendu eam inducit in principio
sti capituli Circa primu dicit ignis
ardentem extinguit aqua Ita
cum t̃pestas sua et dimostma re
sistit petis penam pro eis ido
tam sufficiu Pter quod dauid
dicebat regi nabuchodonosor Da
nielis iiij Peta tua dimostmis
redime et eta erudus ipsator
eius qui reddit gratiam delictis ado
sibi collatis elmosynam faciens
eius membris memimit mpsendr
augmentando eius bonis et in pte
casu sui a sue morte minuendi et
finaliter quia sicut aug9 dicit
sola anima carnes e defuturas

Ph elmosynam Cap̃ m

Hic cuiter inducit ad elmo
synam faciendam et primo
persone singulat Qo comunita
ti a congregatoi pauper Circa
primu dicit fili elmosynam paupis

non defraudes et retinendo q̄
tibi commissum pauperibus erogād
uel debito denegando mitau necessita-
tib⁹ quo pauperi debetur et anilas
tuas ne transfuerias aquamue ut si
non p̄t exhibē manū saltem ex
hibeas animi et benigni aspectū
animā estimentem ne desperēs
aegritam afflictis noīe sanda afflic
to sed consolato tetā patentē ūsq̄ si
Ymago ne aūtas anilas tuas ḡtē
deam ⁊ si te de p̄sto turbauit no
dimittas quīn inter hec sibi hūi facere
et non relinquas querentibus et re
malachie ⁊ non des occasionem
pauperi perdurieta diam ut male
dicat atuli et subdit transfa ma
ledicens eis d̄o quia audiui me mi
exaudiet ⁊ Deo contra hec inde
q̄ maledicit eius accipietur hic q̄
imprecatōe mali culpe q̄ semper e
petit Nec q̄ imp̄catōne malipe
ne uexato dat intellectū ei qui im-
precatur et sic ex sua afflictōe ad
compatiendū alij mancatur ¶ Con-
gregato pauperes affabilem te
facito allaquendo dulcib⁹ et dom⁹
si potes conferendo et tue olei du-
plex chimosina sit uerbi et facti
et tanto melior quato communior
retetis paribus quia domi quato
communius tanto dīminus et pre-
sbiter tuilla anima tuam ⁊ a se
mi exhibe reuerentia debitam et no
dimittas quīn eius pauperie li-
beretur iste primo fuit scriptus
greece quam latine Presbiter
autē greece idem est q̄ senex latine
Vnde primo de anima ⁊ translato
nomine hoc si senex breue anilis in
quens uidet ritus ut minime antiq̄
translato hic si presbiter breue anilis
minime ⁊ libera cum qui miseriam
patitur mi hoc est et pauper et ne
cende ferias ⁊ egre uel molestē Dicit
fructus arduus dentes molestat Sa-
piditando esto pupillus mi sicut
ut pater stilla est misericordia et pietas
mi allor Viduam consolando et eis
tu sicut filius altissimi per gre ad
optōne et misericordiā tui magis
quam mater quia misericordior et
quam alia et potentior addandid me
liora ¶ Sapientia hic tam mi-
dicit admirandū infidores misteria
quod fit per doctrinam qua sibi etiā
ignorantes et indue mediatas p̄tes
Viam ostendit primo qualiter hamo
sapiam hec adeo Qui mduit ad
communicandū cum proximo ubi fili
consona tpis Dicta primū dicit sa-
pia s. mercata filijs suis mitatur
spirat ⁊ ḡdiēt et descendit melius
uite p̄ doctrina sua et sisteptit q̄ req̄-
rentes se sapie domi eius augmen
tando et p̄bit mi mia misteria ca
ostendendo et qui diligit allam di-
ligit uitam Nam e uita p̄ essentia
et qui vigilauerit ad illam per-
studiū dilectōnis et ordinis complet
tunc platore eius ⁊ suauitatem a
dicit ⁊ placo placab⁹ et qui teme
rarie illam corde et ope hereditā
tabunt vitam gre mpni et
gloie in futuro et quo mitabit
sapientia mercata ītdiret deus
⁊ multiplicando bona sua qui
bonus ei obsequētes erunt Ma
gna deus e qui e sanctq̄ sanctor⁹
et eos qui diligunt illam dili-
git deus p̄ceteros Vñ ego

diligentes me diligo qui audit alla
udicauit gentes quia spiritus mdicat
omia ꝓmo tonū ij Et qui mittet
allam per sanctam meditacōne per
manebit confidens debilitudine Si
tradidit ei s. sapiencie mereare here-
ditabit illam mpatria ꝛ plenarie hn
bebitur et m amissibiliter erunt mi
confirmacōne treatile illoꝝ a. opea
corp erunt m bono confirmata qm
intemptatoc pfectis vite ambulat-
ciū eo xpm imitando et mpmis eli-
git eū a. ciū electo qui smit pmi
et pfectui apud deū agnitio xpm
timore offense et merciū achomme
et ꝓbationem a. tribulacōne tpale
que ꝓbat homines sicut agnis auru
mduxit super illū a. ꝙ mittet mduci
ad eius bonū et cruciabit illū a. ꝙ
mittet cruciatū intribulacōe doctrie
sue quia talis ingo ad. dat intellectū
Donec temptet illū m cogitacōibꝫ
suis a. manifestat alijs bonitate
sue monet Sic enim temptauit a
brahām gn xxii ut manifestaret
alijs obedia abrahe et credat die
illius a. credi faciat eius idibus q pro
redire ex contempnu mētis Sic em
fuit de abrahām ꝓ dictam tempta-
cōne Vñ sbi dicit de ethei gene xv
iij Princeps dei es apud nos ac si
diceret ne verbis tuis credimꝰ sicut
verbis dei et confirmabit illū m
bono ac ꝙter adduxit directū ad
illū ꝙpallage c et a sensꝫ adduxit
illū ad ater rectū et letificabit eū
gaudio meis cōscientie et demū
dabit abstonsa sua illi a. revelabit
occulta sue sapiencie et thesauriza
bit super illū conscientia et in
telligentiā iuste ut frāt se et alios
dirigē in mām iustie Si aūt ab
errauit ꝙ malitiam Deus de
reliquit eum sicut contigit de sacer-
dotibus et scribis iudeoꝝ qui auditate
quam de xpo cognouerant per sph-
tinas ꝓphetaꝝ erraueruꝫ per immunda
quia contra xpm tonitruerūt cogꝫ pdi
cabat contra eoꝝ vitia Propterquod
tradidit eos deus in manibus roma-
noꝝ qui eos occiderūt partim par-
tim captiuauerūt et in mang in imici
permisit eos per obstinacōne deici
Fili tonstua tpis Postquā auc-
tor ostendit qualiter homo hic sapiā
ados hic conter mducit hmōi sapiā
ados hic conter ad communicandū
cum ꝓximo Et dnudit mduas ptes
quia pmo agitur de nitate doctrina Qo
doctoris prudencia mpncipio tr
vi ꝓma ad hoc mduas q. ꝓo m
ducit doctos ad communicandū Qo
discipulos ad recipiendū vi capo
2 fili auscultate ꝓma mduas q.
primo mducit doctos ad docendū
virtute Qo ad restudendū superflu-
tatem Ꝙ capitulo i non vendes
te ꝓma ad hoc mduas mpte
principalem et mrudentale 2 non
confundais Circa pmū mducit
addocendū virtutem ei debitis
circūstanciis quaꝝ ꝓma e oportu-
tas tpis quia sicut de cre tres nō
tpis tacendi et tpis loquendi Qo
dicit fili tonstua tpis Doctrina
vere vitaꝫ impedire ꝓ mala
tutam doctoris Qo sequunt et de
tuta amalo Gregorius omelia xx
xvii Cuꝫ tuta despicitur restat

ut eius tantemp̃ p̃dicato tantep̃
patur Impediatur etiam nec doc-
na cog̃ doctor timet nec erubescit
tange viria magnoꝝ ℔o subdit
pro aia tua ꝛ pro uita tpali expo-
nenda ne confundaris dicẽ Veni
t subdit̃ tacto est em̃ confusio ad
ducens p̃tm s̃z illa qua doctor di
mittit dicẽ cum ne amaricabis con-
fusionem patiatur m̃ conspectu hom
et ℮ confusio adducens gl̃iam et
gr̃am s̃z illa que sistimet̃ patie
per acceptionẽ psonaꝝ ℔o subd̃
ne accipias faciem s̃ hominis tan
faciem tuam ꝛ contra aiam tua
que est facies ultatis tantepiatois
Ecqua facie dr̃ eap̃ nob̃ nem
reuelata facie dñi gloriam speculã-
tes ꝝ Nec aduersus animã tuã
mendacii dicendo falsũ scienꝫ m̃
fauore alicui potenꝫ Non reuelabis
proximi tui ꝛ amici tui secretũ quo ma-
lum p̃ximis palliando nec retinebis
uerbum tessando adoctina Veritat̃
nisi pe saluti ꝛ tonienter doctine
Ne abstrahas sapiam tua indecẽ
tibus uerbis curiosis obumbrando
Veritatem et subdit̃ ea Ligueva
cum lucide loquenti agnoscit̃ sapia
ꝝ quia facile capit̃ ab audientibus
Prou xiiii Doctina prudentis fra-
lis et ſmagnifici ab operibus in
iuste quia doctina bona confirmat̃
per opa bona docentis et quia
Vane glorie cupidi dicti aliorꝝ cra
dus uel magis probabilibus libenter
contradicit q̃ credit iustioris impedi
mentũ ℔o subdunt Non contradi
tas ꝝ et dignendacio iudicioris
tue confundat̃ s̃z inter opa de

fortitudine tua m̃ respice ne aliqui
Non confundaris Hoc e pe male
talis m̃ qua tractat auctor dignitate iu-
te et iuste cogit̃ immediate tractandi
dignitate doctine et diuidit̃ in duas ptes
qua p̃mo ponit aliqua ad utilitatẽ iusta-
tem p̃tinentia ℔o excludit aliqua
que simul impedientia uoli et stu-
leo Circa p̃mũ dicit Non confundaris
petra tua confitenti ei qui stat et pe
remedio adhibẽ hoc cum p̃tinet ad
iustitiam iuste et ne subtrahas te ho
mini oppreto simple remediando sed to-
tũ illi qui stat et pe remediari No
li resistere contra faciem potenꝫ
sti dei Nec tanquã contra certũ fini-
mũ ꝛ iuste dñe tui resistunt m̃
petratis obstinati Consequenter
ponit quod pertinet ad iustitiam
iuste Dicens pro iusta certa pro
anima tua ꝛ pro salute aie tue et
usq̃ ad mortem certa q̃ iusta dilige
bilior em̃ et meritis bona quia trans-
gressio iuste et deus expugnabit
proteꝫ m̃ ministros tuos spiales semp
et temporales fraudulent Noli cessare
in litigatia ꝛ pro q̃ proferendo sen
tentia nec remissus in operibus tuis
ꝛ in exequendo sententia iuste lecta
Noli ce Hic tenet excludit
impedientia quorumcumq̃ et crudelitas
quam excludit dicens Noli ce
sinit les of Cum et cupiditas ita
quia p̃mo q̃ponit mitti Ro q̃ secun-
q̃ sentit in principio q̃siti et cum cupi-
ditas et rapio sum malarꝝ thi vi
Ideo dicit non sit ponecta ꝛ ex
tenta manus tua ad accipiendũ
munera iniuste uel inhoneste
ad reddendũ collecta ꝛ elausa

Noli attendere hic prosequitur intentum de cupiditate Dicendo noli attendere ad possessiones meas quas mihi que acquirendas et que dispone et mihi sufficiens uita. Si mihi restat longa uita quod multa simul in acquirendi Nichil enim prodest interim Quia dominus et obduret cor meum et claudat oculos ne videat qui sit in morte Non sequatur in fortitudine contemplatiua tardio tui Perpetua et alienas rapiendo et ne dicatis quis potest sic subuertere potentes ecce in finibus autquis me subiciet quasi dicat nullus Sed hoc remouet cum subditur Deus enim Iudicans iudicabit cuius potentie nemo resistere pt Ne diuitis pertimueris et quod accidit michi triste quasi dicat bn uel melius t Si sicut non peccauit et hoc frequenter contingit pter ad bona temporalia Iste subditur primitus diuina Altissimus enim et pacien redditor quia aliqn expectat peccatorem gratam et tue infert grauissima Deprecatio peccato Si per penitentiam remissa Noli te time mihi quia nostis si postea sufficies fuit et si fuit sufficies aduersitatis nulpe non tamen totalis pene Ne quis adiciat queritur Per venimus super petitum plus dimissum quia sic quod damnis per migrauit nudus redire et ne dicatis miseratio dei magna et cetera dei misericordia nimis Psalmodo Et subditur rarus misericordia cum parcens et ira punitens ab illo ritu exprimat sicut quo homo penitet de peccato uel mutatur in illis Iste subditur Non tardas tanquam addium quem etiam Vae

Veram Et reuertitur auctor ad interpationem cupiditatis dicens Noli animus et minimis multis acquirendis male uel retinendis cetera patent ex dictis Contentibus tribus te Auctor supra inuexit ad docendi uitatem Hic contemptum dicit admirandi indecentia et superfluitatem dicens Non uentri bus te mihi omnes Ventri gastrimargie et presumptuose docendo et noctabo mihi omnia quia a omnes opinione recitando et mire sum et mire alteri adhercendo Sit cum pretor probatur multiplici lingua modo uitatem docendo modo contrarium uitari asserendo qd solent facere doctores Vacillantes in fide Iste subditur esto firmus in una fide quantum ad fidem et in uitate sensu tui a dictamine racionis naturalis quam ad mores et prosequatur te uerum pacis et uirtutis in agibilibus huius uite et quam ad doctore pertinet de quibus respondet uitatem Iste subditur esto mansuetus ad audiendum Verbum dei Iulian audiendo questionem de fide uel moribus et factam ut intelligas quorum intentionem et ei sapienter preter responsi Vera Sedm enim plum apostolum et sapientem non mentiri de quibus nouit Ideo subditur si et intellectus uitatis contra que sunt responde prudenter Si autem sit magis tua super os tuum tacendo et subditur arcto Ne capiaris et pateat hereticus et quam aliquis doctor nunc fide cupiditatis detrimentum

non respondē nec audet impata
m palam quia nescit iniquitatem Q
respondet astucte et male Propter
quod subdit Non appellatis stupi-
ro s. male loquentē m silencio Vi
dicitur stupire ab amens sono eo q
loquitur m aure m lingua tua capi
alis et confundatis coram deo et
coram hominibus aliqñ sc̄a qñ tribu
ad hominū noticiā dedicīt superbiam
ois e s. peior fere qui facit
fraudem et in re possessa crescit
fraudem facit m virtutib⁹ doctrina
q̄ e deterius Q subdit Confitebo
et penitentia quia talis cognoscet
se crassissimū pariter de respōsi-
one stulta et denotatio pessima s.
ostensio insensibilis cum digito sui
per vilipendiū quia sic respondet
ignorans sicut stulto Q deo sub
ditur stupiritis aut admiratio eo quia
moretur ista mala Aliter aut
pt exponi littā ab illo loco non ap
pellatis stupire Designato doctore
qui nescit doctrinā veritatis alterius
impalam impugnāre et m nubia
motib⁹ m occulto mitt̄ eū depra-
uāc Pt etiam exponi de quolibz
detractore Q finc concludit de
uero doctore Justificia puritatis
magni similiter non demando
auditore doctrinc Propter vanā sta-
tū hois et fortuna quia vitas
et stabilis ne sequunt fortune
vanabilitatem Cap. vi.

Nali fici Signum actiū et
deuitandi doctrina Hiere
de doctoris prudentia q̄ max-
me consistit m hoc q̄ acquirere
et tenere dei et hoīm amici-
tiam Nam tristis et simul di
domi Prima trap xiii agatur autē
hoc et tristis Propter quod primo retra-
hitur ab incursu m amicitie Q in
dicit ad prosecta Tunc primū dicitur
amicus et verbum dulce Tunc primū
dicit Noli p̄amico m inimicis fieri
proximo Nam omnis proximus est
et tristitie diligendus Propterquod m
micicia contrahā t deo et bonis ho-
minibus odienda Propterquod subdit
Qm apparui eum in finali iudicio m
quo xp̄us improperabit aliis malis e
maxime pertinacibus ex terra stra
qualis t doctor et tortuncia m
m ferno adyabolo et angelis suis
et omnib⁹ peccatoribus scientes et intelligere
de quo hic agitur inimicus famosa-
liaq⁹ et turpiloquijs Nam aliqñ stul-
te loquitur contra iniquitate adde
prauandi aliaq⁹ doctrina Propria hoc
protrahit ex superbia Q deo subdit-
Non te extollas magnificentijs tuis ac
nec sicut thesaurus spic racionis
bonos impetet tuis cornibus ne
forte elidatur meritis tua s. subtilitas
ingenij tui Per stultitia q̄ p abyssum
scientie tue et folia tua s. verba tua
ornata tomedet s. destruet hoc
stultitia et fructy tuos perdet s.
vana t fidei poterunt p ingenium
et scientia tua et relinquetis eciam
hoīm auditu s. rationis humore de
natalib⁹ et finetii bone operationis aia
om nequam qui scienter impug-
nat equitatem disperdet qui si-
bi dat virtutem talem anima et im
gaudium m inimici s. diaboli dat
illum Diabolus cum magis gau-
det de subuersione hominis litterati
quam simplicis et deducit m

m̄ sortem impar a m̄ qchemam
que t ꝑdre impar sicut beatus
pre t ait. ¶ Verbum dulce hic
tranſequens ponit mdium ad augme
ti amicie et dicit mdio Nam
primo ponit hec mdium Qo amicie
distincte i est cm amicis Circa p̄
mū dicitur Verbū dulce multipli
cat amicos sicut legitur de beato
clemente q̄ apter dilectionē cloq̄
entie dilectus non solū a xp̄ianis
sed etiam a gentilibus et iudeis et
mitigat inimicos hoc patet de ge-
decone Quidam viii qui vivos effigi
tantitatos contra se mitigauit per
verbum dulce et lingua eucharis
a bene gratiosa m̄ bono homine
habundabit quia audet dicere
verba gratiosa amabi patrim a amā-
tibus sanct t et complacibus sit
tibi unus de mille Non cm tuum t
secretū tuis et maxime deten-
tionē melioris q̄rit revelare
quia frequēs ab amico carnalibꝫ
impeditur ¶ Si possides amicū a
possidē desideras tanquā verū Qn
temptatoe possidē illū in aduer-
sitate tua proba illū Qd̄ si tas cm
hoc bonū facit q̄ veros amicos a
fictis distinguit et non facile re
das alii temere revelando sibi se-
cretū tuū antequam probaueris xp̄m
¶ Et cm hic tanter ponit amī-
cicie distinctio ut iudicatur Sequo
antea sit considendū et primo pon
distinctio Qo ultratio amicicie con
mendatio a amicis si permanserit
Circa primū ponitur distinctio quadri
membris cui dicit est cm amicus
sedm tempus sui aut a sedm tpus

aptū ad lucrū sui q t tpus pro
speritatis amici ¶ Inter quod adū
sitate supervenīte recedit ab
amicicia et t amicus qui tonū
titur ad ꝑ amicicia et hic t ho
mo iudus qui sē tempestate amici
sui prosperitate per mundū map
dolore et eidem contrarius et
¶ et t amicus qui adhuc et in am
et tonitrua denudabit hic t
homo falsus qui cū aliquo fingit
amicitiam ut frat sui secretū
ut sic melius possit impugnare
cum Sicut in legenda vite tibur-
cij dicitur de torquato q̄ nixus
se xp̄ianis ut eos grauius im
pugnaret ¶ Est autem amicus
sanus mense Hec t amicicia q̄
fundatur in bono delectabili quo
transeunte soluit amicicia
Amicus hic tenter ponitur a-
mici vere tonedatio cū dicitur
Amicus si permanserit fixus
tenu in amicicia que t sedm di
cit et quasi torqualis a diligeo
eid sicut te apm sedm caritatem p̄-
ceptū et in domesticis tuis fidu
cialiter agere in impiatis negotijs
tuis fideliter se habebit Si hu-
miliauit se contra te in tota te
mo omnibus bonis et consentiens et
a facie tua abstinuit se p̄mando
bonū tuū in absentia tua magis
imperita Quamuis habeas q̄ in ei
co sibi unū tor et una anima ab
inimicis tuis separare loco tamē no
animo mathi v. Diligite inimi-
cos vestros et ab amicis tuis
attende qui sint vere amici sedm
conditiones p̄missas Amicus si

delib protector fortis tempe tribu-
lacõnib qui autem inuenit aliũ in
uenit thesaurũ ꝛ que valde pre
ciosum quia rarũ et optimũ amico
fideli nulla ẽ compatio ꝙ nichil
talibus quitãcũq; preciosis Amici
fidelis medicamẽtũ vite et immor
talitatis Nam amicus fidelis di
ligit extraneus et sit sollicitꝰ
ẽ de amico quanticũ ad bonã gra
que vnificat spũdũ et ꝑducit
ad immortalitatem glorie et quiti-
gnit dum timẽ initiale ꝓximũ
mue aliũ ꝓp amorẽ cristi qui
timet deũ timoẽ filiale eque he
bit amicicã bonam ꝙ dei tanꝫ
non ẽ ꝛ equalitas quantitatꝭ Nã
dilectio exparte dei semper ẽ ma-
ior sed ẽ ꝛ equalitas quoꝫcũq;
quia qui magis diligit deũ magꝭ
diligetur ab eo Ideo sequit quicũq;
alium ꝛ sedm doctrinã dñe mag-
ficentie erit amicus alicui Sed
tamẽ q; si le magis determinet actꝰ
dñe dilectionis ministerii non ẽ ꝛ
magis nec minꝰ Nam in vno ar-
ticulo simplicissimo diligit omnia Si
autem determinet effectu extrinse-
cum ꝙ bonũ q; vult diligentibꝫ
se Nam diligẽ ẽ velle alicui bonũ
sic magis diligit vnũ quia aliũ
volendo ei maiorẽ gratiã et gloriã
gradum ¶ Fili animaduerte Hucusq;
auctor induxit doctos ad sapiẽtie
communicationẽ Hic conatur inducit
discipulos ad eius receptionẽ et
diuiditur in duas ptes Nã ꝑmo
ad receptionẽ inducit Do aquibꝰ
acquirenda sit ostendit ꝑ Secundo
ibi me ꝓsperitatis ꝑma ad
huc in duas Nam ꝑmo inducit ad
dictam receptionẽ Do ad eius continua-
tionẽ ꝛ audi fili Circa ꝑmũ dicit fili
auscultature tue exclude doctrinã quia fi-
milibus retinetur sedm aliud q; nauta ter-
ra capit in ueternata sapit et usq; ad
canos ꝛ usq; ad senectutem Quicunq;
sapientiam Nam in ea ꝓp homo
semper proficit quasi ab qui arcet
ab quere aliam cũ magna diligẽtia
et fristme ꝛ experta vanos fructꝰ
aliis qui sunt grati et gloria eroge
cum aliis exigui laborabit acquisi
bonã sequet et tuto edes degustatorib
aliis Nam hinc sapientie quisci-
pisti incipit do dilectꝰ que quis non
sapiebat Do sequitur Quam appeti
e minus sapiã indoctis hominibus sic
tibus sapidus in fetore gustui iudetur
amarus et non permanebit in
alia exterꝰ ꝛ homo sine corde ꝙ
negligens ẽ acquisitor sapie bonũ
si sapid' antiꝰ ꝛ ponderis ꝓbatꝰ
erit malus Sicut cum fustibus la-
pidem ponderosum erit alium
dirasti quibus grauis ẽ sapiã ei-
cere aliam repellendo repellendo
labore qui ẽ macgui sicut cum Sa-
pientie cum doctrine sedm nomẽ ẽ
eius ꝛ hic nomẽ are Sicut cum
sapiã a sapore quamus fruitus ut
predicta ẽ in scripta inducatur quibꝰ
autem agnita ẽ non solũ speculati-
ue sed etiã practice ¶ Audi fili
Hic conatur inducit addicte receptiõ
continuacõi dicẽs Audi fili aure cor-
dis et corpis et attende consilium mise-
lectus ꝛ quo intra te leges bonũ ad
prosequendũ et malũ ad fugiendũ
Ante pedem tuũ ꝛ affectũ incompedes

allius. s. sapientie et in sepabiliter vi
herendo et torques allius colli tui ibu
tua q̄ ornabitur. migustule sapiene pro
ferendo Subrice humero tuo. a labore
in eius acquiescede libenī porta et sit
tedis in omī. animo tuo. accede ad illaz
intellectu tuū et assertu sibi totaliē
applicando et quia cū hoc requirē bonū
apius extrius q̄o subdunt et in omī
conuersatione tua q̄ cautius facta q. te
nens sapientiā ne derelinquas eam sic
salomon in senectute deprauatq per
mulieres indebitā amore q̄o pegit
xi. Qui nouissimis tuis ait post hac
uitam etiā q̄ueri etiā uita senectudi
nis sapientie delectantur. Quapter
quod etiam philosophi tenta fine uite
sue dimissis occupationibus aliis va
cabant contemplationi causē. hinc
Qui dicit thomas de aquino super
librū de anima et erunt. t. tempades
eius q. inseparabilis adhesio ni sapia
in protectione fortitudinis Nam
in mites sapientie no stringit adhi
sitate et torques allius. q. doctrina
sapientie que ornat nigrite in stola
gloie. Nam per eam acquirit duplex
stola. s. glaia corpis et anime De
tor enī uite. t. in alla impetri pos
gratiam et per gloriam in futuro tecta
patent. expedit. Qui multitudinem e
hic coniter ostendit aquibus sit ac
cipienda sapie doctrina. s. ab allis quas
sapia notate et approbata q̄o dicit in
multitudine presbiterorū. s. senio
ritudinis. t. supra prudentia. per
hoc excludunt. senes desipientes. q
etiam motibus deficientes. Nam pru
dentie comite sunt alie virtutes
morales ut hic. q. ethicorū. q̄ pe
etiam hoc exponi. De sacerdotibus lo
quit qui tenentur legem scire et eam
docere. q̄o sequitur. Et omnes nar
ratione dei. q. contentam in legendo
possit audire. q. intelligē. Nam
scientes possunt clamus deū. et pro
uerbia laudis non effugiant te. q.
uerba notabilia laude digna. Et si
iudeis sensatis enigma adilla. q. ps
psalliatur opus frequentate et opus audie
cognitacio habe in precepto dei quia
sunt de secte salute et mandatis
eius assiduus esto. ea opera
ad implendo et ope dabit. t. cor in
telligendi. s. et operandi. Vm.

Nolli facere mala. Quibus
dictis. t. de debito usu sibe et
sapientie hic consequenter
agitur de debito usu patentie qui
quidem usus frequēter impeditur
per malicia aplius hostis potentia
q̄o primo removet hoc impedimen
tum. Q̄o accreditur adquisitū. i. no
li querere. Contra primū dicitur. Noli
facere mala contra deū et no. cum
sponsor te. Ecclesiastici in sligata
r. sedm iudicia domini. Christo ab
omni iniquitate. contra proximū. cū des
equitatem facias et desistere mala
abstine. s. mala culpe et actreme
Non semines mala in sulcis in
iustitie. r. non des exempla male
agendi et hominibus et hac pro
mis stare silens potius. t. adrecep
tionē semis et non metes ea in
pena. t. in ferenda. insepticipli. r.
multiplicē. Nam q. hominibus. t.
aliquis causa culpe tot pene. t.
puniendus sedm ordinem iustitie

ali quere. Hic tanger attendit adpponit eta quod primo docetur de binis peccatis que fiunt in regimine subditor. Qo indistributione bonor. Secundo imponit pena xii capituli prima in diras quia primo docet ipsum potestate in presidendo Qo in iudicando decimo capitulo prima ad huc indias scz in partem principalem et in accidentalem que inpit. Nolite dispere a mulia pensata Circa primu notandu Qd virtutes in excellencia gradu dont. et imperitis ecclesiastic et temporalibus quam in subiectis sunt cum virtus virtutis dei aquis omnib; prat in regimine ppter quod philis vii ethnicor. presumptuosiu. et alie virtutes in excellencia gradu vocat ecclesiastic et divinas Presumptuosu autem q aliquis se reputet sic et vitiosissimu propter quod iniciosissimu et aptete absolute nel quere principatu. sustinere tanq; inutilis necessitatis licitu. et bonu scz qm imponit canonice pro communi utilitate vi dicit augo omne sanctu quod extra ritas negotiu nisi sustinet necessitas tantaq; quam parissima si nl. sub imponit contemplande iusticie vacando. et si autem imponit sustinenda. et propter caritatem necessitatem et ideo auctor huius libri ambitione principatus primo reprimit Qo sustepto dirigit ubi noli quere Contra primu dicit Noli quere ab homine dignitatu a. q. fiat dux alicui intemporalibus nel spiritualibus vide dicta Neq; ad regie cathedram honoris aptitudem aliud meditandi Non te iustifices am deu. non studeas ad hoc q homines iustu te reputent nl credant coram deo sed humiliter ypocrite ut astendat ad maiora qm agnitor tardis ape. Q sic talem fictionem et punitet et penes regem Noli velle iudei sapiens no dicit nelle. et sapiens quia hoc semper homi sed nelle iudei tanti ni em exhor aliquis indignus promouet ad maiore statu apparet eius defectus q prius erat magnanimis Dicit simica qm sursum astendit turpitudine sua plus ondit. Noli quere Hic commissionari debite suscepto dirigit et primo meditandis Secundo magestatis Memento ire Prima in tres q primo dirigit meditando respectu ppli Qo respectu sui Noli et pusillanime Qo respectu utroq; ubi non invidias Circa primu dicit Noli fieri iudex recte ptate iudicandi nisi ubi cas primitie sedum ordinem iustitie Ne forte extimestas faciem potentis ppter hoc dimittendo iuris et penas scandalum magistratie tue a. scandalizes ppm extra lenitate et misericordia Ne pecces in multitudine ciuitatis agendo in iuste ppter favore multitudinis Nec te mittas in ppm ici consentiendo malis Finit pilatus volens satisfacere ppto dimisit illis barabam et ihm tradidit ad crucifigendum ayr xv Neq; alliges duplicia peccata si tuu pctm cum pcto pli non em in uno eris in utrumq; sed pena sed pro utroq; puniceris

quia iudex tenetur / moralibus factum
ꝑti impedire ¶ Noli esse hic tenꝰ
dirigit potenter respectiu persone ꝗꝑ
dicens Noli te pusillanimis in anima
tua ꝯ quasi dicet non sis sollicitus
de ꝑti regimine q̄ negligas salutem
aie tue sacre p orationes et ꝗa mpi
cordie Veruntamen quia her no suf
ficiut nisi apertis caucatur Ideo subdꝫ
Ne dicas in multitudine numeꝝ
meoꝝ respiciet deus mtanti q̄ no
pmittet mea pcta nam hoc e falsa
gregonius Qui estimat uel uestimetur
pauperi largietur et ei anime uel
corpis miquitate pallet q̄ sua sumi
dat Ideo et scriptm dyao ¶ Non irri
deas ꝯ et subdit causa ꝗ cm
qui humiliat ꝯ Nam deus q̄ iudex
omiū tito pt humilitate derisorē et
erige lugentē Noli amice mendacium
tuū aduersus fratrem tuū hoc e cm
mendacio permixtum q̄ e pessimū
et quia multū mendacium pt fieri
Ideo subdit Noli velle mentiri omē
mendacium etiam raro sim et officiosū
Assiduitas em alicuius non e bona Ho
mala tum quia desuetudinosa tit quia
ad ꝑ nociuum inductiua Noli uerbosꝰ
et in multitudine presbiterorꝝ a se
nioꝝ Vel etiam presbiteroꝝ ꝗ̄ se
dentiꝝ nam inter tales debent min oēs
tacere et sapientia eorꝝ audire et no ite
rare uerbū in oratione tua Hic ores pe
dupliciter accipi Vno modo ꝗ̄ recte
uel interrogatione a sapientibus quesie
ritelligibiliter et prudenter debet ꝗ̄ quis
eam non oportet iterari Alio modo
ꝗ̄ recte ne ades q̄ no debet fieri in
multiloquio credendo ꝗ̄ ꝑ hoc exau
diatur Ideo dicit saluator ayath
Vi Orantes nolite multum loqui sic
ethnici faciunt putant em q̄ ꝑ hoc
exaudiant Non adeas laboriosa ape
ꝯ tonte pmendo / inutilia et agrico
las et hmoi Nam cum la
bentibus alijs sustentant q̄ditati q̄
magni non te reputes in multitu
dine indisciplinatoꝝ sequendo pra
ctatum et mores eoꝝ ¶ Ethem
to Hic contra instruit potenter
in agendis dicens memento ne
r vindicte dñe q̄m non tenda
bit Imo frequenter repetet et
et consideratio patentem dirigit
in agendis et quia potentia frequen
ter est ostensio superbie q̄ e pnicio
sa mis p̄ Ideo subdit Humilia
ualde spm tuū sicut dicit sap̄ alij
Citto magnus es humilia tetipsum
q̄m vindicta carnis impij qui pre
sumpcione infidelitate exardet ignis
et vermes Ignis ethereus et
vermis constrictio Ysa Ultimo
ignis eoꝝ no extinguetur et ver
mis eoꝝ non morietur Et q̄m
homo terrestris mysteria spūalia
obliuiscitur amicoꝝ pristinoꝝ
Ideo subditur Noli priori amici tui
pecuniam differre a noli rupe
amicitia eius pristina si differat
et reddet pecuniam commodata Ma
iorem amicitia multo preciosior e quam
pecunia Vnii ethnicoꝝ manus Ve
bonū nō e tam temporalis q̄ minoꝝ
sed magis eligendo neq; frem cus
simile aurum spernendo et optimum
quia melior e ꝗ̄ qui ꝑ ignē aurum
Noli dissidere her e pars mei

dentalib⁹ miqua panit⁹ tria mendacia maledicia hoīa honora pr̄em tuū / Tertiū vm caplo / pmū do mendens est exhortem quad dictū est de usu potentie populi regimine ethafonialiter hic tractat⁹ que dag et familie et primo quātū ad uxorē tuā dicat⁹ Noli dispare animo ad loco amulie sensata in regimine familie et bona et casta et honesta quam habeas ēb in timoē dei ad procreanda ex ea prolem in timoē dei et eius cultu nutrienda grauē vēmdie alluīb superans preeminentissimū cū ornamentis et in statu mulieb⁹ vēmdia Vnde per oppositū dicat⁹ de mulie in vituperia frōb⁹ mulieb⁹ meretrīp facta est⁹ noluisti erubescē Quo quātū ad familia seruiēte tum dicit⁹ Non lendabis filiū tuū aperiēte matrice nec contrahis ste magis nutriendus nec mercenarii dantem animam suam in fluctu tuo seruus sensatus hēat patrē non defraudes alīū libertate p debitū filiū sibi contrahenda nec amore derelinquas alīd emittendo alīd quātū Precipit⁹ cū dicit⁹ xv. q. filius libertati dimissibus non vendat⁹ vendat⁹ adhuc pro vasis Pectora ēpmt Nam carp nutricio multū valet ad sustentacōnē domus et familie nisi fuit sterilis uel morbunda et tue se debet⁹ hīb de aptis expedit Quo quātū ad prudentiū dicit⁹ filij tibi pmt erudi illos quia pater tenet⁹ allos quātū filijs domitio et doctrina et circa illos subditiua a sapientia carp

Sicut ramus tener de facili curuat⁹ non aliter pgsqua indurat⁹ filie tē fuit seria corpus allaxe ut non distur tent⁹ euagando et se corrupant⁹ sicut dyna filia iacob genes xxxiiii Et no ostendat hylarem faciem ad illos ne ex tali blandimento in delectent⁹ trade filiam sū nuptui et grande opus facīb Nam per hoc detrusadia eius eīb expedit⁹ et homīm sensato da illam Vn dicit⁹ tullius challo filie mee qui egreat⁹ pecunia quia pecunia que viro egreat⁹ Vltimo reuertit⁹ ad uxore aqua. uterq erat dictus mulier s et tē stām animā et voluntatem rōnabilem non gricias illam aliqua arrogone turbetur contra illam et debili no credas te in toto corde exeudando ei secretū cordis tui sicut sampson dalide per quod finit extinctus Iudicū xvi Honora pr̄em tuū hic pōit stām mendens exhortem q aliquis crescit in potentia posse credē q non tenet⁹ parentes honorare q sunt in filiis gradus q et falsum ita talis honor et debitus materialis et debitus Et no primo inducit⁹ ad honorandū pr̄em canalem Dicit⁹ honora pr̄em tuū non solū reuēntiam exhibendo sed etiā si indigeat necessaria ministrando et gemitq nutrib⁹ tue quos sustinuit q in tui puritate recta patent In tota ala hic contra inducit⁹ ad patre adhonorandū pr̄em spualem et principalem qui e deus et primo sect⁹ sub vicarijs Quo in suis membris ubi et pauper stricta primū dicit⁹ honora deū ex tota anima tua Vñ diligendus e super se et super

omia et hmodi sacerdates eius lo-
cum tenentes et applingnate de petris
tuis brachijs a. per oblationes tuo labore
acquisitas Da illis partem sicut mā
dasti et nobis in leui primicias que pas-
toribus debebantur et purgationis
a. decime que debebat leuite et de
negligentia purga te ei panes quia
defectus ignis non e. reuelandus
multis Dasti brachior tuor a. tuo
labore acquisiti et sacrificiū sanctifi-
cationis a. hostiam pacificam offerēs
dño ad impetrandū eius gram in
ania sanctior a. sanctificationis hom
singule sunt hec sc primicie decime et
terci que dicta sunt ¶ Et pauper
hic indigens ad honorandū deū
in membris suis indigentibus
dicens Et pauperi porrige manū
tuam dando sibi elimosinā ut per-
ficiatur appriatio et benedictio tua a.
rem suo proximo tuo et collato bñ
ficio quo frequenti in scriptura
benedicto nominat gra datur a. da-
bitur in transpectu amīs venientes
sc in iudicio finali Time cū appetat
oculis dicentis Venite benedicti patris
mei a. sequitur effectus et non de-
dignis in mandicate a. ait xxv.
Et mortuus no prohibeas gratiam sc
magis sepeli corpus et ora prouida
eius terra patent usq? ex hijs om
dilecte dei sc et optimi firma-
bele Ultimo ponit quaddam di-
rectiuū tacite humane vite dicēs
Ut omnibus operibus tuis memoratē
nouissima tua a. mortem cauta
manta sed et in ultima parte na-
tis sit dirigat cum Sto subdit
et in eternū peccabis a. nequam
peccabis Sicut Johēs xiii Dixit
petrus Non lauabis mihi pedes
in eternū. a. mihi quā lauabis

Odm litiges hic ponit vm
terrā medens ad hoc ne
detur pretextus superioribus ut
confluent patrum tumine Et
ades quia supra dictū decisiuo
tencie hic attestatione huius agit
de pacis tuitione Et dividitur
in duas partes Nam primo tractat
impedimenta pacis prouenientes ex
temitate ipsa Ne exalienati tum
audate Circa primū sciendū q̄ to-
tenno directe pacem impedit
quiter quod cum remotis dicit
Non litiges in uno uel iudicio
cum homine patere a. ecclesiasti-
cis uel scalia indice Ne forte ei
tudas in manus illius a. subtra-
dicio eius et sic potis amplius
te gravare Non contendas ei
uno iocupiete a. diuite Et dicit
iocuples quasi hns locules plures
Ne forte econtra consistat a.
moueat litem tibi imponendo et
crimen furti uel aliquid huiusmodi
aquo quiter eius pecunia no pos-
sis defendi Sto subdit multos eni
perdidit auro et argento a. con-
cupiscentia auri et argenti et usq
ad eor dñm regnum extendit si-
quile se ipsa concupiscentia et per-
quos adiudices in seditos et co
uicerit iudicium auctore in falsi-
tatem et sic multi in noxios
condempnati sunt in rebus et
in corporibus quorum diuitū Sto
litiges cū homine hgniare a. rip-
osi et monstruas a. apponas ei
gnem optis ligna a. materias

mitendentem eius furore per
tuam contentionē et quia non
solū ingnoiati sed etiam stulti so-
lent male loqui ℔o subdit Ne
communices hanī indocto nec co
familiaritatem contrahendo ne
male loquatur aīe Sicut stultum
te de abymeleth iudicū ix
Ne despicias stultum patris turba-
tionē et contemptus et potissime
sine causa ℔deo primo retrahit
a contemptu persone ℔o doctrine
ii Ne despicias ℔ Cirta primi dr
Ne despicias hominē alienigenā
se aperto eū ypocritam uel pa-
pelardū vocando sicut faciunt mul-
ti vemēter quoniā omnes mor-
naciane sunt q̄ ad contemptionem
tendunt eo q̄ exemplū contrarius
commisit sunt q̄ deo subditus ne
spernas hominē in senectute sua
in quia aggregiat mortis et cum
exosibus senectutē exulcerabilibus
quales sunt q̄ propter quodlibet ma-
gis reuelāt debent et quoniā con-
temptus irrationabilis habet comu-
nitor gaudiū indecens annexū
℔o subdit Noli de mortuo tuo
inimico tuo gaudere et subdit causa
stultus qm omnes homines quia morte
michi terribiles et ingrauduī sz in
mirtem mirabilem nolumus venire
q̄ nolumus q̄ gaudeant de mea
morte et per consequens nō debeo
de eorū morte gaudere ¶ Ne despi-
cias hic contra retrahit a contē-
tu doctrine dicens ne despicias nar-
rationē prudentū sapientiā a le-
gem dei scientiā et improuerbijs
aliorū a notabilibus verbis eorū
considera audiendo et retinendo
et subdituī causa Aliquis enī discre-
dochinam intellectu ad faciendū deo
eam principibus ℔o subdit et seruire
magnatibus aīe et quia non solū audi-
endi sunt presbyteri sed etiā senes m̄q̄
t sapientia ex longi temporis experientia
q̄ deo subdituī non te preterat narra
eo seniorū aīe et patet hic ¶ Non
mitendas terram patris turbationis t
mdistrictis ppter quod retrahit p̄o
alienis mdistrictis Dicens non mitē-
das carbones prefero arguens cos. s.
qui sunt obstinati uel impassione pos-
ti quia tales non meliorantur sed de-
teriorantur hoc tamē t intelligendū
de correctione fraterna q̄ ordinatur
ad emendationē correcti sed non decor-
rectione mdicata que ordinat ad bo-
nū multitudinis quilibet multitudo uera me-
lioratur per asperam increpationē et
punitionē passionati et obstinati qua
terrenē alijs ¶ Ne mitendas flamarū
ne pretor allor qui correctione tuam
non q̄uscabuit te ad iram q̄deo. 1 fercetes
subdituī quer contra faciem fres con-
tumeliosi i ad tollendā p̄am ne
sedeat quasi ni sedator oī tuo ut ta-
pāt mde Unde te possit adiuuare
piscare ¶ ℔o retrahit ab mdistrep
factis Dicens noli seuerare a tumo-
dad hoīm Verecundi te impone se-
quete impetu fortitudinis sue q̄dō
subdituī quod si seueritatis quasi per-
dere habe quia nō potes per mō-
lentia recuperare Non splendeas
a promittas deo uel hoīm super ami-
tutem tua Hoc t mdistincta pro-
missio q̄ si spondeas quasi restri-
ctus cogita quia tenebis facere tuū pos
se Non iudices contra iudicem mo
pugnando eius sententiā iustam h

t cm deum impugnac anglam tenet-
uidet iudicando iuste ¶ Cum auda-
te Postquam recessit abhijs que pa-
trem turbant et hoc pri-
cipaliter extremitate alienat & pa
ex parte rationabilis Qa rationalis v
Cum status Qa concupiscibilis tacijt
Certa prima dicit tu audace v. territo
so ex impetu nec moto noncas in
ira tua et pater luctu tu tractato no
statuas ripam Nam cotidie procre-
det aduersa et tu audace qui se
quitur impetu nec non cas indeser-
tu v. extra spaciatum hominu qui
quasi michil cum illud sanguinis v.
effusio sanguinis in nocentis ¶
Cum status Hic conuer retrahit
abhijs que patrem turbant ex de
fectu rationis malo discet tu status
ne consilium habeas et subdiscere tu
Non em patrum diligat mi que il-
lis placent s. facta qualis cm e
Omnis quisq; talis finis q̄ videt hi
ethn nec personis consulent mi fi-
lii Coram extraneo ne facias con-
silium iusti em q̄ parcit quasi dicit
Forsitan consilium tuum aduersaris tuis
apparet Qo subdit Non em homi
ipsum cor tuum manifestes sed solu
amico inde et probato ne forte in
ferat tibi gram falsam a. amicicia
fictam ut stat defectu tuum latere
et cauneat q̄ coram alijs inpata
ad maiore tui confusione Cap.
Non zelos hic conuer ut.
retrahit abalijs que turbat
patrem ex parte concupiscibil'
Dicens Ne zelos mulieri simulati
v. nos sis nimis suspitiosus de castre
uxoris quare quare hoc cum ar-
tauis audeat Ne ostendas super
te malicia doctrie nequam machi-
nando ad mortem tua sicut docet
tales mulieres alienis malis &
quia sicut uxor pua nos te nimis
arrenda neq; nec nimis laxanda
Qdeo subdit Non des mulieri pa-
tem anime tue ut dicatur tui ne
ingrediatur in fortitudine tua v. u-
sus super sibi q̄ e spiritus viri et con
fundas tamquid effamminatus
et vilis Hic conuer retrahit
a mulie alia no cauntgram dicens
Ne respicias mulieri multo
lam ipsi me aliud me concupis-
centem ne forte medas in la-
queos alienos per signa lasciue et
astensa Cum foliatrice ne assidu
se Nam talis distensio membroz
mulieris luxurie quocabrapetit
Quapropter ne conspicias quia non
licet in tuli q̄ no licet concupisci
Non des fornicarijs v. meretrix
animam tua in illo v. consen-
sum tuum malicio ne perdas te
quantu ad bona naturale et hedi-
tatem tua quitu ad bona forte
Dicit dicit de filia predicto luce
Qv Noli circuspice mulieres cui-
tatis et Ma scilq; gyramagog e
in pridiem tonitrus et detracto
nunc Quarte faciem tua a mu-
lie capta Talis em apparuit e
ad capiendu homines laqueis
Qdeo subdit Propter spem mulieris
et exemplu dosampsone aman
et salomone et ex hoc corrup-
tenta quasi agnis exardescit s.
exaspectibus et collaquijs et mi-
bus inpudicis Omnis mulier q
e fornicaria quotidiq; nobilis gne
quasi sterquilinu in via conculcabit

qui libidini plurimū seruiūt tecta
patent iuuenū et non alterius cui ea in
amicū potendo cum ea et confabulando
proūt ex iuuentute tua omnia et sanguis
uenie tue pter eam effusus sicut
frequēter contingit proximū in la-
bāis imperdicionem quod ad corpus
et animā ¶ Ne derelinquas hēr
t parū meridionalis perdecepcione
cū mulieris homo frequēter desipit a-
micicia bonoꝝ et familiaritatē uisoꝝ sa
postquam dotuit decepcionē mulieris
unde hic cōtēr hortatur ab amicicia
et commercio bonoꝝ non discedē a pō
ponit primū dō sēmōi omi iusti dicēs
primū dicit Ne derelinquas amicū
antiquū quia probatus cū amicicia
nouus cōmūs eius similis illi sz
diu manserit nouus quia nō tā hunc
probatus omnino nouus amicus nouus
quia sicut de uinū nouū nescit quale
finaliter erit sic de amico nouo nescit
qualem fidelitatē habebit Veteratorē
r cū amicicia sumebātur et tu sanui
tate habes aliud r eius amicicia sit
tu sanus et bona et qm amicicia fre-
quēter per cupiditatē perdit ideo subi-
dit Nonzeles r non concupiscas glo-
riam et opes peccatoris quia dicit
admonet homine et frequēter admo-
tum nanci Propterquod subdit Non
cōmūnis rē et cetera talia p mūnera
atq; munera qdeo subditur Non placeat
at cū munera iniusto ap cōmi-
tando sicuis quoniā iusti admo-
tos non placebit impius tuus cū
et non an placebit sancto impera
sicut displicuit eius gnatus Pb Ami
cetabitur iustus cū videbit vindicta
manus suas lauabit in sanguine
peccatoris applaudet iuste dīne longe
abhoste abhominē habente pcatum
arcendi r a tyranno crudeli et nō su
spectus timore mortis a te elongando
abeo sufferres ate timore mortis et
sacrificeris ad alia necessitate compulsus
mali aḡ cōmitte s. mali ne forte au
ferat uitam tua ex modica occasione
communionis mortis scito subdit et
hītando ad tyrannū quoniā in medio
laqueoꝝ ingredieris Nam tyranni sp
tendunt laqueos subditos ut hēant
occasione capiendi bona eoꝝ et super
doleretur arma ambulabis a tyra
quia sunt semper mōlore Nam pp
mala que fecerunt aliis ōm timo
et pcu timēt mī capitali et mī omī
loco sibi mī fidūi Propter quod neces
se tecos contemnit amplexari et quiāti
rannī hunc rebatores ad gratiandū
mī nocētes Ideo subditur Cum iniuste
tuam cause te ap pomo tuo a quibus
potes cause ē abeo qui contra te loq
pe tyrannū et tu sapientibus et
prudentibus tracta consilia et nego
cia tua ¶ Viri iusti hic cōtēr
hortatur ad tenēdū commercia iusto
dicens Viri iusti sunt p communia
inquinis relapsis homēs ad loquēdū
et qui ex habundātia cordis os loquit
Iusti loquunt de bonis et honesto pu
iusti nō de contrariis et mī timōe dei
filiali sit p gratiā Nam gla magna
est dei filii adoptionis et mī sensi
sit p cogitatus dei a sensu cum ap-
plicā ad cogitandū de eo et simi
narratio tua imprecepti altissimi
a doctrina tua sic dormis et
cunctis sed de necessariis ad salutē
Germanii artificiū opera laudabunt
appalage e et e sensu quartifices
laudantur ex operibus manuū suaꝝ
qui sunt artifices se facta et pū
cepta appli in sapiencia humanis

sin supple laudabr sicut salomon descendit sapienter gloria terreos regni ei. Date huic in sanctem quia ar et in sensu sermonis ideo uerbo uerbum breue dicit a sapiente plus remendabit quia narrato magna abalio dicta Terribilis t maligna te sua homo ingratissimus Nam ape est sediciosus q t pessimi meritate que tuiti omnes debet et et temerarius in uerbo suo odibilis erit quia q michi hodialios offendet Cap. x.

Iudex sapiens Postquam tractauit de ysti potentie imprecedendo hic conuenit tractatum de ysti tuis mudicando Quia autem requiritur sapia et bona uita et primo tractatur de sapia ei dicit Iudex sapiens ydoneabit ppm de ministris sibi factis Deo subdit et principaty sensati stabilis erit hominibus malis secm iudicium ppli sui et ministri eius qui student exequi uoluntate altius Qui in sipiens perdet ppm sui ut patet de roboam filio regi xii qui per stulta responsum perdidit ppli sui decem partes et ciuitates in habitabilmente per sensum prudente sicut patet de dauid et salomone et quia ptas adeo ordinat Deo subiacet in manu dei et eius dispositione ptas tre secularis et ecclesiastice execrabilis est iniquitas gentium scz stolus ydolatrie Nam gentiles erant ydolatre et uitio rectore in tempe sustinebat super allam ymplenda t tempe xpi euangelio per quos predicatores gentiles ab ydolatria reuocati sunt ad fidem et ritus dei ueri cultura Et super faciem scribe et sapientis in lege imponet honorem suum Nam talis inuenit homines ad honorem dni Omnis

munus Hic tenet agitur de potestate uoluntate et primo quidem ad am Quo spiritu ad uerbum tam pri t primus quia mterrogat Quo quidem ad factum t filium ne in militis Circa primum primo retrahit am amoris maligmitate Quo amotis inpiditate t auaro autem Circa primum dicit omnis in iure proximi ne meminerit ad ymitandum quidem potestis t super eum et michil agat in spiritus in iure et milli faciat iniuriam ppter tui potestia et quam hoc prohibet ex superbia Ad subdit et odibilis coram deo et hominibus superbia ut patet de semacheb rege assiriorum iiij regum et ij machabeorum de antiocho epiphane ex quem deus superbos et minantes deicit Ad subditur regnum de gente ad gentem transfertur et sicut pater de monarchia assiriorum transtulit in babilonios et babilonios in persas et medos Dan v et a ballis ingratos machabeis et agreste ad romanos liter ij Auarus hic tenet retrahit potentis am auiditate et quia ex diuitiis homo superbit Ad stolus rebellat ppm a stulticie vanitate t ymaui superbie Circa primum dicitur Auaro michil t sceleratus horridat non quia auaricia sit peius reliquis grauibus stolum sed quia diuitie per auaritiam congregate prestant fomentum omnibus uitiis sicut radix arboris omnibus eius ramis Ppterea dicit apostolus ad thi Radix omnium malorum t auiditas Quod superbis exortus diuitiis tui et tumulto nitro memorem redigende michil t miquus et exponatur mus predicto cum et anima sua Venale he ppter exponens cum diabolo ppm uita

ieiect in tma sua ⁊ Vtutes per
apposita Vicia quor radix & cupiditas
ut predictu & et quia tam potentia
tpalis quia pecunia parit similit appeti-
ande eo q̃ cito transeit Deo subdit
omnē potentatus breuis uita Nam
patres in ordinate Vinut tonitrū
suas tonantipistencias sequentes ut-
dicit ꝓmo ethnor Et quia multi machi-
nantur in morte eor aliqui expambi-
tione ut habeant eor stand aliqui exodio
eo q̃ alcis repntant se grauatos et-
qm superbia et cupiditas in uctcāte
defaili tirantur Eo subditur languo
prolixior granat medicu Vsa diffi-
cilior & ad curandū breuit langueret
⁊ recete in finitate precidit medicu
⁊ cito curat Dic supple pcm defa-
tili tirantur mitepica mieteraſtat
per tonsiue cridine no alicd postea &
et cor hodie & ꝙ hor refert adillud
q̃ pmittit Omnis potestatq̃ breuis
uita adostendendū q̃ etiam regia po
testas que & maxima spe·ij sine
regi quasi precellenti ad grato tran-
sit non & milent appetenda Sed quia
posset aliquis dicere homo pq̃ mortē
hic consimile dignitate sicut ante
ꝙpterquid ptas & appetenda pcurece-
dentiū aliqui gentiles Eo hor remo-
uet dicens Cum cm moritur homo
habitans sua ptate hereditabit ſ
pentes ⁊ demones q̃nti ad anima
et bestias ⁊ animos bestiales Vmie-
tes q̃nti ad substantia et Vermes
q̃nti ad corpus et & diuisio compe
tens facta quia quilibet sufficit
poris sua et dealijs duab̄ nonnu-
rat ¶ Quintū hic tenter retra-
hit amn potentis a morte sup bie
et vanitatis ostendens ꝓmo q̃ &
detestanda Eo apponit contra eam re-
media à semen hom Circa ꝓmū
Quintū sup̄bie hominis ⁊ humane na-
tie apostate adeo ⁊ nos sub de eius
precepto hor cm pctm incurrit ab-
cna quam temptando dixit serpes
Cur ptcpit uobis deus ut no come-
deretis de oī ligno paradisi qua-
si diceret cui stris in nocentes no debe-
tis tali ꝓcepto restringi maxime cū
omēs fructus arboꝝ tamq̃ mis-
tres subiacere debeant Vnde voluntati
et tue mulier in q̃ndam elatione
prorupit et sibi displicuit restrictio
precepti eo quia displicentia secuta
& error quo credidit serpenti ve-
tus dicenti neq̃quam moriemini
et sic transgressa fuit preceptū eo
medendo fructum uetitum et sic
patet q̃ nolle subesse precepto sūmo
fuit mitium transgressionis comede-
do tamē aliud nolle subesse precepti
clarius mēte ut dictū & Deo sequi
Cum mitur pctm & omnē superbia
ingendo his omnib̄ tur pctm Qui temnit
alia ſ superbia adimplebitur ma
ledictū sit diuis et humanis et sub
uertet eū in finem ſ superbia q̃
confundit finaliter q̃m habentes
ꝙpterea et honorauit deus ⁊ confudit
contemptus malos a superbos Eo
sequitur Sedes duri superboꝝ de
struxit deus ⁊ ꝙ firmit pater de
faule que ꝙpter superbia dereliquit
et pro spō david marsupetu regi-
nam fecit Radices gentiū super
bas ⁊ diuitias quibus nitebant
et inquibꝫ confidebant arreſe
cit deus eis subtrahendo et pla
tauit humiles eo q̃ns gentilibꝫ

stitit patet de balthasar superbo tuq
regnii et dimittas debit dario medo dan
o Terras gentiu cuncti dns q̄ sic
patet de sodoma et gomorra gr̄ qrx
perdidit deus memoriam superbor et
ter bonos et reliquit memoriam hmi-
liu sensi ar quand se reputantiu non
e curata hominibus superbia sed magn
humilitas eo q̄ formati simt de uli
matia neq̄ gratimdia natom mulcero
r similibus natis de mulieribus Nam ho
e animal magnsuetu natura q̄ptecp
in eius corpe non simt ifirmitatis sig
ut tormia dentes et ungiues magn
q̄ et hmgmoi que simt in alijs animā-
libus ex predictis patet superbia et
detestanda ¶ Semen hom̄ hic
tonitr ponitur contra superbiam
quadam remedia et p̄mu e timor
dei qui e quaddam pondus reprī-
mens hominē ne per superbia de-
ueatur et sic honorabilis cora deo
reddatur qui se timetes honorificat
deo subdit Semen hom̄ honora-
bitur q̄ per oppositu subditur se-
men alt hor et honorabit ar tan-
simdet quod ptin mandata dei
relinquens cuius timore qui medio
fratri rector alioz in honore
r honorabilis e coram homiba
qualissimaq̄ sit et qui timent dnm
erunt mensibus eius sic honorabi-
les et platentes quod e melius
Gloia diuitu honoratoz et pauper
timor dei e r tam diuites quam
pauper qui simt ignosci et per
tanspicues honorandi iiij ethn
gloiantur de timore dei nam
per hoc filij dei simt adoptiui et
adhoc sequitur Nondespice ho-
minē pauperem iustum qui e
dei filius adoptiuus et no magni-
ficat virū peccatore diuite prodiui-
tijs suis et subditur ratio magnus
e ideo inter homines et potes e i
honde hitano et no e maior eo qui
timet dnm coram deo q̄mo minor
et pecunias mingt e honorandus in
uitatem ¶ Serius sensato hic ponit
stim remediu contra superbia quod
e humiliato sui tra quod primo ponit
humiliatiuis actibus Qo strictius impūnis
xi capitulo Circa p̄mu dicitur Ser-
uo sensato libei seruiunt quando per
superbiam insolescunt et sic aliquo
seruis sensatis hereditate patriam vend-
unt et hoc exemplo e humiliatiuis
inductiuis et vir prudes et magis
primatus r humilis no murmurabit
correptus sicut dauid correptus anata
no murmurauit sed statim pitiam sui
humiliter retognouit dicens peccauj dno
ij regu xij et in illis qui correptione
no suscipit non honorabit sed magn
confundetur et quinq exemplis concludi-
ditur Noli te extolle in facie do opoc
tuo quia quicquid e i bono tota e a deo
et noli tuctui r pigri te mihe in-
giuste tue cum magis in standu e apa
tani bene melior e qui aptatur ad ecclia
opoc ministrano et habundat r omnib
-r in victu et uestitu sufficieti fratri suo
quia qui gloriatur de gnie suo iactando
et eget pane r victu cottidiano q̄ deo
subditur filii in magnificentiam quet
debitu modu et restringit expressu seruu
anima tua in seruitute virtutu et
da alli honorem strom nisi suu subii-
endo ei qui decet cauue et constitutu
petrame maiat suam apponendo ei car-
nem quis ingnificabit quasi dicat nullus
quia scrit de camella animam et ecclesiā

q̄ t̄ in iustissimi et quib⁹ honora-
bitur et quasi diceret talib⁹ nō t̄
adeo honorandus nec ab hominib⁹
pauper gloiatur per disciplinā
et timorē suū a· humilis qui pau-
t̄ spū eo q̄ t̄ disciplinatus t̄ mobi-
et timens deū gloificandus t̄ adeo
et hominib⁹ et t̄ homo qui gloifi-
tur ꝑpter substanciā suam a·
ꝑpter diuicias et non ꝑpter vir-
tutem et hic honor t̄ falsus Et
dicit iny ethicor Bonus bonus est
vē honorandꝰ Quiaue gloiatur
in paupertate et a· qui vane glā
pauper existens argumētū t̄ quod
plus vane gloiaretur si habundā-
ret et qui gloiatur in substancia
superbiens de diuiciis paupertatē
detestatur quia frequēter pauper in
diuinas et ecclīas transmittant hinc
primo cōstructos impleant vanis et
inutilib⁹ diuinis ministrantes Cap̄.

Sapiencia humiliati ꝑ.

Postquā induxit auctor ad
humiliationis actū hic conter as-
tendit humiliationis fructū dicēs
sapiencia humiliati exaltabit caput
alterius et Circa pater de daniele
qui p̄ter in triplicitate ꝑpter sua
suam sapiēcia fuit exaltatus non
solū inter papiliones sed etiā inter
principes et potentes Danielis vi et
similiter ioseph in egypto genes
xli Non laudes viri in specie sua
a· non iudices de valore hominis
ſtim exteriorem apparentia corpis na
turaliter alle qui t̄ animis appa-
rentie t̄ melioris existencie et
indicit ad hoc exemplum de di-
brenus mulieribus apis Hē·
corpus valde parum et tamē fuit
fructū maiorum quia miluus huīs
corpus magnū et t̄ fortis t̄ ad gloian-
du de statura corpis multo amplius de
decore pennis que t̄ quid extrinsecū eo
subtrahit Cauete ergo a· Ne in tuo ho-
more tui a· sublimationis tue tyalis
extollatis per superbia q̄m mirabi-
lia opera altissimi superbos subito
deiciendo et humiles exaltando luce iij
Deposuit potentes de sede et exalta-
uit humiles Eo subtrahit multi tira-
ni sederunt mithrone qui pyca ſt
bieri ꝑpter suam superbia et
in suspicabilis exercebit dyademata
Circa patet hester vi et vii dea-
man suspensū et mardocheo honore
illius adepto Deque tamē facto nullo
ante suspicabatur Vnde et ad hoc
subtrahit multi potentes a· q̄ patet
multiplicib⁹ exemplis veteris at no-
ui testamēti et extra hystoriis antiquo-

Prius quā interrogetis Super q
ordinauit iudicem q̄ttū ad animū
sic q̄ter ordinate q̄m q̄ttū ad
vnū dicēs Prius quā interrogetis
iuitatem diligenter inquirendo ne
contingat quicquid q̄m contemnendo
et sic interrogando a·uitate diligēt
inquisitis contingat iuste tamen iu-
tatem mihi parcendo Prius quidam
dias complete loquatur ne respon-
deas verbū quia non respondes
ad eius intentionē cuius intellectus
et fine locutionis dependet et sic
medio sermonū ne adiicias loqui
antequā audieris Deinde q
tacē debent minores Deca xc q
non molestat ne certamē nam

hor ꝫ fratui et in utile et in iudicio
petrancium qui peruertit iuditiu ne
tenspstas corp sentencia qpbando uel
ei tensentiendo ¶ ffili ne in multo
pposita ordinauit iuditem qntu ad
mmi et uerbu sit tenter ordinat
qntu ad actu et diuidit in diuias
ptes quia primo qm retrahit abhijs
que homi acta impedit Qo indicit
adea que pro bono actu expedit ꝫ
sta intestamto pmittit ido quod im-
pedit bonu actu iudicis confiso ne-
gocioꝝ si qn multa methoanur an
quam aliquid corp timet quia sic
nmꝰ per aliud impedit Qdeo de
fili ne in multo simul et tensise
sit actus tui ¶ et si diuers in
q impedit actu bonu iudex est in-
piditas munerꝝ que excecant cetꝫ
sapientes et subuertit iba iustoꝝ
exodi xxiii Qqua retrahit dupli-
citer primo qpter dilationē acqui-
sitionis Qo qpter defraudatione
fructuū ꝫ et qui locupletat tm
pmittit dicitur et sdnies filiꝰ r· dimi-
ttatꝝ cupidus in moderate sitit
accipitur math xiv facilius est
tamelū per foramē acus transire
qua diuitem hominē intrare in
regnū celoꝝ Sto subdit ido ab
hominibus apto et subdit ro
si eni seruetus suis diuicias imo-
derate quereꝝ non apprehendebā
no assequeꝝ intempt s· hec suf-
ficientia qpterquā diuitie queritꝰ
sed per eas no hr acquirdo sed
magis indigentia Nam quanto
plura sē acquirit ad hndū plu-
riora plus sitit et no effugies
sz indigentia si pcurreris atti-
piendo diuitias a parentibus tuis
Nam si filiꝰ cupidus no eis tan-
tentꝰ sed ad hndū mauda amplꝰ
ut dictu ē et si filiꝰ prodigus
cito consumeꝝ et indigens filiꝰ
et decupido subdunt exemplū ē
homo laborans mente et corpoe
et festinas ad diuicias et dolens
de alioꝝ prosperitate impiis exha
deū et proximi et tanto magis
no hndat diam auaro tm deest
q hr quia q non hr Ut dicit Hog
in epistola ad paulinū et per oppo-
situ de non cupido Qdeo subdit
est homo martidus r· debilis vi-
ribus egens exercitatōne Virtus
corporee plus deficies contrite ſ
corpali quia alij communit et ha-
bundans q paupertate quia illud
maditū q hr sufficit sibi Qm ad
opli ij cap Ovi q· nichil habentes
et omnia possidentes et oculus di
q reperit illud in bono spuali qui
siam patientia et etiā aliqn in bo-
no tempali qpter quod subdunt
et exercit illud ab humilitate qnus
r· a statu in finio qm tpalis q
altando et mirati sunt mallo
multi eo q sit exaltatus ab spi so-
licitudine sui et honoratime deū
de bono sibi collato exemplū hr
in rob qui pg inaptima paupertā-
tem adeo fuit mirabiliter exal-
tatus Qob ult primo et subdunt ra-
tio predictoꝝ cū dicit Bona
et mala et aspera et adversa mun
et mors sn corpalis paupertas
et honestas r· sufficientia bonoꝝ
adeo sunt r· hominibus dispensant
et hijs omnibus iusti bn utunt

ꝓpterquad ſubdunt Dacio dei ꝑ
manet uſus ad mētū et profer-
tus illuſ. r. timidatō mīſtrop ſuc-
ceſſus hebunt mentū Nam reb
ſuccedet ꝑmiſſ gloioſim tqui
ſolupletatur hic tonſter rēdit
acupiditate diuitaꝝ ꝓpter deſtru-
dacōne ſtruēoꝝ que ſtruto ſtrop
ſubtrahunt per teloſm morte tmīſſ
Qdeo dicitur Qui ſolupletat par-
te agende a. pauꝑ aut mihil aliſs
tribuendo et hec pars mercedis
illuis. ſ quod bona congregata
tomodat et bibat ſolus et neſcit
q tpūs ſtr vite ſue pretereat
et ſic non poſſit uti Sicut luce
qui dicitur Deillo qui diebat ſ
apī ala mea hēs multa bona ꝛc
poīta in multos annos quieſce
bibe tomede epulare et ſequit
Dicta t aute ei ſtulte hac nocte
aiam tuā repetent ate q aue to
congregaſti cuj erunt Contra mer-
tamento hic tonſter nduxit ad ea
que expedunt probono iudicij actu
et ꝑmo facit ꝙstentu Qo oſtendit
aſſequendi modū a confide Dicta
ꝑmiſſ dicit ſta in mobdit Mteſta-
mento tuo r. in mandato dei quod
tibi ſtatutū t ad ꝙmandū exadi
xx et in illo colloquio ſcdm illud
ſubditas iudicando et in ope mā
datoꝝ tuoꝝ r. mandatoꝝ dei ꝛ
impōitoꝝ Veteraſte r. perſecu
toꝛ in fine hic ſalutis eſt Nema
ſcīs in opibus ꝓtoꝝ eis conſen-
triendo et eſſ q hūa fragilitate eo
conſendo tito ponteas repliendo
Confide hic queſter oſtendit
aſſequendi modū ſtr per dīm ad
iutoriū et ꝑmo mouerit addei con
fidentia Qo ſubtrahit confidentia
falſam a Ne dicas Dicta ꝑmiſſ dici
confide autē mdeo ob timendo opm
actū meritorū mpūm et ꝑmiſſ in
fidelis et mane in loco tuo ſtr per a-
more mdeo qui t locus animo quie-
tationis Auguſtinꝰ inquiendo t cor
meū dñe donec requieſcat mte fa-
cile t cū mendis dei ſubito honeſ-
tare pauꝑem transferendo opm ad
gloiam Qdeo ſubdit indicio dei que
t pergrauis in meritudem iuſti feſti-
nat-tur opm ad gloiam transferat
et in honorem ꝛ repetendo t cuſde
ſententie ad maiore aſſertionē
Ne dicas hic tonſter ſubtrahit con-
fidentia falſam et ꝑmo reſpectu
ſui Qo reſpectu ꝓximi a nonomem
confidentia indē falſa reſpectu ſui t
qua quis confidit deſua potentia ſa-
pia et hūanoꝝ et hoc maxie ſtra-
tie illi qui tanto recedit vita ꝑfec
Qdeo queritur quid t michi opus. ſ
confide dealio quia in ſufficio ſpe
dicta et que erunt exhac in bona
r. pō hanc vitam quaſi dicat nulla
Ne dicas ſufficiens ſum ad hanc
uitam inſtituendo et quid exhac r. pō
hanc uitam peſſimabor r. mala
ſuſtinebo ꝙ factis meis quaſi dicat
nulla hor em ſentaue q animo reo
corpe recedunt mihi Qdeo ſubdunt
Ne die honoꝝ r. tpe ꝓſperitatis in
ꝓſperitate uita ~~et mdie malorꝝ r. tpe~~
~~aduerſitatis~~ ne in memor ſis
malorꝝ r. ꝑmiſſionis in alia uita
et in die malorꝝ r. tempe adūſitatis
in ꝑnti vita ne in memor ſis
bonorꝝ r. ꝓmiſſionis in uita ecte-
ſti Nam hec memoria facit pati-
enter tollerare aduerſa Qdeo ſubdi

quam facile ⁊ cū pacē malicia hōis
⁊ affluēs breuis oblitionē facit luxīo
magne ⁊ absorbet voluptate magnā
pretiam ⁊ multo magis affluēs lo
ga Vnde in persona affluentis in
fern⁹ dicitur sapiē v. Quid nobis
profuit superbia ⁊ diuitiarū iactātia
qui transiuit nobis iam transierūt
omnia Velud vmbra ⁊ in fine hōis
⁊ in morte demudatē aperiē illius
quia cognoscimur certius quid an
te ꝙpter quid sequim⁹ Ante morte
ne laudes hominē quemquā sz ab
solute ⁊ finaliter Vnde dicebat
beatus franciscus Nemo laudandus mag
meritus ⁊ certius cū in filijs suis
⁊ in opibus suis quiescerit hic cig
filij sunt ⁊ fructus mt⁹ vii astue
tibus corp cognoscētis corp cognos
citur vir ⁊ virtuosus Non om
nem Remota ꝑa fiducia respectu
hūt timēter tremouere respectu ꝓxi
mi nam valde tauendū ⁊ arcnsi
dentia de doloso ideo dicit Non
omnis homini inducas in domū
tuam ⁊ ad contrahendū totū fami
liaritatem sed solū in fidelitate ꝙ
batum quilte cū in die sunt
dolosi Nam frequenter queri
decipe sub pretextu amicitie sicut
cū cruciant ⁊ hoc totū istud ut ꝑ
⁊ sicut prospector exponitur ali
alicubus de superbis ⁊ dolosis ꝙ
ex malo conceptu cordis prosiliūt
verba pessima ⁊ frequēter capiūt
in laqueis suis sicut perdix ⁊
taprea Sed mihi videtur melius
exponi dicitur sup antecedentia
⁊ subsequentia Ad rem medicinā
faciendū ꝙ scriptura sacra subeode
tenetenus loquit de iustis Sicut
ps lxx vij Cum arridet eos quieve
bant ⁊ hoc Quod cū dicit Cum
arridet eos meditatur de penitentia q
obstinatis ⁊ ꝙpter hoc interfectis
⁊ quod subditur quercbant ⁊ de
de penitentibus fatis punitione
aliorū sicut in ꝙdicto Sicut cū
cruciant ꝓtor penitentiā meditā
tur dolosis qui ex conceptum
tioi proferūt verba dolosa sicut
homines hūtes medica corrupta c
ruciant ꝙ os frendum odorem ꝙ
autē subditur ⁊ sicut perdix in
ducit ad laqueum ⁊ in rethe in
quo capitur ⁊ sicut taprea ꝑ in
telligitur de simplicibus deceptis
per dolositatem predictorū et q subdi
dit sic et tor superbiaꝝ refert
ad dapes dolosas qui dicit hic su
perbi quia quas ꝓtate subpedi
tare non possunt quietur dolositate
subtili Deq⁹ adhuc subditur
Et sicut prospector videns rectum ꝓxi
mum sui ⁊ qui attente vigilat ad
videndū rectum proximi sui ut inde
gaudeat Bona enim proximi sui
in mala consilio direns ea finxit
interdū mala in fidamur qualit
posset nocere ꝓximo ⁊ in decep
tionibus virib imponet maculam
eis detrahendo et quia licet aliud
in principio sit quod tamē frequent
procedit ad magnū malū q deo sub
ditur Ab vna scintilla ꝛc ꝙpter quod
subditur Attende ꝙ apostolo ⁊ ab
homine doloso fabricat cū malo
⁊ tota diligentia querit subuertē
proximū et cū homines alicne ꝙct
frequenter sunt tales conditionis

ꝙdeo ſequitur Ad te admitte dic
ingeniam ⁊c quaſi dicat Idcirco
ſi eum admittas ad ſecreta tua ſo
lidetur eſſe ſubuertat turbine
tentando litigam et tumultu con-
tra te Cap. xx.
Si beneficiis Cuprius auctō
mi formauit patenter de re-
gimine ſilentio hic contex
cum in formā deſcribitione bonoꝝ
ſuoꝝ dicens Si bñ feceris tua lar-
gitio dabit tibi tui fiet faciens ſi qd
ſit digni in recipiendo et eſt gra
bonis tuis grā multa quia talis
largitio mitentiplū retribuit a-
deo ut habeas xxx et quis ſit dignus
recipe oſtendit dicens Beneficie
iuſto indigenti et inimicis acti-
bucine magnam Circa dictū e
per oppoſitū de non largiendo non e
ei bene qui aſſiduus e malis
operibus Dicit enim ꝓbus viii cti-
coꝝ Quod malus amicitia nobis
ad ſe nec ad alterū Quare quod
ibidem concludit Igitur ſi ſi-
miſtrū e malū de fugiendū eſt
malicia intenſe et cimoſmam
mundanti potenti ſit quoniam
et altiſſimo odio hic peccatores
iniquitatē hnigmōi non ſit am
quirat ſimr eius execratione et miſery
e pomitribus et quoniā debemꝰ
ei conformari ꝙdo ſubditur Da
miſericordi et non ſenti cor hñti
qui ex ſua miſeria ſit alijs com-
pati et ne ſiſtinas petore ſi dſpi-
natā qui ex lumbis tuis ſuccreſcit
impijs et impijs et peccatoribus
reddet ultionē - ſi deus de quo
premittitur altiſſimo odio habet
peccatores Cuſtodies eos in die iudicij
ditet a refrigerio eos ad pena aeterne
tenebre patent exhibito ne in ſuis pate
ctor te ſit exhortatio ꝙ loquit
de peccatoribus obſtinatis Similiter
exhortat ſubdens Nam ſupplicia ina
la minuentes ſi pena que ſentit et ſimilit
que facies ſuſtentatus bonis tuis re-
tenebre patent Non agnoſcentes
ſuperioribus oſtendit auctor qualiter
in exteriorib⁹ amicitiā homo ſe debeat
habē ad ſuperiores et minores Hic
contra oſtendit qualiter ſe debeat hre
ad pares inter quos aliqui ſunt
boni et aliquando ꝓmo agitur oſ-
tendit qualiter ſe habeat ad malos
Do ad bonos etā medium determi-
tis ꝙ et ꝙ ad ꝓmum vita tua ꝓma
monias Nam ꝓmo monuit adiuta-
dū ſocietate falſoꝝ Do cupidoꝝ
et ſuperboꝝ in principio xiii capi
Certa ꝓmū dicitur non agnoſcēs
in bonis et in malis amicus ſed
venis quia tue omes oſtendit ſe
amicos tempꝰ ſi fuerit nubila eſt
ſolus eis et non ꝙſtendet in ma-
lis ⁊ in aduerſis in minutus quia
quia ſtatim currit ad notandū ſtul-
tas admordendū tanꝙ percuſſit
in bonis cui in amici illius ſuppla-
tristantur ſaltem tande erſi no ſunt
in triſticia et malicia illius ⁊ ad
uerſitate eius amicus Venus ag
mitus e Nam ſibi compatit et ad
herer alijs ꝙm deſerentibus non
credas inimico tuo in etnū ⁊ inimi
credas ei quia quaſi inimicitie ſue
cum oratorū erugināt malicia il-
lius ⁊ rubigmem odij tranſiuat

mtrahit licet tentrahit ostendit ex
tali q deo subdit et si humiliatus
vadat mirum & magna arrogantia
faciendo abire animu tuu nullo mo
ei credendo q non statuet q illu pe
nes te faciendo ipm & familiare
me tonitruu sibi loco suo et
subplantando et in nouissimo erg
nostras vera mea fuisse sed mi-
mis tm de ppter quod equit ds
misereb in. meantatdi aspete
pertusso quasi dicet pauri a milli
qua sic erat edoctus q debuit
traile sibi quasi dicet sic et tu
edoctus es verme ppter quod
tacere debes et omnibus qui ppter
quaut vestisse feroribus arridit
quod leduntur abeis et simili
qui tentrahit familiaritate cum
hominibus malis Quia sicut ps dicit
ps no pollutus homo malq
alege et iustia destituet et pessi-
mu animal q deo subdit et qui
tumitatur cum viro iniquo ob
noluntas impetis eius ps lxxviii
Cum pulso peruteis vna hora
tecu permanebit s. durante p
spetitate Si aut dedignatus ap
spetitate non supportabit s. no
teadiuuabit Q labijs tuis in
dulcat ingeniis uerbis dubiis
fallendo Moribus tuis tarma in
imicicias tompassione fingendo
quando credit passim relendi
et si inuenerit tpus nocendi no
saciatur sanguine Dicit pater
do ysmahel qui arridit vomeres
in maspath Amos xli Si in

currerint & mala in quibus pos-
sit & nocere Q micones cu alio pri
orem a. peiore quia molla pestis
grauior adnocendu qua familiaris
inimicus et quasi admanas suffodi
et plantas tuas a. fingens teminas
machinabit ad maiore tuu
raput suu mouebit ps tu te
dendendo et plauder mani mani
feste gaudendo et multa suspiras
a. plura de te dicens tomitabit
aultu suu ab amicicia pius sicut
ad in amicicia manifestam

Qui tengerit sic
tenter dacet uitare superbos
superbos et impios et di-
uidere mdias ptes Nam pmo fa-
cit ps Q retinere dacet ad hmi
liandu i humiliare deo Circa pmu
dicit Q uitengat pcem magnificat
alica eo q e magne ad hericie et
qui tmunicatur superbis induet
superbia Nam homines sunt pn ad
apetitu gle excellencie in quo consi-
tit superbia ppter quod defacili ad
hereshomin ponit se superare tollit
qui honestati a. potencidi se tomuni
tat quia semper vult hre meliue
prose et aliue non ps respte q deo
subdit Quid tomunicabit catabus
a. cirrus ad allam tra tiram qn om
se colliserint tonfingere sa vlla q
e fragilis Comere applicare ad ppo-
ti dicens Quies in uiste egit et
fiemer quasi ad hmi paris et fiet
penus Pauper aut lepius tacebit
Nam si querelam mouerit penus ha-
bebit Si largitus ei fuis. f munia
in inimici assimet te a honorabit
te iuxta se ponendo et si no hiteis
Vnde sibi panas exema dedimpt

te non vocando te admensam sua
Si habes commune tecū vocando
te admensam suam et euacuabit
te .r. de paup abit per exema sibi
facta et apē non dolebit super te
Detria paupertate Si necessarius
alli filiꝰ in aliquo negotio uel opere
supplantabit te .r. decipiet te et
subridens .r. blandicē sermonē dabit q
mittet ē facē bona et dicet quod
opus t ē q. dicet de necessarijs pro
iudeo ē et confundet te uicibus suis
Vocando te admonebam pro exercitijs
habendis doner te exercitet .r. ad
paupertatem dedicat hiē et ter .r.
quīquies quia quilibz modis euacuat
pauper admittebas cupidis Vno
bona paupeꝝ violenter auffendo
Do meretricem debitam exercendo
Do peruerba diuitia decipiendo
Quarto male eis pdendo uel
mensurando et hoc diuitie Qo
mo inpauper absentia qui confi-
dunt dedititibus Vlo mo in corp
pnia quia non audent contra di-
tē et in nouissimo defidebit te
abs compassione postea uidens
vomis demandat derelinquet te
qua no pdultius de tuo hire et
caput suū mouebit ad te notandō
te de stultitate Humiliat deo
hīt cōsilior hortat reuerē ad
dīm auxiliū q er in fine fal
lacia et deceptio dicet Humiliat
deo dete michil pfuturū et ego
posita manus eius .r. sic miser-
cordie gie parcate sunt humiles
admittat Attende diligenē ne se-
ductus peruerba addecipiendū eo
pōita in stultitia humiliet .r. ad
stultitia decinat per errore Mol et
humilis .r. pusillanimis in sapia tua .r.
adeo tibi data ne humiliatus .r. pusilla-
nimis factus in stultitia seducatis vi
tatem velmagnes pro falsitate uerbis
compositis colorata Et quoniā homo
confidens dedei admitto sp̄ seruus
agē quam ante Deo cōuenter ostendi
qualiter sehre possit cū diuite expo-
tenciore sinon se ingerendo nec se
nimis elongando laqueo reuiēt
et caute se habendo et hoc t q dicit
admittatis apatiore disce .r. ali-
qualiter exercisa te exhor cum magr
te admittabit si prius te uocauit bona
intencione Ne mynbus sis ingrendo
te nimis Ne in pnigrinatis .r. rebel-
latis deuenide et ne longe sis abeo
.r. admitte nimis te elongando ne eas
mobiliariē .r. si dns dabit sibi gra-
tiam largiendi no hoat dete memo-
riam Ne retricas exercio sequi tu
illo .r. ut velis cū eo loqui depāi ē
magis cū reuerentia loquē Ne tre
das multis uerbis illius .r. si multa
ē promittat ex multa cum laque-
la temptabit te ut accipiat ex
permixta de tua simplicitate et
subridēs quasi ē applaudēs cromma
tondonas Interrogabit te de absten-
dentis tuis .r. si aliquid de suo acce-
pisti m abstandito Sin minus .r. tu
delis amice illius confundabit iuba
tua ad capiendū te et non par-
cet demalicia .r. pena ē infenda
et de omnibus interrogando te ꝑ
quadrantem tale ē de tanta laci-
dē et attende auditui tuo .r. audi-
tis abeo ne pīpitanter respondeas

contra te qm̃ cū subuersione tua am
bulat & a·m̃ p̃cipio tue subuersionis
Audiens uero alla que dicunt admitte
pro captu & tua m̃ dicto Qui m̃ spe
nis inde a· simula te non intelligere
et vigilabis a· cū hoc te vigilanter
et prudenter hēbis ¶ Qui cōmunita
tua exclusa societate malorū hic
cōtēter inducit ad contemptū bonorū
et diuidit̃ in tres partes quia primo
inducit ad cōmigeū se bonis Q̃o
ad retrahendū se a malis & si cōmuni
cabit Tertio docet distinguere hos
abilis & cor hominis Contra p̃mū sic
dū q̃ excommunicato hom̃ admitto tu
tue & bona quia do dependet ex cul
tate diuina Q̃o dicit Qui cum ista tua
dilige deū Q̃ppter quē proximus est
diligendus et m̃ iuncta cū m̃ salute
tua a· prosalute tua tpali et etna
et qm̃ proximus & mdeo diligendus
Ideo sequitur Q̃d me animal diligit
sibi simile m̃ specie sic et omnis ho
proximū sibi simile debet dilige quia
factus & ad ymaginem dei et capax
beatitudinis frui spe Q̃nto ergo ad
similitudinē sibi quis accedit Vo
luntatē cum eadem spē similē habe
bitant et similiter animalia et
sic̃ homo similē sui querebant a·
debet sibi sociari tracte ymaginis
dine inqua conuenit ad eo inste
et hec societas fundatur in bono
rationis recte et legis dine ¶ Si
excommunicabit hic conter inducit
ad detrahendū se amicis et primo
ponit sua mittentis Q̃o removet
ista hoc falsam opinionē a bona
& Contra p̃mū dicit Si excommuni
cabit lupus agnū & Quia malus
homo semper insidiatur iusto Quic
excommunicato sancto hom̃ ad ratiōn
a· rationis hominē qualis & ruxosus
arandus et grilosus quasi dicat ista
& excommunicato bona aut quē pars
bona diuitis & ripulo ad pauperē q̃
dicat nulla et subdatur causa Pe
nato leonis magister in heremo m̃
quo leo m̃ sequitur magistru adqm̃
deprecandū sic pastica sancte diuitē
ripidoꝝ pauperes quoꝝ bona rapuit
sine causa et sceut ab hominato &
superbo humilitas eo q̃ contrarie hūili
superbie inque delectat Ista sequi
hūilis grendati & delectato m̃ apōd
is ethiopis Qui execratis diuitē ri
pidi Duces cōmoti a· turbatus
del m̃ pulsus confirmatur abaū
percantibus participat m̃ cuis homis
diuitis decepto inidi a·cupatores
dampni sibi allati quia spernit̃
participat sibi lenitus & superbi
et iustificatiōnit eū adulatores affir
mantes q̃ sit debeat magnifice
loqui Humilis deceptus a· pauper
& dampnificatus insuper et aregui
a· sine compassione de dampno aq
ui factus merepatur lenitus est
sensate et non & datus ei loqui
qui contempnit abauditibus Di
ues lenitus & et omnes tacuerut
audiendo reuēnē et uerbū illius
usq; ad nubes perducent tamdiu
eū de sapia excellēti Pauper loqui
tq̃ & quid dicunt quis & hic aplm
contemptendo et si offendit sub
uertent illum grauiter punitendo
¶ Bona & hic arta predicta re
mouet falsam opinionē Nam
exdem posset aliquis existimare
amicos diuites et malos et amicos
pauperem et bonos q̃ remouet

dicens Bona ē substancia q̄ di
cit cui nomē ē peccatū m̄ constat
s. de mala acquisitione, pse ad per
parentes suos Nam diuitie habi
te iuste sunt materia exercende v̄
tutis per opera misericordie et libe
ralitatis ambrosius super lucā sic
diuitie impedimenta sunt reprobis
ra probis sunt adiumenta Vnus
et nequissima paupertas m̄ orem
vñ qui per m̄ patientiam proficit
ad blasphemiam dei Cor hominis
hic coniter docet distinguē bonas
a malis Dicens cor hominis m̄mu
tat faciem alliat sue m̄ bona su
m̄ in mala Dispositio enī cordis ma
gis m̄ facie qua in alijs partibus
corpis quia virgent ī oculis sensi
et patissime motibus cognitis plu
res rep̄ differentias ostendit q̄ me
thaste Aduertendum tamen cordis
in bonū siue malū apertis hominē
frequenter peruenire m̄ facie exp̄
pauci sunt boni et virtuosi respectu
malorū Cum q̄ dicit creaturas p̄mo.
stultas m̄ finibus e mis q̄ deo subdi
tas respectu cordis hom̄ exp̄ a vanitate
gutturis mentis et exterioris con
uersatiōis simul m̄ operibus m̄ hos
tibus pauci

Cap. xiiii.

Beatus qui non ē lapsus nibo
Duplex a principio tertij cap̄
et tota actio ē de exercitio virtu
tis m̄ ordine ad p̄mium hic com
agit de quatuor exercitijs m̄ ordine
ad deū et diuidit in duas p̄tes
quia p̄mo removentur impedimenta
2o accedit adiuncta ī huius Vir q̄
in sapia Primū aut impedimentū ē
loquacitas q̄ hic p̄cipue annexa qui
q̄ in multiloquio p̄cium nō deerit
et pertinet ad ordinati impedit

Hanc igitur loquacitatem excludit
dicens Beatus qui non ē lapsus ibo
q̄ Periculose quia tacitur nocibus aliq̄
ē vtiosa s. quando tacere alius q̄ quis
dicē tenetur Scripturē ergo ē simili
latius removēdi constricte q̄ ministrare
non ē delicti Dicitur aut̄ delictū q̄ de
relictū perquod intelligit̄ amissionis
p̄cium tacendo q̄ debet dici de quo debet
homo p̄mittere tristari Cum impedi
mentū ē accidia q̄ reddit hominem
tristem et ponderosum ad opera bona
per que ordinatur quis m̄ deū et sic
impedit ordinē actiū q̄ concludit ēē di
feliyo qui nō huic animi sui tristitia m̄
bonis operibus exequendis et sic exindē
asperā sua quiete tenta experientiā bitumi
nis aqua spe facit accidia descendere
Vnde cuprido hic removendū ē
impedimentū q̄ ē m̄ moderata cupidi
tas rerum que vtilis ē cum malorū
Vt dicatur prima ad thimotheū vbi p̄
quod impedit ordinē m̄ deū hoc igit̄
impedimentū primo removendū Quo ad
dam correlatiue ī filij sic hoc Circa p̄
mū dicitur Vire cuprido male acquisi
rendo et tenaci male retinendo sine
exercitio ē substancia adiuncta quia
non p̄ficiunt sibi cogy aliqd deest ei
ad quod habet tam ī q̄ nō hic Vn
dicit Hieronimus ad paulinum Simi
liter mercatoribus quibus nichil datur quod
quod nocent aliqd q̄nō ad corpus ad alia
et q̄m expanditur nasutus m̄ media ro
sequitur et homo inundo ad quid aliq̄
quasi dicere admalis suis qui coacer
uat ex animo suo iniuste a. strictō
et opposito m̄ iuste acquirendo alios
congregat Nam sicqueō vsi
dunciax punitur et ab alijs male con

ſmittat. Deo ſubtrahit. Qui ſubtrahit
& iniuſte acquirendo tui alio damnū
fit quaſi dicat. mihi. Nam perhor-
reſcit nocet qui ſuis diuitijs abutitur
qui ſibi inuidet qualis & auaritia
qui eo auaritia retrahit & neceſſaria
michil & illo nequiuit quia torquet
ſemper animū quem ad amissa & corpus
& ſic ſepe facit ignorantē & nō vo-
lentē ſtarcit. Sicut aliqui contingit
q̄ in iuidus intendens alij nocet q̄
mouet cuius bonū. Sic fecit Io-
ſeph intendere eū vestibus ornatū
ocaſionaliter fecerunt eū egipti dimi
& in nouiſſimo manifeſtat malici
a ſuam oſtendens ſe dolere de
proximi proſperitate. Deo ſubdi-
tus quam & oculus inuidi & quia no
ſpe inde bonū alterius facie recta de
ſpiciens animā ſuam quia contrariis
affligit cum q̄ ſpectabilis oculus
tuus. Nam ex acquiſitis nō minui-
tur cuius tuus habeas ſed augetur. Si
ſubditur q̄ parte minuitur & in
q̄ acquiſitionib⁹ non ſatiabitur
quia ſemper plus appetit. Quinto
conſimat accedentes animā ſuam
& uitam ſuā tuus habeat & ordo & no
ſatiabitur panc & Nam ex auari-
tia animia non q̄ bonis habitis uti
Filij ſi hoc ſcit ex dictis aſſert
corrigantur ſi q̄ homo ex habitis bonis
utatur ad bonū cum tuis dicens. Fili
ſi hoc bona tua alia bene fac-tem
inde uiuendo decenter ſedm ſtatū
tuū & dignas deo oblationes offer
ad ſuſtentationē miniſtrorū eccliē
& pauperū. Memor eſto q̄m mors
non tardat. Poſtquā mulus ope-
rā meretrie patet & teſtamenti
miſeratio. & ordinatio dei de morte
ſingulorū habet. q̄ Statutū eſt
hominibus ſemel mori & dicitur
teſtamentū miſeratio Nam tpe quo
ſcriptus fuit liber iſte nuſi deſtē-
debant ad tumbā quia demōſtra-
ciōē Sicut de Jacob geneſis
xxxvii Deſtendam ad filium meū
lugens q̄ mi ſeruit teſtantē hic
mundi hereditas mundana filijs a
parentibus legata morte matet
& rito deficiet. Deo ſequitur am
morte bene fac amico tuo ante
q̄ mio indigenti Nam omnib⁹ q̄-
mig & ex caritate diligendus nō
deſtaudeas. alterno die & feſtino
tribuem mag & oblationibus &
clmoſinis mi ſiſtendit & pticula
bone dei nō te pterat & tenta-
tiōē & otioſum abomis opibus
non relinquet. Nome aīa aliis
relinques & quaſi dicet mihi
q̄ expendas mi bona tua ſtm diſpoſitionē ſortis da-
et accipe. Ordinauit om deus
q̄ aliqui ſint pauperes & alij diui-
tes vt diuites dent pauperibus.
tpalia & pro eis recipiant e-
terna. Finite obitum tuū opare
iuſticiam & opera iuſtitie legalis q̄
miſericordie omez virtutem quoniā
apud miſeros non & mercēdē a-
bitum & meretrici loca. Omnes ca-
ro ſtrit fomiti vetuſtet & omiſſ
homo rito deficiet. Alia generant
& alia deſinit. Nam generatio mig
& corrupto altius mi plantis et a-
nimalibus. Hic generato celeb

a sanguinis a· hom̃i Nam pare
tibus molentibus filij sui tedmit-
m̃i loco corp̃is sc̃m stant corpale ome
corpus cōruptibile a· dicte ad cōrup
tionē q̃ ḡpē t̃ peccatum q̃n finie de
sinet a· defice faciet abcatitudine
et ome aptus electu a· meritoiū ustifi-
ficabitur a· adeo ḡpficabitur tam̃
iustꝰ et qui operatur aliud homo
rabitur om̃ illo a· q̃ille homō ce-
lesti et eterno ¶ Beatus cum
Pemoris impedimētis hīt accedit
ad ḡplm̃ tractando de cognitiōe q̃-
ctis sc̃m ordinem inde inqᵉ
ordinatur homo per iustitiā cognitiō-
nē et peccati detestationē q̃rit-
p̃mo agitur de p̃mo Q̃o de secūdo
q̃nto decimo a· non differēs p̃ma ad
huius mdiab quia p̃mo circa iustitiā
sapientia cōmendatur acquisitionis
actus Q̃o acquisite circa fructus m̃
p̃mij q̃nto decimi capitulꝰ Circa
p̃mū dicit Beatus vir m̃ spē
m̃ sapiētia morabitur meditando
a· q̃ quasi sapida scientia et quieta no
t̃ tantū speculatiua sed etiā ex ten-
sione adoptiua fit practica Nam
ppter amorem dilecti precipit o-
perari q̃ deo subdimur et q̃ iusta
meditabimur reddendo deo debita
cultū et proximo suo iustū con
tractū et m̃ sensū a· sensate cogi-
tabit circūspectionē dei a· q̃ deus
circumspicit omnia et obliqꝫ hebre-
um q̃ nuda et aperta sunt
oculis eius Qui cogitat vias illig
a· apēa dei que sunt odie debem̃
endi magnitudinē eius Ro ẽ
impossibile dei altitudinē mudi a·
ab homine peccatꝫ facta sunt
intellecta conspicitur Temperia quoq;
virtus eius et diuinitas Ideo sequit
et m̃ ab stantes illius a· dei ḡpfecta
tibus que sunt abstonse ignorantibꝫ
m̃telligens dic ꝓcalijs Quadens p̃g
ullum quasi vestigator a· ue stigij eius
scrutor quod t̃ mercatus qui excipit
per fenestras eius a· q̃ reuelatōes
factas m̃ nouo ac ueteri testamēto et
m̃ ramis illius audiēs a· m̃ etiā m̃-
luitante peruiam t̃ ingressꝰ ad tri-
pharīe Qui requiescit in pta domꝰ
illius firmiter credendo et suauit
tanteniplando et m̃ parietibꝫ alligꝫ
fingens p̃alid a· sui m̃telligētu ne
ad curiosa et vana euagent a· admag
illius stringet capsulam suam a· do-
mentū suū ad mag illius sp̃i dei op
pectando tantum̃ dona gr̃ce sue q̃ so
sequitur et requiescit m̃ capsula illig
vona ad gr̃ce dona perue sp̃i dei
stringet filias suos a· discipulos suos
sub tegmine illius eruditio cosm
predicto et fibrarum illius a· doctri-
m̃ eius morabitur meditando q̃
operando p̃tegere sub tegmine
illius aspirac victoꝝ et mgloiā
eius requiescet p̃ adoptionē finicꝰ
ui timet dñm Cap̃. xv.
Qsit circa desiderium acquisi-
tercei fructus et docet m̃
duas ptes Nam p̃mo ostenditur
quibus et qualiter iste fructꝰ con-
tradicitur Q̃o quibus denegat̃ ꝫ ho-
mines sibi circa p̃mū dicitur
Qui timet dñm faciet illud q̃
predicte t̃ de inquisitae sapie et
qui continet t̃ iuste et tenet ea
meditatione simul et ope apprehendet
illam s· sapientia diuina et obuia

abit alli Nam ꝙ occupat eos qui se
tonat pistimt uit allis prior se ostendat
sapientie vi quasi mater honorificata
a deo hanc digna et quia facit hor-
ribiles alios quibus accedit et quasi
amulet a dignitate sustollet illum
tamquam spansis gratiosum ciba uit
alli panc vite a verbo sapie sapietie
ayath viij Non in solo pane vivit ho
sed in omi verbo quod procedit de ore
dei et aqua sapietie salutalis a gra
spiritus sancti ⊕ qua aquis sitis qui
bibet ex aqua quā ego dabo ei non sitiet
in eternū ⊕ aqua qua ego dabo ei fiet
in eo fons aque salientis in vitam et-
nam et firmabitur in illo deo fir-
miter ad herendo et non flectetur
a rectitudine iustie et tenebit illud
a deus tenebit eū sed ꝙ perseuerat
in bono et non confundetur sed re
probis sed honorabit eū dicit ꝙ eo
sequitur et exaltabit illū apud ge-
mas suas a apud sanctos suos qui
sunt adeo ꝙ quicqui et quia talis non
solū sibi profuit ad salutē sed etiaz
aliis Ideo sequitur Qui medio ecclie
aperiet as illius ad docendū quibus
et implebit eū spū sapie ad de-
gustandū dna et melleū ad
ponendū ea littere in cera et sto-
la glorie a sacerdotali dignitate in-
duet illū ꝙ sic sequeter mirabilia
contingit Vel stola glorie a glā
corpis et anime ꝙ semper sit per-
seuerantibus in exemplū vita
et salutis Iactura ⁊ quia eo salute
auditus augetur gloria dicitur
Consequitur Jucunditate et exaltacoz
texaurizabit super illū a multi
plicabit et quoniam hec gloria non
⁊ transitoria Ideo subdit et nomie
eterno ꝛc ¶ Homines stulti hic as-
tendit cautes quibus dna sapia de
negatur et quia opposita iuxta se
posita magis clarescunt Ideo in hoc
ostenditur quibus eo sic modis tene-
dnie Dicit ergitur homines stulti a
superbi Unde dicitur stultus altercal-
lo extollis quoniam in aliter se extol-
lit Non apprehendent allam qui ter
siam superbiam et homines sensati
a cautelosos ad auxiliū dei obviabit
alli ayath xi Confitebor ⁊ dne pi
et tec quia abstendisti hec a sapientibus
et prudentibus moribus suis et reue-
lasti ea in parvulis ex hoc patet
ꝙ subditur homines stulti ꝛc Viri
mendaces non cito alius memo-
ros quia non cogitant de illa frc-
quens autē meditatio de aliquo fa-
mat memoriam de illo et inuite-
rates in Dementiam in illa Nam
abyssus ⁊ omis ultras ultre iustie et
doctie et sapietie a ꝙsperitate
habitat usq ad in speculatione dei a
clarā visionem impia Non ⁊
speciosa laus a deo placita more
peccatoris ꝙ ⁊ polluti quia no ⁊
ad hoc missus Jo xix Peccatoi
autem dicit deus quare tu enarras
iustitias meas ꝛc Sapientie em dei
a date adeo doctoi aperiet laus na
laudabilis ⁊ adeo et in hominibus
et in oe fidei habundabit Nam
sibi et aliis profuit et dignator dei
dabit eam illi augendo in eo do
ni spiritus sancti ꝛc Nc Non dis-
cit Postqua auctor monuit ad dei
timorem hic contra monuit ad
peccati detestationē et diuiditur in
duas partes quia primo monuit ad

hor rationando Qo deptando ca lo
xxiii pma adhuc ondias quā pmo
mduxit adhoc causa pctati Qo qar-
tu pctandi xix capitulo pma in
diab quā pmo declarat causa pec
tandi fuit principiū Qo pmit pēti
remedium xvii capitulo 2 chnosima
viri pma adhuc ondiab quā p-
mo remouet errore Qo docet ni-
tatem ī Deus abrahe Circa tan-
sam pctati aliqui errauit attri
buentes eam deo pmo modo negatiue
sc eo q non dedit homi virtute per
quam posset petm facere Quod re
mouet dicens Non dixerim q deus
abest sc michi virtus vitandi petm
que em odit deus si pctata Ne
feceris hoc erroe deceptus Alio
mō postmodo eo q deus dedit hoi
fomitem pctandi q removet di-
cēs Ne dicas ille me implanauit
v errae me fecit et dicit abm et
et planos q t error vel deceptio
ad quod subdimur ratio Non em ne
cessaū sume alii hoīes impiū v.
pctatoes qpter quod non dedit fo-
mitem pctandi sed homo meritt
aliud eo scia culpa qpter qua subla-
ta t ei iuste angmalis iustia que
consuabit in flores vires aīme
abom rebellione contra rationē sic ho
etiam destruit angmali iustia q
ratione pt reprime ni ordinatoe
motus patris sensitive q nata est
rationi obedire ut patet non
solū perdita sanctoo sed etia phi-
losophi primo ethicoo Omne exercita
metu errois v. animi error quie
deo exercabilis et etia hominib
bonis Qdeo subdimur et no cit

amabile ꝛc ¶ Deus abrahe hoc
tanter de causa pctati determinat ui
tatem Circa quod ostendit primo q
adeo t potestas constituendi iustitia
Qo ostendit hominē ee pctati cau-
sam vbi Qui posuit t Qo removet
ades causalitate a stam ī nemi Circa
primū dicit Deus abrahe constituit
hominē super creaturā inferiorem
et reliquit eū in manu consilij sui
no t per hoc intelligedū q subtraxe
rit ei conservacoī suam et guber-
natione quā statim in michilū re-
diisset sed quia fecit de arbitrio li-
bero que libertas t constituendi iu-
stitia prae Nam posse pctare
non t libertas nec pars libertat
sed t defectus facies liberū arbi-
trium eo q t de michilo Adiecit mā
data et precepta v. sedm liberū ar-
bitriū quo pt iustitia conservari ad
didit legem naturalem impressam
hoīi que dirigit ad constituendā
iustitia et sic adimplet Si voluerīs
mandata constuare quasi dicat
Hoc t mihi qtate constituabut
te adiutam gloie aīe Si ius
adiutam ingredi pua ¶ Qui posu-
suit t Hic tanter ostendit primo
de abhomine dicens Qui posuit t
aquam et agnem arcefrigerit
gloie et pena Gehenne premiū
promittendo et p cois ab ipso Om
nes omnimando et p cois ab ipso
retrahendo et sic intelligendū
t de sequentibus cum dicit Ante
hominē iuta gie et mores cul-
pe hoīm meritoī et malū de
meritoī quod placuit ei et etia

.r. mptate eius & ad bonū tendē & amalo detimā & subditur causa qm multa sapiēcia dei ex magnitudine sic sapiēcie processit q̄ natura angelicam & humanā bonā sed mirabile fecit ut qui permanē nollent nichil & qui nichilitate consistēte tanto mica ram digniꝰ quato & ex arbitrio starent & eo maioꝝ merito apud deū fierent quo notabilitatē sue mortis voluntarie sue studio fugissent Vñ q̄ dicit gregorius de angelis⁹ moraliū libro quito & soliti impatē tia ad primā diu stantes & quinctiā diu tadentes Videntes omēs sue mūdi missione mde & clare specialiter sue mo ipsos Nemini dat adhuc aposta Deo sequitur Deuli dm .r. sic misericordie ad tria scitos ad Nemini hic cōiter ostendit deū non ee causam peccati & hoc ostendit dupliciter una Vñ pomentexto decimo capitulo .r. m magoga. Prima in duas quia primo probat q̄situm Secundo ibi fecit quaddam correctiū Principio Vñi capitulū Circa primū facit talem rationē Peccatū subditi imputatur dño quia precipit aliud fieri vel licitē defendo uentrū competit deo ergo & dicit agitur Nemini mandauit impie agē hm tamē precepit fieri aliquid q̄ iusti q̄ tamē impie agitur sicut per nabuchodonozor captiuauit filios israhel impenam sue ydolatie Nabuchodonosor tamē fecit hoc impia voluntate que quidem impietas non fuit adeo sed amalicia nabuchodonozor & nemini dedit spacium .r. licentiā peccandi sed semper prohibuit & subdit causa Non enī contempsit mulitudinē filiorū mi fidelium .r. imitantium patres mi in infidelitate respectu dei & mutatur .r. noticiā respectu proximi mino enī dicendo plus significat Quā ab stantibus autem predicto posset argui q̄ deus sit causa peccati p. aliud q̄ causa cause & causa causati Deus aut & causa efficiēs liberi arbitrii q̄ & causa peccati predicti & ergo cē & confirmatur ratio quia liberi arbitrii quidē se hīt ad mictere & iuuare ut inde ex predicto actus q̄ppus contrarios reducere mdeū sicut mi causā ergo & vicios sub Dicendū q̄ deus nullo mō & causa peccati nec mi se ni sit prima regula iuste nec mi alterā Aliquid enī & causa peccati alterius dupliciter Uno mō directe q̄m mdirecte ad peccatū Alio mō mdirecte cum q̄m aperte non retrahit & tamē possit Primo mō deus non pt & causa peccandi hominibus quia peccatū consistit in recessu a deo hoc recessus deus non pt & causa Nam omnis causa sue effectu ad se q̄m convertit Similiter nec secundo mō quia presciens alterius aperte non imputatur nisi ei qui ad hoc obligatur sicut predictum nam per absentiā gubernatoris non imputatur nisi ei qui ad eius gubernatōē tenetur aliquo mō Deus autem nulli obligatur & ideo si no pre

seruat aliqñ apertato qñ posset
presumat millo mō Inter hoc t ea
petrari quia tm hoc facit scdm or
dinacōnē sue sapiencie et iustie per
quas ex malis elicit bona Ad p-
mū dicendū q effectus cause male
non reducant ad causam pmā nisi
effectus procedat a causa media m
ordine scdm qñ t causa pma stat
facto secundo non imputat dno
ñ procedat abeo scdm ordine mi-
nistrū adno Petrarū audens egredit
alibeo arbitrio scdm ordinē quo li-
bero arbitrio t adeo q adeo non est
ordinatū nisi ad bonū Quod aute
procedit admalū hoc t exdefectibi
litate qpriā et per hoc pater ad
secundū Nam liberū arbitriū prout
t adeo non conformiter se hz ad bonū
actū et multiplicium Dicendū tamē ad
maiorem declarationē q petratū seu
actus qñcūq dno dicit q actualitate
et multo statum pmi t adeo qui t
actus purus et pmus Quia aute li-
bero arbitrio et multo mō adeo stat
melaudicare quidquid t ambulare
t aliud tale motiua Defectus aute dan-
dinacionis reducit in turpitudinē tibie
fletur in causam et non in turpitudē
motiua

Cap. xvi.

NOn credendus Insipiens pre
cedenti capitulo dixit q deus
non conspicit multitudinē
filiorū malorū Ideo concludit eoꝝ
coram eū sp q deus parcentes bona
corporalia siue spūalia eis deus dimi
tentibus nō debent de multitudine
talium filiorū letari et parcet tribus
s Non credas vite alieno tredelo
q emendari debeant in senectute Ad
hoc t valde tribus Qui xxiij Adole
scens iuxta viam suam et iā senuerit
non recedet abea et non respexerit
ad labores corporis q debeant prote
laborare in senectute tua carne sed
melior t eis omnibus hoc t compa
ratio ab ipsa quia quanto plures simi
mali tanto penis t Io sequitur
et utile t ore a viribus Abomo sen-
sato non habitabitur patria a hiere
ditas aperte relicta et ab impijs
deserenur quia quanto plures tales
simul tanto citius alienabitur per
vendicionē uel fore factura Multa
talia uidit oculis meis et quasi
dicet ñ recedidit Nam mutilibus
et malis non experti Qui
synagoga hic ponitur scda via
ad profundū q deus no sit per-
cati causa que procedit ex duabus vi
tijs Propter quod primo ponitur
dine iustie exigor Io ita hz remo-
uetur error a Non dicas Pma
adhuc mdias Nam pmo declara
exigor diuine iustie Io subdiun-
temperamenti sic misericordie ubi
misericordia em Circa pmū pon
talis ratio Nullus sapiens et iustus
punit aliud q facit deus aut pu-
nit peccatores aut punient et hz
ex deuersi auctie ac noui testamti
Igitur ñ sit sapiens et iustus
no t musa pcti Hinc rationis sup-
ponit maiore tamquā notam
et ponit minore dicens Insyna
goga peccantiū ex audebit ignis
diuine punitionis et inducit ad
hoc exemplū de diluuio dicens Non
exorauerunt gigantes qui erant hic mor

hr̃ geneſ Vñ qui deſtructi ſunt mdilu-
uio confidentes ſue virtuti q̃ non poſſet
perdiluuiũ ſic punirj q̃ppter quod nõ ere
dentes nec predicanti ẽ non peperent
pegrinacõm alioq; a corp mitte que ẽ que-
dam pegrinatio ſuper terram ſed permiſſit
eos mdiluuio ſubmergendo gentẽ tota
perdẽtẽ quia ſalus nõ remanſit cum
filijs ſuis et uxoribus eor geneſ Vñ
¶ Conſequẽter ponit aliud exemplũ
de filijs iſrl' indeſerto qui q̃ppter rebelli
onem ſuam mortui ſunt indeſerto ut
hr̃ nũ xxiiij. d. et ſicut ſexcentamilia
peditũ credi xij qui congregati ſunt
mdumeriã cordis ſui volentes redire me
giptum anũ xxiiij Sed quia poſſet aliq;
dici q̃ ppter hoc puniti ſunt quia erat
mtanta multitudine Qđ eo ſubdit et
ſi omnes fuiſſent pernicioſi a ſi omnes ſal
fuiſſent deo rebelles mlto ſi fuiſſet mmu
nis ſ. pena Nam et cum qui fuit ſal
pector fuit adeo punitus ¶ mſideran
dum hic cõtra ponitur temperamẽtũ di-
ne mſericordie cum dicitur miſericordi
em parcens et tranſ punies et tranſlo
ſ. deus mquo mſericordia et iuſticia ſuꝑ
eminentur Potens exoratus a. de-
precatio iuſtos potens ẽ apud eum
qua relapſ uel ſaltem temperat
penam cõminatam Qđ ſubditur et ſi
ſimulans iram a. faciens mi ſic pena
ſedm mſericordiã ſuam. a. cum tempera-
mẽto mſericordie dñe Qui correctis illis
homĩe a. punitis nichilq; homĩe ma
lum hõi ponit hic pro mdiuiduo
vago ſedm opera ſua iudicatum a. pu-
nitur Non effugiet punitionẽ dei
ni rapina q̃ctator a. homo mdebi
exortus pretiũ rapine et non tarda
bit ſuffẽtia miſericordia faciendis
a patiẽtia miſericordie eum adhſa
patiens quĩ adeo remuneret ẽ
oportunus Dñus mſericordia tam
maior quam minor Facit locũ pe-
nitẽtie eorum deo ſedm mentiri eoꝝ
ſiorũ quibus correſpondet punit
et ſedm mtellectũ pegrinatis ipſi
a. ſedm mtentionẽ qua hr̃ mpũ-
ti vita q̃ dicit pegrinatio homĩs
¶ Non dicatis hic intra dñam iu-
ſticiam remouetur error qui p̃mo
diſſuadendo q̃mittit Qđ q̃ſitum
deſtruitur ? ẽ rectũ Qđ ad con-
trariam uiã diſpulus mduci
ſ audi me fili Circa p̃mũ ſcien-
dũ q̃ aliqui errantes dyomit diuĩa
prouidentia adhr̃ in ſidera nõ ex-
tendi nec per cõſ eius mſtriam
Eo quorũ perſona dicitur q. xxvii
Circa tardmes rei per ambulat nec
mta conſiderat Alij uero dicunt
q̃ liter eius prouidentia ſe ex ten-
dat adhr̃ in ſidera hoc tamẽ eſt
in generali tantũ quia ſedm eas
nõ hr̃ notitia ſingulariũ ne moleſtet
eius mediocritas et ſedm p̃mũ erro-
rẽ et ſedm tollerentur puniri pecca
que ex ſpirit particularia Diſſuade-
do agitur p̃mo errori dicitur Non
dicatis adeo abſtondar quia nõ hr̃
mei notitia et ſubditur tertio 2m
errorem cor et poſtmo a. derelo
mei quib mmoratur quaſi di-
cat deus hr̃ notitia tamẽ deſpi-
cibus diſſuadendo ſedm dicit Qui
quilo ar reſtimatur non dicatis an
quilo magno non aggroſſatur qua-
ſi dicat deus nõ hr̃ notitia ſin-
gulariũ que ẽ cum anima mala in
tam mmenſa creatia quaſi dicat

michil ꝗpter quod inderetur deum
rellectus vlestē si cognoscēt eam in
singulis ¶ Ecce celum hic nominat
errorē predictus p̄ꝗhat ꝙ deus ef
fectus attingit usq; ad ultimo celo usq; ad cen-
trum tre quod ad omnia que sunt eius
particulariter atq; uero non agit a-
liqs sed scions et cognoscens ergo
ꝛ et hoc ē ꝙ dicit ecce celum aereū
et celi celoꝝ ꝛ celū ꝑ deretur tristal
lum et empireū abyssus ꝛ oceanꝰ
et omnia tua et que in eis sunt in
conspectu eius nominabuntur Nam eius
actio pertingit ad omnia et ita conspec-
tus alla deus ꝙ sua ordinatōe volens
aliquid agere tremōe committentur ꝛ
obedient ei admirat Unde frequenter
videmus aliqua fieri magis contraria
tie solito cursum ut de stensu aquis
in diluuio ꝙ primitōe geneseos et em
dematōe aque grauis quidem cubito
super montes montium in
diluuio geneseos vii ¶ Et in omnibus
hijs in sensatis et cor. s. homo nega-
tis diuinam scientiam et misteria et
tendi ad peccatum primitōe ¶ Et ome
cor iustū et in iustum intelligitur ab-
allo perfecte et magis alius quis intel
ligit quasi dicat nullus nisi valde
imperfecte et procella quia nec animal
audit homis quia semper fit tempes-
tas in locis ab omni hitatōe hom
animal et sic non p̄videi abeis
Nam plurima opera alius sunt in
abstantis a relata homibꝰ et opēi
iuste eius quis annunciabit quasi dicat
nullus quia iudicia dei sunt abyssꝰ
multa aut quis scrutabitur quasi
dicat pauci quia iusti qui possint
scire sunt in numero minori ꝙ subdi
longe omi testamentū uerbis a nomi

aquibusdam ꝛ ab omnibus infidelibꝰ
et a pusillis credentibus et longe
quidē adoperatōe licet non quantū
ad cognitōe ¶ Et introgatio omis in
consimilatōe et ꝛ respondetur finali
iudicio Ubi deo in uerbis reddent-
homines rationes Ut dicit math
xii ¶ Multo fortius de omi facto
Qui minoratur tarde memoratur
qui finem in bonis qualibus constī
tuit que sunt homine memora cogi-
tat mala Nam cogitationes sic de-
ficiūt adhuc fine et sic sunt mansiones
sicut medicina dicitur in amis que de
ficit a sanitate introducenda et im
prudens ꝛ in agibilibus deficiēs
quoꝝ agibilium prudentia ē recta eo
et errans in speculabilibus cogitat
stulta ¶ Audi me hic conuer dispu
pulis inducitur ad contrarium vita-
tem que exhac oritur maxime ꝙ
deus ē creator omi et sic omia perfecte
cognoscit usq; ad omnia Nam agit
precognoscens Hic ergo procedit
quia primo ponitur exortatio discipuli
Qo doctrina magri ꝛ et dicit in capitulo
Circa primi dicitur audi me fili ame
corpis et anime mee et diste disciplinā
sensibus et mon verba ad intelligendū
animos compositā et dictam in capitulo
absq; perfunctoꝝ anteprione Disciplī-
nam eta mores et structuram cuar-
tam sapientie quam ad diuinaꝝ quam
cognitōe et in uerbis meis et plu-
ries repetit exortatōe discipuli ad
maiore expressione ¶ Et dicit ꝙ
conuenter ponitur doctrina magri et
primo de ꝓductōe creaturaꝝ in generali
Qo de ꝓductōe hominis in speciali in
principio xvii capituli Circa primū
dicitur et dicit in capitulo spiritus

rabsp depressione aliqua nisi tribus
virtutibus quas posuit deus in apa
stia. Nam omnibus creaturis dedit
virtutem perquas assequatur fines
sibi ordinatos tres gra-
vitatem perquam feruntur natu-
raliter ad sibi data ubi conseruantur
et sic de aliis et in iudicio dei
recto licet nobis scire de operatione
animas. Nam anima disponit in
mundo pondere et mensura. Sapie cor
Et de institutione aposp distinguit
partes alias. Sicut pater genes
phus. Quia prima die diuisit lucem
a tenebris. Aquas quas sunt
super firmamentum scz celum. Cristal
linum ab aquis que sunt sub firmamento
scz maria quatuor elementorum per
celum ignem. Tercio
die distinguit elementa ab inuicem
per congregationem aquarum in loum
unum et sic appareret arida et aciem
elementi sicut plenius fuit dictum
Et anima aposp angelis suis si
ple distinguit. Nam inicialis pas
siones partium tre per tres filios
noe distincte seminauit. Sic
exponit aliqui. Sed quia pyca subdi
Pg her deus mira respexit et
videtur mihi aliud sic intelligendo
de angelis perquos administratur tota
corporalis creatura. Sicut dicit augustinus
genesim et secum philosophos intel-
ligentie mouent celos orbes et ignis
sensus et omnia aposp angelis suis
et quia corpa superiora assignauit deus
distincte angelis per eos regenda nec
obstat quod dicitur angelus suus. Nam
angeli dicuntur ministrantia filij dei
Job primo. Unus assistentium filij
dei et dicitur eorum milites eius
ab xx quinto. Numquid et eius mi-

litum eius et lucerna facta est in an-
gelo multitudo celestis militie ap
Milites alie et filij ac[ies] sunt que
gentes eius. Ornauit in celo apa
ratu corpo. Nam celos ornauit stel
lis et luminaribus aereum aquis
aquam pristinis et eam animalibus
Et firmamentum celi et elementa angelorum
apta non quia sint corpo factores
sed administratores eorum loquitur ac
omnia dicitur apus diuinitus et dispo
gubernanda apus dispensatis et
ponam hic etiam que quantum adeclo
quasp ornamenta et mandatur quod
alie ad generalia et corruptibilia q
tessabunt in fine mundi accipiet
pro tempe longo sicut dicetur mo-
tes etiam. Ps lxxv. Illuminans tu mi
rabiliter a montibus etnis. Nec ef-
fugerunt. Nam angeli non sunt cor-
porali abo indigentes nec labora
unt quia sine fatigatione administrant
corpalem creaturam et eam continue
Et subditur et eis desuetam a fine
sine discordia. Et subditur omnis spi
propositi sui. Et subditur lob.
xxxv. Qui facit cotidiana mis sub
limibus suis. Post hec deus mirum
respexit et implent allam banc
suis multiplicando homines ma
et arca fructus predictos ad susten-
tationem hoim et animaliu. Et subdi
Anima hominis omnibus tam rationali
quam sensibilis. Seminauit ante
faciem apuis a facto ostendit quid
alias erant alia bona adeo q dicta
quia ipsa et apis et mapa atq
reuersio alias. Nam per animam
rationalem acta reducuntur in deu opti
mi bonus suis laudabo et per anima
sensitiuam sicut mo quia materia

dinine laudis

Capitvm

Deus creauit Hic contemplatio de creatione hominis specialis et primo quid ad perfectionem nature 2o quid ad perfectionem legis super addite 1o Addidit illis et ita primum dicitur Deus creauit Nam creatio que dicta est de melius de alia homine quam ad corpus ejus primo et secundum ymaginem suam fecit illi quid ad animam intellectiuam perquam homo capax est illius dei per amorem et cognitionem et eterna comitur illud in quam sui ymaginem dando ei cognitionem actualem dei Nam ymago perfecta attenditur secundum actum quam in potentia et secundum se 2o secundum doctrinam humane nature Vult autem illud ostendere ad quia hmi natura ista aptitudinem Circa quem deus formauit hominem perfectum quid ad corpus ut in quadritate debita et humiditi sic quid ad anima scientijs virtutibus perficiendo illam Vnde et adam statim imposuit nomina animalibus Cum natura sic aptetur generi si quis non fecisset nisi haberet cor cognitionem Numeri diei et temporis dedit illi quo viuendo in paradiso eternum et inde transferetur ad gloriam sine morte si steterit in statu in morte et dedit illi partem corpus sunt super terram generis primo et creauit ex capo 1o Secundo cum muliere formando quem mulier erat adiutorium viri impro creatione prolis et eius nutritione et eciam utilitate Nam aliqua opera statim apparent per virtutes fienda et aliqua per multitudinem consilij 2o potentia deliberandi et ligua ad conceptum mentis significandi oculi et oculos et aures 2o potentia audendi et audiendi hos autem sensus precedit expirit quia maxime deseruiunt doctrine Vt hic prima methafe et corpus primo quintellectus dedit illis ex cogitandi ea que essent necessaria et expedientia sibi et disciplina intellectus replenit illas scientia et muliere dando eis notitia omnia que competit eis scire per naturam et ad idem fuit quod subdimus et auit illis scientiam 3e quintellectu tamen que refertur ad notitia principiorum Scientia ista ad notitia conclusionum et sensus quinti ad certitudinem ultimam notitie Vnius et clare cognitionem aliquid dicit illud bene sentire et mala et bona ostendit eis bona ad prosequenda et mala ad mitranda Posuit oculi 2o corpus super corda corpus Nam dedit intellectui virtute super se reflectendi ostendit illis 2o adostendedit illis magnalia operum suorum per hoc cum quia ad se super se reflexiua maxime perficit in scientia Vt nomine significationis 2o nomine dum magis sanctificantur et benedicuntur anima collaudent ex scientia magnalium operum dei Debet homo assurgere in laudem conditoris et alios ad

hor mdicē ꝯo ſubdunt ut magna
lia enarrent ꝛc ¶ Addidit allis
Hic cōſiter agitur de perfectō
homīb quantū ad addictōnē legīb
dictīs addidit allis diſciplinā v̄l le
gem diuinitus datam et legem mite
v̄ aduitam dicēte math xix Si
uis ad uitam ingredi ſerua man
data tamē hic ingreſſib retar-
dabatur tpe legis moſaice quo uſ-
q̄ per q̄ꝑm amoueretur impedīm
tū natie Hereditauit allas ſ̄ſlius
aſſt̄ ſpecialiter et oīb generalī
quia milli de negabatur alla lex q̄n
fuit ad ea que pertinet ad ſalutem
et multi gentiles reperiūt alla
teſtamēti etiā conſtituti allis
quātū ad precepta moralia que ma-
nent in lege nōua et iuſtitia et
iudicia ſua oſtendit eis q̄ntū ad
precepta iudicialia et magnalia
honorib ꝑii Audit autiū aꝑoꝝ
miterimoniys et cultu dei ſ̄t ho
norem Vocis ſ̄dīne audierūt
autēs corp in datōne decem pre-
ceptoꝝ exodi xx et dixit allis
attendite ab ami mqus. ſ̄ mp̄
ceptis negatiuis Dicēs Nonne
bis deos alienos āꝑ et mandat
allis Veniaq̄ deprecamīs ſis ut
Quiat uſte cū aꝑo et hoc mp̄
ceptis ſcē tabule que ordinauit
hominē ad ꝓximū Vie allaꝝ co-
ram allo ſunt ſemper quia nichil
latet eū Iñ expugnatiōē gentem
poſſunt v̄ctore v̄ angelū regentē
Vnde ſuprenis ordo in ſpūs ſc
v̄ ordīs dicitur ordo p̄cipatuū
v̄ angelorꝝ qui ſ̄t ſuper ſis reg
mīs et gentibus et ꝑ̄ cria mel-
ligi de regibus et p̄ncipibus tre-
mīs quoꝝ ꝑtes t ades et pars
dei aſſt̄ factaē manifeſta Nam
regnum alluus q̄ſi attribuebat
apl̄is aꝑ dei modo ſpeciali q̄ſ
quod eum petiiſſet regem dñs
ſamuelī p̄mo regū viii Non
te abiecerūt ſed me ne regnem
ſuper eos et oīa q̄cūq̄ allorū
ſ̄ hebreorꝝ videō ſol in conſpectu
dei Nam in allo q̄ſto vigebat
cultus dei certis ad ydolatriam de
clinantibus et audi eius ſme
mitermiſſione ꝛc Nam q̄ſto aſſt̄
dedit q̄ſtus et alia hñſticia multa
ꝑ̄ celui Non fecit taliter oīi
nacōm et iudicia ſua ꝛc non ſe
abſtonſa teſtamēta per iniquita-
tem aꝑorꝝ licet eīm mſto aſſt̄
fuiſſet plurēs reges Idolatre co-
nantes legem deſtrue tamen
in bonis fuit leg et latria re
ſtituta et amēs iniquitates corp
in conſpectu dei ad plenitudīm ole
quia decem tribus captiuant ꝑ
reges aſſirioꝝ et reſiduas per-
regem babilonis ut patet iiij
regū ¶ elemoſyna Supius actu
t de cauſa petī ſiue p̄ſtipros h̄
tenet agitur de eius remediis q̄
potiſſime elimoſyna ē et peniten
tia ꝓpter quod p̄mo agitur de
elimoſyna Qo depenitentia ꝑ pe
nitentibus Quod autem elimoſyna
ſit remediū contra peccata patet
danielis iiij Vbi dan̄l dixit

nabuchadonosor petra tua elimo
sinis vocme ꝯo dicatur elimosina
cmi quasi sacrilue a pera tu apo
a empera Nam q sicut Oratiꝯi ho
repsmit ad quod in necessitate vert
rit Sic elimosina immisere hõmi
subuenit Augno Gola ypisticordia
tomes defiet eop et grauiu hamis
a hoim ades datam quasi pupilla
conseruabit impiũ Nam vcipie
tes elimosinam arrant predan
tibus ut migrana consistent et
poca consurget Nam iudices gna
liter dicet saluator Vobis regnu
a constitucõe mudi Oemite hi dicti
patris mei percipite paratu vobis
regnu a constitucõe mudi Esuri
ui enim et dedistis mihi manducare
re et consiliter mi misiores partes
fue Nam elimosina valet ois sor
tibus impurgatos q a simete et
dsertibus e idem tu in feruo
qui e subtra Sicut enim gregoꝯius
ait sicut eadem ygne aurũ rutilat et pallea simat sic idem e
ygnis qui cruciat reprobos et pur
gat electos ¶ Penitentibus
aut Hic contra agitur de penite
tia qua e ssimus remediu conuersi
peccatu et qua datur eo dei misi
cordia Quiter hic etiam eo consequi
ti agitur de spa alia quam magna
misericordia Circa pmissa sciendu
q elimosina ad penitentia disp̃ut
Deus quasi contumando peccatoꝛ
tibus dicitur Penitentibus aut
dedit elimosina viam iustie ad
eam dispensedo et consignauit de
fectus sustinẽ a debiles ad sus
tinendu laborem penitentie et
destinauit illis sortẽ inbutis que
consistit in dilectu dei iustie et quia
Vere penitentibus conferunt ostia so
lubritie ista exhortando ad penite
tiam conuitat ps et patet et nunc
offendicula no solu cauendo ap̃ctis
sed etiam cauendo ab actionibus
peccatoꝛ et omnibus ꝛ valde odito exe
cratione ꝛ culpam execrabilem et
cognosce non solum speculatiue sed etia
practice iusta iudicia dei contecta m
scripturis Veris ac nouis testamti et sta
in sorte quietoꝛ ꝛ inquisito bono q
rectus altissimi del ut te teneat in
firmitate Quoiet imparces exaudi sancti ꝛ tui viris iustis qui diuinũ
sentiũt sanctũ Cũ omnib⁹ enim exta
et damnatis confessione deo opm de
iuste laudando Non demerciẽ in
ertue impiorũ ꝛ tui eis ne abeũt in
sensibus ꝓpria exp xv tormentis bo
nas mores colloquia prava Inte
mores confite et subditum causa a
mortuo quasi nichil prit confessio
qua in utilis e sibi Sicut dicitur ps
sapie xv in persona existentiu in in
ferno Quid iuuat nos superbia
et diuitiarũ iactantia quid contulit no
bis Quod subditur Confitebũ uni
uersitatis et sanctis et Tiedem mdo
homo pt constitutam suam purgare
quia non impeditur infirmitate grauitate ¶ Quam magna Hic contra
agitur de misericordie dei magnitu
dine et pmo speciali erga penitentes
Qo generaliter erga omnes xviii capo
Circa pmissa ostendit pmo ostendit
Qo declaratiu quadam dicta abi
Quid luctibus Circa pmissa dicitur

Quam magna misericordia dei .xviij. de magna ē et ꝗ̄litate illius tamē tentibus adse .x. uere penitentibus nam de filijs diyaboli fiunt filij dei et cohetedes regni eo ꝙ rndonāt eis simul oīa peccata et aliqñ do tū hoc tota pena debita Quinit tenē de maūa magdalena et semper virtute sacramēti penitentie remittē aliqua pars ꝙne ꝙ subditur Qñ oīa possint ee ī hominibus .x. nan semper pt̄ homo de omnibus peccatis suis satisfacē quoniam non t ī mortalis Qpter quod ee creatne corruptibili fragilis ē et promis ad peccata et ī Vanitate Vite q̄ntis malicie .a. peccata placuerint sibi Qpter quod indiget magna oīa dei Quid luc. huius hic tōnter declarat fragilitatem hominis et hoc per mutabilitatem magis stabilitu dicens Quid lucidq̄ sole quasi dicat nichil interpositum et hinc deficiet non sedm̄ sub stantiam sd̄ sedm̄ apparentia quando patitur eclipsim aut quis nequius qua ꝙ extinguunt eis et sanguis ℞ homo peccator ē cū pessimus ap̄ Vt dicit philosophus .ij. polluitur et hac arguitur ados et acriter punitur Virtute altissimus tcli .a. virtutem angelorū modo empyreo existiū scz̄ deus transmit tamq̄ nulla r̄o sic virtus et multo fragilior ē ho ꝙ subdit ꝙ subditur et amis ho tra et timis Cap̄ xvij.

Qui venit metim̄ hic tōnter agitur de magnitudine dīne misericordie erga oīes Sequia po tractatur Qo describ̄ per quem petrat̄ et confirmatur .i. filij in bou Pma mdias quia primo agitur de magnitudine misericordie dei absolute Qo compate .i. misēato hoīs Pma ad hoc mdias q. primo ḡ̄ps astendit̄ ex parte dei miserant Qo ex parte hoīs ea indigentib .i. quid ē homo tra prima dicitur Qui venit metim̄ creauit oīa simul ꝙ hoc agit̄ infinitis sic posterie quia creat̄ ē de nichilo aliquid fact̄ Intelliguntur autem oīa simul creata sup̄fluenter Primo mō q̄ tota empirea creatura angelis repleta creata sit ita informi materia corpalium que post formata ē per distinctō eis formas substantialiū in q̄ sex dieb̄ Qo mō q̄ oīes partes principales mundi simul predicte fuit in suis formis subditis et formate sex̄b̄ intelligitur Quod ad formas accidentales pro ut imprincipio genesis plenius explicatur Deus solus iustificabitur quia solus iustus ē sicut ꝙ contra sicut et homo Quis sufficiat enarrare opera eius in creatōne gubernatōne et glorificatōne quasi dicat nullus et eodem mō de sequentibus ut dicitur Quis ꝛ in vestigabit ꝛ Et q̄m ista omnia fiunt ad hominis vtilitate hinc ꝙ sequitur et quis addiciet enarrare misericordia eius ergā hūanam naturā q.d.

millius nisi apte non mimice nec
adiecte. Nam in eius operibus nil
est superfluum nec diminutum nec
est in eorum magnalia dei. Nam
ad eius cognitionem non extendit
homo nisi per creaturas que mi-
nistrio destruit a perfectione crea-
toris. Qui sequitur cum existimavit
homo in investigatione dei deo huic in
cipit a perfecit qui et omnipotens et
cum quierit aperabitur. Cui cui cit
in senectute que et tepus quietis dei
ad bonum aptus arabitur. Unde
ubius ministrus spiritus directus
fratribus suis fratres meipsum
seruire deo. Nam usus huic patri
proferimus et licet monitis salu-
tabis lucre xvii. Cum omnia fecerit
que precepta sunt vobis dicite
quia inutiles sumus. Quid e
homo hic contra extenditur mag-
nitudo divine misericordie eo pre
homine qui stadium se michil e in
conspectu dei nec hic est aliquid
bonum. Propterquid quicquid adeo
sibi fit debet magnum reputari
Ideo dicitur. Quid e homo q. d. mihi
et que gratia illius vel quasi d.
est ne hic aliquid boni gratie ut
natale aut quid nequam illius q.
d. quicquid nequitie e meo tutu
e abeo de est. Peribis tua et
te est tantum modo ego me auxilium
tuum. Nihil dicit homo vel quasi
dicat. Si quidem tenera animi ho
michil e respectu eternitatis pre
qua hic accipitur cum dicit

die cui. a. Indignatione eternitatis
hoc etiam verum et si accipiatur
cui apte quia e mensura et mensu-
rabilitud est ad si tota vita sua esset
in homine apibus occupata tamen
nichil esset in quodei gratia deo subdi-
tur. Inter hec patiens e deus multis ex
petendo eius emendatione et effundit
super eos misericordiam suam. Dando
largiter gratiam suam hoc enim proprie
efficacius verbum quidit presumpsit
alius minuit babel edificare et exag-
gerauit subiectione alius. Nam omnes
fere dominantur ydolatriam deo ad
implenit gratiarum suam multis eos
ydolatria retrahendo et ostendit
ei viam equitatis quidlicet directe
nis legis quam dedit lege naturali.
Nam obstructa inquirendi consuetu-
dinem que quidem lex induxit adnul-
lit et amore unius vi dei et proximi
equitate cui proximo licet aut illa lex
data fuit quia est perpetuo tamen
data fuit omnibus in quibus admitte-
bantur ad eam in hijs q necessaria
sunt ad salutem. Miserando h'
contra agitur de magnitudine mi-
sericordie dei comparate cui dicit mi-
serato hominis tua proximi fuit quasi
dicat parua e quod se extendit
ad homine tantum misericordia aut
dei superans carne ps centesimo
xxxv. Cui dat estam sum carni
propterquod incomparabiliter maior
e dei misericordia et quia misereri
magis tenentur illi qui sunt in
statu peccandi iso subditur. Cui

mſericordiam hꝫ ꝛ ſtatu miſeri-
die et docte eruditꝫ ꝛ hinc docendi
officiū miſeratur meffectu exoptes
doctrinam miſeratiōe ꝛ conſeruet
doctrina ſuam per exercitiū operis qm
in miraculis magis moueant facti
quam verba etiam feſtinat mundi
ſtis cunctis ſit mſericordie deſiderius
audire aliam ſententiam mi finali
iudicē Venite benedicti patris mei ꝛ
poſſidete et diſtis mi manducare
ꝛ aſt xxv ¶ Fili in bonis poſtq
actū ē de magnificentia miſericordie
dei Conſeq hinc agitur de illis per
impetratur et ſumatur Et duabꝰ
mdnabꝰ ptes quia ꝓmo fit oppoſitio
Qo tollitur impedimentū à ꝓpa tenui
pſtentiaꝫ Circa primū pmittit
quatuor impertinentia et confuſatiua
mſericordie dīne ꝓmittē et proponit
vera compaſſio ſi dicat fili in bonis
ne des querelam plangendo quod
dediſti ad relenandū proximi mſe-
riam et in ſuis dato ne des triſticia
verbi mali increpando pauperi
tui dabi elimoſinam ſicut ſatuit mdi
ti perhor pdentes patrem in parte
bonī meritē Nunc arborem refrige-
rabit eas ꝛ quaſi dicat ſic manifeſ-
te apparet in eſtate ſic et verbū me-
lius quā datū Diſpliciter enim alicui
petit elimoſinam Uno mō magis
cōpiditate quā neceſſitate et tūc
nō expedit dare q petit ſed magis
ipſi rōnabiliter in ſtudio q ceſſat
debet atali petere Et ſic dicit aug
deſpnare dm̄ ſi monet Aliquādo
aliquid melius dabis cum in uſu-
te petentium correptis et ſedatis ho
dicatur Nunc arbore ꝛc q d. ſic
vos refrigerat arborem ꝓpter fi-
uerbum bonū refrigerat tuncq
tenetur ſi ordinatum petentē
Alio mō ex neceſſitate petentis fert
moleſte et ſic dandum q petit
ad releuandū indigentiā corporis et
tum hoc verbū conſolationis pro
conſolatione ſuente ꝛ quia adhor
tabimur Nōne ecce verbū con
ſolationis ſuper bonū datū quaſi
diceret ſic quia melior ē eximo-
nia ſpiritalis quam corporalis quo
ſpiritalia corporalibus preferuntur
et exercet fit homini iuſtificato ꝛ
fit dono dat etiam uerbū doctri-
ſtultus autē acriter oppugnabit
pauperi domū ſuā et datis mi-
daſphimati thaveſte facit acutas
accipientes qui veretudat ex m
offerijs ſibi illatis ¶ Ante iudi-
cii Hic ponitur ſtatus q̄ tūc tene-
tenetur confeſſatus cum dicitur an
iudicii para iuſtitia et p̄ncipes
iudices alii de defectu aliquo ui
deas q̄ in minimis ſib aduſſo alie
te condemnādē Ro ij Quia
cum iudicibus alii te apīm condem-
nas eadem cum magis que iudi-
cas et antequam loquāris alias
docendo Diſte a magiſtro ante
languorem ꝛ Dicit cum in fi-
nitus corporalis redditur mira-
rabilis per diuturnitatē ſic ſpiri-
lis per conſuetudinē que eſt
quedam natura et ante iudicium
a horam mortis quia talis mu

dicis ꝓnitabitur qualis ꝑ mortē
repetit Interroga te ap̄m per
diligentē tanstē distrōnē hūi-
lā te coram sacerdote et mitē
ā ſſimitas ſpūalib ostende cōſ-
ſacōnē tuā per mudam et aper-
tam confessionē ¶ Non impe-
diāb hīt cōtēr ponitur trīū
q̄ te deuota ore cum dicitur non
impediāb tēpalibus curis orāc
semper a tēpibus adhoc in
ſtitutis et non vetēib a ꝓuoh
bēalib iuſtificati ſemper aḡos
Vltimo qui iuſtus ē iuſtificetur
adhuc ꝓtendendo de uirtute
in Virtutē qr ōnē tua q̄a
ra anima oīa Videndo q̄ nō
omittas ſpūalib ꝓfectib
ꝓquibus vis orāc vbi ſis
que ſci ꝑ ſpūm ꝑ humāna pro
uidentia ꝑ nōli ee ſicut homo
qui tomptat deū Deū em tēp-
tat ſe ꝑiculo ſe cōmittē q̄ ag
ꝑ omittendo expectans liberā
dos ¶ Elemento hīt ponit
quartū dnine miſiēordie impe
tratum q̄ te extremi iudicij tre-
pidatē cum dicitur mīnēto ire
a dei Vndicte mdie tam ſtima
cōnē mūdi que eīt tpe iudicij
et tpe retributōnis eterne m
cōfessōne facies cōſideratio
em ſimilis iudicij mducit ad
hm cōfundid ꝓ retributōe
premij que tūc fiet et quia ad
hanc mdeū fuit apus miſiēor-
die ut predicit ſubdit me-
mento pauperū relenande
m alijs Qndie habundantie tue q̄
pores cam relenad et necessitate
paupertat or quasi dicēt magis
mdigētibus debes ꝓuus ſuccurrē ſin-
gule uite ad uesperam m mutabit
tempus a aligdo mterimane et
uesperam mutatur dediuitijs ad
paupertatem et hec omia citata a
tito transeūtia quasi dicēt Omn
habes elmoſmam facē non tar-
des Homo ſapiēs m ammōg me
tuit mdicia diuina et mdiebus
delictoꝝ a hūiuste tpe q̄ te de
lictis plenū attendēt ab mertia
a apigritia benefaciendi et quia
timor dei t amicū ſapiēe ſubdi
Omnib aſtutijs a ex timōe dei ad
cauendū mala mitentib agnoſcit
ſapientia a acquint et diligit ea
et mueniēti cum dabit confeſſi-
one ſ laudib Oensati m uerbis
a peraptetes ſenſū uerboꝝ etipi
ſapiōnē egerūt extendendo ad
apus ſuam natiā et mtellegēnē
ultatem de pmiacōe boni et uſ
ticiam de pmiacōe mali et mplo-
rauit a mplorando cognouit
prouerbia et dicta a mtelligētia
ſimilitudo ¶ Poſt tam ipistrenas ab
hīt ſnter cōmonetur impedimētū
mpetratōnis miſiēordie dne
tum dicitur Poſt tam ipistrenas
tuas nō cab ſcriptor em tam ipi-
ſtrie auertitur a regula legſ
dne et per cās nō ꝑ dei ad miſ-
ſericordiam mpetrāe q̄ dicitur
faciet te ni gradū m mūdi
tuis ſpūalibus qui ſunt ſpūs
malignī Ne oblecteris mūdis

ſm̃ multitudinē familie ꝓ eā mo
dicis ꝛ m̃ mundi familia et ſubdr
tā aſſidua cū t̃ gmiſſio allaꝰ a ſtrepitꝰ
pertant et ſic turbant dīm ſi bonꝫ
fluit et impedīt abano et ſi non
turbatur ſanet eaꝫ m̃ malo et ſic
incertitur adeo ¶ Secūm q̃ impedit
dictam impetratōnē m̃ ſicordie
eſt duricia erga proxīm̃ quā remo-
uet dicens ¶ Ne ſitis inciosis ꝛ
negligēs et remiſſis ſd magis
diligēs et oīnib⁹ m̃ contentē
exſtenore ꝛ ut tantendas ſiparē
alias in datōne chīmoſine qui dās
nō ſeneratur qñ xiv feneratꝰ
dns qui miſeretur pauꝑ et no t
t nichil ſd aliquid quia die nega-
tones equipollent cū affirmatiꝫ
m̃ ſeculo ſilicā lētā m̃ ſaculo et
m̃ idem redit et t ſenſus exquo
habes bona huiꝰ ſeculi ut lucra te-
pōra m̃ ſaculo Vnde patres to-
Veniens Vnde non debes te negli
ens m̃ dimoſinaꝝ datione erib⁹ em
m̃ mundis anime tue ſub trahendo
ſibi bonū miſericordie ſi negligēs
filis m̃ elimoſinie laede Dic ex
ponatur t̃ militer paſſus aſſe
Sed quoniam hec expoſitio accipit
tantentionem ſatis extranee et
falſus non littāliter ſd miſtice Nō
m̃ aliter dicendū ſic ne ſitis me-
diocris m̃ contentē expenſe ꝛ
non ſolū multū ſed nec etiam
pauꝑ tantendas duce repetendo
debitū quia tanto dās ꝓximo m
digenti exo xxiij Dri pecuniā
multo dedit ſtulto meo ꝓximo
non negligēs ei quāt exactor ꝛ

Q aut accōmodato ſemis dimit
mi ſtrictā patet deut xxviij Fe-
nerabis gentibus multis et tu
a mullo fenus accipies et m̃ multis
tib⁹ alijs latis et non t̃ nichil ꝛ
a. dic hēs Vnde poſſis aliude vul
nū debes dure debitū repetē cū
em̃ mundus anime tue ſubtrahē-
do ſibi bonū miſericordie debitū
repetas m̃ius dure tenora pcep-
tū allegatū cap̃. xix.

Operamus ebriosis Quibus
abillo lato non dixīs per
deum abſt xv capitulo t
dixit auctor ad pcti detestatōne
ex causa pecunie que t libertatē ar-
bitrū hoīs hīr ginter adhibet
mouet ex actu peccandi ordi-
nādū in duas partes qua ꝑmo
facit hoc impetratꝰ gmiſſionis
Q impetrato emiſſionis capitulo
xxii et quoma pcta carnalia ſ
magis turpia et nauſiā m̃ famic
Q deo abillis incipit dicens Ope-
rantibus ebriosque non latipletebit
Nam per ebrietatem luxū con
ſumit et ab opere impedit ꝛ
et qui ſpernit modica ꝛ pecta
leuia paulatim decidit migra
uiora Nam abyſſus abyſſum
inuocat Vinū et mulieres
apoſtatare faciūt mulieꝝ De vi-
no hīr exemplū gen̄eſ xix m
loth qui m̃ ebrietatis ſuas filias
ſtuprauit demum ebrius aue iij re-
gū xi Vbi dicitur de ſalomone
rigꝫ cor ſuū deprauauit et tor
quit per mulieꝝ et argumē ſen-
tias ꝛ faciūt arguendas et

qui se mugit fornicatiõib esse nequa
Nam per fornicatiõnẽ trahitur ad
aliã nequiora sicut salomon fuit
tractus per mulieres ad sequendum
ydola iij regũ xi ꝓpheteꝛ et v-
mes hereditabunt alium post
mortem et extollentur. q. ꝓpter con
spectũ bonoꝝ tollatur mi exẽplũ
malis q. ad trendũ non solũ mi
nores sed etiã maiores et extollẽ
do illo electoꝝ anima eius capti
ademonibus ¶ Qui tredit hic
tẽnter protedit ad detestatiõnẽ
pctoꝝ spiãliũ Circa quad ꝑmo
detestatur eoꝝ origine Qo enim
multitudinem capitulo xxi dr
autem duplex origo pctoꝝ. s. leuitas
cordis et loquacitas ois Dequa
loquitur ꝛ mentores Contra ꝑ-
mam dicit Qui credit cito ma-
lũ de ppximo leuis t cordis. ꝛ in
stabilis in bono et labilis ad ma-
lum Nam dequolibet temere
t qꝝ sit bonus nisi approbet con-
tradit et minorabitur ni uita et
fama et qui delinquit in anima
suam pcussꝰ scultꝰ ni firiens
eam ni super habebitur. q. ex-
manifestabitur sicut qꝝ e mortuꝰ
superficie Qui gaudet in quie te
hilitatus in malo expectandi ray
suetudine signũ cum hilaris gestati
et delectatio in ape ij ethnicꝰ de
florabitur. q. malo notabitur
ostensus ab alijs cũ digito et
qui edit detrectãdo minuetur uita per
suspendiũ uel aliã mortẽ pẽnã
¶ Qui adit loquacitate hic
tẽnter detestatur sedam ꝑtẽs

originem que t loquacitas et qua
apposita inuota se patita magis cluet
cant qdeo ꝑmo reprobat locutionẽ
indiscretam Qo tamedat discreta ꝛ
rapit anima Circa ꝑmũ dicit Qui
odit loquacitate extinguit malicia
qua loquacitas attendebat qui pcul
in anima suam et expauescit ut
supra Mentores nequiam. detrac-
tionis et diriti obiurgatiõis sicut
fuit ante dictũ aliud reiterando si
ab alio aliud referendo uel equando
Nam hoc t malorꝝ multiplicato et
non minorabeis in fama et uir-
tute ¶ Consequenter reprobat
indiscretam locutionẽ dese ipso dicẽs
Amico et amanto indifferenter noli
narrare sensũ tuũ. q. secretũ tuũ et
si t ꝺ delicto omnibus noli denudare
coram inimico maxime Quidam
enim te libenter et tui stadiet te. q.
obseruabit uerba tua ad capiendum
te et quasi defendendo pcessũ sz tuũ
fraudulenter coram te exercitans
ipm odiet te hoc enim no facit ex
amore sed odio et sic ad herebit
et semper ut magis possit mala tua
cognoscere et te perhoc subuertere
¶ Contra reprobat indiscretã loqua-
citatẽ dicens audisti uerbũ aduersus
proximũ tuũ tamquam uitre. q.
omnia quia creueles sed sic sepultũ
apud te fidens q tendo disrumpet
q. q talis relatꝰ t malo no faciet
A facie uerbi parturit fatuus q.
non ꝑ illud relatũ et si adhuc
celet hoc t cũ dolore eo subdit
sagitta in fixa femoꝛ tamẽ quam
emittitur extrahit Sic uerbũ in corde

stulti quia non quiescit donec qua-
lauit Q Corripe amicu hic contem-
tomendat laudabilem discretam et di-
uidunt medias partes quia primo in
ducit ad discrete locutionis artum
Qo ostendit cuius fructu qui tapio
Prima ad huc medias partes sc. impi-
tipalem et medentalem quie inapit
ibi et non e sapientia Circa primu
scripsit q laudes bona mapie tpe
bene in correctione fiducia ideo dicit
corripe amicu ne forte ei fecerit im
miam Non intelligit. q. no tagno
uit malu se fecisse et per tria cor
rectione tagnoscet et caucbit aut
si fecerit scienter in ira stulte cor-
ripe ei Qui ateni addat facere quia
forte perte retrahetur corripe qpo
nitu ne forte ei in ira faciat te
scientem non dixerit q. negauit p
timaciter peccatu augmentando
et si dixerit peccatu confitendo ne
forte erret aqua reiteracte retrahe
tua correctione corripe amicu Non
solu semel sed pluries et subdit
exemplo Sepe enim sit comissio. s.
peccati ex fragilitate humana et
non omni uerbo credas q mana-
lid dicitur de primo quia frequice
defectus contingit in lapidco et
qui labitur. q. peccat lingua sua
ex q scribatur in libris sed no ex
animo. q. scienter et apposito Quib
non tem quid deliquerit in lingua sua
quasi dicat pauci sunt male
loquter tangit ordine fraterne
correctionis dicens corripe proximu
tuu Nec te et ipm antiqua
comunitas. q. audiri demittes adpu-
tiendu et da locu timori altissimi
qui sic primit correctione filii ut
saluentur si fecit per bona mo fama-
tus Quia omnis sapientia timor di
e. q. a timore dei procedit Nam
et michi supra primo capitulo xx
dixi sapia et timor dei quia sic
sapia oritur a timore exta docet
ampluus deum timore et in omi sa
pientia dispositio legis. q. lex omia di-
sposita et adeo magnus est omnis sapia
Et no et sapia hoc et pars in
tudentalis magna ponit tria mi-
dentia primu de sapientia ficta et
falsa eo q partem in mediate
precedente in qua sapia terminat
uit Dicit igitur et non est
sapientia vera malicie disciplia
Nam aliquis caute scit facere ma-
lum hoc enim modo bonu ad mala
transferimus qui dicit q methare
Dicit dicitur bonus latro uel sapiens
qui caute facit latrocinium et
eadem ma exponitur q subdit
et mortem tagitamus homines ex ipsa
abi et e in stipites. q. simplex
et parp scientes qui nimium sapi
entia modicu scientes de subtili-
bus sit tamen sufficiens de certi-
tudinibus ad salutem ex subdit
Deinde melior et ho qui desipit
sapia. q. subtilium cognitione et
deficit sensu. q. occultorum intellec
tum timore dni. q. ti timens deu
timore filiali qui habundat
sensu. q. scripturaru intellectu et
transgredimur legem altissimi
et hic finis quinti primi libri xii

Servus qui cognouit voluntatem dñi sui et non fecit vapulabit multis et solertia certa est ante solertia stultum philosophus subtilitas inuentiendi medium multo perspecto tempore et si ordinetur ad conclusionem malam sic et mulier Si ante ad bona sit et solertia bona equa subditur et et qui emittit solerter et prompte verbum tale ad conclusionem bonam ibi subditur Enarratio ultatem iustitie iuste et docte est qui nequit hic ponit stultum medium de humilitate q transcendit sapie spi qui vbi humilitas et sapientia et quia sm mediate auctor locutus fide de sapia vera et falsa hic contenta de fuit de humilitate Dicens est qui nequit se humiliat ut homines magis decipiat et est iustus qui se minus valde submittit se anxiata et habundanti humilitate qualis et qui non potuit submittit se principibus et equaldus stultis in stadibus struit quibus se submisit male et ioseph ut et ibi ostendit tu eis et deus in nazareth erat subditus illis et et iustus facta qui meliat faciem suam et quasi aperte oculos amulie pulcra qua tamen ardenter concupiscit Quod uer alias ignoratur et deipo subditur et si alium bastilitate qui uult uetetur petrare quia nos opportunitate si in uenerit tempus malefaciendi malefaciat sic patet danielis xiii De duobus senibus qui adulterii tui gu-

gma contribe qua ueritate tenati sunt cum interficet Exinde hic ponitur tertium medens quia locutus et auctor de hominibus ficte et fictis ostenditur ponit signa quibus secundo cognoscitur condicta hominis mitis secta Dicens exinde cognoscit uir ore rudis cum dispositis magis apparet in facie in qua uigent omnes sensus quam in aliis partibus et patissime in oculis qui ricius immutantur accede apparet humiditate complexionis et ad si in aste apparet magna maturitas et honestas iudicatur homo Insensatus et contractus amictus corporis a dissoluta uestis et risus dentium a magis apparent dentes q et fatuitate et leuitate signum et magnessibus hominibus lasciuis et leuis omittamus de ea fatuitate eius ostendendo ponitur signa uerizeli et falsi cum dicitur et directo mendacium aia tantum clios qua aliquis de altera uitupera sub specie alterius gendo et est iudicium quod non probat esse bonum imo malum et id aliquis speciebus signis mditat et dicit proponit quod te malum quasi sub spe zeli iuste iudicii cum tale et tantum peccatum ymmi tatem et tacens q non sit iudicans nec dicens malum deprimo donec habeat certitudo et ape et prudens tempus debitum loquendi op pertans

Cap. xv.

Quam bonum postquam auctor mdixit addistrete lacticos actus hic tenter ostendit apius fructu et quoniam

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

oppōita iuxta se pōita magis elucescunt. Qdeo ꝑmo ostendit fructū locutionis distincte et dampnū oppositi indistincte cōmixtim. Qo sexpatim ibi homo actualis qđma mutuus qz ꝑmo qđsitū ostendit in uerbo correctionis. Qo an ille eruditissimus et tacens. Qo in uerbo hymnae communicationis ubi sapiens in uerbis Curta ꝑmū dicit. Quam bonus et argutus diligenter et caritatiue delinquentem quam rapti apm argutedo indistincte quam in hoc impediatur fructus correctionis et confitentis humiliter peccata sua in oratione ut sibi dimittantur adeo non prohibe apm ad hoc inducere ming cum dicendo plus pigmat contumpstentia sodomis devirginauit mulierula polluens apm absq; fructu prolis sic qui facit per vim iudicat iniquus. Qr indistincta correctione et modesta quia mutata iustitia absq; fructu emendationis et quoniam non solum corripiens debet discrete se habere sed etiam correptus. Qo subdit. Filia habundanter et correpto manifestat penitentia. Qr ostendit qz sit vere penitens uerbo et facto. Hic cum. Qr si sit fetidis effigies vo luntatis peccatum. Qr gliber actuale peccatum originale. Nam qz non est voluntatis nisi voluntate primi peccati. Qd tacens hic tenetur ostendit. Qpositū in ille docte dicens. Qd tacens adacta ma usq; ad tpus quemcūq; qui ibi venitur sapiens. Nam die certi temporis tacendi et tpus loquendi et debilis deo et hominibus qui pter et ad loquendi preuomens tempus debiti et sic facit mandatū. Qd aut tacens non habens sensu loquele et talis licet ex defectu sensus non sit commendabilis tamen ex hoc qd tacet ne loquendo deficiat et laudabilis et tacens ad horam stultus tpus apti labiis et tpus apti addocendi. Qo subditur homo sapiens ar et patet ex dicto. Qui multus utitur verbis. Qr superfluis et in manibus cedet anima sua. Quam in multiloquio peccatum non deest. Qpositū. Et qui ꝑtē corrigendi uel docendi sibi assumit in uiste adeo et hoc est processus quoniam immediate mentione facit de assumente sibi ꝑtatum in uiste in quo male praecedit. Qdeo huius occasione mala de processu innalditens est processus in malis de malo in peius sicut in bonis de virtute in virtute sit profectus. Vnus indisciplinatus qui prius vult esse magister qui discipulus et in uicem in uenire nouam indeterminatum sui et aliorum quia communis sunt errores et sicut male praecedit docendo sic sua dispensando. Qdeo subditur est datū quodquod nos et utile quia tacet debitis cruciatibus et repletur malis. Vel quia sit ꝓ uana gloriam uel aliam

ntencionē et hmōi et ē
datu sapiēt p̄ oppōsitū mūg re
tribuēs ē duplex sz augmētū
gre mīnūt et donū gloie mīnūt
ē ꝓpter gloiam assimēt sibi
mdebite ꝓtātem aymoratio quia
tōimme deicitur a statu suo et
t sapiens quisqui ab hūlitate
leuabit rapiet mēitoie et ab
alijs sīb leuabit effectue qa
sicut dicitur heb ꝯ. Mercuri-
quam sīmit sibi honore nō
ē qui multa redimat sz pec-
tata modico pretio ꝛ. parua
pēnitētia ꝛespectu petēs qui
me redanit penam etnā sd pe-
nitētia cōmutat eam ñ
tpalem et restrictis ea ñ septu-
plum ꝛ. multiplicit vel septu-
plū ꝛ. septenaut gr̄ā sp̄ūs
sancti Nam vbi habūdauit
delictū aliqūdo sup̄habūdat
gr̄a ¶ Sapiens mūerbis ꝓ
pōnit fructus loquacōis distre-
te et dampnū mdistrete mūlto
tōminuta cōmē hūāt cū dicit
Sapiens mūerbis amabilem
se ꝓbet quia tacet dū adiosa
et studet proferre deo et hoīb⁹
adiosi reddūt gratiosa Bre
uiū fatuos ꝙ affirmādo pec-
distrēta loquacōe peꝛqua deo
et hominibus adiosi reddūt
licet aliquas gr̄as gratis datas
habeant ut robur corpis de
tosce et nobilitate gener̄is et
hmōi ¶ Datis mūsipientibus nō
dr inlis t̄ reprōbi et subdi-

ratio ¶ Mili cū cuius septemplicēs
sūt ꝛ. cuius mtencio ē multiplex
et mala ꝙpter quod ē pauio dono
adiamantes et alia mala Vlr hmōi
plura obsequia ꝙl̄ dicet mpetra
¶ subditur ꝙrigua dabit nō et
sicut male dat ita male attomodat
¶ fenoratur subdit. Hodie fe
neratur quis actamodādo ꝓximo
et tras ꝙpetit debitū et tū turgio
¶ subditur etadibilis nō et nō
dr gra alius bonis quia nō tan-
mutuatur ea gratios sz sd magis
adiosz dicto Qui non odiunt pa
ce alius tansmittedo bona cuius fle
lingue sūt ꝛ. homēs adulatōes
cuius stultitias tamēdatēs Cui ostrict
et quasi ꝛridebit eū quasi dicet
omēs sapientes et boni Nequ cū
q̄ honestū erat vel ꝛ. sua male
distribuit et aliena ꝙrapit et
quia tales adulatores punientur
subdit lapsus flē lingue quasi
qui pauimēta tradit grauiq cū
ledit ꝙpter pauimēti duritia q̄
sz tradit super mollem tram sic
tapis malop pesūm anē Qui et
c. ex mpto sicut libros tradit
mpauimēto ¶ Homo actuis ꝓ
pōnit fructus loquacōis distre-
te et dampnū mdistrete speciali
et ꝑmo dampnū mdistrete Qo
fructus distrete ꝙ sapiens nō
uebis ꝑma mdicas nam ꝑmo
ponit dampnū mdistrete lo
quacōis mdocendo Qo fatuo ꝛ-
mittendo vbi ꝛ qui ꝑ confusio
ꝑma mdicas quia ꝑmo ponit

fanir qđ ſ̄tiū Q⁹ r̄emouet qđdam
errōneū dictū ā eſt qui vocatur f̄-
ta ꝑmū dicitur homo archadē ſine
gratiā dei et hominib⁹ quaſi fabu-
la mōre indiſciplinatoꝝ aſſidua mā
indiſciplinati mi fabulis vanis ſ̄
aſſiuecti cū ſ̄ homo archadē mā de
apō fīt deriſo et fabulacꝝ tōmūt
etiām ſi aliq̄n̄do dicat bona Q deo
ſubdit̄ eſſe fatui ꝛ q̄ fabulam-
q̄ fabula ꝛ ſīt vera et magna et
ſubdit̄ ratio Q non ēm dicit alla
mi tempe ſuo ꝛ tempe tōgruo
ſed mi ꝓpto ¶ eſt qui vetatur q̄
actus ſuus de peccato die anteor
ſit tūtr̄ r̄emouet errōē ſta
petiū tordis dicēnt ēm aliqui
quoꝝ Ioſephus fuit ōnib⁹ ne-
patet ꝙ iſ libro antiquitatū iudā
aīe q̄ actus intelligit tordis non
d petiū niſi ꝓcedat aliqualiter-
mi op̄e q̄ manifeſte patet falſi
quia actus exter no hz rationē
p̄ccati niſi quā p̄cedit abar-
til mētis Q peccatū ēm ſīc eſt
Voluntariū q̄ ſī no ē q̄ voluntariū
non ē petiū ꝓpter quod hunc
errorem r̄emouet dicēs eſt qui
uetat ꝛ q̄hibet̄ peccāe abun
dāciā ſicut pauper ꝙ̄ē non p̄d
uſuram licet velit ꝓpter inopia
rei Similiter debilis et in
firmꝰ non p̄d exercē rapinas
et homicidia ꝓpter inopia vi-
rtū quibus faceret hoc libenter
et in requie ſua ꝛ mediante
amalo ſtimulabitur ꝛ amaritabit
eo q̄ malicia ſua non ꝑualet du-
cere ad effectū ꝓpter quod talis
voluntas mala ꝓfacto malo re-
putatur et quia talis exit inopa
malū qđ potest ſubdi eſt qui
perdet aīam ſuam p̄cōfiſſione
ꝛ pretimōe cōfeſſionis ſ̄ apparat
paupēr ꝓpter quod ad latrocinia
tenet̄ et abimpudēter pecca
perdet ea ꝛ aperſuaſione mali
hominis cui de facili aſſentit
mi latrocinijs No ſubdit̄ per-
ſone acceptōne ꝛ acceptando ꝑ
ſuaſione perſone miq̄ per-
det ſe q̄nte ad aīam ꝓpter mor-
tale et q̄nte ad corpus ſ̄cqđ
ſ̄cqđēter ſuſpenſe uel dera-
pinatōe eſt qui pretenſi-
one hui⁹ ponit̄ damnū
indiſcrete locutionis aīpiētēdo
num dicitur eſt qui pre cōfeſ-
ſione ꝙ timēs verecundiā ne
notā de impotentia uel malicia
p̄mittit amico q̄ no p̄ſol-
uit et lucratiuꝰ deū mi mitu
gratis ꝛ ſue cauſa rōnabili
permittendi dicit̄ ēm
vulgaliter qui ꝓmittit et no
ſoluit cor amici ſui ſibi tollit
et q̄m ꝛpmittendo mentit
mendacii ſtrenē q̄ ſoluit non
peccat ſubdit̄ aliquid ne
qua mihomīe mendacii q̄do
p̄cedit exhilarine magnadi
q̄ ſpē hominis indiſciplinati
Q ſubdit̄ et in ore indi-
ſciplinatoꝝ ꝛ Q pcior ē ſīc
ꝛ mūis malus quia aſſidui-
tas oīs mendacē ꝛ quamuis
aſſuerg mendacijs talis ēm
ſrequenter dicit mendacia per

nitosum q̄ t aliq̄do grauq̄ q̄
furtum urquando per mondacii
alterius fama denigratur q̄nto melio
t nome boni quam res possessa q̄
tollitur perfurti Melius homine
mendacii sine honore quā magn
digni sunt confusione Qo subdit
et confusio alloq̄ Sapiens
hic conter ponitur fructus lacu-
tionis discrete enumerantur sapiēs
in uerbis producet se apm a
manifestabit sapiēcia suam et
homo prudēs placebit magnat
sicut patet de ioseph genes xli
qui ꝓpter prudentiam suam placuit
pharaoni et de daniele danich ij
Qui ꝓpter prudentia sua placuit
nabuchodonosor regi et quia tales
ꝓpter suam iustitia exaltantur Qo
subdit Qui operatur terram sua
ꝙ Sicut enī tales augmentur fru-
ges Sic operum iustitia celestia
honores et hoc patet de ioseph
et daniele qui facti sunt valde exalta-
ti omnib⁹ in egipto alter in baby-
lone qui uero placet magnat
dicto mō s. ꝓpter suam iustitia
et sapientia effugiet iniquitatē
quia non arripiet dona ad subuer
tendū iustitia Deq̄bus subdit
munera eorum et quasi muti
mōc auertit correctōes eoꝝ est
autē mutus quedam species tac
que pro recta in os suum facit
eū tacentē et nō posse latrare
Sic ecclīi dicit pro subuersione
iustie facie iudicem tacē et ap̄i-
mede mali essē et quia dicit
t ꝙ sapiēs in uerbis manifestat
sapientiam suam Qoc subdit

Sapiencia absconsa et thesaurus
inuisus que utilitas utrisq; q. dicet
nulla et hoc uni t quid ad utilitatē
alterius sed nō quid adquam thesaurꝰ
cum inuisibus nec ubi nec alijs ualet
Sed sapia absconsa ualet huic quid
ad actiuā uite contemplatiuā melioꝛ
t qui edat in sapiencia suam quia
preuenit sibi a confusione quia homo
qui abscondit sapiēcia sua tempe
quo manifestanda t per doctrinam
uel per ministeriū talis cui abscondit
inutilis talentū dñi sui ꝙ per ap̄m
debebat multiplicari Qmḡ dicitur
math xxv Qpter quod subdit
Seruus piger a malus

Fili peccasti Cap. xxi.

Qpra detestatur t auctor
primū origine hic conter
detestatur eoꝝ multitudine nam
hinnit t peccat sed ꝺ abolicio t
perseuerat Primo agitur detesta
bar de omnibus peccatis mḡnalib⁹ Qo
de aliquibus minꝰ malis Ubi obmurgatio
Circa ꝓmū dicitur fili peccasti hinc
fragilitate non adicias ne ꝙ ad-
dendo peccato peccatū sed et deprī-
timis deprecare ꝙ te et per alios
Quasi a facie colubri fuge peccatū
quia statim momordit omnia simi
coluber subuertit aggrauiante et si accē-
sis ad ipa per consensū sustinet
te ꝰ uoluendo et ligando per
actū et consuetudinem Dentes
leonis dentes eius nam deuorat
tutalia bonū gre et diminuit
bonū naturale quasi inuplacabilis
acuta omnis iniquitas quia lede

anima et corpus ledit etiam impij
ti subtrahendo gratiam et in futuro
perhenne penam que et minimabi-
lib ꝓpter quod subditur plage allig
nan t sanitas ¶ Obiurgato hic
cuiter detestantur peta magi imspe-
tali et pmo peccatu superbie q t
alior initiu Vt dicti t supra q d
Obiurgato in uerbis et in uitic
factis admittabnr substantia a di-
uitias temporales Nam asta fregit
pmittit pena pecuniaria et etiam
spiales que admittantur pernicia
et quoniam in uitio pcedit eo
superbia ꝺco sequitur et domus q
minime locuples t ro et patet ꝺcis
tib sententia et subditur dictoꝝ cu-
sa cum dicit Deprecato pauperes
mi uniati uerbis et factis superbi
exore suo usq; ad aures dei perue
niet expandietur et audietur a
Vndicato festinato Venit alli
per detestatione superbi Qui obiur
correptione qualit t superbis
uestigiis t peccatoris a mitator t
dyaboli qui dicitur pector antono-
maste tum quia peccauit pmo tri
quia obstinatus t impenitato et qui
timet deu committit ad eor suu ob-
urreptione recipiendo et apertatis
cauendo Notus alonge potens
lingua audari potens hic ampli
pro superbo qui magna estimat
dese apd et aste cognoscitur alon-
ge per lingua audatem Nam
alte loquitur et superbe et sensa
tus stre labi se ab apo prudenꝫ
cum constituit virandꝫ Qui
edificat hic in speciali detes-
tatur vitiu auaritie cum duo
modis partes quia pmo fit
ꝓpositu Do declarat quoddam
dictu à non erudietur Circa
pmu dicit Qui edificat domu
suam impendit alienis a alie-
nis expensis per rapinam
collectis quasi qui colligit
lapides suos in edificio alie
nu tempestate in hyeme
Nam edificiu tale non est
stabile nec similiter domꝰ
per rapina edificata et qua
pena correspondet peto ꝺco
subditur Cruppa collecta ad
intendendu apta synagoga
peccatoꝝ a rapto et con
summato alioꝝ a consummata
et ultima comꝑa pena flama
ignis in formalis sicut ig
nis accensus ignis cupidi
ꝓpter quod subditur Via pec
catoꝝ complanata lapidi ma
etiam impiis affligitur mal'
pluribus ꝓpter quod in cond
persona dicitur papie V-lassa-
tissimꝰ minus iniquitatis
et peccatoris ambulauimꝰ
uias difficiles et in fine
aliis miseri Dicitur impiu-
si coꝝ plura lata pmeri et
tenebre miserce et oportet
et pene s. pena sensꝰ et pe
dampni Et quia rapine de
qua locutus t apponitur infra
adgrauat et timor addit
ꝺco de apis subditur ut magꝰ

ꝙpositum alterat Qui respondit
ustrad ad proximū contrahit
sensū cuius a firmiter tenebit
ustrē dictatric ꝫ sius ꝙpribus
(sanctificato timoris dei a per
fectis cuig initiū e dei timor e
sapia Perquā ꝯmodo hō disposi-
tur addeū et sensus perq
disponitur ad proximū modo
Pabang aut intelligit hic uersum
Sensus cuius non erudietur ap
et planor e littā ¶ Non erudie
hic declarat quoddam dictū dixt
em ante mediate q sapia e
stimato timoris dei ideo declara-
rat dequa sua sapia intelligit
Nam quedam e sapietia terrd
animalis et diabolica Iacobi
iij et de alia non intelligit To
dixit Non erudietur qui non
e sapiens in bono sed in malo
Dequa sapietia subditur Est
autem sapientia que habundat
in malo que magr ꝙtē dicitur
astutia serpentina que in malis
requit admalam conclusionē q-
lis e sapietia iudicii et audacitatis
iniquar et tales homēs no re-
cipiūt eruditionē quia reputant
predicatores idiotas et simpli-
ces et sic corp mortis vilipe-
dunt et no est sensus bonus
Vbi e amplitudo conscientie re-
mordent sicut est inprobitas
Nam sydereis que non totalr
extinguuntur inp nri remur-
murat malo saltem aliqn

scientia sapietis sapientia que
despicit e Qui iij Dequa intellexit
q sit consummatio timoris dei tamquā
emendato habundabit quia perficit
Aptus subiectio perversa natura
et redundat ad alios persona decl-
nam et consilium alius in agendis
bonis sicut sanus vite permanet
et stat sanus vinus qui no despicit
ardue tempoit sic nec consilium le-
ni sapietis quiter ardoit cupiditatis
¶ Cor fatui hic detestatur Vinid
nitanitmicrie dicens cor fatui hic
non accipitur fatuitas ex defectu
naturalis industrie sed motus et
vite bone quasi vas construendi
structura vicioz et omni sapiam
non tenebit a nulla na omnis
nanet nulla equipollet et accipit
hic sapia pro bono moris et gre
Verbum sapiēs quodcūq audierit
stulti ad bonū promis laudabit
et ad se adiicit torde retinens
et ope ꝫplens audmit luxoriosus
et displicebit sibi nam contrariat
sue inclinationi et picier aliud q
dorsum sui aremicis facē et cetra
audire ¶ Narratio fatui hec
e qrta ps principalis huius capi
mqua detestatur teneē pfimpudis
animū et aggrauat apposita homi iu
apposita iuxta se ponit magr elu-
cidatur et primo in uerbo cui de
Narratio fatui quasi summa mi
nia quid molestat audientes
sicut sarcina gradientes Nam
inlabisse sensum inuenitur qui

quia studer dicē deo et hominibus
gratiosa odo prudentibus queritur
mercēa, ad docendū vtilia tam qua
domus ex terminata sic fatuo sapia
et stia nam si hō aliqua asitatis
noticia gpter indebitū modū diffedi
ex defectu vanarū timōstrancia per-
dercam mi sensati inenarrabilia
verba quia confuse et intelligibilē
profert ea compedes impedimus
stultos doctina ad Nam sic tam mi
ratus q nescit exire de ipa
fatuus hic cōtēr gaudiat sapiēte
et reprobat mi sapiēte qntū ad
signa dicens fatuus mirabi ex altat-
vatem suam gressū carthymiū emit-
tendo m qua apparet cordis dissō-
luciō Vir autem sapiens vir
tutem tedebit et sic matutinus
faciei significē ordinatōnis cordis
Ornamentū aureū prudens doc-
trina ad Nam aptime fedet m
eo pes fatui facilis in domū qm-
mi q̄ē signū cordis vagis et
hanc pritus tanq̄m dei aperiēs
posteri et cubiculū tota co
loqui nisi necessitas aut cuidēs
utilitas hoc requirat Stultus
a fenestra respicit in domū si
murmurat hostiū clausit Vir
aut cuidēs fōis stabit patiēs
donec aperiatur hostiū Nam m
terrā frequēs abstinendū aliq
spē nō expedit ab aliis vide
stultitia hominis austeritate per as
tui Nam malū ē sic mirabilē

alterius secretū et prudēs m
terius exastōnis grauabit ran-
timclisē. si auscultetis audiat
aliqua que referat mirabilitate
liam prudentis Sō subditur labia
imprudentiū ad et patet ex
ibi Opore fatuorū cor vallatū
quia michi permittant mi
precedēte bona deliberatōne dō
maledicēt animus dyaboli stulti
promittat suū conceptū et mi
corde sapientis ob aliorū qua
michi q̄ mittat mi precedente
bona deliberatōe Sic maledicē-
tis animus dyaboli dicens apīm mi-
te damnatū et punitū male-
dicit anima sua Nam mi facit
ē imitator dyaboli et sic de-
mittat se deberē damnari Si-
militer detractor in silentio et
dicit aures sono conquinatur
anima sua Ad ymo et nomibus
adiectiuis et sic deo et homib
debilis reddit et qui permā
sent cum suspitione odiosus
sit eius qui o inquinatus tac-
tus et sensatus a tacens tem-
pore debito loquitur tanc tempus
oportuno honoratur ados et
hominibus et̄ Verbas sa-
pientis audiūtur in silentio ma-
gis q̄ clamor principis in
ter stultos Cap. xpm.

In lapide luteo Supius
indiuit auctor ad detes-
tandū pctor commissio
hic considerator inducit
ad detestatōne pctor

amissionis que tantum grue ex ne
gligentia etā venit et prime detestā
negligentiā venie aq̄ tōmis Que
testatē et iudicōmis ā confessio pacē
terre tribuatrice compassionis ubi su
per mortuū ploia Iuuetto confes
sande dilectōmis ā mittentis lapide
Dicta p̄mit dicentis Qui lapide luteo
lapidatus et piger et negligens
et remissus in operatione vomi
ad quā tenetur per duricia aut
lapidis et utilitate luti designat
q̄ debeat confessibile q̄ punitri
et omes loquentē opm contrarie
do Detestatore vane Repetito et
eiusdem sententie quātū ad pene et
culpe ad maiorem assertionem
et omis qui tangit est et assertā
nec extinct animis requietis
se inquinātē exsecratē eius
Confesso patris sic detestatiu
negligentiā erudītōmis et primo
ex parte docentis Qo ex parte
doctrīa recipiētis ā minūstra etā
p̄mit dicit confessus et patris de
filio mōstruosato Pater om
debet filio misericors et dominus
Qo negligentia etā hac et defectus
reuertitur incipiet fuit et idem
intelligendū de parte p̄tale et
specialiter quātū ad defectū docu
menti filii aute patris et Vaga
et dissoluta in demonstratione
est si parentis honois filia
prudens hereditis et contra sua
et ymabilis sunt hereditas primo
amabilior quīto bona uxoris et
triste et de re possessa Nam vir
et uxor sunt una caro Nam que
confundit virū suū incontinentia
sit gemebit Quater defectū castiga
tōmis patrē et virū confundit
audax et mulier q̄ effrons et
in uerecunda et ab impijs non ui
norabitur et non est honor in
Quibus quia viri pestiferi quorum
q̄ autem in honorabitur Sic pi
et vir eam ponderabit et viri
mali de eius corpe patiatur cum con
tempnit Iniusta hic rep
batur negligentia discipline ex
parte receptoris nam dicitur in
sta in luctu et melodia non est
tamen mētis lugentibus quia non
sunt dispositi ad gaudendū Impor
tuna narratio et sm̄ inter narra
tio luctus desse sit bona tri importat
reddituri Quater malicia audientis
Quater quod dicitur matthei Vii
Nolite sanctū dare canibus neque
mittatis margaritas vestras ante
eorum Ponam cum confitentibus
Quos subditur flagella et doctrīa ni
sim̄ tue sapientia et castigato per
flagellū sed pueritia semper
indiget ut sapienter fiat et fit
debitis instantijs Quater quod ad
hoc subditur Qui docet stultum qui
qui tanguntur testam et perdit
operam suam quia stultus doctri
nam no recipit sed contempnit
qui nititur verbis no audienti
et intelligē videnti quasi qui co
natur dormiēti de graui somno
et nolenti exurgi Cum dormi
ente loquitur qui narrat stul
to sapientia et frustra quia inter

intelligit et ni ſmie narracionis
dicit Quis e hic r. q. enim no
pertinet ad tempus Ita dixit
hebreus moyſi ipm conſolantem
Quis te conſtituit principem ac
iudicem ſuper nos exodi ij
Supra mortuum plora hic re-
monet neglectam circa acti
tam paſſionis et diuidendum mun-
as partes quia primo facit apoſtro
Q. mi fere correctaliter a trim ſtulto
Circa primi ſtriendi q maxime
tam pacifico et mortuus qui no
plus amplius ſe iuuat Q. dicit
ſuper eam mortuum plora a. miſeri co-
dicat ex equitas impendendo et
pro ipo orando Deficit cum luy
cus a. merendi tpis q ſignatum
perdiom Nota qz Vomict noxi
qua nemo pt aperta Sz medi tale
ut diffiſius ſine dubio a per mor-
tem intelligitur tempus p mor-
tem et ſuper fratrem plora deficit
omni ſenſu qui e maxime defectu
Q. ſubditur modicu plora ſuper
mortuum reſpectu fratris magis
cum plangendi et defectus homi
nibus qui e mors ſpualis q
mors noſtri corpalis Deque ſub-
ditur quonia requiruit alabaſ-
tus ante pedes miſſe retributi
onis etne Nequiſſimus cum ne
quiſſima iuta ſuper mortem fratris
a. vitam in qua fratri poſſet
et magis plangenda quam mor
tuus et e hic comparo ab iniqua
Nam de morte apli non e plange
dis ſed magis gaudendis eo q eius
uita erat impedimentum bonis operis
ſubditur luctus mortui infra ſeptem
diebus ſupple durat Hic in tribus
ſcriptis huius libri erat ſtatus autem
et impij ſtatuis hic dicitur qui no
e ſtatuis q defectu naturalis mun
ſtie ſed eo defectum ire bone pena
vindicta malicie Et ſimiliter im-
pius qui e ydolatra qua pietas
e cultus dni Omnes dies ante
alios ſupple ſunt lamentabiles ita
predicta re Cum ſtulto hic eo
predicit concludit correctaliter ad hor
tat q dicit omnes dies ante fratrem
lamentabiles concludit q eius peccata
ſic ſingula dicenda ni ſtulto nequit
multa Nam exotali colloquio fa
miliaribus contrahitur et ne miſera
bilis ne abiectis et ſubditur ratio
Ut non moleſta habeas ex eius
ſanctitate ſicut alii qui ni lacrymi
bus in venire aliqui ſine culpa
ſua moleſtantur et non tamqui
nabiles impetu alius Nam eo
ſanctitatem doloſa ſequicta triumph
homis ſicut panni fatui aputrido
Defleete ab illo cuius ſanctitatem
dedimando et ni venies tale
ſpiritus adictis gradibus et non ar
ctidiabilis a. tepidus et remiſſa
et remiſſus eis ni bono miſericordi
illius a. per eius ſtultitia que
impedimenta boni Super plus
quid granabitur a. granius indica-
bitur et quid alii a. ſtulto aliud
nomine quam fratres quaſi dicat
illud nominatur cum aliquis

abaye sicut aliquis dicitur diuitiis
saber uel lathamus et hiugmadi
quoribus tamen talibus non appa-
uisi fatuitas et sic no pt qui insi
fatuus nominari et per tm cuius
sanctas admirabiliter honorosa
q deo dicitur harenam et salem ꝯ
sicut lorameti lignei ꝯ et aur
lorameti congeries ligniꝝ admi
uicem firmis conglutinare et po
ni fundamento domus eo qd diffi-
cili solubilis hic et cor tonsi-
mati incogitatu consiliis p̄u-
dentie et bom sipple non dissoluis
facilter abono qd subditum cogi
tatus sensati in om tpe uel me
tii non depranabitur nec p tm
alia temptatu quia sicut dicit
aug non e tonsentaneu racde
cum tupiditate frangi quia metii
non frangitur et quia contritus
e de stulto qui mollaticq stabilis
e mbono q deo subditur sicut
aneratus arenosis r. limicio r.
arenosa impacte limpido eo qd
e de lapidibus duris et pollitis
talis limicio sibi no adhereat et
sic pallee mortalis que statim sol
uuntur auento et tormenta sue
impensa r. subtilid sue ad impor-
une talis qsiti contra faciem
uenti non permanebut sed sta-
tim dispergentur. hic et cor ti
midi timde mundano mcogi-
tatione stulti r. quale e cor stul-
ti qui cogitat tanti de uane
contra impetu timoie no resistit
malo sed statim acquiescit per
tonsensu. Sequitur aue littera tri
latoues uel spiritales videtur uicia
ta qde tame hic q̄pani sic et cor
tupidu timde timde mundano m
cogitatede fatui qui tantu cogitat
de uanis om tempe no metuit s.
timde dno Sed et qui imprecepti
dei permanet semper sipple ti
met timde dno sic hmdi libri ex-
recti aliqui tame hmdi sic et qui
imp̄recepti dei ꝯ et e tamen recto
peraptoiet quia sicut fatuus nullo
tempe stat in timde dni no sic per-
aptoitu stabilis imprecepti dei sed
manet in eius timde filiali. pun-
gens oculu hic gnaliter repbat me
glicentia amicicie tonsuando dicit
pungens oculu deducit lacrimas
r. facit exire et qui pungit cor
amici sui uerbo in iuniosu proffet
sensum r. facit manifestare eius
offensam et amicicie lesione Et
ad idem subditur sagittens lapide
in uolatilia simul congregata de
iacet alia r. dispergit sic et qui
tumultuatur amico dissolut amici
ciam q̄ magnu malu Nam
amicicia multo preciosior e quam
pecunia Verumtame quia rep̄hibi-
lis e subditur. Ad amicu si prauus
erit gladius Volens ad pristinu
non desperes de amicicie recuperacõe
Est em regressus ad amicu sed uer
si apparuerit ei suu triste conqie-
rens dete Non tm cito et subdi-
tatis est em tonsuetus facilis
ad amicicie Verum excipit tm alios

tas⁹ ⁊ quibus non ē facilis con
tordiā dicens excepto ⁊ uno ex
ample⁹ et differunt ista duo ꝓ
tonitrua ē impone uel irrogale alu
trimen uitiosum ut quod sit lacer
uel ribaldus ꝓpere ideo est a
liquid turpe irrogad q tame no
ē uitiū ut q aliq⁹ sit spurius
uel condicionis ꝑue et superbia
⁊ amici conciliacōe et misterij ⁊
secreti amico comissi ⁊ reuelacōne
et plaga dolosa ⁊ proditorie mflic
ta ꝙ hijs similibus offigiet amicq
⁊ non reconciliabitur de facili ꝙd
quod consequēter inducit ad fidei
tatem amicicie conseruandam dicēs
fidem possidet cum amico ꝛ paupe
tate alterius a⁹ q⁹ xvii Omni
tempe diligit qui amicus ē et
frater ⁊ angustijs comparat ut
et hereditatis alterius alterius cohereꝛ
se fiducia cum amicoꝝ bona sint
admittē communia et q⁹ amicicie
dissoluitur per litem et bella sub
duxit ꝗm regnū caymi ⁊ et pax
et quia per appōitū amicicie reform
mantur et conseruentur perdulcia
uerba subditur amicū salutare
non confundas etiam si inimicꝰ
te et ꝙm sumit aliqua uerba
dissensionis et a facie alterius no
me abstondam sic hūt lib⁹ cor
recti ⁊ sanctitatem alterius no offu
giam ut doni exemplū ⁊ simile
faciendi et si mala ꝛ euenerint
per alterū ⁊ ꝓpter altū sustinendo
patienter ꝓpter amicicie bonū
Omne qui audiet tacebit se
ipso ⁊ ab offensione amici tas

tigatus ⁊ mei exemplo ꝗdeo pulsu
optando Quis dabit ſi mee custo
diam ut amici non offendam q
super labia mea signaculū ponat
ut non aperiantur mihi debito mo
do loquendi Ut non cadam in pijs
⁊ labijs oꝝ meoꝝ peccatis et ligua
mea perdet me ⁊ digitū faciat
perditionis Cap. xxiiii.
Domine pater Cuius ab
illo loco non diuisus ꝙ uo
luerit mihi uigit ad detestacōē
peccati rationando sic contri
tionem facit deprecando ut pita
que detestatus ē in alijs no repe
tatur in ipso et ut exemplo sui
alios studeant deū exorare ꝙ c
uictatem et detestacōē peccati sit
ingressus precedit quia primo penit
tiam ordine quo se conuertit ad
alterū in formatōne ⁊ doctrina sibi
circa primū dicit deprecando.
Ne pater eius per tractatōne
ordinatoꝝ uite mee perspecta
tondestensionē ne derelinquas
me meorum pijs alterius ⁊ patricoꝝ
et impioꝝ Deq⁹ libros lectionis
⁊ capitulo precedenti ne spinas me
rade milla expiacōe mquam te
derunt Quibus suppōnit magi
stratui meo quasi dicat Ultima
quibus supponat flagella animaꝝ
sua tragitatio retundit animo et
mecordē meo doctrinam sapie q
firmat in bono ut agnoscat ei⁹
corp⁹ ⁊ delictis tragitatorum non
parcat michi sed starim trima
uel pena rapiat et appareat
delicta corp⁹ ⁊ tragitatus spiritu

in opus malū nec accessant ꝯ
noiantie mee nec ꝛ ne pūris co-
gitacōnib addantur peccata ofb
et opib et cōsuetudinib et mitadd
meos pectu aduersabit meaꝝ
ꝛ demoni et gaudeat inimicus
meus q̄ dyabolus qui gaudet de
peccatis hoīm et magnifice doctor
dñe pater ꝛ exponatur michi
excellentia oculoꝝ ne dedig michi
ꝛ superbiam no permittas ni
dnai et omē desidiā prauā au
fer ame prohibens me tali de
fideli transmittere differ ame ne
tris concupiscentia ꝛ gulam et
qua ministrat luxurie materiam sub-
dito et concubitus concupiscentie
et dā irreuerenti et mi fremito
uel mi frumento ꝛ mi spiritu uel
mdisereto qui tacet sapiā aspoꝛ
dicta et dicitur mi frumitus ab
mi q̄ sone et frumite mis q̄
t pars gutturis qua saporsen-
titur ꝛ agitur sensus et dā
irreuerenti ꝛ ne p mittas ami
mea mtrare mi irreuerentiam
et mi spiritia ¶ Doctrinam dis
hic se conferit ad aliqꝝ mi fore-
nem primo ad fugiendū petin
dis q̄ opus ē Dico genera p-
ma nidias quia primo monet mi-
tare mtrationem q̄ aliam ma-
lam locutionē ē est et alia loq
la Circa primū p̄ exercitat primo
attentione audiendū dicens
Doctrinam dis audite filij audite
corpis et cordis et qui custo
dit allam cor de retinendo
et opere implendo Nam perfecti labijs
suis male loquendo nec scandalizabit
ꝛ nec mopedibus nequissimis ex-
tentibus t de malis q̄ deo subdunt
Qui anitate sua apprehendent pcōr
ad yabolo laqueū sibi tendente et
superbis corde et maledictis ore
scandalizabunt mallis ꝛ tradet in
dyaboli laqueis ¶ Quarto mi postq̄
exercuit audientiā attentionis hic
conter ponit suam monitionē ti
ad maiorem sequendū intelligentiā
queritur utrū assuefactio mirandi
sit bona et iudicat q̄ sic Quia mira
mentū ad reuerentia diuinis dei mtro-
ducit t q̄ mirabilis tanq̄ infalli-
bile testimoniū Veritas ergo rōis
confirmatur dicto Domini super
mattheū Qui intrat Veneratur
aut diligit eum per quē intrat sed
assuefactio omnibus actus est bona
ergo ꝛ Ad contrariū arguitur
q̄ multa mirabilia bona ayath di-
cit saluator ergo aliq̄ dicendo nō
no intrabo omnino ꝛ Ad hoc dm
q̄ aliq̄ t bonū sedm q̄ tamē est
naturaliter q̄ quis contrarie eo male
sentit sume calūpnia bonū tamē
qui sumit indigne iudicatur sibi ma
ducat et bibit pma condi sit
t nyposito Quarto dm cum sedm
se licitū et honestū q̄ patet
ex quo origine Nam ex hac mi
tradicta t q̄ homines reddit
dcti hic mi fallibile veritatem
et omē certā cognitionē et proui-
dentia Similiter patet ex fine
Nam ad hoc mirabilia inducit

q̄ lites et controuersie inter ho-
mines tñmentur Vt dicitur hic
vi dñus contra ipse corp̄. s. hom̄
fimus ad tñmacōnē et iuramētū te-
dit tamē ad malū alterius qui eo
debite vtitur. s. q̄n̄ sine necessitate
et cautela debita hoc facit Videt
tamē q̄uam sentētia hīē ad ea
qui ap̄m ex leuitate nulla causa vo-
cat ea interesse q̄ fidē no debet
etiam de aliquo honesto viro eo
q̄ audiatur in hoc casu irreuerentia
hoc aūt sit manifestatōe iuramēti
ergo vī q̄ tm̄ quia ex assuefactōne
iuramēti imminet periculū per in-
iuriam Nam homo de facili delinquit
in verbo eo q̄ lingua sua et in libi
to q̄nare tamē ad detractōes ali-
cuius accedit nec potest iustitia bo
mis et sanctū Dicit. s. nisi me-
diocriam materiā necessitatis habē
q̄ tamē ex tali causa aliud non expe-
dit Per dicta patent argumēta
Nam assuefactio magis redit in
irreuerentiam nominis dei quā ibi
dicit et sic patet p̄mū Ad 2m
dicendū q̄ Hieronimus loquitur in
casu magis rō cautela et reuēntia
debita iuratur Ad 3m dicendū
math v. Dicendū q̄ non omne
et q̄dam non equipollent Ad hoc
ergo q̄ dicitur ego autē dico vobis
non iurare simpliciter nō p̄hibetur
omne iuramētū sed carens neces-
tate et cautela debita ramibus
predict Iuratōm sic igitur
patet per rationē intentionē dicte
Iuratōm Ad 4m et patet ex dicto

sententia Nomen aūt dei nō
sit assidua in ore tuo s. ad iuradū
utp̄ redicte et debet tamē ee fre-
quens mō ad deprecandū et
nominibus sanctorū non ad impetrāde
iurando frequēt impie quoniam
non est in omnibus abstinē a ab
offensa corp̄ Dicit enim sumus mē-
rogatus assidue et questionatus
per flagella amore nō minuet
et non tarebit timore tui ḡ per-
flagellatōnē sic torpis Hieronimus
minus perdeum et nominas et
iurans per nomina sanctorū etho
assidue mutato aspectu nō purga
bitur quia per talem consuetudinē
malam in iuramētū allicitur labi
et assidue Vir multū iurans
replebitur iniquitate Nam eo
hoc meretur per unum per mul-
mentiū falsum q̄ contra iustitiā
et iuramētū in quilibet q̄ contra
iustitia Et nō discedet a domo illi
plaga et vindicta diuisa saltem
filiis et etiam alieni impii gra-
uiter punitur homines p̄ peccatis
et si frustrantur fratre opperiun-
tis sibi dampnū in ferendo De-
licētū assimus super xp̄iē est quia
tenetur ad restitutiōē et debet
adhoc cogi si prolatū sit
contra eū et si dissimulauit ta-
cendo iuratem Primus declara
tōe aduertitur interestem iuramē
nestre delinquer dupliciter sci
contra se falsum iurando et con
p̄x̄m dampnificando retinēte
alicui mercimonia et aliud in bur-
sa s. illum cui pecuniā retinet

Et si in quacūq; iuramēto iurando
sine causa uel ex causa non iusti-
ficabitur nam in hac reuēcia
continet iuramēto iudicium et supra
repletur omī retributione a p̄ca
debita domino alterius nam aliq̄s
filij puniūt pena tali quare etiā
et maxime q̄n sunt imitatores
patrū delicti sicut frequēter fit in
q̄rto Nam filius audiens fre-
quēter patrē name iurare ex
hoc accipit mala consimile
Est et alia hic contēta detesta-
quedam alia peccata lasciuie et
primo peccatū blasphemie ibi dicit
est et alia loquela contrariā sti-
rodeti Nam si iuramēto in nomi-
deus ut testis in fallibilis veritat
In blasphemia uero sibi magis
impanitur crimen falsitat In
morte Nam blasphemia mere
mortem achamme et eterā morte
natiē Nam blasphemus lapi-
dari precipitur in lege leuitici x
quia aliqui libri hinc morti et
et sub intelligitur obligata et
sic eadem sentencia Non in
remanet in hereditate iacob q̄
sicut dictū et blasphemo precī-
pitur auferi de hereditate iacob
per mortē et eā misericordibus
her anima auferet s. falsa et
ministrata iuramēto et blasphemia
et mendacijs no exemptabunt
r. non delectabunt sed magis
moribus contrarijs signū mitg
generati et delectatē in q̄re ij ethi
Contēter detestatur pcīm lasciuie
irreuerētie dicens Audistis quia

est loquele que ḡre et loquela irreuēn-
tie non afficiat os tuū Nam actg
talis est malus et consuetudo peior
et q̄m parentibus maxime deberur
reuēcia et per cōns irreuēcia ad
ipsos et pessima Ideo subiungit men-
to patris et matris tue exhibendo
eis debitam reuēcia et omnē irre-
uerentiam precludo In medio eni
magnatus consistus quasi directe
tiret ad maiorem stando suus cle-
uatus quam parentes tui non tu
debes eis reuēcie obluisti ne
forte obliuiscaris-te deq; gratia sua
tibi subtrahendo et te confusibilē
deserendo et assiduitate tua circa
parētes irreuēcia ni faciatg in
ḡtemū patriaꝝ ades et hominū
et maluisses non nasci ex impa-
cietia tue deiectionis sicut patiūt
multi Consequēter detestatur
pcīm lasciuie in uniose dicēs
Homo assuetus multis pugnet ij
sicut fuit semey ut hi ij regū
xxi In omnibus diebus suis non
erudiētur quia contempsit mo-
nita alia Deo genera post
peccatū lasciuie hic contēr
detestatur ipsius pcīm species et
primo duo breuiter et expediendo
Lo terciū magis ignorādo ho-
minū formatis Contra p̄mū dic
Duo genera habundant in pcīis
quia sunt causa pluriū sequentiū
scripturā q̄ radix oīm malorū
prima thimothei vi grauiores q̄
et octauo multorū malorū et spe-
cialiter per districtate et tria

addmit ꝛram ꝟmdicte diuine et
perdicionē ꝛcheome et ꝛstrud adulte-
riū Sequo postea magis prosequet
Decimo subdit anima cadida q̄ ꝯsē
ardens ardoē cupiditat dequo dic
beatus libro de conplacde Comor
ꝛgnor ethyne ardet amor hūdi nō
extinguitur donec aliquid glutiat
alioꝝ bona male acquirendo et
subditur de stō Et homo nequam
hoc carnē sic a· gulosus qui sibi
nequam est por ōs suū Quia
gulositas non solū tenet nocet
anime qđ sed etiā corpi generat
multas passiones et infirmitates
Quondecimetur donec mitendat
ꝛgnem sc luxurie Nam ventus
nutritiua materiā ministrat ge-
neratiue Vnde dicit Ieronimꝰ
Venter mero estuans rito spi-
nat in libidinem Homini fo-
nicatio hic ponitur terciū et po
quintū adiunxit Co quintū ad mulierē
ubi dic et mulier Circa primū
dicitur haim formitatoia ꝛ luxurios
ad mīs panis diuitis ꝛ omis alie
mulier appetibilis non fatigā-
bitur transgredies ꝛ non re-
sabit transgredi mandatū dei
exadi xx Non mechabeis usq
adfinem uite sic et quia peccatū
luxurie obtat metem eo q̄ reddit
hominē bestiale subditur omis
homo qui transgredit lectū
suū per adulteriū in animam
suam ꝛ in contemptū anime
sue ni ferens quter carnis uolup
tatem exercens exteratus vo-
luptate quib me uidet nequa
diceret nullus nec homo nec deꝰ
et pater lutta et subditur cuius
causa nō dicitur Quonia expelli-
ase timore dei hmodi homēs
timor ꝛ adulteri quo timet vo-
luptate primā expellit ase timo-
rem dei motus enī maiores de
pellunt minores sicut plato sapiēs
Adulter nec minus fortiē trahī
a voluptate et sic rethinitur adei
timōē Et actiui homi timet res
illud ꝛ homines constis qui adulti
qui in hoc sibi seruiūt timore
dicti nec eius offensam meuriūt
et adulando et de facto sibus suis
cum commendauit et sic mipis
cū nutriuit et per cōs timore
dei alios expellunt quater quod
nō considerat q̄ deus oīm vide-
at ad puniendū qs sequitur et sic
cognouit ꝛ cognoscere neglexit
quoniam actiui dīm multo luciduis
sunt super solem claritas enim solis
non e nisi quidam effectus et mo-
dica stincilla dīne claritatis cuius
spiritus omnes quas homēs quiēti-
tiaq occultas et profundū abissi
adquadnan pertingit luxoliis
et homīs corda que soli deo sunt
nota Deo enī deo antequā fiāt
creentur omnia sunt agnita sua
et agens per intellectu et sic
prior cognoscens et sic pq per
fectū ꝛ pq creatōne rerū cog
nostre omnia cyquis cum recognouit
antequā cēnt in effectu Cquit

et quod postea subditur aute ad
ultra pena ei dicitur sic in patibu
ciui tabis condicabitur a puniet
quia in palam lapidab precipitur
ut predictu et etquasi pullus cani
a mdomito et voluptati dedicus
fugabitur ut sic captus puniatur
et cit dedecus omnibus annis pu
exulitate trimis et primogenitis

Sic et mulier hic tenet de
testatur petrand adulterij quod
ad mulcta dicet Sic et mulier
omis relinquet viru suu qui pecta
luit quia tenetur ei obedire et
debita redde stantes hereditate
a heredem viri sui exalienoma
trimonio qm adulter cum ea ingesi
allegatus et sit filia que eo
co tenupit priuat hereditate pa
terna et naph in statuit in alie
Primo cm in lege dei altissimi
credibilis fiat que dicit exodi
xx non machabeis Qo viru
suu derelinquet adulterabit corpe
suo apud tum no habet eum pte
sed vir pna corp qui Qo mad
ultera fornicata est a pellicata et
qualis viros filias statuit subi
mato suo et qua sedm legem di
publice puniri subditur Her
mi etia adducetur a mechalio
coram iudicibus et in filias
eius respicietur Vtru sint
legitimi uel allegittimi et si
probentur allegittimi deinde
de domo matis Qco subditur
Non tradet eet filij eius seue
dictu fuit recte iudicet pi

radices quia non stabilientur in
hereditate matis et rami eius a
filij filiop non dabunt fructu a
non prosperabuntur Qco subdit
Derelinquet in maledictu memo
riam eius sta matris adultere tui
maledicent homies in sempiterna filiop
adulterinop Qui dicitur et dedecus
illius non delebitur coram deo
si perseuet in malo nec etia coram
hominibus usq ad magnu tempus

Consequenter exponit de adultrio
et adulterio concludit intentu dicit
et agnoscere qui derelicti sunt a
coti viri et mulies qm michil me
lius et quam timor dei s filialis
qui cauet offensam dei et michil
dulcius quie pallata uir disponet
hinc quam respicet in mandatu
dei Non solu speculatiue tagnos
tendo sed etia practice ope ad im
plendo Gloia magna et sequi dim
pernianam iustitie longitudo cm
dicit a eterna uita assimetur
abcd a ados qui dat illam sequen
tibus apm pernianam mandatoru
suorum Cap. xxm.

Sapientia laudabit ater
tio capitulo et ultra actid
et de exercitio virtutu hic
gnter agitur de statibus ecclie in
quibus fit hec exercitiu et qui
hmodi status sedm ordine dnice
sapie distinguitur Qo primo ge
nitur sapientie comendatio Qo
subditur hmodi statuu distinctio
capitulo xxiv Ad euidentia aut
ditandu sciendu q aliq exponut

hoc capitulū de lege vetꝰ et nova
que dicitur sapiētia diuina quia nō
t humanitus in lectera sed diuinitꝰ
revelata Ad hoc aut allegant q̄
dicitur in fra eodem capitulo Hec
emā liber vite et testamēti altis
simi Sed salvo meliori iudicio hoc
non videtur mihi bene dictū Nam in
persona sapie Dequa fit hic sermo
dicitur in hoc capitulo lex aut ve
tus pgea fuit data vt hic expedi
t q̄ quasi per duo milia annoꝝ Et
nouia postea per tantū tempus
cramplius Preterea de eade sapia
dequa fit hic sermo dicitur Admiretꝰ
et ante secula creata sum q̄ non
p̄ dici delege vetꝰ vel nouo q̄ te
net expōi fuisse creati iudeoꝝ
q̄ fingunt legem beteri creata
fuisse ante mundi int̄ in fra plenig
dicetur Propter quod dicendū q̄ h̄
agitur de sapia diuina personaliter
dicta que e sapiētia genita Om
ni cui⁹ persona dicitur hic ego
ex ore altissimi prodigi et de hac
plenius fiet dictū in principio huius li
bri Sic ergo procedit quia primo
ponit hui⁹ sapiēte cōmendatiōꝫ Se
cundo describit eius generatio ibi ego ex
ore al Tertio ponit tanti questio ali
ad huc dubitata Circa primū dicit
Sapiencia laudabit animā sua
i. seipam eo modo loquendi quo di
cimꝰ li Juravit sibi exercitum
per animā suā i. per seipm Eccli
xxiij Per memetipm juravi dicit
dns Laudatur autē hic genita sapiētia
que e idem q̄ verbum dīni se
ipam per angelos per q̄s hab et
alios sanctos et extra per se ipam
in humanitate assumpta exp̄ime
excellentia qua helevat supra q̄libet
q̄ Ego et p̄r unus sum q̄ et nudeꝰ
p̄r honorabimur quia sumus p̄r
et in filio vra et ecclesia ut dicit
Johes xviij sic filius honorat pr
em et p̄r in filio et in medio
ecclie sui glorificat i. in medio
sanctoꝝ angeloꝝ et extra homi
nes qui sunt eius effectus et merito
sibi altissimi assistet ab sui s.
merita triumphante illuminando
angelos et docendo et merita
militante in humanitate assump
ta predicando in templo et aliis
docendo et in conspectu omniū
aliūs i. manifestus miracula fa
ciente altissimi sanctis quia fi
eliant ad declaracōnē sicut dictuꝫ
est in medio ecclie sui exaltabitur
Nam de medio apl̄oꝝ et aliis
videntibus elevatus fuit in
celū in nubi ultimo et actu
p̄mo et in plenitudine sanctoꝝ
glorificatur Dequo dicitur q̄d
primo Vidimꝰ eū quasi omnipotēti
ante plenū i gra et virtute et vi
dem subditum et de plenitudine
eius omnes nos accepimꝰ vt et
in medio electoꝝ hebr laude
Nam a spiritu angelici et electi
laudantur merito et merito benedi
cti benedicuntur i. bona dicentur
dicens illud q̄ sequitur de sua
commendatione eterna per

quam hr bonitatem mstimita
apare sicut adeitate non tame
aliam nisi sd eandem ¶ Ego q
ore hic conter describim- sapie
genite generato & pmo gnia
to eternalib apte Qo tempal
exvngme ꝑ posiu dand pma
mdiab quia pmo describim gna
no uerbi Qo per uerbu creato
mundi ꝑ egofert & smilem pro
cessum tenet beatus iohannes
mp nipio euangelij sui Vbi
pmo uerbi dim ponit emana-
tionis dicens & mpn nipio erat ibid
ꝓ Qo mundi creationis dicens.
Omia per ipm facta sunt ꝓ
Qo uerbi incarnationis ait dici
& uerbu caro factu e ꝓ Ter-
tia pmi mperfona uerbi d
sapiecie genite dicit ego ex
ore altissimi r. dei patris ꝙdi
& dicitur hic os altissimi po
tentia generatiua patris q
ꝙdicitur uerbum sicut pre
corpali producitur verbu sen-
sibilem nam intelligibilia sig
nantur per similitudines sen-
sibiliu ¶ Imagentur an omes
creaturas exhor pater q spiritu
sco loquitur hic de sapia dina
essentialit dicta quia nos est
gnans nec genita nec ata
sapientia quitatiue creata per
hoc q dicitur An omes cre-
aturas Oriendo tame q mdi
moderni in sio errore obstinati ne-
gando diuinitatem xpi hinc per-
consequens negare distinctionem per
sonalem inter deum genitorem et genitu
que tamen hic exprimitur Qo dcho
libro non curant quia apm non
recipiunt libru autem alie proverbioꝝ
salomonis inter sacros libros re-
cipiunt Vbi octauus capitulo de sa
pientia diuina ponitur eadem sen
tentia Nondu erant abissi et ego
iam concepta eram et ante om-
nes colles ego parturiebar Vbi uero
& conceptus et partus Vbi est
generans et genitus Pacis uero
et natiua non patitur q eadem
simplex persona respectu sui ipsius
sit generans et genita nulla
enim res se ipam gignit uel adse
producit Ad euitandu igitur in
deo distinctionem genitoris et genitu
sinxerunt iudei q lex fuit creata
ante mundu per duo milia annoꝝ
sed hoc patet manifeste falsu
quia lex non potuit per se creari ne
in mente alicuius angelica uel hu-
mana uel in scripto ut in lapidibꝫ
fuit lex moysi Vel aliqua alia
materia et Vterq modus ꝓsuppo-
nit alterius creationem hoc etiam
dicere e ata irrationabile q nos est
contra apm disputandu ac ¶
Ego steti hic conter describe pro
cessus creaturaru per sapientia
genitam sue per uerbum et
pmo processus iste declaratur

Qo per scripturam confirmatur ihc
omia liber Pma ad huc mdias
quia primo declaratur processus trac-
tatuum quantu ad se naturae Qo
quinto ad se gre ihc et in omnibus hijs
Circa primu dicitur imperfecta sapie
gemte siue ueibi ego feci meliꝰ
uel oriretur hmoi mdefinitu De-
hinc tripali pater genes primo
dixit deus fiat lux et facta e lux
et steuit ibidem plenius explicatu
Et steuit nebula tpi omiꝰ tram
Dubius em primis dictis sma-
tonis ueru elemeta quatuor non
fuisse abinuicem perfecte distincta
Nam aqua tue non huit comple-
tam densitate sed quasi vaporalem
erat elenata per tactu aerem et
sic per medium nebule terrebat to
tam tram Za ita die distincta sunt
elemeta accepit adeo debita depsi-
tionem qui fecit et et mitra contactu
tates ad recipiendu aque partem
et sic apparuit arida et elemeta
distincta prout dictu fuit plenius
genes primo Ego altissimus hi-
tatu disponendo tcte empnat q
statim facta fuit angelis repletu
et thronis meq a ptas maxi
tatis pna mihi Nam per aiam
disponitur generatu mihi macre
Cum tcte a sydera tcte lumi-
naribus et stellis ornatu cumu-
lam disponendo motu orbiu
Oriendu tame q ly sola non ex
cludit pater et spiritus sancto

Nam stm plm lj den. solu ade
te q non ti alio et ideo qn aliquid
determinat sibi subiectum in ordine
ad predicatu non excludit a conspe-
tio predicati aliud q hoc ydemptita-
tem ti subiecto sed q hoc aliquo-
tem Pater et filius et spiritus
sanctus sunt omne simpr in esse-
tia et distinguunt in persona
Quater quod dicto exclusiua addi-
ta ami persone mordine predi-
tatum personale facit exclusiõ
aliaru personaꝝ Vt ti dicatur
solus pater generat filiu n.
et spiritus sanctus non generant
Si alie predicatu sit essentiale te
non excludunt alie persone Si
magis includuntur eo q sunt
omne in essentia Circa mppsito
quia circuire tcte per dispositõ
motus orbiu et commune tori tri-
mitati sunt et tcte Et ideo ti
dicitur imparsona sapientie genite
gratia tcte tuiui sola per hoc sola
no excludunt pater et spiritus sc
sed magis includuntur et pro
fundu abyssi penetrauit sc tuiu do
tonitruu tatos mitra ut congre-
garent aque et apparet arida q
congregatio vocatur oceanus
uel abissus et in fluctibus malis
ambulauit saluando noe et qui
cum eo erant in archa inter
aquas et fluctus diluuii Et in
omni tra steti Dando ei stabili-
tatem undiq tra centrum mudi
et in omni gente et in omni pplo

ſpmatu tertiu Nam omnē ptas
adnō deo t et m oim excellenc
et hymilitu tolla Virtute tala
ui ſit hnc libn correcti et pat
ſenſus Nam omcs tam magni
quam parui dei filio ſpmt ſubiec
ti quia toti trinitati et m hijs
omnibus hic conter ponitur effec
tus ſapiencie mirabilium qđ
ad eſſe gre hic alit effectus hr
locum m angelis et hominibus et
deangelis tacetur Sequit confir
matoe m homi paru loquit
ſcriptura Quſtificato uero hom
per gram facta t atatt trinitate
per regnicōnē dei et amōre ſuper
naturalem ad quam eleuatſ
patres ſancti ex electōne dina
et ao ponitur p̄mo her electio
Qo electōnis confirmato ad alm
rcio Qo ſanctificationis confirmato
ſanctificato ad quaſi rectus Circa
p̄mū ſciendū qđ milli hom dei gra
denegatur cui vult omcs homes
ſaluos fieri et ad cognitionē veritatſ
venire Vbi dicitur p̄ma thmo.
ij Sed aliqui ea carent quia no
ſcimtur diuinū m ſanctis adſu
per naturale bonū et ſic non
datur eis gra habitualis que dat
ſequentibus apm ſicut alias dif
fuſius declaratū ampliubus locis
Dicitur ergo Dei ſapiencia Im
omnibus ſc hominibus requiem
queſiui m ois habitando per
gratiam Vbi gradibus octo dic
her ſapiētia Delicie mee eſſe
tum filijs hoim Veruntamen
quia multiplicatis hominibus pg
diluuiū declinauit comuniter ad
ydolatriam Abraham tamē et
qui ab eo deſcenderunt per iacob
nepotem ſciuit m fide omnis vi
dei ſtetertut Vnde hereditas dni
tas dni Vocati ſunt Deutro
xxxij Pars aut dni populus eius
iacob funiculus hereditat eius
Qo ſubdit et m hereditate dni
morador p gratiam prius alios
ſanctificando hoc precepit et
dixit michi creator omn ſ aliud qđ
ſubdit Habitabit iacob inhita ois et
interpones et qui creauit me
Ad intellectu huius ſciendū qđ licet
tota trinitas iuſtificet homines
per gram tamē ad hanc facienda
iuſtificationē non dicitur p̄missſ
ſed tantū filius et ſpūs ſanctus
quia m iuſtibilis missio dnine dic
includit ſ. qđ persona illa omnio
non m habitet nec tem rōnale
per gram et quod illa persona pro
cedat ab alia Vnde ſcdm no que
mit p̄ter quod no tantū ſalt
ſibi mitti Vnde dicit aug9 de
trinitate Pater missq dicit legit
missus et filio et ſpiritu ſancto
tamen mitti non ſolū iuſtibi
liter ſicut filius aggaudit nitar
ne et ſpiritus ſanctus habitare ſpe
ſed etia indiuſtibiliter perdona quibus
m habitant nec ſc ſpiritus ſanctus
perdonū caritatſ et alia que per
ficiut voluntate filius aut per
donū ſapiētie et alia q̄ p ficiut

voluntatem filius autem per do-
mi sapientie et alia ꝙ perficit in
tellectū eo ꝙ spūs sanctus procedit
per modū voluntatis et filius per
modū intellectus Her igitur missio
sapientie gemite aptē potest dici
preceptū loquēdo large Et sic dic
tum precepit et dixit mi creator
omm a. deus pater mittens dicto
modo filiū Et quia posset aliquis
credē q per talem missionē filius
separetur a patre ꝓpter hoc ante-
quam quam altera procedatur ꝙd
removendum cum dicatur et qui cre
auit me a. eternalit̄ gmando de-
dit et q large loquēdo pt dici ea-
dē ut diffusius dictū fuit supra
pmo capitulo exponendo aliud por
omm creata e sapia Requiescat
me in tabernaculo meo a. in me
apa quia ꝓpter dicta missionem
filius quiet sapia gemita non-
dimittit et mysce nec pi in
filio Consequenter restringit ꝙd
tum dicens et dixit michi deus
pater In iacob habita et in ꝙd
hereditare a. mpto descendere
a iacob qui alio nomie dictus est
ꝙd gene. xxxii In hoc enim ꝙd
remansit fides et cultus vnius
vei dei recte contra ad ydola-
tam declinantibus Triendum
etiam q iste quilibet magis deno-
minatur iacob qui et ꝙd quia
abrahā et ysaac quia non ab
eo4 filij fuit fideles ut patet
de ismahele et esau sed omes filij
iacob fuit dei cultores ꝓpter
quod et tribus illius ꝙlr denomi-
abeis et in doctis meis mitte ta-
dicens a. precepta decalogi et alia ce-
monialia et iudicialia ꝙ fuit illi
Ipso data ut per eop observari a
tradicatur in sapientia dna Abm
mo hic inter ponitur declarationis p
dicte confirmacō ꝙ facta fuit per-
stabilitatem regni et christiane
templi ꝑ filios dauid et salomonis
Premittitur tamē hic sapiēcie ge-
mite eternitas ut per hoc osten-
datur causa sufficies stabilitatis
in aliis Dicit igitur abmo q
hoc no pt intelligi in tali ꝙs
quia subdatur et ante secula a.
sed intelligitur ipe pater qui est
principiū emanationis personarū
et ante secula a. eternalit̄ quia
filius eternaliter procedit a patre
creata sum a. alios assumptus esse
per generationē que large patet
dici creatio ut plenius fuit dictū
supra pmo capitulo Aliter exponit
aliqui creata sum a. prima creatu
scilicet humanā naturā ꝑ vnita-
te persone assumendam Iuxta aut
hoc expositio continuat ultra tem
non tamen videtur et scdm aut-
toris huius libri intentionē videm
et supra capitulo pmo Hec etiam
videtur ex precessu huius capitulis
in quo a principio usq ad finē pa-
mit prerogatiue sapientie gemite
Sic autem premisi notate aliqua
prerogatiua quia tamen sapie cre-
atore quemadmodū mine Nam ab e-
terno premissa et perduci inpe

modo

et usq; ad finem seculi non de
finam & eternaliter perstam-
et in hñitacõe sancta & immaculate
sanctaq; coram apo deo pre immi
trani & missand quod impibile q
cand sanctificatõne implean mo
supradicto vel aliter et in hñitate
& congregatõe nostraq; cora apo
ministrau & ministrie fieri per
daron et alios sacerdotes bones sic
dicitur ghi xvii imperia dñi Mise
regnum q; timeas dñm & alias cog
nosce fieri ¶ Et sic in pon hic
cõiter ponitur dicte dedicõis con
finatio sq; dificatõne templi et
confirmatõne regni tpe dauid et
salamonis Et dicit scriptura dei et
sic in pon formata sum qsti tame
formatio non dicit aliquid mutatõne
indeo sed mercatid inquia firmius
stabilitur dona dña Dicitur aue
dei sapiencia firmata in nore pon
cog ibi fuit dificatu templi iij
regũ vi inquis archa et qpiacuit
que repsentabant sedem dei ut
dictu fuit exodi xxv habunt stabi
lem mansionem nec vltra fuit
portata declaro ad locum quietam
fuisse perdesertu et posted metu
premissionis ut patet amplius
lonis qmo regũ et in ciuitate sanc
tificata. Hierusalem addei nisid e
lecta iii Regũ xiiij similiter req
eni per spetalem hñitatõne cog
abi dngebat ridens dei et mirabi
lita mea qnia facta fuit ciuitas
metropolis et regia et exordia
cõne spetali dña et traditum
& dona mea firmius stabilium in nro
honorificato & in nro qui fuit ho
nõrificatus adeo preteris qui eo q di
sposuerat ab eterno expulso tamen
assumet Quapropter dedit eis legem
et qphas sacerdotu et regnu qpter
quod dicitur deut iiij Hec e gens
sic inclita ar et ps eclarii Non fecit
taliter omni nacõni ar et in partes
dei mei hereditas illius sic qui ho
norificat Ad hui intellectu scdd
q ly mei pe et gemitus huiq pnõ
ego et sic e sensus in partes dei
mei & in partes dei quis deus ego
sum hereditas illius quasi diceret
nitabatur que e electoru hereditas
ilera e in partes meas & apur me
Alio mo pe et gemitus huiq pro
nois meis et sic e sensus in partes
dei mei & apur patre qui est deus
meus hereditas illius & beatitudo
qui honorificat et utroq; mo con
tinet vitatem nam electoru beatitudo
consistit obiectiue in pre et filio
qohis xvii Hec e vita eterna ut
cognoscant te solum deu et quem
misisti ihm xpm Perhoc tame
nis excludunt spiritus sanctus sed ma
gis includunt ut patet ex supra
dictis sed remanet questio quid
pater dicit deus filij Adquod
dicendu hmdo respectu ad humani
tatem e manifeste verum Ego in
dicit qohis xvi Ascendo ad patrem
meu et ad patrem vrm deu meu
et deu vrm habendo ad respectu
ad naturam diuina pe etiam in
ficti Dicitur eni filius scdm
humanam naturam deus adeo

ſtatur dicatur in ſymbolo de ipſo lu-
men de lumine deū verū de deo veō
et ſic videtur quia in persona filij de
patre pōt dici in partes dei mei q.
patris qui et deus aqua ſunt idem ta-
men deus cum ipso messeria diſtic-
tus tamē in persona et in plenitudine
sanctoꝝ .r. in congregatione eoꝝ De-
tentio mea .r. mansio mea pergrauā
cyathi xvii Vbi duo uel trēs congre-
gati fuerit in nomine meo in medio
eoꝝ ego sum ¶ Quasi cedrus hic
tamen ponitur dicte confirmatōis
fructificatio et primo quātū ad fructu
uite actiue Qo contemplatiue i ego
mater Prima in duas quia primo pō
dicta fructificatio Qo fame diffuſo i
ſtatur cynamomū Circa primū sciendū
q̄ triplex ſtatus diuersaꝝ ſpecierū magꝝ
fructificat in una era quam in alia
et sic ponitur hic exempla plurium
arborū uel cōe nascentiū in diuerſis
locis notabiliter- fructificantiū et
dicitur quasi cedrus exaltata ſum
dūmo .r. ſicut cedrus notabiliter in
monte libani sic exaltata sum ampla
ſtat per augmentatiōne cultus dīni
per quam dicitur diuina ſapientia ex
altari non in se quia nō pōt augeri
nec in minimo cum ſit infinita ſdm
Damc et effectibus suis ſicut dicit
deus magnificatus qui de iſto laudat
nobis cp̄s xxxiii magnificate dīm
mecū et per alia diuini cultus
augmentatio facta fuit maxime per
dauid et salomonem ezechie et iosie
et patet exodi xv et pal' et cō
mo exponitur exempla que ponit
Quasi expreſſius ad .r. ſicut iſta fruc-
tificant notabiliter in locis hic
expreſſis Sic ſapientia dei exaltata
e modo predicto Dicendū tamen
q̄ nō dicitur hic quasi palma ex
altata ſum meados tradens nō e
locus deſerti Vbi manserint filij
iſrl̄ per aliquod tempus Vr dicit
Deuter q̄nto Godofrus in tradens liber-
me ad Sed est alia ſtra in pter
inde Ad diſtinctionē altaris dicitur
tradens absolute Sapie vi· Alia vero
tradens bene Dicendū autē q̄ hic
ponuntur plura exempla corporalia
ad exprimendū augmentū donoꝝ ſpīa-
lium q̄ excellentius augmento corpo-
rali Dicitur mater ad exprimendū
amorem excellentē quem hō ad
filium Vtitur pluribus nominibus vi-
trius enim aliqui filium ſuum aliqui
torſum aliqui diem ſuum et sic de
pluribus ſuis ¶ Dicitur cynamomum
hic cōtra ponitur dilatatio fame
dīni cultus in ieruſalem augmen
tati propter quod multi non ſolū
de iudeis ſed etiā degentibus venē
bant adorare deū in templo Vbi hō
iij regū viii et iohis xii Hoc
quidem diffuſio ſignatur hic per
bonū odorem Qm q̄ dicit cum
p̄mo currens modore Augeroꝝ
tiorꝝ et ij coꝝ ij triti odorifera
ſtum in omni loco ¶ ponitur hō
plures arbores et ſpecies aromatice
quarū q̄litates explicare non cadit
pōnti Nam hic ſatis introducit
ad deſignandū diffuſionē bone fa-
me per ſanctitatem ſui odoris
Dicitur et arbores expreſſe impte

precedēt ad exprimendū augmentū
dīni cultus et similiter ponunt
hic plura aromatica et odorifera
admaiorem expressionē dissimilis
hanc fame Quia tamē vocabuli
c hic exponendi cā dicatur et angula
que ē species aromatica humano
angulo similis ppter quā latine
nanata ē angula exodi xxx no-
minatur amicha ō dnus cū grece
Angulus ē latine et ē una de
tior speciebus ex quibus confitieba
thymiama ham odoris odorem
m altaī thymiamatis utebantur ubi-
dam Ego mater hic tēnit po
sitionē mētis contemplatiua
tempe nam in veteris testamenti
sunt aliqui in contemplatione d'mor
notabiliter elevati sicut patet
de noyse qui loquebatur cū deo sic
homo ad amicū suū exodi xxxiij
et de aliis quibus et hoc fuit per
sapiē dnī Ego dicit sapiēcia dīna
ego mater pulcre dilectiōis tantem-
platiua nam in mētis et
pulcrior ē quam activa Ppterea
signatur per rachel que erat de
tora facie et venusto aspectu Ac-
tiua vero per liam que erat lip-
pis erat oculis genes xxix et ti
mois filialis et agnitionis super
naturalis et sancte spei per ex
pectationem future beatitudinis
Ista nam et alia intellectū per-
fectionis attribuuntur filio qui ē
sapientia genita In cuius erat per
sona ad hoc subditur Qui me
omnib̄ gra mite a me procedit
mita gratiosa et materia luminosa
Deo subditur et electis mihi me ois
spes mite gloriose et imitatis quia
possim eam dare transite ad me p
cognitionē et amorem discite qui
contempsistis me Nam omnibus pas
sim satisfacere qō subditur et age
ne ac omnibus meis amplenī ad
luminationibus dīnis Spūs ēm mea
a degustato mee bonitatis super
mel dulcis a pam ēm adequat alic
delectatio corporalis et hereditas mea
que ē vita beata super mel et fauū
quia quietat totaliter appetitū me
moria mea ingeneratōe sterilitatis
quia nīgma delebitur domestimus fac-
tor Qui edunt me empti sibi spū
liter incorporando adhuc esurient
ut plenius habeant medo etiā hic
et exponatur eadem modo Pe
ctus ēm spūalis et celestis exēplī
peralid et potum eo q̄ mentē pabulo
sanctū Quam refectōne perfectam
Qui audet me aure mētis qua cō
fundetur in conspectu summi iudicis
et qui speranter mihi me occulta
sapie ministeria in lege et ephetis
contenta fideliter exponendo Ve-
ram etiam habebit amicitiā
Liber anna hic ponitur confir-
mato predictorū per sacrā scriptu-
ram cū dicitur Liber anna liber
tate simple tantmet expresse et
dicitur hic sacra scriptura liber
tate eo q̄ ē in structura Veritatis
ad unitatem beatam Illa vero que
dicta sunt de processu creaturarū

uerbo ꝓfitet ad esse gre et tetra
dona hec dicta exponuntur in genesi et
alijs libris legalibus et ꝓphetalibus
et agyographis ut patet intuenti et
testamēti altissimi et agnitō ultat
hereditā tuā competuit facere simp-
tice s q e liber iste et testamēti
altissimi et agnitō ultat a tonite
tua hmg agnitōnis Legem man
dauit moysē non auctoritate ꝓpa
sd diuina imprecepta iusticiam
nam aliqua precepta tantum ent
iusticiam in ordine hoīm addeū
Alia uero iusticiam in ordine ho-
mīb ad ꝓpm et hereditatem
domini iacob Precepit eis filijs
israhel' intrāe tram ꝓmissionis sub
roboe iure et a strahel ꝓmissiones
quia non solum promisit deus fi-
lijs israhel' alia tram sed etiā multa
alia bona si fideliter ei seruirent
Et sub promissione alius tre ꝓna-
paliter intelligebatur promissio
tre viuentiū Quia scriptor hoc fre-
quenter in supioribus libris boni
temporalia non ꝓmittunt principa-
liter intuenti pro spiritus vir-
tutū que sunt meliora quia tpalia
bona ꝓmisit ante dñi manus e
mitis hoīm Et so sub promissione
bonorū temporalium semper intelli
gunter alia bona principaliꝰ pro
missa que sunt temporalibus me
liora Posuit dauid Postquid
arcui et de sapientie crucifixi genera
tione apte hic inter agitur
de temporali gnatōe ex virgine
Et ꝓmo ponitur huius sapientie
dignitas Qo sic doctrine precla-
ritatē Cui implet Circa ꝓmū
dicitur Posuit a statuit uel pro
misit ipe deus dauid puero suo
a filijs israhel humiliter et deuote
exeuntē a prodicē regem fortē
sumi exponi q intelligitur de ipo
qui descendit de semine dauid vn
carnem per virginem mariam ma-
thyssimo et apte dicto fortissima
De xpi Quib dicto rex gloie dns
fortis et potens dns potens in
prio manibus sedentē in sempi-
terna Circa predicta ꝓpa xp-
nulus natus e nobis et filius
datus e nobis et factus e principa-
tus super humeru eius et vocā-
bitur nomē eius admirabilis consilia-
rius deus fortis a Sequitur
Super solium dauid et super reg-
nū eius sedebit ut confirmet
illud et corroboret in iudicio et iusti-
cia amodo usq; in sempiternū Et
gabriel loquens marie huic ꝓmo
ostendit hoc in eius filio et mon-
strando dicens hic erit magnus
et filius altissimi vocabitur et
dabit illi dns deus sedem dauid ꝓris
eius et regnū domus iacob nec
nū et regni eius non erit finis
Cui implet hic initer de
scribitur doctrie xpi predicatio
et ꝓmo admittentes Qo admoni-
entes ꝑ ponentibus ꝓma admoni
tionis Nam ꝓmo ponitur doctri-
ne xpi eminentia Qo eminentie
causa alia quia perficit Circa

p̄mū ſtriendum q̄ ad oſtendendū
affluentiā doctrīe ꝓ ponitur
exemplum de quatuor fluuiis
paradiſi ne maquis valde habun-
dant et perhoc intelligitur ſcrip-
da xp̄i doctrina maquatuor euangeli-
ſtis deſcripta Per terrā uero flu-
uia et aque ductus hic poſita intel-
ligitur doctrina ap̄lōr et aliorū ſanctō
exp̄ſſe ſicut ante dictum eſt Sic
ergo dicitur de xp̄o Qui implet
quaſi phiſon ſapientia eam multi
plicando per ſuā doctrinam Sicut
phyſon effundit aquam et ſicut
tigris mediis nocturnis licet ſit
magnis fluuiis tamē ꝑ uicem
q̄ temporibus renouationis tre
naſtonali magis habundat ita ſ
Qui adimplet quaſi effluctus ſen-
ſum ſ patre ſcripture Nam ante
doctrinam xp̄i uidebantur omnia ve-
banter ſenſu literali ſed per doctrinā
xp̄i aperti ſunt ſenſus myſtici
ſc moralis allegōricus et anago-
gicus Iſti tres fluuij dicti ſunt
de fluuiis paradiſi per patet ge
neſis ij Qui multiplicat doctrinaz
euangelicam quaſ iordanis intem
pe meſſis tritici cū expreſſione mi
nuti cū undat ſuper nras alueos
ſui vt hr̄ poſtea iij Qui mittit
diſciplinam ſicut lucem ſ clara
et habundantem ſicut lyo clara
et ꝑ ſe diffundens per totū aere
et aſſiſtens omnibus indifferenter
ſiue perſpiraꝝ acceptōne quaſi
ignis inde Vnde mie hic a

q̄rtus paradiſi fluuius qui licet
ſit habundans valde tamē magis
habundat aquis Vndemaꝝ tempore
¶ Qui perficit Hic cōtexe deſcribit
habundantie dicte cauſa que ē ex hoc
q̄ patris et filij ſua ē ſapientia ꝑ
quā ſapientia filij ē īfinita inde
ꝓpter quod poteſt habundare doctri-
nam ſuā Sic ergo dicitur Qui ꝑ-
ficit ſ perfecte facit p̄mus ſtrie ad
ſapiam Nam ante xp̄m ſapia
fuit hoīb⁹ cōmunicata ſub uelami-
nibus et figuris in lege et ꝓphetis ꝑ
xp̄m per doctrinam ſuam habundanter
et lucide declarauit veritate ſ
in ſirmior non in uestigabit cum
Hamo cum puris et in firmus nō
potuit hoc facere marth vi Nemo no-
uit filium niſi pater neq; patrem
quis nouit niſi filius et cui voluit
filius reuelare Amā cum habundat
cognitione eius ſ. eius notitia eſt
habundantior mā quia notitia
xp̄i diuina ē ſimpliciter in finita
Notitia uero eius hūa ē etiam ꝑ
quid in finita ſ in quid ſe extendit
ad omnia que cognoſcit deus notitia
visionis Ideo ſubditur et complud
alluuies mabiſſo magna quia non
ē metamphoniſibile aperta tractatu
exquo ſequitur q̄ habundanter ef-
fundē ꝑ ſapientie dona ꝓpter
quod ſubditur in eius perſona ego
ſapia effudi flumina ſapientie ego
quaſi trames aque ſ. cursus fortis
et eſt eadem ſententia explicata
pluribus exemplis ad maiorē
aſſertionem et quaſi aque ductus

exiui de paradiso .r. a patre mi-
tamme homi et omib⁹ dilectis Johis
xvi Roimi apte et vem in mudu
Dixi rigabo ortu plantatoni .r. or-
tu militantis ecie in quo apli fuit
plantule pme pro ut ecia diffundit con
synagogam Hab uero plantulas ri-
gauit apli frequenter sua doctna
ut patet me in euangelijs et in ebri
abo partus mei fructum .r. recti
apl⁹ et aliorum credentiu mdie pe-
terostes habundanter mittendo
dona sancti spiritus que habundan-
christar nomie aliqm designat
in scriptura tam⁹ qm in ebriam
tarissim Unde et tue reputari
fuit ebris ut patet actu sedo et
factus e in trames habundas .r.
diffusio doctne ap̃ predicatone et aliorum
discipulorum et fluuij mens .r. doc-
tna mea aquemquant ad mare
.r. ad multitudinem gentiu et pulo⁹
Nam mare e congregatio aquaru et
apoc xvii dicitur Aque multe qui
multi Hanc autem predicatone in
uasit tristus apli actu primo dicens
eritis mi testes mihi in hiem et in tota
tudea atq samaria usq ad ultimu
tre Quoniam doctnam quasi am
lutanu .r. amnem qui lucet am
salem alluens omibus sine por-
sanaq accepone et enarrabo illa
poraplos aliosq discipulos usq
in longinquu .r. usq ad ultimu tre
uerbi e Penetrabo hic po
doctne xpi claritas addesimetos
Nam anima xpi a corpe separa
deitati tame connexa pestendit
ad inferos et illuminauit patres
illic detentos et quid ad hoc fuit
ponetrabo in inferos partes ere
et in hac mundi omes mortuos
suscitabit ad iudicium et quid ad
hoc subdit et in spiritu omes dor-
mientes et quia soli tue illumi-
nabunt humide glacie to subdit
et illuminabo omes sperantes in
dno Quasi uero in me fermi te
nebris retrudentur Ad hui
doctnam hic soluitur tacita quae-
tio qua scriptor huius libri in
mediate lectus e de medio
finali Posset aliquis dubitare
quare mitendis tu hic libru
tuu finire ad quo respondet
dicens Ad hoc enim predictis doc-
trinam quasi ap̃hetica effunda
.r. doctnam certam et uera sic
e ap̃hetica cui nulla subest fal
sitas cum sit adeo reuelata et
sic pars asta contineat preter-
eentibus sequentia et reliqua
illam inscripto querentibus sa-
pientiam Scribe om et no alijs
proficiat libri sapiendales et
non desmam in scriptu cas per
scriptum usq in eum sancti .r.
seculu futuru tue om tessabit
animas humana doctna Unde sc-
bitur Semic xxxi et no doce-
bunt ultra vir proximu suu
et vir fratrem suu dicens cog-
nosite dnm Omes om cog-
nosent me a minimo usq ad
maximu ait dns Videte .r.

cōsideratē nos studiosi qm̄ no
solum michi laborauī sed quapi
diuersē mi hoc uas hortor ad si
milia facienda Cap̄ xxvi

In tribus diuinis apparī
pio terrij tapinilī artis et
de exercicio eius dicit hic agē
de stationibus quibus hoc com
petit exercitium et diuidit in
mitres partes scdm̄ tres status
fidelis Nam primo agitur de statu
actiuoꝝ Qo de statu prelatoꝝ xx
vii Qo de statu contemplatiuoꝝ xxx
xx Prima diuisa nam auctor
primo premittit quedam preambula
adpositu Secdo prosequitur mitē
tum a omnib̄ plaga prima ad hui
mitres quia primo ponit quedam
ad statū actiuoꝝ expedientia Qo
quedam impedimenta ut opposita
uirtutē se ponūt magis eluctestrint
a tres species Qo quedam perficē
tia a malis mi suspectabilia Circa
primū sciendū q actiuus hō agit
ad tanguinitatis speciales et
ad proximos generales et ad uxo
rem singulariter et sic dicit In
tribus placui t spiritu meo tam
quam expedientibus ad statū
actiuoꝝ que sunt probata a
approbata coram deo et hominib̄
tamquā bona concordia status
a tanguinitatis coꝝ qui dicuntur
fratres mi simptima genes xiii
Ne queso sit iurgiū inter me
et te fratres enī sumus Hoc dixit
abraham ad loth qui tamen erat
nepos suus et amor ꝓximoꝝ
scdm̄ dm̄ preceptū Diliges proxi
mū tuū sicut te ipm̄ et Vir et
mulier sibi consentientes in bona
domus dispōnēt ¶ Tres species
hic tanguntur ponūtur tria impedientia
quia no amarricant malū nisi tanguā
mitū tres species odit anima mea
quantus cū natura sit diligenda
tamē Vitia sunt adiuuanda et
aggrauor ualde animo Alterius a
malicia cōp quia gratuitus est
portanda superbia quā
no hō materiam superbiendi sed
magis se humiliandi et diuitem
mendacem qui promittit et no
soluit cū tamē hō possit et bene
facturū et mi sensati Et non loquit
hic de bene ꝓpter natale defectū de
sapiente sed ꝓpter defectū diligētie
ignorante quia neglexit addiscē
do sequitur Intumescētie tua nam
congregasti sb sapientia addiscendo
et quo inimicos mi senectute tua
quasi dicat mihi no quia tuū est
mitesc et gotior hebetatur et ꝓ
oppōitū de bene sapiēte dicitur quā
speciosum tamarice iudicium a iudicium
districtōnis Tualde speciosū In
tamarice a manus capite etc a pre
sentib̄ qui legem debent scire
cognoscere iudicium certū et bonū
quam speciosa et Repentito est
eiusdem sententie ad maiorē asser
tionē corona senū multa pīa
a habundans scientia et gloria ti
lor timor dei · sine quo scia influit
et quem edificat quia timor filial

tamen eius tractatu ¶ Secundum hꝰ
breuiter per modum prefationis po-
nitur decem stratum actuum per
ficiencia que plenius in sequentibus
explicantur. Dicitur Nouem in
effabilia cordis a. deq̃ uos uentre
millies tor debet dubitare magni
ficauit a. magna bona reputauit et
dicendi dictam in lingua a. intel-
ligibiliter et aperte hominibus ra
tione utentibus Homo qui accu-
datur in filijs uultus quia iudet
eos misericordes per doctrina sua
hoc t primu et iudens subuersio
nem ¶ in mi contra rei publice
Nam per hoc uos remanent
in quiete hoc t secundum Beatus
qui habitat cui mulieres sensatu sua
per hoc delectabiliter et sanctu ui-
uit modamo ppa hoc t tertiu
et qui lingua pia sio t lapsus sua
hoc t ualde perfectu Iacobi iij q
non offendit uerbo hic perfectꝰ
t uir hoc t quartu Et qui no
seruiunt indignus se a. p̃tibꝰ
eis maligno agentiendo malo
et hoc t q̃rtu ¶ Beatus q̃ mue
nit amicu uerum Nam amicicia
uera t preciosior quantiq̃ re
possessa hoc t sextum et qui e-
narrat ystoriam tam grata doctor-
anti audienti a. hom̃ tarde retri-
uenti et spe adimplenti hoc om
tali redundat in bonum magistri
et hoc t septimu ¶ Quam magꝝ
nus qui inuenit sapiencia a. sa-
pidam notitiam decimus hoc t
octauu ¶ et sciencia a. notitia
misericordie per quam recte dirigit
in humanis hoc t nono ¶ Sed no
t super timentes dm quasi dicat
timor dm filialis t manus bonus
qo subditur timor dei super omia
se supponit quia alia precepta
excellit et hoc t decimu ¶ Cui
subditur beatus qui sta in spe et si
non adhuc in re qui tenet ultimu
firmiter usq; in finem dui assi-
milabitur quasi diceret similis
ei caro in uentur timor dm in
ceteris dilectionis eius Nam timor
filialis refugit separacionem a deo
et per hoc t meritu maioris ymi
anus cum ipo per augmentu cari-
tatis fidei auctum meritu agglutu-
natum et ei sta timori quia ti-
mor subiecit hominis deo et
fideliter fides quia roborat in
tellectu iudei obsequiu ¶ Omnes
plagas premissis preambulis
hyt consiter auctor prosequitur
in mentis destructi actuum adque
sicut dictu t spectat communicato
ri uxore proximis et consanguini-
neis inter quos plus tenet pri-
mu locum Agitur primo agit
de uxore Co de proximis capulo
xxiiij Co de filijs capitulo xxxiiij
de persone sue qui q̃ uis xxx capio
ris melior t pauper Primarius
Nam primo tractat de uxo
re mala Co de lasciua capitulo
xvi Prima indicat quia primo
agit de mulieribus malignitate Co
de eius presumptuosa temeritate

ubi ꝺſtenſus arenoſus Contra p-
mm pmo ꝙponit mitentꝫ dicens
ꝙOmis plagꝝ triſticia tordis ꝛ
ꝛ.ſ. ſtriſt triſticia tordis ſiue do-
lor cuis expedit omez plagam
corpis ſiue dolorem Sic malicia
mulicis expedit om̃ hom̃ mali-
tiam Sic ait dolor tordis expe-
dit omez dolorem corpis patet-
exhor ꝙ homines vani ſuſtinet
magnas plagas et dolores corpis
ne incurrant dolorem mitis per-
offensam ſui creatois ut demar-
tiribus patet Ad anne hic
conſequenter declarat ꝙ ſimi-
ple ꝙ malicia mulicis expedit
malicia aliis ꝙ declarat pmo
ex eius latentia Nam malicia a-
peri potest tamen non ita ſic
latens et ſic ꝛ pedet malicia mu-
licis retelis ꝛ latenter cognit
et hoc ꝛ ꝙ dicit et omez plaga
et non plagam videbit tordis
Inigitur ſic lucta et omez plaga
ſ. corpis videbit ſimple modis
quia pp allam inde et ſic plaga
tordis que ꝛ triſtitia tordis quia
non ꝛ ſic inſipibilis et omez ne-
tiam ꝛ.ſ. q. dicit ſimiliꝫ nequi-
tiam pp homo peccaꝫe preter
malicia mulicis quia magis ip-
ſam palliat apponi amicicia ad
inimicu ſuu Ideo ſubdit et omez
obductu ꝛ.ſ. a. omez palliatone
malicie pp homo peccaꝫe pp
palliatone predicta dicendu
ſicut innata prepit odiu inde

qui ſub ſigno ſalutacionis et oſtili
interficit ei ij Regu xv quaſi di-
cat ſic ꝛ de muliere mala que
ſignis amicicie aperit odiu qd' hꝫ ad
intus Aperta ꝺmdicta ꝛ.ſ. aperta
Ꝺmdicta pp homo quite ꝙ ipe pp
Ꝺmdictam inimicu latenter ſic
aman nam pernicies odii absolu
contra ipm licens ſuit certius in
remedio in ꝺmdicta ſtupri cu thi
mar ſororis ſue commiſſi ij regu xiii
quaſi dicat ſ. mulier quaſi amica
biliter cu Amon remedes et bibens
meus morte alicui mar̃ma ꝛ ſo
ſubditur nos ꝛ caput accipitis ſ.
caput columbi qui pe nonn congre-
gat in capite ut mordendo mag
noceat et non ꝛ ni ſimple primo-
ſior ſuper iram mulieris columbe-
em mordendo ſibilat procostendes
iram ſuam Sed mala mulier mito
iratur omi ſibi pretendes amicicia
Propter quod ſubditur comedentis leo-
nis et draconi placebit ſ. magis ꝙ
hoitat cu muliere nequam quia leo
et draco antiqui nocent procoſte-
dunt iram ſuam ipa vi procu-
tendit amicicia Ideo ſubditur nequi-
cia mulieris imitatur ſtultum eius
Nam ꝓmi micicia ꝓtendit ami-
cicia et unde praterdat hoc ſub-
ditur et obtectum Volens ſimul tam-
quam angelus qui obtectat perpa-
tellam extensam totam amictu eig
poitam Sic mulier extectum
ac agnicoe boni et eius opacoe

perlibidinis ardorem et quasi flatu
astendit sic videri sibi in modo qui
magis et in aspectu viri sui et
domestico Hic cum ostenditur
fatuus q̄ aliud q̄t in teribus non arde
Hic in facie mulieris nequam ami-
citia pretenditur ad intus cui in-
terius latrat contrarius Pastor quid
adhuc subditur Q̄ ingemuit cor
eius ex infirmitate superne metue
ostasii uel ex vanis intoxicatione et
audione super eius negocia sufferi
ranit quasi vino tamquam sed
quomam hoc fustibus non et vetu
sed fictu subditur Madidi et ro
concludit Brevis amis malicia
et forte petro tadat super illa
a pena achemie que et sors petro-
rum sicut vita glose sors est
ustrans Astensus hic iterum
describitur mulieris male presump-
tiosa temeritas et primo ponitur
hec presumptio Quo eius repressio
ubi Non des aque Cirta primi
astendunt eius presumpti exclo-
quacitate primo id dicitur astensi
honerosius impedimus victoriam
tui graue et astendere nisi tam
Pater debilitate corporis sed ani
mus et arrogans et per cons
lubricus grauior et sed astensus
sic mulier ingrauata grauis est
uiro quieto que loquacitas pudici
ex presumptione et q̄m ex pulcri-
tudine corporali solent mulieres
impresumptione elevari Ideo sibi
Ne respicies in mulieris speciem
et et quia mulier presumptiosa
de facili contra virum nastitur sequi
mulieris via et irreuerentia admit
situ transitio magna et sicut uiro
suo tui debet sibi et geneseos sub
uiri potate eius mulier si primatu
habeat audacie exosa presumptue
contraria et viro suo in uerbis et-
factis Pastor quod concludit exo
predicto Cor humile a deiecit
meritus et plaga et mortis mulie
nequam uiro suo a amis debi-
les ad bene operandum et gemma
dissoluta ad ad ulti concubitu pa-
ratate sicut mulier q̄ sic beati-
ficat virtus situ atque q̄m vili
ficat Nam ming intendo plus
significat amidie intus factum et pti
Ut pater genesi terras et peril-
lam assices nisi mier Nam amore
et pena primi ventus geneseos
iii Non des hic iterum pau
presumptiose mulieris repressio
timidior Non des aque tue ex-
alii nec modicum et quasi dicit
sicut si aque maserna tollere
uel minuere tentente deum mo-
dicii foramen per quod possit
exire euacuatur tota fluctuosius
sic mulier mala abono euacuat
tota si laxentur ei habene Hi
non amplius ad manum tua
a sedium tuum regimen confunde
te in conspectu ministros qui

dendent te Adeo subdicunt actarii
huius abstide allam q̄ flebat per
repudiū tempoē veteris testamti
per speciem athoro tempe mo-
ni et loquunt de mulie meōrigibili
Adeo subdicunt Ne semper te ab
uratur supplantādo se altēi cam nā-
que vetīmē peccato suo fauē Capi.

Mulieē bone hic xxvi.

De mulie bona cōiter agit
et ptēo ad loquendū sīmo tomi-
tur. Et attribuē q̄o ad tractandum
de vana creditur. Et grā mulieēs
Circa p̄mū dicitur mulieē bone
beatus vir michi spāle domestica
rēs ēm animaē alloq̄ duplex pro-
longatur ēm amboq̄ vita ex ve-
tate ordinēne mutua nec adhuc
facit q̄ subdunt mulieē fortes
contra peccata obdurat virū suū
quia facit ēi delectabiliter vitē
et annos Vite alluit impare am
plebit usq̄ in finē pacifice ēi co
tonsiendo pars bona tonugij
bona mulier et supple et imparte
bona supp timendū deū Et q̄ bona
parte intertimētes dōm deū dabi
p̄fatis viro ades bonis et pro
suis mūis Unde dicitur tomiter
q̄ uxor bona et speciale dei dom di-
uitis et pauper tor bonū Et hoc
vpote bona Nam pauper suffert
q̄ hec malitie eo q̄ uxor bona ex-
manibus banū ordines persuadere
vpote bona bene vtitur diuitijs
Adeo subdunt quidam tempore
prosperitatis et aduersitatis quibus
illoq̄ hilares eo q̄ hmōi sanctas vp-
ores ¶ Tribus hic conter inter-
pantur de mulie mala ut apposita
supra se posita magis elucescant
Dic cm communiter procedunt in
hor libro ut ego p̄decessoribus et se
quentibus facis patet et diuidunt em
duas partes Et in principalem et in
cidentalem Que in filia Dicit vgo
atribus timuit cor meū tangq̄ api-
culosis et inquietē faciē meā me
tuit quasi dicē tantū et malū q̄
timor de vpe non pōt late mecordē
qm̄ apparet in facie Subdit illa di-
tens delatricem iniquitatis et cui
prodicionem et collectionē appli
conspiratōnem cui contra principē
et calumpniam mendacem et falsa
crimia imposīonis super mortem
amia asperia grauia et pomit
conter quartū qd̄ grauis dolor
cordis et luctus tantumq̄ mulier
Adultera supplet viro suo aquo
fraudat suppriman et sit contra eu
tontmne murmur Adeo subdit
Quia mulie adultera flagella ingrue
contra vnū suū omnibus tomini-
tans et aliis omnis se exponēs pene
banū ingit quod mouet tontmne
Inter multa banū Dic et mulier
tontmne mouet ad malū qui te
uet allam serum in domo quasi qui
apphendit scorpiam qui facie blan-
dit et caudā pungit Dic ami-
lier nequam blandicijs allicit et
usq̄ ad mortem pungit Sicut pa

tet dedalida ⁊ iudicū xvii que sampsonem per blandicias tradidit mīs phylistinorū et quia talis mulier de tanto viri sui gule et delectari se expedit subdatur mulier christo ⁊ra mag. ⁊ causa et ire magne Viro suo ⁊ra transmittit cui bona et reuelat cui secreta quia nulla secretū et vbi regnat christus ꝙ libro xxxi et est etiam adultera et tanta media quia integra tam viro suo et turpitudo illius non tegetur ⁊ cunctis aquarebit et quia talis et ꝙ verecunda subdi formicato mulieris mi exortellenta oculorū tacta nanq; oculos hic mundanas ad tram et m palpebris alius agnoscetur nam mi honeste log. Infilia Hec e pab mundentalis magna loquitur de filia ecclesie matris sui tanto tenebrosa quo dictum Infilia non auertet se a mundanis dissolui et aspectabilis mi honestis firmam custodia et subdatur causa Ne mundana ecclesie ⁊ opportunitate abutatur se formicati consentiendo ab omni ire reuōnia oculis alius tacue ⁊ ne habeat oculis irrisores et vagos Nam hoc e pessimū signū impietas et ne mireris si te neglexit ⁊ contempsone misi refrenes eius irrisionem et cuatione so subdituc Sicut uiator sitiens ad fontem ascendit statim eū inuenit et ab omni aqua gaudia bibet ⁊ quam de proximo inuenit etia si sit turpida bibet cum ad suis re frigeratione et contra amici pallid ⁊ locum formacōm aperi sed debet filia dicta ut patris faciat sic ibidem sicut mater sic fieri et contra amici sagittam aperiet pharetra ⁊ reuelabit sua pudenda oīa petenti. Scriptor huius libri fuit habitus a puer quos virga virilis sagitta ꝙ mutter nominatur donec deficiat ⁊ usq; ad mortē suam Gra mulieris hic reuerentie auctor ad laudem de bona mulie dicens gra mulieris sedule ⁊ diligenter erga domū et domestica curta deū declarabit virtū suū euidenter eius bonū magno delectatur sicut mi gno bono quia vir et uxor sunt quo tero et ossa alius impregnabit quia sicut spūs tristis expectat ossa prou. xvii sic spiritus letus medulas impinguat ea Distrahna alius mi bonis moribus datus dei ⁊ domū dei e speciale mulier sensata tarde et tarda ore no e m mi tardo credite animę ⁊ viri eruditi qui pro milla re uel let eam tam mutare gra super gratiam mulier sancta pudorata ⁊ verecunda Nam verecunda decorat sanctitatem domibus quo pudorato Hoc dicitur adreddenda ratione de hoc ꝙ dictū ꝙ Vn. eruditus nollet uxorem sanctam tam mutare quia non posset rem equalem hic et accipitur hic anima pro toto et uicto tarde aperte nobilissi de nominando sicut quodi primo amici

anime que egresse sunt de se
more aactos sicut sol siens mundo
et mundo illuminat sic mulieris
et quia uirtus et familiam diri
git ad uirtutem lucerna splendes
super candelabrum sanctum illuat
etiam et species faciei super e
tatem stabilem et prouectam et
anatiram apam ualde decorat sic
sic mulier bona domum suam tali
ne aurea et sicut tolupne to-
limpne auree situate super ba-
ses argenteas sunt pulcre et
firme sic pedes mulieris stabilis
in uirtute et que sco distinguitur
dedamo ad domum et exemplum pul
critudinis spialis et optionis ho-
nestatis fidamenta etnia et sic
sunt damenta situata supra firma
petram solidam ni mobilitatem
sic mandata dei intende mu-
lieris sancte firmiter radicantur

I Mulieris optimum.
contristatus et cor meum pg
quam actus et de statu actuo
ni sue inter agitur de quo
respectu ad primum ctinuitur in
duas partes quia primo ostendit q
liter actiuus uite se debeat ad primum
generaliter Qo qualiter ad amicum
specialiter ibi quidem dicit primo
in duas Nam primo ostendit qd pri
mo compatiendo et in infortunio
Qo quod ni eo agendo et iuste in
negotijs ibi due species Circa primo
dicitur Quibus contristatus est
cor meum per compassionem et
interna tristitia in aduenit p

maiorem tristitia eo q et manus
fortunii Uir bellator qui fideliter
pugnauit pro re publica et de fructus
premapia Victus et uestitus qui
sibi debentur acommunitate pro suis
laboribus Quiter quod sibi compatiet
ur et q deficiat a talibus Et ui-
sensatus tantemptus quia sibi de-
betur honor et no candelendide et si
fiat ei contraria et qui transgredi
austria Aqua diu uixit ad petra
ra hoc et cum manus in fortunii
quato iustitia aqua tradit et mag
bania quam duo prodita et quito
petrata et manus malo quia priato
honoris et necessarior et no magis
et dolendo Due species hic cun
ter ostendiuntur q no primus et iuste
agendi et diuidentur in duas partes
nam primo ponitur quedam peri
facultes austria declinatur
subdimittur alia per que confirmatur
si non in tymor dni Circa pri-
mum dicitur Due species a duo mo
uendi difficiles ad fugiendo mu
tiam et pericolose Quiter cum tri
gressione et subdit que sunt ille
duo Difficile euitur negotiamb
anegligentia sic salus quia nimis
nihiat tremis luctus et non mu
tificabitur caupo a taberna aliis
aspectatis laboris Nam ex stre
ti mentis mentiri periculum
mo pianta fregisse portatur
mpatiatur multi pierunt m
anima consitentes se rapinas
ad latrocinia et similia aliquo

corpore nam aliquando capiũt
et suspendunture et qui queritur
lacupletari affectu inordinato
auertit animã suã austeritã si
in medio compagmis lapidum
palus figatur et si sicut palꝰ
in medio coniungeret lapidũ fines
iunct et inde pendere lapidũ
conpmitur Hic inter media ue-
dicionis et emptionis angustia-
bitur peccatis sꝫ vendens qui
mutuat vendere ultra iustũ pre-
cium et emens qui mutuat di-
mmnuẽ iusto precio contereꝫ
tum delinquente peccatu Nam
mmutate peccatoꝝ contereꝫ et
actus peccandi terminatur qua
tue cessat tpus demerendi et me-
rendi Hi nam in tmoꝝ hic
coniter pamitur per que iusti-
tia confiatur et confirmat
et diuidit in tres partes quia
ꝑmo pamtur iustitie confiatio
Qo confiate prohibet vasa fi-
guli Qo iusti decoratoꝝ Hi quib
Circa ꝑmu dicitur Si dño mi tri
buẽ dñs tenuẽis te mistanter
et fortiter et diligenter. ne to sub
uertatur edificiũ domꝰ tua et
et edificiũ uirtu gliter ꝑmutat
admalũ ꝑm vite Pensus et cogi-
tatꝰ humani cordis prona sunt
admalũ abadolescentia sua est
enim homo statim nauis in fluuiũ
currente que nisi fortiter stre-
nue impellatur seu tenacitur
statim descendit per impetũ flu-
minis Hic homo labitur ad uicia
missi fortiꝰ pertimẽs dñm se te
neat contra impulsum passionũ
et sic patet q timor iste et con-
fiatiuus iustꝰ sed quia possit
aliquis dicẽ deputo nonne multũ
curandũ quia statim transi-
actus peccandi to subdit si impe-
cuerit tibi et in foraminibꝰ
eius remanebit pulus et ves
pertiles et capientur hinc si pro
quia Nam ubi remanent lapides
festuce et similia sic oportuno ho
minib et angustia peccatoꝝ et
cogitatu illius Nam cum con-
scientia remanet re morsus
peccati qui dicitur vermis con-
scientie quidam transiens pecca-
ti actus Vasa figuli Hic com
describitur iustꝰ probatio iudicii
Vasa figuli probat formatoꝝ ad
illa que sunt bona ꝑ soluant
que uero rapina reliquant et disso
pantur et homines iustos temptatio
tribulationibꝰ Nam per eam cla
mosa confirmantur et vitia
per impatientiã frangunture et
quia pacta latentꝰ in corde ma-
nifestantur in mõnio Qdeo sub-
ditur sicut iusticiatoꝝ deligno et
labor rustici circa lignum ad cuꝰ
radicem fodit et mittit simul
ut magis fructificet ostendit
fructu illius et facit apparere in
effectu Hic uerbum iusti proce
dit ex cogitatu hominis iusti sed
quia mentis latuit nõ apparet
plane ante finem finis

subditur ante simone. S' mpletu
non laudes virtu et subditur
her em temptato t homie a' q-
vato eius per hor q apparet m
tento sua ¶ Qui sequelis hic cont
pmitur iuste decoratio quia deco
ratur iustus sicut pretiosissimo
ornamento cum dicit' si sequelis iu
stitiam malla te cpertendo aph
hendes allam hitu contendendo ha
bitus acquirunt' percpcione tuta
et nduces qi podere honois et
dicitur apos q t cpos Nam t
uestis longa attingit' usq ad pedes
et in hitabilis ell ca a' apa tend
hitabit incorde sue et ope et pro
teget te in sempitnu a' mor te
eterna et nudie agnabis a' cetre
mi iudicij mqio manifestantur
anna occulta Quvenies firma
mentu a' firmu iuste primu Vo
latilia ad sibi smilia conuenit
Rete em qprietas nature apoz
et unitas nre et iuste adeos q
operantur allam reuerte quia
nistis qui t iuta et iustas eis
unpromiid dabitur et contrarios o
peramibus m iustitia pena red
dent' et sua Qo subditur Leo ve
nacoi impdiatur Semper qui
vivit decretoibus alioz anima-
lid sit peccata a' demones adpe
tatu mdnetes operandis mi-
quitatem impdiantur donec du-
rantur ad iehemiad Oz qm hoies
sancti firmiter stant contra tep-
tacones diaboli Sequitur Qo
sanctus in sapiencia sicut sol cui
lumen nan imminutur Nam stulti
ur lima mutatur deuolito mundu
depectato impectatio Qm medio m
sensatoid scitia Verbu tpr tango
ad docendu Nam in sensati non sc
doctrie bone receptiui Qm medio
aue cognitaciu legem dei hoc sc
legem dei Qm aliquibus libris pon
sed non t detextis pib intelligitur
tanc et fiut primo quedam glosa
tor limeatis et per ignorantia scrip
toz mserta fiut tpo tuu Maritato
pectancia adiosa qua loquuntur
demalis eo q ex habundancia cor-
dis os loquitur a math xii et risu
alioz indeliti pectati qua lecta
de malis Vmcuiq em delectabile
t q consonat eius hitui Loquela
multu intrab horripilione capiti
statuet Quicuit em horrore bo-
nis audientibus et per cons horri-
pilione et arrectionem apnis na
t et nominis dei abiectis cobdicato
auru bom em horrent hoc au-
dire et sic auertut aures suas
ne audiant et qui sic loquentes
estimates se contempni in surgut
contra bonos Qo subditur effu-
sio sanguinum in ipa superbor
et maledicta alioz auditus grauis
Quia ira namq; filia seq̃ueter q-
ferunt dei blasphemias quas au-
dire pijs auribus t valde graue
¶ Qui demidat hic conter o
tendit' qualiter actiuus se heat

ad amicos Et diuiditur mdiab ptes
quia ꝑmo mdicit auctor ad cōsua-
cōnē amicicie Qo ad aperca unficor-
die xxxix capitulo ꝑma ad huc ꝛ
diab Nam ꝑmo mdicit adamici-
ciam cōsuandam Qo ad vndicta
euitandam capitulo xxvaiii ꝑma
ad huc mdiab quia ꝑmo ostendi-
g amicicia non ꝛ soluenda ꝑ uba
Qo nec ꝑ alia sgna ꝙ amicus o-
culo Circa ꝑmd dicitur Qui demi-
dat archana amici perdit fidem
a fidelitatem cum amico et non
inueniet amicū adam sm Nam
alij timētes sic ꝑ eū scandalizaī
mico refugiūt ꝙm eqqius patet
g fidelitas m secreti cōsuacōe
custos ꝛ amicicie et cauuigē fide
cum illo a fidelitate g si demida-
nib abstensa illius non ꝑsequie-
ntib post eum a non assequēdo
perfecte recuperacōne amicicie ꝙ
subditur scitu em homo qui per-
dit amicū ꝑ morte ꝙmis quia
non ꝑ eum recuparc amplius
Sic qui perdit amicū ꝓximi
sui ꝑ demidacōne sui secreti
quia no recuperatur ꝑfecte et
subditur exemplū de amicicia de
mand dimissa et patet lcā ista
ubi Quomam uulnerata ꝛ aia
eius sc amici ꝑ reuelacōne sui
secreti Vltra ad no poteris col
ligare ꝙm ꝙ uulnus amicicie
perfecte et malacheta ꝛ consoli-
dacio quia no solid lesus male-
dicit sibi ipi si perfecte recōci-
lietur sūd secretū reuelante Et
etiam alij homines idem dicunt
maledicatur talis si ꝑ uera reue-
lacōē sūd secretū sit familiaris ꝙ
subditur Qui dirare aue amici
unsteia a secreta consilia De
speratis ꝛ animc infelicē a hoīb
secreti ꝙdenē quia non debet spe
rāē pristine reformacōnē per-
fectam amicicie Qui mittes oculo
hic tanter de solucōē amicicie ꝑ
signa dicēs Qui mittens oculo fali
tat iniqua contra illū ꝙ credit
illū amicū uera ꝙ subditur
et nemo abiciet quia treues eū
de sūd amicū tenet eū scēū ꝑ
transpectū oculoꝝ suoꝝ condilcti
bit os sūd loquēdo ꝛ platonica
et super sermones tuos admira
bitur a admirādi se fingēt tam-
quam diserōs uerba sapiēcie pro
fundo Vt sic magis decipiat te
Nouissime aue peruertet os sūd
ad contrariū et in uerbis tuis da
bit scandalū Vituperando eo ta-
quam stulta et mala ꝙ prius ui-
debatur reputarē ardua et uana
multa audiui ꝑ mala et mho
loquetur auctor Non tocquauit
ei a malicie suis no reputa-
ui aliam equalem et quia tales
predicōnes solent audire super
capitia predicto subdit Qui in
alcū mittit lapidem directe sup
se super capite eius tadet Sic

cm aliquando contingit et plaga
dolosa et dampnū grauius adolesc̄ p
iniuriā alteri Dolosi duuidet vltiōi
et multiplicabit super eū mala et
qui faciem fedit et repetet eū
eiusdem sententie per alia exempla
et patet sententia ustq; ī finē Nō
nostret apē dolosus unde aduenī
et illi Nam hoc fit cōmuniter ex di-
na prouidentia preter opinionē
hominū illusio et inuersio super
bos et aq; asuperbis humilibus
et pauperibus ni ferimur nobis
et inultā ni factis sicut leo
insidiabitur allis adpenam ichē-
ne laqueo .s. diabuli primit q;
oblectantur captu iustor corpa-
li siue spiritali Nam talis letitia
et directe contraria caritati proxī
Dolor aut cōfundet illos antequ
misiantur hoc cm aliqui contin-
git sicut patet de antiocho e-
piphane ij machabeorū ix et
de herode actū xii Quia et per
uenit et finem qui et successus no-
tabilis nre utriq; experabilis
Nam homo et aīl mansuetū na
tā Et uir pessimus contumeliā
et illorū et contrahebit merito se
utriq; Nam uas et contrectiū
malicie Cetera desunt.

Qui uindictam uult ei
sic conferri auctor inducit
ad emulationē uindicte et
inuidiam inducas ptes quā po
nit aduitandū uindictam

Q̄o aduitandū aliqua q̄ fieri uitur
ad ipām ī abstine te Circa p̄mū
dicit Qui uindictā uult de illato
sibi ī mitis hoc cm malitie si
fiat zelo uindicte Si aut aliquis
hoc uelit zelo iustie et ei cm
stanitis debitis non et malū loquit
tamē scripturā hic de primo tamen q̄
subditur adeo in uenit uindictam
et recipiet et peccata suauis ser-
uabit per suā iustitiā grauiq; pu-
niendā Denique proximis tuis no
centi te .s. offensam q̄ semper et
remittenda Remitte ut minuta
tis et necessitate sed super erroga-
tionis et aliqm tuo expedit dimit-
tere sic q̄m ni uiriabis accipere audacia
maioris ī uiriandi et alij ad similia
faciendi Scripturā tamē
loquitur de offensa et patet sen-
tentia ustq; ī memento nouissima
et mortis et desine inimicitiā ī
inimicitiā cm semper et mala q̄
tractet proximi contra se Omnes
cm q̄ omnes et contrahere diligēdo
et ex hoc patet q̄ dictū et s. q̄ scri-
tura loquitur de remissione of-
fense Nam retinēs offensam re-
tinet ī inimicitiā Tabescendo cm ad
defectū ī bona et mores ad pec-
catum mortale non inimicet ī ma-
datis sed magis contrā
quia mandata affirmatiua ī
dicunt ad profectū ī bona ne
gatiua uero ad detrimentū ad
malo Memoriā timore dei et

non tractatib⁹ proxmo ꝙ tra quic⁹
pertinit timor ⁊m dei ⁊ quasi
quaddam scala ad ipa rectmens
am̃ ascendere testamenti altissimi
et despice ignorantia proxmi a
offensam ⁊ pallatam dando eam
oblivioni leuit xix Non queras
vltionem nec memor eris inimi-
cis tuis tuoꝝ ¶ Abstine te
hic tenter mdicit adeuitandum
aliqua ꝙ sequuntur ad appetitu vin
dicte que sunt tenenti manifesto
et detracti macula Igitur primo
mdicit admtacone pmi ⁊ o
timidi i sup̃ris ¶ Circa pmi
dicitur abstine te alite et omni-
bus peccata Nam hec ⁊ super
erogacoib⁹ mdictis ⁊ supra·
homo ⁊m tractandis a·ad iram
promis mendic litem apam ⁊
motedo et ⁊motam augmentado
et vir pcussor a· discordia ꝙ
seminator qui dicitur pcor ab
soluit quasi antonomastice lo
quendo de peccatis que sunt
contra ꝓximi eo ꝙ amicicia
⁊ maxime boni turbabit ci-
tius ꝙ detestabile apud deū
quia magis contraditur tristati
proxmi ¶ dm̃ om lignea siue
sic ignis crudelis ¶ Pluralitas
cm lignis facit manus me-
dii et secm virtutē hominis
a· excellencia cuius ab eo estima-
tam sic tractatia alius cui ꝙ-
cm pinus ii rethoꝛe ⁊ ꝙ pu-
ponso minista secm estimacone
ꝓpensi ⁊ tristia rei ꝙlterq;
quilibet expellens maligna re
secm nitatem uel ⁊m suam es-
timacone magis tractatur si ꝙ
ꝓpendatur mi alla Ut miles in
milicia clericus in tractatu et sic
de alijs et secm suam substantia
et ꝛnitate ꝓfulencie sue exalta-
bit tractam suam deducendo eam ad
effectum ꝙ vndicta Nam
ira ⁊ appetitus vndicte ter-
tame festinanti a· tenebras tis
proruumpes ad sagittas et con
fusiones accendet ignem tractatie
et furoib⁹ et lib festinas a· ꝙ
ruumpes de uerbis ad uerbera
effundet sanguinem ꝙ vulnera-
tionem et lingua testificantis
dictus vndicta te ⁊m meruit
adducet mortē expotalibus cm
uerbis aliquis praecidit adinui-
tum alterius qui uerbe tractus
fuisset contentus et si sufficia
nib⁹ uerbi expectacone tractari pro
tulerib⁹ quasi expectabit a· tum
magis inflamabit et si ex
spueis super aliam sua lingua
contestante uel expectante osten-
dendo ꝙ sit mala extinguetur
si ignis amicicie et furoris v-
tra ꝙ expore proficiscitur sua
Verbid nam accedes et uerbis
cum refrenas sicut venenum
et tractu quodam procedunt
¶ Tussito hic tenter mdicit

addere stacõne et figam detractoꝛ
astendendo malid aplis detrahet
ep̃m exparte detrahet Qd expte
audiens ꝯ Cepi aures tuas ꝓmi
fant cum dicatur Gustiers quialt
latenter detrahit et bilingues qui
dicat aym impia et contra fid m
absencia maledictus est adeo a
hominib multos em turbauit pa
cem hñtes inter apos discordias
seminando lingua tertia q sciat
discordias est em tertia seu media
inter linguas alloꝝ quos disper-
dat ayultas tagnouit ꝙ ad disse-
nionem non solid duas uel tres
sed aliquando totam ciuitate etiam
tond amd aplm uel gentem et
dispersit allos agente ingente
Nam portales dissentiaces plures
figit de ciuitatibus et tres ciui
tates imperatas diuisit destruxit
sicut patet in lumbardia et plu-
ribus alijs locis et domos magna-
toꝝ effodit sicut militantibus
lumbardie Vbi domꝰ alloꝝ
destructis figuntur arcema-
ticabus diuitie Virtutes aplos
confudit a admodid redupit
lingua tertia q tetule mediatrix
aduersoꝝ milies q̃ritas a ho-
nestas et dicitur abhit ta ni. a
uerecor uereis quasi timens ve-
recundiam alij libri hñt ꝙ tas
a hostes suos scripsit dedomdo
suoꝝ sioꝝ sc̃tedo adulterii
et pinauit illas labosibus sñis
a bonis domestic manibꝰ labo-
rauerant Qui respicit atlamia

qui attendit ad lingua tertia q̃ nõ
hñbit requiem Nam lingua tertia
dissolue mittere amicitiam veram
q deo subditur nec hñbit amicu
quo requiescat a quo veraciter
confidat qpter quod subditur flagel
li plaga liuorem facit ex tuis mittit
plaga aut lingue tominuit ossa
a grauior t quia vulnerat multos
morde multi ceciderut more gladij
a mortui sunt per gladiu matide
sed non sic qui mitientur per lingua
suam quia isti mortui sunt morte
culpe que pecc t morte corporali
et tu hoc misisti si non penitead
morte achomme qpter quod subdi
Beatus qui tenuit t elidet pnde-
re ad lingua nequam qpm repel-
lendo Quia imaginibus illius non
transiuit a impetrand ꝙ tue dei
promissionis ꝙ dicitur etia imaginibꝰ
lingue nequã magnid apd duat ad
peccatu et qui no attraxit ingiu eis
suggestiõe p persuasiõm illius qui-
que em alius ingiu fecit t a duris
quã durit ad miserid Qo subdit
mors illius mors nequissima
nam mors achemic t pessima
et utilis miseris a mmg malis
quam alia nomic namq; miseri
signatur hic pena tantu que mmg
malis t quam pctm mortale hic
signatum nomic lingue male-
malum em culpe mortalis t pricu
lum dni quod t misimitid malid
aut pene sensibilis t pmittit tor
mentati qpter quod mmg hic de

rāne mali Perseverauit alluis
r lingue male non permanebit
sup dñi in vita pñti que breuis est
sed abstinebit vias in ustop destr-
dendo ad tormenta eterna Inflima
sua nō contineret ustos q non in
flamabit eos ad peccand sed magis
tamen q deo subtrahit Et qui de
lingua dñm ofendet erardebit millies
r perfrete ardebit min ferno qui
dnes epilo magis truciabatur in lig-
ua luce qv quia miter epilas p-
rodebat ad uerba detractantiū et
blasphemie ¶ Sepi aures tuas hy'
mdunit ad audiendū detractōnē ex
parte auditoris dictis Sepi aures
tuas spinis detractōnes declinando
et detractōes atrit argūendo et
oīno fauto ostia distreti silencij
ut loquaīs et tacias tpe tempestē
ti et seras auribus tuis ne admittat
alii uerba mala Auriū tuū ore an-
ti tue sapiētie et argumēti tue c-
laquētie sīt tempa et dispane q
tacias et laquais eaque sūt ta-
tenda et dicenda et ad debitū
cristianissi et attende diligenter
nitibus tuis ne forte labaīs
in lingua que cito defigit mi lo
qnedo eo q sīta e nibrico et ra-
das inconspectū dñi et ne dicas in
scientia p sti demoni unde
subdatur et sic cū suis tuis mis
nabilis minuat de homine aq
nulla Tredempcis CAP. XXIX.

QVi facit mām post
auctor adiuvat ad ab-

uanissim amicie hīe tenet mi
nuit adapera misericordie et di-
uidetur in duas partes Manipo
pamen hec mdicta Qo cauta-
le adhibito ā quitat vite pma
mitres nam pmo mduat ad sub
ueniendū proximo per accomo-
datōne Qo p datōne ā multis o
p fide missōne ā oīe bonis eta
pmā dicitur Qui facit misericor-
diam foeneratur proximo suo
r accomodat in sua necessitate
frequēter cū in hoc libro et
in proūbijs salomonis accipit
ueneratī p accomodare vt sup
dictū e Quando manup proxim
no e sic depauperatis quin pru
babiliē appareat q pariē restitu-
tōē sibi subuenire debet per ac-
comodatōnē et qui prenalet
manū r impotestate addendū
largiter mandatū fuat non
solū accomodando sed etiā tribu-
endo et atrop redde proximo tu
qui accepisti per accomodatōnē
confirma uerbū quo promisi
ti sibi redde per effectū Quom
tempe in venies q ei necessi-
tē e Nam homines libenter
accomodant illis qui bñ reddūt
sed quia plūmi faciūt contrariū
subditur multi q̄ misericordiā ui
Vage que tantedicitur arrupanti
manū non tradit restrictū est
manū femis r rom accomo-
datam restringē volentes ipas
et prestitenē molestā hīse

qui ſt adimicetur reddentes ma-
lum pro bono Quer arripiant
aſtulantur r ſ facilit reuertentiam
et promiſſiones magnas Illi aqo
volunt aliquid accipe muttus urge-
torquie poſſunt et interim reddit
r anglo ſit accipies promiſit red
de poſtulabit tempus ſ dilatōnis
et loquetur uerba tedij r uerba te-
diosa accomodanti et annumera-
cōni dites q minus repetit debi-
tum et ſpūs arripiabitur dicens
q ſtuit minus caro uel aliquid hmq
mōi ad retardandum ſolucionē de
bit Solidi vix reddet dimidiū
p̄ma uite tu tamē recepit ſ
magnam ſpēm et compietabit
allam quaſi mercōne r quaſi no
tenētur ab reſpectoz ſm autem
ſi non poſſit ſit detinē q ſibi et
accomodanti fraudabit alia petu
ma ſua falſam petunia prouidi
ſibi reddendo uel debitū totaliter
negando et poſſ debitū allud minimi
ad gratis r accomodab habitallid
nii accomodauit amittit ſine cau-
ſa et rancida et malo dā r
reddet accomodanti mala pro
bonis multis hic quitor m
dicit ad ſubuenēdū proximo
per elmoſine datōnē et cantmu-
ando ſe ad predicta dicit Multi
nan causa nequit r dicit ad
q̄rendū non ſtenerati ſunt r di
uſerunt accomodāt proximo
ſed fraudati gratis minuent ſic
dicit de imparte ni mediate pre
tederi Verūtamē ſuper hmilem
animo r pauperem debitore fortū-
eſto mlargitare et pro elmoſina
r prodbito q̄ mitali caſu melmoſi-
nam t tenūtendū Metrahas allud ad
iudicium ut compellatur reddē debi-
tū Iuxta mandatū ſn̄i dñi qui man-
dauit omnino q̄ de proximo ſuo ſub-
leuando aſſime pauperem apm ad
umanda Perde pecuniā q̄ſtem
et animā conſumendo cum mineceſſi
tates corp̄is et cū in hac conſumma
cōne magis bona q̄ ea reddatur et
non abſtendas allam ſub lapide the-
ſaurizando interra ſed intelo per-
elmoſine datione Ideo ſubdit
Pane thezauri tui r et pauet
tenclude elmoſinam in corde paup
apm deplanū per elmoſinā tuā
conplando et her pro te ꝓorabit
abom̄ malo ſ te liberā adeo Eli-
moſina qui quaſi ſanctuus cum eo
qui ſanctis repaimit ea que tpe ne-
ceſſitat reſumūtur ſic in morte
q̄ deficiūt bona p̄ntis vite ſubue-
nit mitū elmoſine Vana ſtuit-
dine augiſtus ſola miſericordia co-
mes t deſiderat Et gratiā hanc
r gratiā dei datam homi quaſi
Priſillam conſuabit q̄ in p̄nti vi-
ta et paca reſurget p̄ recepōne
premij malia ium et retribuet
aliam retribuciōi r faciet adeo re
tribui Amicuq̄ meapur illoz q̄
ſtēm maiestatem et miſericordie
miſericordie impīmo retribuet
Plus et amq̄ Amicuq̄ Super

strictum potentib⁹ q̄ t̄ armatura po
tentis ad defendendū et super lan
team que t̄ armatura ad nocendū
aduersus minister tm̄m sp̄s diabolū
pugnabit te protegendo m̄ cun⁹
temptac̄onib⁹ eternam op̄m per
gnetoriam repellendo ¶ Vir bonꝰ
Hic tenet ostenditur qualiter sub
ueniendū sit proximo q̄ fidemissione
Nam per hoc proximꝰ aliquādo e
uadit magnū dampnū uel confusionē
dignitur Vir bonus fidem facit pxi
mo suo q̄ ipso in necessitate fidem u
lendo et qui perdidit s. fidem et
ga proximū in tanta distrudens
ei q̄ non vult fidembere q̄ ipso con
fusione derelinquet sibi a petito
meretur pergnad confundet tota
deo et etiā coram hominibus t sibi
confusibile proximo ¶ In necessitate
sit desiderē tenet in forte illud pro
quo fide iubetur dicens gratiam fi
demissoris ne obliuiscatur sed cogitet
de eius liberac̄one Dicit am pro
te animā tuam obligando illud q̄
t̄ necessarium ad nutam sustentadam
et quomam migrari facit contrariū
subditur Repromissore a fidemis
sorem fugit petor et in mundus
nolens ad liberad bona repmisso
ris astringit sibi petator Dicens
q̄ fidemissor tenebatur sibi tanta
uel huiusmodi ingratus sensit q̄
no recognoscit bona fidemissoris
Derelinquet liberantē se admit
tens fidemissorem sūm dure tractad
ab ipso traditore Vir repromittit
de proximo suo fideiubet pro eo
et cum perdidit similiter proximus
pro quo fidemisit actionem a vere
cundia coram deo et hominibus de
relinquentur alios s. fidemissore suo
predicto Io subditur Repromissio
nequissima qua proximus promi
ttebat fallaciter liberad fidemissore
multos perdidit diligentes a. de
stringit bona amittens fideiubentiū
et cum maiori alios quasi fluctu
antes Nam per hoc mentitur
fraudulenter fideiubentes tempestate
tribulac̄onis Viros patentes
grauis migrare facit Nam per
hoc aliqui ex pessimis desuis he
reditatibus et augusti sunt migre
tibus alienis Nam aliqui figunt
de terra ne capiantur et mercato
rentur prodebitis alios q̄ quibus
fidemisserunt et quia deus aliqui
dimittit hominē talem incurrere
tribulac̄one q̄ctis suis prius sub
ditus peccator transgredione
mandati dñi meretur impromissi
one nequā quod fit per fidemissione
inqua promittit se pro alio solue
si deficiat Dicitur promissione ne
quam inquantū erat contingit
sibi mala et quia conatur multa
agere ultra possibilitatē suam
merito in iudicio ad quod trahit
q̄ter obligac̄one factam Io sub
ditur Recupera proximū cū
virtutem tuam ei subueniendo
per fidemissionem ita tamē q̄
per hoc non incurras dictam

dabulationē Deos subditur exactē de tibi ne in tidas imprecrata ma-
la et sic patet q̄ fidemissio non
est leuiter sed cum magno pondē
facienda Amicū Vide hic cōmē-
tum contra opera misericordie ponit
tautela et maxime circa hospita
litatem Nam per hospites fictas
et malos multi recipientes eas
sunt defraudati q̄ritur p̄mo in
dicit hominē ad sic vindicandū
subdē q̄ nō in currat necessitatē
distringendi et apud extraneos ho
spitā dicens Amicū Vide horis
aqua et panis et potus et tibus
moderanis Nam frequēter mysti-
tum nomine panis et aque in
telligibile tibus et potus generalit
Unde iiij regū vi apponē eis pa-
nem et aquam et subdit appōi-
tū q̄ē eis magna tibulo q̄uarā-
tē laquitur tamē hic scriptura
de tibo et potu simplici et uesti-
mentū simplex ad necessitatē
et non ad tumositatē et domus
protegens turpitudinem nulla
que turpe ecē facere impalam
licet non sint mala ut reddē ex-
ori debitū et huiusmodi melior
e uetus pauper nouo diuitis tumi-
is sub tegmine asserp nupta
domo ppa quam opule splendide
imperagre cum aliena prā sine
dampnis ipsius ecclesie pro
magno placeat ē nullū inditū
q̄ hec domo tua acquisita magnū
et ingens pegrinorum a e

uagatōnis per trāsi non audies tra-
les etiā sic euagantes frequēter vaca-
trutanni et ribaldi et huiusmodi ho
subditur-Contra negligē hospitandi de
domo mdomū pertalem diuagatōnē
et dissensum vbi hospitabitur cum
aliquis pro sua pernitia sicut vinato
et mercator in taberna nō fiducia
aliter ageat dubitans ne in alla do
mo sint aliqui fures uel huiusmodi
qui per aperiat os suū non audiens
dehoc laqui Hospitabitur in domo
aliena et pastet et patabit migra
tos ꝑ domum domus et cetus ip
orem mittendo eis exenia de tribus
et potibus suis et ad hec amara
audiet et que sunt alla subdit
transi hospes et aqua q̄n superue-
nerit persone potentiores dicit
sibi q̄ de hospicio sibi prandeat
alibi et hoc ē q̄ dicitur transi
hospes de domo alla ad aliam et
de mea mensam ō tibi tamestione
sparando et que in mali hēs ti
ba tetetes exemū amittendo nō
alluis domus et cuius uxor et lic
hoc non dicatur ꝑ uerbo dicatur
tamē sibi facto Nam oportet
cum sacē in sede domo sicut in
prima thori de domo mea a facie
hanstis et quasi dicet non possū
honorifice in domo mea suscipe
alios qui superuenerint qui sunt
amici mei notabiles et honora
biles persone nisi tu cōmes ho
spicio michi factus ē frater q̄

diceret ephor q̄ meiasti domū
meam non cē michi sic committēdā
familiaritate q̄ debeam q̄ter te
amicos potentiores male reapere
Grauia her bonū hūmi sensi sz
ad audiendū apd correctū domus
a· minutū hospitis et negligentū
fenerator a· hospitis qui dicitur
hic fenerator quā q̄ondā ho
spitibus res suas sedm̄ cōmune
ritum hospitū ultra usū p̄nū

Qui diligit filiū Cap. xxx.

Q post quam auctor ostendit
qualiter actimus debeat se
hic ad uxorem et proximū h̄
cōuiter ostendit hic se debeat
ad filiū sz apm̄ tenendo sūb disci
plina dicens Qui diligit filiū
suū amore districto assidiat
illi flagella a· labores ne q̄ eius
tepescat et uerbera nō deliqe
rit ne per mi solentia euanescat
et letetur in nouissimo suo de fi
lio bñ morigerato et non pal pet
si filius q̄promoris hostia ad for
mitandum i uel aliquid fraudū
Qui docet filiū suū mi fide et
moribus laudabitur in illo Nam
de tali dicitur cōmuniē Benedi
catur pater qui gemit eā et
in medio domestiorū suorū glo
riabitur Videns q̄ hoc apd bonū
sit testimoniū in domo Qui docet
filiū suū modo dicto mgnum
a· in undam que trahitur de
bono alterius mittit in manu
qui de bono suo tristatur mor
tuus et pater alius et quasi no
n mortuus quia quoddam mō
manet in filio non solū in pa
li hereditate sed etiam in moribus
et fide et sic patet hec ultra ibi
pro animabus filiorū a· pro pūs
defendendis in uita corpali et
spiali q̄ritū ad mores colligabit
cubitū suū exponēdo se morti
pridius pro salute filiorū et sui
amici Vocem familie plangētis
opm̄ turbabimur in ultera cuius
per compassionē et eos consolabit
de mi firmitate sua uel morte in
minente Et quoniā apposita nyota
se ponit magis elucescere sūbdi
de filio indisciplinato eque indo
mitus euadet dominus a· dure por
tans et perualose et filius remis
sus adisciplina euadet pcep s
aduersa Iacta filiū adulatoribus
et q̄ritem te faciet ne forte
pro suis malefitijs suspendat
Iude tū eo quasi depat et con
tristabit te p̄ca te contēpnendo
non contrideas alii defatuita
tibus eius simul cū eo ridendo
Non condoleas cū p̄ca pernis
tendū publicam punitur et
in nouissimo obstupescent de
tes tui preamaritudine cordis
tui Non des illi p̄cātē mutue
tute mgna debet subesse disciplie

et ne despicies tagitans illius
a non salid uerbera ait prosatis
malis sed etiam protagitacionibus
nephandis tum t appuerit per
aliqua signa q de facile sit in
uniembus turpia terruit cuius
ne per superbiam eleuetur et
tonde latera illius uirgis dum
in sanis e quia tue bone e corri-
gibilis ne forte induret caput
suum in malo et non credat in me
ultra tua contempnendo et erit
t dolor anime a portingens
usq ad intima cordis Dare filii
tuo verbis et operare malo ex
omplis ne in turpitudine illig
per defectu in moribus offendas
disciplinam omittendo debita
Melior est postquid auctor
ostendit qualiter actibus hic
se debeat ad utpote premiu et
prolem hic ostendit Ultimo q-
litor se hre debeat ad ppam per-
sonam Debet em ee sollicitus
de bona sui corpois necessaria tra
tame q anime non rebellet q-
gitur primo agitur de primo Se
de secundo capitulo xxxi sed
tame q iste diuisiones non sp
sit precise qui in una parte
ponantur aliqua de pertinentib
ad aliam et econtra et hoc ppter
connexionem Virtutis pro ut
apparuit in precedentibus et
in quantum entibus apparebit Igr

primo ppositum introitur Cum intendens
interponere de Bona abstondita Se
auctor ad ppositum reducitur de tristicia
Dicit agitur ergo primo melior e
pauper famis et fortibus uinibus q
diues in uestibus corpe quia bona na-
tie preeellunt bonis fortune et
flagellatus malicia in mete ex
xlauit Non e pax impiis dicit dns
Salus anime in sanctitate uere
situr cum salus corpis consistit
in adequatione humoz sic salus die
in adequatione moz q maxime sit
per iustitia legalem q includit
omes uirtutes Vt hic quito ethicoz
et melior e omi auro et argento
quito spualia bona qualibus profe-
runtur et corpis ualde quia tesa
in mensis quia e quid exotristicia
ab homine Bona dispoies corpis e
mentis sera sibi exquo patet q sub
ditur Non e tristis nec et no e
oblectamentu super cordis gaudiu
q patet ex hoc q homines boni si-
stunt maximos dolores mortis e
ut conferunt gaudia temporalia
debonis Vnde in mete melior-
e mors quia ultra amara talis em
uita e miseriis multis subiecta
et que sustinentur tic impatientia tali
Nam q homi magis expedit bre-
uius uita quam longa quia per
longitudine uite cumularent
eius peccata Deo subdit et re-
quies eterna corpis insipiti

et accipitur hic eternus largitor Quo
diucius pmittit vite quam langu-
avit anime et corpus nil dicto
perseverans usq; ad mortem ¶
Bona bp abstendita hic interpon-
mendo detalento homi tredito ad
multiplicandu cuj negligentia imput-
atur sibi ad peccatu Qd dicatur Bo
abstandita mo hic claus a scientia
in homine pigro addocendu quasi
opposito eps oporteat sepul
tos quia michil proficit sepultis
Vtatur tamen hic hoc exemplo qua
gentiles antiquitus
hoc circa quemquos suos tumulos
faciebant Cui prodest labatio ydo
lo quasi dicat michil mihi accrescat
omissensi Ergo effugatur a-
duo tui talenti mi cuius mortem af-
fertur adho et effugatur de vinc-
tu corpis et portando mortalem
iniquitate a de mita omissionis
Videns aliis negligentia suam p
peccatum nam pena anilis eius apell
quos ante ruspa laudabat et m
gemstons de omissione multiplic
tionis talenti sicut spado ar qui
non pt generare corpaliter sic nec
iste spualiter per doctrinam ¶
Tristitiam hic adpositam retinuim
monens nitare tristitia que bone
consistentie contrarius aduersatur
dicens tristitia irrationabilem
non deb animo talis esse tri
stitia non solum nater corpi f

etiam anime et non affligab
temetipm mconsilio tuo sicut fa
cit alli qui per tristitiam desperati
tes interimut semetipos Quam
dictus cordis bn ordinata hec est
uita hominis a humane iute tanquam
et thezaurus cp ungratur sic tristi
et thezaurus sanctitatis sue de
fectione e stipple Nam gra sanctifi-
catus mi quam desipit homo sed
homo alicui desipit gre del et exoul-
tato omi est longeuitas a cuius
causa quia sicut tristitia e passio
mortificatiua sic letitia e dispositio
vinificatiua ij techote qo subdunt
misere anime tue placens deo a
tristitia seculi que mortem operat
predicando et congrega cor tuu
in sanctitate cuius sensus exercitatos
diligenter custodiendo ne peccati
alicui intret q contrahit sic sancti
tati recta exditio usq; i lectulo a
mi media que e tristitia delicto
altissimi et matutina mimuit dies
quia corrodunt cor aqua proce-
dit vita et ante tempus detrahu
anilia Senectam aduenti
cogitatus distorquet et am ma
turam splendidu cor a-
lentis et largi bonum in epulis e
quas dat pauperibus et personis
honestis epule cum illius diligen
ter sunt a mundo ac splendide
paranidem personis prahit

Cap. xxxi.

Virgilia honestatis postq̃
indixit auctor addiligentia
virtꝰ bonam consistentiã
corpis hꝛir cõuenter induit ad cuꝰ
moderantiã perquã corpus rema-
neret subditũ legimentis q̃ maxie
fit per debitam sobrietatẽ Circa
quam ꝓmo qꝛomit breuiter mẽ-
tiꝫ Qo diffusius prosequit̃ qꝛõiũ
vbi supra mensam ꝑma mdias
sꝫ imparte principalem et meden-
talem que metipit ꝫ laborauit duces
Circa ꝓmũ dicit Virgilia honeꝰ
tatis sꝫ moratõne et patre sꝛp-
ture lectõne thabefaciet fratre-
neꝰ r. reꝓmet eas aeternalibus
viriꝭ Qeronimꝰ adrusticũ mo.
nachũ dma scripturaꝝ
studiã et tarmis virtia nõ ama-
bis et cogitatus illuis nõ auffe
ret sopmi qꝛigricie anime et
corpis cogitatus ꝓsticie. s.
dmine qua deus omnã iudet ap te
Auerte sensꝰ abomi malo Bo.
ecius qsto de complacõe dñi
magna nobis ẽ mdicta necessitas
probitatis si dissimulae nõ volꝫ
qm̃ multa agitis ãt oculos iudicꝫ
mineta cornent et in firmitas
grauis sobriam facit animam
Nam quam diu durat auffert
appetitꝰ camedonti et medialẽptia
oꝑtet q̃ homo sobrie quat
ne rendiuꝰ maneat et sic per
talem consuetudinẽ disponit ad
sobrietatem ¶ Laborauit Ꝟ et
ꝑ pars meridentalis in qua trac-
tatur de uita diuitis co q̃ diuites
solent lautꝫ uiuere Dicit dñs
lucerꝫ dediuite qui epulabat̃
cotidie splendide et ostensione di
uitis tractat de pauꝑe Modus ẽ
cum hmõi auctoꝛs simul tractare
de oppõitis ut patet q̃ dicta Dic
ꝛgitur procedit q̃ po tractat de
diuite et pauꝑe bono et malo
Qo singulaiter de diuite bono vbi
beatus duces Circa ꝓmũ dicit la
borauit duces s. bonus mrongre
gatõne substantie adminiedũ ꝛm
statũ suũ honeste et ad agendũ
opa misericordie et mrequie sua
repletur bonis r. in senectute
que ẽ tempus quietꝫ alabosus
uel in requie sua r. in morte ꝛnq̃
recipiet eterna bona pro tempa
libus et laborauit pauꝑ in ex-
pendendo parcius in diminutõne
auctus q̃ plus expendit qua lu-
crat̃ cum fine in opꝫ fit quia
nõ ꝓp laborare sicut prius uel
in fine r. in morte q̃ sit parcus
bonis tpalibus et quia comedauit
diuitem ut credatur q̃ omis dives
sit bonis ostendit contrarium dicẽs
Qui auru diligit in moderate nõ
iustificabit Nam frequẽ acquirit
iniuste et custodit impie et qui
insequitur consumptiõne bonoꝝ
tpaliu q̃ prodigalitatem repleb̃
egena s. indigentia ꝙter quod me-
diu ẽ temedio nam liberalitas

tonet medium inter auaritiam
et prodigalitatem multi dati
sunt mauri tristib. ⁊ multi reti-
derunt impetratu ꝙpter cruciat
et facta ⁊ in specie ꝙrum quam
minim contupierut perdicis alloꝝ
per iniustitia male acquirendo et
⁊ auaritiam male custodiendo lignu
offensionis ⁊ auru sacrificantiu
hoc offensionis hoc dicatur lignu
veteri pernug contupistentiam
humani generis manuit generis
Sic per contupistentia auri merito
cupidi mortem petrati et dicit
auru sacrificantiu Nam cupidꝰ
tulit auru quod deu fuit ꝙpter
quod aptius tolocen iis dicit Qui
auaritia ⁊ ydolorꝝ seruitus Ve
illis qui sectantur illud male
contupistendo et omnib. imprudꝰ
depenet mullo Dicitur aut pru-
dens quasi porro in longe videns
et per apposita cupidus dicetur in
prudens quia nō videt nisi bona
presentis vite ꝙpter quod sibi
non prudet homis fuerit ¶ Be-
atus dicꝰ hic prosequit de uno
dimite singulariter dicens Bea
tus dicꝰ et acquisiteꝰ iusta q̄
immotus ⁊ sine macula ⁊ cupidi
tatis et auiditie et qui pḡ auru no
abijt per contupistentia malam
sed magis auru seruitu ⁊ eis cui
obsequio ⁊ usus mortibus homi
et honestꝰ nec speranit impetu-
me thesauros ubi constituedo finē
sui Quis ⁊ hic ⁊ quasi diceret
beatus ⁊ et laude dignus fuit em
mirabilia multa sua Illa enim
que vera sunt mirantur homines
et non constricta qui probatus
⁊ mille s auro et perfectus
in factis ⁊ moribus lib. altaꝝ
et misericordie et glosa ethica
ait xxv Venite benedicti patris
mei ⁊ et subdit esurini et de
disti mihi manducare ⁊ Qui
potuit transgredi Mandatum
dant oportunitatem malefaciendi
et non ⁊ transgressu perstabi
litatem voluntatis omis in bono
quod stabilita sunt eius voca
tionis mdō Nam protulit
retulit ethica et elimosinas
illius enarrabit ecclesia sanctoꝝ
ad informationē aliorꝝ ¶ Sup
mensam sit recitatio ad positu
dicens tractans diffusius de so
lucitate et primo circa ablū et
postu generalit Quo remedium dat
contra excessus circa potu specia
liter si diligentes mi nimo primo
modicas quia primo facit apposita
Quo remedium dat expressum si et
si coactus Circa primū dicit sup
mensam sedisti respectum no
tatus filius ad mensam magne
persone non nisi prius primi
remedio Non dicas si non
queras delectationes multitudine
sed accipe si et apponit ingrati
tudine monetio quamū mali

Terribus nequam qui maior-e
quam uenter quid freq̃ plus
rupit quam uenter r̃ capit pas
sit ab ōm̃ fratre sua lacerabitur
r̃ grauiter portabit nil iudic
pacatatem forcalor quel qua
non sm̃t sedm̃ sua teneuriste-
rit Ne extendas manū tuam
prior ad tibi et posti et m iudici
r̃ anxijs alicuius & m iudicibus eo
tanimatus r̃ de gulositate natur
cribestras coram epulan mitra
Ne comp̃mais meminiqd̃ grauia
ultra mēsuram accipiedo quod
ligē que sm̃t proxim tui r̃
qualiter sentit proximo tuus
dese effimdentibus extenpo sicut
tu ebriosus aliqñdo contempsisti
Uteri quasi homo frugi r̃ tem
distrctōne et temperate Qui-
cm frugi nunc cōmius gnib et
mdeclinabile et signat idom q
temperatus et modestus hijs q
tibi apponūt Qui madet debilit
non quotidias adio hēalib sicut gu-
losis tamē esse prior r̃ sicut
dictū e q nō debes p̃mis comedo
similē nō debes ōnibus comi-
nuste tamen disciplime r̃ uir appa-
reas disciplinatus tota pater
exhortis iussit et mdr̃mēdo
et non laborabis alullo Qui
cm potatu exoctissime impedit
opus naturle et similiter ex
cessibus tibi q̃dē subuenit Qui

gula r̃ priuatō sompni sicuis et
quieti et tolera m pectore et gutture
et tortura r̃ torsiones ventris qui
r̃ o m stamine r̃ gulose super tibi
et postu effusp sompnus sanitatis t
homīe pro qua natura no grauat
indigendo Sorniet usq; mane sipple
pacifice et quiete et amma illius tui
ips delectabitur Nam ex indigest
tione non grauabitur ¶ Et si
coactus hic dat quoddam remediū
contra tibi et potus excessum dicet
et si coactus fuis mi edendo nec sic
fit maliquibus hijs more babaico
Ubi homies mittant comestales
suos ad comedendū et bibendū ultra
mensura et modū surge e medio
et uome me forte mmis miter
alios edendo & contingat talis pas-
sio et tu hec corpois mala dispositō
Audi me fili diligenter et attende
et ne spernas me r̃ doctrina mea
et in nouissimo m uomes uerba
tua esse uera Quoniam bus operibus
tuis esto uelox ¶ Cum cm philoso
phi libro et hinc tuo consiliat sedeam q
morose sed exequi uelocius bene
consiliata et sine infirmitate r̃
defectus opis non oriatur et qui
sic quietor supervenit quado dif-
ferunt exercitio bam consilij Un
poeta nouit differre pacis sylen
sida mp̃ambus uidicent labia
multoq; sibi homī imputantur pro
sua labortate et misericordia et
testamēti ultatis alius sipple

vitatis vite fidele ⁊ veraᶜ ꝓ
nequissimo pane ⁊ nequiter ac
quisito et male dicto dato murmu-
rabit nuitas que in hoc grauatur
¶ Diligentes hic specialiter agit
de sobrietate circa potum dicens
Diligentes in vino querendo et bibendo
nolite prouocare ad bibendum Nam
sine hoc sunt ad hoc omnib̃ pro
mi Vel nolite prouocare ad iracun-
diam quia cito prouocantur ad
homicidia Vnde subditur multos
em ebr Ignis probat ferrum in-
trum aptm mollificando sic cor da
superbum arguit eos totaliter
sapiendo et deinde sequitur pater
de holofarne Iudith viii equa
vita hominibus ⁊ uita inequalitate
humoꝝ seruata Vinum in sobrie-
tate simple potatum que ⁊ vita
ꝙ minuitur Vino quasi dicet
nam ⁊ vita huia ꝑ potum ⁊
defraudat vitam Mors Nam mors
naturle defraudat uitam naturle mors
culpe uitam gre mors ethene uita
tam glorie Vinum in moderata-
moderata racõe treatur ⁊ Nam le
tificat cor hominis ꝑ c xiiii ꝙ ultra-
to animie et corporis ⁊ affectibus
intellectiui et sensitiui Vinum mo
derate potatum quia conformat vir-
tuti mentis et sanitati corporis ꝙ
subditur Sanitas ⁊ ℞ Vinum l'
tur potatum ⁊ in multa quantitate
vel multa fortitudine irritatiõe
⁊ exacerbatiõe sensus et rami ⁊
affectus Vindicte et rumas multas
facit corporales et spirales exodiꝝ
patet ꝙ sequitur ibi ¶ Incommunis
Vinum non arguas primo ⁊ ser
⁊ postea quia tue non ⁊ cohercendo
susceptimus Vo despicias eu in aspe
ritate alius ⁊ in mansuetate sua e
adem racõne Verba mysteriosa
dicas alii Nam in surgit contra
te et non p̃mas aliud in repe
tendo s debita aspere quia ex
asperetur contra te et reddere-
t malo pro bono xxvii.

¶ Sanctorum te possint Qui ꝙ
sanctissimo qrto capitulo
qrto capitulo et tertia
actu ⁊ de statu actuum hic com-
agitur de statu prelatoꝝ et di-
uiditur in duas partes Nam
primo agitur de comp officio Vo
de honore sibi impendendo ca o
xxxviii Circa primu sciendu ꝙ
sicut dicit gregorius in pastorali
prelatus debet ⁊ in actõe pre-
ceptis et precibus mansuetem-
placõne suspensus Ades primo agi
de eius actõe Vo de contemplacõe
tis xxxv primia ad huc in duas
Nam primo agitur de actõne ad q
tempore pacis Vo tpe tribulacõis
capitulo xxxiii primia ad huc in
duas Nam primo agitur de actõe
prelati Vo de modo agendi à filii
sue consilio primia ad huc in duas
Nam primo in formam prelati
Vo subditus ¶ Audi tacet dñs
primu dicitur Vertere te possiert
noli exaltari ex honore ⁊ in

ponso sed magis humiliat salua
tamen honde officij cura illoꝝ
habe sicut pater bonis sic fami-
lie et sic considera et sumit subdi-
tos vtilia et omni cura tua explicata
quod ad officiu tuu spectat recti
be recreatõe tua accipiedo mo-
deste ut leteris q̃ inter illos ꝛ. al-
lata bonam dispõcõe Nam pro
fectus subditoꝝ et gloia prelatoꝝ
et ornamẽtu grẽ accipias coro-
nam. s. gloie q̃ et grã consimgta
et pertãs grẽ ornamẽtu et dignita-
tem consequeris cõgregatoris
ꝛ. congregatis pertet vñ dispõite
Vnde iterius de compõcõe huius
verbi rogo Si rogat addideris
non congregat e dat in infert
De minuit subtrahit pro per-
trahit interquiet p̃ripat abde
strait ar. q̃ superbit loquere
maiorẽ ꝛ. tu prelate qui
debes ee matutinus modus et
sic senex Venerabilis senectus
Vt hr. sape iiij etas senectutis
Vita im maculata Decet eim te
primu ꝛ. principaliter Verbum di-
ligentis sciẽtia ꝛ. Verbum dei qui
diligit et scietes scientia et non
impedias musicam ꝛ. consonantia
verbi admittam Quia cuiꝰ vita
despicitur restat ut eius predicatio
contempnatur gregorius omelia
xxxvii et sic accipit hic ammixta
methaꝛ ecclim doctrina bona q̃
malitia auditoꝝ ee dimittenda

subditur Vbi audiuis non e non
offendas sermonem quia magis
ee verbi dei contemptus quam pro-
fectus et importune noli extolli
sapiẽtia tua arrogantie te tractãs
decipã gemmula carbunculi ꝛc ꝛ. sicut
monilibus gemma optime coniu-
gitur auro in ornamẽto et melodia
in conuiuio Quia sicut cibus refici-
torius ita melodia sensus Sicut
in fabricatõe ore Repetitio est
predicte sentencie ar. Sensꝰ q̃ sic
esto gratiose coniugũ sic bonam doc-
tra et sana doctrina in doctore vel
prelato ¶ Quidi taceas hic con-
uenit instrui subditus et promo ad au-
diendu reuerenter doctrina doctoris
et prelati Dicens Quidi taceas
non garrulans nec contra dicens
et prouocãs ad rixã et bona
gratia dei p. et hom Adolescens lo-
quere in mea causa non maliciosa.
Vnde ꝛ. tende ei necesse fuit et
non ante Si vis interrogatus fuis
sed cape responsu tuu. ꝛ. tuus
magnas respondẽ Immodꝰ esto q̃
minus ꝛ. non loquens et auditus
tons simul et querens ad melius
intelligendu Sic em legitur de quo
tum ee amore dei luce ij Surre-
nerit aliud in templo in medio doc-
toꝝ audiẽtes illos et interrogantes
non tamen interrogabat ut perhac
melius intelligẽt quia ab initio
conceptionis anima xpi fuit repleta
ta omnibus sciencijs et gratijs sed
ut iuuenibus exemplu querendi da

ret & ut assistentes magis metalli-
genis & vbi simr senes non inuenit
loquatis r. si oporter te loqui breuit
te expediab ante grandine pibit
cornistratis sicut indomq frequen
accidere q mitomarius aliqs dicit
grando & somen tonitrui precedit
cornistratis & ante vereciidia que
precedit exo reuencia pibit gra
mia que t pncipiu alluis reuencie
et pro reuencia accedet t bona g
gra em sicut et cautab mercemur an
gi ut aucta mercatur perfici q
gra ni immisi gradii precedit actid
meitoiu reuencie et illi actis
sequitur gra ni maioi gradii ¶
Et hora hic stando subditus mis
ceatur dedligencia ita se apm ei
diatur & hora surgendi dilecto no
te tineas r. non protrahas mora
mitompoicie capillozo ul' hmgdi
sicut facit mulieres vnde dicit
poeta simr procul andis iuue-
nes ut semina compti precie
prior mdomitia r. retrendo ad q-
priam conspecta & alliu adue
care quasi responsuus de fact
tuis coram sime iudice et allir
lude r. cum responsione facta.
per hoc q tu no es constitus de
mortali culpa lude ci sapiencia
bone meditacionibus que simr
delectabiles et agge contemplacones
tuas r. bonis q poiit ibidem con-
ceptum deduc ad effectu & non m
delictis et uerbo superbo accipes
te & qm ista procedunt ex dei gra

subditur Super hiis omnibus ben-
dicto dnm tanquam dominicije
eius gratius & quia homo delec-
semper tende ad profectu & q
Qui timet deu exequet doctrina
eius Quia timor dni principiu
t sapiencie vt dicit de supra p-
mo capitulo & qui vigilaverit
ad illud orando et legendo ni ve-
nient benedictone illius ni spiritu
gle et gloie ni spiritus Qui qui-
legem humiliter asciendo ibi q
replebitur alca noticia sancta
que non inflat sed edificat qui
insidiose agit querens cape doc-
torem in uerbo sicut pharisei
faciebant xpm scandalizabitur
alca tales cum insidie simr plu
causa mine Qui timent deu ti
more filiali mitomit audient ins-
tu a. pmia recipiet mundicie et
iustitias r. opera iustie diligendo
pctor homis r. destinatq impetu
Ultabit coercionis tamquia sibi
abhominabilem et sdm voluntate
suam malam inveniet compatione
r. aliquem sibi similem ad peio-
rem opm allegando ad sui excu-
sationi et defensione Vir consi-
lij r. acquiescens consiliis bono.
Non dispendet intelligencia con-
silij sibi dati sed ponet ad poeni-
tenciam alicuius adeo et superbus
contemptibs consiliu alteriis no
pertimescet timore r. flagellos
dei comminatoi etiam postquam fere
ad eos r. cum timore diuino a-

licmis om adeo et superbus m
primulo mortis periculo aliqm facit
aliquid boni degone ex illo timoe
sine consilio r sine hitu mentis
nam hoc facit expassioe timois
transeunte Ideo subditur et sub
insectatoribus arguetur quia ti-
more transeunte ad consuetudine
pristina malam reuertit et sic
arguendus efficitur ¶ fili sine
consilio Postquam egit de actiue
prelati hic cauter agit de modo
agendi qui debet te per consilium
boni Vnde principes quidem sapi
entes et prelati quidem litte-
rati debent hinc aliquas secu sa-
pientes cum quibus conferant
de agendis Ideo dicit fili sine co
silio nec debent eni mutare pri-
culosa Ito subditur quia tunc
non cades r offensionibus petendi
non te exponas et non offendas
in lapides r grauiter no pecca-
bis quia offendens ad lapides
grauiter leditur Deus e deputo
venali q non curatur facilit
ni uera primi Nec credas te qui
laboriose confidens de tuo in-
genio opm alienibus te applicando
quoni inquisito e multis et labo-
riosa et frequiter noxia Ito sub-
ditur Ne panas diei tue scandalu
quia frequenter portalem inqui
sitionem homo cadit in errorem et
a filijs tuis cane ne illoz amore
tractus acquiras male bona alterius
et admiscebis tuis r sine attende
ne tractent in fidelie bona tua qm
omni que tuo crede r fidei fundamentu
suppone sine qua nullus apus deo pla-
cere Hebreis xi sine fide impossibile
e placere deo ex fide anime tue r
cordis tui et non tantum oris Do
ex corde creditur ad iustitia oratio
confessio fit ad salutem Hec est
eni obseruatio mandatoz s. fides
operans per dilectionem qui credit
deo fide formata caritate accedit
mandata ne transgrediatur ea
cui confidit in illo per spem f-
mam que e certa expectatio future
beatitudinis ex gria et meritis proue-
nies non immoratus est r non de
fiet apmis expectate Cap. xxvm.

Mmenti deu Postquam actiue
e de actoe prelati impatet h'
tauter agitur deca tribula-
tone et primo tribulatione ab ex
traneis Ito ab mitraneis r ergo
prima mitteb quia primo ponitur
tribulatione constantia boni pre-
lati Ito per oppositu ut quoniu magis
appareat inconstantia mali r pre-
cordia fratui Ito soluto transgeditur
dubij r quare dicb Certa primi de
timeti deu r prelato deu timeti
timoe tanto non accidet mala p
culpe licet accidat mala pene
tribulatoe Vterquod subditur
Sed intemptatoe tribulationis Deus
illud confundet r introducet patie
et liberabit animas culpe et alias

ñi hoc amalic pene erpiens eu
atribulacone Sapiens prelatus nõ
odit mandata sed magis diligit et
mplet ea et non illudetur a non
frangetur per impatientia quasi m
procella mnus frangitur quando e
singulis homo sensatus credit legi
dei que promitto pacie promittit
bona glie matth v· Beati qui per
secutõne patiuntur propter iustitia qm
ipsor e regnũ celor et leye alli fide
liũ quia veraciter reddetur quod p-
mittit Qui interrogatõne mam
festat a· prelatus qui a subditis in
terrogatis delege debet manifes
tare vitatem malachie ij labia
sacerdotis custodiũt sciẽtia et
legem ex eius ore requirent q̃m
parabit verbum sedm capacitate
auditor et sĩ deprecatus dñm ut
illuminet eu ad respondendũ vitate
exaudietur adno et conferetia
bit discipulum a· apte modũ do
cendi discipulos et time respondebit
ad interrogata de nibus et
fide et hor hĩ documentũ q̃ doc-
tor et prelatus de talibus respon-
sum uel predicaturꝰ debet p̃mo
dñm deprecari ¶ Secundo
ꝯ̃ter agitur de transitoria mali
prelati qui sedm dictũ psalmigraphi
Johis x Videns lupũ venientẽ
dimittit oues et fugit et hoc
q̃ dicitur Pretercordia fatui a· in
tellectus crassetus mali prelati
quasi rota carri quia nõ hꝫ sta-
bilitatem in bono q̃ subditur et
quasi axis versatilis cogitatus illi
qui volutur de uno ad aliud per
inconstantia inter equus emissarius
sit et asinus subsannator a· de-
risor· et iste e malus prelatus qui
debet diligere ipsã admonere se expo-
nendo pro populi salute et tame deũ
deridet attrices officiũ veraciꝰ spũs
et tame non timens de honore eius
subesse supra sedente s· deo et
angelis eius hunt per mi splentia
vicios ¶ Unde dies hie ꝯ̃ter
ponitur solicitꝰ dubij quia posset
aliquis admirari et querere qualiꝫ
deus permittit malos prelatos
et doctores ad ecclesie regimẽ pro-
moueri Ad cuius solucõne primo p-
mittitur exemplum in naturalibus
Quo applicatur ad propositũ in hominibus
ubi et omnes hominꝫ 2o confir-
matur per simile in artificialibus
q̃ quasi lucid et quarto solutum-
dubiũ de malis prelatis et doctoribus
q̃ contra malos Circa primũ dicit
quod dies diem superat in longi-
tudine sicut dies estatis sunt
longiores quia hyemis et inter
lucem lucet enim lux solis magis
et quam lux lune et aliarꝫ stellarꝫ
et animis ãmit nam animus p-
salis excedit animã humanã mon-
de cendiebus sol plem non quia
sunt duo soles sed quia idem sol a
cedit se apm mouendo celeste
non in estate causat maiorem

tcloreꝝ m̃ hñtacõne mea quã
m hyeme quã tuc magꝭ appmꝫ
ad tropicũ ostialem et respondet
vnde talis vacatio surgat dicens
Adonni sciencia seperati smit
a dispõti effectus dicti facto sole
precepti a ordinacõne dei tisto
dicente nam per apm alluminabũt
cete stelle et permanebũt eius m̃ ob
liuio tñdo sit data vacatio dicti
annoꝝ et talibus Quadam subdit
maliquibus libris perdei sapiẽ
tiam diuidimtur non e detepti
sed m̃ mediate subditur et m̃ mu
tabit tpus s. sol per aug mensꝭ
distinguunture quatuor ãni tpa
sz estas et hyems Ver et autũp
nus ordies festas apoꝝ sz tpm
et m̃ alios sz temporibus deos
festos celebrabãt sz hebrei de
quibus loquitur Qllequi fuit he
breus et adiuerit Qopi longo tpe
precessit ad horam m̃ lege determi
nata leuitici xxiii talo ausse
mus per celebrabitis sabbata
vra et extpis diebus festiuis
exaltauit et magnificauit deus
prencipiendo maiore solempnitate
et mansa sanctificia maliquibus
quam m̃ aliis Sicut mpasate
et penteroostes et similibus que
celebrantur tantũ semel m anno
qua m̃ nouenis que celebrat
mquolibet mese et sabbatis m
qualibet ebdomada et extpis s.

dicbus anni posuit m̃ numer dieꝝ
x. diuisit sme tali solempnitate m̃
quibus hominꝫ vacarent opibus
suis Quod subdicit m̃ aliquibus li
bris et annis non e detepti
Et omnes Sic magis applicat adpositu
m̃ hominibus dicens et homines de solo
et ex terra edem signant sed dicit
solum a soliditate et ita quã terit
pedibus homi et animalia simple se
cit deus Vnde creatus e adam a
formatus quitcd ad corpus genesis
In multitudine discipline dñi sepa
uit eos simple homines super tra
multiplicatas pdiluuiũ et vani
tas medificatõe turris babel cont
dei Propter quod reprimes eas alti
tudinis confidit ligneas genere
et sic diuisi sunt perdurcipas tras
Qo subditur et m̃ mutauit vias
eoꝝ secundum distinctõne lingnaꝝ
et ex apis benedixit abrahã ysa
ac et iacob qui descendit ex illis
et exaltauit educendo applm israel
de egipto signis et mirabilibus
ut patet m̃ exodo et exhinc sti
ficauit et applicauit sz tribui le
ui que deputata fuit ad cultũ dñi
et potissime aaron et filios eius
et extpis maledixit dathan et chore et
eius complicibus Nisi xvi et humi
liauit eos rebellionẽ et superbia
detegendo et confutit allos m̃ mi
mit cultores subditos et separatos
eos a strauis et sinit ab aliis se
parari gentes cum iudeis postea eos

m minentem dixit alijs recedite a
talibus hoīm impijs ꝛ et sub-
dit ibidem confestim igitur ut essa-
uit loqui diruptae ecia sub pedibus
eoꝝ et apperiens os suū deuorauit
eos ¶ Quasi luctu hic tenet con-
firmatur per exemplū artificialī-
bus suae cū figulis secūm voluntatē
suā fīmat vasa deluto aliqua in
honorē ut in alijs seruatur i mēn
sa aliqua ad contumeliā vt alijs
vtantur homines ad vrinā et fece
tiones et consimilia Sic homo
mani alluus qui fecit Nam electos
ꝓparat ad gloriam et reprobos con-
fuat ad pena Deo subdit et
reddet illi secūm secūm iudicia sua
secūm regulam diuine iustie secūm
quam bonis redditur gloria malis
rehome pena ¶ Contra malum
hic tenet eo pre cedentibus solui
predictū dubiū sc qualiter deus ꝙ
mittit aliquos malos doctores et
prelatos cum bonis in regimine ecclie
Ad huius intellectū sciendū q duplices
et inequalitates inducte de natura-
libus et artificialibus non sunt om-
similes dispositionis et inequalitatis
que est in bonis et malis hominibus
Nam inequalitas in rebus naturalibus
et perse intenta et adeo facta ut ex
diuersis creaturis gradibus conspiret
ad mirabilis pulcritudo vniuersi Si
militer ex intentione figuli perse
et directe ꝙ faciat aliqua vasa in
contumelia et aliqua in honore
addiuersas hoīm necessitates singule-
das ad quas ordinatur directe ars
fictilis Sed quod aliqui homines sint
mali pertulpam nō e ex ordinatione
dīna et deus nullo modo sit auctor mali
culpe ut declaratū e diffuse supra
xv capitulo Nec pertonis ex aua
nitione omino ꝓma e q aliqui
reprobentur ad penā Nam volun-
tate eius antecedēte vult omēs ho-
mines saluos fieri Prima thimothei
Sed volūtate consequente pūitione
peccatoꝝ in malicia perseuerantia
vult aliquos damnari Sic malum in
culpe reducitur ad ordinē iustīe
Quia quod licet deus nullo modo
sit causa efficiens malorū sed tantū
bonorū e tamē auctor ordinationis
tam bonorū quā malorū quia de deus
culpe punit per debitū iustie et
secūm ꝓdicit augg in enchiridion
Deus cuius omnipotēs e et bonus ꝙ
non sineret mala fieri nisi omnipotens
eliceret maiora bona et sic per
mittit malos ac bonis tam in sub-
ditis quam in prelatis ut ꝙ ad iudicium
in que separabuntur tandem hi ab
illis et sic patet solutio questionis
Dicit igitur contra malum bonum
quia contra malum fortune est bonum
naturale et contra malum culpe bo-
num gratie et contra malum pene
bonum gloie et contra mortem
quia contra triplicem mortem est
triplex mors sc mortis culpe et pe-
ne Sic et contra mortem iustitie
subditi uel prelati Peccator sub-
ditus uel prelatus et sic mortale

m omia opera altissimi ⁊ si con
sideres opera dei ni similibus mi-
nes quandam oppositionē diuinasse
tamē modo predicto Duo contra
dia ⁊ duo mala contradio bona
& omni contra omni ¶ Et ego h'
coniter agit auctor de actōe boni
prelati et tribulatione admestet
eta quod primo primo premittit breuit
prologū Qo prosequitur ibi Circa
ī audite me Circa primū dicit et
ego nouissimus Vigilani ad mtel-
ligendū et scribendū sapiēta pa
doctores et scriptōs predecess scrip
tor em huius libri fuit tempore
ptholamei euergetis qui regnauit
in egipto pr tempus alleparon
magni etquasi qui collegit armos
⁊ remanentes ruinosos et nihor
se humiliat ppones sibi duos doc
tores et scriptōs non solum tpe
sed etiā scientia et auctoritate in bn
dictōe dei et ipse speraui ⁊ confi-
dens de eius adiutorio scribe cepi
Quasi qui Vnde mat replem tri-
bulat ⁊ rego et adiutorio dei scrip-
si sapientiam habundanter sicut et
predecessores exoptate quo
niam non solū mihi laborem
acquirendo mihi perhanc scientiā
sed etiam bonis exquirentibus dis
plicuam quia possint proficere
in studio huius scripture Audite me
hic coniter ppequitur ppositio eta
quod faciendū ꝙ homo supplicater
admestet tribulatur Vno mo
abusore filius quinquis q' alii

mmis volunt dicāi & ro primo
ostendit quid eta hoc sit agendū
dicens audite me magnati ⁊ pn-
cipes et omes qui in sedetis et
rectores ecclesie ⁊ prelati et doc-
tores auribus percipite ⁊ aures cō-
plas aure mea filio et mulieri sui
et amico non debes parcere supra te
sed magis a tali tribulatōe tua ipsa
repme et non debēs alii possessionē
tuam Vnde debes mihi ne forte
pentcat te de pribus prouisis sz
pro meretricibus uxore tue Dimm
adhuc super eos ⁊ quam diu omnis
milius homo moneat te ab hoc ꝙ
pōito et subdatur tanqa melius e
em ut filij te regent tanqua
in sedes qua naturaliter ē debet
sic qm te respice in manus filiop
tuop tanqua ad superiores Quom
bus opibus tuis esto prelles per
sonis predicte et ne debis manda
mglaiam tua supponendo te illis
quibus debes precē Quidic tonsu
matōnis ⁊ a tpe morte Distri-
bue hereditatem tuam heredibus
tuis ita ꝙ non possideant alla m
te uiuente ¶ Libaia Qo tribula
tur paterfamilias a suis rebelli-
bus malis et mi fidelibus ppter
quod hic ostenditur quid agendū
sit tū eis cum dicitur libaia et vsq
et omis asmo ⁊ sicut ista proueniūt
ad bonū regimē asmi sz pabilit ꝙ
eius sustentatōne et ouerga ppigrie
sic exercitatōne et omis predom

necessitate Sit tua que seruant ad
hominē seruū regimen requirūt̄ quam
a nuctib⁹ Vt uiuat et disciplina ne si-
pereat et equis ne p̄ sarcl tepestat-
aperatur conuenienter Q̄ disciplina
a quam diu tenetur subscripsima a
requiescē queri et si queratur reos
alabosbus sine causa rōnabili et ti
tonedas alli queit ate totalit liber-
rari nigri et loni nerunt tollit diui
qui uel babilli et sine inchmant a
hilliant operationes assidue quia te
no he tempus machinandi adrebel-
lione Bernus malunolo a rebelli et
infideli tortuca ne eius mi fidelitas
reuelet et compedes ne figat
et eruigetur multam cū malicia mach-
inandi contra dnas Dauit orationes
seruus cercā patet usq; ī et in am
plitres super omes gentes et non
deb⁹ ei patestatem super aliquē ho-
minē quia non debent preesse sd
subesse Et hoc e contra aliquos pn-
cipes xp̄ianos qui fiunt ydeos ba-
linos et ip̄ios et ei tamen inter
xp̄ianos debent et sui Veru sine
iudicio debite distrectionis Nichil
faciat grane seruis tuis quicquid
quod subditus Debemus si est f
mus fidelis sit q̄ quasi anima tua
apm exorde diligendo quasi fra
trem sit cum tracta dulcedine et mā-
suete quoniam misanguine ac
tuparasti cum a demisti ac pro
necessitate Vite nre que constitit
misanguine lauacri xpi Amen

amis tuus mi sanguine et Ri
lesis eius uiste mi figam comite
et sic tribis tua necessitate et
si extollens distrexerit et a sedi a
portans aliquid de domo tua figet
ad loci tenebris et occultu et sic
patebis eam inuenire xxxiiii
Vana spes Postquam actum
e de prelatoni actione hic
tenter agitur de eoi tenue
placitis que consistit in duobus s̄z
in meditatione sacre scripture de
qua agitur p̄mo et meritu uite
de quo agitur sedo ubi monemur
re p̄ma in duas quia p̄mo pmit
remotio impedimenti Q̄ exercitio
oppositi i sine mendacio Illud aut
q̄ impedit in nobis meditatione
uitat sacre scripture Intendo
sompnijs diuinationibus et augu-
rijs que sine plena mendacijs
Deo dicit Vana spes et mendā-
cium Vnde insensatus quia non hr
sensu discernendi que speranda
sunt et que non et sompnia a
tollit imprudencia quia sompnia
de prospeis credunt et reuela-
tiones Deo sequitur quasi quicqd
hendet Umbram que non est
palpabilis et persequitur inuen
tum qui no e comphensibilis
Sic qui attendit ad ista mendā
cia inanis sompnijs Ordi
hoc p̄ sequitur Dicit sompn
ans inte fatuum homine q̄ nd
sompniando apparet alicui
similitudo alterius hominis que
non e homo uerus sed tantū

famuli

fantasticus q̄deo non ꝑt aliquid
dare et ꝑ aliqꝫ alii demon appa-
rare in similitudine alla nō dare-
ꝯ uitutem sed fabricare quia medar
t q̄deo subditur ab in mundo quid
mundabitur quasi diceret sed ma-
gis mquinabitur Et amendare
quid uerū dicet quasi dicet mihil
Nam et ꝑ dyabolus aliqꝫ uerū
dicet hoc t ut postea magis de
cipiat et sic aliud uerū ex fine ꝑ
dicī mendaciū Nam ubi unū cōi
alterū extrobigi tanti unū q̄deo subd-
ditur Similacio erbis ac et patet
et sicut parturiēs dicet cor tuū fantasias paciun-
tur in simplicib⁹ sensibilibus que sic q̄
ingerit magna passionē et mayo-
me qñ fiūt per artem magicam
Nisi ab altissimo fuerit emissa uisi-
tacio diue consolacōnis et repressiua
talium q̄deo subditur Ne dederis in
allis cor tuū et patet ¶ Hic
iudicis hic cōuenit ponitur exe-
citio q̄ponit tria quid sciendū q̄ uir-
tus sancte simplicē aliqꝫ cognosci-
per studij exercitacōnē aliqꝫ per
hanis intelligere instructōne et
aliqꝫ per diuinā illuminacōnē q̄ri-
mo ponitur primū ibi dicitur sed
dicitur Hic medacio consimia
bitur uerbū legis et q̄phetaꝝ
Nam sicut t per diuinā reuelacōz
tu non ꝑt subesse falsum cum
deus sit ueritas prima Quasi dicet
auctor hic delicet planius applicare
suū intellectū per studij diligē-
tis exercitū ¶ Et sapiencia hic pōi
ꝑtem-s cognitio per instructōnem
tum dicitur et sapiencia in sacra scri-
tura contenta marce fidei dactus
complanabitur a plano docebitur
Nam occulta scripturaꝝ scrutare-
rire et complanare nam mirabilis
t exercitatus Vir in mundi experti
a in multis exercitatus scripturis
cogitabit multa Nam per omnē
passim scripturē declarat aliū magis
occultū q̄deo subditur et qui multa
didicit per studij exercitū enarrabit
intellectū scripturē uerū qui non
t expertus in scripturis pauca re-
cognoscit quia pauet pauet per-
se in uenire Propterquod qui
alioꝝ dicta studē designantur
Vanū uitate reperiūtur Qui aut
fatuus t in multis applicando in
tellectū suū multis uanis et inuti-
lib⁹ et multiplicabit malicia Nam
frequenter fabricat erronea doc-
nam aliqui libri huī Qui aut in
multis factus t disturbet per
multa cognoscenda Dicit gallo
ambulat baculis et non figit in
tellectū suū in aliquo sufficienter
exquirendo multiplicabit malicia
Nam in nullo hō sufficiēte no-
triam et per tanto hō hō in
utilem et falsam doctrinam Qui
temptatus non fuit radicem in
tellectus et affectus in bono habi-
dabit incautus multiplicando in-
uia ¶ Consequenter pauit auctor
exemplū de ep̄o dicēs multa
iudicia intellexi enarrando a

x̄ p̄ edactiam alior̄ et plurimas
uerbor̄ tñ siuendmes ſ̄ſſ̄ le cognō
ui Alius cū modū t̄ loquendi in
lingua greca et hebraica et iſte ſtuit
ytiq; modū quia fuit iudeus natꝰ
et hunc librū ſcripſit grece aliqs
tiōs vſq; ad mortem ꝓfitatus
honi causa ut cū adisteret hmōi
auas ſtas et etiam ſcripturas ad
uersas magistros ꝓpriꝰ mdiſſ
cib⁹ mquibus fuit aligdo mpinilo
mortis timuit de platone dicit ſe-
n̄ omino mepistola ad paulinū de
omnibus fere ſcripte legis Dñi q;
tato orbe litteras fugientes per ſe-
quitur captis apiratis et vendidat
ur, et liberatus ſum gratia dei
Iſta dicit auctor iſte ut magis
credatur ſic ſcripte quia prem-
ſerat q̄ homo exercitatus in ſcrip-
turis ꝑ alios ueritatem doce
Spūs hic ponitur tertiꝰ q̄ docet
Vitatem ſ illustrato dñno cui
dicitur ſpūs timētiū deū a tmōc
filiali q̄nitur adeo cpōm perfectꝰ
alliāta ſo subdit et in respectu
alius benedict amplioꝝ dono gra-
tie Spes cū alios in saliat
alios n̄ sion in ſompma et au-
guriis mendacijs plena ut pre-
dictū e Qui timet dñm mthil
trepidabit dehijs que persomp-
ma et augurīa et hmōi fi-
ci possint Timetis dñm beata
e anima eius ſ̄ſſ̄ le in ſpe licet
non adhuc in re ad quam respicit
et quid e fortitudo eius q̄ dicit
ſpe deus e alle adquā dirigit in
tentione ſuam et aquo hꝫ protec-
tōne Odes subditur Protector
patere timētis deū firmamētū
Virtutis stabiliens apm in bo
no regime arduis ſ̄ tēptationū
Umbraculū meridiani ſ̄ refri-
geriū meticuli libidinis Deprecā
to offensiones a deprecatione pro
offensionibus exaudiendis et ad
uitandū casus a me homo cadat
ſistentans exaltans animā per-
donū salutaris q̄e terris excellentius
ꝑma toꝝ xii ayaor aliē homi e
talitas et alluminans actibus me-
tis perdonū sapiēcie Dans ſanc-
tatem corpis et animē et uitam
natiē gracie et glorie et bñdictōne
a multiplicatione bonoꝝ temporalium
et ſpūalium ſ̄ſſ̄ le deus e Qui
mandans hic ponitur ſcdm
q̄ pertinet ad contemplatōne
predari ſ̄ tribus laude debitus
qui tñ ſtat mediis ſ̄ ſanc-
tificis oblationē et debita oratōe et
ꝑmo ponitur ꝑmū et ſcdō ſcdm
capitulū xxxv qui adorat deū
ꝑma mediaē quia ꝑmo reprobatur
ſanctificat mdebitū Qo ꝓbatur
debitū capitulo xxxv ꝑma ad
huc mediaē quia ꝑmo ſanctificat
mdebitū reprobatur Qo falsa
tribulatio reuocatur a vmbē di
ctatus Circa ꝑmū dicitur ſm
molanto ſacrificiū deo ex mēdo
x̄ po acquisito in iuste oblato e
maculata peccato in iuste et

non sint beneplacite substantia
cones in ministro & oblationes ano
dalions quibus dentent deū p
hongrandie & deffo proverbio
ij honora dñm de tua substantia
ait Deus plus sustinetribus se q
Illi qui stant in tua iustitie & ius
tie hnt solum deū verū pro deo
et alioru acceptat munera Rap
tores et raudi hnt auru et petru
mas prada gulosus delicias lux
uriosus voluptatem tactus et hmg
modi Quia quod eoru sanctificā
non sint deo accepta q deo subdi
Dona iniquoru non probat sed
magis reprobat q deo subdit
Qui offert sanctificā ex substā
tia paupis subtrahes eis victu
quasi qui immolat filiu in conspe
tu patris sui licet cum deus si
pater dñm precetione tame
speali modo & pater pauperu
perhēditatis cone promissione
math v. Beati pauperes spū qm
ipoz & regnū celoz Panis egen
tui & tibus qualisūq; Vita pau
pis & & sustentatio iuste q̄nis
Qui defraudat alia homo sangu
nis & Aug. Pasce fame morien
tem si non pauens occidisti a
multo fortius si subtrahes eis
victum Qui auffert mi sudore
pane & pane acquisitu mi sudo
laboranciu quasi qui occidit pro
mū quia auffert eis victu q
effundit sanguinem per homi
cidiū et qui fraudem facit merce
nario retinendo debitū solatiū sūt
sūt & similes mi stole supradicte
ractōne Omnis edificans hic re
mouetur quedam falsa cauillatio
qua posset aliquis dicere q defraudas
aliena recompensat deo per afflic
tones sui corpis ni iciunijs m
hmgmodi nel per orones religiosoz
quibus benefacit et verūq; remo
uetur et primo sedm q dicitur Omg
edificans et omnis destruens q
edificatu & abillo Quid prodest
illis mi labor quia multa repor
tant mde utilitate sed tanta af
flictone et applicat adquirēdi di
tes Omnis orans et prorapto
& alle ruibene facit Et omnis
maledices rapto eo q bona sua
abstulit Omg Patrem exaudiet
ons quasi diceret nullius nam
exaudicio primi impedit quia
malicia alius pro quo orat similit
sed q̄rito ipso nam maledicendo
proximo petrat ppter quod dic
saluator math v orate pro per
sequentibus et calumpniantibus
vos Tm talis raptor pro malis
suis adno punietur Consequē
pnia dicit Qui baptizatur a
mortuo & emundatur a tactu mor
tui peraquā expiationis De
qua hr mui xx & atoro tangit
mortuū quid prodest lauato
illis quasi dicat nichil nam a
mundis efficitur sicut ante si
homo qui iteumat impetrat p

sius a· qrentatib sius remittendo
et ateriꝰ eadem faciens qua de-
pretcritis non ē vere penitens
quid profitet humiliando se a· sc af-
fligendo per aciam ⁊ hmoꝯ
quasi dicerēt ista mihi fac-
ad remissionem culpe qrentate
Oronem alius qui exaudiet
quasi dicēt deus nō exaudiet

Qui conservat Cap. xxv
uerbum hic tantor sacri-
ficii debiti agitur et
diuidit in duas partes qui
agitur de eo qd arce
uertatur auctor ad replacōne
obliuionis iniuste i moli offe
Circa p̄mid dicitur Qui conse
uat mandata dñi conservat
Verbum dñi multiplicat oronē
nam orat mēte et ore que q̄-
dem oratio dispanit ad sacrifi-
candū debite Deo subditur
salutare sacrificium ⁊ attende
mandatis sc̄is dei ne contin
gat ea illa transgressio et di-
cat ab omnibus iniquitatibus
cordis oris et op̄is et qñ ia oronē
liuare sacrificij super iniustitias
a· pro iniustiis a remittendis
q̄ fit sme contra q̄ promisit et dep
cato qrentis tentia dat qre-
tatis accedē ab iniusto a· re
cede ab iniusto per delictū con-
tinōne facit sacrificiū qrentis ob
latū deo accepti et similiter
oronē qrentis factam exaudi
retribuet gratiā a· ex hiis ebri-

deo gratiā et obsequiū Qui offert
similagine a· puriss̄ma farina
de qua sicbant panes qp̄ositionis ⁊
templo tempore hui⁹ actois et
qui facit miserīcordia proximo
offert sacrificiū deo bñplacitū
ē dño ihc et patet exdict⁹ Non
apparebis ante conspectū dñi
a· in templo vbi colebatur deus
Vanus ab oblatōe Hec em om-
ma q̄ uter mandata dei implāda
sunt p̄cipiuntur exodi xxiij
q̄ anne masculini apparāt dño
ter in anno s̄cis in festo pas-
pentecostes et tabernaculoꝝ
et ab eodem dicit dicitur Non ap-
parebis in conspectu mo Vanus
ab oblato iusti impugnat altare
et talis em non solum offert
q̄ mi lege p̄cipitur sed etiam
Vitia et ex hac patet q̄ sequit
et odor suauitatis ē in conspectu
altissimi Nam oblationes alio
tempis no erant acceptē deo n
ex fide et caritate deuotē offerent
Bono animo a· mundo et deuo
to gloriam redde deo a· munera
tua offendo et no mandas pri
micias que a sacerdotibus debe-
bantur Si em dato sacrificatem
Voluit tua hoc em ē bone volun-
tatis signū ex qua ming ē deo
gratie ut dictū ē Deo altissimo
odorē dato cum a· odorē quietā-
tem honoris tui q̄ hoc ex
dei dono habes iiij Si multū

& fiat habundanter tribue st aut-
patru etā illud lbenter impar-
tire stude ꝯn vanis orilo ꝛ in
tentione recta ad in ionē fa-
cito manuū tuaꝝ ꝙpera bona
que facis ordinando ad laudem
dei et hominū qui retribuens
t dns allis qui bona facium ꝙpo
ipm qui autem ꝙter homines
iam recepisse mercedē suam
math v· et septies tantū ꝛ·
multiplices et ponitur hic mūs
determinatus pro mūs indeterminato
reddet t sp dns ¶ Noli af-
ferre hic reuerentiam auctor ad
reprobandū sacrificiū in iusti dicēs
Noli offerre munera prava ꝛ in
iuste acquisita non em suscipiēt
illa ꝛ non acceptabit et noli
spernere sacrificiū in iusti creden
ꝙ sit deo accepta et remunerabit
cum tamē sit magis piū credi qo
subdit Ille ma deus vindex
t damnificatoria in iuste et no
t aput illū gloie personā ꝛ accep-
tatis Non accipiet dns personā
potentis inpauperem ꝛ contra pau-
perem et deprecatōne lesi in iuste
exaudiet apm vindicando Non
despicias pces pupilli nec pupil
lus em et iudua destituti sunt
auxilio humano alle patre et
ista malto ꝙpter quod magis in
digent auxilio dīno et deus
subuenit vnicuiq; stōm conditi
one necessitatis sue Matrē em
no deficit in necessitate et mlto

minus auctor natale Nōne lacrime
vidue ad maxillam descendunt-
fletibus absentis eius quasi dicēt
sic et exclamato eius addeū pro
oppressione sibi facta super deuitte
cas ꝛ· super oppressionē qui lacrimā
facit eam Amaxilla em descendit
vsq; ad celū per angelū pncātē
cas am deū et dns exaudito iudice
non delectabitur gn allis sed magis
contra contristabitur contra oppssōrē
qui fecit lacrimā vidue ¶ Qui ado-
rat deū Postquam actū e de sacri-
ficio prelati hic cōiter agitur de
eius ordē et pmo in generali Qo
in speciali capitulo xxxvi Circa
pmū dicitur qui adorat deū adora-
tōe lacē q pertinet ad preditos
maxime oblatōne ꝛ· in acceptā
tione attendatur ade suscipientis
ades et deprecato illius vsq; ad
nubes quousq; ꝛ· vsq; ad
deū tui angeli sancti presentat
orōnes sanctoꝝ thobie xii et max-
ime prelatoꝝ qui medij sunt
inter deū et ppm ador humiliat
se nubes penetrabit ꝛ· quousq; hu-
milior e ador tanto maiorē effectū
habebit coram deo et donec ppe
quet ad deū consequendo effectū
non consolabitur s orans cito
discedet ab oratōne donec altis-
simus aspiciat et ei subueniat
die prebens orōni effectū sp-
em ador exaudiri adeo em est
pia per se et per se ne rans ¶ Deo

subdatur et dñs non elongabit
effectum differendo nisi ad utilita-
tem postulantis sed ymdicabit
iustos de oppressoribus hic mysteri
vel in futuro scdm retributionē sui
iudicij nobis tamē ostendit et for-
tissimq nō habet in allis sn̄ affec-
tionibus iniuste patiencia dimit-
tendo corp̄ iniustis sme vltōe
ut contribulet dorsū corp̄ affligendo
allos in posteros Dicit dorsū ps
pars hominis posteor et gentilibus
v. gentilib⁹ victimis reddet
confusionem v. punitionē donec
tollat plenitudinē superbie de
populis et sceptra iniquor̄ con
tribulet sicut alios tribulauit
donec tribuat hominibus tm bonis
quam malis scdm actus suos bo-
nos premiando et malos puniendo
et scdm opa ade v. homīs adam
enim et nomē comune apud hebr̄os
significans idemq homo ad tractū et
ad significandū hominē primū scriptor
huius libri fuit natione hebreus et
posuit hic nomē ade scdm primaeui
eius significationē et scdm precep-
tionē allius qua homini sibi simi-
lem in specie appetit in iuste So-
net iudex iudicium plebis sue age-
tibus ydolatris oppressis tempore
cum scriptoris huius libri inde qui e-
rant veri dei cultores fuit agen-
tilibus multiplicitur oppressi et ob-
lectabit iustos misericordia sua v.
effectu sue misericordie speciosa
dei misericordia v. misericordie
sue effectus in tempore tribulacionis
Nam cum contraxit impia aliud
magis elucescit et adhuc subdatur
exemplum sensibile cui dicitur q̄r
nubes pluuie tempe sereitatis
post magnam cum serenitate tris
supervenies nubes pluuiosas
hominibus magis gratiosa

Iserē mī deus ps vi
omm hic tenet agitur de
pōne predati specialiē
Nam hic p̄mittit oīo scriptoris
huius libri qui inter iudeos fuit
doctor magnus et predicus
nam apud eos doctores hinc
gentibus sit ergo predicture ita
hec oīo primo ponitur Qo cōe-
lauit in fine v. quinta est tam-
pma media Nam primo erat
prudens et gentilibus gentalē
Qo prudens specialiter v. mise
re plebi tue pma adhuc m
dia qua primo erat prudens
et gentilibus comitendis Qo
pro obstinatis mydolatra pu
niendis v. in nouā signa Circa
primū orat primo quia iudaicos di-
cens miserē mī deus omm. v. tri
qui es deus omm̄ p̄ reliquis miserē
mī aug es deus specialiter per
latriam et legem datam et respice
nos oculo tue clemēcie et ostende
nobis misericordiā tuam luce enī
cum tue iudei in tenebris tribula
tionis quia tholomeus soter rex

egipti ſubpectie ſanctificandi ni-
mane ieruſalem mdie ſalvati ſtab
y tunc non acceperunt arma udi
et multa milia udeop captiuos
duxit quos int multi erant incar-
ceribus tenebroſis reliqui uero
in tenebris tribulacõe et gra-
uib ſeruitutp aquibus poſt ꝗlũ
ꝑa liberati ꝺemitte timoꝛe tuũ
ſuper gentes que non exoꝝuiſcunt
te eos ꝙnam mdicendo ad de-
ratis tue tagnificõe qdeo ſubdi
ꝙt tagnoſtant quia non ē deus
miſi tu quia ſicut corde credit
ad iuſticia ata fit ad confeſſio
ad ſalutem Vñ y ſubdicit
etenarrent magnalia tua ſicut
deh eliodoro dicitur ſi machabeop
iij y flagellatus ado confitebat
omnibus opera magna dñi et ad
adem facit y ſubdicit Alleua ma
nũ tuam et ſicut eim magnifi-
ſificatus es in nobis mconſpectu
eop nos abydolatia reducens ad
cultũ tuũ per flagella nam an
captiuitatem babilonica ꝑcuſſi
ſimt multũ ydolatie debita ut-
patet iij regũ et ij ꝙaliꝓ ſi
pca non ſimt ydolatre niſi alij
pauci machabeop qꝝ etiã hui
plures eop hoc facientes morte
timos Sic in conſpectu meo magn
nificabeis meis y magnis
apparebis ut agnoſcant te ver
ueram fidem et debitũ cultu ſe
et nos ℣ ℟ Omnia ſigna q̃
conteꝛ erat pro gentilibus obſtina
tis mydolatrã diſperdendis et per-
tinis prouidens ſolentibus apiri eos
liberandis et hoc nõ erat exzelo ꝙm
dicte ſed exzelo dñe iuſtie dicens
Qm noua ſigna quibus egiptios ob
ſtinatos flagellaſti tonitua ſuper
obſtinatos mydolatrã et mmitta
mmirabilia ymam plagam ꝙ alias
mducendo ſicut feciſti in egipto
gloꝛifica manũ tue iuſtie ſuper eos
et brachiũ dextrũ et dextra clemẽ-
cie tue ſuper nos extenta fiat ꝛc
m primitiuis eop gratulatõe et
effunde aram in eius multiplicate
hoc em importat nomẽ effuſionis
extolle adiſtarũ et extra uetam ꝙſta
tolle cũ feſtiuitatibus ſue primi-
tiuis et mie liberationis et mente
ſtre finẽ qui apiri hebreis dicitur
et adhuc dicitur apiri modicos ad
uenturus meſſie ſicut ad finẽ ſmie
ordinata expectabant em uidet
et adhuc expectant mdm in
aduentu meſſie aſeruitute gentiu
liberati et ſi auctor huius lib' qui
longo tempe adiuentũ eop idem
ſenſit non ē mirabile quia diſcipli'
xp' pro eius reſurrectione queuebat
abeos ſi tue reſtitutõe regnũ iudeop
ut patet actu primo | Vt enarrent
mirabilia tua liberati ab ydola-
trap potentia | Quia flamme ge
hennalis deuoꝛabunt miſeros q
ſaluantur et non punitur de ydo
latris et qui peſſimas plebem

tiam ⁊ pessime tractant⁹ m̄ ver̄
ant perditione eterna tenere caput
principii et inimicor⁹ ⁊ qui lor⁹ sp̄ib⁹
nror⁹ dicentiū ex magna superb-
bia et m̄ fiducia non ē alius s̄
deus preter nos Dic em̄ dicebat
nabuchodonosor rex egipti assyrior⁹
qui p̄cepit omnib⁹ dom̄ ne qd̄-
mīnaī ut solus deus diceret̄ iudith
iij et semachib⁹ consimiliter loq-
batur m̄ regē Vel aliter Non
ē aluus preter nos s̄ qui⁹ ⁊ nr̄ug
valsis aut mameti congregra oēs
tribus ratob⁹ que eo tpe erant
multū dispersē per tras et regn̄
et cognoscant quia non ē deus n̄
tu s̄ verus ut enarrent magnalia
lia tua Deliberatione sīa et here
ditabis eas ⁊ heroditos hebrei em̄
non hñt modū aptandi sed pro
eo vtuntur filius indicatiui mō
Sicut olim̄ qm̄ tam promis-
sionis minarum tpe ioste Qa dū
autem q congregato filios⁹ isr̄l
mysticis promissa intelligen-
da commissis ad fidem xp̄i conuertat⁹
sedim q declarat⁹ b̄tus ihes euān-
gelista in euangelij sui xi capio
Quod xp̄us mortuus erat non
tantū pro gente s̄ iudeor⁹ sed ut
filias dei qui erant dispersi ⁊
mundi diuersis cultibus ydolor⁹
congregaret⁹ in vnū ⁊ vnam
ecclam ex iudeis et gentibus con-
gregatam sicut dixit saluator
iohis x Alias oues h̄o que no
sunt ex hoc ouili et illas opor-
tet me adducere ut fiat vnū ouile et
vnus pastor Vnū aut̄ scripto
huius libri hoc p̄phetie cognouit
uel non ignoro filius tamē me-
lioī iudicio probabilius mihi
uidetur q cognouit tū quia nec
iudeis nec agrestis nec alatinis
reponitur inter p̄phetas tū quia
iudei credentes m̄xpm̄ post eius
resurrectionē ascensionē ad celos
et spūs sancti missionē in die
pentecostes mirabantur de hoc
q gratia spūs sancti salvatur
gentilibus sicut et apis ut hī
actū x et xi Eo quo iudei⁹ qd
huc ignorabant vnam ecclam
ex iudeis et gentilibus fore congre
gandam Quare quid magis iudei⁹
sicut dixi q auctor iste orabat
pro congregatione iudeor⁹ q in iudea
per redditū p̄tis de tris in quib⁹
erant dispersi et in ea primitus de
tenti ℣ Visere p̄ nos⁹ orauit
pro iudeis et gentilibus gene-
raliter hic inter orat pro iudeis
specialiter dicens miserē p̄ clementie
quia elegisti a certis⁹ in iacob legis
super quam inuocatū tuū nomē
tuum licet em̄ dicet deus omnē speci-
ali tamē no⁹ iudeor⁹ os q erat
nasciturus ex iudeis sedm̄ carnē
Vel aliter Super quam inuo-
catū tuū nomē tuum iam gentiles
ydola inuocabant ad studium
illud hebrei nō deū vm̄ Et

asrahel quom coequasti p̄ magge-
mito tuo vocatus ei p̄ magenitu
tuū exodi iiij̄ miserē ciuitatisq̄
tificatōnis tue rēm quedicit
ciuitus sanctificatōnis aub cog
ubi vigebat cultus dn̄s ciuita-
ti acquisiti tue Nam si erat te-
plum magno dicebatur daubi-
tare modo speciali Ceple spon
m enarrabilibus virtutibus
tuis q̄ fuit mpletū xp̄o ubi
miracula faciēte ut hr̄ michā-
gelio et sp̄iū sanctū mittēte
sc̄i aplos alios q̄ discipulos ut
dicit aplus Ceronimo in epla
ad paulinū et gloriā tua re-
matur reple qđm tuū q̄ fuit
mpletū m oblatōne xp̄i mite
plo suum predixe agge⁹
qđheta Demet desideratus
cūctis gentibus et replebo do
mū istam gloriā dicit cum aucto
iste et alij qđhete iudei agnora-
rent modū mplendi misteriū
xp̄i quātū ad condicōes partī-
culares tamē credebant in q̄-
dam gnali q̄ multa mirabilia
mad ictu messye fierent in
iudea et sc̄e iste orabat de
eo mplendo Da testimonium
quia omnibus cleotōnib⁹ qui
ist' creature tue sunt specia-
les filij ist' q̄ fuit mpletū
xp̄i in hac natiā inter eos
existens et de eis natus
stōm tamē faciebat mmira
tula suam deitatem testifica-
ria et q̄ erat uere xp̄us pro
missus in lege et qphetis Qhis
ex· Opera que ego facio testimo-
nium perhibent de me et sustina
per mpletōne p̄missōes quas
locuti sunt in nomine tuo qphe
priores qui adiecit aps̄ preuni-
ciauit p̄misit deprecatōnē asaie
qui emitte agnū dn̄e dnatorē
tre ar̄ et in multis alijs locis di-
cunt qphe similia Da mercē-
dem sustinentibus te r· exper-
tantibus tuā redemptōnē in ad
ietu messye ut qphe tui fideles
in domiantur in mpletōne eor⁹
q̄ predixerūt Qudm benedictōne
aaron da xp̄o tuo que benedicto ē
timetur nisi vi Qhi dicitur lo
quens aaron et filijs eius si-
benedictis filijs isr̄l' et dictis
eis Benedicat t̄ dns et tuste
diat te ostendat dns faciem
suam et misereat tui conuer-
tat dns faciem suā ad te et det t̄ pacem et dirigat
nos in uiam iustie per ductem
tue gre ut stant amice qui
benedicūt tibi per effectū gre
tue data nob⁹ quia tu es deus ad
spector seruiorū meritis presi-
tūlitor non solū p̄nia sed cia
p̄sita et futura Nam eternitas
q̄ mestra e diuine cognitōnis
ambit omnia tempa ¶ Dmas
estam Hic tm predicta infert
quedam correlata nam ea que p̄-
dicta sunt de bono statu artificū
et prelatorū indigent necessario

discretõne ꝙpter quas ponit hic quedam discretiuꝫ impeditiua ut taliter
Quedam aꝑtiuꝫ promotiua ut tam
capitule xxxvii. a Sed cum uiro
sancto ꝯpedimenta uoro ꝑuenit qñq;
sꝫ industrie defectus amor uxoris
extremus uagus distortus amici
fictus et malus tanquam uus et sdm
hoc diuidenus inquirꝫ partes que
ꝓtebunt prosa sicco Circa ꝓmi
mo ponitur industrie defectus
in uiro ei dicitur Omne esam
manducabit Uenter. Sfamelicꝫ
ꝙpter passionẽ famis non distinꝫ
Uens cibi utilem anonitio quam
uis sit alii discreto Ideo subditur
et cibus cibo melior quasi dicat
aliquis t assumendus et alius rei-
ciendus fauces famelici tantum
gustat cibi ꝑm assumẽdo sdm
masticant sufficienter sed transglu-
tiut sine debita masticatõe et pro
batõne et tor mi sensum uerba
mendacia statim recepit sine
discretõe Uerꝺ afalsis torpraui
ꝙ idem t ꝙ in sensu adhuc tris-
titia a ostensione tristicie boni
et peritus resistet alli per sua
sapientiam Uniter ostendit de
fectu industrie in mulie Siccꝫ
Omnes mastilld extipiet mulier
a gratanter accipiet impartii ꝙ
semper uellet parẽ mastilli
et tunc aliqñ magꝭ expediret
sibi parẽ femellam qꝫ sibi
et filia melior filio Speꝫ
hic ponitur sdm impẽdimenta

ꝙ amor uxoris extremus ni
ditur sponsus mulieꝫ exhilarat
faciem uiri sui et sedꝫ letitia
ni tormenti Ideo subditur et
super omes tonitruꝫ istetit hoies
super desidenti a attrahet tor
uiri ad diligendũ ipam super
omia et alii cetꝝ sup deũ Dic
lingua circumdãs a reprehensõp
mulieris ornatus ꝙtessimi uxoris
uel leuem eius modi arguendo
est et integracõnis si uideat al
turbatam fratrem ei blandiendo
Dicit dicitur ij esdre iij Diar-
sedꝫ ei ridet Nam si indignata
fuit ei blanditur donec reconci-
lietur migrantiam Non t uni
uus sdm filios homi a uitiis
ei distrectus sed mollis et
in fatuatus ij esdre iiij multi
demetes facti sunt ꝙpter uxo-
res suas et quia contrauit t de
bona uxore Ideo subditur Qui
possidet tamquam dñs mulieꝛ
bona a humilem et modestam-
methoat possessione a inprit
t duces etiam si no bñce ampl-
ius adiutorii sdm illud t a sdm
uoluntatẽ uiri ad bona proui-
randa et columpna ad sustẽn-
tacõnẽ domus ei uiro ut re
quies nam pacifica t cũ uiro
et familia Ubi no t sepeꝫ
ꝛ Patet ad sensũ et ubi non
t mulier bona ingemiscit egẽs
quia negligitur ubi elimosina mu-
lieres em sunt timiter uir

miscordiores Cui credit hic
ponitur tercia distrectõnis impedi-
timẽ q̃ de distinctis Vagus cum
diatur cui credit qui manet hic mi-
dũ r. stabilem mansionẽ quasi
dicẽt non credit sapienti alicui
Quarter quod deficit mdistrectõe
bom et mali et defectes vbicũq;
obstruauit r. incertens vbi late
patit quasi fluctuetus latro r.
parratus ad malefaciendũ exilies
demultitate inmultitate r. vagus
et profugus super tram fuit raym
tenes iiij et per eãs malade
adomino Cap. xxxvii.
Omnib amicis hic ponit
quartũ impedimẽtũ pro
ximẽs ex amicicie ficte
exquia frequenter homines crud
distreti in facto suis impedit
Dicit igitur omib amicis tã
verus quã fictus ergo amicicia
copulauit r. firmiter statuit hoc
magis deuitare fictũ quia certi qui di-
liguntur facto ficti uero uerbo de-
cipiuntur Q3 amicus solo nomẽ
amicus et non re Quomodo trist-
ticiã mest usq; ad mortẽ ex tali
amicicia quasi dicat sit q3
multa postis efficatior et ad neces-
sitatem quam familiaribꝫ inimicis Do
dalis auer. socius anglie et di3
a sede quasi sedalis quia sedet
cum alio i mensa Et amicus fictus
admmicicia comitetur frequen-
ter cũ contingit q3 similis sede-
tes mi mesa antequam recedat
ad inimicum arguantur et pugnac
ad presumptio nequissima Unde
recedat et quasi dicat amillo Nul
omib recedat bonate trado spetin
anitẽ et defectus nec hic causam
se ponitur Sed cum ad dominic
nationibus Nullus intendes admala-
lum operatur cooperire amicicie
simulatõne audam malicia r. si
mimõe bom Sodalis amico con
solandabitur in oblectatõe r. pro
speritatis tempe et intempe tribu-
lationib aduersantis cic defficere
prosperitate per quam fingebat se
amare Sodalis amico condolet
r. simulat se condolere mi cius
mi firmitate causa Ventris r.
tamessationib et contra hostem
amici arripiet scutũ quasi cic
defensurus r. si hoc aliq faciat
hoc facit ex gula et no ex tua
amicicia Et contrariũ mduci-
do vero amico dicens Non obli
uiscaris amici tui vel mi gio
tuo ata q̃ non diligas eũ tantũ
ore sed etiam corde et ope Quarter
quod subditur et no mi memor
sis alius inspectus huic qd di-
ligas eũ in effectu Molitum
sluã Hic ponitur quintũ impe-
ditum distrectis q̃ malũ consi-
lium et primo agit de consilio ho-
no malo per fraudulentia Qo
per negotiatiã uel causam aliud
q̃ tu ouo Circa p̃mũ dicit Moli

Noli consilium cum socero tuo. s.
de his que pertinent ad restrictionem
uxoris tue quia semper strabit cum fi-
lia sua diuertet a caritate ex carna-
li affectione et zelantibus te a-
mi videntibus t̄ abstinde consiliū
Nam aliud reuelarent quo minus
uel impedirent. Omnibus consulias
infidelibus preter consiliū a. quo et
sub specie boni alius qui queit con-
silium sed t̄ consulias mi semet
ipso a. intendes quam utilitate
et non alius cui dat consiliū et
hoc frequenter contingit inconsi-
ciis principū et prelatorū q̄ deo
subditur aconsiliato sis mi fideli eo
quia anima tua a. taceas et ppg
silio perdiligēte inquisitione que
sit alius necessitas quasi si ad il-
lam dirigit consilium suum signifi et
q̄ non consulit proprie sed pro se
q̄ deo subditur et quid ope mi ac
filio tractauit. s. de subuentione sue
necessitati et non t̄ q̄ deo subdit
Ne forte mittat studium mi tra
consilens t̄ aliquid periculosum
et dicat t̄ bona t̄ uita tua mi
dans te ad prosequendū suum consi-
lium mi ope et contrario sibi con-
de videre quid t̄ euenat ut
perhabeat uitentur si possit
Cum uiro hic breuiter agen-
de consiliis malo peregrinationis
et aliquas alias causas dicens tu
uiro religioso tracta de sancti
tate Bronice loquitur et t̄ sensu
per contrarium quasi dicet male con
silet t̄ et tu in nostro demonstra
similis t̄ laceres ut patebit eo
fine huius partis et tu mulier
de his que emulatur a. odit. q̄
Diceret male consilet tu timido
de bello qui quisq̄ uellet bellū
videre cū negotiatore detrahere
a. de mercibus transportare ad loca
qui uellet q̄ nullus iret ibi
mercibus quam ope ut carnis ven-
deret Cum emptore de uenditi-
one a. de precio rei uendende
qui semper quod potest minuit
precium nostri Cum uiro iusto a.
mundo de gratuitis agendis a. de
dando aliis gratis qui semper eo
mi pedit et similiter q̄ sequit
tum ymnis a. nuptiis Cum o-
peratio agratio qui michi stre
nuis deo pe natali et de omni ope
et de malicia et studio et huius
Cum operatio animali a. condile-
to ad animū de consimilitudine ani
a. de opere consimiando mi fra a
mi qui dicit mi fratri duas animas
habemus posse fieri q̄ posset time
mi mediante anima Cum seruo pi-
gro ad operandū Semulta opera-
tione quam semper refugit et
sic male consulit Quod dominus
predictis concludit Monachis
das hinc mi omni consilio sed
uiro sancto Remotis impedi-
mentis distractionis Hic uiter
ponitur quis promotiua et
ponitur hic quatuor sic consi-

lij sapie claritas verbi veritas
repressa sensualitate. Inter q
primo ponitur consilij firmitas ut
fiat quedam contemnacio admittē
predicta cum dicitur. Sed cum
uiro sancto r. mi bonitate stabili
et firmo assidue esto tu eo mio
rando et detur secretis tracta
do quesitus tagnonis qui operā
obseruantie timore dei ne trans
grediatur cuius mandata tuug aia
et stabit anima tua r. qui dili
git te sicut seipm et contrarios
detractibus cum dicitur q sint
uenti cor et ona aia. Quesitus
tur inuenietis in tenebris agnoui
tie uel culpe non confundetur. Ua
riter et exorde ne per occasionē
bone consilet gratia necessitate
et cor boni consilij r. voluntate
ipm sequendi sapie totis spiritus
Non enim et aliquis plus allo
r. melius et quis possit tale
dare consilia subditur. Timing
uiri sancti amicitiae alicui uel
re et enim mdeo elongata et per
tenis abeo alienata ad omnem ui
litatem. Per tragne quia deus
et principalis auctor directionis hui
subditur et ni hiis omnibus dep
tore altissimi re. Intentio
hic ponitur secundum distinctionis
primo tuum q et ubi intuitu ni
di ante omnia opera verbum veritatis
precedat te. Impromissis et
responsis et omnem actum consi
lium stabile. Sapientia et pace

scripture. Verbum inaquam q est
verbum mendax non mutabit cor de
bono ad malum ex quo corde parcas
oriuntur sicut tunicle aspera. Bonum
et malum de genie et uita gre et
mores culpe. Vita casse gre non
procedit alios nisi dispositue sed a
deo et effectiue mores uero culpe contra
rio sic procedit a corde humano
q multo mo et effectiue adeo ut
dicta et supra. Ut capitulo et dnāt
illoq et assidua diligua r. assiduitas
uane mentionis q reprimit bonum ex
gre et amouet mores culpe pro
mouet aut homi degne et uita
gre a deo subditur. Ymo queritur
sacra scriptura multos erudiuit
ad bonum et anime sue status et p
augmentum meriti. Qui sophistice
loquitur. r. deceptose et odibilis
deo et hominibus non sum te defrau
dabitur quia sibi plus nocet quia
alijs. Non enim et alii adhuc gra
data veracis et utiliter loquendo
Dum enim sapientia vera desiru
dantur et licet alicui abinspectibus
sapies uideatur q est sapies
Hic ponitur tertium distinctionis
promotiuum q et sapis dantes cu
dentur et sapies aut sue sapies
r. alle ne sapies et qui primo cogitat
de salute anime sue quia tractat
et ordinata et fructus sensus alig
a sapie sue laudabilis totum deo
et angelis et quod homi et sui
ipsius diffidunt subditur. Nec

sapiens plebem suam erudi- De
salute animę sue et fructus ęsq
alluc a doctrię eius fideles sunt
a digni fide tum quia antiquate pma
procedunt tum quia adipm sanctifi
ciunt Vnde sapiens amplebitur
benedictionibus dei et hom Maledq
multiplicat alli sua dona et hostes
imprecantur sibi bona qdeo sub-
ditur et indentes alld laudabunt
et apm talis laus no e horarria
sed diutrnia qdeo subditur Vita vir
oi multi dieq a breuib e qua di-
ces eius possunt facilter enumerari
Dies aute aspl' a qbz aspl' innu
merabiles sunt licet eis pers-
ne singulares insudantes et nas-
centes sibi succedentes remanet
tamen Vnetas qdz sicut in fluuio
aque sunt tantumo fluxii ac
manet tamen Redemptitas flu-
uij laus vero sapiet non solu
durat suo tempe sed transit ad
posteros quos et diuturna et
maxime tempe suo amplo pro q
magis nouit apca sua qo saluti-
Sapiens amplo rc et patet
Fili in vita hic ponitur quartus
disciplinis pro motiuis qe respi
ciat specialitas Vnu dicit phus
Vii phis sedendo et quiescendo
fit anima sciens et prudens
qua sedatis exhibetur passionibz
fit alia ordens Dic ergo dicitur
Fili in vita tempta maz tua a-
diligenter considera eius qualitate
ex apparatu sensuum precedere
et si fuit nequam a nichilans
ad malu Non alli prate laxan-
do sibi habenas sed magis refrene
eam perscrutare Non enim omnibus
simul expedit etiam si conc
licita desit Nam magis proni
ad malu indiget maioi repressi-
one etiam ab aliquibus licitis
ne illicita procedant ex illis
Et non omn anime omne genꝰ
delectationis placet sed secun
diuersitatem pronitatis Nam
prono ad auaritia placet con-
seruare pecunie Prono ad
prodigalitatem placet eius ef
fusio et sic de aliis et quoniam
multitudo proni sunt ad con-
tinuistentia tibi quo cottidie in
digens subdere Noli audq
de re et patet qo subdens
Vn multos enim estis etiam fa-
mis erit in firmitas vnde su-
perfluitas et auiditas appe
quandoq usq ad toleram ipz
transeundo quitor trapula multi
obedierue quia suffocat natie
virtutes Rui alie abstinens e
adiuuet vitam a plongabit
nam abstinencia e summa
medicina Cap. xxxvm.
Honora medicu propter
usum artis de predicatorie
officio hic tractat agens
de honore eis exhibendo quia
medicus simul me ppter a deo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

et quoniã ex sensibilibus nos-
tris procedendũ ẽ ad spũalia sẽ
mper nota et plana ẽ spũlib
medicus q̃ deo p̃mo agitur de
honore medici corporalis sed
spũalis vi filium tua misi-
mitte. Circa p̃mũ dicitur ho-
nora medicũ corpalem ꝓpter
necessitatem corpoꝝ tui etem
altꝰ creauit altissimꝰ non sal⁹
magnitꝫ ẽ homo sed etiã mag-
timꝰ ẽ medicus Mandens ẽ
auctor p̃ncipalis artis medicine
q̃ subdit̃ur abes em̃ ẽ omib⁹
medela hic tamẽ non accipi
tr̃cato ꝓprie q̃ ẽ de nichilo
sed large sicut rex dicitur tra-
ai q̃ promouet ad dignitate
regni et a rege accipiet donatoꝝ
Nam potentes huius seculi co-
mmuniter sunt magis solliciti de
sanitate corporali q̃ spuali q̃
subdit̃ur Discipulus medici ꝛ. ars
eius exaltabit caput illius q̃ ill⁹
tissimus de terra creauit medicinã
quia de terra nascentibus sic herbis
et radicibus et huiusmodi confi-
ciũtur medicine et adhoc nidu-
cit exemplũ Nonne aligno ꝛ.
per lignũ q̃ dulcedo creature ad
quas ducit sic Vt patet exodi
xv vbi dicitur q̃ dns ostendit
lignũ moysi q̃ cũ misisset in
aquas amaras mdulcedinẽ uer-
se sunt ad agnitionẽ hom̃ vtus

alloꝝ peruenit per experientia
ex hoc em̃ q̃ talis herba sanauit
socratem et platonẽ et plures
alios accipitur vna q̃ q̃ sicꝫ omni-
alis q̃ ẽ p̃ncipiũ artis et sic
vt dicitur p̃mo methaꝫ et dedit
omnibus sciam altissimꝰ Nam
alĩ reuelat virtutes herbaꝝ q̃
radicũ p̃me tali experientia sicut sa-
lomoni facta fuit ẽ ei regit illis q̃
disputauit super lignis a cedro
que ẽ in libano vsq̃ ad ysopũ que
egreditur de pariete honorari in
mirabilibus vt honoret ab ho-
minib⁹ ꝓpter virtutes mirabiles
quas dedit creatis Cunctis curas
medicus mitigabit dolorem mi
xtum et vngentarius x. apothe
carius facies extrema tendibus
pigmẽta suauitatis Nam mix-
tibus species aromatice sapiet
potius et virtutẽ confortet
sanitatis x. ad conseruandũ et con-
seruandũ sanitatem et non consu-
mabimur apud eos x. non hẽ-
bunt infirmi effectũ peraptũ me-
dicam q̃d appetebamus Nam ad
hoc requiritur actio dei qui non
ẽ medicus principalis q̃ deo subdi-
pax om̃ dei super facie tre x.
requies adoret in firmitatib⁹
ẽ ades in hominib⁹ qui habitant
super eam ¶ Fili hic tenter
agitur de honore impendendo
spuali et diuidit̃ur in tres par-
tes scdm̃ tres causas q̃m ho

norandi Qm ponitur ꝺ ſapientia
ſcribe Za abi qui tenet aratru p
ma mdias impare pncipale et
mdentale que mapit ꝛ fili mms
tuus Pma causa honorandi medicū
ſpualem ē ſanitas amine q mehs
ē corpis ſanitate et pr cōib⁹ pre-
latis magis honorandis quā medicꝰ
corporalis ꝓ dicitur fili intua in
firmitate ſpuāli nā despicias te-
metipm negligenꝺ quia ꝛ remc-
diū ſcit facere aliqui Oza dñm
deuote et ap̄e curabit te Ungento
ſue gſe Quarte adhereto cor tuū
et dirige manꝰ tuas ꝛ opera tua
addeū et ab oīm delicto munda cor
tuū Per uocem et pura contri-
cōnem Da ſanitate q. fac ob
latōnē deo de pcordijs aromā-
ticis quibus conficiebatur thymia-
ma ſuaues adoꝛes et memoriaꝫ
ſpmilagmis ꝛ oblatōnē farine
tritici delicatiſſime et impiguā
ablatōne offerendꝰ deū deligvis
oleaꝫ pinguissimū ad tantimodas
lacrimas ꝓ da loci medico hono-
rando sacerdotem pte orante Non
in lectulo vbi agitur de oblatōnib⁹
variis ꝗ peto semper adhuc mi fme
et orabit pro sacerdote et dimittet
ei ⁊ cum duos alios reuocauit ꝛ ad
officiū sacerdotij promouit et
non distedat atc ꝛ attendetis qz
semper debes ad diligē et vene-
rari quia ꝛ pcia eius ſme necꝰ-
ſaria ſt offerre et orare ꝗ pctis
ꝗbꝰ Tem tempus ꝛ q quia ſme
petratis non transeunt pnis nisi
ꝗ uero dñi deprecabimur et hoc
apparet q non loquit hic de mor-
tuis corpalis quia non tenent in
firmos per oīōne sed de sacerdo-
tibus ut dirigat requie cond.
Non requiem corporis sed ani
cordis ipsoꝝ quia gaudent de re-
uocatōne petratoꝝ et sanitate ſt
anime tue ꝗ ter tam ſacōne oꝝ
ꝛ ꝗ ter vanam vitam ꝛ pro ꝗ
quam oratōnē cor exaudiet
qui delinquit memoriā spectu eius
qui fecit illū medet in mag
medici. ſ. ſpualis ad quem per-
tinet cura delicti ¶ fili in
mortuū Hec est pars medi-
talis in qua p̄mo exhoꝛt q mens
ad honorem pretati ꝗ ter eius
excellentē statū hic oret ꝛ sona-
ret et quasi per oppōnē in-
dicit ad fletū mortui ꝗ ter
uite pnis defectū et ſedꝰ
persona mortui loquet mo-
net ad bonū i memor esto Et
p̄mo dicit fili in mortuū ꝛ ſup
mortuū produc lacrimas com
passionis et sedm̄ modum tonꝛ
ge corpus ꝛ sepeli ꝗ ter dila
tionem aut ꝛ ꝗ ter detrac-
tōnē optendam ne dicatur con
te quod adisti cum ente si non
lugeas defuncti et consolare
ꝗ ter tristitiā ne nimia tristitia
ꝑ nocet Ideo sequitur tri-
stitia cum festinat mors est

cū tristicia passio mortificatia
et cooperit virtutem a suffocat-
virtutem matie et tristicia ed-
dis flectit terroiem Namdebi
tata virtute matie caput flecti
sicut per fortitudinē eius erigi
p addictōne a demacōe a bono
permanet tristicia vta q non
plim nocet corpi sed ecia aiam
inducens aliqn ad desperacōne
et alia mala et substancia mop
secundi torcuib quasi hō cor-
gandens et virile dicitur duces
et dnes langwoibus et tristib di
pauper q̄ libros xiii est q̄
dnes tm michil habet ecē q̄
pauper tu in multis dnicis sit
so subdituir ne dedeis in tristicia
s̄ timia tortuit ꝓpter mortuu
et subditur causa tu dicetur et
meneto nouissimoz a morte
et alios aīm aqua mitis reuiuit
adutam pītem q̄do subditur
Nec em̄ e tomisio et huic mihi
prodest a per afflictōne tua
q̄m mortuu nō reuocabis et
te q̄m pessimabis minio dolor
affectus ꝓpter quod dolor de
morte amici debet te modes-
tus Dicit em̄ scar dauid ii regū
xii Audita em̄ morte filii sui
surrexit abaffictōe et luctu d.
Cum adhuc vuiet puer gem-
nauit et flevit Dicebam em̄ q̄s
sit s̄ forte dauet michi eū deo
et vivat Mudauit qua mortuus
t quare ieiunio Numq̄ potero
eū reuocare amplius ego uadam
magis ad eum Memor esto hui
pōnitur sdm̄ mīdeb actaſione
dictoq̄ et pſona mortui exhor-
tans ad vomi dicēs memor esto
iudicii mei a morte mee quedicit
hoīb iudicii dīna qualis in mor-
te reperit talis in iudicio reperiet
Hic em̄ est et tm̄ quasi dicet festi
nes apaī bom̄ dū vnis qua po
mortem non potis michi hinc a
deprecito et p̄ hac a impetrare
millus hō aliquid certū defuncto In
regnc mortuu a in sepulcro cui
Ubi requiescit corpus sm̄ a requi
escē fac memoriā eius Un li
machabeoz xiii dicitur q̄ symon
machabeus super sepulchrū patris
sui et fratrū suoq̄ fecit edificia al-
tum visu et cōposuit columpnas
magnas ad memoriam sempiterna
s̄q̄ pater et fres sui mortui fuisset
mi cpōrtis armoq̄ pro defensione
populi sui et consolat̄ illud meritu
spūs sm̄ dicendo et bona verba
defuturo uita adqua transiuit mo-
nentes Sapienciam hui pōn
scenda causa honorandi prelatu
sue doctorem Nam ademp̄ offi-
tium non solū pertinet pītes
doc verbo sed etiam absentes
et simplices scripto ꝓpter quod
ei dicitur sapienciam scribe a
libros sapienciam continentes In
die vanitatis a mitempe quo va-
cas alijs operibus necessitatis
Alio modo tempe vanitatis a

rerum̃ritib⁹ artib⁹ et poetr̃ quã tñ
magis viget intellectus ad scribe-
dum ardua de equibus et sapia vl'
aliter tempe vanitatis et paupertatis
vnde dicit Quis philosophus
q' paupertas et scientie reperit socium
Videmus q' alioquo tempe religiosi
mendicantes plura scripserunt in
theologia que et vera sapiẽtia quã
alij et aliq̃n tamen inuenitur aspectus con-
dictiones in eodem scripto et qui in-
noratur actu a se retrahit bono
modo quitñ pt ab exterioribus actibus
sapientiam pertingit et sic potest
eam doce verbo et scripto ¶ Quin
tenet hic ponatur tria causa ho-
norandi prelatu que et solliciudo
ipsius tria regimi ppli Ad bonum cui
statu ciuitatis requiritur solliciudo
diuersop artificum sine quibus vsti
non possit ciuitas bñ stare vt
tarpentatorũ lathamorũ pannificum
et huiusmodi et multo fortius regiñs
diligentia regentis ciuitate magnã-
libus et spialibus ꝓmo ignitur
ponitur exemplũ de artificibus
inferioribus ab agricolis dicens qui
tenet aratrũ et qui gloiatur in
aculo et in virga longa in manu
et tremitate et stimulus adpun-
gendũ boues et narratõ eius
in filijs thanor et in bobus
quos frequẽt nominat exercitando
adopus tor sui debit solliciudi-
nem apponendo adiuuandos
sulcos quia sunt penetratione
tre ad fructũ aratri et vigilia eius
in sagmis vastatur et solliciius
et cum ut bñ impugnentur Sic
omnis faber et carpentator uel
lathomus et huiusmodi qui dicit
gñaliter fabri sed distinguuntur
per materiam cui aptam operatur
ut faber lignarius faber ferra-
rius et sic de alijs et architector
et principalis operatus ab artibus q'
et princeps qui morte tamq̃ dic
trinitatis meditando de morte q'
operatus et inde Rui sculptu-
rationalia et ymagines aliquid
signantes uel repñtantes et figu-
ratas eius mape variat pictura
apponendo diuersos colores et sui
dabit in similitudine pictore et
solliciius eius q' pictura ymagis
assimulatur bene ei quem repñ-
tat Sic faber ferrarius sedens
supra incudem Dum ferrum tractat
et considerans opus sum qualiter
debeat fieri vapor ignis exuit
carnes eius et tamdiu exercitatio
non dimittit opus et malleo for
mans concretat carbones appo
nendo et follem mouendo utrumq;
fortiter attendatur Nec malleus
et martellum mouat antequam
ei mutuo et contra similiter
inde naribus oculos eius attendens
ad exemplar ne desinat nec sui
dabit in transmutatione aeris ppter
lucrum et vigilia sua ornabit in
perfectione et manum quod de
ducit ad finem perfectionis Sic
figulus et pictor ipse et

mma Tomis operatio eius a-
multiplex valde mirabilis et figura
In barathris suis fornabit lutum.
mad ffa abrathis mota et ante
pedes suos turuabit virtutem
suam ad exercitum turbabit se ad
mouendid totam Dor suid dabit
ut transmeet hinitone que fit de
plumbo super luted appito et vi
gilia sua mundabit formate alapul
lis emebus et humanis Duos hij
ar artifices in manibus suis spera
uerut consequi veritu et uestitu
per opera manuu suarp sine hijs
non edificatur ciuitas Nam artes
coro sunt necessarie ciuitati p
Et non hit timor asterdit
sallerundo prelati uel rectois
magis necessaria predicto ardr
ertum mhstrabunt predicti artifi-
ficos inter principes et consules
ciuitatis neqz mambulabunt
ad transitia inter eos et mentem
sapiente contemplatione, uid simplicet
qua non sunt ad hoc apti Su-
per sellam uidet non sedebunt
admirando et testim uidenti ad
intelligent a sententia diffinitiua
et imparabolis nam in uenietur
x nostrie actuita declarad Sed e-
ruram eu consummabunt Na
accipitur hic civ quie pro est
mensura et medrupubilid quead
sui conservatione non indigent
artibus predicto sed accipitur
pcrate humana et consuatur per

opera artiu predictap que necess-
saria sunt ad constructione hiuac uite
et deprecatio illop moperatione artp
Deum cui orant ut operationes sue
bn proted sint tanquam dantes aiab
suab tue sacerdotium et prelatura
et tanquedes in lege altissimi q
querud abeis demanda sue salutis
et quo patet q sunt ab omnibus
predicto honorandi CAP. XXXIX
Sapientiam antiquop scripto
actuit desertii actuop et p
latoni hic inter agitur de
statu contemplatiuop et inuidiun-
duas partes quia primo pauca tan-
quam ad contemplatione ppatarata
Q subditur contemplatiue mana
xime Q contemplatiue nes qua-
tuor inter retia disponit: s. acquisi-
tio sapie consuacio mundicie simili
tudo intelligetie et consideratio re-
munerationis diue Q in pamen-
dhuc consistabor Cui Quo modo
quisquis iudicio alius p ma nidias
rum sapia disciplina acquirit Et per
uiam humana ediscam Q pontur-
a torquet tudet Circa prim dicit
sapientia antiquop qm exquirit sa-
piens cop dicta diligenti studio
et que non intelligit abalijs querendo
et mythos narrabit cop dicta
considerando narratione Anxiop
uomitrand in secreiss et abenigb
consistabit me mouet retinendo
et memoriter habilare a ma-
uia et amitas sententias earum

ſimul intrabit ad intelligendum
cum aliis qui eas protulerunt. Ostendit
ta proverbia exquirat. Absconsas
tricas et latentes et abstrusitas pa
rabolarum considerabit. Et in secretis
scripturarum in medio magnatorum ap
parebit et in conspectu principum
apparebit. Ad ipsum dirigendus ma
temporalia per spiritualia sunt trans
da. Ostendam alienigenarum gentium
transfert. Ad augmentum sue sapie sic
dicit. Geronimus ad paulinum de apo
lonio et platone qui tot esse magi
philosophi multas tribus peragra
verunt. Ut doctrinam aliorum addiscerent
non subdit. Bona enim et mala in
omnibus temptabit. Approbabit doc
trinam veram et falsam et veram
a reprobo et falsam reiecto. Dor
sum hic tenere ponunt. Sed una sa
pientia acquirendi sit. Per diuinam
inspirationem hoc dicitur tradet. Volun
tate adoptionis laudis. Dilucido. Animec
tute. Ad dominum qui fecit illud. Ad ipsum
intentionis dirigens. Deuote et at
tente et mente pectus altissimum de
precabitur. Pro sapie impetra
tione et quia sicut dictum est sapientie
primo in malignam animam non
introibit sapia subdit et prode
ucibus suis commendabit. Deprecabi
tur. Ut sit ad receptionem diuine
sapie disponatus. Si enim magis
dominus voluit. Et hic ponitur si
pro quia. Nam ecce semper exaudi
ne pia prose et psalmis. Sit

autem e contrario ut patet. Et
ipse repletus spiritu sapie tanquam
imbres abundanter mittet e
loquia sapie sue. Ad attendendum agno
rantes et in oratione confitebitur
domino tanti profectus attribuens hy
nos domino et ipse sapiens deus dir
git consilium eius in agendis et
disciplinam in adinuentis et in abscon
ditis suis considerabit. Obstrusa e
lationis reuelando et ipse adeo il
luminatus palam faciet disciplina
nam doctrine sue sibi reuelata
aliis applaudendo et in lege testamenti
dni gloriabitur. Hec et cum gloria
sapientie in lege dni meditati col
laudabunt. Multi sapientiam eius
Nam dicit amicis Nam hanc
mundani apprime in sapientes
eo quod non potuit scientia literatura
et vane misericordia non delectatur. Dor
tria sapientie mathei vi. celid et
tria transitur verba aut mortis
transitur. Non recedet me
moria eius. S. sapiens quia per
doctrinam ab eo scriptam remanebit inter homines et per
traditionem spiritus apud deum et
nomen eius requirentur. Ingressus
et egressionem sicut iam multi
generationibus precessis et augus
ting de ciuitate dei et sic de
aliis libris abecedi nominatis in
quibus queritur nomen eius sa
pientiam eius enarrabunt

gentes audiram ab eis ydiotes
& laudem eius enarrabit ecclia
congregato ustorum numero q
de alijs ubique in ecclia fit festis
sperm̃anserit nomen eius. &
si diu vixerit decrescet plus
quam mille sed discipulus doc-
trine qui p̃ gr̃am potestis docte &
sapienter in morte precessit
fuit p̃decessor illi qui nouella tra
sibit ad gloriam paradisi. Inter-
quadriam. paulus describat
dissolui phy p̃mo adhuc consi
lium & meditabor in mandatis
tuis ad contemplandum. Per fi
nem enim repletus & feruore lau-
di qui non p̃t retrudi hec. vt.
factus & primo dixi in corde meo
quasi agmen estruam & actu
iij. Non enim possumus q̃ audiui
& audiuimus non loqui et mutesce
ecclia. Dicit spiritus meus in
tabernaculis ymitate vigo
ecclie formitur. Ob audite me
dilecti filius & discipli volentes
deo fructificare perspecti contem-
platiue et quasi rosa plantati-
super riuos aquarum que & pulc̃
et munda. Nam vita contempla-
tiua purior & expulchrior quã
uita activa. Ideo signata & per
tacitel q̃ erat decora facie
et venusto aspectu. Actiua uo
per lyam que lippis erat oculis

genesis xxix. Quasi libanus o
dorem suauitatis habete & deuotionē
rosarum deo adolescentes florete flores
quasi lilium & per observantiam con
tinentie. Date odorem. Vos sicut
et frondete in gratia per melio-
rationē vite et collaudate cantici
cum & in omni ore et corde pronūciate
et confitemini dñm & in dicte vestris
in operibus suis creatoris retrica-
tionis et confessionis. ℣ Date no
men hic ponit ad contemplationē
disponitur q̃ humiliato intelligē-
tie. Nam presumentes de suo in
genio ubi desinunt et humiles
proficiunt. Mathei xi. abscondisti
hec a sapientibus et prudentibus
et revelasti ea
parvulis. Ideo subdit. Date no
men cum magnificentia magnitudinis
q̃ excellit in immensitate omnes tre-
atam intelligentia et non solum in
magnitate sed etiã confitemini ore
Ideo subditur et confitemini illi in
operibus dñi omnia opera bona
valde plus quã possit homo in
telligere quia nunc nos p̃ce
omnes q̃ritates comprehendere
et hoc multum facit ad repressionē
presumptionis humane que credit
omnia q̃ntitatis scibilia posse attin-
gere et si dei effectus naturales
non p̃t homo ad plenum intelligere
comphendere multo minus p̃t
effectus in verbo eius stetit aq̃
sicut congelate lapidis in muro

Qntranſtri cum tribꝰ maſb aq
erant filijs qſdꝫ quaſi prominco
adextris et aſiniſtris exodi xiiii
et in ſermone oſb allius ſicut
eporteyta aquarꝫ inundane v
aque ſteterunt receptores aquaꝫ
deſuperiemētes ita q̄ ultꝰ nō
tranſibant Qoſie iij Qum inp te
repto allius placuit fiē ſtz tem
peſtas imminaꝫ tum ſibi placuiſ
ſe patet Qone q̄mo et nō eſt
mirandū a· deſectus in ſaluāt
aplus a· in ſaluacōe per apſtm
facta Qt patet in pō yona opa
omib carnib totam allo Qmnā
cum occulta p̄tita et p̄ncia reſpicit
clare et p̄ntialiē nam eius cognō
menſtratur nomē eternitatꝭ Qo
complectitur oīe tempus et
nichil t̄ mirabile in conſpectu il
lius cui a· difficile ſibi non eſt
dicere a· non expedit quotē
quid thoc aut quid t illud a·
ad quid valet hoc uel allud q̄
dicet ad nichil Dicit dicit dꝰ
minꝰ fratri de animalibus ve-
nenoſis et tranſimilibus eo q̄ a-
lapſi noceāt homi ſimile om et
ar ſi aliquis offendat ad ſenſi
artificē eterſsia plagā dicit
eam non ſolum ee inutile ſꝫ
etiam malam cū tamē ſit ad
vanū ordinata et ſēp vitatur a
tarpentatore Deus aūt anima hō
in ſtituit et ad vanū vtitur alijs
creaturis Qmnā om contempe
ſtio quierentur ſicut ſerpens
aliqn quieſcit a medico ut aub
carnibus vtatur ad curacōne lepſi
et buſſo ut hēatur lapis preciosꝰ
in ap̄o mitratus ¶ Benedicto illig
hic ponitur q̄rtū adtonitēplacōi
diſpoſitiuū Q. ao declarat quadꝫ
dictū ubi ſupra ſpūs Do infert
correlariū a· q̄ctecra abſtinendo q̄r-
tū diſpoſitiuū ad contemplacōnē
et confiacō acommendacōnis dīne
que antecedentibus ad dēm per con-
templacōnē reddit p̄miū et re-
cedentibus pena Qnam alli hō
vtuntur creatuꝝ et ſpūi abutuntur
et hoc q̄ dicitur benedicto illius
ſtz dei quaſi flumiq̄ in inundabit
ſuperquierentes eū in contempla
cōē et quando earthacliſmꝰ a· di-
luuium tram mebranar a· ſuper
menſuram replenit gentē xvii
ſūt ita aplus a· primitus eius
gentes que in exquiſierūt eid
hereditabit a· quietus tenebit
Quomō aquas in ſtritate exodi
xiiii Ubi dicitur filij aut ſtt
per transierūt per medium ſicci
manus r̄ et in hoc allius a· abeo
facte viſus alloq̄ directe ſunt
Nam per illas filij iſtl transe
crunt directe Sic peccatibus
offenſoꝝ anima caus Nam aq
actu recentes egyptios ſubmerſe
tes eas ut dicit bona bonis c̄
ata ſunt quia bñ vtuntur
eis Sic nequiſſimis bona et
mala a· illa que ſunt bona de
natura facta ſunt eis noxia ꝑ

ſtiū abuſiū et q̄ ſint alia ſub-
dictur q̄ritū neceſſaie vite hoīm
eīt p̄ lapſum aqua ad ſe lauā-
dū et ad ſitiēd tōmiſtrandum
et terrā neceſſariā et ligna adeo
q̄ endū ribū et ferrū ad habūda
m ſtrumēta diuerſaū artiū ſal
pro condimēto ciboꝝ et lac pro
nutrimēto p̄uulorū et panis ſi
milagineꝰ a. de ſimila factus p
ſuſtentacōe adultoꝝ et mel pro
confectōne medicinaꝝ et botris
vine ad eoꝝ p̄mēdū inde potū et
oleū pluctermis et condimēto
potagioꝝ et veſtimēta
impeiōm aeiis et turpitudīe
tegendū hec omnia aīe quia boī
bene voluīti et mali male.
Limit ſpiritus hic declarat q̄
dam dicēs dicta ē oīm imparcte
m mediata precedēti q̄ tradei
gentes que no exquiſierūt eū
hēditabit a nīo ſectum tenebit
q̄ declarat hic quo hec eīt et
p̄mo per creaturā ſpiale ſi dica
ſimt ſpiritus maligni qui adūm
dictam a. penam creati ſimt
Eriendū aūt q̄ omēs angeli et
ati ſimt hoīm et hoīes in dīe
capaces ſi fuiſſent Sed aliqui
peccantes ſua voluntate de
ſtrabili facti ſimt mali et
ſic ad penā iuſtificādā deputati q̄
ordine dīne iuſtie que no permu
tit deſeruī culpe ſine decore
iuſtie et q̄ conſtituī per om-
nem iuſticiā deputati ſimt ad affli
gendū homines peccatores ultra finē
eīs voluntarie ſubiecti malū a eīs
in voluntarie ſubtrahatur impena et
ſic accipitur hic creati ad vindictam
largo modo ſicut frequēt accipit
in hoc libro a deputati ad penā
dicto mō et in finē ſiue quo rebella
mīb deo confirmamīb tormēta
ſua Nam ſicut peccatū coīſt ir
reddibile ſic et tormētū mīma
bile et in tempe conſummacōnis
mūdi eſſimdēt virtute ad affli
gendā damnatos qui eīt eīs accēn
dentur in inferno Nam q̄ ſpūs tūc
hītabimt ſpūs malign ſaltem
multi in hoc aere caliginoſo ad
exercitū hoīm et finē eius qui ſcit
illos a. vindictam adeo diſpōitam
contra peccatores confidenter eo
aſtentes peſſima voluntate q̄ ordi
nate adeo iuſte hoc importat
nomē confiſtāmis nec q̄ ligna
hic conſequenter declaratur pena
damnatoꝝ peccatorū ignis corporalis
eīt dicitur ignis grandis ordinatus ad vin
dictam creata ſimt ad hoc creata
corpalis adeo bona creata ē et ad
bonū hoīnis ordinata q̄ alie ſue
creature ea ad p̄mittōne malaꝝ ho
rū conſequēter exp̄ſſi ſuppoſitō ſacre
ſcie huiam et ideo creato acceptū
hic large protahi deputatōe Sed
etiā q̄ poſt iudicū quia ceſſabit
grauāmen et corruptio in tranſmutatōe
elementoꝝ non erit aliq̄ corp̄a imor
ta niſi corpora hūa Ppterea ad

decoporalibus hic poñs addampna-
tõñ afflictõñ cit vbi tanta agnt
fõmaliter tertiã vel corrmaliter q
quarta pena ad homẽ tantmebit mi
se emineciis quecquid afflictõñ
tantmctur mi astis qm mandatis
cuis & qm dñs voluit cpulabunt
& decorabunt cmpios apos affli-
gendo sup terrã in necessitate
qtuabunt & qm dñs nõ fecerit
tuq mandatũ oportet cmplẽ et
dicit sup terrã namigñ tonfla-
gracõñ purgabit omnẽ qui sũt
sup terram et pacto iudicio mittet
icet dampnatos ad demonibus ce-
trudens eos in inferno et mtpa-
libus suis adeo dispõñs non p
terient verbum ista afflictõñ
dampnatoꝝ ¶ Quarta hic ponit
tis auctor mittit tertiam in
ipsa persona dicens quarta &
quia prima & ptor erat sumissima
abintellexi ab initio quo intellexi
asta confirmatus sum & statim vi-
tare quanta possem peccata et
confortatus sum hortidem alios
persuadendo et cognitum et dimi
ti ceptra ad docendũ de prohibẽ
et sagittabilis absentes et futuras
Domũ aperta domi vona fõma-
liter et ad vomi ordinata Ideo sub-
dicit et omẽ opus dñi hortia
sua subministrabit & tempe suo
seruiet deo in aliquo Nam omnia
vtitur ad gloriam sui et doctoꝝ
Non dicẽ in operibus dñi
hortillo nequius & qui multũ
& nequam in quatu ado & Om-
nia cũ in tempõe suo complebit
& manifestabuntur scz finali iu-
dicio et inde scz tpe merendi
in omi corde & mente intellectiꝰ
et affectiꝰ collaudate nomẽ dñi
transtendentis omẽ malũ quod
de xpo est dici potest ecce gratia
¶ Occupatio magna vl. |
Postquam posita sunt ad
contemplacõñ dispõñtia
hic quiter ponitur contempla-
cõñs matia quedupler & stilis
humana misia ut contemplans
se humiliet Unde ezechieli dñs
sub hmõi tonteplanti precep
dicebatur filij hoim &c ad recor-
dacõñ sue fragilitatis et dñe
excellentia ut contemplãs spiritu
qd &m magnifiret Ut pom
capitulo xlij & memor ero pac
ma mdias scdm diuplicem hoiẽ
misiam Unam in illo egressu
alteram in egressu Ut ponun-
capitulo xlv & omorb Unam m
dias quia pmo ponitur ute
primus misia Qd ad cuius relea-
cõñ divina gra & sgnd statu
padisus Est om auctoris modꝰ
huius libri tractãdi de appõñtis ut
se in ucrem imagõ dilectoꝝ scz
progressũ patuit impredicto p-
ma ad huc mdias quia pmo
ponitur homis misia contra-
cta Qd misia per apm acta &
furor et zelus Ulcta pmũ dicit
occupato magna & sollicitudo

contra miseias pñtis vite sta
ñ firmitatē fame sitis frigoris
et hyemis tractare ⁊ super in
ducta omnibus hominibus de die
tamē q̄ homo a p̄ma creatione
factus e potest non mori perdo
mī originalis iustie et pene
liber iste ab omnibus istis miseriē
Sed ips petrante iuste subtractio
e ab eo domī originalis iustie et
sic subtractus e miseriis et pona-
litatibus hui⁹ vite et ingid gie
⁊ grauis labor q̄ oportet sus
tinē ad profundend sibi impōi
proli et familie de necessariis hu⁹
vite Vdie exitus de ipsemere mu-
tris eor Vnde exeunt mulie
lugentes Vsq̄ mdiem sepulture
mi matre omn ⁊ mtra adqui
escuerūt mi angustiata et medi
tate cogitationes cor de cogendo
tor torquentes et timores cordis
de malis futuris apm affligē-
tes ad mentiones expectationis
⁊ fictiones maloz de
futuis quasi sint ventia Causa
sicut dicitur sapiētie xvii Q̄
presumit seua perturbata
transientia homo em intumescere
potius ex spiritu falsop imagi-
nantur ad ee credies similiores
a mortis qui precognitus e ta
afflictionis apprehendente super-
sedem gloriosam a predato doctor
et iudice magno Vsq̄ ad humili-
ata mi tram et cinerem ⁊ horiz
tatiliter dicitur abeo qui venit
catenato ⁊ spinis ne stribus et por
tat coronam a rege magno usq̄
ad eū qui apponit huic trudo ⁊ vili
sacco ¶ Fiunt hic ponitur mysia
acta ex homiā malicia et p̄mo metalis
Qo corpalis ⁊ adhuc mors Circa p̄mū
dicitur finire ⁊ expressiua mors Qelus
q̄ mundia tumultus tagitatiōm tor
multiplicater impellentiū fluctuacō
⁊ p̄tis gyle vitas et timor mortis
Vbiq̄ mi sidians homi creatūra hā
Ireatundia persecutās refectiōis et
quietis mutabilis p̄sumpc mi nimici et
tentantis ⁊ metus lutgij et ni tepe
refectiōis et quietis mutabilis sop̄g
noctis mi nuitat sciencia cuius di-
sponens contrasit cuius q̄ facē tagi-
tauit Ideo dicitur cōmunit nox
hē consilium exquo sequitur inquie
tacō ꝓpter quod sequitur modice
tamquā michil imequitē q̄ cū mo-
dicum ē tamquā michil computa
Vt dicitur is ph⁹ et alibi mi sap-
ntis quasi indies respectu nam facit
ei sompnia de his q̄ue videt qui die eo q̄ sunt p̄sentanea
q̄ue remanet absentibus sensibi-
libus Vt dicitur is de anima con-
turbatus mi ingressū cordis sui per spū-
ma tribulā tamquā qui euadat in
diebus Per tacē em illa diem
remanet trepidus et anxiis eo
proelio magno fuit et timet mise-
qui abhospitio Qn tempore salutis
sue ⁊ prosperitatis exsurrexit mi-
serchamo per superbia et admiratis
et Qa intellectu hui⁹ lucte q̄ue

iudenie aīm voluta tonsiderandū q
admirans dubitat pma methate q
qui euasit magnū periculū licet tamē
timeat ut dictū ē tamē postea
transacta passione modicū a meh
timet portada speraus q euadet
sicut antea et hoc ē q dicitur hic
et admirans ⁊ quingatur tamē sē
hetā et ad nullū timore a ad nullū
flebile enim ōmi tamē ab homine
nisi ad penas a sine illud flebile
sit homo quicūq; sine bestia admirabs
a timens uel dubitans quia per
superbiam suam non timet ho-
minē uel bestiam super petra
torres sē per superbiam suam
non timet homine abstinatos
septuplū a grauis punitos veniet
sicut dicitur genesi q iiij Qui
occiderit cayn septuplum punietur
a grauiter Ad hec hic tonter
pontur miseriā suis pena tor-
poralis quam debet tonsiderare
tontemplatiuus et pīno ingressus
torporibus cum dicitur ad hec
a preter predicta mors violē
ta sanguis a plagaris tonferto
per uerba iura et nunphoa r
gladius oppressiones tyrannoz
fames persubtractionē ribaldoz
et tantinos tarroz et vinaldoz
et flagella vngaz super mi-
quas treata sunt hec anima na
sregnēter pro suis inquitatibs
se punitura et gterallas sreta
et cathadisimis a diluuiū vt
genesi vi retra patet
Dnne mīng hic sēs ponitur
pena miquoz mundanis tempale-
bus ēd dicitur omne mīng datū
pro subuersione ustre et inqui-
tatis gpter mīng facta debit
a datores munez et subuersoes
gpter ustre mīnā debnīt de
presenti ata q nichil appebit
de possessionibus aīo et pompa
sicut mundus delect nichil ap-
paret et fides a fidelitas ui
toīi mi sedula stabit aīi sue et
sectii substancie ustre a dīuine
aīo sicut fluuiq deserta bibentes ar-
ripiunt hic fluuiq pro tonēte q
subito meuestit exuiuū dissi-
luedine et rito desertane Sic mi
ii stre dīuine velociter acquirut
et velocius sreq̄ret abas auf
ferantur et sicut tonitrui magn
mi ymbrium pertranabit q
tamē ymbrid rito trāsit Sic
pompa diuitū mi quoz rito tol-
litur a principibus ex modica ac
tastor manducando manus su-
as ad capiendū male letabit
nūquis sicut prenditatores
diuersoz mandatoz quotiesūq
macelle tabescent quia sreq
rum redit ac sequi desinit si-
bero sicut patet huic vii Deil
lo qui dicebat anime sue hec
multa reposita in multos annos
quiesce bibe tomede epulare
dicebat t audei Stultissime

te repetet tria alia ate
Nepotes hic ponitur terra in
aquosa pena in suis successibus
tu dicitur Nepotes impiorum non
multiplicabuntur rami eius a fi-
lios quasi dicat corum progenies
non diu durabit et radices im-
munde a parentes corum exquisi
orti sunt super rupem petre
sunt a sicut arbor plantata
super petras non figit a fir-
miter radicem quia quo cito
cadit sup petras semen faciendo
Hic subiciter inimici dei mites
tacite ad pietatis magnum mamon
hoc tacite amici dei inuitantur ad in
uitem congaudendo Ubi ostenditur
ostenditur aliud exemplum de di
super omnes aquas etiam fragilis
viriditas a herba viridis cre
scit et accipitur super promptu
quia transit nutribus quia hu
miditate tre Sicut dicitur prius
et super secundam a nupta et
ad horam flumina similiter
transeunt eadem ratio ante omne
semen eligetur a primus et facili
quid radix et humido Per hoc
intelligitur quod genus malorum cito
desinit Hic quia quia artifi
et de misera hominis deplorate
Hic contra agitur de dei gra
quam revelante et duobus par
duas partes principalem scz
meridionalem et incipit i gratz
Circa primum ponitur multiplex

bonum proficiens ex gratia cum di-
gnatione sicut paradisus in benedictionibus
a sicut paradisus Fluctus amnium
et bonis fructibus plenus Hic
gratia dei gratiosum in sicut anima
adei illuminatione et bonis operibus
plenam Vita operarii sufficiet
filii ad acquirendum sibi victum et
vestitum per laborem sunt et mi ca
mercedem thesaurus sapientie tue
gratia et arca filii edificato ciuitatis
consummabit nomine sapientie edificamus sic
nomen nostrum confirmatur et in me
insula homines ex edificatione ciuitatis
romane et super hanc infirmitate
mulier immaculata et procedit ex
divina gratia computatorium quia infir
mitas eius stabit in cetu Vinum
et musica letificat cor et patet
ad sensum a supra ultimo dilecto
sapie Nam sapia ex amore et
ministra creata et imparte sanctis
Dilecto proficiens ex sapientia et
in parte intellectus Unde philo
ponit felicitate hominis a sapie etiam
mentem placet sapie et complet
hic sapia in ista et deinde spiritus
sancti et sic procedit ex gratia ty-
bea et psalterium suaue sonat me
ladvam ps concordant admittet
et super utraque ligna suauis
sapientie doctoris uel predicatoris de fide
et moribus datum quia suauitas
similiter ex gratia dei procedit
Gratiam Hec et pars mri
dentalis que dicit in duas partes

diuplex mandens à fili mtempoc
ꝑmitt̃ quã tractauit de gratia di
hit̃ ꝯmendenti ꝑmitt̃ aliqua que
ſunt hoim̃ gratioſa dicens gratia
et ſpecioſa ꝛ rem artificialem gꝝ-
ſam et pulcram Deſyderabit oculꝫ
Nam m̃ hoc delectatur et ſuper
hoc virides ſacones magis eñ
delectant Quiſum et tan fortant-
opus eñ natiõ offiratus t ꝑ
certis annuis et ꝑdalib mtempoc
tonuom̃etes ꝑmittunt delecta-
biles tum quia ſunt una tã rõ
quã mdiſſolubilis per tota uitam
ſuam t tenuiter non aũ ꝑdaliũ
conſtituõ ſd ſpecialiter diſſoluunt-
fratres maduitorium mittũ m
tempe tribulatõis Tualdo gra-
tioſum et ſuper eos miſericordia
liberabit atribulatõe et viſitat
hoc non ſolũ de miſericordia dei ſꝫ
etiam de miſericordia hoim̃ aliqñ
auxiliũ et argentũ ꝛ diuitie et
conſtricto pedũ ꝛ ſanitas cor-
ꝓib perquam homo ſtat ſuper
pedes ſuos ꝛ ſtra ſunt hoim̃bus
gratioſa et ſuper oĩaq; conſiliũ
bñ placiti t deo q̃ tractat de
diuis mandatis et conſiliis adim-
plendis ſanctitatis et uirtutib
corporalib exaltant cor q̃ ſup
biam et ſuper hoc timor dñi
repmit̃ hanc exaltatõẽ Non
t in tmõe dñi fili dicit miſeratꝰ
ꝛ defectus bom et no t in com
quirẽ adiutoriũ dñi Perhac-
tamẽ nõ mtelligitur q̃ tamẽ ꝑmi
debeat ad mtoriũ hiãnũ Nam ho
ẽt temptat deũ dz q̃ deſiderẽ
hiãno ſubſidio confidendi ſꝫ
firmiter de dño deo ſubditum
timori dñi ſicut paradiſꝰ vo
diuinis Vbi eñ t deus dr eſt
paradiſus ſicut roma ubi papa ſu-
te qxvii hodie mediũ eius imperia-
liſ et ſuper omes gladium tpale
aperiebat aliud a uindicta de
operiebat timẽtes dñm fili
mtempe hic ponitur ꝓpm̃ me-
dones q̃ per q̃ mparte mediate
precedẽte dixit q̃ in timore
dñi nõ t defectus boni hic in
ducit ad q̃ oritur bom apis quo
tollitur egeſtas corpalis et
ſpualis cũ dicit fili intempe
ſtate tue ꝛ tpe uere ſpũales tibi
tonueſſim ad bñ operandũ ne-
indigeas ꝛ ne ſis otioſus nam
actiue ſequitur ſpũalis et tpalis e-
geſtas ita q̃ hic ponitur tonũ
q̃ antecedẽte Melius t eñ mori
corpalit quam indigẽ ꝛ otioſu
dr perquod moritur homo ſpiri-
tualiter Supra xxxiii ꝯtra ma-
liciã dicuit otioſitas quid ſce-
queter per otiũ homo comittit
ad latrocinium Itẽ quid ſuſpen-
ditur Vir reſpiciẽs t meſſam
alienã ſicut ſunt hiſtriones
et mendicantes Validi abonis

opeibus agiosi no te vitā eius
nitogitacde vitty r. non togitat
aliquid facē vnde debeat tona-
biliter vinē Illis aūt qui in
tendimt dnis obsquijs et dcet-
ne debetur victus Dequibus
dicit psalmator math x Dignus
t merces nauis cibo suo aut em
mina siā r. uitam tibis alicis
histrio et mendicans validus q
vatui sunt bonis opeibus Vir
aūt disciplinatus qnā admores
et eruditus qnā ad strictā riā
todiet se qnā aboristate Qui
imprudenter r. pigri et otiosi non
tultabitur mopia quia frequēt
vsq panē ad comedendū et ānuen
tes cuis egenis qudebit r. fames

xli

O mors Cap. xli.

O postquā actu de impia
homīs respitiēte statū
mte pītis hīr tonter agitur
dom sca eius q respicit statū
mortis Vtriusq uero debet con
templatiuis tonsderare et ppo
agitur de morte pone Q. de mo-
te d Disciplinā inpate pma
mōuas quia pmo agitur de mō
te tpalis pone Q. de morte
d filij abhominatiōm Scripta pm
dicit o mors quā amara e me-
moria tua quia quis cogitat se
moriturū corpalit hom si mun
sto ppter quod malis quibus hūt
mterni pomitur fuit tamē pmo
mteltmeatis gloria postea tpo

tuii psecutores mi serta Patrem
habenti in substancijs suis r. mobi
libus et imobilibus diuitijs q nō
diripiūt abalijs Viro quieto quia
non molestatur litigijs et nug nec
directe punt inimicis tpalibus
fortuna sibi fauete et adhuc iuale
ti atque tibui r. senio torpe et pote
ti tomade et bibe laute nec minus
si mors e amara tali quia de pa-
dis suo trespti vadit admfernū hu-
te q vi dicitur dediuite epulone
mortuus e aūt diues et sepultus
in inferno Amores bonū e iudiciū
tuū hom et subintelligit iusto r.
digenti victui et vestitui et qui
minoratur viribus corpis cpo
ui fiemitate Defecto etate et
sic he duplicem tristam debilit
et tui de omnibus cura e r. solli-
citudo de omnibus mandatis dei
adimplendis ut q ponit aliqui
pot tame magis litteraliter q pri
de cibus necessarijs uite querēdis
sicut lazarus vlceribus plenus q
rebat refici de micis que cadebat
de mensa diuitis et mtedibiliq
non acquiescitur sic petro dicenti sicut
de lazaro dicitur et nemo illi
dabat Qui perdidit sapiencia
r. incipit despice q octate et in
fiemitate multo magis iudicia mdi
tristi boni quia perhoc transit
ad regnū beatoīd Luce xvi fac-
tum Tamen ut amoneatur mon-
dicus et portaret ab angelis

in ſmm abrahe Qdeo ſubdatur noli
metuē iudiciū morieris a. ponas te
in tali ſtatū q̄ iudiciū mortis ſit q̄
boni et ſibdit modū memento q
ante te fuerunt- et Nam ex memō
patrum qui precesserūt et p̄nioꝝ
uistoꝝ et penaꝝ miquaꝝ que ite
tura ſmt diſponitur homo ad mortē
iudiciū ſecure expectandū et que
ſuper uenīet & deniq̄ annoꝝ plu-
riū uel paucoꝝ mi būplacito altiſ-
ſmi a. ſeruidū cuius voluntate ſuſ-
ſtinet & et implcat aliud negō-
ciū bonī et ſubditur causa non
t̄ eīm in inferno actu ſatō Unde
Non eīm aliquis poterit ſe ꝓpri-
ſare allegando contra deū breuite
Unde dicens Ri diu ꝓpriſſem mul
ta mala feriſſem ffilij ab hominā-
tōni Hic tenet agitur de morte
eternali pene et p̄mo fit q̄stio
Q̄o m ferrum correlatiū i cuia
habe Circa p̄mū dicit filij ab
hominationid a. ab hominatōe digni
ſtatur p̄mo regū xxvi filii mor-
ſtris vos qui no custodiſtis dñm
vrm Smt ab hominabiles meo
ſpectu dei et hoīm filij peccatoꝝ
a. imitatores paternoꝝ ſcelerū
et qui conſpuantur ſecus domos mi-
noꝝ Nam imitantur actus aīe
p̄b xviii cū peccauerō p̄ uitate
filioꝝ peccatoꝝ pecūt hēditas
- ſ. eterna quia licet ſit indefinitē
mi ſc tamē patet abiſtis nigro-
mū repellitur abea q̄ ſuis mitis
et tu ſemine illoꝝ aſſumetis mi
ſpectū nam eternaliter ſmt re-
probati De patre impio queritur
filij a. conqueruntur mi inferno q̄m
ſpter aliū ſmt molybdis a.
dampnati eo q̄ ſmt male abeo
mi formati quibus tanq̄ tenduꝝ
de uno dormiēto Qdeo ſubdun-
Ve vobis vni impij cauſa re
tornationē maledictionib etnie
et ſi nati ſuerint qui derelin-
quistis legem altiſſmi per-
m obdiēnciā et ſi nati ſuitis
mi maledictōe a. a. natiuitas
tes vra ſuccata ē ad maledictoꝝ
culpe et morē vita ad maledictoꝝ
rachemme vt ex patre natie
ſed q̄ defectu parentalis diſci-
pline Prima que de terra ſit
producta in terram conuitenit
Sicut pater ad ſenſu Sic
impij a maledicto vulpe q̄ re
ad dyabolo impēdrione rachemie
que ē ad dyabolo math xxv
Ite maledicti in ignem eternū
qui paratus ē dyabolo et an-
gelis eius et licitis hominū
rōnabilit viuentiū in corpe
rpoꝝ quasi dicēt ſi affligant
hoc ē impij mihi tantū
quam diu ſmt in hac mor-
tali corpe nomē eius impioꝝ
delebitur de libro vite et ſit
ſpecies cruciabuntur morte
rachemme q Circa hic hic
ex predicto mi ferri correlatiū

ſz q' homo debet ee milit ſol
licitus de iuſtia tonſeuanda per
quam euaditur etnū ſuppliciū ac-
quiritur ꝓmiū etnū et hoc e q
dicitur tiram hē de bono noīe
a. dere boni nomē qui e iuſtia
legalis Nam meliuſ omnez
virtute hoc em magis perma-
nebit & quia iuſtia ꝑpetuā e
et m mortalis Sapiēcie ꝓmo
capitulo quia mille thezauri tra-
lces qui ſmt transitory donec
vite mīs dier a. uita hom mē-
tola breuis e et rito poſſmt
dies eius minuci Bonū aut
nomē a. iuſtia que e res bāi
nomīs ꝑmanebit in eīno
a. etnaliter in ꝓmo ¶ Diſci-
plinam poſtquā acta e demō-
te pene hic tonter agitur de
morte tulpe quā ſimiliter dei
tontemplatiuus conſiderare et
diuiditur in tres partes Nam
auctor ꝓmo inducit ad eius no-
ticiā Qo ad eius eruboſcentiam
i erubeſcitz Qo ad eius figam
ſeu tautelam i ne aliertas Cir
ꝓmū dicit diſciplina morū ꝓfec-
tuam impare pertois tonſuate
filiī monēter retinēdo et
vniuerſaliter apetando et ſilidit
tatis ſapiā em abſtandita a. q
non oſtenditur in ope et doctrina
et thezaurus op quaſi dicat ſic
non proficit temꝑalit ſi ner tal'
ſapiēcia ſpualiter nūo nocet hmi
inānit abſtendit multa talentū
dīi ſui q' quor deo ſubdit melio
e homo h' omnib malus Veritatem
recūtinū vos filij in hijs que pro
tedit decore meo tonſiderandis et
retinendis Non e bonū omez ir
reuentia obſeruare a. nor e bonū
diſcipla aliqua irreuentia hre ad
doctore eius doctrinam tontēpnendo
nl' negligendo et non omia doctoib
dicta omnibus diſcipulis bīi pla-
cent in fide licet ſmt fidei ton-
uenientia tamē eis non placent
quia ſmt imbuti opinione alia q'
dicit ꝓpter tamē hmoi diſpliciā
oſtendē no debent aliqua irre-
uentia ¶ Eruboſcite hic tonr
mduit ad tulpe eruboſcentia e
em deſe turpib et per tons eru-
bescibilis alique tamē tulpe ſic
ſpecialiter eruboſcibiles coram ali-
quibus perſonis magis quia tota
alijs et hoc e q' dicitur eruboſ-
cite apte et amre de formatione
Videtur em ee corp tantū cia
procedē q' prolem gemerit hu-
manam et apreſidente et potente
demendatio ne coram aliis men-
tiam quia p̄mitatis ſmt men-
dacij ꝓpe et audire dedecto
q' ꝓcepertiū ſtare omittendo
Dicitur em delictū quaſi dere

litu a ſmagoga et plebe de miqui
tate contra deu uel proximu ſua
ſic efficitur homo infamis multo
ſpurio et amico de miſtia adhe
re miſtia maxime conſpuanda et
delato miquo hitas deſincto ſz faci-
endo Nam homo debet erubescere
quia deus videt cubigz Deſtribuitii
impambus a apma ſcdo m me ſa
altenis luce xiiii Clim mutatis fili
adimpnas cretinibem nouiſſimo lo-
tore ꝓmi cm latu accipere ꝑ
auctoitate ſigni et ambitionis magi-
ne et ab obpiſtatione dati quod ſit
ꝑ dare pro re turpi ut profor-
matione uel aliquo hingmoi et
accepi quado accipitur ſine ſ-
titui me uel prongatio turpi a-
ſalutantibus deſilentio quia
ſigni todiſ cu non ꝛſalutare
a reſpectu mulieb ſdomtaie quia
ſcdo et mtentimerie et ab aucr-
ſione Albis tagnati ꝑter-
pauperiatem ſuam nolendo eu
recognoſcere ꝑ et manifeſte ſig-
num ſupedie Ab omnibus em
oſtib faciedis Johomo tamq
armpribus erubescere ¶ Ne
auertas hic tanter mduit ad
ulpe fugam ſeu tautelam et
ꝓmo facit hac de plurib⁹ miſ
breuiter transeudo Lo dellico
mtentione dnius m mo-
rando capitulo xlij ſ filia pu-
trib ꝓma mdias quia ꝓmo
facit hac mulieris facto et
uerbap ſeperatim Lo tamulieri
tas xlij ne pro his ꝓma ad
huc mdias quia ꝓmo mduit ad
fugam ulpe m facto Lo miſ-
bis tas xlij Circa primu dicit
Ne auertas faciem ꝑ proximo
tuo mdigomni ꝑ petit de negado
et aufferendo parte a aliquid
de bonis alteius et no reſtitu-
endo a ſub ꝑpoito non reſtitu-
endi et ſupplendu et tacab di-
no Nam peccatu et m miſtie
manifeſte Ne reſpicias mu-
lieroꝝ alieni uiri eam tentu-
piſtendo quia tam merchatus
tecb eam m torde tuo math v
et ne ſpicis ancillam eius mq
rendo per eam qualiter paſſeb
decipere domina et ne ſpe-
cieis adlectu eius nam hor
te ſigni m flamatonib⁹ appetitu
Ab amicis Cap. xlii.
Hic tanter mduit adſu-
gam ulpe m uerbis et
ꝓmo m uerbis mulieris dicenb
Ab amicis de ſermonibus m
aperis ſupple tace Nam eius
mysteria reuelentur nite et
ſi non ſolu ꝓtm e ſed etia
tibi turpe et tu dicis aliq
alteri non mysteres quia ſit
non ſolu meritu amittes ꝑ
eam peccares proximu con-
tempnendo Lo de uerbis tan-
ſtis eius dicitur ¶ Non diſſilires

Cap xlij

ſmonē audītib ⁊ ꝛ. q̄ m̄ ſc
recto dicit⁹ ⁊ ꝑ mō ꝛtrices ſpmoz
reuelando altēi ⁊ eīb ſpīe confi-
ſione ⁊ſpīe noīa predictīs qīe
⁊ m̄ reuelatōne ſecreti ⁊ m̄ iuīcēb
grām mōnſp ertīi om̄ hom̄ q̄
reputabīm⁹ te fidele ¶ Ne pro
hīīs hīr mduerit ad fugam rul-
pe m̄ uerbis ⁊ m̄ factſ tōmitta
⁊ ꝑmo facit ꝗpositū Q⁹ quedam
torrelata mduerit ℓ Super mu-
lierem Contra ꝑnm pam⁹ plura
verba ⁊ facta rulpabilia Deqb⁹
oīmbus ꝑmittit dicens Ne pro
hīīs ām̄ibus m̄ ſpmādis toram
deo ⁊ hom̄ibus vanis ⁊ ne ac-
tipias ⁊ p̄deſt ne accipias per
ſonam in⁹ delinquas faciēdo tō-
tra iuſticia distributiua bonoꝝ
uel ꝑ ꝓmissa malorꝝ ⁊ delege
altiſſimi a· teſtō trāſgredieris
de iudicio iuſtificab⁹ impiū q̄
t miqui Deuerbo ſotiorꝝ ⁊
uiatorꝝ q̄ aliquis ſatius tuc⁹ uel
ambulans tecū m̄ uiā ⁊ dīcit
ex familiaritate aliqua reuelando
meorꝝ ofpbrium Dedactīne here-
ditatis amittetꝝ a· q̄ debes amitt
dare ſi detur parte extraneis
ſigni ⁊ infidelitatis ꝑma thip⁹
Si quis ſuoꝝ etiam no hē ⁊
maxime domeſticorꝝ fidem negā-
uit ⁊ ⁊ infidi dētur Dequa-
litate ſtatꝰ ⁊ ponderū ate non
ſuata Deacquiſitione multaꝝ
pertia rapīna ⁊ pauoꝝ pertia
pigricia De tonſpatōne emptōne
⁊ negotiatorꝝ pertia deceptione
⁊ fraudem ⁊ de multa ⁊ nimīb⁹
dura Diſciplina filiorꝝ per quam
efficit⁹ fugitiui ⁊ ſpīs peſſimo ſag-
ittare ⁊ uſq̄ ad effuſione ſāguinīs
notabile verberat hac em̄ ⁊
ſignū crudelitatſ ꝓpīe ꝓpter q̄
plato ſeruū ſuū delinquētem mꝰ
ſana ꝗpa uoluit flagellat ſed celer
tōtrpatīne ꝗmīſit altēi ne ipſ⁹
malū exercet⁹ ⁊ notaretur de
crudelitate Qr oīmbus em̄ dict⁹
homo facies ei redditur predicto
mo tonſpibilis ¶ Super mu-
lierem hīr ex predict⁹ m̄ ſcrī-
quedam torrelata licet em̄ homo
debeat uitare natam confuſionē
in⁹ dictū ⁊ non tamē hoc ꝗpter
hoc debet amittē rep⁹ ſuam di-
ligente cuſtodiam Etiam ſi ꝗpter
hoc aliquis irrōnabiliter dicat⁹ ꝗpīm
de alijs mīmīb⁹ diffidentem ⁊
quam miter cetera uxor ⁊ magiſ
cuſtodita dicit Super mulie-
rem nequam a· laſciuam uel
bona maīti diſſipante Bami ⁊
ſigni a· clauſura bane ſignata
⁊ hoc corpoīb⁹ ſui contra laſciuia
⁊ rem maīti diſſipatīne ⁊
quia non ſolū tangit ⁊ abeat ſed
etiam ab alijs ſubditur Vbi mag
multe ſunt ad capiendū parate
claue res tuas ꝑ diligente
cuſtodiam et quadrīgꝰ trades

familiis tuis munera et appende. et si
certo mimera et ponderee ut stas ra-
tionem debitam repete. Statera dō tua al-
tēi et aceptu ate ab altero omne de
scribe ut stas cui debeas et gratius
et quib⁹. De disciplina mensurati et
fratu qui non t disciplime receptibil'
supple abstme. Sicut dictū t supra
xxxi. Vbi non t audituꝰ nō effundat
sermone et de pnomibus moribus et
etate qui mduc̄ntur ab adolescentibus
supple sis solliciꝰ et hec abiecto
tollatur et eis erudituꝰ in ōnibus
que pertinent ad maiu disciplinam
et probabilis et comendabilis in
conspectu ām. Virgo honestiter-
Vuientiū ¶ Filia patris hic agit
de cautela contra luxuriam diuitus
morando cum dicitur filia patris
prudens. Abscondita t nullomodo
tēmnuntur extra vagando sicut
dyna filia iacob genes xxxiiii. Vir-
gilia et solliciando eius et prouis
sodia eius ausferet sompnū patris
custodionis. reliqua patent ut supi ibi
Ne forte cōmorata ad uiros suo tra-
seaduatur lectu. Mala aut certe ste-
riles efficiatur. Propter nimia fre
quentia concubitus. Vnde et meretrix
comicis tristissime impregnat. Deo
subdime super filiam hieronimi
rex et pater ut supi. Et detrimento
ministrate et ne quibus ruinam
detrahat dicendo quibuscūq
facta t ex defectu nec usque custo-
die et abiectione plebis ut te
faciat abiectu confusu in medio
populi. Omīs homo uoli intendē
in spē maspectu sue pulcritudis
delectanda hoc dicit ad cautionē
vicij contra naturā ad quod plu-
anni erant prom et in medio mu-
lieꝝ noli cōmorari et subdit cau-
sa cui dicitur. De ornatu mentis
cum procedit tunica tunipenis
apta et amulis miquitatis vni
sicut patet in adam dauid et
salomone ruinā tot per mulieꝝ
fuit. de pranatu iij regū xi. me-
lior t miquitatis vni. i. minor
mala quia vir fatuus mulier ad
cohitandū. Vnd istud referatur ad
qđ pmittitur. Qui melius mulieꝝ
noli cōmorari magis cum pricu-
sum t homī cohitare cū mulie
extranea et bona quia ad virū
miquo ut. ¶ Memor esto. Sic
dicit sum impīo pa' vl' iu-
plex t materia contemplatiua s.
humana miseria ut se humiliet
et excellentia dīna ut deū magni
ficet. Agitur terminata prima
hic agitur de scīa excellentia
uera dīna amatoribus non nude
ut se ipa exhibit xxxiii. Non tu
debes me homo et vincet sed
agnoscitur per suos effectus. Ps
pic xiii. a magnitudine speciei
et creaturē poterit cognoscibiliter
coy creator. Inde sic ergo pro-
cedunt quia primo declarabi-
per creaturas cum excellentia

Qo inferitur conclusio mte-
ta capitulo xliij ℣ multa di-
timis ꝓma mduas quia
ꝓmo declaratur excellentia di
ex corporibus celestibus Qo ex
elemētalibus xliij capitulo ℣
Qnde arcā ꝓma mteā q2
ꝓmo declaratur ggloria exspe-
tate plaī Qo exspectate hmāi
capitulo xliij ℣ alma Qo a
specie stellarū ā species cel
ꝓma adhuc mteā quia ꝓo
de sole dicere incipit Qo admag-
nitudē dei pcedit mōne dns
Qo ggloriā de sole cessimit in
principio quadragesimū tertij
capitulī Circa ꝓmū per mā
prefationis dicit memor ero ℣
operū dnī perque pdā aliqua-
liter cognosci et que nūdi ꝗm-
gatur sic luna et ex ea eius
magnitudo que nūdi in sanctis
dni ℣ in scripturis sacris diui
nitus revelatis animabo au-
dientes habere aliquam no-
titiam de maiestate dna sol
illuians per omnia resplendit
a· anima ingibilia fecit ℣ Nam
ab eo illuminatur corpa celestia
et terrestria ggaterquad diatim-pri
Virtus dcorū q; ij de anima et
gloria dni plenit ē opus eius nā
potentia dei gloriosa reluce-
at in solis aperiūt que sunt
alluminare cetera corpora
renouat terram herbis et floribus fre
nascentia foliis et fructibus et sic de aliis
eius effectibus ¶ Nomie dns hic contex
prosedit ad dei magnificentia dicens no-
ne eius fiat sanctos suos ggloriatus enar-
rādo omnia mirabilia sua eis revelata nā
tales revelationes sunt sancti ut per eos
aliis manifestentur ad gloriam conditoris
que confirmant deus omnipotēs amplexo
que ggdixit ppetuas stabilis angloria
sua quasi diceret licet fuerit admirabilia
et tamē apē ab inscrutabilis dno abyssū
a· abyssus et cor hoīm qd ē aliis cognos-
cū inuestigauit a· perfecte cognouit
et in astutia cord a· malitia fraude et
voluntate iniqua exoogitauit opibus
eluendo vana cognouit eum dns omnes
scientia creatam et increatam et misit
ut in signum eius similitudinis mitteret
sum totius mundi Qdeo subditur dnis
trans que preterierunt et que ventura
sunt ℣ Per montes enim animalia ere
scunt mundi pretium genesi ꝓmo ℣
per apm et alios ggphas denuntiauit
multa futura Ut patet corp simplicis
materie Revelatis vestigia oculorum
per similitudines impressas membris
apheton et revelatis intellectui figuras
veteris testamenti et non preter illud
omnis cogitatus a· mallus cogitatus
hoīm angeli demonis latet eum magna
lia sapientie sue detexerunt a· detecta
ostendit per decore suorum effectuum
ut solis et lune et stellarum que ē
ante oculos licet cum effectus
huius sapie sunt tales apa tame

ast eterna neq; abiectū t neq; mimu-
tum Diuina namq; sapientia mimu
non pt neq; augeri quia t infinita q;
desiderabilia omia opera eius ad cog-
nostendū quasi diceret valde ut pz
per humanam desiderū ad apa stendū
pmo merhat omēs homines naturaliꝫ
scire desiderant ar et tamquā simul
la que t considerare r valde t bonū
considerāe q; her opera dna licet
sint mirabilia tamē non sint n
quedam modica pmixtilla bonitatis
et excellentie dne Dna her vi-
uūt et manēt in seculū omnes
cm creature viuūt indeo quia per
modū intelligibile sunt in eo sc
dicitur Johis pmo q; facta t in
apo anta erat sc ab eterno et sic
sunt à permanēter et in omne
cessitate r quado t ovile omia o-
bedīt ei in effectū quia creatura
obedit creatori Dna duplicia ho
apparet sensibiliter in elemen-
quoꝝ quodlibet habet duplicem
qualitatem laqueo de qualitatibus
actiuis et passiuis terra namq; t
frigida et sicca et per frigiditatē
conuenit cum aqua et per siccita-
tem ei apponitur sc subdit vnū
contrariorū quia per vnam qua-
litatem contrariatur ei Similit
t de aqua respectu aeis quia aq;
t frigida et humida et per hu-
miditatem conuenit cū aere et per
frigiditatem ei contrariatur sic si
militer t de aē respectu ignis
Nam aer calidus t et humidus
et per caliditatem conuenit cum
igne et per humiditatem ei con-
natur nam ignis t calidus et sicc
licet autē meteoribus celestibus no
sit contrarietas ppe tm sunt in
corruptibilia tamē t alia quedam
conuenientia et oppositū conuenit
eis in quātū sunt omia species et
t alia quedam oppositū in quātū mo-
uentur de sciente in occidētē motū
diurno et contrariū alia occidēte in
oriēte motu ppō et non fecit ut
quicquid deesset r non fecit aliq;
imperfectū quando dei perfecta
sunt opera Deutro xxxii Et
Omnia quaq; confitebit tibi dna quia fe
cisti t omis bonū ata et eius co-
servator et quis sanctabitur videns
gloriam eius r eo excellentia sue ma-
iestatis r altitudinem nitentiis q; dicet
millus quia quato quis magis cognos-
cit ea per creaturas tanto magis acce-
ditur ad ipm amplius cognoscendū
quo usq; proficiat ad cognoscendū ea
facie ad faciem in quo consistit hui
cognitionis finis et vera beatitudo
Johis xvii Hec t vita eterna vt cog-
noscant te solum deū et quē misisti
iesum xpm

Cap. xlm.

Altitudinis firmamenti hic
ponit quōd de sole adde
ratione dne magnificentie
dicens altitudinis firmamenti a-
celū videre comphendes sub quo or-
bes septem planetarū q; dicitur esse
altitudinis firmamenti eo q; t alios
celos aereos Pulchritudo eius t esse
nue sol in aspectu quia suo lume
illuminat alia luminaria celi videre

Adeo splendet despicacio celi ante ipsum sol est valde speciosa et admirabilis. Ibi intelligentiam hanc speciosam dicit solis. Vel reversione solis que est valde pulcre et sic dicitur species celi sicut nobilior et sapientior civis dicitur species et decor civitatis. Annuncians in exitu id est in suo ortu qui est decre- mento nostro tunc enim apparet. Alia luminaria celi que non apparebant antequam oritur maioris luminis omnes solis et hec apparitio dicitur annunciacio. Vas admirabile est ipse sol quia continet in se virtualiter effectus varios qui fiunt in elementis. Similiter opus excelsi quia factus est per creationem que est opus solius dei. In meridiano exurit terram quia tunc causat intensionem caloris et in conspectu ardoris eius quando recte super terram cadunt radii eius quis poterit sustinere quasi diceret nullus homo. Nam in zona torrida non ponitur aliqua habitatio humana quia sol transiret super eorum capita. Adeo splendet. Fornacem custodiens et tripliciter sol exurens montes scilicet tribus eo quod motu suo percutit capita montium et diutius quia usque ad occasum et brevius quia radius solis percutiens capita montium brevior est quam radius descendens ad profundum vallium. Radios igneos nam fortior est per se effective exsufflans id est emittens et effulgens radiis suis obcecat excecat oculos quia non potest tan-

tum ab omnibus oculis intuerentur. Et exinde concluditur magnitudo divine maiestatis cum dicitur magnus dominus qui fecit eum. Improportionabiliter enim effectu suo cum sit causa equivoca in sermonibus eius id est ex ordinacione dei festinavit iter id est cursum suum nam in una die naturali circuit celum.

Et luna etc. Hic consequenter ex proprietatibus lune declaratur magnitudo potestatis divine cum dicitur Et luna in omnibus id est apud omnes gentes in tempore suo id est in cursu suo ostensio temporis. Tempus enim communiter magis mutatur secundum eius cursum. Unde novilunium vulgariter dicitur novum et signum evi a- etatis mundi quia iudei duracionem mundi computant per annos lunares ut exponunt aliqui. Sed hoc est falsum ut ostendi super danielem capitulo ix. Et ideo dicitur signum evi quia per eius motum numerantur menses apud hebreos. De quibus fuit auctor iste. Duratio vero mundi non solum per annos sed etiam per menses. Alias simpliciter accipitur signum diei festi pasche quod festum hebrei precipiuntur exodi xii. Quarta decima luna mensis primi incipiendo a vespere et festi neomenie quod apud hebreos celebrari debet in principio cuiuslibet lunationis. Luminare quod minuitur in consummatione sui cursus qui terminatur in coniunctione cum sole. Mensis secundum nomen eius est nam tunc exit a sole incipit mensis novus crescens id est mirabiliter in consummatione etc. usque quo ad plenilunium. Vas castrorum in

in excelsis Sicut enim ordo stellar-
dicitur multitudo celi implentibus locis
celis testamenti ita dicitur hic testa-
mur hoc ordine sicut testatur luna post
solem tenere locum principale Im-
mutabiliter celi resplendens pre
ceteris stellis Unde genesi glo
sa et luna dicitur luminaria magn
¶ Species celi hic contexit ex stel-
lis declarat in visitatem sine
magnitudinis dicens species celi sta
stellarum a claritate stellarum et species
sue pulchritudo celi sicut apparet de
nocte serena celi stellis ornati
Et dicitur hic claritas glorie addi-
tare dicuntur quasi quedam claritas
et mutata in et cum gloria claritas
et laude nostra mundo alludamus
in excelsis Sub quasi dicat hic et
stelle sunt tam magne pulchre no
tamen similitudine veneranda et
tamen faciunt aliqui gentiles so
lum sic esse tam splendide qui et
principalis mundi illuminator nam ab
eo procedit claritas solis et stel
larum Quicquid punctum stabunt
adnuntiat et stelle in usus dei q
Et sanctus sanctorum resplendunt a no-
bis ipse iudicij completo numero
electorum ad quem ordinate finaliter
motus eius et non definet usq
ad tempus in nigliis sue ex
cessus sui motus ad continuationem
generationis ¶ Vide quam hic
contexit declaratur dnia magni
ficentia ex his que sunt in ele-
mentis et primo mali 20 mali
ubi in sermone cuius Quinta

rangunnur plures impressiones
notabiles que sunt in aere mi
quas primo tractat de vinde dicit
Vide arcum et considera eius appa
rentiam mirabilem et benedic
qui fecit illum pulchrum in circuitu
pulchrum et mirabiliter valde
extenditur et non splendor sui
a meridianis suis qui resplendet
in circuitu celi non perdet aquis di
luvii circumdedit Genesi xo trac-
tat vers de celestibus inde et
figura magis disputatis pertinet
ad librum methe et similia de
aliis sequentibus expressionibus

¶ Impedit sic hic contexit de-
clarat de nimis nubibus comitatis
et grandine et ere mali dicit
Impetus sic accelerauit nubes
et celeriter defendit fecit eam q
tristatur et alacritibus humidis
antequam resplendantur mag
congelant in nubibus tamen efficien
bus deus et agens principalis
et accelerat constatque emittit
quia celeriter animo in instanti
apparent alongat iudicij sui Dei
ad ostensionem iudicij diui-
ni procedunt in effectu Im
pedit sic sapiens gubernat et exco-
dem nubium aperta sunt thesauri
et multe tristitie impressionis huius
et enutrierunt nebule et nubes

tremicē qne aucntro mote per
aeram vidēntur volare Qn magᵗ
tudine sua ꝛ an uirtute sue po
testatis Possunt nubes ꝛ dispo
sunt et constracti simul lapideꝫ
grandinis quādo resoluūᵗ in
aquam Emittunt autem grandines
grandines gutte pluuie a
gore congelate indestensi ambe
Qn conspectu eius tonuerimus
montes ut patet nubes materia q
aliqñ sūt ex causa naturali s. exa
lacionibus calidis et siccis mete
orisibus meatuste Aliqñ ex
sup naturali sicut sunt andeus
tacde datan et abiran aterra
et exanimibus apte Actu im et
motu voluntate eius aspirabit ꝛ
flabit nothus ꝛ australis ue
tus ¶ Vox tonitrui Hic agit
de tonitruis et cōd hoc re stimit
de nive et de quibusdam aliis di
cens Vox tonitrui eius Verbalbt
terram pellendo aerem usq;
ad ripam Sicut enī impetuose de
lapdib mitra tum fiūt quedam
giracones aque et una pars im
pellit aliam usq; ad locū remotū
Sic in fōmacē spm que ex per
cussione aeis una pars aeis im
pellit aliam usq; ad locū vbi rari
audius ut hic ij de anima etac
cipitur hic nos tonitrui large
pro sono quia nos ꝙ nō e mis
animatus tempestas aquilonis
ꝛ procedens ab aquilone et con
gregacō spūs ꝛ uenti que causat
tempestatem supple hoc ades auctoꝫ
et uerberat tram affligendo hū
tantes super eam Et sicut aues de
pannes alas suas ad pdendū super
arbores aspergit nuem facit ad
requiescere super tram et sicut
lacusta demergēs ꝛ super viridia
destendēs ad corrodendū Desuper
eius sū minis cuius flocelli destenden
dunt ni magna multitudine sue
lacusse pulcritudine tolleꝫ eius
Sic habent libri correcti Admirabi
cilius et audito plus admirabil
Auctor eius et super nubes eius
expauescet cor Nam ex resolucōe
subita nimis magnum frequēs
contingit subinde sic homi Gelu
sicut salem effundet super tram
Vacatur hic gelu spruina et
grando parua q hic pdam simi
litudine rem sale manifestā
¶ Frigidus hic iterum tractat
de uento aquilonali dicens Frī
gidus Ventus aquilo per im
petum dei et gelabit cristallus
ab aqua ꝛ cristallus fit de aqua
Est enī gla cristallus glacies in
durata ppluuiis annos et super
omnem congregacōnē aquaꝝ vehe
mencia frigidas Venti aquilonalis
qui facit aquas in superficie con
gelari et sicut vitra mouet se
aquis aque eīm in superficie co
gelate ad modū vestimenti ope
rit frigiditate de subtus latēte

et devorabit montes ⁊ tre nasce-
tia in montibus et exuret desertu
⁊ viridia que sunt in deserto Qo
subditur et extinguet unde ⁊
destruet sicut ignis Sic hnt lib
correcti sicut comburetur abigne
Oz qm sicut Ventus aquilonalis
facit sterile tram ut dicta e sit
contrarius Ventus australis qui
e calidus inducens pluuia et fo-
rem fecundat tram Qo subdit
mediemam cum s. exustaq; per-
ueniet aquilonare cum festinatoe
nebule qui pernicita austrialem
inducitur et impluuia tre fecu-
datiua tollitur Oz quia austro
flante sit aliqn color inimicus
et tre nascentiu impeditiuus Qo
subditur remediu dictis obuian-
ans eis Dicto calido ardore
Veniens ⁊ causato aple et ge-
to australi Hiemlem efficiet ei
⁊ temperabit talibus expressim
¶ In sermone cuius hic ex of-
fertabilis qui sue magna declarat
ex tellonica dna et de mi sinu
eius s. dei sumit Ventus Ut
patet ione pmo cogitatoe sua
⁊ voluntate sua plantabit abyssu
⁊ irrigauit ab eis tomatoe et plan-
tauit allu dns ihus a deus qui
e saluator eius Ihesus cui interpretatur salus auctor cum hmq
libri qui fuit hebreus licet scripserit hunc libru interpretatus tamen
hic nomie hebraico Plantauit autem deus arcanu qui rigauit aquas que sub celo sunt in
loca sua genesi primo Quia naui
gat mare Sic hnt libri correcti
enarrat periculu eius que sunt
valde multa et audientes auribus
nris admirabile quia talia non
audiuimus Illic preclara opera di
ne virtutis declarantia Quia
bestiaq; genera nam sunt ibi
pisces animalibus terrestribus si-
miles in figura et creatura beluaq;
⁊ monstruosq; pisces sicut est
balene et huiusmodi Quiter sa. arca-
nu restringendu confirmatus
et atencio finib ⁊ pactis et tuiq;
adeo ultra quem non progredit
super aridam Iob xxviii qb
tenuisti ostijs mare Sequit
circuidedi aliud terminis meis
et posui vectem et ostia et dixi
Usq; huc venies et non ppo
redes amplius et in te fluctus
tuos stabit dei tempaita sunt ois
⁊ dispota mi mus pondo et
mensura Ut dicit sapie pri
¶ Multa diuinq; hic pantun-
tenus conclusio mtenta s. q; licet ex
creaturis aliqua cognitione de
deo habuq; alia tame e valde
perfecta et no quicquid dici ⁊
cogitare de deo possimq; in
finitu deficit abeius excellentia
Quiter quod apm laudat et glori-
ficat abomnibus quitu possimq
Dicit agitur Multa diuinq de

dcdco ex eius effectibus ex de
ſtruig mirabilib Nam eius ex
tellencia t incomphensibilis a
nobis et per tonã in enarrabi
lib Unde dr vi ꝙpõitõe de
causis Prima causa ſuperior t
ois narratõne et nõ deficiut
lingue anarratõe eius misi ꝙ
narratõne eius et apuis Con-
ſummato aut ſermonu ape t
Nam ape plus se tomphendit
perfecte et exprimt mihos ſuo
ſibi consubstanciali et tacito ſpu
omnibus gloiantes que passig
ex creaturis tagnoscẽ ad quid va
lebnig ſ. de dina maiestate qi
diceret ad modicu valde et
ſubditur causa ape om omnes
ſuper oma opera sua a. m mſi-
nitu transcendens apa quter qd
per ea dcdco tagnostnig pauca
terribilis dns a. ab omnibus
timẽdis et magnus vehemẽ
quia magnitudinis eius nõ t finis
qꝫ eximi et mirabilis potẽcia
illius quia nõ possimꝰ totaliter
tagnoscere minuu effectu eius
qdco concludit glorificantes dm
quantucuꝫ potuitis ad et pater-
uſqꝫ exaltantes cum replebimr
virtute quia gracia suam dat
laudantibus eu deuote Nelabo
retis ad tagnoscendu eu perfe
quia hoc t impossibile Cui dn
dit eu sancti t et enarrabit-
ge qd hoc respondetur qdm pꝰ
Deum nemo vidit umquam Um
genitus qui t in sinu patris ipe
ndit et enarrabit ad ꝙ multa dei
opera abscondita sunt a nobis ma
iora hiis s. sole et luna tectis pre
dictꝰ Nam omes angeli q sunt
in anaxomo nio sunt incognita
nobis Qdco subditur qꝫ pauca ui-
dainꝰ opera eius Nam ecia de
corpalibus maior pars t hominꝫ
ignota et pie agentibus a. ipsi
celentibus Nam pietas t dnus mul
tis Dedit sapiencia a. dnorũ
tagnitõne qntu pertinet ad salu
tem Cap. xliii

Laudemus viros gloriosos
artius est de virtutibus
ordinando Hoc ordem agitur
exemplificando quia hic pmit
exempla patru virtuosoꝝ que
debemꝰ imitari et diuꝰ mdias pb
Nam auctor pmo ponit exempla
patru Qo gras agendo tminat li-
bru capitulo li Prima mdias q
pmo tomedat virtutes patru ge-
neralit Qo speciali i cuilꝫ pla-
cuit deo pma adhuc mdias q
pmo tomedat virtutes patru i
personis qbusdã Qo mi carissimi filijs
a Rui de filijs nati sunt Circa pri-
mu dicit laudemꝰ viros gloriosos
a. cum honore dignos Qm tomẽ
datione pmo ethicꝰ honor t re-
uencia exhibita alicui intestimo-
nium sue virtutis Et si hoc fiat
secrete uel coram paucis sic est ho-
nor Si aute in palam et coram
multis sic t gloria et parentes

nros ingeneratione sua et pergeneratione suam secundum carnalem quibus ad gentes ex eis et spiritalem quibus ad electos ab eis apud hebreos cum quibus fuit auctor iste doctor alioqui christi fuit per eius Unde dicit apostolus prima ad cor iiij Non enim ego vos genui et per euangelium ego vos genui et predicatione euangelij multam gloriam et multa opera gloriosa fecit deus per viros istos magnificentia sua et largitate sua a seculo dominantes in potestatibus suis et in virtutibus quibus ab deo tamen collatis Unde ethei dicitur ad abraham genesis xv et xiiij princeps dei es apud nos homines magni virtute tempore diluvij fuerunt magni homines corpore sicut gygantes gens vi sed erant pares virtute aut similiter nam erant moribus incompositi et prudentia sua proditi Nam prudentia tamen virtutis Nutrientes in amphetis et in christi. tarum scriptis Dignitate amphetie quam debet exhiberi amphetis et honorificatur de studiosis in scripturis amphetis quales fuerunt plurimi de quibus in sacra prosequitur et imperantes in primo apostolo. sicut et matthaeus et plures alij et Virtute prudentie sicut quibus sanctissima verba simplex nutrientes in puritia sua Hic hunc libri correcti requirentes modos musicos non addissolubiliter sed addecenter sicut patet de dauid qui laudes dominas assidue meditate cantabat mytharas et narrantes carmina scripturarum et psalmos et tantica metrice composita homines diuites in virtute Virtutes cum vere diuitie sunt quia violenter auferri non possunt Pulchritudinis studium habentes a legis et amphetarum quorum studium et valde pulcrum Dignitates domibus suis et in familijs et hominibus sibi subiectis Omnes isti ingeneratibus gentibus sicut inter gentes generationibus sicut gloriam bone fame adepti sunt per opera sancte vite. Qui de illis hic commendatur laus patris in filijs suis et cum filius de substantia patris et ideo laus patris redundat in filios et eternisso dicitur Qui de illis nati sunt imitatores patris imitantes velut quidam narrates corpus ad informationem morum Et per appetitu subdit dominus Et sunt quorum non est memoria in bono perierunt quasi non sint michil boni post se relinquentes Et nati sunt quasi non nati sint corpus natiuitas alijs non profuit sed magis nocuit Et filij corum cum apis pereunt eo quod imitatores paternorum scelerum sunt Sed alli viri misericordie sunt. et mi-

ſcicordes et dei miſericordia diſ-
m quor pietates non deſinit
erga indigentes et cū ſemine
apōr perſeuerauit bona here-
ditab ꝛ promiſſionib tua m qua
manſerut iudei quam dui ſer-
uauerut mandata dei Vel he-
ditab eterna que permanet
miſpe certa obſeruantibus dña
mandata et que nr̄a miſſione ſcā
abrahe geneſ xv fiut puncipalit
intellecta ſicut ⁊ abidem diffuſius
declarauī ⁊ nepotum apōr ſe-
men inteſtamto ſtetit deo fir-
miter obediendo et filioꝝ apōr
ꝙter alios ſc̄a ꝙter anteā prēi
Vſq; nr̄m manet ſc̄a hereditas
predicta ex hoc iudetur ꝙ
puncipaliter intelligunt̄ de hēdita-
te bōr ut dictū ē Genē xxv
et gloia eor̄ non derelinquet
quia remanebit in memoria
honor eor̄ corpora eor̄ in pace ſe-
pulta ſunt et nr̄a expectatōne
pacis perfecte que dabitur in
reſurrectōe et nomē eor̄ viuet
per bona famam tantūmō ſa-
pientia eor̄ narrant ꝙpli ad in
formatōne mor̄ et laudem eor̄
nūciat eccleſia ⁊ eor̄ exempla
non ſolū inſeruntur in ſecreto
ſed etiam in publico ¶ Enoch h'
tēr ponit laus patrū ſpe-
cialiter ad perſonas aliquas de
ſtendendo et primo ad ꝓgenies lege
p̄decedes Secūdo ad patres tpe
legis exiſtentes cū xlv ꝙgi-

napit ab enoth eo ꝙ ꝙpter ſanctita-
tem ſingularem translatus fuit
Vnius ad paradiſum trēſtrem et
hoc ē q̄ dicitur enoth placuit ⁊
Quidam tamē creditur ē circa finem
mūdi cū helia ad predicandū cōtra
antixp̄m q deo ſubditur Vt de ſa-
cris ſapiencia antixp̄i ꝓ fidiam de-
tegendo Conſequenter ſubdit̄ deinde
dicens Noe in iuſtus ē perfectus
in ſuis Sicut dicitur geneſ vi No-
e Vir iuſtus atq; perfectus fuit et
in tempe ei⁹ diē quo dñs p̄mittēs
hominū peccata miſit diluuiū ſup
terram ſtrictus ē recōciliato ⁊
cauſa reconciliatōnis dño Sicut
dicit̄ geneſ viii ædificauit holo
cauſta ſuper altare adorat⁹ q ē
dñs adorem ſuauitatis et aut adeū
Nequaquam maledicam ēre ⁊
Octo perſone admiſcuplicandū ꝙpa
gandū ſuper tram teſtamenta ſcōr
⁊ promiſſiones de ſemine perdi
tionis non dolendo poſita ſunt
apud ꝙm ut patet geneſ xv ho
c ſigni fedus quod do inter me
et uos ꝛc ¶ Abraham hic com-
panitur laus virtutis abrahē cū
dicitur Abraham magno patet
multitudinis gentiū ꝙpter hoc
glorians ē abraham ut hic ḡ
xvii Erit cū pater amb fidelium
qui sunt post ꝙm et nomē mi
nentis ſimilis alii migloia ⁊ mor̄
virtuos et hoc quātū ad duo ꝙ
primus fidem vnius dei publice
predicauit ꝙ diluuium ꝙpter ad

ydolatrã decimantibus et mihor
p filiũ suũ unigenitũ dilectũ tam-
prompte uoluit ymolare ut implet
dei preceptũ ut hr genc xxii et
conseruauit legem excelsi legem-
s naturalem menti hinc impressã
et siue intestamẽto cum illo Nam
dns pepigit fedus cũ illo genc xv
Qm carne eius stare facit testamẽtũ
r circũcisionẽ genes xvii q e signũ
distinguens ysl agentibus et m
temptatione qa deus temptauit
deu genc xxii Ut ostenderet alijs
obedientiam uirtutibus et fidelibus
r obediens ꝓmpte ut predicta e
Qdeo iure iurando dedit illi glo
riam ingẽte sua sicut obtinet sub-
ditur Per memetipm iurauit dic
dns quia fecisti rem hanc et non
peperisti unigenitũ tuũ ꝓpter
me benedicam t et multiplicabo
semẽ tuũ sicut stellas celi et sic
arenam que e in littore maris
ac Qdeo subditur hereditet illud se
et hereditare illos amici dr ysa-
ti sunt quatuor tmmi tre pro-
missiones s mare mediterraneũ
ab oriente et mare mortuũ ab
oriente flumẽ euffratem abaqui-
lone et desertũ egipti ameridie
Et ysaac sic coram populis
tribus uirtutis ysaac et iacob fi-
lij sui ait dicitur et ysaac eode
modo fecit r benedixit et de
promisit q promisserat abrahã
ꝓpter abrahã ꝓpter apls r
ꝓpter eius merita et etiã ꝓpter
merita ysaac qui fuit imitator
patris in uirtutibus Bñdictionẽ
cum gratiũ dedit illi dns r fe-
cit cum gratiosum in conspectu
cum gentibus inter quas habitauit
manentẽ q omnes inuidebant
sibi bonis ut exponit aliq gn
xxvi Vbi dicitur q ysaac dixit
abimeleth et hijs qui uenant-
tibi eo Quid uenistis ad me hoc
quem odistis et expulistis a uob
ꝓpterquod aliter exponendũ
est Benedictionẽ cum gentibus
dedit illi et a dedit illi et no
ysmahelitis ut tristibus ego non nascer
inquo benedicentur omnes gentes
tre et testamẽtũ suũ r pactũ
q fecit ad abrahã confirmauit
super taphur iacob et non esau
licet ysaac primo uoluit facere
contrariũ genes xxvi agnouit
eum in bñdictionibus suis r approba
uit eu tamquã dignũ suis bñ-
dictionibus sicut approbauit a-
brahã et ysaac gn xxviii t-
ram inqua dormis t dabo et
semi tuo et sequẽti et bñdicẽt
mte et in semine tuo nicte
tribus tre et diuisit illi partes
tribubus inquibus habitauit cum pro
missa abrahe ysaac et iacob fuit
diuisa inquibus habitauit partibus duo
decim tribubus ex quibus filijs
descendentibus iacob ut hr to

sue xviii Et sic quelibet tribus
huius parte suam Et consuauit
alli homines misericordie a filiis
duodecim patriarchis qui dicun-
homines misericordie a homines mi-
sericordiam consecuti Deioseph
vendidere Ne inveniretes gratia
in oculis eius carnis Qui venc
runt cum gratia in conspectu pha-
raonis et egiptiorum gene xlvii

Dilectus adeo Capi. xlv.
Hic ponitur laus patri
qui finit tempe legis dato
et primo laus patrii qui preteresse
runt tre promissionis ingressi
Q illoq qui ingressi fuerunt
et etiam pg xpm ingressum eo
xlvi Circa primu incipit anno
vse qui sibdeo fuit legis la-
tor Dicens Dilectus adeo et
hominibus moises cum fuit apsi-
tia sic gratiosus ut cet dile-
gibilis omnibus Propter quod
filia regis xpm in filiu adopta-
uit exodi ii° cuq memoria
in benedictoe a in omn bono
Similem illu fecit ingloia sac
torum quendo dna cenera
sicut dicit augustinq ad pauli-
nu deuidendo deu magnificauit
eu in timoe in inimicos a egip-
tiorum uiteriquos fuit magnus
valde exodi xi et in verbis suis
monstra placabit quia plage
egipti monstriose cessauerut
ad eius oronem Ut patet exodi
vi et vii et viii glosica uc alludit
conspectu regis sic pharaonis regis
egipti et scan et eg Vidi xxi et
qessit alli tora qlo suo in monte
synai Vbi qplus laqueate dnm audi-
uit exodi xx et ostendit alli gloria
suam in uisoe per essentia ut dictu
e in fide a in fidelitate fuit om
valde fidelis et lenitate a pnus Vn
dicitur anno xii Erat enim moises
mitissimq super omes homines q
morabantur intra sancta fecit
allu a audiu et firmiu et delegit
eu ex omi carne ad educendu filios
isrl de egipto et ut sep legis la-
tor Vetis testamenti Audiuit eni
eu et Vocem ipius deprecantis
pro relaxatoe a petrati isrl in sab-
batone Vituli exodi xxxii et in
duxit alla in nube exodi xxiiii
et dedit alli tor ad p recepta dei opo
adimplenda et aliis docenda
Excelsum Hic secundo ponitur laus
aaron et diuiditur in tres partes
quia primo agitur de eius electoe Se
deus consecratoe a complauit 3o
deus promissione a et addidit
Circa primu dicitur ex celsum fe-
dus aaron fratem suu fuerunt enim
ambo filii amram exodi vi et si-
hilem sibi in eductoe pli de egipto
et signis faciedis in terra egipti
Et tribui leui de qua erat amram
pater eorp exodi ii Gratum fe

tamẽtũ eterni ꝙ pactu sacer
dotij in q̃ta figurabat sacerdotiũ
xristi q̃ ẽ eternũ et beatificauit
allũ mglosiã abcatũ fecit eũ di
ri proglosiã sacerdotij et circumpsit
eũ zona iustic̃ a baltheo diuers
coloribus facto quia dic̃t zona
iustic̃ quia re stringebat uestes sa
cerdotales sicut iustia legalis mo
dab in ordinatos et indut eũ sto
la glosc̃ ꝙ tunica iacinctina que
erat honorabilis ualde et coro
nauit eũ aurcasis Virtutc̃ ꝙ or
naminc̃ que apud hebreos sic̃qđ
nominatur masa corona uero aaron
erat mitra in qua pendebat lamina
sancta hñs in sculptum nomc̃ domi
thetragramaton Virtuosis autem
pedes ꝙ sandalia et femoralia li
nea et humerale ꝙ super humeri
le in quo erant duo lapides smichi
m posuit ei ꝙ disposuit ad eius
ornatum et cinxit eũ cingulabil'
aureis que posita erant in textu
ri in seioris partis tunice iacinc
tine Dare spiritu sm̃ repleri sic
ad remunerandũ q̃ ex data fuit
ei tribe spiritus exodi xxxi deo subdi
Qui memoriam filijs gentis sic
stolam sanctam ꝙ rationale q̃ erat
in sacerdotis pectore Opus tex
tile viri sapiẽtis ꝙ bezeleel indi
tio et ysitate predicti ꝙ plenitu
dine et peritia artis exodi
xxxv ecce vocauit dns ex no
mine bezeleel filiũ uri implc
uit q̃ eũ spiritu sapiẽtie et in
telligentie et scientie omiq̃
doctrine ad excogitandũ et facie
dum recto torto ꝙ filio ruben
Erat em̃ rationale textum ex q̃
tuor filis ꝙ aureo iacinctino pur
pureo et cocineo grẽmis figuratis
erant em̃ in eo duodecim lapides
pciosi insculpti nominibus xii fi
liorum ysrl' in ligatura aurea Nam
alii lapides erant auro inclusi
torcula aurea q̃ supius dicitur
breuiter torquentur eũ innatis vir
tutibus expanditur hic magis dis
fuse et patet expredicta lectio
hoc excepto Super mitrã eius
Nam dictũ q̃ pendebat ꝙ
mitra q̃ indutus et contectus
Vtiq̃ tamẽ decorus Nam
pcea mitra lamina ponebat
desuper ita q̃ pes eius superior
erat super mitram et pars
eius in fronte a mitra dependebat
super pontificem stantem
Vsq̃ ad sedentem ꝙ usq̃ ad pe
dem tres exprimitur tamẽ hic
olens quia magis distat a deo
magis homo accedit ei qui acce
dens tres imitabilis Non est
indutus alia alicuius gena apud
gentes aaron sacrificat apud
consummata finit agon ꝙ tam sup
ra cotidie Nam semper ante
Vespe hostiebatur holocaustũ

q̄ dicebatur iuge sacrificiū
Complauit moyses hic conter-
agitur de consecratione aaron cū
dicitur· complenit moyses mag
eius · consecrauit et unxit
eū oleo sancto q̄ et hic dissi se
lem· viii· factu· et illi interstam
tu· eternū exponatur ut supi
et hic laude· ut hic officiū lau-
dandi deū p̄ceperit competit per
sone cōmuni· de glorificac̄ q̄lm
in nomīe suo sc̄o dei ¶ Omnibus
om sacerdob⁹ in nomīe dn̄i te-
tragramaton inuocabat· quem
q̄m elegit ab omni nacōe· offe-
re sacrificiū deo tamquā pontifex
sūmo· Alii nanq̄ sacerdotes
in offerebant· aliqua sanctificā
intentissim et unū adorent in
monumū fidei et deuocionis a-
brahe et aliop patrū q̄bus et
ad placandū deū q̄ro ipse pon-
ri ¶ Dedit alli imperpp̄e suis
p̄fatom discernere inter sanctū
et q̄phanū leprām et nō lepm
testamētis iudicaret· Nam q̄
alijs iudicibus dubia iudicanem
referebantur ad sūmū sacerdotē
ut eius sententia inuiolabiliter
tenerētur ¶ Deutro xvii· Iude ia-
tole· et q̄dam astl' denominatum aia
eoꝝ quā alio nomīe uocabat astl'
testimonia licet aut anīa preter
tadei dicantur testimonia in quib⁹
eoꝝ uitas et miraculis testificā-
ta tamē illa quibus additur pre-
miū uel pena Sicut dicitur Deutro
xxviii· Si audieris uocem dn̄i dei tui
faciet te excelsiorem cunctis gentibus
et Dicuntur q̄q̄ testimonia quia si
quedam protestacōes dīne iustic̄ p̄-
mientis bonos uel malos primicrie
et in lege sua lucem dat diuina decla-
rando p̄dictu· et quia contra illum
steterit aliem agnē sacerdotali s· thac
et eius congregacō mīi xvi· in ira
mundiam s· dei protectam q̄deo sub-
dym· Vidit dīne rebellionē eorum
oculo sue iustic et consumpti sunt
absorbuit eos cū terra et viii de-
scenderunt in infernū q̄deo subdit
fecit illis monstra p̄cipiendo ego
in plura plaga et consumpsit illos
qui fuit rhoye et suis sequacibus
in flama ignis sicut abde subditur
q̄ aaron tutiorē ad multitudinē
quam iam uastauit mitendū
¶ addidit hic conter agitur de p̄-
aaron promissa· Nam tribus leuitica
sicut alie tribus· nan hui hēditatem
q̄ter quod deus aliter denichi sacer-
datibus et leuit p̄mudit· Dicit
agitur· et addidit aaron gloriam in
virge· floreac· sue ad confirmacō
sacerdocij p̄se et pro suo semī
mīi xvi· et dedit alli hereditate
et que sit alla subditur ¶ pro p·
primicias frugū tre dimisit illi q̄
debebantur sacerdotibus dcīne uo
leuit q̄ panem uib⁹ p· uictu in
p̄mis· p· p̄micijs q̄ayū in pcie
tatem p· motiuemēte refectōne
Nam et sacrificia dn̄i edent· s· sa

ſ. ſacrificia ꝓpetatis et cadm ſacri-
ficia pacifica quoꝝ pars tradebat
ſ. ꝙſum ſacerdoti holocausta uā
tradebantur totaliter ad honorem
dñi. Et ꝓmissionē gratiæ
ſacerdotū et leuitarū non hereditā-
uit et subditur causa ꝙre ſ. dauid
et dñs pars eius et ꝓhyneeb
hic tangitur pontifex laudē phyneeb
nepotis aaron tm dicitur tertius
in gloria et ſ. in honorare pontifi-
tali mandato eū ſ. cleazari patris
ſui in timore dñi cuius præceptā-
tus tradidit et stare in officio pō
tificali in reuerentia gentis erat-
em in magna quā reuerentia eos q
habebantur quām adm plagā mi
xxv in bonitate et alacritate cle
ſie quā seruauit dño lętante et
deuote placuit deo istā ex feru-
enti zelo quē habuit ad ꝓpm dñi
xxv ꝙhinees filius cleazari a-
uertit iram mei a filijs israhel
quia zelo mei tam motus et ꝓpo
statuit illi testamentū pacis a-
dignitatem sacerdotij pacifice
possidendam sibi et suis filijs et
ꝓncipem sanctoꝝ i. sacerdotū q
dicebantur sancti eo q erant dñis
obsequijs deputati Nam etiā res
inanimate quē deputate sunt
dño cultui vt calix et hujusmodi
dicuntur sancte et gentis suę ſ.
iudaice tui mysticalibus præsidebat
et testamēti dauid regis i. or-
dinationē cuius de ampliatione di-
ui cultus Vt hic ꝓmo paralipō
xxviii quam ordinatione posuit
sub regimine ſcōrum pontificū Vt
daret ape phinees ꝙſe et per-
suos successores sapientia mi
rorum nostrū i. doctrinam legis et
iustitiaꝝ iudicare gentē suā
ministeriū i. ad iudicandū ꝓtm
iudicium iuste ne abolerentur
bona ꝓpria per fortitudinem
maioꝝ in iuste minores de
pimentū et gloriam ꝙpria i.
dignitatem sacerdotij in se et
filijs suis in gente cui i. in
ꝓto iudaico eternū fecit i.
in eū permanē sicut montes
dicit eterni ꝓb lxxv Illumi-
nans tu mirabilius a montibus
eternis Cap. xlvi

Adversus mibello hic ponitur laus patris ꝓ
tre ꝓmissionis ingressus
et ꝓmo nitempore iu-
dicū Qo nitempore regni ca lo
xlvii Circa ꝓncū maris sic
qui filios israhel introduxit ꝓmissionē
introduxit dicēs fortis mibello ne q
mibello Nam xxxi cum regibus
debellauit qo sic ꝙi successe mo-
ysi ad regimē quē in ꝓphetis
i. de nūs ꝓphetaꝝ habuit cū ꝓphe-
tia ꝓpria Cui fuit magnū in
nomē suū i. ſcōm ꝓpetatis su
nomē q interpretatur salus sic
saluator Super quod exponens

dictū sūi subdit maxīmq mpa-
luite dextanq ꝛ cōsequeretur
hereditatem asrahel hītatores tu-
raan debellando quam gloriam
adeptus t mollendo ꝛ extollendo
manus suas leuando dyadema cō
regem hay Josue viii et tacta
do contra ciuitates triumphicas
ꝛ sagittas acutas Quib ante illū
se reppstit · s q abeo se defende
potuit quasi diceret nullus et
subditur ratio Nam hostes ape
dns pcussit tm nullus ape
ut resistē Cm non mirantur dia eq
s dei contra hostes astā impedit
t sol ꝛ atur sti sno per spatiū
Vnius dei Vt hic Josue ꝙ in-
uocauit altissimi potentē manq
confidentia pugnabat et audiuit
illū in spacio grandinis Josue ꝙ
et mdestensti perdidit contrarios
Josue ꝙ Cimaz figeretur filios
rstahel ut essēt in destensti be-
theron dns misit super eos magī
nos lapides de celo ꝛ cetā patet
¶ Et mdicibus hic ponit laus
Josue et caleph simul cū dicatur
et mdicibus moysi qui misit ex
ploratores de cades barne ami
xiii misericordiam fecat ape Josue
et caleph et que sit illa misericō-
dia subdit stare contra hostem
ꝛ stando contra alios exploratores
qdm detrectes et isti contrarios
qdm cōfortabant ei constancia

migerendo mihi vim et phibē
gentem indaicā apertā rebellionē
contra dāi Nolite rebelles esse
contra dnm neq timeat q quon
hmq terre qua sicut panē nra pos
sima cōb deuorauit et api dio cō
fortati ꝛ stabiles et fimi et apiamo
mortē sunt liberati Nam omes
alii qui mi egressi de egipto murmurati sunt adversum mi et
supra mortui sunt ut de cento
quoq mīb sunt sexcenti milia et
tamē extripuit inde leuite Induit
illos mi hereditatem ꝛ adinduce-
du filios astā in hereditate sibi p-
missam sunt isti dio tesuati q
manat lac et mel Nam habundat
in pastuis animaliū et arboribus
in quibus apes mellificant habm
dantiā ¶ Et dedit hic pomerā-
lus caleph perse tum dictum et
dedit dnō api caleph fortitudinē
torpoīb et animi contra hostes
et vsq in senectute pariam sit
alli virtus Vnde dixit Josue
xiiii hodie ſ xxxv annoꝝ sum
sic valens ꝛ et subdit fortitu
do usq hodie in me perseuerat
tum ad bellandū qua ad gradie-
du Vt astendet mq celsum
tēo loci ꝛ q deo subditur q deo
subditur ubidem da ni monte astū
ꝛ cetā patet ¶ Et mdices hī
pomerā laus mdicū et pmo plu-
rū mgenaliū cum dicitur et
mdices singuli suo nomīe sq

ſa othomiel noth ſangar et ſi-
dealibꝫ quoꝝ man ẽ corrupti cor-
per auaritia et m fidelitatem qui
non auertit ſmit dño pery dolatꝝ
ur ſit memoria allarꝫ mi benedicte
ꝗpter bona que fecerut gentri-
ſtue dicitur qudam iſ ſuſtinuit
ꝗ dñs uidit eos qui libenter eos
deuaſtantiũ manibus et oſſa eoꝝ
pullulent de loco ſuo erant cũ
ſepultis m tcleb loco ad memoriã
hanc fame qdeo ſubditur et no-
men eoꝝ permanet m eternũ
et non ſolum per tclebre ſepul
turam ſed etiam per ſucceſſionũ
bonitatem qui ſunt imitatores
auitutũ paternarꝫ qdeo ſubdi-
Permanẽte ad filios eoꝝ ſtoꝝ
Vitoꝝ gloria que no conſiſtit
m diuitijs honoribus et delicijs
ſed m operibus virtuoſ Dilec-
tus adno fuit conter ponitur
laus ſamuelis qui fuit ultimꝰ
iudex tũ dicitur Dilectꝰ adno
ſuo ſamuel quia dñs ꝓmo re-
gũ iſr cognouit Unigenitus aſſl'
adam uſqꝫ beraabee q fidelis
ſamuel propheta cert dñi re-
nouauit imperiũ demandato
dñi transferens regnũ de tribu
beniamin ad tribũ iuda ꝓmo
regũ xvi Et Unxit principes
ingente ſua ſ ſaulem ꝓmo re
gũ x et dauid ꝓmo regũ xvi Vi-
dit deũ iacob r cognouit m
reuelatõe ꝗphetia audiuit em
eũ loquentem ſibi ꝓmo regũ in
plurib locis Ideo hic accipitur
Vidit pro audiuit Sicut qdã
xx Dictus aũt qplus uidebat
uates r Qn fide ſua r m fideli-
tate ſua probatus ẽ ꝗphete q
uerba ſua ſunt impleta et mul-
tauit diem oñ patrẽ in obpug-
nando hoſtes ꝓmo regũ Vii ſm
oblatõe Viri molati r m obla-
tõe ſua Dicitur enim ꝙ agni
lactantis Unius obtulit holocauſ-
tum integrũ dño Dicitur aũt
hic ſamuel Vir ymolatus ꝗ
per auariam uel aliud Vitiũ
a retributione iuſtitie non retraxit
et m tomit de tclo dñs r ꝓ
regũ Viii et ante tempus ſuum
Vite ſue et ſeculi r reuelatoꝝ
amoꝝ ſuoꝝ teſtimonium pre
buit m conſpectu dñi et chriſti
r ſaulis m regem unctꝰ ꝓmo
regũ xii dicens loquium adme
coram dño et coram xpõ eius V-
tri bone cuiuſquam aut aſini acꝰ
et ſubditur ubidem et dixerũt No
es calũpniatus m nos uel Ideo
ſubditur Peccauimus et uſqꝫ adcal-
tiamenta r a uſqꝫ ad rem minima
et ꝓ her doceminut r ꝓmo
regũ xxv mortuus eſt ſa-
muel r et iuxta fecit regi r
ſ ſaulis cui dixit mane tu cras
tino dies ꝓmo xxviii Crastꝫ
aũt tu et filij tui eris mecũ

ꝙ ecropoltauit nomie eius d'
deterra eius mytheciā apparuit
em surgens de terra ad emittendū
saulū inortem suam et ꝙpli sup
em dñi Qed et castra ipsi' trade-
dit in manus philistim Qdeo
subdit Deleue impietate gēis

POst hec surrexit xlvii
Hic inter pontifices laus pa-
trū tempoꝝ regū q̄ ꝙphe in
cit adauid migno fuit regnū
stabilitū ordinatur mīes partes
Nam ꝑmo pontifex laus patrū in
migratōne babilonis p̄cedentiū
Qo tempoꝝ tñi ſmigratōnis ꝙpri
tendit capitulo xlv ꝑ preter da
uid Zo in ſmigratōne sequentiū ꝑ
amplissimus zorobabel ꝑmam
tres quia ꝑmo de regibus aliqbus
loquitur Qo de ꝙphetis aliquibus
xl viii capitulo Zo ad loquendū
de regibus reuertitur ꝑ ezechiam
ꝑmum intres quia ꝑmo pontifi-
dauid commendato Qo salomone
latis et iniquato ꝑ post quem Zo
roboam statuitas et iheroboam end-
mis plurimū ꝑ et ſmom habuit
et virtutes honoꝝ magis eluces-
tant inota vitia malorū Circa
ꝑmū dicitur Qpost hec surrexit
nathan ꝙpheta ad dauid qui vi-
tutis exempla in diebus dauid in-
patet Qo regū implebus loqs
et subditur de dauid Quia si adqs
separatus a tergo me dauid ꝙpn
sacrificijs eius deo deo oblatus pro
qcto et sacrificijs pacificatis que
que non totaliter cremabantur
Qdeps speraba tur ad honorem
dei tremabatur decretis utrumbg
Qona pars erat sacerdotū et
alia offerentiū in hostijs pacifico
In sacrificijs autem qcto totum
erat sacerdotū excepto eo q̄ erat
mensium Per hec aliter intelligi
q̄ licet totius ꝙplus ipsi' seruiret
dauid tamē multo fortius deus
tuus alijs Cū leonibus luctat qui
tū agnis cre a·ata facilius eos
interficit sicut agnos ꝑmo regū
xvii Vomebat leo uel ursus
et tollebat aries de medio
gregis et persequebar eos et
percutiebam et Quiescentes
sua Quid actidit gigante Go
goliath ut pateat ꝑmo regū xvii
et abstulit obprobriū de gente sua
Nam goliath exprobrabat eis eo
q̄ nullus auderet cū eo pugnare
ad certamē singulare Et dixit
in dextra eius tollere homine Go
de tribu ꝑntē per morte Qui in
decem milibus glorificatur eū a·
laudat ferit ꝑmo regū xviii Per-
cussit saul mille et dauid decem
milia re quia aps solus prodece
milibus computabatur ij regū xv.
iii Et laudant eū in benedictionibus
dñi a laudabilem eū fecit ex bonis
que sibi tribuit in offendo illi co-
ronam gloie a· confirmando sibi
dignitate regni preceptis scribus
suis maioribus contulit cum in
nimicos vindicat ut patet ij regū

v. et viii continuit tormi aspz
v. superbiam et potestatem dicerit
Jn omn̄ ape dedit confessionem
sancto a. deo qui t sanctus stūr
in uerbo gloie a. gloiā deo omnibus
bonis sibi attribuendo tercā pa-
tent vsq; ibi et stare fecit can-
tores contra altare sc̄z holocaustor
ubi canebant laudes dn̄as q̄n
offerrebant sibi sacrificiū et m
sono corp dulces fecit modos quā
fecit psalmos quas canebant
cantores in mysteriis in strumēt
et dedit mirabilibus deicis
quā dn̄s cultū augmentauit in
sacerdotibus lomeris et cantoribus
Qo paliipon xxv et ornauit
tempora. a. solempnitates que
fiebant diuersis anni temporibus
et amplificarent mane surgentes
dei sanctitatē laudibus et ymnis
Christus purgauit p̄ta apūs
sic huic libri tractati Licet om̄
apūs secm̄ humanitatē post
dauid fuerit tamē secm̄ diuini-
tatem t omnis heb. xii Qesp
cristus heri et hodie ape et in
secula Unde et auctor hui⁹ lib⁹
supra xviii tractauit de incar-
natione sapie increata vt ibi
dictū fuit et sic loquitur hic
cristus qui t sapia increata pur-
gauit peccata apūs sc̄z adulteriū
et periurium et homicidiū in
facto vne et exaltauit mysticū
cornu eius. a. p̄tate et dignitate
regni Q. maiore visitatā est
in regno Iuda regni non ele si-
mile liuit p̄mo et qui factus est
ex semine dauid scdm carnē xxp
p̄mo ¶ Post apm hic pro
sequitur de salomone rege p̄mo
paueur coniugato cum dicatur
post ipsū surrexit filius sempar
iiij regū iij Dedit tibi cor sapiēs
et intelligēs nimiū ut nullus
ante te similis t fuit et
qualiter illud sc̄z dauid dicerit dns
omnē posteritatem ministrorū ipsi⁹
ait Salomon imperauit in
diebus pacis t ut edificaret
templū dn̄i. Quod requirebat
pax ipsi⁹ tum magnitudinis
expensaq; et multitudinis ope-
randi ut patet iij regū et
ij paralipp̄ Unde admodū diui-
dicus t in mysterio sui dom
dauid pre suo qui dicit sibi
exemplar erat edificandi om
siendo in templo ut hic. p̄o
paliipp̄ xviii Et impletus e
quasi hinc sapia ex mirifica
dn̄a et diuina reuerit anima
sua disserendo de animalibus
et uniuersis creabilibus mira
et disputando de ingressu arcdiu
que t in libano usq; ad sapiā
que egreditur de paradiso ut hic iij
regum iiij et repleti mutat
modū loquendi deterius personā
ad secundam comparatiuus e-
nigmata deiudando ea regis

ſuba que vocant̃ in nomine dñi
tempꝛtꝰ eius in emgmatibus iij
regũ x ecce tibi patent vestis chi-
rate ſunt terre a chiratres hãc
dehijs que dixisti et fecisti et in
nomine dñi impiare ſunt ſtucres
ꝙ omnia tibi data ades prosperet
tu cognomine ē deus aſſa cogno-
mine cũ alienig dꝛiuat nomẽ pꝛ-
priale Chir ē impositio ē cũ deꝰ
aim per creatiõne Sed cognominabã
deus deus aſſa per speciale titulꝰ
¶ Colegisti hic taliter ponitur
eius antiperistasis cũ dicitur colle-
gisti quasi animaleꝰ auru aſſa
cũ hoc feceris ego magna industria
tua fuisti auaricia nata et magꝭ
quia grauabat quidã hoc non
obstante sicut dixat filius eius iij
regũ xij Pater tuus durissimꝰ
iugu imposuit nobis ꝙ Quidima
ti femora tua mulieribus iij regũ
xi Pop aũt salomon adamauit
alienigenas multas et ſequuta-
abidem et auertente eas eius ſi
adeo habuisti ptãtam in corpe tuo
a adimplendi carnis tue volup-
tatem Dedisti maculam in fama
inglitã tua quam habuisti ante
ex magnitudine sapiẽie et vir-
tutis tue quia nasti semẽ tuũ
a filiũ tuũ abhominabile et adho-
ſtum fecisti demerendo et mꝛtis
de quib aſſa ſtultitiã tuã indix
asti per effectũ ut faceres mi-
serui hpartiri Nam pter eas
peccatũ diuisum fuit regnum
eius in regnũ aſſa et in da iij re-
gũ xij et ex eo fraym imperãt fuit
cum ieroboam pmus rex aſſa de
tribu effraym ut hñ iij regũ xi ſm
petru diaꝛu Nam ad colendũ vitulos
aureos mduxit quidã iij regũ xij
sed quia ꝙpter mitti dauid remã-
serunt filio salomonis duę tribus
Sequitur deus aũt nõ derelinqt
miserordiam suam erga dauid pro
gem qdeo sequitur Regz perdet
astitque regnũ nepotes electi sui ſti
dauid quem elegit ad regimẽ quã
pmo regũ xvi ecce tibi pater eo
dicit ¶ Et finem habuit chir pom
roboam et ieroboam Vinipatꝰ tu
dicitur Et finem huius salam pmo
regũ xi Et dereliquit pgsse de
semẽ suo gentis stultitia a roboa
filiũ eius stulti quia auertit ge-
tem a consilio suo redimquies eũ
semi consilii et adhierons consilio
iuuenũ qui seũ nutriti fuerat re-
spondit populo fame et dure dicẽs
pater meus tetidit uos flagellis
ego aũt tedam uos scorpionibus ꝙd
quod recessenit abeo decem tribus
iij regũ xij et ieroboa filiũ nabath
qui peccare fecit aſſa per ydolatria
ut dictũ ē et dedit uiam peccandi
effraym a suis successoribus eo ꝙ
ydolatriã mduxit pmꝰ et plima
redundauerunt pecta quoꝝ abissus
cũ abissum inuocat et ydolatrã
derelinquit aduersa multa et enor-
mia Valde cũ auerterit ab eo
aterna sua vasta peccata enormia

fecerunt eos captiuari longe a terra sua in regi xvii et exquesiuit amicos nequitias tribus effraym ad instructu aerolosam vestt dnm ut veniret ad eos defensio a licentia tyri regis persarū ut possent redire in tudeam que licentia fuit publicata non solum in babilonia sed etiam in regno persarū et medoy in quibz regnabat tyrus primo esdre primo. Et in allis terris multi erant de regno israel captiuati sicut de thobia qui fuit captiuus in ninive et gabelus in rages ciuitate medoy ut hr thobie primo et ab omnibus petis a captiuitate eis indicta Pro sua pietatis liberauit alias ape tyg quatu fuit nisi tamē pauci dedere tribubus redierūt quia plures fuerūt remanserūt detenti amore uxoy quas acceperant et prolis quam genuerant et possessionū quas acq̄ fecerant Propterquod dicit hebrei q̄ alii dederūt tribubus nō redierūt de captiuitate qua q̄ modicū de q̄ nichil computatur ut hr ij phr

Et surrexit Cap. xlviii.

helias hic tonitr interfecit baal quendam gphetam et primo hdie ad helisei Helias erat primus dictus et surrexit helias gphā quasi ignis et ardens zelo dei Vñ dicit iij regū xviii de zelans sum pro dño exercituū Post verbum quoq̄ filii familia arserunt attendendo auditores ad amore dñi Qui indupit in allos famem iij regū xvii et mittantes alii munera sua quasi facti sunt sacerdotes baal qui querebat per ygne exaudiri mensimpre sui holocausti sicut helias iij regū xviii et quia non potuerunt apto interfecti sunt Non potest cū sustinere precepta dñi deus resistere voluntati qui morte corp precepit perhiduam Verbo dñi contemnit celū aperiret pluuia tribus annis et sex mensibz Qar v et decrit ay ase ygne tce v orōms sue contrite ferit ygne derelo ad terra descendē super holocaustū sicut in regū xviii et iij regū primo Super duos quinquagenarios q̄ncipes Sic amplificatus e helias v declinare laude digne in admirabilibus sue v in mirabilis ad preces eoy factis To subdit et quis pe similiter gloriari et quasi dicet pauci qui sustulisti mortuū dñm fecit sū filiū vidue sareptane que sustinuit amorte Qui de ueristi reges ad pniciem s. achab tui dicit iij regū xxi Jn loco hoc in quo lixerunt canes sāguē naboth lambent quoq̄ sanguinē tuū et thosiam tuū dicit iij regū primo quia migisti mercedes ad translendū helzebub deū acharon To de lectulo super que ascendisti nō descendes sed morte morieris et glorios

delectos v dnos quinquagenas ꝑ ꝓ-
cipes missos ad eū abdena rabbe
in lecto suo super quas fecit agnus
descendē vt dictū ē Cui audito
pena iudicii v secretū dei consilium
quo septem milia virorū reliquiantur q̄
nō coluerant baal helya tristis opi-
nāte se solū fidelem remansisse ait
regi dñe et in ordo iudicia defen-
sionis a dīne vltionis quibus
dns precepit helie ai angi helize-
o ut vngueretam et asael in regem
syrie et hyen filiū mansi in rege
israel et interfectōne ydolatraꝝ
iij regū xix Cui angis xpōs
adpenetrauit v adpuncōnē ydo-
latraꝝ et ē repetito eius q̄ dictū
ē de asael et hyen ad maiorē
expressionem et ꝙueretas facies sic
tesseres p̄te s helizei et nomā
que sustinuit helias ut predic-
tum ē Cui receptus et in parādi-
so trestri in turbine agnis ꝛc
iij regū ii Qui striptus et in
diuisis temporū v venire temporibꝫ
ante iudicii perfidia antixpi ma-
lachie vltimo mittam heliam
ꝙueretam antequam veniat dies
dñi magnus et horribilis ut con-
uertat corda patrū ad filios ꝛc
Beati qui te videre Videntes
sancta inconiuisacōne tua et tua
audientes doctrinam et mansuetu-
dine decorati sunt decore Venite
Nam nos cuncta vilima tanqᵭ
rām inuta ꝓfūdi hominis famaꝝ

post mortē aiue nō exit de nomine
nostro sq̄ale tuū quia nec opera
nostra nec doctrina nec facta sunt
tue similia ¶ Helias hic pmit-
tens helizei et ad contumacōnē cum
parte prēdēr pmittitur helias et
cum helizeo completus et spūs eius
a dom ascendit et mirandoꝝ iij re-
gū ij Spūs helie requiescit super
helizeū Quibus suis nō pertimuit
pūcipem Vnde dixit regi israel iij
regum iij Vade ad ꝙueretas pacis tui
et matris tue et sequitur ubi ei
nonaginta ad saphath regis inde e-
rubescerem non attendissem quidē
te nec respexissem Pūcipes etiā
missos a rege syrie ad capiendū eū
nō timuit sed in medio samarie eos
duxit suis precibus arrisit pertus-
sis iij regū vi Nec supauit alte-
rum verbū aliquod s cōmiacōis
uel adulacōis ap̄m neci tradendo
et mortuū ꝙueretauit corpus eius
a ap̄m fuisse ꝙueretam sancti as-
tendit Nam mortuus in sepulcro
eius proiectus statim ut tetigit ossa
helizei reuixit iiij regū xiii Qui
vita sua fecit monstra ꝛc mirandā-
la ostensa digna quas ordinis
annuendo et aquas ierico sanando
naamam leprosum curando et fi-
lium sunamitis suscitando et plura
alia alia que iij regū dissipe tra-
tantur et in morte mirabilia o-
peratus ē Nam mortuus mor-
tuū suscitauit ut dictū ē et
moyses nubis Oribus sinam

perueniendam a rege ysrl' prę-
dixit iij regū xiij et in similibus
aliis non ponitur populus aspł'
et no recesserunt a peccatis suis
sz ydolatrię et aliis malis Vsq; in
abiecti sunt de terra sua per rege
assiriorū iiij regū xviij et reliqui
e gens quam sz tribus iuda be
nyamin et leui et princeps indomo
dauid sz ezechias minus anno quarto
decem tribus simul captiuate sūt
dam apōrū s. reges iuda fecerunt
q̄ placēt deo sz ezechias aos suos
alij aut multa cōmiserūt peccata
sz aazam achas manasses et
alij plures ¶ ezechias hic reuiui
tur auctor ad laquendū de regibꝫ
et primo de ezechia Qo de iosia tao
Vltimo p̄mia induas quia primo po
luit ezechie pascha Qo cum laude
ysaie q̄phete abi non e cōmotus
Circa p̄mi dicitur ezechias mi
sit armis victualibus sz ie
rusalem que metropolis erat
ni regno suo et munijt ui me
dijs eius aquam sz monte sioe
quem fecit intra ciuitatē fluere
que prius extra fluebat ut sit
intra ciuitatē et aque capta et
exercitui regis assiriorū pemi
ria et fodit ferro rupes et fodit
fecit ut fluxus fontis canale
bret edificauit ad aqua re
cipiendam piscinam magnam Qui dicitur apūs ap
tendit semacherib addecastandū
iudeam et misit rapsacen
de latibꝰ in urbem iiij regū xviij
et sustulit manū contra allos
ezechie et eius q̄ho cōminado
et extulit manū suam in ysaiam
cōminado destructōne regie do
mus et templi que erant in
monte syon tuc remota simi
torda et mag apōrū et magno
timore et minacium dim hu
militer et deuote et sancto dño
nro exaudiuit vocem apōrū
quia fecit retrodere de iuda rege
assiriorū per regem ethiopie re
uadente regnū suū iij regū xix
¶ Non e cōmemorandus
hic ponitur simul ezechie laus
et ezechie ysaie tu dicitur No
e cōmoratus s. dñs per eos apōrū
ad punitōnē ap̄a per rege assiriorū
sed purgauit allos in manu ysaie
o. per ysaiam prophetā orante
ad ezechie petitōne Deleuit
castra assiriorū et subdit modū
dicens et cōtriuit allos angelus
dñi qui una nocte percussit
in castris assiriorū centū lxxxv
milia pugnatorū Vnde quod
semacherib fuit compulsus
fugē turpiter ad terrā suam
ubi filij sui q̄dā interfecerunt
eū iiij regū xix Nam sen
ezechias q̄ placuit dño purga
do ierusalem abydolatria et mi
tando sacerdotes leuitas et
Vbi addmmm cultui ij paralip
xxix 2 xxx et fortiter a con

stanter iuit in uia dauid pater
sui imitando eum in bonis quia
mandauit illi ysaias tui humiliter
obediuit ezechias quidecimus eze-
chias xpus s. ezechie et similiter
ysaie et addidit regi xretro re-
diit sol decem gradibus in ho-
rologio achaz ppterea ysaie ad
postulationem ezechie et addidit
regi ezechie ysaias de mitriado
sed deus faciendo uitam prolon-
gando eam quindecim annis iuj
regni xx spiritu magno iudit
ultima x gratie tempa Nam
ysaias de conceptione xpi quibus
uir dicebat esse concipiet virgo et
pariet filium et de eius natiuitate
dicebat parvulus natus est nobis
filius datus ysaie xx. et de eius passione
quod vulneratus est propter mala
tos nros et ysaie liij et con
solatus est lugentes in sion isaie
lxj et eum quibus erit quibus
ad magna consolatione fidelium
usq ad finem mundi ostendit futura
et abscondita antequam eueniret
ut captiuitate futura per re-
gem babilonis et eius libera-
tione per cirum regem persa-
rum ysaie xlv et alia multa
valde et tota. Cap. xlix.

xlix Memoria eosie huic po
lauit eosie regis iudee
memoria eosie in compo-
sitae edois facta x.

in omnibus bono et in omni de quasi
mel indulcabitur x. sicut et suauis
ad audiendi acta diebus ad referendu
et ut misita memoriale omni x. sic
armonia in structuris musicis
valde delectat memoriale splendido
et pio sic delectabilis et memo
riose quod et diuersis diuinitus in
penitentia gentis Nam gente regi
sui induxit ad penitentia de peccatis
suis et ad cultu omnibus dei de
structis cultu adolatie iij regni syrie
et gubernauit ad dm cor apius cor
iosie gubernatione regni totaliter or-
dinauit ad honore dei et in diebus
pcessorum x. tempore quo regnabat
adolatie peccatu eo quod pater suus
amon et auus suus manasses finit
ydolatre corroborauit pietate
x. cultu dei restituit et firmit
statuit ad obseruandu Preter
dauid quibus in quibus sunt laudes
patre tpe transmigrationis prete
dentia hit inter ponitur laus
quod quia finit tpe transmigrationis
Carta quod primo ponitur fin
migrationis seu captiuitate tan
ta tum dicitur Preter dauid e
zechiam et osiam omnes reges
tam iuda quia israhel commisere
peccatu set adoluere aliquo modo
Nam cum dauid excusatur a aliis
peccatis ut a crimine adulterij homici-
dij et expeditionis in facto urie et
a peccato ministerie dando medie-
tatem hereditatis miphiboseth
seruo suo sibe Ner ezechias x

apertuto vane gloie ostendēdo
magnificentiam suam micys re-
gis babilonis Nam reliquerunt
legem patentis sz dei cuius et infinita
potentia regis iuda sicut reliquerat
reges aplī Dedecuit em regem su-
um alijs detrahendo q turbaretur ba-
bilonijs Intenderunt electā ciuita-
tem sz vrbem ad dmū cultū electā
que fuit intensa pptēr cor d'mi-
ni et desertas fecerunt vias ap̄is
Nam ciuitate destructa nullg alium
veniebat In manū Nemie r-
stōm eius pphetā qui frequēter
dixit eis ciuitatē et destruendā
nisi se pbiberent regi babilonis
Nemie xxviii Nam male trac-
tauit illū qui auertere matrē
conterentis et pphetā sz Nemā
dequo dixit dns Nemie primo.
Antequā cpiuces deuētre matris
sanctificauī te et pphetā nige-
tibus dedi te hinc aūt male trac-
tauit ponentes eū in lacū vbi
non erat aqua sed luteū vt vbi
moreret in angustiā ciuitatis
eterne ōr ad hoc em constē-
tratus fuit pphetā vt denūciaret
euersionē ciuitatis et templi
et destructionē quā per caldeos
et vterq reedificationē per regē
persaz et hīc solū hoc pphetā
uit defilisse aīt sed etiā de mul-
tis gentibus et regnis Demie po
etre constituto hodie super gē-
tes et super regna vt euellas
et destruas et disperdas et di-
spes et reedifices et plantes

¶ Consequitur pamen lauis
ezechielis tum dicitur ezechiel
qui vidit conspectū gloie que visio
patet ezechielis capitulo p̄o
que visio fuit ī exposita diffuse
de quatuor regnis principalibus
et de similibus presidente Na
tanihel memoratis e in mirabilis
in symbolis ōr-r-m vetus pphēcie
sue Deutros xxxii Contrectat
emplissima doctrina vicar- ezech-
iel em mala futura allis gentib⁹
que filias aīt in iuste affluēt
pphetauit et bona allis q eas
misericorditer et iuste tractauerūt
vt patet eius pphetia ppriet spe-
cialiter auctoritas primo capitulo
usq ad tricesimū tertiū ¶ Con-
sequēter ponitur lauis diuodecī
pphetaz simil quoz alia fuit
ante transmigrationē babilonis
et aliqui post sz aggeus et zach-
arias et malachias quor quod
cor lauis ponitur hic ī cor
laudibus qui finit tpe medie-
dio ī dicitur et diuodecī pphetaz
ossa pullulat de loco suo ī q.
sepulti fuit honorifice ad prolon-
gationē bone memorie ī qua
verisimile e q ad sepulcra cor
poz altrum aliquoz fiebant mira-
cula sicut dictū e de sepulcro
helisei capitulo p̄cedenti Ma-

corroborauit Iacob ꝛ. qui ꝛ
ait ꝛ fide et moribus senserit
sancte exemplis et exhortatibꝫ
et redemerit seapona et culpa
pectauit Qm fide virtute sue
ꝛ in fidelitate predicatoꝝ sue
de contingentibus michil omitte-
do et hoc modo dicitur che:
ꝛ. Spe iniquitate sua mouet
ti alle aiaꝫ tua liberasti ¶
Quomodo hic ponitur laus pa-
trii temporis transmigratoꝝ
sequentiu Qo per modu breuis
recapitulatoꝝ laus quoruda
precedentiu ꝛ nemo natus citra
primu dicitur quo amplificatoꝝ ꝛ.
digne laudemus ꝛ zorobabel et
subditur ratio cum dicit Ma ape
quasi signu indagatio casti ꝛ. m spto
ostralxerit ad eius consolatoꝝnem
Ad intellectu huius studiu q hoc
accipitur de fine aggei qui hic ꝛ
dicitur Inde ille dicit dns exhor-
tuit assimam te zorobabel fi
salatiel et pona te quasi signa-
culu quia te elegi et sicut fui-
vidom exponit Qm rabi salo-
mone tenetur alius q dicit de ecco-
nia auo zorobabel Qm ieconie
Vnus ego dicit dns quia si fuit
ioachim regis iuda
annulus in manu mea
inde euellam eu hoc aliud ampli-
signu et aggei ultimo et signaculu
pro annulo principii quia sic iuxta
sua annulis signabantur Ut patet
hester viii est igitur sensus dnm
rabi salomone q sicut ieconias a
deo repulsus quia malicia filii
zorobabel nepos eius deo acceptus
quia iustitia Sed sicut dictu
fuit aggei ultimo scripsit alia
manus exponitur de xpo auctor aue
iste qui fuit hebreus videtur scd
expositione hebreoꝝ Potest dici
q alia littera aggei ultimo intelligi
de utroq de zorobabel minus perfecte
qui edificauit templu materiale et
de xpo perfectius qui edificauit
templu spuale sicut illud ysaie xxxiii
xvii ecce ego ceo alli in pauimento et xpe
est m in filiu intelligitur de salomone
et de xpo etiam ad litteram sicut
dixi diffusius super eplam ad hebreos
primo capitulo ubi hoc auctores al-
legantur dicta de xpo et iesu filiu
iosedech qui fuit pontifex magnus
in reditu captiuitatis babilonie
qui fuit zorobabel et iesus in diebus
suis edificauerunt domu eam simila-
do in tempore tyri primo esdre iii
et exaltauerunt templu Nam opus
impeditu quibusdam annis retrimp-
serunt anno sexto darii regis
persarum et tertiodecimo anno aug
sexto primo esdre vi ¶ Consequi-
ter ponitur laus neemie ut
dicatur et neemias in memoria
multi temporis supple debet ce aput
banas qui erexit nobis muros

rvlm cucrsdb atddeis et stare fe
tit portas et serras nceme vii. q
cxcxit domos meas quia non solum
muros urbm reparauit sed etia
mtra muros plura edificia ¶ Me
mio hit per modu recapitulacois
pmtur laus quoridam patru his
migracone precedenti et ymo ip
sius enoch aquo mcepit laudare
patres m speciali supra xliiii cio
Dicit igitur nemo natus e mi
ra qualis enoch. s in omnibus bo
nis tndicombus quilibet cm
sanctis hc aliquam specialem graz
adeo quam no hc alius saltem
mequali uel con similis gradu per
anima guter quod dequolibet con
fessare camt ctra Non e mucty
similis alic qui conseruaret lege
extelsi ihc Nam et xpc receptq
e aterra mc hitacois et trans
latus ad paradisum terrestrem ut
dictu e supra xliiii capitulo ¶
Conter pmtur laus ioseph tu
dicitur et ioseph qui natus est
hoiis princeps fratru a. ad hac
natus e ut cet princeps fratru
sior. per hac em tanseruauit
patrem et totam cagnacone sua
geneh xlv ideo subdun firma
mentu gentis et ossa ipius ve
stitata fuit Nam filii isti trece
dentes de egipto ea secu deport
tauerut exadi xiii tulit quoq mo
yses ossa ioseph et pq morte ephra
mit a. ipm fuisse cm ephetam
ostenderit Nam predixat gene
vltmo dicens Deus visitabit
vos asportate vobiscu ossa mea
¶ Consequenter pantur laus seth
filii ade et sem filii noe tu dici
Seth et sem apud homines gloria
adepti sunt Virtutis et preside
tie ideo subditur et super omes
anima adam a. super omes homies
abadam descendere Dicit em
hic glosa q isti duo habuert do
minu super omes homes sul tpc
saltem pro aliqua parte ultra
sue seth ante diluniu et sem
post ipm Non em verisimile
e q toto tempe vite sue habu
erut dominiu tale quia non p
mississent mala sit augmetu
mterra Capt. I.

Salomon amie filius hic
vltmo pantur laus sy
monis omie filii qui
tm omes historiographas fuit
summg pontifex hyduear tempe
ptholomei euergetis regis egipti
Illa vo que dicuntur hic delau
dibus eius non lic ex libris
sacre scripture trim tanomic q
non tanomic qui dcipto milla
uidentur facere mentone Sed
dicit ex patribus aliqui huiq lib'
q ioseph us ea narrat sed no
non dicunt quapterquad tespoliu
libru ioseph qui dicitur antiq
tatis iudaice maius sperabam
ea reperire sed de isto michil
plus reperi m q definieto pte

sucessit ei in sacerdotij principatu
xiii libro q̄ sacris michi mirabi-
le nam ubi scribenē sacrario
tribuit duoz pontificū ultimus tpe
et de isto qui describitur hic ex
cellentie valde notabilis michi
amplius quam q̄ dictū continē
Ppter ageretur capitulū mireꝰ p̄b
diuidetur Nam primo pontifi-
hiug simonis commendato Se
cundū genetiū detestato ubi duas
gentes Ro scripturis hiug libri
conclusio ad doctrinam sapiēcie
Prima ad huc mireꝰ qua primo
commendatur de muniturus et explē
filii ermēto Se de muniturū orna-
mēto à quasi stella Ro de dom
tuitus augmēto ubi circa ultimi
Circa primū dicitur simon ame
filius Iste omas no de alle de
quo fit mencio ij machabeoꝝ
iij sed fuit ante alios qui in ui
ta sua sustinuit domū dei templū
munerādi apīus reparādo et
undiq; sub ꝓ repetito est
eiusdem sentēcie ad maiorē ex
pressionē templi circa altitudo
ab ipo fundata e Nam pe p̄ altipi
altitudo pro ut signat pro fun-
datum fuit dicitur Johis iij
Puteꝰ altus e templū eius
illud fundatū fuit per zorobā-
bel et iesum filiū iosedech tpe
cyri et per eosdem consummatū
anno sexto darij ut dictū e
capitulo precedēti ppter quod sic
exponēda e templi etia altitudo
ab ipo fundata e ꝛ restituta et
ad firmitatē reducta Erant enī
expausa eventis et pluuijs magis
quia partes tecti ppter quod indi-
gebat reparatōe Duplex edifi-
catio Nam ꝛ reparanda erant
aliqua de lignis et aliqua de la-
pidibus et extersi parietes explē
quos fecit reparari impartē supīdi
ubi magis indigebant vacide pre-
dicta Quidibus apīus emanentē
putei aquaꝝ ꝛ Nam aque duc-
tū et pristina que fecerat ezech
ias ut dictū e supra capitulo xlviii
restituit in meliore statu Qui
curauit gentē suam iudaicam
ap̄am instruendo adhuc et regē
do et liberauit eam ap etrōne
sue pecuniaꝝ uel atribulatōe trāsi
tantiū aduersantiꝝ qui prevalu
uit amplificare ciuitatē numero
state habitantiū et capta metu-
alia Qui adeptus e gloriam ꝛ
virtute et honore memoriale
gentis sue per melioratōne vite
et ingressū domus ꝛ ne stabulo
templi et atriis superedificiū ampli-
ficauit antiquitatē reparando et
in melius reformando ¶ Quasi
stella hic cantor commendatur de
muniturū ornamēto fulgentiꝝ
quasi stella matutina que clarior
et rotūdior in medio nebule quasi
dicit etiam meteorologis refulsit
doctrinis et exemplis et qui

plena luna quasi dicē m ipo
michil apparuit defectus et ob
scuratus et quasi sol refulgeb
unime sic illustrans alios ad
feruore castitatis inducēb quasi
arcus refulgens diuersis coloribus
sic iste refulsit variis virtu-
tibus et quasi flos rosarū in
diebus veris tue omi redolet
maxime Porquod notatur diffu-
sio bone fame ii tam ii cristi
bonus odor sūm in omi loco et
quasi lilia mgis notatur om-
nibus castitatis et quasi thus re
dolens mgis notatur Vtq sic
ordinis qb rel ꝯ irrigatur oto
mai sicut incensū mtans spectu tuo
Quasi ignis effulgens fulgoē de-
cōe et quasi thus ardens exponat
ut pius aliquas uas auri contenti
ibi sapiē que p̄dunt̄ designat̄
solidum p̄ omnibus p̄tē et deitu
in omi lapide p̄ciosō .r. in omi gne
virtutū Quasi oliua pullulans
.r. opēa misericordie multiplicans
Nam oleum dicitur deoluia q̄m
sacerdotiam signat luce q̄ allega-
uit volucria eaū in fundens alcū
et vinū et cypressus malitudine
se tollens q̄ contemplatōne eccl̄e
tui in actiuo opm solam gloie
quasi dicēt ego predict̄ pater q̄
digmis fuit accipere stolam gle
.r. tunicam nuptialem qua solus
sacrdos sūmꝰ ornabatur et uc̄
tiri eū in consummatione virtut̄

.r. super humerali et rōnali
et mitra tu lamina sancta quic-
rant consummate virtutes sp̄
Quasi ramus oliui altissimi sancti .r. amic-
tus actiuo neutrū pro mas
culino sicut cum dicitur hec
ornamenta significabant ex
cellentia sanctitatis que in pon
tifice debent ee preceteris q̄
sequester t et medius inter
ihm et deū Quia p̄cōs ad
partes de mādi sacerdotū .r. de
cimā decimaꝝ quas accipiebat
sacerdotes a plo et de aliis de-
cimā parte offerebat sūmo sa-
cerdoti et ipe stans in ipta ara
.r. semper paratus ad exercitiū
sui officij ¶ Circa alia hortam
tamendatur dedicim ciliciis aug-
mento et pmo ministrorū col
legio Qo mōto quito ? tue omib
Circa p̄mi dicitur Circa illa
corona fratrū .r. sacerdotū ma-
gna minor sacerdotū et leuitaꝝ
sibi ministrantiū et q̄ plantatio
dri in monte libano .r. sicut
cedri in monte libano planta-
te sūt in magnificentitudine
sic circa illū steterūt sacerdotes
et leuite quasi rami palme .r.
sicut rami palme circudant ci-
pressum sic isti pontificem et
omēs filij aaron mgloia sua
Isti erant minores sacerdotes
qui erant nobilius ornati q̄a
leuite Nam hūt tunicas lineas

ab balthcob et mitras oblaco
atit dñi in manibus ipsoꝝ ꝛ.
per mag ipsoꝝ fiebat maltuꝝ
holocaustoꝝ ideo subditur Cetꝝ
dñi smagoga astl ꝛ. totꝝ mul-
titudmc plebis que nō admitte-
batur audiendū oblacōnem in
templ quę fiebat intra templū
Unde dicitur luce pmo et omīs
multitudo erat foris / orans
hora incensi Oblato itaq sa-
crificio in altari holocaustoꝝ
q erat subdiuo tremabatur thy-
miama super altare incensi in
templo et tuc erat sacrificiū
consummatū Vbi hebre ait Am-
plificate oblacōnē regis excelsi
ꝛ. ad offerendū amplam et per-
fectam oblacōnē excelso regi.
Porrexit manū suam in liba-
tōnē ꝛ liquoꝝ oblatione potis-
sime de vino q̄o subditur et
libauit ex effudit in fundamto
altaris ex Nam omīa oblata
super altare modoꝝ suauitatis
dñs dcurrebat ad basim altaris
Tunc exclamauerūt aaron filij
ꝛ. minores sacerdotes in tribus
ductilibus ꝑmicuit Dicit em
Rabbi q ꝑ fiebat libatio de vino
magnis solempnitatibus mmacs
sacerdotes incipiebat buccinare
et leuite cantores cane Tuc
omīs q̄libus hic q̄ntur tam edi-
de dñi cultus augmento ampliꝰ
cum dicitur Tuc omīs q̄libus
parauerūt simul laudare deū sem-
dū modū suū q deo subditur et tende
rūt in facie super tra adorāe s. hu-
militer et deuote et amplificauerūt
ꝛ. ample deum laudauerūt Psalle
tes in vocibus suis leuite cantores
et in magno domo ꝛ. in templo
et utrūpitur hic templū largo pro
atrio sacerdotū in quo erat altare
holocaustoꝝ Ostq dum perfecta
est honor dñi ꝛ. obsequiū pon-
tificis et ministroꝝ ad honorē di
uinū descendes pontifex simon de
altari manus suas extulit ad regē
tandū dño q deo subditur dare
gloriam deo et ad benedicendum
ꝑpō q deo subditur et in nomine
ejus gloriari Nam in nomine dñi
thetragramaton quod dicitur glo-
sim benedicebat pontifex quum
exteraueret ostiū suam volens
ostendē virtutē dei qui totiēs e
paratus dare quotiēs deprecatur
humiliter et deuote cum alijs gen-
tibus scitis audiendū oīs
plus oraui q in aliquibꝰ libris
interponitur post ruinā non-
dū libris correctis deū omī ꝛ.c-
atorē omīs et gubernatore qui
magna fecit in omī tra Quorum
nanq tra apparet effectq dein-
trabiles et magni Qui auxit dies
nros auentre matris mr alme-
tis et augmentū confessōis et
vitam confirmando et fecit nobis
ad sedem suam misericordiā petā
mā remittendo Det vobis intel-
ligentiam cordis / dona spūs s.

tonferendo et ſiet̃ patrem mdieb⁹
nnis m iſtrahel ut libenius ſibi ꝑ-
uiamus ꝙ perdes ſempiternos tre-
dere iſtl nobiſtum et miſeior
diam dei n̄r ut filij iſtl per alia
regna diſparſi ſomper tredimt
adte nobis miſeiordia dei ut
ſit magis deſideront vomite m
iudeam et ſuper hoc deū orent
ꝙdeo ſubdit̃ ut liberet eos m
diebus ſuis agentibus ꝑ uiuitute
¶ Duas gentes hꝫ tenet̃ po
mtur tm gentiū detestato ei
dicitur duas gentes odit anima
mea q̄ pter mala que fecerunt
q̄ſto iſtl tertia aut non e geb
quam odiui ſ tm̄ quantū du-
ab ꝑmas ita exponit aliqui ꝑ
iudetur q̄ ꝙ per tentmiū exponē-
dū ſit tertia ſ gens qua odio
non e gens aliqua alia qua
aderit ſz tm̄ quantū ipam
ut pgeā mdebitue ¶ Qui ſedetis
in monte ſeyr hec e gens ꝑma
ſ ydumeoꝝ ab esau descendentiū
qui fuit dns montis seyr gn
xxxii et ſtatim iſte persecutor
fuit fris ſui iacob gene xxvii
Dit ydumei alios descendentes
persecutores fuit filioꝝ iſtl
iacob descendentiū et philistym
qui persecuti multū fuerut filios
iſtl ut patet ꝑmo regū mylti-
bus locis et ſtultus q̄libz qui hi-
tat in ſichymis Qui fuit ſama-
ritanꝰ quos rex assiriorꝝ ad
duxit de regno ſuo ad hitandū
ſamariam nō alia lata etā ipaz
ut hꝫ iiij regū xvii et aliqui
de istis hitabant in ſyrhem us-
q; ad tempora xp̃i ut patet ſo-
liij et iſti fuit iudeis contrarij
et in feſti ut patet ꝑmo esd-
dre et neemie mpluribus locis
et magis quam alij ꝙ9 reditū
captiuitatis babylonice quo tpe
ſcriptus fuit liber iſte ſo dicit
magis odioſi quam alij qui io
tempe non leguntur iudeis
ſic fuiſſe molesti et quia mag-
nam partē occupabant tre
iudeam dicuntur aut h' ꝑfidis
ſtultius quia colebat adolat et
drim iiij regū xvii ¶ Doctri-
nam hꝫ pmitit doctoris hui⁹
libri conclusio ei dicitur doctrina
ſapientie quātū ad cognitionē
dīnoꝝ et distinctionē q̄rūdam
formationē mortū ſcripſit mo-
dice iſto iesus filius syrach ad
distinctionē iesu filij iosedech
neroſplimita fuit em̄ iudeus
natione qui renouauit ſapientiā
multa em̄ accepit de dictis anti-
quoꝝ et maxime de prouer-
bijs ſalomonis Deinde ſuo
-r per ſtudiū toedis ſui nō quia
non erat abalcio ad hoc cognitus
ſed q̄ſta voluntate hoc fecit
cū auxilio tamē diuino Beatꝰ
qui in iſtis uersatur uanis me-
ditando et oporando ꝙdeo ſub-
ditur Qui pomt⁹ ſ Bi em hoc

fecit ad omia ualebit a. ualens
esse in omibus ad salute sia spectantibus et etia aliis per suam
doctrina quia lux dei a. sapientia
mi hoc codice descripta quiete q̄
impressio diuinum lumis Vestigia
eius a. uia ad ipm perducet

Confitebor. Cap. li.

Quinhor vltimo capitulo
scriptor huius libri gratias
et laudes reddit deo sic pro-
cedens q̄ primo deū laudat Qo
ad sapientia alios inuitat vbi ait
adhuc puer iuuenior p̄ma inuenias
quia p̄mo ponitur huius laudis
inchoatio Qo eius terminatio
Laudabit usq; ad morte Littera
p̄mit dicitur confitebor Et dicit
omn̄ per creatōne rex per con
gubernatōne et collaudabo te
deū saluatorē meū per specialē
mei protectōne confitebor no
mi tuo confessione laudis quia
adiutor et protector factus es
michi protexisti intemptatōe
diaboli et traditor in promotōe
boni et liberasti corpus meum
a perditōe a. a lacis gule et luxurie
a laqueo linguae iniquo a. ami-
cis detractōibus et a labiis operā
tibus mendacium pernicioso et
in conspectu astantium fuisti
angelor qui te astant Domine
vii a filia mihi ministrabant
ei factus es adiutor tuus hostes
spiales et corpales sic subditur
et liberasti me secūm multitudinis
misericordie nominis tui ab
p̄ma petri a. Aduersarius
vester diabolus tanquā leo rugiens
circuit querens quem deuoret et
a pressura flamme luxurientium
libidinis que tradidit me per so-
cietate existentem nocentibus et in
medio agmis libidinosi ardoris no
strum estuantis per consensum mor-
talis peccati De altitudine a. pro-
fundi tate Johis iiij quitens altius
et sed ad limbū patrum Venit enim
in qua parte simul damnati sed
ad limbū patrum descendebant
tue sancti et a lingua tormenta-
ta nerbis stridulis et in simili
a rege iniquo a. a diabolo qui est
rex super omnes filios superbie
et a lingua mendacii tali ītimate
alios sine causa et hec omnia re-
ferunt ad illud q̄ supra posuit
liberasti me secūm multitudinem
misericordie nominis tui ab
Laudabit hic iterū ponitur lau-
dis continuatio cui dicitur laudabit
usq; ad morte anima mea dum
a. per totam vitam mea et ultra
mea quia in quibus erat in inferno de-
orsum simile nisi michi affuisset
diuinum auxilium Circūdederunt me
undiq; spiritus maligni qui temp-
tant ex omni parte et no erat q̄
adiuuaret. s. ex hominibus sed deo
subditur respicies eum ab memo-
ratus sum misericordie tue q̄
semper parata iuuare et tot
peratōnis tue quia liberasti spe-
ciales mee per homines sic

liberauit filias aſtl' per tuū rogē
perſarum de babilonis captiuitate et
miralibus deus cooperatur hoīibꝫ
ſed quādo liberat perſe apīm mme-
diāte e liberator et cooperator ſolꝫ
et liberas eas de manibus gentiū
ydolatrarꝫ exaltaſti ſuper terrā
hītatōnē meam tendendo mihi
proſperitatem et pro morte de
ſiderii a· corporali ad quam oēs
homines fluūt exquo ſunt nati
ſapiētie ℣· Nos nati tenuimꝰ
deſiniūg ee Deprecatus ſum ut
hēam ſmē bonū Qnyotauī dīm
patrem domini mei a· meſſie de
tuug generatōē eterna et qđ ali
locutus e auctor aſte ſupra xxiiii
capitulo ut non derelinquat me
in die tribulatōnis mee me a· in
die mortis mee et in tempore
ſuperboꝝ q· demonū qui tūc mayꝰ
impugnant hominē eo q ſi tūc
euadat manus corp̄is no poſſint
vltra cū impugnare laudabo no
me tuū aſſidue a· hoīs ad hor-
ordinatis et collaudabo illud in
confeſſione peccatorꝫ meorꝫ Ma
oro humilis ante dei te exaudi-
bilis ſupra xxv℣ Oro humi-
liantis ſe nubes penetrabit oꝝ
ſubditur et exaudita e oro mea
in ſpe firma et ſic intelligitur
dehor qđ ſubditur et liberaſti
me de perditōē inimice et e-
mpuiſti me de tempe in quo
a· p̄nīs vite in quo regnat in
iquitas Ppter̄ confitebor· hui
liter peccata mea et laudem
dictam in oratōne deuota et bñ-
dictam nomē dīm a· bñdictū dicā

¶ Cum adhuc hic ꝯter alias
ad deū laudandū inuitat et
primo facto exemplū ſui inducēs
ſecundo uerbo ī appiate Circa
p̄mū dicitur ſīc adhuc ſmn iunior
a· tenipoē quo ſenſi ſunt Vnā-
tes Priuſquā obtenebrem per
uicā intellectū obſtinatā Que-
ſiui ſapiētiā palā in oratōē mea
a· ut michi appareret orauī do-
minū ante templū et ratiō pro
certe Poſtulabam pro illa ꝯ-
ſequēda et uſq; in nouiſſimis in
quiram perſtudiū et oratōne Nā
homo ſemper pr̄ps ficē mea et
florebit in me ſe manifeſtando
tāmquā p̄rector vna que plicet
generalem maturitate letatū e
in ea tormeū Nam meditatōēs
ſapiētie ſunt delectabiles ualde
ambulauit pes meꝰ iter rectū
iuſtie perductōne ſapie ſpūalma-
ui modice autē mea ad ſapie doc-
trinam audiendā et diſcit modice
quia licet in acquirendo ſapiam
ſit magnus labor tamē reſpectu
boni magni qđ inde prouenit
et modicus reputandus multa
inuenī in meipō ſapiam ado
mihi confeſſam Qđ ſubditur dantꝰ
mi ſapiam dabo gloriam ſibi totū
attribuendo confitebor ſmm om
ut faterem illam Nam ſapiā
que e dei dīm non e tanꝫ ſpe-
culatiua ſed etiā practica Zo-
latus ſum bona et non tan

findar coram deo collectata est
a. mea mea tu illa sc̄z sapiēcia
Nam inacquisitōne eius et queda
collectatio amine et infatiando
cam confirmatus sim Nā hitz
per exercitiū operis confirmatur mag
meas extendi in altū a. opera-
mea per rectitudinē intentionis
direxi in deū et in sapiā eius luxi
luce cognitōnis diuinor et etia
humanor Quod aliq̄ subditur
anima mea et non e in libis cor-
recte anima mea direxi ad eam
acquirendam et implenda et
agnitōe mee mente illuminate in
uenīam adeo michi datam pos-
sidi cum aptis s. effectibus ad il-
luminatiōnis sapiēcie cor abinitio
amittentis cam diligendo et eam
exquirendo Quater hoc no dicit in
abrpa sapiēcia que dicit ego di-
ligentes me diligo Proficiē. Vii
Quenter meas a. anima mea con
turbatus e querendo illa Ita
mpfectus antequa eius inuenit
habeatur anima quandam difficul
tatem patitur Quarta enim
possessionem possidebo Nam apa acquisi-
ta facit delectabiles meditationes q
etiam opationes et locutiones Ideo sub-
ditur Dedit em michi linguam
adprofendā uerba sapiēcie disposita
Ideo maliquibus libris scribitur lin-
guam eruditam sed ly eruditam no
t detextii Et em queda glosa mi-
nus alis in sexta textu perscriptas
mercedem meā. a. perquam possi
acquire mercedem eternā fidelit
docendo et similit exorando Ideo

subditur et magna laudabo eū Q
Quiate Hic tangit mditū alios ad
sapiēcia uerbo dicens Quiate adhuc
modicū ut efficiamini docti et congregā-
te vos mdomū disciplinē Nam plu-
res auditores simul magis proficiūt
quam vnus solus quia q. vnus no
capitalius capit et sic possimus vti-
liter admittē conferre Quid adhuc
retardatis quasi diceret hec retarda-
tio et notitia dicere docta Quibus no
t hodie erat mihi aptus cū Et q.
dictis mhijs quasi diceret non ha-
bet exēplarē tenditatē Anime
vre sicut exhamet Nam omnes
homines naturalit sitire desiderat
Vt dicitur in principio methaf hic
astud desiderii per occupatōnē etia
in utilia in aliquibus retinduntur
Aperui os meū et locutus sum a.
paratus sum gratis vos dare Quod
dā Ideo subditur Comparate uobis
et patet Sed quia posset a
aliquis excusare Quater difficultatē
acquisitōnis sapiēcie Ideo remouet
hoc dicens Cū proximo e cibū in
Venire eam q̄ritū ad eius principia
que sunt per se nota et mdicit
desp̄o dicens Videte quia no
dictum laborem in respectu magni
tudinis boni consecuti Ideo subdit
et in Vom multum requie a. sapi
encie rationabilitate Assimilate disci-
plinam in multo numero ar-
genti a. alia q̄ponētes multe per-
mie in numerositatē sapie vii ta-
quam luti estimabitur argentum
in conspectu illius et capiosum

aurū possidete mica. a cuius pos
sessio melior et multo auro sapie
cior. ome aurū in comparatione
illius arena et exigua reputetur ad
oram. in misericordia cuius. s. dei q
et sapientia in carnata et no confun
demur in laude opus sed magis
honorabimur. Operam opus verm
a nobis ado in nutu ante tpus
s. mortis in qua restabit tpus
meritoie actionis et dabit nobis
mercedem veram s. vitam et
nam in tempe ado disposito q
attingit a fine usq ad fine fortiter
et disponit oia suauiter.
Cui nomē et benedictū in secula
seculorū

Explicit postilla super octiateuch
edita a fre nicolao de lyra sacre theo
logie venerabi doctore anno dñi
M ccc xl

Iste liber est magri Johis Spenlin

Incipit nm

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

320

Distanzritt 1. März 1916, Kr.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

320

Distanzritt 1. März 1916, Kr.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

320

gestanniert. März 1916, Kr.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg